Jules Verne

Copiii căpitanului Grant
Volumul 2

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RJ - Jules Verne 2010

Jules Verne

29

Jules Verne

Copiii căpitanului Grant

VOLUMUL 2

În româneşte de M. PETROVEANU şi C. TOESCU

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREŞTI, 1981
ILUSTRAŢII DE RIOU, GRAVATE DE PANNEMAKER

Jules Verne
Les enfants du capitaine Grant

Editions Hetzel

Capitolul I

ÎNTOARCEREA PE BORD

Primele clipe fură hărăzite bucuriei revederii. Lordul Glenarvan nu voise ca nereuşita cercetărilor să risipească buna dispoziţie a prietenilor săi. De aceea primele lui cuvinte au fost:

— Să avem încredere, prieteni! Să avem încredere! Căpitanul Grant nu este cu noi, dar suntem siguri că-l vom regăsi!

Şi aceasta fu de ajuns ca să redea nădejdea pasagerilor de pe Duncan. Într-adevăr, lady Helena şi Mary Grant trecuseră prin toate emoţiile aşteptării, în timp ce barca se înapoia spre iaht. De sus, de pe dunetă, ele încercau să numere pe cei ce se întorceau la bord. Fata când se simţea cuprinsă de deznădejde, când, dimpotrivă, îşi închipuia că-l vede pe Harry Grant. Îi bătea inima să-i iasă din piept; nu putea scoate un cuvânt; abia de se mai putea ţine pe picioare. Lady Helena îşi petrecuse braţele în jurul mijlocului ei. John Mangles, fără să scoată un cuvânt, stătea lângă Mary Grant, uitându-se spre barcă; ochii săi de marinar, obişnuiţi să deosebească de departe obiectele, nu-l zăreau pe căpitan.

— E acolo! Vine! Tată dragă! murmură fata.

Dar şalupa apropiindu-se, iluzia dispăru. Călătorii nu ajunseseră încă la o sută de braţe (150 de metri) de bord, când nu numai lady Helena şi John Mangles, dar chiar şi Mary Grant, cu ochii înecaţi în lacrimi, pierduseră orice speranţă. Era timpul ca lordul Glenarvan să urce la bord şi să-i liniştească.

După primele îmbrăţişări, Glenarvan povesti soţiei sale, fetei şi lui John Mangles cele mai de seamă întâmplări din timpul expediţiei şi, mai înainte de toate, le comunică noua interpretare a documentului, pe care o datorau iscusinţei lui Jacques Paganel. El îl lăudă şi pe Robert, de care Mary trebuia pe drept cuvânt să se simtă mândră. Curajul lui, devotamentul, primejdiile prin care trecuse, totul fu amintit de Glenarvan în aşa fel, încât băiatul n-ar fi ştiut unde să se ascundă, dacă nu s-ar fi

Lady Helena şi Mary Grant, de sus, de pe dunetă...

ce-
se
de

aşi
ce
ău
pă
o
la
al
lui
lin
t.
o

— Un dejun adevărat, pe o masă adevărată? Cu tacâm şi şervete?

— Fără îndoială, domnule Paganel.

— Şi nu vom mânca nici pastramă, nici ouă răscoapte, nici muşchi de struţ?

— Vai, domnule! răspunse bucătarul-şef, lovit în amorul său propriu.

— N-am vrut să te jignesc, prietene, spuse savantul zâmbind. Dar de o lună încoace, aşa ne-a fost obiceiul: când mâncam nu ne aşezam la masă, ci pe jos, în afară de cazul când eram cocoţaţi în copaci. Dejunul ce ni l-ai anunţat vezi bine că mi s-a părut un vis, o închipuire, o himeră!

— Hai atunci să constaţi că e real, domnule Paganel! răspunse lady Helena, care nu-şi putea stăpâni râsul.

— Iată braţul meu, spuse geograful galant.

— Milord nu-mi dă nici un ordin pentru Duncan? întrebă John Mangles.

— După-masă, scumpul meu John, răspunse Glenarvan, după-masă vom discuta în familie programul noii noastre expediţii.

Pasagerii iahtului şi tânărul său căpitan coborâră în careu. Mecanicului i se dădu ordin să menţină maşinile sub presiune, pentru a putea porni la primul semnal.

Maiorul, proaspăt ras, împreună cu ceilalţi călători, care se schimbaseră în grabă, luară loc la masă.

Toţi lăudară dejunul lui Olbinett, calificându-l ca excelent, mai bun chiar decât minunatele ospeţe din pampas. Paganel mâncă de două ori din fiecare fel, „din distracţie”, cum spunea el.

La acest cuvânt nefericit, lady Glenarvan întrebă dacă amabilul francez mai căzuse vreodată în păcatul lui obişnuit. Maiorul şi lordul Glenarvan se priviră surâzând. Paganel, râzând

din toată inima, făgădui „pe cuvânt de onoare” să nu mai fie niciodată distrat în restul călătoriei; apoi povesti foarte glumeţ despre confuziile lui de limbă şi despre studiul lui serios în legătură cu opera lui Camoëns.

— La urma urmei, adăugă el încheindu-şi povestirea, tot răul e spre bine, şi eu nu regret greşeala făcută.

— De ce, bunul meu prieten? îl întrebă maiorul.

— Fiindcă ştiu astăzi nu numai spaniola, dar şi portugheza. Vorbesc două limbi în loc de una!

— Pe legea mea, la asta nu m-am gândit! răspunse Mac Nabbs. Felicitările mele, sincerele mele felicitări!

Îl aplaudară pe Paganel, care între timp nu pierdea nici o îmbucătură. Mânca şi vorbea în acelaşi timp. Dar nu observară un amănunt care nu scăpă însă lui Glenarvan: atenţiile lui John Mangles pentru vecina sa de masă, Mary Grant. Un semn uşor al lady-ei Helena îl informă pe Glenarvan că „aşa stau lucrurile”! Glenarvan îi privi pe cei doi tineri cu o simpatie caldă şi i se adresă lui John Mangles, întrebându-l cu totul altceva.

— Şi cum a decurs călătoria, John?

— În cele mai bune condiţii, îi răspunse căpitanul. Numai că am făcut calea-ntoarsă prin strâmtoarea Magellan, milord.

— Cum! exclamă Paganel. Aţi trecut pe la Capul Horn fără ca eu să fiu de faţă?

— Spânzură-te acum! îi spuse maiorul.

— Egoistule! Vrei să iei o bucată din funia mea, de-mi dai sfatul ăsta? replică geograful.

— Haide, scumpul meu Paganel, răspunse Glenarvan, nu poţi fi pretutindeni în acelaşi timp, să traversezi câmpia pampasului şi să treci tot atunci şi pe la Capul Horn!

— Asta nu mă împiedică să regret, replică savantul.

Dar ceilalţi nu mai insistară şi-l lăsară în pace. John Mangles începu să le povestească despre călătoria Duncan-ului: trecând pe lângă coasta americană, el cercetase toate arhipelagurile occidentale, fără a găsi vreo urmă a Britanniei. La Capul Pilarez, la intrarea în strâmtoare, întâmpinând vântul în faţă, cotise înspre sud; Duncan trecu apoi pe lângă Insulele Deznădejdii, urcă până la paralela 37 latitudine australă, lăsă în urmă Capul Horn, Ţara de Foc şi, trecând prin strâmtoarea Le Marie, îşi urmă drumul pe coastele Patagoniei. Avură de înfruntat furtuni teribile în dreptul Capului Corrientes, aceleaşi

furtuni abătute atât de violent şi asupra călătorilor noştri în pampas. Dar iahtul rezistă bine şi John Mangles se învârti trei zile în larg până ce focurile de puşcă îi vestiră sosirea călătorilor, aşteptaţi cu atâta nerăbdare. Cât despre lady Glenarvan şi Miss Grant, spuse comandantul Duncanu-lui, ar fi nedrept să nu li se recunoască un curaj deosebit. Furtuna nu le-a înspăimântat, şi dacă au manifestat oarecari temeri, au fost numai atunci când se gândeau la prietenii care rătăceau prin câmpiile Republicii Argentina.

Astfel îşi termină John Mangles povestirea; lordul Glenarvan îl felicită, şi spuse apoi adresându-se Mary-ei Grant:

— Draga mea Miss, observ că John Mangles remarcă marile dumitale calităţi şi sunt fericit că te simţi bine la bordul navei sale!

— Cum aş putea să nu mă simt bine? răspunse Mary, privind-o pe lady Helena şi poate şi pe tânărul căpitan.

— O, sora mea te iubeşte mult, domnule John, spuse Robert, şi te iubesc şi eu!

— Împărtăşesc aceleaşi sentimente, scumpul meu copil, răspunse John Mangles, puţin tulburat de cuvintele lui Robert, care o făcură şi pe Mary Grant să roşească uşor. Apoi, împingând convorbirea pe un teren mai sigur, adăugă: Fiindcă am isprăvit povestea călătoriei Duncan-ului, n-ar vrea milord să ne dea câteva amănunte despre drumul său de-a curmezişul Americii şi despre isprăvile tânărului nostru erou?

Nici o povestire nu putea fi mai plăcută lady-ei Helena şi Mary-ei Grant. Lordul Glenarvan se şi grăbi să le satisfacă curiozitatea. El luă pe rând întâmplare cu întâmplare, povestindu-le toată călătoria de la un ocean la celălalt. Trecerea Anzilor Cordilieri, cutremurul de pământ, dispariţia lui Robert, condorul care l-a răpit, focul de puşcă al lui Thalcave, episodul cu lupii roşii, devotamentul băiatului, sergentul Manuel, inundaţia, refugiul pe ombu, tromba, noaptea pe malul Atlanticului. Amănuntele vesele sau înfricoşătoare treziră când bucuria, când groaza ascultătorilor. Nenumăratele întâmplări povestite o făcură pe Mary şi pe lady Helena să-l mângâie pe Robert în timpul povestirii. Niciodată n-a fost vreun copil atât de îmbrăţişat.

Când lordul Glenarvan îşi isprăvi relatarea, el mai adăugă:

— Acum, prieteni, să ne gândim la prezent; trecutul va fi

uitat, dar viitorul e al nostru; să revenim la căpitanul Grant.

Dejunul luase sfârşit; comesenii se întoarseră în salonul lady-ei Glenarvan şi, aşezându-se în jurul unei mese pline cu planisfere şi hărţi, începură să dezbată planurile lor de viitor.

— Scumpa mea Helena, începu lordul Glenarvan, urcându-mă pe bord ţi-am spus că naufragiaţii de pe Britannia nu se întorc cu noi, dar că avem mai mult ca oricând nădejdea să-i regăsim. Traversând America, am căpătat convingerea, sau mai bine-zis siguranţa, că naufragiul n-a avut loc nici pe coastele Pacificului, nici pe cele ale Atlanticului. Aşa stând lucrurile, ne-am dat seama că interpretarea documentului era greşită. Din fericire, prietenul nostru Paganel, străfulgerat deodată de inspiraţie, a descoperit eroarea. Ne-a demonstrat că urmăm o cale greşită. El a interpretat din nou documentul într-un chip care nu ne mai lasă nici o îndoială. E vorba de documentul scris în franţuzeşte; l-aş ruga pe Paganel să-l explice aici, încă o dată, pentru ca nimeni să nu mai aibă, ca şi mine, nici o urmă de dubiu în această privinţă.

Savantul, invitat să vorbească, nu se lăsă rugat; el dădu explicaţiile asupra cuvintelor gonie şi indi în modul cel mai convingător, deducând cuvântul Australia din austral; căpitanul Grant, presupunea Paganel, după ce părăsise Peru, în drum spre Europa, a putut fi târât de curentele sudice ale Pacificului, odată cu nava lui avariată, până la ţărmurile australiene; în sfârşit, ipotezele lui ingenioase şi concluziile sale juste obţinură până şi aprobarea totală a lui John Mangles, care era de obicei un om cu discernământ şi nu se lăsa dus uşor de imaginaţie.

Când Paganel isprăvi cele ce avea de spus, Glenarvan îl anunţă că Duncan va porni imediat către ţărmurile Australiei.

Totuşi, maiorul, înainte de a se da ordinul de pornire spre est, ceru îngăduinţa să facă o ultimă observaţie.

— Spune, Mac Nabbs, răspunse Glenarvan.

— Nu vreau să slăbesc cu nimic argumentele prietenului meu Paganel, spuse maiorul, şi cu atât mai puţin să le resping. Le găsesc serioase, chibzuite şi vrednice de toată atenţia noastră, şi ele trebuie să fie cu drept cuvânt baza viitoarelor noastre cercetări. Dar ţin să le supunem unui ultim examen, pentru ca valoarea lor să fie incontestabilă.

Nu ştiau unde voia să ajungă Mac Nabbs cu prudenţa lui. Toţi îl ascultau cu oarecare nelinişte.

— Continuă, maiorule, îl îndemnă Paganel. Sunt gata să răspund la toate întrebările dumitale.

— Nimic mai simplu, răspunse maiorul. Când am studiat cele trei documente acum cinci luni în golful Clyde, interpretarea lor ni s-a părut evidentă. Locul naufragiului nu părea să fie altul decât coasta occidentală a Patagoniei. În această privinţă nu exista nici măcar o umbră de îndoială.

— E o reflecţie foarte justă, răspunse Glenarvan.

— Mai târziu, reluă maiorul, când Paganel, într-un moment de distracţie providenţială, se îmbarcă pe vasul nostru şi i se supuseră documentele, aprobă şi el fără rezerve cercetările noastre pe coasta americană.

— Este adevărat, răspunse geograful.

— Şi totuşi ne-am înşelat, declară maiorul.

— Ne-am înşelat, repetă Paganel. Dar ca să te înşeli, Mac Nabbs, înseamnă să fii om, în timp ce ca să persişti în greşeală înseamnă să fii nebun.

— Aşteaptă, Paganel, răspunse maiorul. Nu te înflăcăra. Nu vreau nicidecum să spun că cercetările noastre trebuie să se continue în America.

— Atunci ce doreşti? răspunse Glenarvan.

— O mărturisire, nimic mai mult decât o mărturisire, că Australia poate să pară numai locul naufragiului, tot atât de bine cum părea altădată America.

— O recunoaştem bucuroşi, răspunse Paganel.

— Iau act, reluă maiorul, şi profit de asta, pentru ca să vă atrag atenţia să nu vă încredeţi prea uşor în aceste evidenţe succesive şi contradictorii, pe care vi le oferă închipuirea voastră. Cine ştie dacă după Australia n-o să ne prezinte aceleaşi certitudini o altă ţară, şi dacă aceste cercetări vor fi zadarnice, nu ni se va părea iarăşi „evident” că va trebui s-o luăm de la capăt în altă parte?

Glenarvan şi Paganel se uitară unul la altul. Erau izbiţi de justeţea observaţiilor maiorului.

— Doresc deci, reluă Mac Nabbs, să examinăm încă o dată documentele şi hărţile înainte de a porni spre Australia. Să cercetăm pe rând toate punctele prin care trece paralela 37 şi să vedem dacă nu întâlnim şi o altă ţară despre care documentul ar putea să ne dea o indicaţie precisă.

— Nimic mai uşor, răspunse Paganel. Căci, din fericire,

uscatul nu-i prea frecvent la această latitudine.

— Să vedem, spuse maiorul, desfăşurând un planisfer englez, întocmit după sistemul de proiectare Mercator[1] şi care înfăţişa privirii întregul glob.

Întinseră harta în faţa lady-ei Helena şi se aşezară astfel, încât cu toţii să poată urmări demonstraţia lui Paganel.

— Aşa cum v-am arătat până acum, spuse geograful, paralela 37, după ce străbate America de Sud, întâlneşte insulele Tristan d'Acunha. Dar eu susţin că nici unul din cuvintele documentului nu se referă la aceste insule.

După ce examinară cu scrupulozitate documentele, călătorii fură siliţi să admită că Paganel avea dreptate şi în unanimitate renunţară la Tristan d'Acunha...

— Să continuăm reluă geograful. Ieşind din Atlantic trecem cu două grade la sud de Capul Bunei Speranţe şi intrăm în Oceanul Indian. În drumul nostru se găseşte un singur grup de insule, arhipelagul Amsterdam. Să le supunem aceluiaşi control făcut şi în Tristan d'Acunha.

După o cercetare minuţioasă renunţară şi la insulele Amsterdam. Nici un cuvânt întreg sau trunchiat, francez, englez sau german nu se potrivea cu numele acestui grup de insule din Oceanul Indian.

— Ajungem acum în Australia, reluă Paganel. Paralela 37 întâlneşte acest continent la capul Bernouilli şi îl părăseşte prin golful Twofold. Veţi admite, ca şi mine, fără să forţăm textele, că stra, acest cuvânt englezesc şi franţuzescul austral se pot aplica numai Australiei. E atât de evident, încât nu mai insist.

Cu toţii aprobară concluzia lui Paganel. Această interpretare înlătura orice altă ipoteză.

— Să mergem mai departe, propuse maiorul.

— Să mergem, răspunse geograful. Călătoria e uşoară. Părăsind golful Twofold, străbatem porţiunea de mare care se întinde la est de Australia şi întâlnim Noua Zeelandă. Mai întâi ţin să vă reamintesc: cuvântul contin din documentul francez arată fără doar şi poate că e vorba de un „continent”. Căpitanul Grant n-a putut să-şi găsească adăpost în Noua Zeelandă, care nu e decât o insulă. Oricum ar fi, cercetaţi, comparaţi, răsuciţi

---

1 Geograf flamand, fondatorul geografiei matematice. Sistemul de proiectare care-i poartă numele constă în a reprezenta gradele de latitudine prin drepte paralele, perpendiculare pe meridiane.

cuvintele, şi vedeţi dacă, prin imposibil, ele ar putea să aibă vreo legătură cu acest nou ţinut.

— Nici una, îi asigură John Mangles, care cercetase până atunci minuţios documentele şi planisferul.

— Nu, spuseră cei care-l ascultau pe Paganel, şi cu ei maiorul însuşi. Nu. Nu poate fi vorba de Noua Zeelandă.

— Şi-acum, vorbi din nou geograful, din tot acest spaţiu imens, care desparte Noua Zeelandă de coasta americană, paralela 37 nu străbate decât o mică insulă aridă şi pustie.

— Cum se numeşte insula? întrebă maiorul.

— Uitaţi-vă pe hartă. E Maria Tereza, despre care nu există nici o urmă în cele trei documente.

— Nici o urmă, într-adevăr, răspunse Glenarvan.

— Vă las, deci, prieteni, să hotărâţi dacă, după toate probabilităţile, nu e vorba despre continentul australian.

— Evident, răspunseră într-un glas călătorii şi comandantul Duncan-ului.

— John, întrebă atunci Glenarvan, ai destule provizii şi destui cărbuni?

— Da, milord. M-am aprovizionat din belşug la Thalcahuano. Dealtfel, ne vom putea foarte lesne împrospăta combustibilul în portul Cap.

— Ei, atunci, dă-i drumul...

— Încă o observaţie, spuse maiorul, întrerupându-şi prietenul.

— Spune, Mac Nabbs.

— Orice garanţii de succes ne-ar oferi Australia, n-ar fi mai bine să poposim pentru o zi sau două în insulele Tristan d’Acunha şi Amsterdam? Acestea se găsesc în drumul nostru şi deci nu ne abatem deloc. Aşa vom şti dacă Britannia n-a lăsat pe acolo vreo urmă a naufragiului ei.

— Neîncrezătorul ăsta de maior, strigă Paganel, o ţine morţiş!

— Ţin mai ales să nu ne întoarcem pe urmele propriilor noştri paşi, dacă din întâmplare nu ni se realizează speranţele cu Australia.

— Este binevenită prevederea ta, răspunse Glenarvan.

— Şi nu voi fi eu acela care să te împiedic. Dimpotrivă, replică Paganel.

— Atunci, John, răspunse Glenarvan, să pornim spre

Tristan d'Acunha.

— Chiar acum, milord, răspunse căpitanul, care urcă pe punte, în timp ce Robert şi Mary Grant îşi manifestau recunoştinţa faţă de lordul Glenarvan cu cele mai calde cuvinte.

În curând, îndepărtându-se de coasta americană şi îndreptându-se înspre est, Duncan spinteca cu prova lui zveltă apele Oceanului Atlantic.

Capitolul II

TRISTAN D'ACUNHA

Dacă iahtul ar fi urmat linia Ecuatorului, cele o sută nouăzeci şi şase de grade care despart Australia de America, sau mai exact Capul Bernouilli de Capul Corrientes ar fi însemnat unsprezece mii şapte sute şaizeci de mile geografice (4.900 leghe). Dar pe paralela 37, aceste o sută nouăzeci şi şase de grade, din cauza formei globului, nu reprezintă decât nouă mii patru sute optzeci de mile (4.000 leghe). De la coasta americană până la Tristan d'Acunha sunt două mii o sută de mile (875 leghe) distanţă pe care John Mangles spera s-o parcurgă în zece zile, dacă vânturile din răsărit nu l-ar fi întârziat. Dar el nu avu motive să fie nemulţumit, căci spre seară vântul se linişti simţitor. În cele din urmă îşi schimbă direcţia şi Duncan avu prilejul să-şi desfăşoare toate neasemuitele lui calităţi pe o mare liniştită.

Călătorii îşi reluară chiar din aceeaşi zi viaţa de bord. Nu aveai impresia că lipsiseră o lună de zile de pe vas. Sub ochii lor se întindeau, după apele Pacificului, acelea ale Atlanticului. În afară de unele nuanţe deosebite, toate mările seamănă. Natura, după ce îi supusese la încercări atât de grele, le era acum prietenă. Oceanul liniştit, vântul prielnic şi pânzele, umflate de brizele de apus, veniră în ajutorul aburilor din cazane.

Traversarea aceasta rapidă se scurse fără nici un incident. Aşteptau cu încredere coasta australiană. Probabilităţile se

schimbau în certitudine. Toţi vorbeau despre căpitanul Grant ca şi cum iahtul urma să-l ia dintr-un port anume. Pregătiră chiar cabina pentru căpitan şi culcuşul pentru cei doi marinari ce-l însoţeau. Mary Grant simţea o deosebită plăcere s-o aranjeze şi s-o înfrumuseţeze cu mâna ei. Cabina fusese cedată de domnul Olbinett, care împărţea acum camera cu doamna Olbinett şi se învecina cu celebrul număr şase, reţinut pe bordul Scoţiei de Jacques Paganel.

Savantul geograf stătea mai toată vremea închis în cabină. Lucra de dimineaţă până seara la o carte intitulată: „Sublimele impresii ale unui geograf prin pampasul argentinian”. Îl auzeai rostind, cu emoţie în glas, frazele elegante înainte de a le încredinţa foilor albe din caiet, şi nu o dată, în momentele de inspiraţie, necredincios lui Clio, muza istoriei, invoca pe divina Caliope, muza elocinţei şi a poeziei epice.

Dealtfel, Paganel nu se ascundea. Pentru el, castele fiice ale lui Apolo părăseau cu plăcere vârfurile Parnasului sau ale Heliconului. Şi pentru acest lucru, lady Helena nu mai contenea să-i adreseze complimente. Şi maiorul îl felicita pentru dragostea ce i-o purtau muzele.

— Dar mai ales, adăugă el, să nu le laşi iar pradă distracţiei, scumpul meu Paganel, şi dacă te apucă vreodată gustul să înveţi limba australiană, nu începe s-o înveţi dintr-o gramatică chineză!

Totul mergea deci de minune pe bord. Lordul şi lady Glenarvan îi priveau cu dragoste pe John Mangles şi Mary Grant. Nu aveau nimic împotrivă şi, fiindcă John nu spunea nimic, mai bine era să-i lase în pace.

— Ce va spune căpitanul Grant? o întrebă într-o zi lordul Glenarvan pe lady Helena.

— Va spune că John e demn de Mary, scumpul meu Eduard, şi nu se va înşela.

În acest timp, iahtul înainta cu repeziciune spre ţintă. Cinci zile după ce pierduseră din vedere Capul Corrientes, la 16 noiembrie, în locul vânturilor regulate de sud-est începură să bată brizele de vest, atât de prielnice vaselor care trec prin sudul Asiei. Duncan întinse toate pânzele şi înaintă cu o viteză ameninţătoare. Elicea abia dacă apuca să se înşurubeze în apele despicate de prova; părea că iahtul se întrece cu vasele de

curse ale lui Royal Thames Club.

A doua zi, oceanul fu acoperit de alge imense, părând un lac uriaş împânzit de ierburi. S-ar fi spus că e una din acele mări cu sargase formate din toate resturile de copaci şi de plante smulse de pe continentele învecinate. Maiorul Maury a atras în mod deosebit atenţia navigatorilor asupra lor. Duncan părea că alunecă într-o lungă prerie, pe care Paganel o asemui pe bună dreptate cu pampasul; iuţeala însă se încetini oarecum. Peste douăzeci şi patru de ore, în zori, se auzi vocea marinarului de veghe:

— Pământ! strigă el.

— În ce direcţie? întrebă Tom Austin, care era de cart.

— În faţa noastră, răspunse marinarul.

La strigătul acesta, care întotdeauna produce emoţie, puntea iahtului se umplu îndată de lume. În curând ieşi de sub punte un ochean urmat imediat de Jacques Paganel. Savantul îndreptă imediat ocheanul în direcţia arătată, dar nu văzu nimic care ar fi putut semăna cu un petic de pământ.

— Priviţi norii! îi spuse John Mangles.

— Aşa-i, răspunse Paganel, s-ar spune că e un vârf ce abia se vede.

— E insula Tristan d’Acunha, îi lămuri John Mangles.

— Atunci, dacă ţin bine minte, trebuie să fim la optzeci de mile de insulă, căci piscul Tristan, care are şapte mii de picioare înălţime, se zăreşte de la această distanţă.

— Întocmai, răspunse căpitanul John.

Peste câteva ore, grupul de insule foarte înalte, cu coaste abrupte, se putea zări perfect la orizont. Conul muntelui Tristan se contura în negru pe fondul strălucitor al cerului, luminat de razele răsăritului. În curând, insula principală se desprinse de masa de stânci; această porţiune de uscat înclinată înspre nord-est semăna cu vârful unui triunghi.

Tristan d’Acunha e aşezată la 37°8’, latitudine australă şi 10°44’ longitudine vestică faţă de Greenwich (13°4’ faţă de meridianul din Paris. Între cele două meridiane e o diferenţă de 2°20’). La optsprezece mile înspre sud-vest Insula Pustie, iar la zece mile înspre sud-est Insula Privighetorii întregesc grupul izolat în această parte a Atlanticului. Spre prânz observară cele două semne distinctive ale insulelor, care slujesc marinarilor ca puncte de recunoaştere, şi anume: într-o ieşitură a Insulei Pustii,

o stâncă ce are exact forma unei corăbii cu pânzele umflate, iar în vârful de nord al Insulei Privighetorii, două insuliţe care seamănă cu un fort mic ruinat. Pe la trei, Duncan intră în golful Falmouth din Tristan d'Acunha, apărat de vânturile de apus de Capul Help.

Aici stăteau ancorate câteva baleniere de pescuit foci şi alte animale de mare, care se găseau din belşug în aceste regiuni.

John Mangles căută un loc bun de ancorare, căci radele deschise sunt foarte primejdioase, aflându-se în bătaia vânturilor de nord şi de nord-vest. În 1829, tocmai în locul acesta se scufundase bricul englez Iulia. Duncan se apropie la o jumătate de milă de ţărm şi se opri în locul în care apa avea douăzeci de braţe adâncime deasupra stâncilor. Pasagerii coborâră imediat în barca cea mare a vasului şi ajunseră la ţărm, călcând pe un nisip mărunt şi negru, provenit din stâncile de pe insulă, roase de apă.

Capitala întregului grup de insule Tristan d'Acunha este un sat mic aşezat în fundul golfului, pe un râuleţ care curge cu mult zgomot. Avea poate cincizeci de case destul de curate, aşezate cu regularitatea geometrică a arhitecturii engleze moderne. Îndărătul oraşului în miniatură se întindeau o mie cinci sute de hectare de şes, mărginite de un imens perete de lavă; dominând platoul, trunchiul conic se ridica la şapte mii de picioare în văzduh.

Lordul Glenarvan fu primit de guvernatorul insulei, care depindea din punct de vedere administrativ de colonia engleză a Capului. El se interesă îndată de Harry Grant şi de Britannia. Nimeni nu le cunoştea însă numele. Insulele Tristan d'Acunha, nefiind în drumul vaselor, sunt puţin vizitate. De la vestitul naufragiu al vasului Blendon-Hall, care în 1821 s-a lovit de Insula Pustie, două vase s-au mai scufundat lângă insula principală: Primauguel în 1845 şi tricatargul american Philadelphia în 1857. Statistica accidentelor maritime din insulele Tristan d'Acunha se mărginea la aceste trei catastrofe.

Glenarvan nici nu se aştepta să găsească informaţii mai precise, şi nu-l întrebă pe guvernatorul insulei decât ca să fie cu cugetul împăcat. Trimise cu toate acestea bărcile de pe vas să facă înconjurul insulei, al cărei perimetru este de cel mult şaptesprezece mile. Londra sau Parisul n-ar încăpea pe insulă,

nici dacă ea ar fi de trei ori mai mare.

În timpul recunoaşterii, pasagerii de pe Duncan se plimbară prin sat şi pe coastele vecine. Populaţia din Tristan d'Acunha nu numără mai mult de cinci sute de locuitori. Sunt englezi şi americani, căsătoriţi cu negrese şi hotentote din Colonia Capului, care lasă oarecum de dorit din punct de vedere al aspectului fizic. Copiii proveniţi din aceste căsătorii au o culoare între blond şi negru.

Plimbarea turiştilor, fericiţi să simtă pământul sub picioare, se prelungi pe ţărmul care se sflrşea în partea aceea printr-un şes întins. Dealtfel, era singura câmpie, coasta fiind formată mai mult din faleze de lavă, râpoase şi aride. Pe ele se puteau număra cu sutele de mii albatroşi enormi şi pinguini cu aerul stupid.

Vizitatorii, depăşind stâncile de origine vulcanică, se îndreptară spre şes; izvoare limpezi şi numeroase, alimentate cu ape îmbelşugate de zăpezile veşnice de pe con, susurau pretutindeni; tufişuri verzi, în care ochiul număra aproape tot atâtea păsărele câte flori, înveseleau locul; păşunea era umbrită de un singur fel de arbore, asemănător cactusului, înalt de douăzeci de picioare, şi de „tusseh", o plantă arondinacee uriaşă, cu tulpină lemnoasă; o plantă agăţătoare, de felul viţei, cu bobul gustos şi picant, lomarii groşi cu filamente împletite. câteva plante cu tulpina lemnoasă foarte rezistentă, ancerine ce răspândesc în aer mirosuri parfumate şi pătrunzătoare, muşchi, ţelină sălbatică şi ferigi formau o floră nu prea variată, dar foarte bogată. Simţeai, că o primăvară veşnică învăluia cu blândeţea ei această insulă binecuvântată. Paganel susţinu cu entuziasm că aici era Ogygia, cântată de Fenelon. El îi propuse lady-ei Glenarvan să-şi caute o grotă, pentru a fi o urmaşă a frumoasei Calypso[1] şi nu ceru alt rol pentru sine decât acela de a fi „una din nimfele care îi slujesc".

Aproape de căderea nopţii, după ce admiraseră din plin peisajele, se întoarseră la iaht. În împrejurimile satului păşteau cirezi de boi şi turme de oi; lanuri de grâu, de porumb şi de zarzavat, a căror sămânţă fusese adusă pe insulă acum patruzeci de ani, se întindeau până pe străzile capitalei.

Tocmai când se urca pe bord lordul Glenarvan, bărcile

---

[1] Personaj mitologic, nimfă, regina insulei Ogygia, din Marea Ionică, vestită prin frumuseţea ei.

Duncan-ului se întorceau şi ele spre iaht. În câteva ore făcuseră înconjurul insulei. Pe tot parcursul nu întâlniseră nici urmă de vas naufragiat. Drumul de-a lungul ţărmului nu avu deci alt rezultat decât să şteargă definitiv insula Tristan din planul de cercetări.

Duncan putea deci să părăsească acest grup de insule africane şi să-şi continue drumul spre est. Nu porniră însă în aceeaşi seară, Glenarvan îngăduind echipajului să vâneze câteva din numeroasele foci ce umpleau malurile golfului Falmouth şi purtau denumirea de viţei, lei, urşi şi elefanţi de mare. Odinioară trăiau în larg, în apele insulei, şi balene; dar atât au fost vânate, încât rămăseseră puţine. Amfibiile, dimpotrivă, se întâlneau cu miile. Echipajul iahtului hotărî să-şi petreacă noaptea vânându-le, urmând ca a doua zi să-şi facă o provizie masivă de ulei. De aceea amânară plecarea Duncan-ului pe a doua zi, 20 noiembrie.

În timpul cinei, Paganel dădu câteva amănunte asupra insulelor Tristan, urmărite cu interes de ascultători. Aflară astfel că acest grup de insule, descoperite în 1506 de portughezul Tristan d'Acunha, unul din tovarăşii lui Albuquerque[1], au rămas neexplorate mai bine de un veac. Insulele treceau, pe bună dreptate, drept cuiburi de furtuni şi n-aveau o faimă mai bună decât Bermudele. Nimeni nu se apropia de ele şi nici un vas nu ancora aici, decât dacă era aruncat de uraganele Atlanticului.

În 1697, trei bastimente olandeze ale Companiei Indiilor au venit aici determinând coordonatele şi lăsând în seama marelui astronom Halley grija de a revedea calculele lor, lucru făcut de acesta în 1700. Din 1712 până la 1767, câţiva navigatori francezi cunoscură insulele; din aceştia, în special navigatorul La Pérouse, care ajunse aici în timpul vestitei lui călătorii din 1785.

Insulele atât de puţin vizitate până atunci rămăseseră pustii, până când un american, Jonathan Lambert. porni să le colonizeze în 1811. El cu încă doi tovarăşi ancorară în luna ianuarie, şi începură curajos viaţa de colonişti. Guvernatorul coloniei engleze de la Capul Bunei Speranţe, aflând că le merge bine, le oferi protectoratul Angliei Jonathan primi şi ridică pe coliba sa pavilionul britanic. Domnea liniştit peste „popoarele

[1] Navigator portughez ce a ajuns până în Indii. A trăit între anii 1453 - 1515.

lui”, formate dintr-un italian bătrân şi un mulatru portughez, până când, într-o bună zi, pornind într-o recunoaştere pe ţărmurile regatului său, se înecă sau fu înecat, nu se ştie bine. Veni şi anul 1816. Napoleon fu închis la Sfânta Elena, şi pentru a-l păzi mai bine, Anglia înfiinţă o garnizoană în insula Ascension şi o alta în Tristan d’Acunha. Garnizoana din Tristan era formată dintr-o companie de artilerie din Colonia Capului şi un detaşament de hotentoţi. Ea rămase aici până în 1821, când prizonierul din Sfânta Elena muri. După acest eveniment fu repatriată.

— Un singur european, adăugă Paganel, un caporal, un scoţian...

— A, un scoţian, spuse maiorul, pe care-l interesau totdeauna în mod deosebit compatrioţii săi.

— Îl chema William Glass, vorbi mai departe Paganel, şi a rămas pe insulă cu nevasta şi doi hotentoţi. În curând au mai venit doi englezi, un marinar şi un pescar de pe Tamisa, fost dragon în armata argentiniană şi, în sfârşit, în 1821 un naufragiat de pe Blendon-Hall cu tânăra lui soţie şi-au găsit şi ei adăpost pe insula Tristan. Insula număra astfel în 1821 şase bărbaţi şi două femei. În 1829 ea avea şapte bărbaţi, şase femei şi paisprezece copii. În 1835 numărul se ridica la patruzeci şi acum s-a întreit.

— Aşa iau naştere popoarele, spuse Glenarvan.

— Voi adăuga, repetă Paganel, pentru a completa povestea insulei Tristan d’Acunha, că ea mi se pare să merite pe drept cuvânt, ca şi insula Juan Fernandez, renumele de insulă a Robinsonilor. Şi într-adevăr, dacă doi marinari au fost părăsiţi pe rând pe Juan Fernandez, doi savanţi erau cât pe-aci să aibă aceeaşi soartă pe Tristan d’Acunha. În 1793, unul din compatrioţii mei, naturalistul Aubert Dupetit-Thomas, stăpânit de pasiunea colectării de plante pentru ierbarul său, s-a rătăcit şi nu a putut să-şi mai găsească vasul decât în momentul când acesta ridica ancora. În 1824, unul din compatrioţii dumitale, iubite Glenarvan, un desenator foarte priceput, August Earle, a rămas timp de opt luni părăsit pe această insulă. Căpitanul navei, uitând că Earle debarcase, porni spre Capul Bunei Speranţe.

— Iată ce poate face un căpitan distrat, adăugă maiorul. Nu era cumva rudă cu dumneata, Paganel?

— Chiar dacă nu era, ar fi meritat să fie!

Răspunsul geografului încheie conversaţia.

În timpul nopţii, echipajul Duncan-ului vână cu spor şi vreo cincizeci de foci îşi găsiră sfârşitul. După ce îngăduise vânătoarea, Glenarvan nu putu să nu tragă foloasele ei. În ziua următoare echipajul se îndeletnici cu prepararea uleiului şi argăsirea pieilor acestor animale folositoare. Pasagerii organizară în acea zi de repaus o nouă excursie pe insulă. Glenarvan şi maiorul îşi luară puştile pentru a încerca vânatul din Tristan d'Acunha. Ajunseră curând la poalele muntelui; pământul era format din resturi descompuse, sfărâmături, zgură, lavă poroasă şi neagră şi alte rămăşiţe vulcanice. Masivul muntelui se ridica dintr-un haos de stânci ce se clătinau. Era greu să te înşeli asupra naturii conului uriaş, şi căpitanul englez Carmichael avusese dreptate indicându-l drept un vulcan stins.

Vânătorii văzură câţiva mistreţi. Maiorul împuşcă unul. Glenarvan se mulţumi să doboare câteva perechi de potârnichi negre, din care bucătarul de pe bord avea să gătească probabil un minunat ostropel. Pe podişurile înalte şi crestele muntelui se căţărau turme de capre negre. Pisicile sălbatice, mândre, îndrăzneţe şi puternice, temute chiar de câini, mişunau pe insulă, cu ţinuta unor fiare sălbatice de rasă nobilă.

Pe la opt, toată lumea era din nou pe bord, şi, noaptea, Duncan părăsi insula Tristan d'Acunha, pe care n-avea s-o mai revadă.

Capitolul III

INSULA AMSTERDAM

Intenţia lui John Mangles era să se aprovizioneze cu cărbuni la Capul Bunei Speranţe. Trebui deci să se abată puţin de la paralela 37 şi să urce cu două grade spre nord. Duncan se găsea astfel la sud de zona vânturilor alizee; în drum dădu de

marile brize de vest, atât de favorabile corăbiilor[1]. În mai puţin de şase zile el străbătu cele o mie trei sute de mile (aproximativ 600 de leghe), care despart Tristan d'Acunha de capul african. La 24 noiembrie, la trei noaptea, zăriră muntele Mesei, şi ceva mai târziu John le arătă muntele Semnalelor, care se află la intrarea în golf. Ajunseră aici pe la ora opt şi ancorară în portul Cap-Town.

Paganel, în calitatea sa de membru al Societăţii de geografie, nu putea să nu ştie că extremitatea Africii fusese zărită pentru prima dată în 1486 de amiralul portughez Bartholomeu Dias, şi că abia în 1497 îl ocolise vestitul Vasco da Gama. Cum să nu fi ştiut aceasta Paganel, când Camoëns a cântat gloria marelui navigator în Lusiade? Dar în această privinţă el avu de făcut o observaţie curioasă: dacă Diaz, în 1486, deci cu şase ani înainte de prima călătorie a lui Cristofor Columb, ar fi înconjurat el Capul Bunei Speranţe, descoperirea Americii s-ar fi amânat fără termen. Într-adevăr, drumul cel mai scurt şi mai drept pentru a ajunge în Indiile Orientale era pe la Cap. Şi ce altceva căuta vestitul marinar genovez îndreptându-se spre vest, decât să scurteze călătoria spre Ţara mirodeniilor? Deci, dacă Diaz ar fi înconjurat Capul, expediţia lui Columb nu şi-ar mai fi avut rostul şi probabil că genovezul nici n-ar mai fi pornit.

Oraşul Cap, aşezat în fundul golfului Cap, a fost întemeiat în 1652 de olandezul Van Riebeck. Era capitala unei colonii importante, care după tratatele de la 1815 deveni definitiv engleză. Pasagerii Duncan-ului profitară de un popas ca s-o viziteze. Nu aveau disponibile decât douăsprezece ore, timp necesar căpitanului John spre a-şi putea înnoi proviziile; plecarea era hotărâtă pentru dimineaţa de 26.

Nici nu era nevoie de mai multă vreme pentru a străbate careurile regulate ale acestei table de şah care se numeşte Cap-Town, şi pe care treizeci de mii de locuitori, unii albi, alţii negri, joacă rolul de regi, regine, cavaleri, pioni, şi poate şi nebuni. Cel puţin aşa se exprima Paganel. După ce ai văzut castelul care se înalţă în partea de sud-est a oraşului, palatul şi grădina guvernatorului, bursa, muzeul, piatra aşezată de Bartholomeu Dias când a descoperit acest ţinut, şi după ce ai băut un pahar de pontai, cel mai bun vin al locului, nu-ţi mai rămâne altceva

---

[1] Acestea sunt contraalizeele, a căror limită pare să fie paralela 37, (N.A.)

de făcut decât să pleci. Aşa au şi făcut călătorii şi a doua zi, în zori, Duncan îşi întinse toate pânzele; peste câteva ore înconjură vestitul Cap al Furtunilor, căruia optimistul rege al Portugaliei, Ioan al II-lea, îi dăduse numele atât de puţin potrivit de Bună-Speranţă.

În zece zile, pe o mare liniştită şi cu un vânt prielnic, poţi străbate cele două mii nouă sute de mile (1.200 de leghe) între cap şi insula Amsterdam. Navigatorii, mai norocoşi decât călătorii ce străbătuseră pampasul, nu aveau să se plângă împotriva elementelor naturii. Văzduhul şi apa, aliaţi împotriva lor pe pământ, se aflau aici pentru a-i mâna înainte.

— Ah, marea, marea, repeta Paganel, e cel mai bun loc de încercare a forţelor omeneşti, şi vaporul e adevăratul vehicul al civilizaţiei! Gândiţi-vă, prieteni! Dacă globul n-ar fi fost decât un imens continent, nu s-ar fi cunoscut nici măcar a mia parte din el în secolul al XIX-lea! Priviţi ce se întâmplă în interiorul ţărilor cu mari întinderi de pământ! În stepele Siberiei, în şesurile Asiei Centrale, în deşerturile Africii, în preriile Americii, pe întinderile imense din Australia, în pustietăţile îngheţate de la Pol, omul abia îndrăzneşte să se aventureze: cel mai temerar dă înapoi, cel mai curajos cade. Nu poţi înainta. Mijloacele de locomoţie nu sunt suficiente. Căldura, bolile, împotrivirea băştinaşilor formează tot atâtea piedici de netrecut. Douăzeci de mile de pustietate despart mai mult oamenii decât cinci sute de mii de mile de ocean! Eşti vecin cu omul de pe cealaltă coastă; străin faţă de cel de care te desparte o pădure! Anglia se mărgineşte cu Australia, în timp ce Egiptul, de pildă, pare a fi aşezat la milioane de leghe de Senegal şi Pekinul la antipodul Petersburgului! Marea se străbate astăzi mai uşor decât cea mai mică Sahară şi, datorită ei, aşa cum a spus şi un savant american[1], s-a stabilit o legătură de rudenie universală între toate colţurile lumii.

Paganel vorbea cu căldură, şi nici chiar maiorul nu găsi să-i reproşeze vreun cuvânt din imnul înălţat oceanului. Dacă pentru a-l regăsi pe Harry Grant ar fi trebuit să urmeze paralela 37 pe uscat, nici n-ar fi putut porni expediţia; dar marea îi ducea pe curajoşii exploratori dintr-o ţară în alta, şi la 6 decembrie, la primele licăriri ale zorilor, ea lăsă să se întrevadă din mijlocul valurilor un nou munte.

---

1 Maiorul Maury. (N.A.)

Era insula Amsterdam, aşezată la 37°47’ latitudine şi 77°24’ longitudine (cu 75°4’ la răsărit de meridianul care trece prin Paris), al cărei con înalt se poate vedea pe vreme senină de la cincizeci de mile depărtare. Pe la ora opt, forma sa nedefinită încă reproducea destul de exact înfăţişarea Tenerifei.

— Prin urmare, spuse Glenarvan, insula seamănă cu Tristan d’Acunha.

— Foarte judicioasă observaţie, răspunse Paganel. După axioma geometrigrafică, două insule care seamănă cu o a treia se aseamănă între ele. Adaug că şi insula Amsterdam, ca şi Tristan d’Acunha, e la fel de bogată în foci ca şi în Robinsoni.

— Există deci pretutindeni Robinsoni? întrebă lady Helena.

— Pe legea mea, doamnă, răspunse Paganel, ştiu foarte puţine insule care să nu fi avut o aventură de felul acesta, şi întâmplarea o realizase cu mult înainte de romanul nemuritorului dumneavoastră compatriot Daniel Defoe.

— Domnule Paganel, spuse Mary Grant, îmi îngădui să-ţi pun o întrebare?

— Şi două, scumpa mea Miss, şi mă oblig să-ţi răspund.

— Ei bine, reluă fata, pe dumneata nu te-ar înspăimânta gândul să fii părăsit pe o insulă pustie?

— Pe mine? exclamă Paganel.

— Haide, prietene, doar n-ai să ne spui că tocmai asta ţi-e dorinţa cea mai arzătoare!

— Nu pretind aşa ceva, replică geograful, dar aventura nu mi-ar displăcea prea mult. Mi-aş face o viaţă nouă. Aş vâna, aş pescui, mi-aş alege locuinţa iarna într-o peşteră, vara într-un copac; aş avea hambare pentru recoltă; în sfârşit, mi-aş coloniza insula.

— Singur, singurel?

— Singur, singurel, la nevoie. Dealtfel, eşti vreodată singur pe lume? Nu-ţi poţi alege prieteni şi din rasa animală, nu poţi domestici o căprioară, un papagal vorbăreţ sau o maimuţă drăgălaşă? Şi dacă întâmplarea îţi trimite un tovarăş credincios ca Vineri[1], ce-ţi mai trebuie altceva ca să fii fericit? Doi prieteni pe o stâncă, iată fericirea! Închipuie-ţi că maiorul şi cu mine...

— Mulţumesc, răspunse maiorul, n-am nici o înclinaţie pentru rolurile de Robinsoni, şi le-aş juca foarte prost.

— Scumpul meu domn Paganel, răspunse lady Helena,

---

[1] Tovarăşul lui Robinson Crusoe, eroul cărţii lui Daniel Defoe.

iarăşi te laşi târât de închipuire! Dar cred că realitatea este cu totul alta decât visul. Nu te gândeşti decât la Robinsoni imaginari, grijuliu aruncaţi pe o insulă bogată şi pe care natura îi tratează ca pe nişte copii răsfăţaţi! Nu vezi decât partea bună a lucrurilor!

— Cum, doamnă? Nu crezi că poţi fi fericit pe o insulă pustie?

— Nu cred. Omul e făcut să trăiască în societate, nu izolat. Singurătatea nu poate da naştere decât la deznădejde. E o chestiune de timp. Se prea poate ca grijile vieţii materiale, nevoile de fiecare zi, să preocupe la început pe nenorocitul abia salvat din gheara mării; se poate ca nevoile prezentului să-i ascundă ameninţarea viitorului. Dar ce trebuie să gândească şi cât trebuie să sufere el mai târziu, când se simte singur, departe de semenii săi, fără nădejdea de a-şi mai revedea ţara şi pe cei pe care-i iubeşte! Insula e pentru ei lumea întreagă. Toată omenirea se reduce la el, şi când ii va bate ceasul morţii, moarte înfricoşătoare pentru cel despărţit de semenii lui, el este ca cel mai de rând om în ziua de apoi. Crede-mă, domnule Paganel, mai bine să nu fii omul acela!

Paganel se plecă, nu fără părere de rău, argumentelor lady-ei Helena, şi conversaţia se prelungi astfel în jurul avantajelor şi neplăcerilor izolării, până în clipa în care Duncan aruncă ancora la o milă depărtare de ţărmul insulei Amsterdam.

Acest grup izolat de insule din Oceanul Indian e format din două insule bine distincte, aşezate la aproximativ treizeci şi trei de mile una de alta, chiar pe meridianul peninsulei indiene; înspre nord se află insula Amsterdam sau Sfântul Petru; la sud, insula Sfântul Pavel; dar e bine să amintim că geografii şi navigatorii le-au confundat adeseori.

Insulele au fost descoperite în luna decembrie 1766 de olandezul Vlaming şi apoi explorate de către Entrecasteaux, care conducea pe atunci vasele Espérance şi Recherche, care mergeau în căutarea lui La Pérouse. De la această călătorie datează confundarea celor două insule. Marinarul Barrow, Beautemps-Beaupré în atlasul lui Entrecasteaux, apoi Horsburg, Pinkerton şi alţi geografi au descris în mod constant insula Sfântului Petru drept insula Sfântului Pavel şi invers. În 1858, ofiţerii de pe fregata austriacă Novara, în călătoria lor în jurul Pământului, nu au repetat această greşeală, pe care Paganel

ţinea în mod deosebit s-o rectifice.

Insula Sfântului Pavel, aşezată la sud de insula Amsterdam, nu e decât o insuliţă nelocuită, formată dintr-un munte conic, probabil un vechi vulcan. În schimb, insula Amsterdam, spre care se îndreptau pasagerii de pe şalupa Duncan-ului, poate avea un perimetru de douăsprezece mile. Ea este locuită de câţiva autoexilaţi care s-au obişnuit cu această existenţă tristă. Sunt paznicii pescăriei care aparţin, ca şi insula, unui anume domn Otovan, negustor din insula Reunion. Acest suveran, care nu e încă recunoscut de marile puteri europene, şi-a alcătuit un venit de şaptezeci şi cinci până la optzeci de mii de franci cu pescuitul, săratul şi expediatul unui „cheilodactyl” cunoscut sub numele, mai puţin savant, de morun de mare. Dealtfel, această insulă Amsterdam era sortită să devină şi să rămână franceză şi iată cum: a aparţinut la început, conform dreptului primului ocupant, unui armator, domnul Camin din Saint Denis (insula Bourbon); apoi a fost cedată, în virtutea unui contract oarecare, unui polonez, care a adus sclavi din Madagascar pentru muncile câmpului. Polonezii sunt apropiaţi de francezi, astfel că din poloneză, în mâinile domnului Otovan, insula a redevenit franceză.

Când Duncan acostă aici, la 6 decembrie 1864, populaţia ei se ridica la trei locuitori, un francez şi doi mulatri, toţi trei fiind în serviciul negustorului proprietar. Paganel putu deci strânge mâna unui compatriot în persoana respectabilului domn Viot, un om foarte bătrân. Acest „bătrân înţelept” făcu foarte politicos onorurile insulei lui. Trăia o zi fericită, primind nişte străini amabili. Sfântul Petru nu e frecventată decât de rarii pescuitori de foci şi de pescuitorii de balene, care sunt şi mai rari, în genere oameni mohorâţi şi care n-au făcut altceva toată viaţa decât să se îndeletnicească cu vânatul câinilor de mare. Domnul Viot le prezentă pe supuşii săi, cei doi mulatri, care formau întreaga populaţie de pe insulă, împreună cu câţiva mistreţi retraşi departe în insulă şi cu câteva mii de pinguini blegi. Căsuţa în care locuiau cei trei insulari era aşezată în fundul unui port natural pe coasta de sud-vest, formată prin prăbuşirea unei părţi din munte.

Cu mult înainte de domnia lui Otovan I, insula Sfântul Petru a servit de refugiu unor naufragiaţi. Paganel trezi interesul ascultătorilor, începând istoria celor doi naufragiaţi cu cuvintele:

Povestea a doi scoţieni părăsiţi în insula Amsterdam.

Era în anul 1827. Vasul englez Palmira, trecând pe lângă insulă, zări un fum ce se înălţa în văzduh. Căpitanul se apropie cu nava de ţărm şi văzu în curând doi oameni care, desperaţi, făceau semnalizări. El trimise la ţărm o luntre, care-l luă pe Jack Paine, un băiat de douăzeci şi doi de ani, şi pe Robert Proudfoot, în vârstă de patruzeci şi opt de ani. Aceşti doi nenorociţi erau de nerecunoscut: de optsprezece luni trăiau cu te miri ce, aproape fără pic de apă potabilă, hrănindu-se cu scoici, pescuind cu un piron îndoit, prinzând din când în când în cursă câte un pui de mistreţ, stând uneori nemâncaţi şi câte trei zile, veghind ca nişte vestale lângă un foc aprins cu ultima lor fărâmă de iască, nelăsându-l să se stingă şi purtându-l cu dânşii în toate peregrinările, ca pe un obiect de cel mai mare preţ; aceasta era viaţa lor mizeră, plină de lipsuri şi de suferinţă. Paine şi Proudfoot fuseseră debarcaţi aici de o goeletă care pescuia foci. După obiceiul pescăresc, ei trebuiau să facă provizii de piei şi de ulei timp de o lună, aşteptând întoarcerea goeletei. Aceasta nu mai apăru însă. Cinci luni mai târziu, vasul Hope, care mergea spre Van Diemen, acostă pe insulă; dar căpitanul vasului, printr-unul din acele capricii barbare, care nu-şi au nici o explicaţie, refuză să salveze pe cei doi scoţieni; el plecă din nou, fără a le lăsa măcar un biscuit sau un amnar, şi fireşte că cei doi nenorociţi ar fi murit în curând dacă nu i-ar fi luat pe bord Palmira, care trecea prin apropierea insulei Amsterdam.

A doua aventură pe care o pomeneşte istoria insulei Amsterdam – dacă o asemenea stâncă poate avea istorie – e aceea a căpitanului Péron, un francez de astă dată. Aventura începe dealtfel ca şi a celor doi scoţieni, şi are acelaşi sfârşit; o oprire voluntară în insulă, un vas care nu s-a mai întors şi un vas străin pe care întâmplarea l-a adus în apropierea insulei după patruzeci de luni de părăsire. Numai că şederea căpitanului Péron pe insulă a fost însemnată de o crimă sângeroasă, care are ciudate asemănări cu întâmplările imaginare ale eroului lui Daniel Defoe.

Căpitanul Péron coborâse pe insulă cu alţi patru marinari, doi englezi şi doi francezi, ca să vâneze lei de mare, timp de cincisprezece luni. Vânătoarea fu norocoasă; dar după ce s-au scurs cele cincisprezece luni fără ca vasul să se întoarcă şi după ce s-au sfârşit încetul cu încetul merindele, relaţiile

„internaţionale” s-au înrăutăţit. Cei doi englezi s-au revoltat împotriva căpitanului Péron, care ar fi fost ucis de ei dacă n-ar fi fost apărat de compatrioţii săi. Din clipa aceea, cele două tabere tot timpul erau cu arma în mână, se supravegheau zi şi noapte, rând pe rând au fost învingători şi învinşi, au dus o existenţă îngrozitoare, de mizerie şi de spaimă. Şi fireşte că s-ar fi ajuns la nimicirea unei părţi de către cealaltă, dacă un oarecare vas englez nu i-ar fi repatriat pe aceşti nenorociţi, pe care îi dezbina o mizerabilă chestiune de naţionalitate, pe o stâncă din Oceanul Indian.

Acestea au fost aventurile care au transformat insula Amsterdam în două rânduri într-o patrie a marinarilor părăsiţi, pe care providenţa i-a scăpat în două rânduri de mizerie şi de moarte. Dar de atunci nici un vas n-a mai rătăcit pe coastele ei. Daca vreun nou naufragiu ar fi aruncat epavele pe ţărm, naufragiaţii ar fi ajuns desigur la pescăriile domnului Viot. Moşneagul locuia pe insulă de mulţi ani, dar niciodată nu i se ivise ocazia să-şi arate ospitalitatea faţă de victimele mării. Despre Britannia şi despre căpitanul Grant nu ştia nimic. Nici insula Amsterdam, nici insuliţa Sfântul Pavel, pe care vânătorii de balene o vizitau adesea, nu fuseseră teatrul acestei catastrofe.

Glenarvan, auzind răspunsul, nici nu se miră, nici nu se întristă. El şi tovarăşii lui voiau să stabilească la aceste escale diferite nu locul unde putea fi găsit căpitanul Grant, ci dimpotrivă, locul unde nu se afla. Ei voiau să constate absenţa lui pe diferitele puncte de pe paralelă, ăsta era scopul.

Plecarea iahtului Duncan fu hotărâtă pentru a doua zi. Până seara, călătorii noştri vizitară insula, a cărei înfăţişare este cât se poate de atrăgătoare. Fauna şi flora ei nu ar fi putut constitui însă obiectul unei cărţi, scrisă chiar de cel mai prolix naturalist. Ordinul patrupedelor, al păsărilor, al peştilor şi al cetaeeilor nu era reprezentat decât prin câţiva porci mistreţi, pescăruşi „ai zăpezilor”, albatroşi, bibani şi foci. Ape termale şi feruginoase ţâşneau ici-colo din lava cenuşie, făcând să plutească aburi calzi şi groşi deasupra solului vulcanic. Unele din aceste izvoare aveau o temperatură foarte înaltă. John Mangles cufundă în apă un termometru Fahrenheit, şi coloana de mercur urcă până la 176° (80 grade centigrade.) Peştii pescuiţi în mare fierbeau în cinci minute în această apă aproape în clocote, ceea

ce îl făcu pe Paganel să renunţe la scăldat.

Pe înserat, după o plimbare plăcută, lordul Glenarvan îşi luă rămas bun de la ospitalierul domn Viot. Plecând, toţi pasagerii îi urară cât mai mult noroc cu putinţă pe insuliţa lui pustie. La rândul său, bătrânul le făcu cele mai bune urări pentru succesul expediţiei şi apoi barca îi readuse la bord.

Capitolul IV

PARIURILE LUI JACQUES PAGANEL SI ALE MAIORULUI MAC NABBS

În dimineaţa zilei de 7 decembrie, către ora trei, cazanele Duncan-ului erau sub presiune. Se ridică ancora, smulgându-se din fundul nisipos al micului golf. Apoi se puse elicea în mişcare şi iahtul porni în larg. La ora opt, când pasagerii se urcau pe punte, insula Amsterdam dispărea la orizontul înceţoşat. Aceasta era ultima etapă pe latitudinea 37, în timp ce de coasta australiană îi mai depărţeau trei mii de mile. Dacă vântul de vest va bate încă vreo douăspreceze zile şi marea se va menţine liniştită, Duncan va atinge ţinta călătoriei sale.

Mary şi Robert Grant priveau emoţionaţi aceste ape, pe care Britannia le străbătuse cu siguranţă cu câteva zile înainte de naufragiu. Acolo, poate, căpitanul Grant, nemaiavând nici o posibilitate de manevră, şi cu echipajul redus, luptase contra puternicelor uragane ale Oceanului Indian şi se simţise târât către coastă de o forţă de neînvins. John Mangles arătă tinerei fete curenţii maritimi indicaţi în hărţile marine, explicându-i direcţia lor constantă. Unul dintre ei, curentul ce străbate Oceanul Indian, atinge ţărmurile continentului australian şi acţiunea lui este resimţită de la vest spre est în Oceanul Pacific, cel puţin tot atât cât şi în Atlantic.

În această situaţie, rămasă fără arboradă şi cu cârma ruptă, deci dezarmată în faţa violenţelor naturii, Britannia trebuie să fi fost mânată înspre coastă şi sfărâmată.

Totuşi, aci era ceva neclar. Ultimele veşti de la căpitanul

Grant, după Mercantile and Shipping Gazette, erau din Calao, la 30 mai 1862. Cum se putea ca la 7 iunie, deci numai în opt zile de la părăsirea coastei Perului, Britannia să străbată Oceanul Indian? Consultat în această chestiune, Paganel a dat un răspurts foarte plauzibil, de care s-ar fi arătat satisfăcuţi chiar şi cei mai pretenţioşi.

Într-o seară, la 12 decembrie, şase zile după plecarea din insula Amsterdam, lordul Glenarvan, lady Helena, Robert şi Mary Grant, căpitanul John, Mac Nabbs şi Paganel discutau pe dunetă. Vorbeau despre Britannia, vasul fiind unica preocupare a călătorilor. Şi când veni vorba despre dificultăţile întâmpinate în restabilirea itinerarului căpitanului Grant, chiar nepotrivirea de date amintită mai sus nu putu să le zdruncine nădejdea ce le înflăcăra tuturor inima.

Paganel, auzind observaţia neaşteptată a lui Glenarvan, ridică repede capul. Apoi, fără să răspundă, se duse să caute documentul.

La întoarcere, se mulţumi să dea din umeri, ca un om ruşinat că s-a putut opri o clipă asupra unui asemenea „flecuşteţ”.

— Bine, prietene, spuse Glenarvan, dar răspunde-ne cel puţin!

— Nu, vorbi Paganel, vă voi pune numai o întrebare şi o voi adresa mai ales căpitanului John.

— Spune, domnule Paganel, răspunse John Mangles.

— Un vas bun poate sau nu să străbată într-o lună toată întinderea Pacificului, dintre America şi Australia?

— Da, dacă face câte două sute de mile în douăzeci şi patru de ore.

— E o viteză extraordinară?

— Nicidecum. Clipper-urile cu vele ating deseori viteze şi mai mari.

— Ei bine, răspunse Paganel, în loc să citim în document „7 iunie”, gândiţi-vă că marea a ros o cifră din dată şi citiţi „17 iunie” sau „27 iunie” şi totul se explică.

— Într-adevăr, răspunse lady Helena de la 31 mai la 27 iunie...

— Căpitanul Grant a putut să străbată Pacificul şi să ajungă în Oceanul Indian!

Toţi întâmpinară cu satisfacţie concluzia lui Paganel.

— Încă un punct lămurit! se bucură Glenarvan. Şi aceasta datorită prietenului nostru. Nu ne mai rămâne decât să ajungem în Australia şi să căutăm pe coasta de apus urmele Britanniei.

— Sau de răsărit, spuse John Mangles.

— Într-adevăr, ai dreptate, John. Nimic nu indică în document că naufragiul a avut loc mai curând pe coasta de apus decât pe cea de răsărit. Cercetările noastre vor trebui deci duse în cele două puncte în care Australia este tăiată de paralela 37.

— Aşadar, milord, spuse fata, există îndoială în această privinţă.

— O, nu, Miss! se grăbi să răspundă John Mangles, care voia să risipească temerea tinerei fete. Milord va binevoi să observe că dacă Harry Grant ar fi acostat pe ţărmul de est al Australiei, i s-ar fi dat imediat ajutor. Toată coasta răsăriteană este engleză, ca să spun aşa, şi populată de colonişti. Echipajul Britanniei n-ar fi avut de făcut nici zece mile şi ar fi întâlnit compatrioţi.

— Bun, căpitane John, răspunse Paganel. Sunt de aceeaşi părere cu dumneata. Pe coasta orientală, în golful Twofold, în oraşul Eden, Harry Grant n-ar fi găsit numai un adăpost într-o colonie engleză, dar nu i-ar fi lipsit nici mijloacele de transport ca să se întoarcă în Europa.

— Aşadar, spuse lady Helena, naufragiaţii n-au putut găsi aceleaşi resurse pe această coastă a Australiei spre care ne îndreptăm?

— Nu, doamnă, o lămuri Paganel, coasta este pustie. Nici o cale de comunicaţie nu o leagă de Melbourne sau de Adelaida. Dacă Britannia s-a scufundat între stâncile ce o înconjoară, sfărâmându-se în preajma plăjilor neospitaliere, asemenea celor ale Africii, nu a avut de la cine primi ajutor.

— Dar atunci ce s-a întâmplat cu tatăl meu de doi ani încoace? întrebă Mary Grant.

— Draga mea Mary, răspunse Paganel, eşti convinsă că după naufragiu Harry Grant a ajuns pe pământul australian, nu-i aşa?

— Da, domnule Paganel, răspunse tânăra fată.

— Ei bine, ce s-a întâmplat cu Harry Grant, odată ce a pus piciorul pe continent? În acest caz nu există prea multe ipoteze. Ele sunt doar trei: sau căpitanul Grant şi tovarăşii săi au ajuns în

coloniile engleze, sau au căzut în mâinile băştinaşilor, sau, în sfârşit, s-au rătăcit în nesfârşitele pustietăţi ale Australiei.

Paganel tăcu, căutând în ochii ascultătorilor o aprobare a raţionamentului său.

— Continuă, Paganel, spuse lordul Glenarvan.

— Voi continua, răspunse Paganel, şi de la început resping prima ipoteză: Harry Grant nu a putut ajunge în coloniile engleze unde-ar fi fost cu siguranţă salvat şi de unde de mult s-ar fi putut întoarce la Dundee, la copiii lui.

— Bietul tata! murmură Mary Grant. De doi ani despărţit de noi!

— Lasă-l pe domnul Paganel să vorbească, Mary, o rugă Robert. El ne va lămuri totul.

— Din păcate nu, dragul meu! Tot ce pot afirma e că Harry Grant nu este prizonierul australienilor, sau...

— Dar băştinaşii aceştia sunt...? întrebă lady Helena.

— Liniştiţi-vă, doamnă, răspunse savantul, care înţelese gândul lady-ei Glenarvan. Au obiceiuri paşnice, nu sângeroase ca ale vecinilor lor din Noua Zeelandă. Dacă i-au luat prizonieri pe naufragiaţii de pe Britannia, puteţi să mă credeţi că niciodată nu le-au ameninţat viaţa. Toţi călătorii sunt de acord că australienii au oroare de vărsarea de sânge şi de nenumărate ori ei au găsit în aceştia aliaţi credincioşi pentru a respinge atacul bandelor atât de crude ale deportaţilor.

— Auzi ce spune domnul Paganel, reluă lady Helena, adresându-se Mary-ei Grant. Dacă tatăl dumitale se află în mâinile băştinaşilor, aşa cum putem bănui din textul documentului, îl vom regăsi.

— Şi dacă s-a rătăcit în ţara asta uriaşă? răspunse fata, ale cărei priviri se îndreptau întrebătoare spre Paganel.

— Ei bine, exclamă geograful pe un ton hotărât, îl vom regăsi chiar şi în acest caz! Nu-i aşa, prieteni?

— Fără îndoială, întări Glenarvan, care voia să dea conversaţiei o notă mai puţin tristă. Eu nu admit ca cineva să se piardă.

— Eu nici în ruptul capului, replică Paganel.

— E mare Australia? întrebă Robert.

— Australia, dragul meu, are circa şapte sute şaptezeci şi cinci de milioane de hectare, cam cât patru cincimi din Europa.

— Doar atât? întrebă maiorul.

— Da, Mac Nabbs, cu o aproximaţie poate de un yard. Credeţi că o ţară ca asta are dreptul să ia numele de „continent”, titlu pe care i-l dă documentul?

— Desigur, Paganel.

— Adaug, reluă savantul, că se citează foarte puţini călători care să se fi pierdut în ţinutul acesta imens. Cred chiar că Leichardt este singurul despre a cărui soartă nu se mai ştie nimic, deşi puţin timp înainte de plecare am fost informat la Societatea de geografie că MacIntyre crede să-i fi dat de urmă.

— Australia n-a fost încă în întregime explorată? întrebă lady Glenarvan.

— Nu, doamnă, explică Paganel, nici pe departe. Continentul acesta nu este mai bine cunoscut decât interiorul Africii, şi aceasta nu din cauza lipsei unor călători întreprinzători. De la 1606 până la 1862, peste cincizeci de exploratori au contribuit la cercetarea Australiei, atât în interior cât şi pe coastă.

— O, cincizeci! spuse maiorul cu un aer de neîncredere.

— Da, Mac Nabbs, cel puţin atâţia. Vorbesc de marinarii care au schiţat pe hartă coastele australiene, înfruntând primejdiile unei navigaţii necunoscute, şi de călătorii care s-au avântat să străbată acest continent.

— Totuşi, cincizeci e cam mult spus, replică maiorul.

— Voi merge mai departe, Mac Nabbs, reluă geograful, antrenat de spiritul lui de contrazicere.

— Mergi, Paganel.

— Dacă te îndoieşti, îţi voi spune fără ezitare cele cincizeci de nume.

— O! făcu liniştit maiorul. Aşa sunt savanţii! Nu se îndoiesc de nimic.

— Domnule maior, îl provocă Paganel, ţii rămăşag pe carabina dumitale Purdey Moore & Dickson contra lunetei mele Secretan?

— De ce nu, Paganel, dacă-ţi face plăcere! răspunse Mac Nabbs.

— Bine, domnule maior. Iată o carabină cu care n-ai să mai vânezi niciodată capre sălbatice şi vulpi, în afară de cazul când am să ţi-o împrumut eu, lucru pe care-l voi face întotdeauna cu plăcere!

— Paganel, răspunse serios maiorul, când vei avea nevoie

de luneta mea, ea îţi va sta totdeauna la dispoziţie.

— Să începem deci, replică Paganel, doamnelor şi domnilor. Dumneavoastră formaţi instanţa care ne judecă. Tu, Robert, vei însemna punctele.

Lordul şi lady Glenarvan, Mary şi Robert, maiorul şi John Mangles, pe care discuţia îi distra, se pregătiră să-l asculte pe geograf. Dealtfel, era vorba de Australia, înspre care îi purta Duncan, şi povestea venea tocmai la timp. Paganel fu deci rugat să înceapă imediat să-şi răscolească memoria.

— Mnemosyna, exclamă el, zeiţă a memoriei, mamă a muzelor caste, inspiră pe credinciosul tău adorator! Prieteni, acum două sute cincizeci şi opt de ani Australia era încă necunoscută. Se bănuia însă că există un mare continent austral: două hărţi păstrate în biblioteca Muzeului britanic, dragul meu Glenarvan, cu data de 1550, menţionează un pământ la sud de Asia. pe care-l numeau Marea Javă a portughezilor. Dar hărţile acestea nu sunt destul de autentice. Ajung deci la secolul al XVII-lea, în 1606. În acest an, un navigator spaniol, Quiros, descoperi un pământ pe care-l numi Australia de Espiritu Santo adică Australia Sfântului Duh. Câţiva autori au pretins că era vorba de grupul Noile Hebride şi nu de Australia. Nu voi discuta problema aceasta. Notează-l pe acest Quiros şi să trecem la altul.

— Unu, spuse Robert.

În acelaşi an, Luiz Vaz de Torres, care comanda ca secund flota lui Quiros, continuă mai spre sud recunoaşterea de noi pământuri. Dar cinstea marii descoperiri îi revine olandezului Theodoric Hertoge. El se opri la coasta occidentală a Australiei, pe paralela 25, pe care o boteză după numele navei sale Eendracht. După Hertoge, navigatorii se înmulţesc. În 1618, Zeachen descoperă pe coasta de nord regiunile Arhnheim şi Diemen. În 1619, Jean Edels merge mai departe şi dă numele său unei porţiuni din coasta vestică. În 1622, Lenwin coboară până la capul ce acum îi poartă numele. În 1627, de Nuitz şi de Witt, unul la apus şi celălalt la sud, completează descoperirile înaintaşilor lor şi sunt urmaţi de maiorul Carpenter, care pătrunde cu navele sale în marele intrând ce poartă încă şi azi numele de golful Carpentaria, în sfârşit, în 1642, celebrul marinar Tasman înconjoară insula Van Diemen, pe care o crede legată de continent şi îi dă numele guvernatorului general din

Batavia, nume pe care posteritatea, mai puţin recunoscătoare guvernatorului. Îl schimbă în Tasmania. Continentul australian fusese înconjurat. Se aflase că este cuprins între apele oceanelor Indian şi Pacific şi în 1665, tocmai în epoca în care rolul navigatorilor olandezi era pe sfârşite, se impuse insulei australe numele de Noua Olandă, nume pe care, de altfel, nu avea să-l păstreze mult timp.

— La ce număr am ajuns?

— La zece, îi informă Robert.

— Bine, reluă Paganel, pun punct şi trec acum la englezi. În 1686, un şef de bucanieri[1], unul din cei mai celebri corsari din Mările Sudului, Williams Dampier, după numeroase aventuri constând din plăceri şi greutăţi, ajunse cu nava sa Gygnet, pe coasta nord-vestică a Noii Olande, la 16°50' latitudine; el intră in legătură cu băştinaşii şi descrise amănunţit obiceiurile acestora, sărăcia în care trăiau, precum şi inteligenţa lor. El reveni în 1689, chiar în golful unde debarcase Hertoge, dar nu ca pirat, ci în chip de comandant pe Roebuck, un bastiment din marina de război. Până atunci descoperirea Noii Olande prezentase numai un interes strict geografic. Nu se gândea nimeni la o colonizare şi timp de trei sferturi de veac, de la 1699 până la 1770, nici un navigator nu mai acostă aici. Atunci însă apăru cel mai ilustru navigator din lume, căpitanul Cook, şi noul continent nu întârzie să-şi deschidă porţile emigranţilor din Europa. În timpul celor trei călătorii celebre, James Cook acostă la ţărmul Noii Olande pentru prima oară la 31 martie 1770. După ce avu fericirea să observe întâmplător la Otahiti trecerea planetei Yenus peste Soare[2], Cook se avântă cu mica sa navă Endeavour în partea de vest a Oceanului Pacific. După ce dădu peste Noma Zeelandă, el ajunse într-un golf de pe coasta de vest a Australiei, pe care o găsi atât de bogată în plante noi, încât îi dădu numele de Golful Botanic. Este actualul Botany-Bay. Legăturile sale cu băştinaşii pe jumătate abrutizaţi sunt puţin interesante. Porni din nou spre nord şi la 16° latitudine,

---

[1] Aventurieri din secolul al XVI-lea şi al XVII-lea care vânau boi sălbatici în America şi făceau comerţ cu piei le acestora în insulele Pacificului. S-au transformat apoi în piraţi.

[2] Trecerea planetei Venus peste discul solar trebuia să aibă loc în 1769. Acest fenomen destul de rar era deosebit de important pentru astronomi; trebuia folosit prilejul pentru calcularea exactă a distanţei ce desparte Pământul de Soare. (N.A.)

aproape de Capul Tribulation, Endeavour se izbi, la opt leghe de coastă, de un banc de corali. Primejdia de scufundare era iminentă. Aruncară merindele şi tunurile în mare; dar în noaptea următoare, fluxul readuse corabia pe linia de plutire. Nava nu se scufundă, întrucât o bucată de coral prinsă în spărtură astupa suficient deschizătura pe unde pătrundea apa. Cook putu să-şi conducă astfel nava într-un golfuleţ în care se vărsa un râu şi care de atunci primi numele de Endeavour. Aici, timp de trei luni cât durară reparaţiile, englezii încercară să stabilească legături cu indigenii, dar nu prea izbutiră. Apoi din nou Endeavour îşi continuă drumul spre nord. Cook voia să ştie dacă există vreo strâmtoare între Noua Guinee şi Noua Olandă; după alte câteva primejdii şi după ce-şi expusese de douăzeci de ori nava, zări marea care se întindea înspre sud-vest. Strâmtoarea exista şi fu trecută. Cook acostă pe o mică insulă şi luă în stăpânire, în numele Angliei, toată coasta cât era de lungă, pe care o explorase. O boteză cu un nume specific britanic: Noua Galie de Sud. Trei ani mai târziu, îndrăzneţul marinar comanda navele Aventure şi Résolution; căpitanul Fourneaux, comandând nava Aventure, porni să exploreze coastele insulei Van Diemen şi se întoarse cu presupunerea că ea facea parte din Noua Olandă. Abia în 1777, la a treia călătorie a sa, Cook ancoră navele sale Résolution şi Découverte în Golful Aventurii, pe coasta Van Diemen. De aici porni mai departe, pentru ca peste câteva luni să moară în insulele Sandwich.

— A fost un om mare, spuse Glenarvan.

— Cel mai vestit marinar din câţi a cunoscut istoria! Banks, tovarăşul lui, sugeră guvernului englez ideea de a întemeia o colonie la Botany-Bay. După el, s-au aventurat navigatori de toate neamurile. În ultima scrisoare primită de la La Pérouse, scrisă din Botany-Bay şi datând din 7 februarie 1787, nenorocosul marinar îşi anunţa intenţia de a vizita golful Carpentaria şi întreaga coastă a Noii Olande, până la Van Diemen. El plecă, dar nu se mai întoarse. În 1788, căpitanul Phillips întemeie la Port Jackson prima colonie engleză. În 1791, Vancouver face o explorare amănunţită a coastelor de sud ale noului continent. În 1792, Entrecasteaux, trimis în căutarea lui La Pérouse, face ocolul Noii Olande pe la sud şi vest, descoperind în drumul său nişte insule necunoscute. În 1795 şi 1797, Flinders şi Bass, doi tineri, întreprind o îndrăzneaţă

recunoaştere a coastelor sudice, într-o barcă lungă de numai opt picioare. În 1797, Bass trece, între ţara Van Diemen şi Noua Olandă, prin strâmtoarea care-i poartă numele, în acelaşi an, Vlaming, descoperitorul insulelor Amsterdam, identifică pe ţărmurile orientale râul Swan, în care înotau cele mai frumoase lebede negre. Flinders reluă firul originalelor lui cercetări în 1801, şi pe la 135°58’ longitudine şi 35°45’ latitudine se întâlni la Encounter-bay cu Géographe şi Naturaliste, două nave franceze comandate de căpitanii Baudin şi Hamelin.

— A, căpitanul Baudin? spuse maiorul.

— Da, de ce te miri?

— O, nimic! Continuă, scumpul meu Paganel!

— Continui deci, pomenind pe lângă numele acestor navigatori şi pe acela al căpitanului King care, de la 1817 până la 1822, desăvârşi recunoaşterea coastelor dintre tropice ale Noii Olande.

— Cu acestea avem douăzeci şi patru de nume, anunţă Robert.

— Bine, răspunse Paganel, am şi pus mâna pe jumătate din carabina maiorului. Şi-acum, că am terminat cu marinarii, să trecem la călători.

— Foarte bine, domnule Paganel, spuse lady Helena. Trebuie să mărturisesc că ai o memorie uluitoare.

— Ceea ce e foarte rar, adăugă Glenarvan, la un om atât de...

— Atât de distrat, se grăbi să completeze Paganel. O! Eu am doar memoria datelor şi faptelor. Doar atât!

— Douăzeci şi patru, repetă Robert.

— Ei bine, al douăzeci şi cincilea este locotenentul Daws. Era în 1789, la un an după întemeierea coloniei de la Port Jackson. Se făcuse înconjurul noului continent, dar nimeni nu putea spune ce era în interiorul lui. Un lung şir de munţi paraleli cu ţărmul răsăritean păreau că interzic orice acces în interior. După nouă zile de mers, trebui să se întoarcă din drum şi să se înapoieze la Port Jackson. În acelaşi an, căpitanul Tench încercă să treacă lanţul înalt de munţi fără să reuşească. Aceste două insuccese au împiedicat timp de trei ani pe călători să reia greaua încercare. În 1792, colonelul Paterson, un îndrăzneţ şi încercat explorator african, dete greş în aceeaşi încercare. În anul următor, un simplu marinar englez, curajosul contra-

maistru Hawkins, depăşi cu douăzeci de mile linia pe care înaintaşii lui n-o putuseră trece. În decurs de optsprezece ani, numai două nume s-au făcut cunoscute: acela al vestitului marinar Bass şi acela al lui Bareiller, un inginer din colonie, care n-au fost mai fericiţi decât predecesorii lor. Ajung astfel în anul 1813, în care se descoperi, în sfârşit, o trecătoare la vest de Sydney. Guvernatorul Macquarie îndrăzni să o depăşească şi întemeie dincolo de Munţii Albaştri oraşul Bathrust. Din acest moment, Throsby în 1819, Oxley care străbătu trei sute de mile din acest ţinut, Howel şi Hune, care au plecat din Twofold-Bay, pe unde trece paralela 37, şi căpitanul Surt, care, în 1829 şi 1830 a cercetat cursurile râurilor Darling şi Murray, au îmbogăţit geografia cu date noi, contribuind şi la dezvoltarea coloniilor.

— Treizeci şi şase, spuse Robert.

— Perfect! Am înaintat! răspunse Paganel. Citez informativ pe Eyre şi Leichardt, care străbat o parte din ţară în 1840 şi 1841; pe Stuart, în 1845; pe fraţii Gregory şi Helpmann, în 1846, în Australia occidentală; pe Kennedy în 1847, pe fluviul Victoria, şi în 1848, în Australia de nord; Gregory, în 1852; Austin, în 1854; fraţii Gregory, de la 1855 la 1858, în nord-vestul continentului; Babbage, de la lacul Torrens până la lacul Eyre, şi ajung în sfârşit la un călător vestit, pomenit în cronica australiană, la Stuart, care a trasat trei căi îndrăzneţe de-a curmezişul continentului. Prima sa expediţie în interior a avut loc în 1860. Mai târziu, dacă vreţi, vă voi povesti cum a fost străbătută Australia de patru ori de la sud la nord. Astăzi mă mărginesc să termin lunga înşiruire de nume. De la 1860 la 1862, voi adăuga la numele atâtor îndrăzneţi pionieri ai ştiinţei şi pe acelea ale fraţilor Dempster, pe ale lui Clarkson şi Harper, Burke şi Wills, pe acelea ale lui Neilson, Walker, Landsborough, Mackinlay, Howit...

— Cincizeci şi şase! strigă Robert.

— Bine, maiorule, reluă Paganel, n-am să te înşel la cântar, căci nu ţi-am citat nici pe Duperrey, nici pe Bougainville, Fitz-Roy, Wickham, Stokes...

— Ajunge! făcu maiorul, copleşit de avalanşa atâtor nume.

— Nici pe Perou, nici pe Quoy, reluă antrenat Paganel, nici pe Bennett, Cuningham, Nutchell, Tiers.

— Iertare!

— Nici pe Dickson, nici pe Strelesky, Reid, Wilkes,

Mitchell...

— Opreşte-te, Paganel! îl rugă Glenarvan, care râdea din toată inima. Ai să-l striveşti pe bietul Mac Nabbs! Fie-ţi milă! Se dă bătut!

— Şi carabina lui? întrebă geograful cu un aer triumfător.

— E a dumitale, Paganel, răspunse maiorul. Şi-mi pare destul de rău. Dar ai o memorie care poate să câştige un întreg muzeu de artilerie.

— Nici nu se poate să cunoşti mai bine Australia, spuse lady Helena. Nici măcar cel mai mic nume, nici cel mai mic amănunt...

— O! Chiar cel mai mic amănunt... spuse maiorul clătinând din cap.

— Ei, ce e, Mac Nabbs? strigă Paganel.

— Spun că poate nu cunoşti chiar toate amănuntele despre descoperirea Australiei.

— Nu mai spune! făcu Paganel cu un gest de mândrie.

— Şi dacă-ti citez unul pe care nu-l cunoşti, îmi înapoiezi carabina?

— Pe loc, maiorule!

— Încheiem târgul?

— Îl încheiem.

— Bine. Ştii dumneata de ce Australia nu aparţine Franţei?

— Dar, mi se pare...

— Sau, cel puţin, care e explicaţia pe care-o dau englezii?

— Nu, maiorule, recunoscu Paganel cu un aer contrariat.

— Foarte simplu. Deoarece în 1802, căpitanul Baudin, care nu era deloc un fricos, se înspăimântă într-atâta de orăcăitul broaştelor australiene, încât ridică grăbit ancora şi o luă la fugă, fără să se mai întoarcă vreodată.

— Ce? strigă savantul. Aşa se spune în Anglia? Dar e o glumă proastă!

— Foarte proastă, mărturisesc, răspunse maiorul. Dar în Anglia este istorică.

— E o insultă! strigă geograful patriot. Şi asta se spune cu seriozitate?

— Sunt silit s-o recunosc, scumpul meu Paganel, răspunse Glenarvan, în timp ce toţi cei prezenţi râdeau în hohote. Cum, nu cunoşti acest amănunt?

— Deloc. Dar protestez! Dealtfel, englezii ne spun

„mâncători de broaşte” şi în genere nu ţi-e frică de ceea ce mănânci.

— Asta nu se spune, Paganel, răspunse maiorul surâzând cu modestie.

Şi iată cum această faimoasă carabină Purdey Moore &Dickson rămase în proprietatea maiorului Mac Nabbs.

Capitolul V

MÂNIA OCEANULUI INDIAN

La două zile după această conversaţie, John Mangles, după ce determină la amiază longitudinea şi latitudinea, anunţă pasagerii că Duncan se găsea la 113°37’ longitudine. Călătorii consultară harta de la bord şi văzură, spre marea lor satisfacţie, că doar cinci grade îi mai despărţeau de Capul Bernouilli. Între acest cap şi vârful Entrecasteaux, coasta australiană descrie un arc de-a lungul paralelei 37. Dacă Duncan ar fi urcat spre Ecuator, ar fi făcut îndată cunoştinţă cu Capul Chatham, pe care-l lăsase la o sută douăzeci de mile înspre nord. Iahtul naviga acum în partea Oceanului Indian, adăpostită de continentul australian. Puteau deci nădăjdui că în mai puţin de patru zile Capul Bernouilli se va ivi la orizont.

Până atunci vântul de vest le fusese favorabil, ajutând înaintarea navei; dar de câteva zile avea tendinţă să scadă; şi puţin câte puţin se linişti. La 13 decembrie se potoli cu totul şi

velele Duncan-ului atârnau nemişcate de-a lungul catargelor. Dacă n-ar fi avut o elice atât de puternică, Duncan ar fi fost înlănţuit în calmul oceanului.

Această stare a atmosferei s-ar fi putut prelungi la nesfârşit. Spre seară, Glenarvan discuta această chestiune cu John Mangles. Tânărul comandant, care vedea cum i se golesc magaziile cu cărbuni, era foarte nemulţumit de potolirea vântului. Întinsese toate velele pentru a se folosi de cea mai mică adiere; dar, după o expresie marinărească, „n-aveai vânt nici măcar cu ce să-ţi umpli o pălărie".

— În orice caz, spuse Glenarvan, nu trebuie să ne plângem prea mult. Mai bine să n-avem vânt, decât să bată unul potrivnic.

— Aveţi dreptate, milord, răspunse John Mangles. Dar după un asemenea calm întotdeauna urmează o schimbare de timp. Iată de ce mă tem; navigăm în limita musonilor, care din octombrie până în aprilie bat dinspre nord-est, şi dacă ne prind în larg vom întârzia foarte mult pe acest drum.

— Ce vrei, John! Dacă se va întâmpla aşa, va trebui să ne supunem. La urma urmei, nu va fi decât o întârziere, atâta tot.

— Fără îndoială. Dacă nu se va isca o furtună.

— Ţi-e teamă de vreme rea? spuse Glenarvan, privind cerul pe care, de la orizont până la zenit, nu se zărea nici urmă de nor.

— Da, mărturisi comandantul. Vă spun dumneavoastră, milord, dar n-aş vrea s-o sperim pe lady Glenarvan şi nici pe Miss Grant.

— Şi bine faci. Dar ce e?

— Nişte semne foarte sigure de furtună. Să nu vă încredeţi în aparenţele cerului, milord. Nimic nu este mai înşelător. De două zile, barometrul coboară neliniştitor; în acest moment se află la douăzeci şi şapte de degete[1]. E un avertisment de care trebuie să ţinem seama. Mie mi-e teamă mai ales de mânia mării australe, căci am avut de-a face cu ea. Vaporii, care se condensează pe imenşii gheţari de la Polul Sud, produc un gol de aer extrem de mare. Astfel se naşte o luptă între vânturile polare şi ecuatoriale, care creează ciclonii, tornadele şi acele multiple forme de furtuni pe care un vapor nu le înfruntă fără să

[1] 73,09 cm. Înălţimea normală a unei coloane barometrice este de 87 cm. (N.A.)

sufere.

— John, răspunse Glenarvan, Duncan e o navă solidă şi comandantul ei, un marinar iscusit. Să vină furtuna şi vom şti să ne apărăm!

John Mangles, exprimându-şi temerile, se lăsa condus de instinctul său de încercat lup de mare. Scăderea necontenită a coloanei de mercur din barometru îl făcu să ia la bord toate măsurile de prevedere. Comandantul aştepta o furtună puternică, pe care dealtfel nu o prevestea nici un nor; ştiinţa şi intuiţia sa însă nu se puteau înşela; curenţii atmosferici fug din locurile unde coloana de mercur este înaltă, înspre acelea unde ea scade; cu cât aceste regiuni sunt mai apropiate între ele, cu atât mai repede se restabileşte nivelul între straturile de aer şi deci viteza vântului este mai mare.

John rămase pe punte toată noaptea. Către ora unsprezece, cerul se întunecă spre sud. Căpitanul urcă echipajul la catarge pentru a strânge velele mici. Lăsă doar velele mari şi focurile. Spre miezul nopţii, vântul se înteţi. Bătea foarte tare şi cu o viteză mereu crescândă. Scârţâitul catargelor, vuietul vântului prin manevrele întinse, sunetul sec al velelor ce fluturau uneori când vântul îşi schimba direcţia şi geamătul pereţilor interiori atraseră atenţia pasagerilor asupra celor ce nu ştiau încă. Paganel, Glenarvan, maiorul, Robert se iviră pe punte, curioşi şi gata să dea o mână de ajutor. Pe aceeaşi boltă, care cu puţin timp înainte era senină şi înstelată, se îngrămădeau acum nori grei, care, contrastând cu fâşiile luminoase, dădeau cerului aspectul unei imense blăni de leopard.

— Uraganul? îl întrebă scurt Glenarvan pe John Mangles.

— Nu încă, dar în curând, răspunse scurt comandantul.

În acel moment el dădu ordin să se coboare şi să se strângă gabierul. Marinarii se avântară pe scările de frânghii şi micşorară, cu destulă greutate, suprafaţa velei, înfăşurând-o pe verga coborâtă. John Mangles voia să menţină cât mai multe vele ridicate pentru a sprijini iahtul şi a-i îndulci ruliul.

După ce luă aceste măsuri de prevedere, dădu ordin lui Austin şi şefului de echipaj să se pregătească pentru a înfrunta uraganul care avea să se dezlănţuie. Aceştia legară bărcile de pe bord cu încă un rând de parâme. Întăriră apoi parâmele care legau tunul. Şarturile catargelor fură de asemenea întărite. Uşile

care duceau sub punte fură închise. John, asemenea unui ofiţer ce urmăreşte de pe marginea unei tranşee asaltul inamicului, nu mai părăsi bordul. De acolo, de pe înălţimea dunetei, încerca să smulgă tainele acestui cer prevestitor de furtună. În clipa aceea, coloana de mercur coborâse la douăzeci şi şase de degete, scădere care se întâmplă foarte rar, iar pe stormglass[1] se citea furtună.

Era ora unu noaptea. Puternic zguduite în cabina lor, lady Helena şi Miss Grant îndrăzniră să se urce pe punte. Vântul avea acum o viteză de paisprezece prăjini pe secundă. Şuiera cu furie pretutindeni. Cablurile de oţel, asemenea coardelor unui instrument, mângâiate de un arcuş uriaş, îngânau vântul. Macaralele se ciocneau, în timp ce parâmele scoteau sunete ascuţite; velele, la schimbările bruşte de vânt, răsunau ca nişte tunuri. Valuri înspăimântătoare asaltau iahtul, care juca pe creasta lor înspumată ca o coajă de nucă.

Când zări pasagerele, căpitanul John alergă înspre ele, rugându-le să intre din nou în cabină: câteva valuri udaseră puntea, care putea fi măturată de ape dintr-un moment în altul. Zgomotul infernal al furtunii era atât de puternic, încât lady Helena abia auzi cele spuse de tânărul comandant.

— Nu e nici o primejdie? îl întrebă ea, profitând de o uşoară potolire a vântului.

— Nici una, doamnă, răspunse John Mangles, dar nici dumneavoastră, nici Miss Mary nu puteţi rămâne pe punte.

Lady Glenarvan şi Miss Grant nu se împotriviră unui ordin care semăna mai mult cu o rugăminte şi coborâră din nou sub punte, tocmai în clipa în care un val, năvălind din direcţia pupei, zgudui geamurile cabinelor. Din acel moment, vântul îşi îndoi puterea; catargele se încovoiară sub presiunea velelor şi iahtul părea că se ridică peste valuri.

— Strânge vela mare! strigă John Mangles. Jos focurile şi contra-gabierul!

Marinarii trecură la posturi; manevrele fură lărgite şi focurile lăsate, cu un zgomot ce întrecea pe cel al furtunii. Pe coşul Duncan-ului ieşeau nori groşi de fum negru. Paletele elicei, câteodată ieşite din apă, izbeau neregulat marea.

---

[1] Pahar conţinând un amestec chimic care îşi schimbă înfăţişarea după direcţia vântului şi după tensiunea electrică a atmosferei (cele mai bune sunt fabricate de Negretti şi Zambra, opticieni din marina britanică). (N.A.)

Glenarvan, maiorul, Paganel şi Robert priveau cu admiraţie şi în acelaşi timp cu spaimă lupta Duncan-ului cu valurile; ei se ţineau cu putere de parapet, fără să poată schimba o vorbă, şi priveau stolurile de pescăruşi, tovarăşi de furtună, care se jucau printre valuri.

În clipa aceea, un fluierat asurzitor acoperi urletul furtunii. Aburii ţâşniră cu violenţă prin supapele de siguranţă ale cazanelor; fluierul de alarmă răsună cu o putere neobişnuită; iahtul se aplecă brusc într-un bord şi Wilson, care era la cârmă, fu răsturnat de o smucitură neaşteptată de timonă. Duncan era la travers pe valuri şi nu mai asculta de cârmă.

— Ce s-a întâmplat? strigă John Mangles, repezindu-se pe pasarelă.

— S-a aplecat nava, răspunse Tom Austin.

— S-a rupt cârma?

— La maşini, la maşini! se auzi vocea şefului-mecanic.

John se îndreptă într-acolo şi în grabă se împiedică pe scară. Un nor de aburi umplea camera maşinilor. Pistoanele erau imobilizate în cilindri, iar bielele nu mai imprimau nici o mişcare arborelui motor. În acest moment, văzând că orice efort este inutil şi temându-se de soarta căldărilor, şeful-mecanic închise admisia vaporilor, lăsându-i să iasă prin ţeava de evacuare.

— Ce se întâmplă? întrebă comandantul.

— Elicea s-a strâmbat sau s-a înţepenit şi nu mai funcţionează, îl lămuri mecanicul.

— Cum? Şi nu este posibil s-o punem în mişcare?

— Imposibil!

Momentul nu era indicat să se încerce o reparaţie a avariei. Fapt cert era că elicea nu mai funcţiona, deci aburii, nemaiexercitându-şi forţa, s-au evacuat prin supapele de siguranţă. John era silit să recurgă la vele, folosind ca sprijin vântul care între timp îi devenise cel mai primejdios duşman.

În câteva cuvinte, comandantul îl puse la curent pe lordul Glenarvan şi îl rugă să intre sub dunrtă împreună cu ceilalţi pasageri. Acesta vru să rămână pe punte.

— Nu, milord, se opuse John Mangles cu hotărâre, este necesar să rămân singur cu echipajul. Nava poate cădea între valuri, care o vor arunca în toate sensurile, fără nici o cruţare.

— Dar nu vă putem fi de folos cu ceva?

— Coborâţi, milord, este necesar! Există anumite împrejurări în care eu sunt singurul stăpân la bord. Vă cer să coborâţi imediat!

Pentru ca John Mangles să vorbească atât de hotărât, trebuia ca situaţia să fi fost desperată şi Glenarvan înţelese că era de datoria lui să dea exemplu de disciplină. Părăsi deci puntea de comandă, urmat de cei trei tovarăşi ai săi, pentru a se întâlni cu cele două pasagere care aşteptau cu teamă deznodământul acestei lupte contra forţelor naturii.

— Ce om energic este bravul meu John! spuse lordul Glenarvan intrând în careu.

— Da, el mi-a amintit pe acel şef de echipaj din „Furtuna” marelui dumneavoastră Shakespeare, care striga regelui ce se afla pe bordul navei sale: „Plecaţi de aici! Linişte! Coborâţi în cabine! Dacă nu puteţi impune liniştea acestor elemente, tăceţi! Nu mai încurcaţi drumul!”

În acest timp, John Mangles nu precupeţise nici un efort pentru a evita ca nava, din cauza imobilităţii elicei, să fie adusă de vânt într-o poziţie periculoasă, care uneori poate merge până la răsturnare. Se hotărî să ţină la capă, pentru ca astfel să se îndepărteze cât mai puţin posibil de drum. Era deci necesar să ridice o parte din vele şi să braţeze în pană, pentru a putea să rămână travers pe furtună. Lăsă gabierul larg, ridică o velă trincă pe straiul catargului mare şi puse cârma sub vânt.

Iahtul, care era dotat cu mari calităţi nautice, ţinând excelent marea, naviga ca un cal stăpânit în pinteni şi oferea valurilor ce-l năpădeau necontenit doar o parte din bordajul său. Această velatură, fie ea chiar atât de redusă, va rezista oare? Deşi confecţionată din cea mai bună pânză de vele de Dundee, nu va ceda unei tensiuni atât de violente?

Această ţinută „la capă” avea avantajul că oferea valurilor porţiunile cele mai solide ale navei şi o menţinea totodată pe drumul iniţial. Ea însăşi nu era lipsită de pericol, căci, la o rafală de vânt, iahtul putea lua o bandă din care să nu se mai poată redresa. Dar John Mangles nu avea de ales altă manevră şi se hotărî să ţină „la capă” atâta timp cât arborada va rezista.

Întreg echipajul era la posturile de manevră, gata să intervină acolo unde ar fi fost necesar. John, sprijinindu-se între parâme, supraveghea marea înfuriată.

În tot restul nopţii situaţia rămase neschimbată, dar toţi

nădăjduiau ca furtuna să slăbească în zori. Speranţa fu însă în van, căci spre ora opt ea se înteţi, vântul atinse 90 km pe oră, transformându-se în uragan.

John nu spunea nici un cuvânt, dar se temea pentru navă, precum şi pentru cei de la bordul ei. Duncan avea un ruliu înspăimântător. Pontilii pârâiau şi adesea extremităţile vergilor catargului de la prova atingeau creasta valurilor. La un moment dat, echipajul fu convins că nava nu se va mai redresa. Cu securile în mână, marinarii erau gata să taie şarturile catargului marc când, rupte din grandee, velele îşi luară zborul ca nişte albatroşi gigantici.

Duncan se redresă; dar cum era fără nici un punct de sprijin pe valuri şi fără cârmă, fu frământat în chip groaznic. Catargele ameninţau să se rupă de la bază. Velierul nu mai putea suporta multă vreme un asemenea ruliu; încheieturile lui slăbeau şi în curând valurile aveau să pătrundă prin crăpăturile bordajului.

John Mangles nu mai avea decât o singură soluţie: să ridice o velă mică de furtună şi să se lase dus de vânt. După câteva ore încordate de muncă, în care timp vela căzu de nenumărate ori, Duncan era mânat în sfârşit de o nouă velă trincă, ridicată la catargul din prova. Ceasul arăta trei după-amiază.

Şi astfel, condus cu vântul din pupa, iahtul îşi reluă drumul cu viteza vântului. Mergea astfel spre nord-est, împins de furtună. Numai o viteză atât de mare îi putea aduce salvarea. Uneori, depăşind viteza valurilor, se înfunda ca un enorm cetaceu cu prova în coasta celor pe care le ajungea, şi puntea îi era măturată până la pupa. Alteori, când viteza sa era egală cu cea a valurilor, Duncan nu mai guverna şi facea salturi mari, riscând să se răstoarne. În fine, erau şi momente în care viteza valurilor îl depăşea; ele săreau peste bordaj măturând puntea, de astă dată de la pupa la prova, cu o violenţă căreia nu i se putea opune nimic.

În această stare de nesiguranţă, între speranţă şi deznădejde, se scurse ziua de 15 decembrie şi noaptea care îi urmă. John Mangles nu părăsi nici o clipă postul său. Nu mâncă nimic şi era frământat de temeri, pe care chipul său parcă împietrit nu voia să le trădeze, în tot acest timp încerca cu încăpăţânare să străpungă negurile îngrămădite înspre nord.

Desigur, putea să se aştepte la orice. Duncan, abătut din drumul lui, se îndrepta spre coasta australiană cu o viteză pe care nimic n-o putea micşora. John Mangles simţea instinctiv că mai era târât şi de un curent puternic. Se temea că din clipă în clipă nava s-ar putea izbi de vreo stâncă, sfărâmându-se astfel în mii de bucăţi. El socotea că aveau coasta la cel puţin douăsprezece mile sub vânt. Or, pământul însemna naufragiu, deci pierderea vasului. De o mie de ori e mai bine să înfrunţi uraganul în mijlocul oceanului, chiar dacă te laşi în voia lui; când furtuna reuşeşte să azvârle nava pe coaste, nu mai poate fî nici o scăpare.

John Mangles îl căută pe Glenarvan spre a-i vorbi între patru ochi; îi descrise situaţia, fără a-i micşora gravitatea; îl privi în faţă cu tot sângele rece al unui marinar pregătit pentru orice. Sfârşi spunându-i că va fi poate silit să arunce Duncan-ul pe coastă.

— Ca să salvăm pe cei de pe navă, dacă va fi cu putinţă, milord.

— Fă-o, John, răspunse Glenarvan.

— Şi lady Helena? Miss Grant?

— Le voi spune numai în ultimul moment, când vom pierde orice speranţă de a rezista împotriva valurilor. Să mă previi.

— Am să vă previn, milord.

Glenarvan se întoarse lângă cele două pasagere, care, fără a cunoaşte cât de mare era primejdia, o presimţeau. Ele arătau un curaj cel puţin egal cu cel al tovarăşilor lor. Paganel se lansă în teoriile cele mai nepotrivite asupra direcţiei curenţilor atmosferici, făcând lui Robert, care îl asculta, comparaţii interesante între tornade, cicloni şi furtunile rectilinii. Cât despre maior, el aştepta deznodământul cu fanatismul unui musulman.

Către ora unsprezece, uraganul parcă se potoli puţin; ceţurile umede se împrăştiară şi, printr-un colţ mai luminat, John zări un moment o coastă joasă la şase mile sub vânt, spre care Duncan alerga în plină viteză. Acolo valurile se ridicau la o înălţime ameţitoare, depăşind uneori cincizeci de picioare. John înţelesese că ele se loveau de ceva foarte solid, stânci sau bancuri de nisip. Numai un asemenea obstacol putea ridica astfel de coloane de apă.

— Sunt bancuri de nisip, îi spuse lui Austin.

— Şi eu cred la fel, răspunse secundul.

— Suntem în voia soartei, reluă John. Dacă nu nimerim un culoar de trecere, suntem pierduţi.

— Să folosim fluxul, poate vom putea trece peste bancuri, domnule comandant.

— Austin, priveşte puţin furia talazurilor. Ce navă le-ar putea rezista oare? Dragul meu prieten, numai Dumnezeu ne poate ajuta.

În acest timp, Duncan era mânat spre coastă, numai de vela trincă, cu o viteză înspăimântătoare. În curând, nu-i mai despărţea de povârnişul bancului decât două mile. Ceaţa ascundea mai tot timpul coasta. Totuşi lui John i se păru că dincolo de marginea spumoasă era o regiune mai liniştită. Acolo Duncan s-ar găsi oarecum la adăpost. Dar cum să treacă?

John chemă pasagerii pe punte, căci nu voia ca în momentul naufragiului să fie închişi în cabine. Glenarvan şi tovarăşii săi priviră marea înspăimântătoare. Mary Grant păli.

— John, îi spuse încet Glenarvan tânărului comandant, voi căuta să-mi salvez soţia sau voi pieri împreună cu ea. Ai grijă de Miss Grant.

— Da, milord, răspunse Mangles.

Duncan nu se mai găsea decât la câteva sute de metri de pragul bancului. Marea, în acel moment de flux, lăsa fără îndoială destulă apă sub chila navei, pentru ca aceasta să poată trece peste fundul primejdios. Dar valurile uriaşe care-o ridicau şi o coborau necontenit ar fi izbit-o, fără doar şi poate, de prag. Cum să îndulcească intensitatea mişcărilor valurilor, într-un cuvânt, cum să liniştească această mare înfuriată?

Lui John Mangles îi veni o ultimă idee.

— Ulei! strigă el. Copii, vărsaţi ulei! Vărsaţi ulei!

Tot echipajul îi înţelese numaidecât gândul. Era vorba de folosirea unei metode care uneori reuşeşte; furia valurilor se poate potoli, acoperindu-le cu un strat de ulei; acest strat care pluteşte şi se întinde pe deasupra apelor le distruge puterea de şoc prin mărirea forţei de coeziune a moleculelor lichide. Efectul se produce imediat, dar e de scurtă durată. Când o navă a depăşit această mare artificială calmă, valurile îşi îndoiesc

— Acum! strigă tînărul căpitan

furia şi vai de cine îndrăzneşte să le înfrunte![1] Butoiaşele cu ulei de focă fură urcate de pasageri pe teugă. Apoi, cu lovituri de secure, ele fură desfundate şi suspendate deasupra parapetului, atât la tribord cât şi la babord.

— Aşa! E bine! strigă John Mangles, pândind momentul prielnic.

Peste douăzeci de secunde, iahtul atinse intrarea trecătorii, mascată de un val continuu.

— Acum! strigă tânărul căpitan.

Răsturnară butoiaşele, din care se scurseră valuri de ulei. Imediat stratul vâscos nivelă, ca să spunem aşa, suprafaţa spumoasă a mării.

Duncan trecu deasupra apelor liniştite şi se găsi în curând într-un bazin calm, dincolo de mult temutele bancuri, în timp ce oceanul, rupându-şi zăgazul de o clipă, înălţă iarăşi în urma iahtului uriaşe valuri înspumate.

Capitolul VI

CAPUL BERNOUILLI

Prima grijă a lui John Mangles a fost să fixeze bine nava cu două ancore, acolo unde apa avea o adâncime de cinci braţe. Fundul, format de un prundiş tare, era extrem de favorabil. Deci, nici o teamă ca nava să fie târâtă cu ancore cu tot, sau să

---

[1] De aceea regulamentele maritime interzic căpitanului de vas folosirea acestui mijloc suprem, atunci când o altă navă vine în urmă. (N.A.)

eşueze la reflux. Duncan se găsea, după atâtea ceasuri de primejdii, într-un fel de golfuleţ, adăpostit împotriva vânturilor din larg de un cap circular înalt.

Lordul Glenarvan strânse mâna tânărului comandant şi-i spuse numai:

— Îţi mulţumesc, John.

Iar John Mangles se simţi pe deplin răsplătit de aceste cuvinte. Lordul păstră însă numai pentru sine taina temerilor lui, şi nici lady Helena, nici Mary Grant, nici Robert nu bănuiră gravitatea primejdiei din care scăpaseră.

Rămânea de lămurit un singur lucru însemnat. În ce punct de pe coastă fusese aruncat Duncan de furtuna aceasta formidabilă? De unde se va relua drumul pe paralela obişnuită? La ce distanţă înspre sud-vest rămăsese Capul Bernouilli? Iată primele întrebări ce i s-au pus lui John Mangles. Acesta făcu determinările exacte şi însemnă observaţiile pe harta de la bord.

De fapt, Duncan nu se abătuse prea mult din drum; abia cu două grade. Se găsea la 136°1’ longitudine şi 35°07’ latitudine, la Capul Catastrofei, care se afla la unul din vârfurile meridionale ale Australiei, la trei sute de mile de Capul Bernouilli.

Capul Catastrofei, ce poartă un nume atât de funest, are în faţă Capul Borda, format dintr-un promontoriu al insulei Kanguroo. Între ele se deschide strâmtoarea Investigator, prin care se trece în două golfuri destul de adânci. Unul la nord, golful Spencer, şi celălalt la sud, golful Sfântul Vincenţiu. Pe coasta orientală a acestui din urmă golf se află portul Adelaida, capitala Australiei meridionale. Oraşul, întemeiat în 1836, numără patruzeci de mii de locuitori şi are aproape tot ce-i trebuie. Locuitorii se ocupă mai mult de cultivarea pământului roditor, pe care creşte viţă de vie şi portocali, şi cu exploatarea în general a tuturor bogăţiilor ei agricole decât cu întreprinderi industriale. Populaţia sa numără mai puţini ingineri decât agricultori, iar comerţul şi meseriile sunt slab dezvoltate.

Vasul Duncan va putea oare să-şi repare avariile? Aceasta era întrebarea. John Mangles voia să ştie despre ce era vorba. Puse scafandrii să coboare la pupa navei; aceştia îi raportară că una din paletele elicei se strâmbase şi lovea corpul navei; din această pricină elicea nu se mai putea învârti. Stricăciunea era gravă, destul de gravă ca să necesite un utilaj care nu se găsea

nici la Adelaida.

Glenarvan şi comandantul John, după o matură chibzuinţă, luară hotărârea următoare: Duncan avea să continue drumul cu vele urmând coasta australiană, căutând urmele Britanniei; el se va opri la Capul Bernouilli, unde va culege ultimele informaţii şi va continua apoi drumul spre sud până la Melbourne, unde avariile vor putea fi uşor reparate. Odată ce vor repune elicea în funcţiune, Duncan va urma să navigheze de-a lungul coastelor orientale, ca să-şi isprăvească seria cercetărilor.

Propunerea fu adoptată. John Mangles hotărî să profite de primul vânt prielnic ca să ridice ancora. Şi nu aşteptă mult timp. Spre seară, uraganul se potolise cu totul. În locul lui bătea acum o briză favorabilă dinspre sud-est. Se făcură pregătirile de plecare. Se învergară vele noi. La patru dimineaţa, marinarii virară cabestanul. În curând, ridicară ancora şi Duncan, împins de vele, porni cu viteză, mânat de vântul care sufla dinspre ţărmul australian.

Două ore mai târziu, el pierdea din vedere Capul Catastrofei, şi se afla la travers de strâmtoarea Investigator. Seara depăşiră Capul Borda, în apropierea căruia se găsea insula Kanguroo, cea mai mare dintre micile insule australiene şi care serveşte de refugiu deportaţilor care evadează. Insula avea o înfăţişare încântătoare. Rocile stratificate ale malurilor ei erau acoperite cu nişte imense covoare de verdeaţă. Ca şi în momentul descoperirii ei, în 1802, şi azi se zăreau nenumărate turme de canguri, ţopăind prin păduri şi câmpii. A doua zi, în timp ce Duncan fu pus în pană, bărcile lui acostară, cu misiunea de a cerceta falezele. Nava se afla atunci pe paralela 36, şi până la paralela 38 Glenarvan nu voia să lase nici un punct neexplorat.

În timpul zilei de 18 decembrie, iahtul, înaintând paralel cu vântul ca un adevărat clipper, având toate velele desfăşurate, atinse ţărmul golfului Encounter. Aici sosise în 1838 exploratorul Stuart după ce descoperise Murray, cel mai mare fluviu al Australiei meridionale. Nu mai erau ţărmurile înverzite ale insulei Kanguroo, ci altele, posomorite şi aride, care întrerupeau câteodată uniformitatea coastelor joase şi sfărâmate. Ici-colo, câte o faleză cenuşie sau promontorii de nisip, în sfârşit, întreaga uscăciune a unui continent polar.

În timpul acestei călătorii, bărcile îndepliniră o sarcină

grea. Marinarii nu se plângeau. Aproape întotdeauna îi întovărăşeau Glenarvan, nedespărţitul Paganel şi tânărul Robert. Aceştia voiau să caute şi să descopere cu ochii lor urmele Britanniei. Dar această scrupuloasă cercetare nu le aduse nimic nou despre naufragiu. Ţărmurile australiene erau tot atât de mute în această privinţă ca şi coastele Patagoniei. Totuşi, nu trebuiau să piardă orice nădejde atâta vreme cât nu atinseseră punctul indicat precis în document. Acţionau astfel dintr-un exces de prudenţă şi ca să nu lase nimic pe seama întâmplării. În timpul nopţii, Duncan se oprea, punând în pană în aşa fel, încât să se menţină cât mai mult cu putinţă în acelaşi loc. Ziua, coastele erau cercetate cu cea mai mare grijă.

Astfel, la 20 decembrie ajunseră la Capul Bernouilli, care închidea golful Lacepede, fără ca să fi găsit cea mai neînsemnată epavă. Dar acest insucces nu dovedea nimic. Într-adevăr, de doi ani de când se produsese catastrofa, era firesc ca marea să fi risipit şi să fi măcinat resturile tricatargului, smulgându-le dintre stânci. Dealtfel, indigenii care profitau de pe urma naufragiilor vor fi cules cu siguranţă şi sfă- râmăturile cele mai neînsemnate. Apoi, Harry Grant şi cei doi tovarăşi ai săi, luaţi prizonieri în momentul în care valurile îi aruncaseră la ţărm, fuseseră fără îndoială târâţi în interiorul continentului.

Dar atunci cădea una din ingenioasele ipoteze emise de Jacques Paganel. Atâta timp cât fusese vorba despre teritoriul argentinian, geograful putea, pe bună dreptate, să pretindă că cifrele documentului se refereau nu la locul naufragiului, ci chiar la acela al captivităţii, în adevăr, marile fluvii ale pampasului, bogate în ape, puteau foarte bine să aducă până la mare documentul preţios. Aici, dimpotrivă, în această parte a Australiei, apele care taie paralela 37 sunt mici şi rare; mai mult, Rio Colorado şi Rio Negro se varsă în mare, după ce străbat plăjile pustii, ce nu pot fi şi nici nu sunt locuite, în timp ce principalele fluvii australiene, Murray, Yarra, Torrens şi Darling, sau se varsă unele în altele, sau se înfrăţesc cu oceanul prin nişte guri care au devenit adevărate rade în care navigaţia e foarte activă. Deci cum ar fi fost posibilă coborârea unei sticle atât de fragile de-a lungul acestor ape străbătute fără încetare, şi cum ar fi putut ea ajunge în ocean?

Această imposibilitate nu putea scăpa unor minţi agere. Ipoteza lui Paganel, plauzibilă în Patagonia şi în provinciile

argentiniene, era deci ilogică în Australia. Acesta o recunoscu dintr-o discuţie pe care o provocă maiorul Mac Nabbs în legătură cu acest subiect. Era evident că gradele indicate în document nu se refereau decât la locul naufragiului şi că, în consecinţă, sticla fusese aruncată în mare în locul unde se sfărâmase Britannia, pe coasta occidentală a Australiei.

Totuşi, cum observă, dealtfel pe bună dreptate, şi Glenarvan, această ultimă interpretare nu excludea ipoteza captivităţii căpitanului Grant, care dealtfel făcea să se înţeleagă aceasta în documentul lui, prin cuvintele de care călătorii trebuiau să ţină seamă: „Unde vor fi prizonierii indigenilor cruzi.” Dar nu exista nici un motiv ca să caute prizonierii pe paralela 37 mai mult decât pe o alta.

Această problemă, atât de mult dezbătută, îşi găsi astfel soluţia definitivă şi dădu naştere la următoarele consecinţe: dacă urmele Britanniei nu se găseau la Capul Bernouilli, lordul Glenarvan nu mai avea altceva de făcut decât să se întoarcă în Europa. Cercetările lui n-ar fi dus deci la nici un rezultat, dar el îşi îndeplinise datoria cu curaj şi conştiinciozitate.

Toată această discuţie întristă mult pe pasagerii iahtului şi aduse lacrimi în ochii copiilor căpitanului Grant. Îndreptându-se spre ţărm, cu lordul şi lady Glenarvan, John Mangles, Mac Nabbs şi Paganel, Mary şi Robert Grant îşi spuneau că problema salvării tatălui lor trebuia să se hotărască atunci, în mod irevocabil. De data asta, nimeni nu putea contesta că Paganel demonstrase judicios, într-o discuţie ce avusese loc mai înainte, că naufragiaţii ar fi fost de inult repatriaţi, dacă vasul lor s-ar fi sfărâmat de stâncile de pe coasta orientală.

— Curaj! Curaj! Trebuie să ai mereu curaj! repeta lady Glenarvan tinerei fete care şedea lângă ea în barca ce-i ducea spre ţărm. Norocul nu ne va părăsi!

— E tot ce vreau să sper, şi doresc aceasta din suflet.

Ţărmul nu mai era decât la două sute de metri şi se termina în pante destul de blânde la extremitatea capului, care înainta în mare pe o distanţă de două mile. Barca acostă într-un golfuleţ natural, între bancurile de coral pe cale de formare, care desigur, cu vremea, vor alcătui brâuri de recife în partea de sud a Australiei. Dar, chiar aşa cum erau, puteau sfărâma uşor coca unei nave, şi se prea poate ca Britannia să-şi fi găsit sfârşitul chiar între asemenea bancuri.

Pasagerii de pe Duncan debarcară, fără greutate, pe un ţărm complet pustiu. Falezele stratificate formau o linie de coastă înaltă de şaizeci până la optzeci de picioare. Ar fi fost greu să escaladezi acest zid natural fără scări şi cârlige. John Mangles descoperi, din fericire, tocmai la vreme, o spărtură, cam la vreo jumătate de milă înspre sud, provocată de surparea parţială a falezei. Fără îndoială, marea izbea această barieră în timpul marilor furtuni de la echinocţiu,provocând astfel prăbuşirea părţilor superioare ale masivului stratificat.

Glenarvan şi tovarăşii săi se urcară prin spărtură şi ajunseră pe înălţimea falezei, străbătând o pantă destul de abruptă. Robert se căţără ca o pisică pe un povârniş aproape vertical şi ajunse cel dintâi la creasta de sus, spre desperarea lui Paganel care se simţea umilit (el, om de patruzeci de ani) să se vadă întrecut de un copil de doisprezece ani. Totuşi şi el îl întrecu, şi încă cu mult, pe maiorul cel domol, care dealtfel nici nu ţinea la astfel de isprăvi.

Odată adunată, mica trupă cercetă câmpia care se întindea sub ochii ei. Era un şes necultivat, acoperit de tufişuri şi de mărăcini înalţi, un ţinut sterp, pe care Glenarvan îl asemui cu colinele din ţinuturile joase ale Scoţiei, iar Paganel cu câmpiile neroditoare ale Bretaniei. Dar dacă ţinutul părea nelocuit de-a lungul coastei, în depărtare se zăreau câteva clădiri civilizate.

— O moară! strigă Robert.

Într-adevăr, la trei mile depărtare, aripile unei mori se învârteau în vânt.

— Da, într-adevăr, e o moară, răspunse Paganel, care-şi îndreptase ocheanul spre clădire. Iată un mic monument, pe cât de modest, pe atât de folositor, care are darul să-mi farmece privirea.

— Să mergem la moară, spuse Glenarvan.

Porniră la drum. După o jumătate de oră de mers, pământul lucrat de mâna omului avea o altă înfăţişare. Trecerea de la terenul înţelenit la ogorul cultivat se făcu brusc. În locul mărăcinilor, garduri vii înconjurau un pământ de curând desţelenit; câţiva boi şi vreo şase cai păşteau pe păşunile înconjurate de salcâmi înalţi aduşi din marile pepiniere din insula Kanguroo. Încet-încet, apărură câmpii întinse acoperite de cereale, câteva pogoane de pământ pe care se înălţau spice aurii, căpiţe de fin ce se ridicau ca nişte stupi uriaşi, livezi cu

garduri proaspăt ridicate, o grădină frumoasă, demnă de Horaţiu, în care se îmbina utilul cu plăcutul, apoi nişte magazii şi alte acareturi împărţite cu chibzuinţă şi, în sfârşit, o locuinţă simplă şi confortabilă, dominată de vârful ascuţit al morii pe care o văzuseră şi care parcă o mângâia cu umbrele jucăuşe ale marilor ei aripi.

În momentul acela, un om de vreo cincizeci de ani, cu o figură plăcută, ieşi din casa principală, auzind cei patru câini lătrând. Cinci băieţi frumoşi, toţi fiii lui, îl urmară împreună cu mama lor, care era o femeie voinică. Nu te puteai înşela: omul acesta, înconjurat de familia lui, în mijlocul clădirilor încă noi, în ţinutul acesta aproape virgin, era prototipul colonistului irlandez care, sătul de mizeriile îndurate la el în ţară, venise să îşi caute norocul peste mări şi ţări.

Glenarvan şi tovarăşii lui nu se prezentaseră încă şi nici nu apucaseră să spună cine sunt, că irlandezul îi şi salută prieteneşte:

— Fiţi bineveniţi în casa lui Paddy O’Moore.

— Sunteţi irlandez? întrebă Glenarvan, strângând mâna ce i-o întindea colonistul.

— Am fost, răspunse Paddy O’Moore. Acum sunt australian. Intraţi, oricine aţi fi, domnilor, casa e a dumneavoastră.

Nu le rămânea altceva decât să primească, fără ceremonii, o invitaţie făcută cu atâta inimă. Lady Helena şi Mary Grant intrară în casă, conduse de doamna O’Moore, în timp ce fiii colonistului îi ajutară pe musafiri să-şi scoată puştile de pe umăr.

O sală mare, răcoroasă şi luminoasă ocupa parterul casei construite din bârne groase, aşezate orizontal. Câteva bănci de lemn lipite de pereţii zugrăviţi în culori vii, vreo zece scăunaşe, două scrinuri de stejar pe care se aflau teancuri de farfurii albe şi castroane ce străluceau de curăţenie, o masă lungă şi lată la care ar fi stat comod douăzeci de oameni, toate formau un mobilier demn de casa aceea solidă şi de voinicii irlandezi care o locuiau.

Tocmai se pregăteau să dejuneze. Castronul cu supă aburea între rosbiful şi friptura din pulpă de miel, înconjurată de farfurii mari cu măsline, struguri şi portocale; aveau tot ce era necesar; ba chiar le prisosea. Gazdele erau atât de

comunicative, masa avea o înfăţişare atât de ispititoare şi era aşa de bogat asortată, încât ar fi fost o necuviinţă să n-o onorezi, aşezându-te. Paddy O'Moore arătă străinilor locul ce le era rezervat.

— Vă aşteptam, spuse gazda lordului Glenarvan.

— Dumneata? răspunse acesta foarte mirat.

— Aştept totdeauna pe cei care vin, îi lămuri irlandezul.

Lady Helena era foarte mişcată de felul de a fi atât de simplu şi de binevoitor al acestor oameni. O privire a soţului ei o făcu să înţeleagă că şi el avea aceleaşi simţăminte.

Oaspeţii lăudară masa, conversaţia se înjghebă îndată între toţi comesenii. Din Scoţia în Irlanda nu-i decât o palmă de loc. Râuleţul Tweed sapă un şanţ mai adânc între Scoţia şi Anglia decât cele douăzeci de leghe ale canalului Irlandei care desparte vechea Caledonie de verdele Erin. Paddy O'Moore îşi istorisi povestea. Era aceea a tuturor emigranţilor alungaţi de mizerie din ţara lor. Mulţi merg să caute în lumea largă norocul, dar nu dau decât de nenorociri. Foarte puţini se bucură de o soartă mai bună.

Aşa se întâmplase şi cu Paddy O'Moore. El părăsise Dundalk-ul, unde murea de foame, şi-şi dusese familia spre ţinuturile australiene: debarcă la Adelaida. Nu vru să se facă miner, preferind munca în aer liber a agricultorului.

Două luni mai târziu începu cultivarea lotului ce azi era atât de înfloritor.

Întreg teritoriul de sud al Australiei era împărţit în loturi de vreo şaizeci şi cinci de pogoane, pe care guvernul le ceda coloniştilor. Un agricultor priceput putea să scoată de pe un asemenea pământ cât îi trebuie pentru hrana lui şi să mai pună şi ceva bani deoparte.

Astfel făcu şi Paddy O'Moore. Datorită cunoştinţelor lui agronomice, ferma prospera, întreaga familie muncea cu spor şi avea mulţumirea de a fi un om liber, după ce fusese rob în propria lui ţară.

Oaspeţii lui răspunseră la povestirea emigrantului irlandez prin cele mai sincere şi călduroase felicitări. Paddy O'Moore, după ce-şi isprăvi povestea, aştepta, fără îndoială, ca ceilalţi să înceapă s-o spună pe-a lor, dar fără să-i provoace. Era dintre oamenii discreţi care spun: iată cine sunt eu, dar nu vă întreb cine sunteţi voi. Glenarvan avea însă tot interesul să-i vorbească

de Duncan, de prezenţa lui la Capul Bernouilli şi de cercetările pe care le făcea cu o neobosită perseverenţă. Dar ca un om care mergea de-a dreptul la ţintă, îl întrebă pe Paddy O'Moore în primul rând despre naufragiul Britanniei.

Răspunsul irlandezului fu negativ. Nu auzise niciodată despre acest vas. De doi ani, nici o navă nu se scufundase pe coastă, nici dincolo, nici dincoace de cap. Or, catastrofa se petrecuse în urmă cu numai doi ani. El putea deci afirma cu toată certitudinea că naufragiaţii nu fuseseră aruncaţi în această parte a coastei de vest.

— Acum, milord, adăugă el, vă voi întreba de ce îmi puneţi această întrebare?

Glenarvan îi istorisi atunci colonistului povestea documentului, călătoria iahtului, încercările de a-l regăsi pe căpitanul Grant; totodată, nu ascunse faptul că speranţele lui cele mai mari i se spulberau în faţa unor afirmaţii atât de sigure şi că pierduse orice nădejde de a mai găsi vreodată pe naufragiaţii Britanniei.

Asemenea cuvinte trebuiau să producă o impresie dureroasă asupra celor ce-l ascultau pe Glenarvan. Robert şi Mary erau de faţă; ochii le erau scăldaţi în lacrimi. Paganel nu găsea nici un cuvânt de mângâiere şi de îmbărbătare. John Mangles suferea fără să-şi poată alina durerea. Deznădejdea năpădise sufletele acestor oameni generoşi, pe care Duncan îi adusese pe ţărmuri atât de îndepărtate, fără folos, când, deodată, auziră rostindu-se următoarele cuvinte:

— Mulţumiţi soartei, milord. În cazul când căpitanul Grant mai trăieşte, apoi se află cu siguranţă pe pământul australian.

Capitolul VII

AYRTON

Surpriza pe care o stârniră aceste cuvinte fu de nedescris. Glenarvan sări de pe scaun şi strigă:

— Cine spune asta?

— Eu, răspunse unul din servitorii lui Paddy O'Moore, ce stătea la celălalt capăt al mesei.

— Tu, Ayrton? întrebă colonistul, tot atât de surprins ca şi Glenarvan.

— Eu, răspunse Ayrton cu emoţie, dar şi cu siguranţă în glas. Eu, un scoţian ca şi dumneavoastră, milord, şi unul din naufragiaţii de pe Britannia.

Această declaraţie stârni senzaţie. Încremenită pe jumătate de emoţie, pe jumătate de fericire, Mary Grant căzu în braţele bunei lady Helena. Sărind de la locurile lor, John Mangles, Robert şi Paganel se repeziră spre acela pe care Paddy O'Moore îl strigase Ayrton.

Acesta era un om de vreo patruzeci şi cinci de ani, de talie mijlocie, cu umerii laţi; avea o înfăţişare aspră, hotărâtă; expresia feţei îi era inteligentă şi energică, deşi trăsăturile îi erau dure. Ochii adânc înfundaţi sub nişte sprâncene stufoase îi străluceau foarte puternic. Trebuia să fi fost de o putere neobişnuită, deşi uscăţiv la trup. Era numai nervi, sau cum se spune în Scoţia, un om care nu-şi pierde timpul ca să se îngraşe. În totul inspira încredere. Simpatia pe care o răspândea în jurul lui era sporită de urmele unei dureri recente, adânc săpate pe obraz. Se vedea că suferise mult, deşi părea un bărbat în stare să îndure şi să învingă totul.

Glenarvan şi prietenii lui fură câştigaţi de la prima vedere. Personalitatea lui Ayrton se impunea de la început. Glenarvan, făcându-se interpretul tuturor, îl copleşi cu întrebări, la care Ayrton răspunse. Întâlnirea dintre Glenarvan şi Ayrton produsese asupra amândurora o emoţie puternică.

Primele întrebări puse de Glenarvan erau fără şir şi le rostea aproape fără să-şi dea seama.

— Dumneata eşti unul dintre naufragiaţii de pe Britannia?

— Da, milord. Sunt fostul maistru al căpitanului Grant, răspunse Ayrton.

— Aţi scăpat amândoi după naufragiu?

— Nu, milord, nu. În clipa aceea cumplită am fost despărţit de el, smuls de pe puntea vasului şi azvârlit pe coastă.

— Deci nu eşti unul dintre cei doi marinari despre care vorbeşte documentul?

— Nu, nu ştiu nimic despre existenţa vreunui document. Comandantul l-a azvârlit în mare când nu mai eram la bord.

— Dar comandantul? Comandantul?

— Îl credeam înecat, dispărut sau scufundat împreună cu tot echipajul de pe Britannia. Mă socoteam a fi singurul supravieţuitor.

— Dar ai spus că Grant trăieşte.

— Nu. Am spus: dacă el trăieşte...

— Ai adăugat: este pe continentul australian.

— Într-adevăr, nu poate fi decât pe continentul australian.

— Atunci nu ştii unde e?

— Nu, milord, şi o repet. Îl credeam înghiţit de valuri sau strivit de stânci. De la dumneavoastră aflu că poate mai trăieşte.

Era un om de vreo patruzeci și cinci de ani...

— Dar atunci, ce ştii? întrebă Glenarvan.

— Numai atât: dacă trăieşte, căpitanul Grant se află în Australia.

— Unde a avut loc naufragiul? întrebă atunci maiorul Mac Nabbs.

Din primul moment ar fi trebuit să-l întrebe aceasta, dar, impresionat de întâmplare şi grăbit să afle mai întâi unde se află căpitanul Grant, Glenarvan nu se interesase de locul în care pierise Britannia. Din acea clipă, însă, conversaţia de până atunci, vagă şi lipsită de logică, sărind de la un lucru la altul, atingând doar subiectul fără să-l adâncească, amestecând faptele şi intervertind datele, luă o întorsătură ordonată şi în curând toate amănuntele acestei întunecate întâmplări se înfăţişară ascultătorilor într-o formă clară şi precisă.

La întrebarea pusă de Mac Nabbs, Ayrton răspunse astfel:

— Când am fost smuls de pe puntea Britanniei, aceasta se apropia de coasta Australiei, de care nu ne mai despărţeau decât câteva sute de metri. Naufragiul a avut loc deci chiar în acest punct.

— La 37° latitudine? întrebă John Mangles.

— La 37°, răspunse Ayrton.

— Pe coasta de vest?

— Nu! Pe coasta de est, răspunse imediat maistrul.

— Şi când anume?

— În noaptea de 27 iunie 1862.

— Aşa este, chiar aşa! strigă Glenarvan.

— Vedeţi deci, milord, adăugă Ayrton, că pe bună dreptate am putut spune: dacă mai trăieşte, căpitanul Grant trebuie căutat pe continentul australian, şi nu în altă parte.

— Îl vom căuta, îl vom găsi, îl vom salva, prietene! strigă Paganel. Ah, document preţios! adăugă el cu naivitate. Trebuie

să recunoşti că ai căzut în mâinile unor oameni foarte ageri la minte!

Nimeni nu mai dădu atenţie cuvintelor măgulitoare ale lui Paganel. Glenarvan şi lady Helena, Mary şi Robert îl înconjuraseră pe Ayrton şi-i strângeau mâinile. Li se părea că prezenţa acestui om era o garanţie pentru salvarea lui Harry Grant. De vreme ce marinarul scăpase teafăr din naufragiu, de ce nu ar fi scăpat şi comandantul? Ayrton afirma fericit că Harry Grant trebuia să fi rămas, ca şi el, în viaţă, în ce loc se afla în acel moment n-ar fi putut spune, dar era cu siguranţă pe acest continent. La miile de întrebări care îl asaltau, marinarul răspundea cu o agerime şi o precizie remarcabile. În timp ce el vorbea, Miss Mary îi ţinea mâna într-ale ei. Marinarul era doar un tovarăş al tatălui ei, unul din mateloţii de pe Britannia! El trăise în preajma lui Harry Grant şi navigase cu el pe întinsul mărilor, înfruntând aceleaşi primejdii! Mary nu-şi putea lua ochii de la faţa lui aspră şi plângea de fericire.

Nimănui nu-i trecuse prin cap până în acest moment să pună la îndoială identitatea şi autenticitatea celor spuse de maistru. Numai maiorul, şi poate John Mangles, mai puţin încrezători, se întrebau dacă spusele lui Ayrton meritau toată încrederea. Întâlnirea aceasta neaşteptată ar fi putut să trezească oarecari bănuieli. Desigur, Ayrton pomenise de o serie de fapte şi de date care se potriveau, dând şi amănunte izbitoare. Dar acestea, oricât de exacte ar fi, nu dau certitudinea, şi în general – lucru care s-a observat de atâtea ori – minciuna se caracterizează tocmai prin precizia amănuntelor. Mac Nabbs nu-i acordă toată încrederea şi se feri să se pronunţe.

Cât despre John Mangles, acesta nu rezistă mult timp cuvintelor marinarului şi îl luă drept un adevărat tovarăş al căpitanului Grant, mai ales când îl auzi vorbind fetei cu atâta entuziasm despre tatăl ei. Ayrton îi cunoştea perfect pe Mary şi pe Robert. Îi văzuse în Glasgow, la plecarea Britanniei. El le reaminti despre prezenţa lor la masa de adio, dată la bordul navei prietenilor căpitanului. Luase parte şi şeriful MacIntyre. Robert, care pe atunci avea abia zece ani, fusese dat în grija lui Dick Turner, şeful de echipaj, de lângă care fugise, căţărându-se în vârful catargului.

— E-adevărat, e-adevărat! spuse Robert Grant.

Ayrton le amintea astfel zeci de mii de amănunte, cărora nu părea că le dă importanţa pe care le-o acorda John Mangles. Iar când se oprea din vorbă, Mary îi spunea cu vocea ei caldă:

— Haide, domnule Ayrton, mai vorbeşte-ne despre tatăl nostru!

Marinarul asculta de rugămintea fetei, începând să povestească.

Glenarvan nu voia să-l întrerupă şi totuşi îl frământau zeci de întrebări mult mai folositoare; dar lady Helena, arătându-i cât de bucuroasă era Mary, nu-l lăsă să vorbească.

Printre altele, Ayrton le istorisi povestea Britanniei şi călătoria ei prin Oceanul Pacific. Mary Grant cunoştea o mare parte din amănunte, deoarece primise veşti despre corabie până în luna mai a anului 1862. În cursul acelui an, Harry Grant acostase în cele mai însemnate ţinuturi din Oceania. Ajunsese în Hebride, în Noua Guinee, în Noua Zeelandă, în Noua Caledonie, pretutindeni fiind întâmpinaţi cu aceeaşi rea-voinţă a autorităţilor engleze, vasul scoţian fiind semnalat în toate coloniile britanice. Totuşi, găsise un punct important pe coasta occidentală a Papuasiei; acolo, înfiinţarea unei colonii scoţiene i se păru uşoară, fiind o regiune ce putea prospera; într-adevăr, un port bun de escală pe drumul Molucelor şi al Filipinelor trebuia să atragă vapoarele, mai ales atunci când tăierea istmului Suez ar fi desfiinţat drumul de la Capul Bunei Speranţe. Harry Grant era dintre cei care făceau propagandă în Anglia pentru opera domnului de Lesseps şi în faţa acestei opere de mare interes internaţional uita rivalităţile politice.

După cercetarea Papuasiei, Britannia se îndreptase spre Callao pentru aprovizionare şi părăsise acest port la 30 mai 1862, ca să se întoarcă în Europa prin Oceanul Indian, pe drumul Capului Bunei Speranţe. După trei săptămâni de navigaţie, o furtună îngrozitoare avarie nava, care luă o bandă periculoasă. Pentru a o redresa, fu necesar să se taie catargele. O spărtură la fundul navei puse vasul în primejdie. Echipajul ajunsese la capătul puterilor. Pompele nu mai funcţionau. Timp de opt zile, Britannia fu o jucărie în voia uraganului, în cală, apa atinsese o înălţime de şase picioare. Nava se scufunda puţin câte puţin. Bărcile de salvare fuseseră smulse de furtună. Se credea că echipajul va pieri odată cu nava, când, în noaptea de 27 iunie, se zări ţărmul Australiei, aşa cum bine înţelesese

Paganel. În curând, nava fu mânată spre coastă. Atunci se produse o izbitură puternică. În clipa aceea, Ayrton fu aruncat în mijlocul stâncilor submarine şi-şi pierdu cunoştinţa. Când se trezi, era în mâinile indigenilor, care-l târâră în interiorul continentului. De atunci nu mai auzise vorbindu-se despre Britannia, şi îşi închipuia, pe bună dreptate, că pierise, sfărâmată de stâncile primejdioase din Twofold-Bay. Aici se isprăvi povestirea cu privire la căpitanul Grant, povestire care nu o dată provoca exclamaţii dureroase. Judecând după fapte, maiorul n-avea de ce să se îndoiască de autenticitatea ei. Dar, după povestea Britanniei, soarta personală a lui Ayrton prezenta un interes încă şi mai actual, într-adevăr datorită documentului, nu mai încăpea nici o îndoială că Grant cu doi marinari supravieţuiseră naufragiului. Judecând după soarta unuia, puteai bănui soarta celorlalţi. Ayrton fu deci rugat să istorisească cele pătimite. Povestea lui era simplă şi foarte scurtă.

Marinarul naufragiat, prizonier al unui trib indigen, se văzu dus în interiorul continentului, în ţinuturile râului Darling, adică la patru sute de mile la nord de paralela 37. Viaţa pe care o dusese el acolo a fost o viaţă de mizerie, pentru că întreg tribul trăia în neagră sărăcie, dar nu fu maltratat. Au urmat doi ani grei de robie. Totuşi, speranţa de a-şi recâştiga libertatea nu-l părăsea. Pândea cel mai mic prilej să scape, deşi fuga l-ar fi aruncat în nenumărate primejdii.

Într-o noapte de octombrie, în 1864, el înşelă paza băştinaşilor şi dispăru în adâncimea pădurilor uriaşe. Rătăci timp de o lună prin aceste pustietăţi, hrănindu-se cu rădăcini, ierburi comestibile şi cu clei de mimoze, ziua orientându-se după soare, noaptea după stele, adesea cuprins de deznădejde. Trecu astfel prin mlaştini şi râuri, trecu peste munţi, străbătând toată această regiune nelocuită a continentului, pe care au parcurs-o numai câţiva îndrăzneţi călători. În sfârşit, aproape mort de oboseală, ajunse la locuinţa atât de primitoare a lui Paddy O'Moore, unde găsi o viaţă liniştită şi unde avea să trăiască fericit în schimbul muncii sale.

— Dacă Ayrton se laudă cu mine, spuse colonistul irlandez când se isprăvi povestirea, şi eu pot să mă laud cu el. E un om inteligent, de ispravă, harnic şi, dacă îi place, acoperământul lui Paddy O'Moore va fi multă vreme şi al lui.

Ayrton îi mulţumi irlandezului printr-un gest şi aşteptă să i

se pună noi întrebări. Socotea totuşi că ascultătorii săi aveau dreptul să-şi satisfacă îndreptăţită lor curiozitate. Ce lucru nou ar mai fi putut spune, când până acum repetase de nenumărate ori tot ceea ce ştia? Glenarvan voia să deschidă o nouă discuţie, pentru a pune la cale un nou plan de activitate, folosindu-se de întâlnirea cu Ayrton şi de informaţiile ce i le dăduse acesta, când deodată maiorul, adresându-se marinarului, îl întrebă:

— Erai maistru pe bordul Britanniei?

— Da, răspunse Ayrton fără ezitare. Dar dându-şi seama că întrebarea maiorului era dictată de un oarecare sentiment de neîncredere, adăugă: Am salvat, dealtfel, din naufragiu contractul meu de angajare.

Ieşi imediat din sala comună, pentru a aduce documentul. Lipsi doar o clipă. În acest timp, însă, Paddy O’Moore avu timp să spună:

— Milord, vă asigur că Ayrton e un om cinstit. De două luni de când este în serviciul meu, nu mă pot plânge cu nimic de el. Cunoşteam povestea naufragiului şi a captivităţii lui. E un om cinstit, demn de întreaga dumneavoastră încredere.

Glenarvan era gata să răspundă că nu se îndoise câtuşi de puţin de buna-credinţă a lui Ayrton, când acesta intră din nou în odaie şi-şi arătă contractul, care era un act autentic. Era semnat de armatorii Britanniei şi de căpitanul Grant, al cărui scris Mary îl recunoscu perfect. Documentul spunea că: „Tom Ayrton, marinar clasa I, este angajat în serviciul de maistru pe tricatargul Britannia din Glasgow”. Nimeni nu mai putea pune la îndoială identitatea lui Ayrton, căci ar fi fost greu de admis că acest contract, pe care-l avea în mână, nu-i aparţine.

— Acum, spuse Glenarvan, fac apel la părerile tuturor şi vreau să discutăm imediat ce trebuie să facem. Sfaturile dumitale, Ayrton, ne vor fi deosebit de preţioase, şi ţi-aş fi foarte recunoscător să ni le împărtăşeşti.

Ayrton se gândi câteva clipe, pe urmă răspunse astfel:

— Vă mulţumesc, milord,pentru încrederea pe care mi-aţi acordat-o şi nădăjduiesc să fiu demn de ea. Cunosc întrucâtva această ţară, câte ceva din obiceiurile băştinaşilor şi dacă vă pot fi de folos...

— Bineînţeles, răspunse Glenarvan.

— Cred, ca şi dumneavoastră, că cei doi marinari şi căpitanul Grant au supravieţuit naufragiului, dar fiindcă nu au

ajuns în coloniile engleze şi de vreme ce nu au mai reapărut, fără îndoială că au avut aceeaşi soartă ca mine şi că sunt prizonierii unui trib de indigeni.

— Ayrton, dumneata repeţi acum cele spuse de mine ceva mai înainte, zise Paganel. Naufragiaţii sunt, evident, prizonierii băştinaşilor, aşa cum se şi bănuia. Ca şi dumneata, vor fi fost şi ei duşi la nord de paralela 37?

— Cred că da. Triburile duşmane nu rămân niciodată în vecinătatea districtelor supuse englezilor.

— Asta ar complica cercetările noastre, spuse Glenarvan, destul de nedumerit. Cum să regăsim urmele prizonierilor în interiorul unui continent atât de întins?

O tăcere apăsătoare urmă observaţiei lordului. Lady Helena îi întrebă din priviri, rând pe rând, pe toţi ceilalţi tovarăşi, fără a obţine însă vreun răspuns. Chiar Paganel, contrar obiceiului, era tăcut. Inventivitatea sa obişnuită îi lipsea. John Mangles măsura de la un capăt la altul, cu paşi mari, sala comună, de parcă ar fi fost pe puntea navei, într-o mare încurcătură.

— Ce-ai face dumneata, domnule Ayrton? îl întrebă lady Helena pe marinar.

— Milady, răspunse destul de repede Ayrton, m-aş îmbarca din nou pe Duncan şi m-aş duce direct la locul naufragiului. Acolo aş căuta să aflu toate indiciile pe care norocul mi le-ar oferi.

— Bine, spuse Glenarvan, numai că trebuie să aşteptăm până când Duncan va fi reparat.

— A, aţi avut avarii? întrebă Ayrton.

— Da, răspunse John Mangles.

— Grave?

— Nu, dar ele necesită un utilaj ce nu-l avem la bord. O paletă a elicei s-a strâmbat şi nu poate fi îndreptată decât la Melbourne.

— Nu puteţi naviga cu vele? întrebă maistrul.

— Da, dar dacă vântul bate în altă direcţie decât aceea care ne interesează, am avea nevoie de foarte multă vreme pentru a ajunge la Twofold-Bay, şi, în orice caz, Duncan va trebui să se ducă la Melbourne.

— Ei bine, Duncan să se ducă la Melbourne şi noi să ne ducem fără el în golful Twofold! exclamă Paganel.

— Şi cum anume? întrebă John Mangles.

— Traversând Australia pe paralela 37, cum am traversat şi America.

— Dar Duncan? reluă Ayrton, cu o insistenţă ciudată.

— Duncan ne va ajunge din urmă sau îl vom ajunge noi, depinde de împrejurări. Dacă îl vom regăsi pe căpitanul Grant în timpul traversării, ne vom întoarce împreună la Melbourne. Dacă, dimpotrivă, vom continua cercetările până la coastă, Duncan va veni după noi. Are cineva de făcut obiecţii la acest plan? Domnul maior?

— Nu, răspunse Mac Nabbs, dacă traversarea Australiei este posibilă.

— Este chiar atât de uşoară, încât propun ca lady Helena şi Miss Grant să ne întovărăşească, răspunse Paganel.

— Vorbeşti serios, Paganel? întrebă Glenarvan.

— Foarte serios, scumpul meu lord. E o călătorie de vreo trei sute cincizeci de mile, nu mai mult! Făcând câte douăsprezece mile pe zi, nu va dura nici o lună, adică atât cât trebuie ca Duncan să fie reparat. Ah, altfel ar sta lucrurile dac-ar trebui să traversăm continentul australian mai pe la sud, dacă ar fi trebuit să-l tăiem prin regiunea lui cea mai lată, să trecem prin deşerturile nesfârşi te, unde căldura este înăbuşitoare, în sfârşit, să facem ceea ce n-au încercat nici cei mai îndrăzneţi exploratori! Dar paralela 37 taie provincia Victoria care, asemenea unei ţări civilizate, are drumuri, căi ferate şi este locuită pe o mare parte din drumul nostru. Această călătorie se poate face, dacă vreţi,cu caleaşca sau cu trăsura, ceea ce ar fi preferabil. Este o plimbare de la Londra la Edinburgh, atâta tot.

— Dar fiarele sălbatice? spuse Glenarvan, care voia să facă toate presupunerile posibile.

— În Australia nu sunt fiare sălbatice.

— Dar indigenii?

— La această latitudine nu există indigeni, şi în orice caz ei nu sunt atât de cruzi ca neozeelandezii.

— Dar deportaţii?

— Nu există deportaţi în provinciile meridionale ale Australiei, ci doar în coloniile de la răsărit. Nu numai că aceştia au fost alungaţi din provincia Victoria, dar s-a şi dat o lege pentru expulzarea condamnaţilor liberali din celelalte provincii. Guvernul din Victoria a ameninţat, chiar anul acesta, compania

peninsulară că-i vâ retrage subvenţiile dacă navele ei se vor mai aproviziona cu cărbune în porturile Australiei de vest, unde foştii condamnaţi sunt admişi. Cum, dumneata, englez, şi nu ştiai asta?

— Mai întâi de toate, eu nu sunt englez, răspunse Glenarvan.

— Cele spuse de domnul Paganel sunt riguros exacte, interveni atunci Paddy O'Moore. Nu numai provincia Victoria, dar chiar şi Australia meridională, Queensland şi chiar şi Tasmania sunt de acord să nu admită pătrunderea deportaţilor pe teritoriul lor. De când locuiesc aici la fermă, n-am auzit vorbindu-se de nici un deportat.

— În ceea ce mă priveşte, nu am întâlnit niciodată vreunul, răspunse Ayrton.

— Vedeţi dar, prieteni, reluă Jacques Paganel, băştinaşii sunt foarte puţini, nici un fel de fiare sălbatice, deportaţi nici pomeneală; nici chiar în Europa nu sunt prea multe ţări despre care s-ar putea spune acelaşi lucru. Deci, ne-am înţeles.

— Tu ce crezi, Helena? întrebă Glenarvan.

— Ceea ce cred toţi, scumpul meu Eduard, răspunse lady Helena, întorcându-se înspre tovarăşii săi. Să pornim! Să pornim!

Capitolul VIII

PLECAREA

Glenarvan nu avea obiceiul să irosească multă vreme între adoptarea şi executarea unui plan. Imediat ce propunerea lui Paganel a fost acceptată, el dădu ordine ca pregătirile de călătorie să se facă într-un timp cât se poate de scurt. Plecarea fu fixată pentru a treia zi, adică la 22 decembrie.

La ce rezultat avea să ducă traversarea Australiei? Prezenţa lui Harry Grant pe teritoriul australian devenind un fapt cert, expediţia putea da rezultate optime. Nimeni nu se amăgea însă cu speranţa că-l vor găsi uşor pe căpitan pe paralela 37,

care avea să fie explorată cu cea mai mare atenţie, şi chiar dacă nu ducea pe urmele lui, în orice caz conducea direct la locul naufragiului. Acesta era punctul principal al expediţiei.

Mai mult încă. Dacă Ayrton accepta să-i întovărăşească pe călători, conducându-i prin pădurile provinciei Victoria până la coasta orientală, aceştia aveau noi sorţi de izbândă. Glenarvan fiind convins de acest lucru, ţinea în mod deosebit să se asigure de ajutorul fostului tovarăş al lui Harry Grant şi întrebă gazda dacă s-ar supăra în cazul când i-ar însoţi Ayrton.

Paddy O'Moore consimţi, nu însă fără a regreta plecarea acestui excelent ajutor.

— Ei, ce spui, Ayrton, vii cu noi în această expediţie, ca să-i căutăm pe naufragiaţii de pe Britannia?

Ayrton nu răspunse imediat la întrebare; păru chiar că şovăie câteva clipe; apoi, după ce se gândi un moment, spuse:

— Da, milord, vă voi însoţi, şi dacă nu vă voi duce pe urmele căpitanului Grant, cel puţin vă voi duce la locul unde s-a sfărâmat nava.

— Mulţumesc, Ayrton, răspunse Glenarvan.

— O singură întrebare, milord.

— Spune, prietene.

— Unde veţi regăsi Duncan-ul?

— La Melbourne, dacă nu traversăm Australia de la o coastă la alta. Pe coasta orientală, dacă cercetările ni se vor prelungi până acolo.

— Dar căpitanul vasului ce va face?

— Va aştepta instrucţiunile mele la Melbourne.

— Bine, milord, spuse Ayrton, puteţi avea încredere în mine.

— Am încredere în dumneata, Ayrton, răspunse Glenarvan.

Toţi pasagerii de pe Duncan mulţumiră maistrului de pe Britannia,

În timp ce copiii căpitanului îl copleşiră cu mângâieri. Toţi erau fericiţi că acesta acceptase propunerea lor, în afară de irlandezul care pierdea un ajutor inteligent şi credincios. Dar Paddy înţelese ce preţ punea Glenarvan în această expediţie pe maistru şi se resemnă. Glenarvan îl însărcină să le procure mijloace de transport pentru călătoria de traversare a Australiei, şi odată înţeleşi cum şi unde să se întâlnească, pasagerii se

întoarseră la bord.

La întoarcere, tot grupul era vesel. Lucrurile se schimbaseră. Orice şovăială dispăruse. Curajoşii căutători ai căpitanului nu aveau să mai meargă orbeşte pe paralela 37. Nimeni nu se îndoia că Harry Grant găsise un loc de refugiu pe continent, şi fiecare îşi simţea sufletul plin de satisfacţia pe care o dă siguranţa, după atâtea îndoieli. Dacă împrejurările vor fi favorabile, Duncan îl va debarca peste două luni pe Harry Grant pe ţărmurile Scoţiei.

Când John Mangles susţinu propunerea să pornească împreună cu pasagerii la traversarea Australiei, el îşi închipuia că de astă dată va întovărăşi şi el expediţia. Despre acest lucru discută chiar cu Glenarvan. Aduse, în favoarea sa, tot felul de argumente ca devotamentul lui pentru lady Helena, pentru lordul însuşi, necesitatea de a avea un om priceput la organizarea caravanei şi foloasele pe care le-ar trage ceilalţi dacă ar fi el acesta, inutilitatea lui pe Duncan în timpul reparaţiilor, în sfârşit, o serie de motive temeinice, în afară de unul singur, care era şi cel mai puternic şi de care nu mai era nevoie să-l convingă pe Glenarvan.

— O singură întrebare, John, răspunse acesta. Ai toată încrederea în secundul dumitale?

— Absolută, răspunse John Mangles. Tom Austin e un bun marinar. El va conduce Duncan-ul la destinaţie, va supraveghea reparaţiile cu pricepere şi va fi înapoi la ziua fixată. Tom e un exemplu de datorie şi disciplină. Niciodată nu va schimba sau întârzia executarea unui ordin. Milord, puteţi avea în el aceeaşi încredere ca şi în mine.

— Ne-am înţeles, John, răspunse Glenarvan. Ai să ne însoţeşti, căci va fi bine, adăugă el zâmbind, să fii de faţă când îl vom regăsi pe tatăl Mary-ei Grant.

— O, milord!... murmură John Mangles. Atâta tot putu rosti. Păli o clipă, apoi luă mâna pe care i-o întindea lordul Glenarvan.

A doua zi, John Mangles, întovărăşit de tâmplar şi de marinarii însărcinaţi cu aprovizionarea, se întoarse la locuinţa lui Paddy O'Moore. El trebuia să organizeze mijloacele de transport, în înţelegere cu irlandezul. Întreaga familie îi aştepta, gata să înceapă lucrul la ordinele lui.

Ayrton era şi el acolo şi nu-şi precupeţea sfaturile şi

priceperea pe care experienţa i le dăduse.

Dintru început, Paddy şi cu el fură de acord asupra unui lucru: cele două pasagere trebuiau să meargă în căruţe cu boi, iar bărbaţii călări. Paddy era în măsură să găsească vitele şi vehiculul. Acesta era o căruţă lungă de douăzeci de picioare, cu coviltir şi cu patru roţi pline, fără spiţe, fără bucşe, fără şine de fier, într-un cuvânt, nişte simple discuri de lemn. Roţile din faţă, foarte depărtate de cele din spate, se legau cu acestea printr-un mecanism rudimentar, care nu-i îngăduia vehiculului să se întoarcă pe loc. În sfârşit, căruţa avea o oişte lungă de treizeci şi cinci de picioare, la care urmau să fie înjugaţi trei perechi de boi.

Trebuia să ai o îndemânare specială ca să conduci acest vehicul lung, ce se clătina într-o parte şi într-alta, gata să se răstoarne, şi în acelaşi timp să mâni vitele cu un harapnic. Dar Ayrton îşi făcuse ucenicia la ferma irlandezului, şi Paddy răspundea de priceperea lui. Rolul de conducător i se atribui deci lui Ayrton.

Vehiculul, neavând arcuri, nu oferea nici un confort; dar trebuia luat aşa cum era. John Mangles, neputându-i schimba deloc construcţia grosolană, îl aranjă înăuntru cum se pricepu mai bine. Mai întâi, îl despărţi în două compartimente printr-un perete de scânduri. Partea din spate fu destinată proviziilor, bagajelor şi bucătăriei portative a domnului Olbinett, iar partea din faţă fu rezervată exclusiv celor două pasagere. Tâmplarul o transformă într-o odaie comodă, căptuşită cu un covor gros, prevăzută cu o toaletă şi cu două cuşete pentru lady Helena şi Mary Grant. Primul compartiment se închidea la nevoie cu perdele groase de piele, care-l apărau de răcoarea nopţii.

De obicei, la popasuri, bărbaţii se odihneau sub un cort şi numai în timpul ploilor intrau înăuntru. John Mangles născoci tot ce se putea pentru ca într-un spaţiu destul de mic să pună toate obiectele de care ar avea nevoie două femei, şi într-adevăr izbuti aşa încât lady Helena şi Mary Grant nu aveau de ce să regrete prea mult cabinele confortabile de pe Duncan.

Pregătirile pentru transportul bărbaţilor au fost mult mai simple; şapte cai voinici îi aşteptau pe lordul Glenarvan, pe Paganel, Robert Grant, Mac Nabbs, John Mangles şi pe cei doi marinari Wilson şi Mulrady, care îi întovărăşeau în această nouă expediţie. Locul lui Ayrton era bineînţeles pe capra căruţei, iar

domnul Olbinett, pe care călăritul nu-l ispitea defel, avea să-şi găsească foarte bine loc în compartimentul de bagaje.

Caii şi boii păşteau pe pajiştile fermei şi urmau să fie aduşi în momentul plecării.

După ce luă măsurile necesare şi dădu ordine tâmplarului, John Mangles se întoarse pe bord împreună cu familia irlandeză, care voi să viziteze, la rândul ei, pe lordul Glenarvan. Ayrton găsi cu cale să-i însoţească şi, pe la patru după-masă, John şi tovarăşii săi păşeau pe puntea iahtului.

Toată lumea îi primi cu braţele deschise. Glenarvan îi reţinu la masă. Nu voia să rămână cu nimic mai prejos şi oaspeţii acceptară bucuroşi această plăcută şi neobişnuită replică la ospitalitatea lor. Coborând în careul iahtului, Paddy O'Moore fu uimit. Mobilierul şi tapiţeria cabinelor, covoarele, ornamentele din mesteacăn şi palisandru îi treziră cea mai vie admiraţie. Ayrton, dimpotrivă, admiră mai puţin entuziast acest lux costisitor, de care, gândea el, nu era absolută nevoie. În schimb, cercetă iahtul din punct de vedere tehnic: îl vizită până în fundul calei, coborî în picul din pupa; observă maşina, se interesă de forţa ei efectivă de consum; intră în magaziile cu cărbune, în cambuză, cercetă provizia de praf de puşcă; se interesă în special de depozitul de arme, de tunul de pe teuga, precum şi de distanţa la care bate acesta. Glenarvan avea de-a face cu un bun cunoscător; îşi dădu seama după întrebările pe care i le pusese Ayrton. În sfârşit, acesta îşi termină vizita inspectând arborada şi greementul.

— Aveţi o navă frumoasă, milord, spuse el.

— Mai ales bună, răspunse Glenarvan.

— Şi ce tonaj are?

— Două sute zece tone.

— Mă înşel cu mult dacă afirm că Duncan face uşor cincisprezece noduri când merge cu toată viteza?

— Spune şaptesprezece, răspunse John Mangles, şi o să fie exact!

— Şaptesprezece! exclamă maistrul. Atunci nu există nici un vas de război, şi mă refer la cele mai moderne, care să-l depăşească în viteză?

— Nici unul, îl asigură John Mangles. Duncan e un adevărat iaht de curse, care nu se lasă bătut cu nici un chip.

— Chiar când navighează cu vele? întrebă Ayrton.

— Chiar cu velele.

— Ei bine, primiţi, atunci, milord, şi dumneavoastră, domnule comandant, felicitările unui marinar care ştie ce valorează o astfel de navă.

— Bine, Ayrton, răspunse Glenarvan, rămâi la bord şi nu va depinde decât de dumneata ca să hotărăşti dacă vasul acesta va fi şi al dumitale.

— Mă voi gândi, milord, răspunse simplu maistrul.

În clipa aceea, domnul Olbinett îl anunţă pe Glenarvan că masa este servită. Lordul se îndreptă cu oaspeţii săi spre dunetă.

— Deştept băiat e Ayrton! spuse Paganel maiorului.

— Prea deştept! murmură Mac Nabbs, căruia, fără vreun motiv special, trebuie s-o recunoaştem, înfăţişarea şi apucăturile maistrului nu-i inspirau încredere.

În timpul mesei, Ayrton dădu amănunte interesante despre continentul australian, pe care îl cunoştea perfect. Apoi se informă de numărul de marinari pe care lordul Glenarvan îi lua în expediţie. Când află că va lua cu el numai doi oameni, pe Mulrady şi pe Wilson, păru mirat. Îl sfătui pe Glenarvan să-şi alcătuiască un grup din cei mai buni marinari de pe Duncan. Insistă chiar asupra acestui lucru, fapt care, în treacăt fie zis, trebuia să şteargă orice urmă de bănuială din partea maiorului.

— Dar, spuse Glenarvan, călătoria noastră de-a curmezişul Australiei nu prezintă nici o primejdie?

— Nici una, se grăbi să răspundă Ayrton.

— Ei bine, atunci să lăsăm la bord cât mai mulţi oameni. Căci pentru manevra numai cu vele a Duncan-ului este necesar ca echipajul să fie cât mai complet, de asemenea şi pentru reparaţia lui şi, înainte de toate, trebuie să avem grijă ca la întâlnire să se găsească la locul ce i-l vom fixa. Deci, echipajul nu trebuie redus.

Ayrton păru că înţelege observaţia lordului Glenarvan şi nu mai insistă.

Spre seară, scoţianul îşi luă rămas bun de la irlandez. Ayrton şi familia lui Paddy O'Moore se întoarseră acasă. Caii şi căruţa trebuiau să fie gata a doua zi. Hotărâră să plece la ora opt dimineaţa.

Lady Helena şi Mary Grant făcură ultimele lor pregătiri ce au fost mai puţin minuţioase decât acelea ale lui Jacques

Paganel. Savantul petrecu o bună parte din noapte deşurubând, ştergând şi reînşurubând lentilele ocheanului său. Astfel încât, în zori, când maiorul îl trezi cu vocea lui răsunătoare el încă mai dormea.

John Mangles avusese grijă să transporte toate bagajele la fermă. O barcă îi aştepta pe călătorii care nu întârziară să se suie în ea. Tânărul comandant dădu ultimele sale ordine lui Tom Austin. Îi recomandă mai presus de orice să aştepte dispoziţiile lordului Glenarvan la Melbourne, şi să le execute întocmai, oricare ar fi ele.

Bătrânul marinar îl asigură pe John Mangles că poate avea toată încrederea în el. În numele echipajului, dânsul ură lordului reuşită deplină în expediţie. În clipa în care barca se dezlipea de bordul vasului, văzduhul fu zguduit de uralele echipajului.

În zece minute, ambarcaţiunea ajunse la ţărm, iar nu peste mult timp, călătorii sosiră la ferma irlandezului.

Aci totul era aranjat. Lady Helena fu încântată de locul ce-i fusese pregătit şi rezervat. Căruţa imensă, cu roţile primitive şi scândurile masive, îi plăcu în mod cu totul deosebit; cei şase boi, înjugaţi perechi-perechi, îi dădeau un aer patriarhal, ce i se potrivea de minune; Ayrton, cu biciul în mână, era gata să pornească la ordinul noului său stăpân.

— Drace, spuse Paganel, iată un vehicul minunat, care face mai mult decât toate diligenţele din lume. O casă pe roate, o casă care se mişcă şi care se opreşte unde-ţi pofteşte inima, ce poţi dori mai mult? Sarmaţii cunoşteau aceasta şi nici nu călătoreau altfel.

— Domnule Paganel, răspunse lady Helena, sper că voi avea plăcerea să vă primesc în saloanele mele?

— Cum de nu, doamnă, va fi o cinste pentru mine! Aţi fixat o zi?

— Pentru prietenii mei voi fi în fiecare zi acasă, răspunse râzând lady Helena, şi dumneata eşti…

— Cel mai devotat din toţi, doamnă, o asigură Paganel, curtenitor.

Schimbul acesta de amabilităţi fu întrerupt de sosirea celor şapte cai gata echipaţi, pe care-i conducea unul din fii lui Paddy. Lordul Glenarvan se înţelese cu irlandezul asupra preţului diferitelor cumpărături, adăugind nenumărate mulţumiri, pe care colonistul le socotea cel puţin la fel de

Se dădu semnalul de plecare.

scârţâiră, scândurile trosniră, şi în curând ferma ospitalieră a acestui irlandez cumsecade dispăru după o cotitură.

Capitolul IX

PROVINCIA VICTORIA

Era în ziua de 23 decembrie 1864. Acest decembrie atât de trist, mohorât şi umed în emisfera boreală, pe continentul austral ar fi trebuit să poarte numele de iunie. Din punct de vedere astronomic, vara începuse de două zile, căci la 21 ale lunii, soarele atinsese tocmai Capricornul şi ziua începea să scadă cu câteva minute. Astfel, Glenarvan şi tovarăşii lui trebuiau să facă noua călătorie în cel mai cald anotimp al anului, sub razele unui soare aproape tropical.

Uniunea coloniilor engleze din această parte a Oceanului Pacific se numeşte Australasia. Ea cuprinde Noua Olandă, Tasmania, Noua Zeelandă şi câteva insule vecine. În ce priveşte continentul australian propriu-zis, el este împărţit în provincii întinse, de suprafeţe diferite şi cu bogăţii foarte puţin asemănătoare. Oricine şi-ar arunca o privire pe hărţile moderne, întocmite de Petermann sau Preschoell, ar fi izbit din prima clipă de felul perfect cu care au fost trasate aceste delimitări. Englezii parc-ar fi tras cu sfoara liniile convenţionale care despart aceste mari provincii. Ei n-au ţinut seamă nici de povârnişurile orografice, nici de cursul apelor şi nici de varietăţile de climă. Aceste provincii se învecinează între ele după o linie dreaptă şi

se îmbină ca pătrăţelele unei table de şah. După dispoziţia acestor linii şi unghiuri drepte, recunoşti opera unui geometru, şi nu aceea a unui geograf. Doar coastele cu sinuozităţile lor variate, fiordurile, golfurile, capurile şi estuarele lor protestează în numele naturii, prin neregularitatea lor încântătoare.

Aspectul acesta de tablă de şah stârnea, pe bună dreptate, verva lui Jacques Paganel. Dacă Australia ar fi fost o colonie franceză, fără îndoială că geografii respectivi n-ar fi împins atât de departe pasiunea pentru echer şi riglă!

Astăzi, provinciile acestei mari insule oceanice sunt în număr de şase: Noua Galie de Sud, cu capitala Sydney; Queensland, având capitala la Brisbane; Victoria, cu capitala Melbourne; Australia meridională cu capitala Adelaida; Australia occidentală, cu capitala Perth; şi în sfârşit Australia septentrională, ce nu are încă o capitală. Coloniştii au populat până azi doar coastele. În interior întâlneşti foarte rar câte un oraş abia în curs de dezvoltare. Mijlocul continentului, adică o suprafaţă egală cu două treimi din Europa, e aproape necunoscut.

Din fericire, paralela 37 nu taie aceste imense singurătăţi, aceste ţinuturi aproape inaccesibile, care au sacrificat nenumărate victime pe altarul ştiinţei. Caravana lui Glenarvan n-ar fi putut să le înfrunte. Din fericire, însă, ea avea de străbătut doar partea meridională a Australiei, adică o porţiune îngustă din provincia Victoria, de la un capăt la altul, şi în sfârşit vârful triunghiului răsturnat pe care îl formează Noua Galie de Sud. Cum de la Capul Bernouilli până lâ frontiera Victoriei sunt abia şaizeci şi două de mile, deci doar două zile de mers, Ayrton era sigur că în seara următoare se vor odihni la Aspley, oraş occidental al provinciei Victoria.

La începutul unei călătorii, atât călăreţii cât şi caii sunt totdeauna plini de avânt. Avântul celor dintâi era binevenit, dar acela al cailor trebuia să fie domolit. Cine vrea să meargă departe trebuie să-şi cruţe calul. Hotărâră deci să nu străbată mai mult de douăzeci şi cinci până la treizeci de mile în medie pe zi.

Dealtfel, pasul cailor trebuia să fie potrivit după acela, mai încet, al boilor, adevărate unelte mecanice, care pierd în timp ceea ce câştigă în forţă. Căruţa cu pasagerele şi alimentele era centrul caravanei, o adevărată fortăreaţă mobilă. Călăreţii

puteau să galopeze în jurul ei, fără însă să se depărteze vreodată.

Cum nu se adoptase nici o ordine pentru mers, într-o oarecare măsură, fiecare era liber să facă ce voia; vânătorii să cutreiere câmpia, bărbaţii curtenitori să discute cu pasagerele din căruţă, iar gânditorii să filozofeze între ei. Paganel, care întrunea toate aceste diferite calităţi, era prezent pretutindeni.

Provincia Adelaida, pe care o traversau, nu prezenta nici un interes deosebit. Un şir de coline bogate în praf, o întindere mare de terenuri sterpe, care împreună formează ceea ce în limba locală se numeşte „bush", câteva câmpii acoperite de tufele unui arbust sărat cu frunzele colţuroase şi foarte căutate de oi, se desfăşurau pe o întindere de mai multe mile. Ici-colo, între stâlpii reţelei telegrafice, recent întinse între Adelaida şi coastă, se zăreau păscând câţiva „pig's-faces", nişte oi cu cap de porc, o specie caracteristică Noii Olande.

Până aici, câmpiile reaminteau întinderile monotone ale pampasului argentinian. Era acelaşi sol acoperit uniform de iarbă, acelaşi orizont cu o perfectă vizibilitate, de parcă era tăiat pe cer. Mac Nabbs susţinea că nu trecuseră încă dincolo de regiunea pe care o străbătuseră; Paganel însă afirma că aspectul ţinutului avea să se schimbe în curând. La graniţa acestuia, grupul se aştepta să întâlnească locuri minunate.

Către ora trei, căruţa străbătea o regiune întinsă, cunoscută sub numele de „mosquitos plains" – Câmpia cu Ţânţari – unde nu se zărea nici un arbore. Savantul avu satisfacţia geografică să constate că ţinutul îşi merita pe deplin numele. Călătorii şi caii suferiră cumplit de pe urma înţepăturilor necontenite ale acestor ţânţari nesuferiţi; cum însă nu era cu putinţă să te fereşti, era mai uşor să le potoleşti urmările, cu ajutorul flacoanelor de amoniac existente în farmacia portativă. Paganel nu se putu abţine să nu blesteme aceste insecte încăpăţânate, care îl atacau pe toată înălţimea persoanei sale.

Spre seară, câteva perdele naturale de salcâmi înveseliră câmpia: ici-colo se iviră tufişuri de gomifere albe. Mai departe se zăriră chiar urmele proaspete ale unor roţi; apoi arbori de origine europeană, măslini, lămâi, stejari tineri şi, în sfârşit, nişte garduri bine întreţinute. Boii iuţind pasul la îndemnul lui Ayrton, ajunseră la staţiunea Red Gum la ora opt.

Numele de „staţiune" se dă fermelor din interiorul

continentului unde se cresc vite, principala bogăţie a Australiei. Crescătorii se numesc „squatters”, adică oameni care se aşază pe jos, pe pământul gol (de la verbul englez „to squat” – a se aşeza). Într-adevăr, aceasta e poziţia pe care o ia orice colonist obosit de peregrinările prin imensele întinderi ale Australiei.

Staţiunea Red Gum era o aşezare de mică importanţă. Dar Glenarvan găsi aci cea mai largă ospitalitate. Pentru călătorii care cer adăpost la aceste locuinţe singuratice, masa este mereu gata, căci într-un colonist australian găseşti întotdeauna o gazdă primitoare.

A doua zi, Ayrton înjugă boii chiar în zori, deoarece voia să ajungă în aceeaşi seară pe teritoriul regiunii Victoria. Terenul devenea din ce în ce mai accidentat. Un şir de coline, acoperite complet de un praf stacojiu, unduia până departe în zare. S-ar fi spus că o imensă flamură roşie întinsă pe câmpie era fluturată uşor de vânt. Câţiva „malleys”, un fel de brazi pătaţi cu alb, cu trunchiul drept şi neted, îşi răsfirau ramurile şi frunzişul lor verde-închis peste câmpiile în care mişunau cârduri de hârciogi. Mai târziu apărură câmpii întinse de mărăcini şi de gomifere tinere; apoi tufişurile se răriră, arbuştii izolaţi fură înlocuiţi cu arbori şi caravana întâlni cea dintâi categorie de păduri specifice Australiei.

În apropiere de graniţa Victoriei, aspectul ţinutului se schimbă destul de mult. Călătorii simţeau cum calcă pe un alt pământ. Direcţia drumului lor rămase neschimbată, o perfectă linie dreaptă, întrucât nu întâlniseră nici un fel de obstacol – lac sau munte – care să le devieze drumul sau să-i determine să-l schimbe într-o linie curbă sau frântă. Ei respectau şi puneau în practică prima teoremă de geometrie, urmând, fără să se abată, drumul cel mai scurt dintre două puncte. Astfel nici nu-şi dădeau seama de oboseală şi de greutăţi. Marşul lor se desfăşura potrivit cu mersul încet al boilor; şi dacă aceste vite domoale nu mergeau prea repede, în schimb nu făceau popasuri.

Şi astfel, după şaizeci de mile străbătute în două zile, caravana ajunse în seara zilei de 23 la Aspley, primul oraş al provinciei Victoria, aşezat la 141° longitudine, în districtul Wimerra.

Aici dejugară boii şi Ayrton îi lăsă în grija oamenilor de la Crown’s Inn, un han care, în lipsa unei idei mai originale, se numea „hotelul Coroana”. Cina, compusă numai din berbec gătit

variat, aburea pe masă.

Mâncară mult, dar vorbiră şi mai mult. Fiecare, dornic să afle cât mai multe din caracteristicile continentului australian, îl copleşea pe geograf cu întrebările. Paganel nu se lăsă rugat şi le descrise această provincie care se numea şi „Australia cea fericită”.

— Ce denumire nepotrivită! spuse el. Ar fi fost mai nimerit să se numească numai „Australia cea bogată”. Datorită minelor ei de aur, a intrat pe mâinile unei bande distrugătoare şi sălbatice de aventurieri. Veţi vedea mai bine acest lucru când vom străbate terenurile aurifere.

— Colonia Victoria n-a fost întemeiată de curând? întrebă lady Glenarvan.

— Ba da, doamnă, are abia treizeci de ani de existenţă. La 6 iunie 1835, într-o marţi...

— La şapte şi un sfert seara, adăugă maiorul, căruia îi plăcea să-l tachineze pe Paganel pentru mania lui de a preciza cu minuţiozitate datele.

— Nu, la şapte şi zece minute, îl corectă foarte serios geograful. Butman şi Falckner întemeiară o colonie la Port Philippe, în acel golf unde se întinde astăzi marele oraş Melbourne. Timp de cincisprezece ani colonia făcu parte din Noua Galie de Sud, depinzând de Sydney, capitala sa. Dar în 1851 se declară independentă şi luă numele de Victoria.

— Şi de atunci a tot progresat? întrebă Glenarvan.

— Apreciază şi dumneata, dragul meu prieten, răspunse Paganel. Iată datele ultimei statistici şi, orice-ar spune Mac Nabbs, nu cunosc ceva mai edificator decât cifrele.

— Haide, zise maiorul, spune-ne!

— În 1836, colonia Port Philippe avea două sute patruzeci şi patru de locuitori. Astăzi, provincia Victoria numără cinci sute cincizeci de mii de oameni. Un număr de şapte milioane de butuci de viţă produc anual o sută douăzeci şi una de mii de galoane de vin; o sută trei mii de cai galopează pe câmpiile ei şi şase sute şaptezeci şi cinci de mii două sute şaptezeci şi două de cornute se hrănesc pe păşunile uriaşe.

— Porci nu are? întrebă Mac Nabbs.

— Da, şaptezeci şi nouă de mii şase sute douăzeci şi cinci, cu voia dumneavoastră, domnule maior.

— Şi câte oi, Paganel?

— Şapte milioane o sută cincisprezece mii nouă sute patruzeci şi trei, Mac Nabbs.

— Cu asta pe care o mâncăm acum?

— Nu, fără ea, pentru că e deja mâncată pe trei sferturi.

— Bravo, domnule Paganel! strigă lady Helena, râzând din toată inima. Trebuie să recunoaştem că eşti doctor în aceste probleme geografice, şi, orice-ar face vărul meu Mac Nabbs, nu va izbuti să te prindă vreodată.

— Dar e meseria mea, doamnă, să ştiu lucrurile astea şi să vi le spun la nevoie. De aceea, credeţi-mă când vă spun că această ţară ciudată ne rezervă multe surprize.

— Până aici, totuşi... răspunse Mac Nabbs, căruia îi făcea o deosebită plăcere să-l aţâţe pe geograf, ca să-i stârnească verva.

— Aşteaptă atunci, nerăbdătorule maior! strigă Paganel. Abia ai trecut de graniţă, şi gata, ai şi început să te plângi! Ei bine, ţi-am spus şi ţi-o repet: acest ţinut este cel mai curios de pe întregul pământ. Felul în care s-a format natura, produsele şi climatul, şi chiar viitoarea lui dispariţie au surprins şi vor surprinde pe toţi savanţii din lume. Imaginaţi-vă, prieteni, un continent ale cărui margini, şi nu centrul, s-au ridicat la început deasupra valurilor ca un inel gigantic; el închide poate în partea lui centrală o mare interioară pe jumătate evaporată. Fluviile lui seacă din zi în zi şi nu există umiditate nici în aer, nici pe pământ; arborilor le cade în fiecare an scoarţa, în loc să le cadă frunzele, care dealtfel nu sunt aşezate cu faţa spre soare, ci în profil şi deci nu dau umbră, iar lemnul lor adeseori nu este combustibil; pietrele de construcţie se topesc la ploaie; pădurile sunt scunde, iar ierburile gigantice; animalele sunt ciudate, patrupedele au rit, ca aricii şi ornitorincul, fapt care a obligat pe naturalişti să creeze o clasă nouă a monotremelor; aici oile au cap de porc; vulpile sar din copac în copac; lebedele sunt negre; şoarecii îşi fac cuiburi aeriene; „bower-bird”-ul[1] îşi deschide saloanele să primească vizitele prietenilor înaripaţi; păsările încântă auzul prin diversitatea cântecelor şi obiceiurilor lor; una serveşte drept ceas, alta pocneşte ca un bici de vizitiu, alta imită pe tocilar, alta bate secundele ca un metronom, alta râde dimineaţa la răsăritul soarelui şi, în sfârşit, o altă pasăre plânge seara, la culcare! Regiune bizară şi anormală; nici nu-ţi vine să

---

[1] Liliac (în limba engleză în text).

crezi că poate exista un pământ aşa de paradoxal, care să fie atâta împotriva legilor naturii! Pe drept cuvânt, savantul botanist Grimard a spus despre acest continent: „Priviţi această Australie care este un fel de parodie a legilor universale sau, mai degrabă, o provocare zvârlită în faţa naturii!”

Tirada lui Paganel, desfăşurată cu toată viteza, părea că nu se va mai opri. Elocventul secretar al Societăţii de geografie nu se mai stăpânea. Perora necontenit, gesticulând şi agitându-şi furculiţa, spre marea spaimă a vecinilor de masă. Dar, în sfârşit, glasul lui fu acoperit de un ropot de aplauze, care îl făcu să tacă.

Desigur, după această înşiruire a curiozităţilor australiene, nimeni nu se gândea să-i mai pună vreo întrebare. Şi, totuşi, maiorul nu se putu abţine şi-i zise, cu vocea lui calmă:

— Şi asta-i tot, Paganel?

— Ei bine, nu, nu e tot! ripostă savantul, cu un nou avânt.

— Ce? întrebă lady Helena foarte mirată. Există şi altceva mai uluitor în Australia?

— Da, doamnă, climatul ei. Acesta le întrece pe toate, şi ne duce la concluzii uluitoare.

— Ce vorbeşti! strigară unii.

— Nu vorbesc despre clima sănătoasă a continentului australian, atât de bogat în oxigen şi atât de sărac în azot; el nu are vânturi umede, deoarece alizeele bat paralel cu coastele sale, şi cea mai mare parte dintre boli, de la tifos până la rujeolă si afecţiuni cronice, nu sunt cunoscute aici.

— Este totuşi un avantaj însemnat, spuse Glenarvan.

— Fără îndoială, dar nu mă refer la aceasta, răspunse Paganel. Climatul de aici are şi o altă însuşire… neobişnuită.

— Care? întrebă John Mangles.

— O însuşire moralizatoare.

— Moralizatoare?

— Da, afirmă savantul cu convingere. Da, moralizatoare! Aşa după cum metalele nu se oxidează aci la aer, la fel şi oamenii îşi sporesc calităţile. Aerul curat şi uscat de aci înălbeşte totul în foarte scurt timp, rufele ca şi sufletele! Şi în Anglia au fost apreciate calităţile acestui climat, din punct de vedere moralizator, când s-au trimis aici oameni spre reeducare.

— Zău? Această influenţă se face într-adevăr simţită? întrebă lady Helena.

— Da, doamnă, atât la oameni, cât şi la animale.

— Nu glumeşti, domnule Paganel?

— Câtuşi de puţin! Dealtfel, veţi vedea că animalele aici sunt foarte docile.

— Nu se poate!

— Totuşi aşa este. Răufăcătorii, aduşi în această atmosferă înviorătoare şi sănătoasă, se schimbă radical numai în câţiva ani. Acest efect este un lucru binecunoscut. În Australia, toate firile se îmblânzesc.

— Dar atunci dumneata, domnule Paganel, dumneata care eşti din fire atât de bun, spuse lady Glenarvan, ce vei deveni pe pământul acesta binecuvântat?

— Şi mai bun, doamnă, răspunse Paganel. Şi mai bun!

Capitolul X

RÂUL WIMERRA

A doua zi, la 24 decembrie, plecară cum se crăpă de ziuă. Deşi era cald, totuşi temperatura se dovedea suportabilă, drumul era aproape neted şi odihnitor pentru cai. Mica trupă parcurgea o câmpie cu tufărişuri destul de rare. Seara, după o zi bună de mers, corturile fură întinse pe malurile Lacului Alb, ale cărui ape erau sălcii şi deci nepotabile.

Jacques Paganel fu nevoit să admită că numele de alb se potrivea tot atât de puţin ca şi acel de galben dat Fluviului Galben, de neagră dat Mării Negre, de roşie dat Mării Roşii, sau albastră dat Munţilor Albaştri. Vanitatea lui de geograf îl făcu să discute îndelung, argumentele sale nu fură însă convingătoare.

Olbinett pregăti cina cu punctualitatea sa obişnuită, şi imediat după aceea, în ciuda urletelor crunte ale şacalilor australieni, călătorii adormiră unii în căruţă, alţii în cort.

Dincolo de Lacul Alb se întindea o câmpie minunată, toată acoperită cu crizanteme. A doua zi, în zori, Glenarvan şi tovarăşii săi ar fi admirat îndelung minunatul decor ce se

desfăşura înaintea ochilor, dar fură nevoiţi să plece imediat. În depărtare se zăreau doar numai câteva coline. Cât vedeai cu ochii, totul era numai un câmp de flori de primăvară. Reflexele albăstrii ale inului cu frunze mici se îmbinau cu roşul stacojiu al unei specii de „acanthus”, caracteristică regiunii. Nenumăratele soiuri de „emerophilis” înveseleau acest decor, şi terenurile îmbibate cu sare dispăreau sub nenumărate specii sălbatice de păpădie, lobodă şi sfeclă, unele verzi, altele roşcate, toate din familia salsolaceelor. Aceste plante sunt utile în industrie, obţinându-se prin arderea şi spălarea cenuşei lor o sodă excelentă. Paganel, care devenea botanist în mijlocul florilor, înşiră numele diferitelor specii. El menţionă că până acum în flora australiană s-au numărat patru mii două sute de specii de plante, grupate în o sută douăzeci de familii. Aceste precizări erau caracteristice pentru mania sa de statistician.

Mai târziu, după ce străbătuseră destul de repede vreo zece mile, se iviră tufe înalte de mimoze şi pilcuri de flori albe. În acest „spring plains” (câmpii umezite de numeroase izvoare subterane), regnul vegetal nu se arată zgârcit şi sub razele soarelui îşi desfăşoară cele mai minunate miresme şi culori.

În schimb, regnul animal este mai sărac în specii. Câţiva „casoari” (o specie de struţ australian) săreau pe câmp, fără ca să te poţi apropia de ei. Totuşi, maiorul izbuti să ochească un animal foarte rar, pe cale de dispariţie, un „jabiru”, cocorul uriaş al coloniei engleze. Pasărea aceasta avea o înălţime de cinci picioare şi un cioc negru, conic, foarte ascuţit la vârf, lung de patruzeci şi opt de centimetri. Reflexele violete şi purpurii ale corpului ei contrastau cu verdele lucios al gâtului, cu albul strălucitor al pieptului şi cu roşul aprins al picioarelor. Natura părea să fi întrebuinţat la pictatul acestei păsări toată gama culorilor primare.

Ea fu admirată îndelung. Maiorul ar fi fost eroul zilei, dacă tânărul Robert nu ar fi întâlnit şi doborât, câteva clipe mai târziu, un animal diform, jumătate arici, jumătate furnicar, o vietate numai în parte terminată de natură, asemenea speciilor din era primară. O limbă ascuţită, lungă şi lipicioasă, foarte mobilă, atârna din botu-i larg despicat. Cu ajutorul acesteia animalul prindea furnicile, care constituiau hrana lui de bază.

— Este un echidneu, deci face parte din familia aricilor, spuse Paganel, desemnând acest monotrem cu numele ştiinţific.

Aţi mai văzut un asemenea animal?
— E oribil, răspunse Glenarvan.
— Oribil, dar foarte interesant, căci este specific Australiei şi, oricât l-am căuta în altă parte a lumii, nu i-am găsi urma.
Bineînţeles, Paganel voia să ia cu el hidosul animal şi să-l pună în compartimentul de bagaje. Dar Olbinett protestă cu atâta indignare, încât savantul renunţă la această mostră.
Caravana depăşi în ziua aceea cu treizeci de minute meridianul 141. Până atunci întâlniseră puţini colonişti şi foarte puţini squatteri. Ţinutul părea pustiu. Nici o urmă de indigeni, căci triburile acestora rătăcesc mai înspre nord, prin imensele pustietăţi brăzdate de afluenţii râurilor Darling şi Murray.
Un spectacol interesant atrase atenţia călătorilor. Una din acele uriaşe turme, pe care negustorii le aduc tocmai din munţii din răsărit până în provinciile Victoria şi Australia meridională, se îndrepta spre sud.
Către ora patru seara, John Mangles semnală la vreo trei mile depărtare un nor imens de praf ce întuneca zarea. Cărui fapt se datora el oare? Explicaţia nu era tocmai uşoară. Paganel, cu imaginaţia sa bogată, căutând o justificare naturală, înclina să creadă că este un meteor. Ayrton îl opri să se mai aventureze în presupuneri, spunându-i că praful era stârnit de o turmă de animale.
Maistrul nu se înşela. Norul compact se apropia alene. Odată cu el se apropia şi un adevărat concert de behăituri, nechezat şi mugete. Vocea omenească, sub forma unor strigăte, se împletea cu tot felul de fluierături ce acompaniau această simfonie pastorală.
La un moment dat, când capul coloanei se apropiase de caravană, din acel nor se desprinse un om. Era conducătorul acestei armate patrupede. Glenarvan intră cu el în vorbă şi i se prezentă fără nici un fel de introducere. Conducătorul, sau pentru a-i spune pe adevăratul lui nume „stockeeper”-ul, era proprietarul unei părţi din turmă, îl chema Sam Machell şi venea într-adevăr din provinciile de răsărit, îndreptându-se spre golful Portland.
Turma lui se compunea din douăsprezece mii şaptezeci şi cinci de capete de vite şi anume: o mie de boi, unsprezece mii de oi şi şaptezeci şi cinci de cai. Toate aceste animale, când au fost cumpărate din şesurile Munţilor Albaştri, se clătinau pe

picioare de slăbiciune. Acum erau duse la îngrăşat pe păşunile binecuvântate ale Australiei meridionale. Apoi erau vândute cu mari câştiguri. Sam Machell, de pildă, câştigând la fiecare bou două lire şi la fiecare oaie o jumătate de liră, avea un câştig de cincizeci de mii de franci. Era o afacere productivă.

Sam Machell îşi povesti în câteva cuvinte viaţa, în timp ce turma înainta prin tufele de mimoze. Lady Helena şi Mary Grant coborâră din căruţă, călăreţii descălecară şi se aşezară la umbra unui pom uriaş, pentru a asculta povestirea stockeeper-ului.

Sam Machell pornise la drum de şapte luni. Făcea vreo zece mile pe zi, dar nesfârşita călătorie trebuia să mai dureze încă trei luni. Avea cu el, ca ajutor în această meserie, douăzeci de câini şi treizeci de oameni, printre care şi cinci negri, foarte iscusiţi în regăsirea vitelor rătăcite. Şase căruţe veneau în urma acestei armate. Conducătorii, înarmaţi cu „stockwhipps” (harapnice), bice cu mânerul de optsprezece degete şi cureaua de nouă picioare, mergeau printre pilcurile de vite, restabilind ici şi colo ordinea, adeseori tulburată. Câinii alergau de o parte şi de alta a turmei.

Călătorii admirau disciplina turmei. Vitele mergeau despărţite după rasă, căci boii şi oile sălbatice se înţelegeau destul de prost între ele: cei dintâi nu consimţeau niciodată să pască pe unde trecuseră cele din urmă. De aici, nevoia de a aşeza boii în frunte, care mergeau împărţiţi în două grupe asemenea unor batalioane. După ei veneau cinci regimente de oi, comandate de douăzeci de conducători, şi apoi plutonul cailor, care formau ariergarda.

Sam Machell le spuse că cei ce conduceau această armată nu erau câini şi nici oameni, ci nişte boi inteligenţi, a căror superioritate era recunoscută de restul turmei. Ei mergeau în frunte, apucând din instinct drumul cel bun şi arătându-se foarte convinşi că merită să fie băgaţi în seamă. Într-adevăr, erau trataţi în chip deosebit, căci turma se lăsa condusă numai de ei. Dacă voiau să se oprească, li se făcea pe plac. şi zadarnic ai fi încercat să porneşti turma după o oprire, dacă ei înşişi n-ar fi dat mai întn semnalul de plecare.

Câteva amănunte adăugate de stockeeper completară povestea expediţiei care merita să fie descrisă, dacă nu chiar condusă de Xenofon însuşi. Atâta vreme cât această armată străbătea şesul, totul mergea bine, afară de mici neplăceri şi

puţină osteneală. Vitele păşteau în drum. se adăpau în nenumăratele râuleţe ce străbăteau păşunile, dormeau noaptea, mergeau mai departe şi se adunau supuse la lătratul câinilor. Dar în marile păduri ale continentului, străbătând desişurile de eucalipţi şi de mimoze, greutăţile se înmulţeau. Plutoanele, batalioanele.

Regimentele se amestecau între ele sau se depărtau şi trebuia să treacă o bucată de vreme până să le aduni din nou. Dacă din nenorocire vreunul din boii din fruntea coloanei se rătăcea, el trebuia să fie regăsit cu orice preţ, altfel riscau să se işte o dezordine generală şi păzitorii şi-ar fi pierdut zile întregi căutându-l. Dacă apucau să înceapă ploile, atunci vitele leneşe refuzau să mai meargă, iar în timpul furtunilor puternice animalele erau uneori înnebunite de panică.

Totuşi, prin energia şi munca sa, stockeeper-ul înfrângea greutăţile ce se iveau necontenit. Înaintau, străbăteau mile după mile; şesuri, codri şi munţi rămâneau în urma lor. La trecerea râurilor, trebuia să ai puterea să adaugi la toate celelalte calităţi, într-o foarte largă măsură, răbdarea, ce era pusă la grea încercare, nu numai ore, ci zile şi uneori chiar săptămâni întregi. Astfel stockeeper-ul se vedea ţintuit deseori săptămâni în faţa unei ape ce se putea trece, dar care nu mai fusese trecută. Piedica consta numai în încăpăţânarea turmei care refuza să păşească înainte. Boii, după ce adulmecau apa, făceau cale întoarsă, în loc s-o înfrunte. Iar oile, decât să intre în apă, o luau mai degrabă la fugă. Atunci el aştepta noaptea, pentru a readuce turma spre râu, dar totul era zadarnic. În acest caz berbecii cei mai voinici erau aruncaţi în apă, dar nici atunci oile nu se hotărau să-i urmeze. În sfârşit, încercau să înfrângă încăpăţânarea animalelor prin sete, lăsându-le fără apă timp de câteva zile. Turma se lipsea de apă, dar nu înainta. Duceau miei pe malul celălalt, în speranţa că mamele vor veni atrase de behăitul lor, dar acestea nu se lăsau impresionate şi nici nu se clinteau măcar. Aceasta dura uneori şi o lună întreagă; stockeeper-ul nu ştia ce să mai facă cu „armata” care behăia, necheza şi mugea. Apoi, într-o bună zi, fără motiv, dintr-un capriciu, fără să ştie nici de ce şi nici cum, un grup trecea râul, dar şi-atunci avea de înfruntat altă greutate, nemaiştiind cum să oprească turma să nu se repeadă de-a valma, căci şirurile se îmbulzeau în aşa măsură, încât multe animale se înecau în

vârtejurile apei.

Acestea au fost amănuntele date de Sam Machell. În timpul povestirii, o mare parte din turmă defilase în ordine. Era momentul să ajungă iarăşi în fruntea armatei lui, pentru a alege cele mai bune păşuni. Îşi luă deci rămas bun de la lordul Glenarvan şi încălecă un cal de o admirabilă rasă indigenă, pe care îl ţinea de căpăstru unul din oamenii lui. Toţi ceilalţi se despărţiră de el printr-o caldă strângere de mână. Peste câteva clipe, el dispăru într-un vârtej de praf.

După acest popas, căruţa porni iar la drum şi nu se mai opri decât seara, la poalele muntelui Talbot.

Paganel observă atunci judicios că era 25 decembrie, prima zi de Crăciun, atât de sărbătorită în familiile englezeşti. Nici bucătarul nu uitase ziua aceasta şi primi sincere felicitări de la comeseni pentru cina bogată ce o pregătise şi o servise în cort. Trebuie să spunem că Olbinett se întrecuse într-adevăr pe sine. Scosese din rezervele sale un „meniu” de mâncăruri europene, care se întâlnesc rar în deşerturile Australiei. Masa copioasă era formată din şuncă de ren, felii de carne de vacă sărată, somn afumat, o prăjitură din orz şi ovăz, ceai la discreţie, whisky din belşug şi câteva sticle de porto. Te-ai fi crezut în sufrageria cea mare din Malcolm-Castle, în plină Scoţie.

Nimic nu lipsea de la acest ospăţ, începând cu supa de ienupăr şi sfârşind cu „minced-pies”, obişnuitul desert scoţian. Totuşi, Paganel mai adăugă şi fructele unui portocal sălbatic, care creştea la poalele dealurilor. Era pomul băştinaşilor, „moccaly”, ale cărui fructe erau destul de fade, dar sâmburii zdrobiţi erau iuţi ca piperul din Cayenne. Geograful, din dragoste pentru ştiinţă, se încăpăţână să mănânce până la ultima felie, dar îşi arse gura şi nu putu răspunde întrebărilor cu care-l copleşea maiorul, despre deşerturile australiene.

A doua zi, la 26 decembrie, nu se întâmplă nimic care să merite a fi povestit. Dădură de izvoarele Nortoncreek-ului şi mai târziu, de râul Mackenzie, pe jumătate secat. Vremea se menţinea frumoasă, căldura era suportabilă; vântul sufla dinspre sud şi răcorea aerul, având acelaşi efect ca şi vântul de nord în emisfera boreală. Paganel atrase atenţia asupra acestui lucru prietenului său, Robert Grant.

— E o întâmplare fericită, adăugă el, fiindcă în medie

căldura e mai mare în emisfera australă decât în cea boreală.

— De ce? întrebă băiatul.

— De ce, Robert? răspunse Paganel. N-ai aflat că Pământul este mai apropiat de Soare în timpul iernii?

— Ba da, domnule Paganel.

— Şi că iarna e frig numai fiindcă razele Soarelui cad oblic?

— Exact.

— Ei bine, băiatul meu, tocmai de aceea este mai cald în emisfera australă.

— Nu înţeleg, răspunse Robert, făcând ochii mari.

— Gândeşte-te, reluă Paganel, când e iarnă în Europa, ce anotimp este aici, în Australia, la antipod?

— Vară, spuse Robert.

— Ei bine, fiindcă tocmai în această epocă Pământul se află mai aproape de Soare... Înţelegi?

— Înţeleg.

— Vara regiunilor australe este mai caldă decât cea a regiunilor boreale, tocmai din cauza acestei apropieri a planetei noastre de Soare.

— Aşa e, domnule Paganel.

— Deci, când spunem că Soarele este mai aproape de Pământ în timpul iernii, lucrul acesta este valabil numai pentru noi, cei din partea boreală a globului.

— Iată un lucru la care nu m-am gândit, răspunse Robert.

— Ei, băiatul meu, asta s-o ţii minte totdeauna...

Robert asculta cu plăcere mica lecţie de cosmografie şi află că temperatura medie a provinciei Victoria atingea şaptezeci şi patru de grade Fahrenheit (+23° 33 centigrade).

Seara, călătorii îşi întinseră cortul la cinci mile dincolo de lacul Lonsdale, între muntele Drummont care se ridica la nord şi muntele Dryden, al cărui pisc puţin înalt se profila la orizont spre sud.

A doua zi, la ora unsprezece, căruţa atinse malurile râului Wimerra, aşezat pe meridianul 43.

Lat de o jumătate de milă, râul curgea alene între două perdele de conifere şi salcâmi. Câteva plante minunate din familia mirţilor „metro-sideros speciosa” îşi ridicau ramurile lor lungi şi plângătoare, împodobite cu flori roşii, la o înălţime de vreo cincisprezece picioare. Mii de păsărele, granguri, cintezoi,

porumbei cu aripi aurii, fără a mai pomeni de gălăgioşii papagali, zburau printre rămurelele verzi. Dedesubtul lor, pe luciul apei, plutea o pereche de lebede negre, sfioase, de care nu te puteai apropia. Ciudăţeniile râurilor australiene dispărură în curând între meandrele Wimerrei, care udă atât de capricios câmpia aceasta atrăgătoare.

Între timp, căruţa se oprise pe un covor de iarbă, ce părea că îşi întinde ciucurii până în apele repezi ale râului. Nu existau nici plute, nici pod. Trebuiau totuşi să treacă. Ayrton porni în căutarea unui vad practicabil. I se păru că râul trebuia să fie mai puţin adânc la vreun sfert de milă în susul apei şi hotărî să-l treacă pe acolo. După câteva sondaje, găsind o adâncime ce nu depăşea trei picioare, îşi deteră seama că pot trece, fără prea mari riscuri.

— Nu mai există nici un alt mijloc de a traversa râul? îl întrebă lordul Glenarvan pe maistru.

— Nu, milord, răspunse Ayrton, dar nu mi se pare deloc primejdios să trecem pe aici. Veţi vedea că vom izbuti.

— Lady Glenarvan şi Miss Grant trebuie să coboare din căruţă?

— Nicidecum. Boii mei au pasul sigur şi-mi iau eu răspunderea să-i duc pe drumul cel bun.

— Bine, Ayrton, răspunse Glenarvan, am încredere în dumneata.

Călăreţii înconjurară greoiul vehicul şi toţi intrară cu hotărâre în râu. De obicei, căruţele care încearcă să treacă prin vad sunt încinse cu un fel de brâu de butoaie, care le susţin la suprafaţa apei. Lipsind acest colac, trebuiau să încredinţeze soarta căruţei lor agerimii boilor, mânaţi de prudentul Ayrton de la înălţimea caprei. Maiorul şi cei doi marinari tăiau apa la vreo cinci-şase metri înaintea celorlalţi, iar Glenarvan şi John Mangles, de o parte şi de alta a căruţei, erau gata să sară în ajutorul călătoarelor; Paganel şi Robert încheiau convoiul.

Totul merse bine până spre mijlocul râului. Dar aici albia se adânci mai mult şi apa ajunse mai sus de obezi. Boii, mergând mai greu pe pietrele din vad, riscau să alunece şi să fie luaţi de curent, cu căruţă cu tot. Ayrton se arătă curajos şi devotat; se aruncă în apă şi, apucând boii de coarne, izbuti să-i readucă pe drumul bun.

În clipa aceea se produse o izbitură cu totul neaşteptată.

Se auzi un pârâit; căruţa se înclină într-un unghi destul de mare, iar apa ajunse la picioarele călătoarelor; erau în pericol. Vehiculul începu să lunece, deşi Glenarvan şi John Mangles căutau să-l proptească. Fu un moment de mare îngrijorare.

Din fericire, boii se încordară şi urniră căruţa din loc, izbutind să se apropie de malul celălalt. Dădură apoi peste o pantă care urca şi în curând oamenii şi animalele se aflau în siguranţă pe ţărmul opus, pe cât de uzi, pe atât de mulţumiţi. Numai că partea din faţă a căruţei se sfărâmase când se lovise, iar calul lui Glenarvan îşi pierduse potcoavele de la picioarele dinapoi.

Totul trebuia reparat imediat. Călătorii se uitau unul la altul destul de încurcaţi, când, deodată, Ayrton le propuse să se repeadă până la staţiunea Black-Point, la vreo douăzeci de mile spre nord, şi să aducă cu el un fierar.

— Du-te, dragul meu Ayrton, îi spuse Glenarvan. Cât timp îţi trebuie pentru dus şi întors?

— Cred că cincisprezece ore, răspunse Ayrton, nu mai mult.

— Du-te atunci, iar noi vom întinde cortul pe malul Wimerrei şi te vom aştepta.

Câteva clipe după aceea, maistrul, pe calul lui Wilson, dispăru îndărătul unei perdele de mimoze.

Capitolul XI

BURKE ŞI STUART

Restul zilei se scurse în discuţii şi plimbări. Hoinărind şi admirând peisajul, călătorii străbătură malurile Wimerrei. Cocorii cenuşii şi ibişii, scoţând strigăte răguşite, se fereau din calea vizitatorilor inoportuni. De asemenea, se ferea de ei şi pasărea de satin, refugiindu-se pe cele mai înalte ramuri ale smochinilor sălbatici. Granguri şi alte păsări zburau fllflind printre variatele

specii de liliacee. Lăstunii-pescari îşi întrerupeau pescuitul lor obişnuit, în timp ce tot neamul mai civilizat al papagalilor, „blue-mountain”, împodobiţi cu toate cele şapte culori ale spectrului, micul „roschil”, cu capul stacojiu, cu gâtul galben, şi „lori”-ul, cu penele roşii şi albastre,îşi vedeau mai departe de trăncăneala lor asurzitoare, în vârful arborilor de cauciuc.

Astfel, călătorii au admirat până pe înserat natura feerică, întinşi pe iarbă, ascultând susurul apelor sau rătăcind la întâmplare printre tufele de mimoze. Noaptea care se lăsă deodată, după un amurg foarte scurt, îi surprinse la o depărtare de vreo jumătate de milă de corturi. Se întoarseră conducându-se după Crucea Sudului, care strălucea la jumătate distanţă între orizont şi zenit, întrucât în emisfera australă nu se vede Steaua Polară.

Olbinett întinsese masa sub cort; toată lumea se adună în jurul ei. Succesul cinei fu asigurat de un ostropel de papagali, doborâţi cu multă dibăcie de Wilson şi bine preparaţi de bucătar.

După ce isprăviră cina, se întrecură care mai de care să născocească un pretext ca să-i ţină treji cât mai mult în noaptea aceasta atât de frumoasă. Toată lumea fu de acord când lady Helena îi ceru lui Paganel să povestească istoria marilor călători australieni, lucru pe care-l făgăduise de multă vreme. Paganel atâta aştepta. Auditorii lui se întinseră sub un superb baksia. Fumul ţigărilor se ridică în curând, pierzându-se în frunzişul înecat de întuneric, şi geograful, încrezător în memoria lui nesecată, luă imediat cuvântul:

— Vă amintiţi, prieteni, şi maiorul desigur că nu a uitat, toată seria de călători pe care vi i-am înşirat pe Duncan. Dintre toţi aceia care au încercat să pătrundă în interiorul continentului, numai patru au izbutit să-l străbată de la sud la nord sau de la nord la sud. Ei sunt: Burke, în 1860 şi 1861; Mac Kinlay, în 1861 şi 1862; Landsborough, în 1862 şi Stuart tot în 1862. Am să vă vorbesc puţin despre Mac Kinlay şi Landsborough. Primul a plecat din golful Adelaida spre golful Carpentaria. Al doilea, din golful Carpentaria la Melbourne, amândoi fiind trimişi de guvernul australian în căutarea lui Burke, care nu se mai întorcea şi care avea să dispară pentru totdeauna.

Burke şi Stuart, aceştia sunt cei doi exploratori îndrăzneţi despre care vreau să vorbesc, şi încep fără nici o introducere.

La 20 august 1860, sub auspiciile Societăţii de geografie din Melbourne, pleca un fost ofiţer irlandez, pe nume Robert O'Hara Burke, altădată inspector de poliţie la Castlemaine. Îl întovărăşeau unsprezece oameni: William John Wills, un tânăr şi distins astronom, doctorul Beckler, un botanist, Gray King, un tânăr militar din armata Indiilor, Landells, Brahe şi mai mulţi şipai[1]. Călătorii aveau cu ei douăzeci şi cinci de cămile care trebuiau să poarte bagajele şi proviziile pentru optsprezece luni. Expediţia trebuia să ajungă la golful Carpentaria pe coasta nordică, urmând mai întâi cursul râului Cooper. Ea străbătu fără osteneală văile râurilor Murray şi Darling şi ajunse la staţiunea Menindie, la marginea coloniilor.

Aici îşi dădură seama că bagajele erau prea împovărătoare. Această dificultate şi firea cam aspră a lui Burke iscară neînţelegeri în mijlocul expediţiei. Landells, însoţitorul cămilelor, urmat de câţiva servitori hinduşi, se despărţi de acesta şi se întoarse pe malurile râului Darling. Burke îşi urmă drumul. Trecând prin păşuni minunate, udate din belşug sau, dimpotrivă, străbătând drumuri pietroase şi uscate, el coborî către Cooper's-creek. La 20 noiembrie, la trei luni de la plecare, el îşi instală un prim depozit de alimente pe marginea râului.

Călătorii fură reţinuţi câtăva vreme aici, negăsind vreun drum practicabil şi cu apă potabilă care să ducă spre nord. După mari greutăţi, dădură de o aşezare pe care o botezară portul Wills. Stabiliră aici un punct de aprovizionare, înconjurat de un gard şi situat la jumătatea drumului între Melbourne şi golful Carpentaria; Burke îşi împărţi trupa în două. O parte, sub ordinele lui Brahe trebuia să rămână în fortul Wills trei luni şi mai bine, dacă nu-i vor lipsi proviziile, şi să aştepte întoarcerea celei de-a doua jumătăţi. În această din urmă coloană nu intrau decât Burke, King, Gray şi Wills. Luară cu ei şase cămile, merinde pentru trei luni, adică trei chintale de faină, cincizeci de livre de orez, cincizeci de livre de făină de ovăz, un chintal de carne de cal conservată, o sută de livre de carne de porc sărată şi de slănină şi treizeci de livre de biscuiţi, socotind că acestea ajung pentru o călătorie de şase sute de leghe, dus şi întors.

Cei patru oameni plecară. După ce străbătură anevoie un deşert pietros, ajunseră la râul Eyre, la cel mai înaintat punct atins de Stuart.

---

[1] însoţitori indigeni ai expediţiei.

În 1845 şi urmând cât mai precis meridianul 140, se îndreptară înspre nord.

La 7 ianuarie trecură tropicul sub un soare arzător, amăgiţi deseori de miraje, altădată lipsiţi de apă, răcoriţi uneori de mari furtuni, întâlnind ico-colo băştinaşi de care nu aveau de ce să se plângă; într-un cuvânt, călătoriră fără să fie prea mult supăraţi de dificultăţile unui drum pe care nu-l întrerupeau nici lacurile, nici fluviile, nici munţii.

La 12 iunie, câteva dealuri de gresie se iviră înspre nord. Printre acestea erau şi muntele Forbes şi o serie de lanţuri granitice, care se numesc „ranges”. Aici fură nevoiţi să depună mari eforturi. Abia mergeau. Animalele refuzau să înainteze: „Urcăm pe ranges, cămilele năduşesc de frică!” scria Burke în carnetul său de călătorie. Totuşi, datorită energiei lor, exploratorii ajung pe malurile râului Turner, apoi pe cursul superior al fluviului Flinders, pe care Stokes îl văzuse în 1841 şi care se varsă în golful Carpentaria, între perdele de palmieri şi eucalipţi.

Apropierea de ocean se vădea prin porţiuni întinse de terenuri mlăştinoase. O cămilă îşi găsi aci moartea. Celelalte refuzară să mai înainteze. King şi Gray fură nevoiţi să rămână cu ele, Burke şi Wills continuară drumul înspre nord şi după greutăţi mari, destul de neclar redate în notele lor, ajunseră într-un punct în care fluxul mării inunda mlaştinile, dar nu văzură încă oceanul. Era la 11 februarie 1861.

— Astfel, întrebă lady Glenarvan, oamenii aceştia îndrăzneţi n-au putut merge mai departe?

— Nu, doamnă, răspunse Paganel. Pământul mlăştinos le fugea de sub picioare şi în aceste condiţii au început să se gândească dacă n-ar fi mai bine să se întoarcă la fortul Wills, unde-i aşteptau tovarăşii lor. Tristă întoarcere, v-o jur! Slăbiţi şi istoviţi, abia târându-se, Burke şi tovarăşul său de drum îi regăsiră pe Gray şi King. Expediţia coborî apoi spre sud, pe drumul pe care venise, şi se îndreptă spre Cooper’s-creek. Peripeţiile, primejdiile, suferinţele îndurate pe drum nu le cunoaştem exact, fiindcă nu sunt redate în carnetul exploratorilor. Dar trebuie să fi fost îngrozitoare.

Într-adevăr, în luna aprilie, când au ajuns în valea Cooper-ului, nu mai erau decât trei: Gray, doborât de oboseală, murise cu puţin înainte. Patru cămile pieriseră. Totuşi, dacă Burke

izbuteşte să ajungă la fortul Wills, unde îl aşteaptă Brahe cu depozitul de provizii, el şi tovarăşii lui sunt salvaţi. Îşi îndoiesc efortul; se târăsc încă vreo câteva zile; la 21 aprilie zăresc gardurile fortului şi ajung... Chiar în ziua aceea, după o aşteptare zadarnică de cinci luni, Brahe plecase.

— Plecase! strigă tânărul Robert.

— Da, plecase! Chiar în aceeaşi zi, printr-o îngrozitoare fatalitate!

Nota lăsată de Brahe arăta că acesta plecase numai cu şapte ceasuri înainte! Burke nu se putea gândi să-i ajungă. Nenorociţii, părăsiţi cu totul, se refăcură puţin cu proviziile din depozit. Dar le lipseau mijloacele de transport şi de Darling îi mai despărţeau o sută cincizeci de leghe.

Atunci Burke, în ciuda părerii lui Wills, se gândi să ajungă la aşezările australiene din apropierea muntelui Hopeless, la şaizeci de leghe de fortul Wills. Pornesc la drum. Din două cămile câte-au rămas, una piere înecată într-un afluent noroios al Cooper’s-creek-ului; pe cealaltă, care nu mai putea merge, au ucis-o şi s-au hrănit cu carnea ei. În curând au dat gata merindele. Cei trei nefericiţi sunt siliţi să se hrănească cu „nardu”, o plantă de apă, ai cărei spori sunt comestibili. Din lipsă de apă, şi mai ales neavând în ce s-o transporte, nu se pot îndepărta de malurile Cooper-ului. Un incendiu le arde baraca şi hainele. Sunt pierduţi! Nu le rămâne altceva decât să moară.

Burke îl cheamă pe King lângă el şi-i spune: „Nu mai am decât câteva ore de trăit; iată ceasul şi notele mele. Când voi muri, vreau să-mi pui un pistol în mâna dreaptă şi să mă laşi aşa cum sunt, fără să mă îngropi”. După aceste cuvinte, Burke nu mai deschise gura şi muri a doua zi dimineaţă.

Înspăimântat, pierzându-şi firea, King porni în căutarea unui trib australian. Când se întoarse, îl găsi şi pe Wills mort. Pe King îl adăpostiră indigenii şi expediţia lui Howist, trimisă în căutarea lui Burke odată cu Mac Kinlay şi Landsborough, îl regăsi în luna septembrie. Astfel, din cei patru exploratori numai unul a supravieţuit traversării continentului australian.

Povestirea lui Paganel lăsase o impresie dureroasă în sufletul ascultătorilor. Fiecare se gândea la căpitanul Grant,care rătăcea poate ca şi Burke şi tovarăşii săi în mijlocul acestui continent funest. Naufragiaţii scăpaseră oare de suferinţele care au decimat pe îndrăzneţii pionieri? Identitatea situaţiilor era atât

de firească, încât ochii Mary-ei Grant se împăienjeniră de lacrimi.

— Tata! Bietul tata! murmură ea.

— Miss Mary! Miss Mary! spuse John Mangles. Astfel de chinuri se îndură numai în regiunile din centrul continentului. Căpitanul Grant se află în mâinile indigenilor, ca şi King, şi, ca şi acesta, va fi salvat! El nu s-a aflat niciodată în condiţii atât de grele.

— Niciodată, adăugă Paganel, şi repet, draga mea, că australienii sunt ospitalieri.

— Vreau să sper! răspunse fata.

— Şi Stuart? întrebă Glenarvan, care voia să-i schimbe gândurile triste.

— Stuart? răspunse Paganel. A. Stuart a fost mai norocos şi numele lui este astăzi celebru în analele australiene. Din 1848, John Mac Douall Stuart, compatriotul vostru, prieteni, l-a întovărăşit pe Sturt în deşerturile din nordul Adelaidei. În 1860, întovărăşit numai de doi inşi, încearcă, zadarnic însă, să pătrundă în interiorul Australiei. Dar el nu era omul care să se descurajeze. În 1861, la 1 ianuarie, el părăsi Chambers-creek, în fruntea a unsprezece tovarăşi hotărâţi, şi nu se opri decât la şaizeci de leghe de golful Carpentaria; dar lipsindu-i proviziile, trebui să se întoarcă la Adelaida, fără a fi traversat temutul continent. Totuşi, avu curajul să-şi încerce norocul şi a treia oară. El organiză expediţia care, de astă dată, avea să-şi atingă ţinta atât de multdorită.

Parlamentul Australiei meridionale sprijini cu căldură această nouă expediţie şi votă o subvenţie de două mii de lire sterline. Stuart luă toate măsurile pe care i le dicta experienţa sa de pionier. Era însoţit de prietenii săi, naturalistul Waterhouse, Thring şi Kekwick şi vechii lui tovarăşi Woodforde şi Auld; în total zece inşi. Luă cu el douăzeci de burdufe de piele americană, care puteau cuprinde şapte galoane[1] fiecare, şi la 5 aprilie 1862 membrii expediţiei se găseau adunaţi în bazinul lui Newcastle-Water, dincolo de paralela 28, în punctul pe care nu-l putuse depăşi Stuart. Itinerarul lui urma aproximativ meridianul 131 şi se abătea, deci, cu şapte grade înspre vest de la drumul lui Burke.

Bazinul lui Newcastle-Water trebuia să fie baza noilor

---

[1] Măsură englezească de patru litri şi jumătate. (N.A.)

explorări. Călătorii încercară zadarnic să străpungă spre nord şi nord-est codrii deşi ce-i înconjurau. Nu izbutiră să ajungă la râul Victoria nici pe la vest; tufărişuri de nepătruns le închideau orice ieşire.

Stuart se hotărî atunci să-şi schimbe bivuacul şi izbuti să transporte corturile ceva mai la nord, în mlaştinile lui Hower. Îndreptându-se înspre est, în mijlocul şesurilor ierboase, dădu de râuleţul Daily, mergând în susul lui vreo treizeci de mile.

Regiunea era acum minunată; păşunile îmbelşugate ar fi făcut fericit şi ar fi îmbogăţit pe un squatter; eucalipţii creşteau aici neînchipuit de înalţi. Stuart continua să înainteze, minunându-se la tot pasul: ajunse pe malurile râului Strangway şi ale Roper’s-creek-ului. descoperit de Leichard. Apele lor curgeau printre păduri de palmieri lainici, aşa cum numai în această regiune tropicală vedeai; aci trăiau triburi de indigeni, care-i primiră bine pe exploratori.

De la acest punct, expediţia se abătu spre nord-nord-vest, căutând.

Într-o regiune acoperită de gresie şi de stânci feruginoase, izvoarele râului Adelaida, care se varsă în golful Van Diemen. Râul străbătea apoi regiunea Arnhem, printre uriaşe „verze palmifere”, bambuşi şi pini. Râul Adelaida se lăţea; malurile lui deveneau mlăştinoase, marea era aproape.

Marţi, 22 iulie, Stuart îşi aşeză cortul printre mlaştinile Fresh-Water-ului, fiind foarte mult împiedicat de nenumăratele pâraie care îi tăiau drumul. Trimise atunci trei tovarăşi în căutarea unor drumuri mai uşor de străbătut. A doua zi, când ocolind mlaştini inaccesibile, când împotmolindu-se în ele, ajunse la o câmpie mai ridicată, acoperită de mănunchiuri de gomifere şi arbori cu scoarţa fibroasă: cârduri de gâşte. ibişi şi păsări acvatice extrem de sălbatice zburau în toate direcţiile. Indigeni vedeai puţini sau aproape deloc. Se zăreau numai câteva dâre de fum ale unei aşezări depărtate.

La 24 iulie, la nouă luni după plecarea din Adelaida, Stuart porneşte la opt şi douăzeci dimineaţa înspre nord; vrea să ajungă la mare chiar în aceeaşi zi. Relieful este uşor ridicat, presărat cu minereu de fier şi cu roci vulcanice: arborii devin mai mici, iau o înfăţişare maritimă; se iveşte o vale largă, aluvionară, închisă de o perdea de arbuşti. Stuart aude limpede clipocitul valurilor ce mângâie coasta, dar nu spune nimic

tovarăşilor săi. Pătrund într-un desiş de viţă de vie sălbatică.

Stuart mai face câţiva paşi şi iată-l pe malurile Oceanului Indian. „Marea! Marea!” strigă Thring, încremenit de mirare. Ceilalţi se năpustesc după el şi cu strigăte de „ura” salută Oceanul Indian.

Continentul fusese traversat pentru a patra oară!

Stuart, aşa cum făgăduise guvernatorului sir Richard Macdonnell, îşi spălă picioarele, faţa şi mâinile în apele mării. Pe urmă, se întoarse şi pe scoarţa unui copac îşi săpă iniţialele: J.M.D.S.

Tabăra fu aşezată lângă un râuleţ cu apele repezi.

A doua zi. Thring plecă în recunoaştere, vrând să vadă dacă nu se poate ajunge la gura râului Adelaida pe la sud-est; dar pământul fiind prea mlăştinos pentru a trece cu caii, trebui să renunţe. Stuart alese atunci un copac mai înalt, într-un luminiş. Îi tăie crengile de jos. şi în vârf arboră steagul australian. Pe scoarţa copacului înscrise cuvintele: „Sapă pământul la un picior spre sud”.

Şi dacă vreun călător va săpa pământul în locul indicat, el va găsi o cutie de tablă, iar în cutie documentul ale cărui cuvinte mi-au rămas întipărite în minte:

Marea expediţie de explorare şi
traversare a Australiei de la sud la nord

„Exploratorii conduşi de John Mac Douall Stuart au ajuns aici la 25 iunie 1863, după ce-au traversat toată Australia, de la Oceanul îngheţat de Sud până la ţărmul Oceanului Indian, trecând prin centrul continentului. Au părăsit Adelaida la 26 octombrie 1861, şi au depăşit, la 21 ianuarie 1862, ultima staţiune a coloniei, pornind spre nord. În amintirea acestui fericit eveniment au înălţat aici drapelul australian. Totul merge bine”.

Urmează semnăturile lui Stuart şi ale tovarăşilor lui.

Astfel s-a pecetluit acest mare eveniment, care a avut un răsunet imens în toată lumea.

— Şi oamenii aceştia curajoşi şi-au revăzut prietenii lor din sud? întrebă lady Helena.

— Da, doamnă, răspunse Paganel, toţi şi i-au revăzut, dar numai după eforturi uriaşe. Stuart a fost cel mai încercat la întoarcerea spre Adelaida; starea lui fizică era îngrijorătoare din pricina scorbutului de care se îmbolnăvise. La începutul lui

septembrie, boala se înrăutăţise într-atât, încât nu mai credea să mai ajungă să revadă regiunile locuite. Nu se mai putea ţine în şa; era purtat pe o targa instalată între doi cai. La sfârşitul lui octombrie scuipă sânge; era complet epuizat. Fu tăiat un cal ca să i se facă o supă; la 28 octombrie se credea că moare; scăpă însă şi din ultima criză, iar la 10 decembrie, mica trupă ajunse cu toţi oamenii în viaţă la primele aşezări omeneşti.

La 17 decembrie, Stuart intră în Adelaida, unde fu primit cu mult entuziasm de populaţia de acolo. Dar sănătatea îi era încă zdruncinată. La puţin timp după ce primi medalia de aur a Societăţii de geografie, el se îmbarcă pe Indus plecând în scumpa lui Scoţie, în patria sa, unde îl vom revedea la întoarcere[1].

— E un om de o extraordinară energie morală, spuse Glenarvan, şi energia morală, mai mult decât cea fizică, duce la îndeplinirea celor mai mari fapte. Scoţia e pe drept cuvânt mândră să-l numere printre fiii ei.

— Şi după Stuart nici un alt călător n-a mai fost ispitit să facă noi descoperiri?

— Ba da, doamnă, răspunse Paganel. V-am vorbit adesea de Leichard. Acest explorator făcuse, în 1844, o expediţie remarcabilă în Australia septentrională. În 1848 întreprinse o a doua expediţie spre nord-est. Dar de şaptesprezece ani nu s-a mai auzit nimic de el. Anul trecut, doctorul Müller, celebrul botanist din Melbourne, a deschis o subscripţie publică pentru cheltuielile unei expediţii. Aceasta a fost repede organizată, şi un grup de squatteri curajoşi, comandaţi de inteligentul şi îndrăzneţul Mac Intyre, au părăsit la 21 iunie 1864 păşunile de pe malurile râului Paro. În clipa în care vă vorbesc, ei trebuie să fi înaintat mult în interiorul continentului, în căutarea lui Leichardt. De-ar izbuti să-l găsească, şi de-am putea şi noi găsi într-o zi, ca şi el, pe prietenii care ne sunt atât de scumpi!

Astfel se sfârşi povestea geografului. Se făcuse târziu. Toţi îi mulţumiră lui Paganel şi peste câteva clipe dormeau adânc, în timp ce pasărea-ceas, ascunsă în frunzişul gomiferilor albi, bătea regulat secundele acestei nopţi liniştite.

---

[1] Paganel a putut să-l mai revadă pe Stuart la revenirea lui în Scoţia, dar nu s-a putut bucura mult timp de tovărăşia acestui călător celebru. Stuart a murit la 5 iunie 1866, într-o casă modestă la Nottingham-Hill. (N.A.)

Capitolul XII

CALEA FERATĂ DE LA MELBOURNE LA SANDHURST

Maiorul, când îl văzu pe Ayrton părăsind corturile de pe malurile Wimerrei şi plecând în căutarea unui fierar în staţiunea Black-Point, nu-şi putu stăpâni bănuiala. Nu suflă nimănui nici un cuvânt despre îndoielile lui personale şi se mulţumi să supravegheze împrejurimile râului. Nimic nu tulbura liniştea acestor câmpii învăluite în tăcere şi, după câteva ceasuri de întuneric, soarele se ivi din nou la orizont.

Lui Glenarvan, în schimb nu-i era teamă decât că Ayrton se va întoarce singur: fără lucrători, căruţa nu putea porni la drum. Călătoria urma să fie întreruptă poate pentru mai multe zile şi Glenarvan, care era nerăbdător s-o vadă dusă la bun sfârşit, nu concepea nici o întârziere.

Din fericire, Ayrton nu-şi pierduse timpul degeaba, nu dăduse greş în încercările lui. A doua zi se întoarse în zori. Îl însoţea un om care spunea că este fierarul staţiunii Black-Point. Era un flăcău voinic, înalt, cu o fizionomie aspră şi întunecată, care nu te impresiona deloc plăcut. Dar, de fapt, aceasta nu avea nici o importanţă, dacă-şi cunoştea meseria. În orice caz, nu vorbea decât când trebuia.

— E un lucrător priceput? îl întrebă John Mangles pe maistru.

— Nu-l cunosc mai mult decât dumneavoastră, domnule

căpitan, îi răspunse Ayrton. Vom vedea.

Fierarul se puse pe lucru şi, după felul cum repară partea de dinainte a căruţei, se vedea bine că era de meserie. Lucra cu multă îndemânare şi cu o vigoare puţin obişnuită. Maiorul observă la încheieturile mâinilor lui bătătorite o dâră neagră de sânge. Era urma unei răni proaspete, pe care mânecile nu destul de lungi ale unei cămăşi aspre de lână nu o ascundeau în întregime. Mac Nabbs îl întrebă pe fierar cărui fapt se datorau rosăturile care trebuie să fi fost foarte dureroase. Acesta nu-i răspunse însă nimic, ci îşi văzu de treabă mai departe.

În două ore căruţa fu reparată.

De asemenea, calul lui Glenarvan fu repede potcovit, căci fierarul avusese grijă să-şi aducă cu el toate cele necesare. Potcoavele aveau ceva caracteristic, lucru pe care maiorul îl observă îndată. Pe partea din faţă aveau o treflă grosolan cioplită. Mac Nabbs i-o arătă lui Ayrton.

— E marca din Black-Point, le explică maistrul. Ea îngăduie să dai de urma cailor care se depărtează de staţiune şi să nu-i confunzi cu alţii.

În curând, calul fu potocvit. Omul îşi ceru apoi plata, plecând fără să fi scos măcar patru vorbe.

Peste o jumătate de ceas, călătorii se aflau din nou la drum. Dincolo de perdelele de mimoze se întindea o câmpie larg deschisă, care-şi merita pe deplin numele de „open plain”. Câteva resturi de cuarţ şi roci feruginoase se zăreau prin tufăriş; ierburi înalte şi ţarcuri adăposteau numeroase turme de animale. Peste alte câteva zile, roţile căruţei brăzdau destul de adânc terenurile lacustre, unde susurau izvoare pe jumătate ascunse după o perdea de trestii uriaşe. Apoi trecură prin dreptul unor smârcuri, ce se evaporau văzând cu ochii. Călătoria nu întâmpina greutăţi, şi trebuie să adăugăm că nu era nici plictisitoare.

Lady Helena invita rând pe rând pe călători în căruţă, căci „salonul” era foarte strimt. Astfel se odihneau cu toţii după istovitorul marş călare, bucurându-se de societatea plăcută a celor două femei. Lady Helena, ajutată de Miss Mary, făcea onorurile „casei” lor ambulante. Fireşte, nici John Mangles nu era uitat la aceste invitaţii zilnice, mai ales că tonul lui serios făcea conversaţia şi mai interesantă.

Astfel tăiară în diagonală drumul de diligenţă dintre

Crowland şi Horsham, prăfuit,şi pe care pietonii nu-l folosesc niciodată. Au trecut câteva culmi joase de dealuri, la hotarul comitatului Talbot şi seara, caravana ajunse la trei mile la nord de Maryborough. Ploua atât de mărunt şi des, încât în oricare altă ţară terenul ar fi fost complet desfundat, dar aici, aerul absorbea într-atâta umiditatea, încât cei din corturi nu avură nimic de suferit.

A doua zi, la 29 decembrie, marşul fu încetinit puţin de un şir de munţi nu prea înalţi, care formau o Elveţie în miniatură. Trebuiau să urce şi să coboare necontenit şi deci să îndure zdruncinături neplăcute. Călătorii făcură o parte din drum pe jos, fără să se plângă.

La ora unsprezece, ajunseră la Carlsbrook, un oraş destul de însemnat. Ayrton era de părere să înconjoare oraşul fără să intre, pentru a câştiga timp, spunea el. Glenarvan fu de aceeaşi părere, dar Paganel, totdeauna foarte curios, voia să-l viziteze.

Îl lăsară să-şi facă cheful şi căruţa îşi văzu liniştită de drum.

Paganel, după cum îi era obiceiul, îl luă cu el şi pe Robert. Vizita prin localitate fu scurtă, dar suficientă ca să-i dea o idee exactă asupra oraşelor australiene. La Carlsbrook erau: o bancă, o judecătorie, o piaţă, o şcoală, o biserică, vreo sută de case de cărămidă, perfect uniforme. Totul construit după moda englezească, într-un patrulater regulat, brăzdat de străzi paralele. Nimic mai simplu, dar în acelaşi timp nimic mai monoton. Când oraşul se măreşte, străzile se lungesc asemenea pantalonilor unui copil care creşte. Simetria iniţială nu suferă astfel deloc.

O activitate febrilă caracteriza viaţa oraşului Carlsbrook, simptom specific aşezărilor nou-născute. Pare-se că în Australia oraşele cresc ca arborii la căldura soarelui. Oamenii de afaceri străbăteau străzile, cei ce expediau aur se înghesuiau pe la birourile de primire, unde preţiosul metal venea din uzinele din Bendigo sau de la muntele Alexandru, escortat de poliţia locală. Toată această lume, preocupată de interese personale, nu se gândea decât la afacerile ei proprii şi străinii treceau neobservaţi în mijlocul acestei populaţii agitate.

După ce-au colindat vreun ceas prin Carlsbrook, cei doi vizitatori îşi ajunseră din urmă tovarăşii, pe o câmpie cultivată cu grijă. Apoi trecură peste prerii lungi, cunoscute sub numele

de „Low Level plains”, cu nenumărate turme de oi şi colibe de ciobani. Deodată, se ivi deşertul, fără nici un fel de trecere, aşa cum este dealtfel caracteristic naturii australiene. Dealurile Simpson şi muntele Tarrangower însemnau colţul pe care-l face înspre sud districtul Loddo, pe meridianul de 144°.

Totuşi, până acum nu întâlniseră nici un trib de băştinaşi care să trăiască în stare de sălbăticie. Glenarvan se întreba dacă Australia nu e lipsită de autralieni, aşa cum lipseau indienii din pampasul Argentinei. Dar Paganel le spuse că la această latitudine indigenii trăiau mai ales în şesurile lui Murray, la vreo sută de mile spre răsărit.

— Ne apropiem de ţara aurului, spuse el. Nu mai avem nici două zile de mers până ce vom străbate regiunea atât de bogată a muntelui Alexandru. Aici, în 1852 a năvălit un adevărat roi de mineri. Băştinaşii au fost nevoiţi să se retragă în deşerturile din interior. Străbatem o ţară civilizată, deşi nu ne dăm seama, şi drumul nostru va tăia, chiar în această zi, calea ferată care leagă râul Murray de mare. Ei bine, o linie ferată în Australia e un lucru surpinzător!

— De ce, Paganel? îl întrebă Glenarvan.

— Pentru că, pentru că e strigător la cer! O, ştiu bine că totul vi se pare simplu, vouă, care sunteţi obişnuiţi să colonizaţi regiuni îndepărtate! Dar aceasta uimeşte spiritul unui francez ca mine şi-i încurcă toate ideile despre Australia.

— Fiindcă priviţi trecutul şi nu prezentul, răspunse John Mangles.

Un fluierat puternic le întrerupse discuţia. Se găseau la mai puţin de o milă de calea ferată. O locomotivă, care venea dinspre sud, mergând cu viteză mică, se opri la punctul de intersecţie al căii ferate cu drumul pe unde mergea căruţa.

Aşa cum le spusese Paganel, linia ferată lega capitala Victoriei de Murray, cel mai mare fluviu din Australia. Acest curs uriaş de apă, descoperit de Stuart în 1828, izvorând din Alpii australieni, unit cu apele râurilor Lachan şi Darling, curge de-a lungul întregii frontiere nordice a provinciei Victoria, vărsându-se apoi în golful Encounter, lângă Adelaida. El străbate regiuni fertile, şi staţiunile squatter-ilor se înmulţesc pe întreg parcursul, datorită tocmai mijloacelor de comunicaţie uşoare, pe care le stabileşte calea ferată cu oraşul Melbourne.

Această cale ferată era exploatată pe atunci pe o lungime

de o sută cinci mile, între Melbourne şi Sandhurst, trecând pe la Kyneton şi Castlemaine. În construcţie încă, linia se mai prelungea şaizeci de mile până la Echuca, oraşul-capitală a coloniei Riverina, întemeiată chiar în acel an pe malul lui Murray.

Paralela 37 tăia linia ferată la câteva mile mai la nord de Castlemaine şi, mai exact, tocmai la Camden Bridge, unde este construit un pod peste râul Lutton, unul din numeroşii afluenţi ai Murray-ului.

Spre acest punct îndrepta Ayrton căruţa. Călăreţii mergeau înainte şi, atraşi într-acolo de un sentiment de vie curiozitate, galopară până la Camden Bridge.

O mulţime destul de numeroasă se îndrepta spre podul de cale ferată. Locuitorii din staţiunile vecine îşi părăseau casele; ciobanii îşi lăsau turmele în voie pe marginile drumului de fier. Se puteau auzi strigăte des repetate.

— La drumul de fier! La drumul de fier!

Trebuie să se fi produs un eveniment grav, ca să pricinuiască o asemenea agitaţie. Poate o catastrofă.

Glenarvan, urmat de tovarăşii săi, dădu pinteni calului. În câteva minute, ajunseră la Camden Bridge. Aici pricepură cauza fierberii.

Avusese loc un accident îngrozitor; nu o ciocnire de trenuri, ci o deraiere, urmată de o prăbuşire, care amintea cele mai mari catastrofe de cale ferată din America. Râul pe care îl traversa linia ferată era plin de sfărâmăturile vagoanelor şi ale locomotivei. Fie că podul se rupsese sub greutatea trenului încărcat, fie că trenul deraiase de pe şină, cinci din cele şase vagoane se prăbuşiseră în albia râului Lutton, târâte de locomotivă. Numai ultimul vagon, scăpat ca prin minune prin ruperea lanţului, rămăsese pe linia ferată, doar la vreun metru de prăpastie. Dedesubt nu era decât o îngrămădire de osii înnegrite şi strâmbate, un morman de vagoane cu pereţii sparţi, de şine îndoite, de traverse arse.

Lovindu-se, cazanul locomotivei explodă proiectând plăci sfărâmate de fontă la distanţe enorme. Din toată această aglomerare de obiecte informe mai ieşeau încă ici-colo flăcări şi coloane de aburi, amestecate cu un fum negru. După groaznica prăbuşire, urma un incendiu şi mai groaznic. Numeroase dâre de sânge, mădulare risipite, cadavre carbonizate se vedeau peste

tot locul şi nimeni nu îndrăznea să socotească numărul victimelor îngropate sub această îngrămădire de fiare.

Glenarvan, Paganel şi maiorul, amestecaţi în mulţime, ascultau ceea ce spunea lumea. În timp ce încerca să salveze oamenii rămaşi în viaţă, fiecare căuta să-şi explice într-un fel catastrofa.

— S-a rupt podul! spunea unul.

— Rupt? întrebau miraţi alţii. Cum să se rupă, când e încă neatins? Au uitat să-l închidă la trecerea trenului. Asta-i tot.

Era într-adevăr un pod mobil care se deschidea când treceau vasele. Cantonierul, dintr-o neglijenţă de neiertat, uitase oare să-l închidă, şi trenul, în plină viteză, se repezise în gol şi se prăbuşise în albia râului? Această ipoteză se putea uşor admite, căci, dacă o jumătate de pod zăcea sub sfărâmăturile vagoanelor, cea de-a doua atârna pe celălalt mal, cu lanţurile neatinse. Nu mai încăpea îndoială: o neglijenţă a cantonierului pricinuise întreaga catastrofă.

Accidentul se petrecuse noaptea, cu expresul nr. 37, care plecase din Melbourne la ora unsprezece patruzeci şi cinci. El trebuie să fi avut loc la trei şi cincisprezece dimineaţa, deci la douăzeci şi cinci de minute după ce trenul părăsise Castlemaine.

Călătorii din ultimul vagon au încercat să ceară ajutor, dar telegraful nu mai funcţiona; câţiva stâlpi zăceau trântiţi la pământ. Abia după trei ore autorităţile din Castlemaine au ajuns la locul catastrofei.

Încercările de salvare, executate de un grup de poliţişti comandaţi de un ofiţer, începuseră de la şase dimineaţa, sub directivele lui Mitchell, inspector general şi colonel. Squatter-ii şi oamenii lor săriseră şi ei în ajutor şi munciră fără preget să stingă mai înainte de toate incendiul care mistuia grămada de sfarâmături. Câteva cadavre de nerecunoscut zăceau pe panta terasamentului. Zadarnic ai fi încercat să scoţi o fiinţă vie din cuptorul acesta. Focul desăvârşise opera de distrugere. Dintre toţi călătorii, al căror număr total nici nu se ştia, numai zece, care călătoreau în ultimul vagon, supravieţuiseră. Administraţia căilor ferate trimisese o locomotivă la Castlemaine să readucă vagonul scăpat.

În acest timp, lordul Glenarvan se prezentase inspectorului general şi discuta cu el şi cu ofiţerul de poliţie. Ofiţerul era un om înalt şi slab, cu sânge rece, pe care nimic nu-l putea tulbura,

şi care, chiar dacă ar fi fost vreodată emoţionat, n-ai fi putut-o citi pe faţa lui cu trăsături atât de impasibile. În faţa dezastrului el se comportă ca un matematician în faţa unei probleme: căuta s-o rezolve, aflându-i necunoscuta. La exclamaţia lui Glenarvan: „Ce nenorocire!”, el răspunse liniştit:

— Mai mult decât atât, milord!

— Mai mult decât atât? exclamă contrariat Glenarvan. Ce poate fi mai mult decât o nenorocire?

— O crimă, răspunse liniştit ofiţerul de poliţie.

Fără să se oprească asupra expresiei nepotrivit folosite, Glenarvan se întoarse înspre Mitchell, întrebându-l din ochi.

— Da, milord, îi răspunse acesta. Ancheta noastră ne-a convins că această catastrofa este rezultatul unei crime. Ultimul vagon, cel de bagaje, a fost prădat. Călătorii care au supravieţuit au fost atacaţi de o bandă de cinci-şase răufăcători. Podul a fost lăsat deschis dinadins, nu din neglijenţă, şi dacă se face o legătură între catastrofă şi dispariţia cantonierului, trebuie să conchidem că acest mizerabil s-a făcut complicele criminalilor.

Ofiţerul de poliţie clătină din cap la deducţia inspectorului general.

— Nu eşti de aceeaşi părere? îl întrebă Mitchell.

— Nu, în ceea ce priveşte complicitatea cantonierului.

— Crima, reluă inspectorul general, trebuie s-o atribuim indigenilor care rătăcesc prin câmpiile Murray-ului. Dar fără ajutorul cantonierului aceştia n-ar fi putut deschide podul, căci nu-i cunosc mecanismul.

— Just, răspunse ofiţerul de poliţie.

— Or, adăugă Mitchell, s-a constatat, din depoziţia unui cârmaci, al cărui vas a trecut Camden Bridge pe la zece patruzeci seara, că podul a fost închis în regulă, după trecerea sa.

— Perfect.

— Astfel, complicitatea cantonierului îmi pare stabilită cu certitudine.

Ofiţerul de poliţie clătina din cap fără întrerupere.

— Dar atunci, domnule, îl întrebă Glenarvan, nu atribuiţi crima indigenilor?

— Nicidecum.

— Atunci, cui?

În clipa aceea, din susul râului se auzi larmă de glasuri. Un grup numeros de oameni, ce se găseau la circa o jumătate de milă, se apropiau, în curând ajunseră în staţie. În centrul grupului, doi inşi purtau un corp inert. Era cadavrul cantonierului, care se şi răcise. O lovitură de pumnal îl izbise în inimă. Asasinii, târându-i corpul departe de Camden Bridge, voiseră, fără îndoială, să abată bănuielile poliţiei în timpul primelor cercetări. Or, această descoperire confirma întocmai îndoielile ofiţerului. Indigenii n-aveau nimic de-a face cu crima.

— Cei ce-au dat lovitura, spuse el, sunt oameni obişnuiţi cu folosirea acestui mic instrument.

În timp ce vorbea, poliţistul le arătă o pereche de „darbies”, un fel de cătuşe formate dintr-un inel dublu de fier, prevăzut cu o broască.

— În curând, adăugă el, voi avea plăcerea să le ofer această brăţară, ca dar de Anul nou.

— Atunci bănuiţi...?

— Pe cei care „au călătorit gratis pe navele maiestăţii sale”.

— Cum? Ce! Nişte ocnaşi! strigă Paganel, care cunoştea această metaforă folosită în coloniile australiene.

— Credeam, observă Glenarvan, că cei doi deportaţi n-aveau dreptul de liberă trecere prin provincia Victoria.

— Deh, replică ofiţerul de poliţie, dacă nu au dreptul, şi-l iau uneori singuri, câteodată mai evadează şi cred că nu mă înşel dacă spun că aceştia vin direct din Perth. Ei bine, vă asigur că se vor întoarce acolo, şi încă în curând!

Mitchel, printr-un gest, aprobă cuvintele ofiţerului de poliţie. În clipa aceea, căruţa ajungea la nivelul căii ferate. Glenarvan voi să cruţe călătoarele de groaznicul spectacol de la Camden Bridge. Îl salută pe inspectorul general, luîndu-şi rămas bun, şi făcu prietenilor lui semn să-l urmeze.

— Nu e cazul, spuse el, să ne întrerupem călătoria.

Ajunşi la căruţă, Glenarvan îi povesti foarte simplu lady-ei Helena despre accident, fără să-i spună cum fusese pus la cale în mod criminal; de asemenea nu-i pomeni nimic despre banda de condamnaţi care cutreiera ţinutul. Lui Ayrton îi făcu cunoscut lucrul acesta între patru ochi. Mica trupă traversă apoi calea ferată la vreo câteva sute de metri mai sus de pod, şi-şi reluă drumul înspre răsărit.

Capitolul XIII

PREMIUL ÎNTÂI LA GEOGRAFIE

Câteva dealuri se profilau prelung în zare, punând capăt câmpiei, la două mile de linia ferată. Căruţa trecu în curând prin nişte chei înguste şi întortocheate. Ele dădeau într-o regiune feerică, în care copaci frumoşi, grupaţi în pilcuri şi nu în păduri, creşteau cu exuberanţa specific tropicală. Printre cei mai frumoşi se distingeau „casua-rina”, care pare să fi împrumutat de la stejar structura robustă a trunchiului, de la salcâm florile parfumate şi de la pin asprimea frunzelor sale verzi-albăstrii. Printre ramurile lor se zăreau conurile înalte şi zvelte ale acelei plante atât de curioase, „bankisa latifolia”. Arbuşti mari cu frunze căzătoare dădeau munţilor aspectul unei ape verzi revărsate din vase prea pline. Privirea ezita între atâtea minuni ale firii, neştiind ce să admire mai întâi.

Micul grup poposi o clipă. Ayrton oprise boii, la ordinul lady-ei Helena. Roţile mari ale căruţei nu mai scârţâiau pe nisip. Între grupurile de copaci se întindeau covoare verzi; numai câteva ridicături de pământ – nişte moviliţe regulate – împărţeau terenul în loturi distincte, dându-i aspectul unei table de şah.

Paganel nu se înşelase când recunoscuse în aceste singurătăţi înverzite, aşezate atât de poetic, un loc pentru odihnă veşnică. Erau morminte pătrate, ale căror urme dispăruseră aproape cu totul sub iarbă, morminte pe care călătorul le întâlneşte atât de rar pe pământul australian.

— Crângurile morţii, spuse el.

Într-adevăr, se aflau într-un cimitir al indigenilor, dar care era atât de înverzit, de umbros, de înveselit de stoluri zglobii de păsări, atât de îmbietor, încât nu trezea nici un gând trist. L-ai fi luat uşor drept una din grădinile raiului, de pe vremea când nu exista moarte pe pământ. Dar mormintele pe care indigenul le îngrijea cu pietate fuseseră acoperite de fluxul vegetaţiei.

Colonizarea îl gonise pe australian departe de locul unde se odihneau strămoşii; curând aceste crânguri se vor transforma în păşuni pentru turme. Schimbarea şi începuse să se facă simţită, multe din morminte fiind călcate în picioare de călătorii inditerenţi.

Între timp, Paganel şi Robert o luaseră înaintea tovarăşilor lor, mergând pe micile alei umbroase dintre moviliţe. Vorbeau şi se instruiau unul pe celălalt, căci geograful pretindea că avea mult de câştigat din convorbirile cu tânărul Grant. Dar abia făcuseră un sfert de milă, când lordul Glenarvan îi văzu oprindu-se, apoi descălecând şi, în sfârşit, aplecându-se spre pământ. Judecând după gesturile lor expresive, păreau că cercetează un obiect foarte ciudat.

Ayrton îşi îmboldi boii cu ţepuşa şi căruţa îi ajunse în curând din urmă pe cei doi prieteni. Aici aflară imediat pricina opririi şi mirării acestora. Un copil de băştinaş, de vreo opt ani, îmbrăcat ca un european, dormea liniştit la umbra unui uriaş banksia. Era greu să te înşeli asupra trăsăturilor caracteristice rasei lui: părul creţ, culoarea pielii aproape neagră, nasul turtit, o lungime puţin obişnuită a braţelor îl aşezau de îndată printre băştinaşii din interiorul continentului. Fizionomia lui trăda o inteligenţă naturală, care fusese probabil dezvoltată prin educaţie.

Lady Helena, foarte curioasă, coborî, şi în curând tot grupul îl înconjură pe micuţul indigen care dormea adânc.

— Bietul copil, spuse Mary Grant, s-o fi pierdut în pustietatea asta?

— Bănuiesc, îi răspunse lady Helena, că a venit de departe să viziteze crângurile morţii! Cu siguranţă aici se odihnesc cei care-i sunt scumpi!

— Dar nu trebuie să-l părăsim! spuse Robert. E singur şi…

Cuvintele de milă ale lui Robert fură întrerupte de o mişcare bruscă a copilului, care se întoarse pe partea cealaltă, fără să se trezească: dar mare fu atunci mirarea tuturor, văzând pe umerii lui o etichetă pe care citiră următoarea inscripţie:

Toliné to be conducted to Echuca, care of Jeffries Smith, Railway Porier. Praiped.[1]

---

[1] Toliné, spre a fi dus la Echuca, în grija lui Jeffries Smith, factor poştal la calea ferată. Transport plătit. (N.A.)

— Ăştia-s englezii! strigă Paganel. Expediază un copil ca şi cum ar fi un pachet! îl înregistrează ca pe-un pachet! Mi s-a mai spus asta, dar n-am vrut s-o cred.

— Bietul micuţ! spuse lady Helena. Să fi fost în trenul care a deraiat la Camden Bridge? Poate că părinţii i-au murit şi a rămas singur pe lume!

— Nu cred, doamnă, îi răspunse John Mangles. Dimpotrivă, placarda arată că făcea drumul singur.

— Se trezeşte, spuse Mary Grant.

Într-adevăr, copilul se trezea. Puţin câte puţin, ochii i se deschiseră, dar i se închiseră din nou, orbiţi de lumina vie a zilei. Lady Helena îl luă de mână; atunci el se sculă şi aruncă o privire mirată spre grupul călătorilor.

Un sentiment de teamă îi schimonosi la început faţa, dar prezenţa lady-ei Glenarvan îl linişti.

— Înţelegi englezeşte, dragul meu? îl întrebă tânăra femeie.

— Înţeleg şi vorbesc, răspunse copilul în limba călătorilor, dar cu un accent străin foarte pronunţat.

Pronunţia amintea pe aceea a francezilor care vorbesc în limba engleză.

Un copil de băştinaş dormea liniştit...

— Cum te cheamă? îl întrebă lady Helena.

— Toliné, răspunse micul băştinaş.

— A, Toliné! exclamă Paganel. Dacă nu mă înşel, cuvântul înseamnă „scoarţă de copac” în limba australiană.

Toliné dădu afirmativ din cap şi-şi îndreptă din nou privirile înspre călătoare.

— De unde vii, copile? îl întrebă iar lady Helena.

— Din Melbourne, cu trenul de Sandhurst.

— Erai în trenul care a deraiat la podul din Camden? întrebă Glenarvan.

— Da, domnule, răspunse Toliné, dar Dumnezeu a avut grijă de mine.

— Călătoreai singur?

— Singur. Reverendul Paxton mă încredinţase lui Jeffries Smith. Din nenorocire, bietul factor a fost ucis!

— Şi în trenul acela nu cunoşteai pe nimeni?

— Pe nimeni, domnule.

Toliné rostea aceste cuvinte cu o voce blândă care te impresiona plăcut.

Era unul din copiii de băştinaşi botezaţi de misionarii englezi şi crescuţi de ei în practicile austere ale religiei metodiste. Răspunsurile lui liniştite, hainele curate şi foarte sobre îi dădeau deja aerul unui mic pastor.

Dar încotro mergea el, străbătând aceste regiuni pustii, şi de ce părăsise Camden Bridge? Lady Helena îl întrebă despre acest lucru.

— Mă întorceam la tribul meu, în Lachaln, răspunse el. Vreau să-mi revăd familia.

— Australieni? întrebă John Mangles.

— Da, australieni din Lachaln, îi lămuri Toliné.

— Ai părinţi? spuse Robert Grant.

— Da, frate, răspunse copilul, întinzând o mână spre tânărul Grant. pe care numele de „frate” îl mişcase mult. El îl îmbrăţişă pe micul băştinaş şi asta a fost suficient ca să devină prieteni.

Între timp, călătorii, curioşi, se adunară treptat în jurul micului australian şi ascultau ce spunea.

Soarele scăpătase după arborii uriaşi. Fiindcă locul părea prielnic unui popas, şi fiindcă cele câteva mile pe care le mai puteau face înainte de căderea nopţii n-aveau mare însemnătate, Glenarvan dădu ordin să se ridice cortul. Ayrton dejugă boii; cu ajutorul lui Mulrady şi al lui Wilson îi împiedică şi-i lăsă să pască în voie. Întinseră cortul, iar Olbinett pregăti cina. Toliné primi invitaţia, nu fără oarecare şovăială, deşi îi era foame. Se aşezară cu toţii la masă, cei doi copii stând unul lângă altul. Robert dădea cele mai bune bucăţi noului său camarad şi Toliné le primea cu o timiditate plină de farmec.

Între timp conversaţia nu lâncezea. Copilul îi interesa pe toţi şi nu-l slăbeau cu întrebările. Voiau să-i cunoască povestea, care dealtfel era foarte simplă. Trecutul lui era acela al bieţilor indigeni pe care triburile din vecinătatea coloniei îi încredinţează din cea mai fragedă vârstă societăţilor de binefacere. Australienii au o fire foarte blândă, ei nu nutresc faţă de cotropitorii englezi ura sălbatică a băştinaşilor din Noua Zeelandă şi a celorlalte populaţii din Australia septentrională. Adesea îi vezi plimbându-se prin oraşele mari, prin Adelaida, Sydney, Melbourne, îmbrăcaţi într-un costum destul de primitiv, îşi vând obiectele mărunte ce le confecţionează, ca: instrumente de vânătoare, de pescuit sau arme. Fără îndoială că numai din motive de economie unii şefi de trib acceptă ca fiii lor să fie crescuţi în spiritul educaţiei engleze.

Aşa făcuseră părinţii lui Toliné, care erau australieni autentici din Lachaln, o regiune întinsă aşezată dincolo de Murray. De cinci ani de când locuia la Melbourne, copilul nu-i mai văzuse pe ai săi. Totuşi sentimentul familial era încă viu în inima lui, şi numai pentru a-şi revedea tribul, risipit poate, şi familia, fără îndoială decimată, se încumetase să străbată drumul greu al deşertului.

— Şi după ce-ţi vei îmbrăţişa părinţii te vei întoarce din nou la Melbourne, copile? îl întrebă lady Glenarvan.

— Da, doamnă, răspunse Toliné privind pe tânăra femeie

cu o sinceră expresie de duioşie.

— Şi ce-ai de gând să faci odată şi-odată?

— Să-mi smulg fraţii din mizerie şi din neştiinţă! Vreau să-i învăţ, să-i fac să cunoască şi să iubească pe Dumnezeu! Vreau să fiu misionar!

Aceste cuvinte, rostite cu însufleţire de un copil de numai opt ani, puteau stârni râsul multor oameni indiferenţi şi ironici, dar ele fură înţelese şi respectate de gravii scoţieni, care admirară curajul tânărului gata de luptă. Paganel se simţi mişcat până în adâncul sufletului şi prinse o adevărată simpatie pentru micul indigen.

Căci, până acum, trebuie să mărturisim, australianul în haine europene nu-i plăcea deloc. Nu venise în Australia să vadă australieni în redingotă! Îi voia înveşmântaţi doar cu un tatuaj. Această ţinută „convenabilă” nu corespundea cu visurile sale. Dar din clipa în care îl auzi vorbind atât de înflăcărat, îşi schimbă părerea şi deveni un admirator al acestui copil. Dealtfel, sfârşitul acestei convorbiri avea să facă din geograf cel mai bun prieten al micului australian.

La o întrebare a lady-ei Helena, Toliné răspunse că învăţa la „Şcoala normală” din Melbourne, condusă de reverendul Paxton.

— Şi ce înveţi la această şcoală? îl întrebă lady Glenarvan.

— Învăţ biblia, matematicile, geografia.

— A, geografia! strigă Paganel, atins în punctul lui sensibil.

— Da, domnule, răspunse Toliné. Am luat chiar un premiu la geografie înainte de vacanţa din ianuarie.

— Ai luat un premiu la geografie, dragul meu?

— Iată-l, domnule, spuse Toliné, scoţând o carte din buzunar.

Era o biblie mică, frumos legată. Pe prima pagină se putea citi menţiunea: „Şcoala normală din Melbourne, premiul I la geografie, Toliné din Lachaln”.

Paganel era entuziasmat. Un australian tare la geografie! Asta îl minună şi nu se putu abţine să nu-l sărute pe Toliné pe amândoi obrajii, de parc-ar fi fost, nici mai mult nici mai puţin, însuşi reverendul Paxton în ziua împărţirii premiilor. Paganel totuşi ar fi trebuit să ştie că lucrul acesta e destul de frecvent în şcolile australiene. Tinerii indigeni au mari aptitudini la geografie, pe care o învaţă cu plăcere; sunt însă cam certaţi cu

matematica.

Toliné nu înţelesese de ce savantul începe pe neaşteptate să-l mângâie. Lady Helena trebui să-i explice că Paganel era un geograf celebru, şi la nevoie, un distins profesor.

— Un profesor de geografie! răspunse Toliné. A, domnule, atunci, puneţi-mi întrebări!

— Să-ţi pun întrebări, băiatule? spuse Paganel. Dar nici nu doresc altceva! Aş fi facut-o şi fără să-mi îngădui. Nu-mi pare rău să văd cum se predă geografia în Şcoala normală din Melbourne!

— Şi dacă Toliné îţi va da o lecţie, Paganel? spuse Mac Nabbs.

— Asta-i bună! exclamă geograful. Să-i dea o lecţie secretarului Societăţii de geografie din Franţa! Apoi, potrivindu-şi ochelarii pe nas, ridicându-se şi luînd un ton grav, aşa cum se cuvine unui profesor, începu întrebările: Elev Toliné, ridică-te!

Toliné, care era în picioare, nu se putea ridica mai mult. Aşteptă, deci, într-o poziţie cuviincioasă, întrebările geografului.

— Elev Toliné, reluă Paganel, care sunt cele cinci continente?

— Oceania, Asia, Africa, America şi Europa, răspunse băiatul.

— Perfect. Să vorbim întâi de Oceania, fiindcă ne aflăm aici în momentul de faţă. Care sunt provinciile principale?

— Ea se împarte în Polinezia, Malaezia, Micronezia şi Megalezia. Principalele insule sunt: Australia, Noua Zeelandă şi Tasmania, care aparţin englezilor, insulele mai mici Chatham, Auckland, Macquaria, Kermadec, Makin Maraki şi altele, care aparţin de asemenea englezilor.

— Bun, răspunse Paganel, dar Noua Caledonie, insulele Sandwich, Mendana, Pomotu?

— Sunt insule sub protectoratul Marii Britanii.

— Cum! Sub protectoratul Marii Britanii?! strigă Paganel. Dar mi se pare că, dimpotrivă, Franţa...

— Franţa? făcu băieţaşul mirat.

— Ia te uită, spuse Paganel, ia te uită ce se învaţă la Şcoala normală din Melbourne!

— Dar nu este bine, domnule profesor?

— Ba da, ba da! Perfect! răspunse Paganel. Toată Oceania este a englezilor. E de la sine înţeles! Bravo! Mai departe!

Paganel avea un aer pe jumătate jignit, pe jumătate mirat, care-l înveselea pe maior.

Întrebările continuară.

— Să trecem la Asia, spuse geograful.

— Asia, răspunse Toliné, este o ţară uriaşă. Capitala: Calcutta. Oraşele principale: Bombay Madras, Calicut, Aden, Malacca, Singapore, Pegu, Colombo; insulele Laquedive, insulele Maledive, insulele Sago etc., etc. Aparţin englezilor.

— Bine! Bine, Toliné! Şi Africa?

— Africa cuprinde două colonii principale: la sud, aceea a Capului, cu capitala Capetown, şi la vest, aşezările englezeşti, cu oraşul principal Sierra-Leone.

— Bun răspuns! spuse Paganel, care începea să-şi facă o părere precisă despre geografia anglo-fantezistă. Straşnic vi se mai predă! Algeria, Marocul, Egiptul... s-au şters din atlasele britanice! Mi-ar face mare plăcere să vorbim puţin acum despre America.

— Ea se împarte, reluă Toliné, în America de Nord şi în America de Sud. Cea dintâi aparţine englezilor prin Canada, Noul Brunswick, Noua Scoţie şi Statele Unite, sub administraţia guvernatorului Johnson.

— Guvernatorul Johnson! strigă Paganel. Succesorul marelui şi bunului Lincoln, asasinat de un nebun, un fanatic al robiei, al sclavajului! Perfect! Nici că se poate mai bine! Cât despre America de Sud, cu Guyana, cu Maluinele, cu arhipelagul Shetland, cu Georgia, cu Jamaica, cu Trinidadul şi cu toate celelalte, aparţine tot englezilor. N-o să le contest eu stăpânirea! Dar i-a spune-mi, Toliné, aş vrea să cunosc părerea ta despre Europa, sau, mai bine-zis, părerea profesorilor tăi!

— Europa? răspunse Toliné, care nu înţelegea deloc însufleţirea geografului.

— Da! Europa! Cui aparţine Europa?

— Europa aparţine englezilor, răspunse copilul cu convingere în glas.

— Îmi închipuiam! exclamă Paganel. Dar cum? Asta vreau să ştiu.

— Prin Anglia, Scoţia, Irlanda, Malta, insulele Jersey şi Guernesey, insulele Ionice, Hebride, Shetland, Orcade.

— Bine, bine, Toliné, dar mai sunt şi alte state pe care-ai uitat să le spui, băiete!

— Care, domnule? întrebă copilul, fără să-şi piardă cumpătul.

— Spania, Rusia, Prusia, Franţa!

— Acestea sunt provincii, nu state, îl contrazise Toliné.

— Asta-i bună! strigă Paganel, scoţându-şi ochelarii.

— Desigur! Spania, cu capitala Gibraltar.

— Admirabil! Perfect! Sublim! Şi Franţa, căci eu sunt francez şi mi-ar părea bine să aflu cui aparţin!

— Franţa, răspunse calm Toliné, este o provincie engleză, cu capitala la Calais.

— Calais! strigă Paganel. Cum? Crezi că oraşul Calais mai aparţine încă Angliei?

— Fără îndoială.

— Şi că este capitala Franţei?

— Da, domnule, şi e reşedinţa guvernatorului, lordul Napoleon...

La aceste cuvinte, Paganel izbucni. Toliné nu ştia ce să creadă.

Fusese întrebat şi răspunsese aşa cum învăţase. Lui Toliné nu i se putea reproşa nimic din originalitatea răspunsurilor sale, pe care el nici măcar nu o bănuia. Totuşi, copilul nu era câtuşi de puţin dezorientat şi aştepta grav sfârşitul acestui joc de neînţeles.

— Vezi?! îi spuse râzând maiorul lui Paganel. N-am avut dreptate când am afirmat că elevul Toliné o să-ţi dea o lecţie?

— Sigur, prietene, replică geograful. Iată cum se predă geografia la Melbourne! Bine-şi mai fac apostolatul profesorii Şcolii normale! Europa, Africa, America Oceania, lumea întreagă, totul este al englezilor! Drace, acum înţeleg de ce indigenii li se supun! Asta-i bună! Spune-mi Toliné, şi luna tot a englezilor este?

— Va fi, răspunse grav tânărul indigen.

La acest răspuns, Paganel se ridică în picioare. Nu mai putea sta locului. Trebuia să se amuze în voie şi plecă să-şi isprăvească accesul de râs, la un sfert de milă de cort.

Între timp, Glenarvan căutase o carte în mica sa bibliotecă portativă. Era un Manual de geografie al lui Samuel Richardson, o lucrare preţuită în Anglia, şi mai la curent cu realitatea decât profesorii din Melbourne.

— Iată, copile, se adresă el lui Toliné, ia şi păstrează

această carte. Ai câteva idei false în materie de geografie şi e bine să ţi le schimbi. Ţi-o dau în amintirea întâlnirii noastre.

Toliné luă cartea fără să spună o vorbă, o privi atent, dând neîncrezător din cap, fără să se poată hotărî s-o bage în buzunar.

În vremea aceasta se înnoptase de-a binelea. Era zece noaptea. Oamenii trebuiau să se odihnească, pentru a se putea scula în zori. Robert oferi lui Toliné să împartă culcuşul cu el, şi micul băiat primi.

Peste câteva clipe, lady Helena şi Mary Grant se urcară în căruţă şi călătorii se întinseră sub cort, în timp ce hohotele de râs ale lui Paganel. se mai amestecau cu cârâitul vesel şi odihnitor al coţofenelor sălbatice.

A doua zi, la şase dimineaţa, când prima rază de soare îi trezi pe drumeţi, ei îl căutară în zadar pe micul australian. Toliné dispăruse. Voia să ajungă mai repede în ţinuturile lui Lachlan? Îl jignise oare râsul lui Paganel? Nimeni nu ştia care era cauza plecării lui grăbite.

Dar când se trezi, lady Helena găsi pe piept un buchet proaspăt de mimoze, iar Paganel, în buzunarul vestei, Geografia lui Samuel Richardson.

Capitolul XIV

MINELE DIN MUNTELE ALEXANDRU

În 1814, sir Roderick Impey Murchison, astăzi preşedintele Societăţii de geografie din Londra, studiind conformaţia munţilor, găsi o deosebită asemănare între lanţul Uralilor şi cel din Australia, ce se întinde de la nord la sud, nu departe de coasta meridională. Uralul fiind un lanţ aurifer, savantul geolog îşi puse întrebarea dacă nu s-ar putea găsi acest metal şi în lanţul australian. Şi nu se înşela.

Într-adevăr, peste doi ani, i-au fost trimise primele mostre de aur din Noua Galie de Sud, şi atunci s-a hotărât să se trimită ca emigranţi în regiunile aurifere ale Noii Olande, un mare

număr de lucrători din Cornwall.

Francis Dutton a găsit primele filoane de aur în Australia de Sud. Forbes şi Smyth au descoperit primele zăcăminte din Noua Galie.

Începutul fiind făcut, minerii din toate colţurile globului au dat năvală; englezi, americani, italieni, francezi, nemţi, chinezi. Totuşi abia la 3 aprilie 1851, Hargraves găsi zăcăminte de aur foarte bogate, şi propuse guvernatorului coloniei din Sydney, sir Charles Fitz-Roy, să-i indice locul, în schimbul modestei sume de cinci sute de lire sterline. Oferta nu i-a fost primită, dar zvonul descoperirii se răspândi. Căutătorii s-au îndreptat spre Summerhill şi Leni's Pond. Aşa s-a întemeiat oraşul Ophir, care s-a arătat demn de numele său biblic, datorită zăcămintelor sale.

Până atunci, nici nu se pomenea de provincia Victoria, care în scurt timp avea să le întreacă pe toate celelalte prin bogăţia subsolului ei.

Într-adevăr, câteva luni mai târziu, în august 1851, s-au exploatat primele filoane din această provincie, şi în curând exploatarea s-a extins în patru districte: Ballarat, Ovens, Bendigo şi muntele Alexandru. Toate patru erau foarte bogate, dar apele umflate ale râului Ovens îngreunau considerabil munca; la Ballarat repartiţia inegală a aurului strica adesea socotelile exploatatorilor; la Bendigo, solul nu era deloc prielnic efectuării unei astfel de lucrări. În muntele Alexandru însă, pe un sol regulat, se întruneau toate condiţiile de lucru şi preţiosul metal, care valora până la o mie patru sute patruzeci şi unu de franci livra, atinse cel mai ridicat preţ de pe toate pieţele lumii.

Drumul pe paralela 37 îi dusese pe cei ce-l căutau pe căpitanul Harry Grant tocmai spre acest ţinut atât de bogat în ruine funeste şi averi nebănuite.

În seara de 31 decembrie, după o zi de mers pe un teren accidentat, care obosi animalele, au zărit culmile rotunjite ale muntelui Alexandru. Se opriră într-o trecătoare îngustă a acestui mic lanţ; animalele priponite începură să pască firele firave de iarbă crescute printre stânci. Nu era însă regiunea marilor zăcăminte exploatate.

Abia a doua zi, şi mai exact, în primele douăzeci şi patru de ore ale anului 1866, roţile căruţei brăzdară drumurile acestei regiuni atât de bogate.

Jacques Paganel şi tovarăşii săi erau încântaţi că zăresc muntele vestit, care în limba australiană se numeşte Geboor. Aici dăduse năvală toată hoarda de aventurieri, de hoţi şi de oameni cinstiţi, de oameni care spânzură şi care sunt spânzuraţi. La primele zvonuri despre marea descoperire, în anul 1851, oraşele, ogoarele şi navele fură părăsite în grabă. Febra aurului deveni o molimă contagioasă ca ciuma, şi câţi nu pieiră crezând că au şi pus mâna pe noroc! Se spunea că natura darnică semănase în minunata Australie milioane pe o întindere mai mare de 25° latitudine. Sunase ceasul „recoltei” şi noii „secerători” se grăbeau să o culeagă.

Meseria de „digger”, săpător, era acum socotită cea mai bună, şi dacă e adevărat că mulţi au fost distruşi de această muncă istovitoare, tot atât de adevărat este că alţii au izbutit să se îmbogăţească dintr-o singură lovitură de târnăcop. Nu se pomenea despre insuccese, se cunoşteau numai izbânzile, iar zvonul lor cuprinsese cele cinci părţi ale lumii.

În curând valuri de amatori din toate ţările se revărsară pe ţărmurile Australiei, şi în ultimele patru luni ale anului 1852, numai Melbourne primi cincizeci şi patru de mii de emigranţi, o adevărată armată, dar o armată fără căpetenie, nedisciplinată, cu starea de spirit a unei oşti a doua zi după o victorie care încă nu fusese câştigată; într-un cuvânt, cincizeci şi patru de mii de inşi de cel mai ticălos soi, puşi toţi pe jaf.

În primii ani de beţie nebunească a fost un haos de nedescris. Totuşi, englezii, cu energia lor obişnuită, ajunseră stăpâni pe situaţie. Poliţiştii şi jandarmii indigeni părăsiră tabăra hoţilor şi trecură în cea a oamenilor cinstiţi. Se petrecu astfel o mare schimbare. De aceea Glenarvan n-avea să mai întâlnească scenele violente din anul 1852. Treisprezece ani se scurseseră de la epoca aceea, şi exploatarea terenurilor aurifere se făcea acum metodic, după toate regulile unei organizări severe.

Dealtfel, filoanele erau aproape epuizate. Tot scormonindu-le, se dădu de fund. Şi cum să nu fi secat aceste comori adunate de natură, când minerii au smuls din pământul Victoriei, între 1852 şi 1858, şaizeci şi trei de milioane, o sută şapte mii patru sute şaptezeci şi opt de lire sterline?[1] Afluxul emigranţilor scăzu deci considerabil. Ei se repeziră spre alte ţinuturi încă virgine. Şi „gold fields”, câmpiile aurifere,

[1] Un miliard şi jumătate de franci. (N.A.)

descoperite la Otago şi Marlborough din Noua Zeelandă,sunt astăzi sfredelite de mii de termite cu două picioare şi fără aripi.

Pe la unsprezece ajunseră în centrul exploatărilor. Aici era un adevărat oraş, cu uzine, bancă, biserică, o cazarmă, case şi birourile unui ziar. Hotelurile, fermele, vilele nu lipseau nici ele. Era chiar şi un teatru foarte căutat, cu zece şilingi locul, unde se juca cu mult succes o piesă din literatura locală intitulată „Francis Obadiag”, sau „Săpătorul norocos”. Eroul, în ultimul act, deznădăjduit, dă cea din urmă lovitură de târnăcop şi găseşte un „nugget” de o mărime nemaiîntâlnită.

Curios să viziteze grandioasa exploatare din muntele Alexandru, Glenarvan lăsă căruţa să meargă înainte, mânată de Ayrton şi de Mulrady. El trebuia s-o ajungă din urmă peste câteva ore. Paganel fu încântat de hotărâre şi, după obiceiul său, se făcu ghidul micii trupe.

După sfatul lui, se îndreptară mai întâi spre bancă. Străzile erau largi, pavate şi stropite cu îngrijire. Afişe uriaşe ale lui Golden Company (limited), Digger’s General Office şi Nugget’s Union atrăgeau privirea. Acţiunilor izolate ale căutătorilor de aur li se substituiseră acum exploatări organizate dispunând de capitaluri mai mari. Pretutindeni se auzea zgomotul maşinilor care spălau nisipurile şi măcinau cuarţul preţios. Dincolo de locuinţe se găseau zăcămintele sau „placers”, adică terenuri mari date în exploatare. Aici minerii angajaţi de diferite companii lucrau cu târnăcopul. N-ai fi putut cuprinde cu privirea toate găurile care ciuruiau pământul. Cazmalele străluceau în soare şi aruncau neîncetat snopi de raze fulgerătoare. Lucrătorii erau de toate naţiile. Nu se certau şi lucrau în tăcere în schimbul lefii cu care se angajaseră.

— Nu trebuie totuşi să credem că nu mai există pe pământul Australiei nici unul din acei pătimaşi căutători de aur care vin să-şi încerce norocul în lupta cu terenurile aurifere. Desigur că cea mai mare parte şi-au închiriat braţele diferitelor societăţi de exploatare şi nici nu puteau face altfel, deoarece terenurile aurifere sunt toate vândute sau concesionate de către guvernul australian. Dar chiar şi celor lipsiţi de mijloace, celor care nu pot nici să cumpere, nici să arendeze terenurile, le rămâne totuşi o posibilitate de a se îmbogăţi.

— Ce posibilitate? întrebă lady Helena.

— Aceea de a folosi „jumping”-ul, răspunse Paganel. Astfel

noi, de exemplu, care nu avem nici un fel de drepturi pe aceste terenuri, am putea totuşi, având mult noroc, bineînţeles, să ne îmbogăţim.

— Dar cum? întrebă maiorul.

— Prin jumping, aşa după cum am mai avut cinstea să v-o spun.

— Ce înseamnă, jumping-ul ăsta? întrebă iarăşi maiorul.

— E o convenţie între mineri şi pe care autorităţile n-au putut s-o desfiinţeze, deşi ea provoacă uneori conflicte şi tulburări grave.

— Hai, explică-ne despre ce e vorba, Paganel, îl rugă Mac Nabbs, ne stârneşti şi nouă pofta de aur!

— Ei bine, aici e obiceiul ca orice săpătură dintr-un centru de exploatare la care nu s-a lucrat douăzeci şi patru de ore, exceptând sărbătorile, să se considere bun public. Oricine poate s-o ia în stăpânire, dacă are noroc. Uite, tu, Robert, caută de descoperă una din aceste gropi părăsite şi va fi a ta!

— Domnule Paganel, interveni Mary Grant, vă rog, nu-i daţi asemenea idei fratelui meu!

— Glumesc, drăguţă domnişoară, răspunse Paganel, şi Robert îşi dă desigur seama de aceasta. Să se facă căutător de aur? Doamne păzeşte! înţeleg să sapi pământul, să întorci brazde adânci şi să arunci sămânţa ca să aştepţi apoi roadele muncii tale. Dar să scormoneşti pământul orbeşte, cum fac cârtiţele, ca să afli vreo fărâmă de aur, e o meserie nenorocită şi trebuie să fii prea rău bătut de Dumnezeu ca să te apuci de ea.

După ce vizitară clădirea principală a minei şi apoi terenul unde se făcea încărcarea rocii aurifere, formată în cea mai mare parte din cuarţ, şist argilos şi nisip provenit din dezagregarea rocilor, călătorii ajunseră la bancă.

Era o clădire înaltă, în vârful căreia fâlfâia steagul naţional. Lordul Glenarvan fu primit de inspectorul general, care facu onorurile de rigoare. Companiile îşi depun aici, în schimbul unei chitanţe, tot aurul scos din străfundurile pământului. Trecuseră de mult vremurile când minerii erau obligaţi să-şi vândă aurul negustorilor din colonie, care îl cumpărau cu cincizeci şi trei de şilingi uncia şi-l vindeau la Melbourne cu şaizeci şi cinci. E adevărat că negustorul avea de suportat şi riscurile transportului, şi, cum drumurile erau pline de tâlhari, „marfa” nu ajungea totdeauna la destinaţie.

Vizitatorii văzură apoi mostre ciudate de aur şi inspectorul le dădu amănunte interesante despre diferitele metode de exploatare a acestui metal.

El se întâlneşte, în general, sub două forme: aur compact şi aur dezagregat. Se găseşte în stare de minereu, amestecat cu pământul aluvionar, sau închis în ganga de cuarţ. De aceea, la extracţie se procedează după natura terenului, prin săpături la suprafaţă sau în adâncime.

Când este curat, aurul zace în fundul torentelor, al albiilor şi şuvoaielor, aşezat după grosime, în grăunţe, în lamele şi, în sfârşit, în fluturaşi.

Dacă, dimpotrivă, aurul este amestecat cu alte corpuri străine, el se găseşte în mici grămezi şi formează ceea ce în limba minerilor se numeşte „buzunăraşe”. Unele buzunăraşe conţin o adevărată avere.

În muntele Alexandru, aurul se scoate mai ales din straturile argiloase şi din golurile dintre stâncile de ardezie. Aici se află cuiburile de zăcăminte.

După ce văzură diferitele varietăţi de aur, vizitatorii trecură prin muzeul mineralogic al băncii, unde se găseau, etichetate şi clasate, toate minereurile ce se află pe solul australian. Aurul nu e singura lui bogăţie, şi, pe drept cuvânt, acest pământ poate fi socotit ca o cutie mare în care natura închide giuvaerurile ei preţioase. Sub sticla vitrinelor străluceau topazul alb, rivalul topazelor braziliene, grenada almadină, epidotul, un fel de silicat verde frumos, rubinul, reprezentat prin spinele stacojii şi printr-o varietate roz de toată frumuseţea, safire albastru-deschis şi închis, asemănătoare corindonului şi tot atât de căutate ca şi safirele din Malabar sau din Tibet, oxizi strălucitori de titan şi, în sfârşit, un mic cristal de diamant, care s-a găsit pe malurile râului Turon. Nimic nu lipsea din această colecţie strălucitoare de pietre scumpe, iar aurul în care urmau să fie montate nu trebuia căutat prea departe. Mai mult nu puteai cere, afară numai dacă nu voiai să le găseşti montate gata în inele.

Glenarvan îşi luă rămas bun de la inspectorul de bancă, după ce-i mulţumi pentru bunăvoinţa pe care le-o arătase. Apoi se întoarseră să viziteze zăcămintele.

Paganel, oricât ar fi fost de dezinteresat faţă de bunurile lumeşti, nu făcea un pas fără să scormonească pământul cu

privirea. Bogăţia aceasta îl ispitea, şi nici chiar glumele tovarăşilor săi nu-l puteau reţine să n-o facă. În fiece clipă se apleca, lua în mână o pietricică, o bucată de minereu sau fărâme de cuarţ; le cerceta cu atenţie şi le arunca apoi imediat, cu dispreţ. Mişcarea aceasta dură tot timpul plimbării.

— Spune-mi, Paganel, îl întrebă maiorul, ai pierdut ceva?

— Desigur, în această ţară a aurului şi a pietrelor scumpe, răspunse Paganel, totdeauna ai pierdut ceea ce n-ai găsit. Nu ştiu de ce, dar parcă nu mi-ar displace să găsesc un bulgăraş de aur de vreo câteva uncii, chiar de vreo douăzeci de livre, nu mai mult.

— Şi ce-ai face cu el? întrebă Glenarvan.

— A! N-aş avea mult de ales! răspunse Paganel. L-aş oferi ţării mele, l-aş depune la Banca Franţei.

— Care l-ar accepta?

— Desigur, sub forma unor acţiuni ale căilor ferate!

Paganel primi felicitări pentru felul în care înţelegea să „ofere” ţării sale aurul şi lady Helena îi ură să găsească cel mai mare bulgăr de aur din lume.

Tot glumind, călătorii străbătură cea mai mare parte a exploatărilor. Pretutindeni, munca se desfăşura cu o regularitate mecanică, dar fără însufleţire.

După două ore de plimbare, Paganel zări un han foarte aspectuos, unde propuse tovarăşilor săi să se odihnească până ce va fi timpul să se întoarcă la căruţă. Lady Helena primi şi, cum nu face să intri într-un han fără să bei ceva răcoritor, Paganel ceru hangiţei să le servească băuturi din partea locului.

Li se aduse câte un „nobbler” de fiecare. Nobler-ul este un adevărat grog, dar preparat în proporţii inverse. În loc să pui un păhăruţ de rachiu într-un pahar de apă, torni un păhăruţ de apă într-un pahar de rachiu; îl îndulceşti şi-l bei. Era puţin cam prea australian şi, spre marea mirare a hangiţei nobler-ul redeveni grogul britanic, fiind diluat cu o carafă mare de apă.

Apoi vorbiră despre mină şi mineri, subiectul cel mai actual. Paganel era foarte uimit de cele ce văzuse, dar mărturisi totuşi că locurile acestea trebuie să fi arătat încă şi mai ciudat pe vremuri, în primii ani de exploatare a muntelui Alexandru.

— Pământul, spuse el, era ciuruit atunci de găuri şi năpădit de legiuni de furnici harnice, şi încă ce fel de furnici! Toţi emigranţii erau entuziaşti, dar nu şi prevăzători. Aurul se

risipea în nebunii. Îl beau, îl jucau, şi hanul în care suntem astăzi era un „iad”, cum se spunea pe atunci. Loviturile de zar atrăgeau după sine lovituri de cuţit. Poliţia nu putea face nimic şi de multe ori guvernatorul coloniei era silit să trimită trupe regulate împotriva căutătorilor de aur care provocau tulburări. Totuşi el izbuti să-i domolească, impunând un „drept de patent” fiecărui exploatator, drept care putea fi căpătat cu destule greutăţi. În general, însă, dezordinele au fost mai mici decât cele din California.

— Oricine poate fi căutător de aur? întrebă lady Helena.

— Da, doamnă. Nu trebuie să ai bacalaureatul, ci numai braţe zdravene. Mulţi oameni fără căpătâi, izgoniţi de mizerie, veneau în regiunea minelor fără un ban în buzunar, cei bogaţi având cu ei câte o sapă, iar cei săraci doar un cuţit, toţi însă aducând în această nouă muncă o îndârjire pe care n-ar fi arătat-o în nici o altă meserie. Ce ciudată înfăţişare aveau odinioară terenurile aurifere! Pământul era acoperit de corturi, coviltire, colibe, bordeie, barăci de scânduri sau de crengi cu frunziş. În mijlocul lor se ridica, dominându-le pe toate, locuinţa guvernatorului, împodobită cu steagul britanic. Corturile de dril albastru ale agenţilor, ale zarafilor, se amestecau cu cele ale neguţătorilor de aur şi traficanţilor care vin să speculeze totdeauna acolo unde bogăţia şi sărăcia îşi dau mâna. Speculanţii s-au îmbogăţit cu siguranţă. Trebuia să-i fi văzut pe căutătorii de aur în cămăşile lor de lână roşie, bălăcindu-se în apă şi noroi. Văzduhul era plin de zgomotul neîntrerupt al târnăcoapelor şi de duhorile răspândite de hoiturile animalelor ce putrezeau în aer liber. Un praf înăbuşitor învelea ca un nor pe nenorociţii aceştia, la care procentul de mortalitate era excesiv, şi cu siguranţă că într-o ţară mai puţin salubră, populaţia ar fi fost decimată de tifos. Suferinţele îndurate nu erau însă răscumpărate de bogăţie şi dacă am face o mică socoteală, am remarca că dintr-o sută, două sau chiar o mie de mineri, unul a făcut avere, restul murind săraci şi deznădăjduiţi.

— Ne-ai putea spune, Paganel, îl întrebă Glenarvan, cum se făcea extragerea aurului?

— Nimic mai simplu, răspunse Paganel. Primii mineri făceau meseria de aurari spălând nisipul aurifer al apelor, aşa cum se mai practică încă, ici-colo, prin Ceveni, în Franţa. Astăzi companiile au însă alt procedeu; ajung chiar la sursă, la filonul

care produce lamelele, fluturaşii şi pepitele. Vechii aurari se mulţumeau să spele nisipurile aurifere, atâta tot. Săpau pământul, alegeau straturile care li se păreau mai productive şi le spălau cu apă, ca să separe minereul preţios. Spălarea se făcea cu un instrument de origine americană, numit „craddle”, sau leagăn. Era o cutie lungă de cinci până la şase picioare, un fel de coşciug deschis şi împărţit în două compartimente. Primul avea un ciur grosolan, aşezat peste alte site cu pânza mai deasă; al doilea compartiment era mai îngust la bază decât sus. Nisipul se punea în ciur la un capăt, se turna apă deasupra şi cu mâna se mişca sau mai bine-zis se legăna instrumentul. Pietrele rămâneau în prima sită, minereul şi nisipul fin în celelalte, după grosime, iar pământul muiat se scurgea odată cu apa, prin partea de jos. Iată cum se prezenta a- ceastă maşină folosită de aurari la începuturile exploatării.

— Dar trebuia s-o ai şi pe asta, spuse John Mangles.

— O cumpărai de la minerii îmbogăţiţi sau ruinaţi, după cum era cazul, îl lămuri Paganel, sau te lipseai de ea.

— Şi cu ce o înlocuiai?, întrebă Mary Grant.

— Cu o farfurie, dragă Mary, o simplă farfurie de fier; vânturai pământul cum se vântură grâul, numai că în loc de grăunţe culegeai câteodată grăunţe de aur. Aurul se afla pretutindeni şi din belşug; pâraiele curgeau într-o albie de metal; îl găseai până şi pe străzile din Melbourne; puteai pava oraşe întregi cu pulbere de aur. Iată de ce, metalul preţios, transportat între 26 ianuarie şi 24 februarie 1852, de la muntele Alexandru la Melbourne, sub escorta guvernului, se ridica în medie la opt milioane două sute treizeci şi opt de mii, şapte sute douăzeci şi cinci de franci pe zi.

— Aproape cât lista civilă a ţarului Rusiei, spuse Glenarvan.

— Bietul om! Ce greu o duce! replică maiorul.

— Se cunosc cazuri de îmbogăţiri de azi pe mâine? întrebă lady Helena.

— Câteva, stimată doamnă.

— Şi le cunoşti? zise Glenarvan.

— Ba bine că nu! răspunse Paganel. În 1852, în districtul Ballarat, s-a găsit un bulgăre care cântărea cinci sute şaptezeci şi trei de uncii, un altul în Gipsland de şapte sute optzeci şi două de uncii şi în 1864 un lingou de opt sute treizeci şi patru de

uncii. În sfârşit, tot la Ballarat, un alt miner a descoperit un bulgăre în greutate de şaizeci şi cinci de kilograme şi care, socotind cu o mie şapte sute douăzeci şi doi de franci livra, revine la o valoare de două sute douăzeci şi trei de mii opt sute şaizeci de franci. O lovitură de târnăcop care îţi aduce o dobândă anuală de unsprezece mii de franci nu e de dispreţuit!

— În ce proporţie a crescut producţia de aur de la descoperirea ultimelor mine? întrebă John Mangles.

— În proporţie uriaşă, dragă John. Producţia nu era decât de patruzeci şi şapte de milioane pe an la începutul veacului, iar astăzi, socotind şi producţia minelor din Europa, Asia şi America, ea este evaluată la nouă sute de milioane, am putea spune la un miliard.

— Aşadar, domnule Paganel, spuse tânărul Robert, în locul în care ne aflăm, sub tălpile noastre, se găseşte poate aur din belşug?

— Da, băiete, milioane! Călcăm poate pe ele, ceea ce înseamnă că le dispreţuim!

— Australia este deci o ţară privilegiată?

— Nu, Robert, îi răspunse geograful. Ţările aurifere nu sunt deloc privilegiate. Ele nu nasc decât populaţii leneşe şi niciodată popoare puternice şi muncitoare. Iată Brazilia, Mexicul, California! Unde au ajuns în secolul al XIX-lea? Ţară fericită, băiete, nu este ţara aurului, ci ţara fierului!

Capitolul XV

AUSTRALIAN AND NEW ZEALAND GAZETTE

La 2 ianuarie, în zori, călătorii depăşiră graniţele regiunilor aurifere şi ale comitatului Talbot. Caii călcau acum sub copită

cărările prăfuite ale districtului Dalhusie. După câteva ore trecură prin vad râurile Colban şi Campaspe, în dreptul meridianelor de 144° 35′ şi 144° 45′. Făcuseră jumătate de drum. Încă cincisprezece zile tot atât de plăcute şi mica trupă avea să ajungă pe ţărmul golfului Twofold.

Dealtfel, toţi erau sănătoşi. Făgăduielile lui Paganel despre clima prielnică se dovedeau a fi întru totul adevărate. Puţină umezeală sau chiar deloc şi o căldură foarte uşor suportabilă. Caii şi boii nu dădeau semne că ar suferi de căldură. Şi nici oamenii nu se plângeau de ea.

De la Camden Bridge se făcuse o singură schimbare de traseu. Aflând de catastrofa de cale ferată pricinuită de răufăcători, Ayrton luă unele măsuri de precauţie de care nu fusese nevoie până atunci.

Călăreţii nu trebuiau să piardă căruţa din ochi. În timpul orelor de odihnă, unul dintre ei stătea totdeauna de veghe. Dimineaţa şi seara se verificau armele şi încărcătura. O bandă de răufăcători era cu siguranţă prin regiune şi deşi nimic nu dădea prilej de temeri imediate, trupa trebuia să fie pregătită pentru orice eventualitate.

Nu trebuie să mai adăugăm că toate aceste măsuri de precauţie fuseseră luate fără ştirea lady-ei Helena şi Mary-ei Grant, pe care Glenarvan nu voia să le înfricoşeze.

De fapt, erau pe deplin îndreptăţiţi să ia aceste măsuri. O imprudenţă, ba chiar o simplă neglijenţă putea să-i coste scump. Dealtfel, starea aceasta de lucruri nu-l preocupa numai pe Glenarvan. Prin aşezările izolate, în staţiuni, locuitorii şi squatterii luau şi ei măsuri asemănătoare, menite să-i ferească de orice atac sau oricare altă surpriză. Porţile caselor se ferecau la căderea nopţii şi câinii sloboziţi prin curţi lătrau la cel mai mic zgomot. Când ciobanii se întorceau seara, călare, mânându-şi turmele, nu era unul care să nu aibă o carabină agăţată de oblâncul şeii. Vestea crimei săvârşite la podul din Camden îi îndreptăţea să exagereze chiar în luarea măsurilor de precauţie, şi mulţi colonişti, care până atunci dormeau cu uşile şi ferestrele deschise, trăgeau acum cu grijă zăvoarele.

Chiar şi administraţia provinciei dădu dovadă de zel şi de prudenţă. Detaşamente indigene de jandarmi fură trimise la ţară. Se luară măsuri în special pentru asigurarea serviciului poştal. Până atunci „mail-coach”-ul (diligenţa) mergea pe

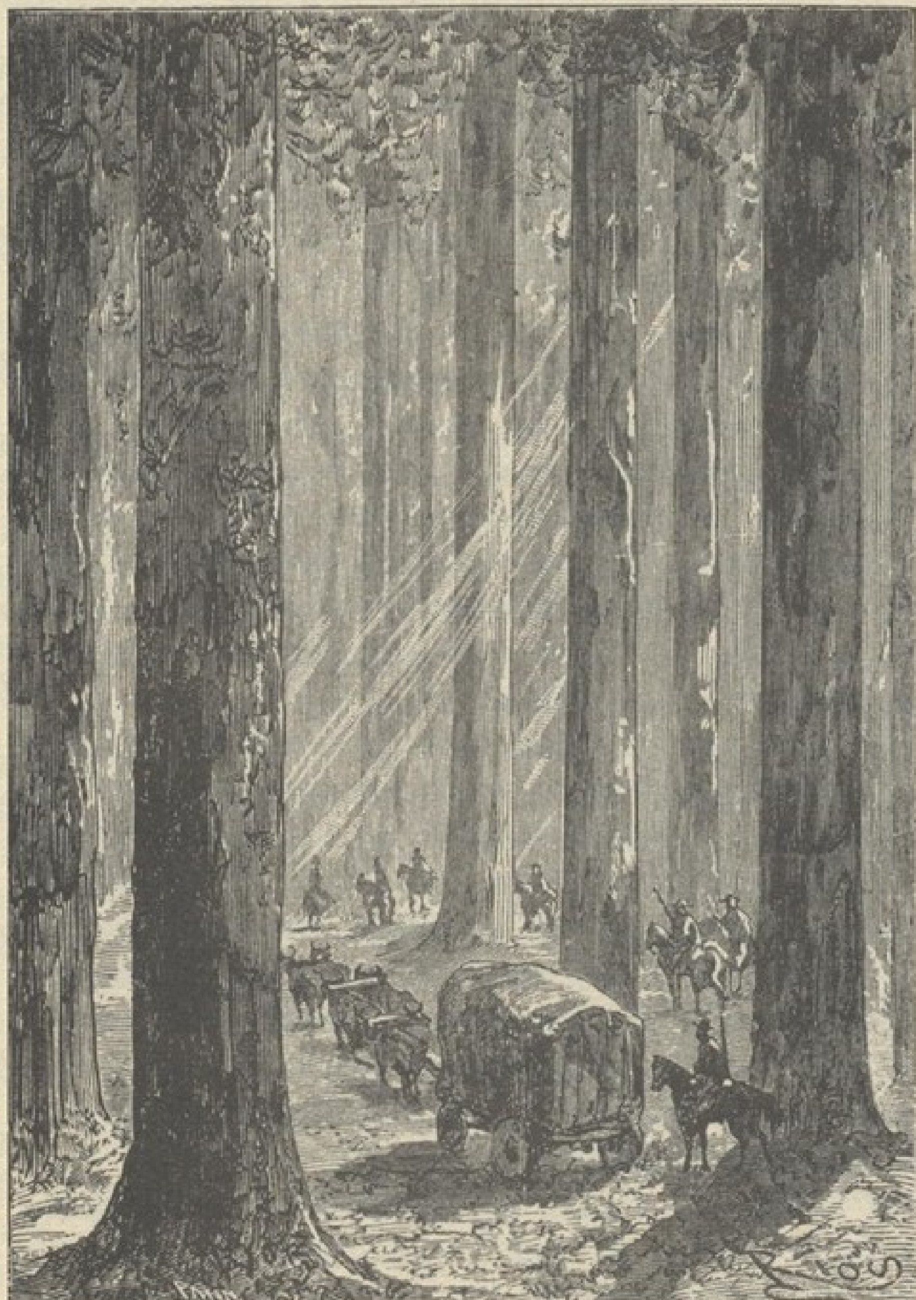
drumul mare fără escortă. Or, chiar în timpul când trupa lui Glenarvan străbătea drumul de la Kilmore la Heathcote, diligenţa trecu prin faţa lor în goana cailor, stârnind un vârtej de praf. Dar oricât de repede ar fi trecut, Glenarvan zărise luciul carabinelor poliţiştilor care galopau pe lângă portiere. Te-ai fi crezut din nou în epoca de tristă amintire când descoperirea continentului australian aruncase pe el drojdia populaţiilor europene.

La o milă după ce ieşise din Kilmore, căruţa intră sub o boltă de copaci uriaşi şi, pentru prima oară de la capul Bernouilli, călătorii pătrunseră într-una din acele păduri care acopereau o întindere destul de mare.

Vederea eucalipţilor înalţi de două sute de picioare stârni călătorilor admiraţia; scoarţa spongioasă a acestor copaci avea o grosime de cinci degete, trunchiurile aveau un perimetru de douăzeci de picioare. Pe ele se prelingeau şiroaie de răşină parfumată. Nici o creangă, nici o ramură, nici o mlădiţă capricioasă, nici un nod nu le strica profilul. Ceva atât de neted n-ar fi ieşit nici din mâna celui mai desăvârşit meşter.

La o mare înălţime se ramificau coroanele, asemenea unor capiteluri, formate din

Pădurea de eucalipți

crengi răsucite, care se terminau printr-un frunziş des din care se iveau, ici-colo, flori de forma unei urne răsturnate.

Sub bolta de frunze veşnic verzi, aerul circula în voie; o neîntreruptă ventilaţie absorbea umezeala pământului; caii cirezile de boi şi căruţele puteau trece cu uşurinţă printre copacii foarte depărtaţi între ei şi aşezaţi ca nişte jaloane într-un desiş tăiat de mâna omului. Nu erau nici codrii cu copaci înghesuiţi şi potecile astupate de mărăcinişuri, nici pădurea virgină baricadată de trunchiuri răsturnate şi legate cu liane de nepătruns, prin care numai flerul şi focul puteau tăia drum pionierilor. Un covor de iarbă la poalele copacilor, o pânză de verdeaţă la vârful lor, mari colonade de stâlpi semeţi, puţină umbră, puţină răcoare, o lumină specială, asemănătoare cu aceea filtrată printr-o ţesătură subţire, reflexe regulate, umbre bine conturate pe sol, toate împreună formau un spectacol ciudat şi bogat în efecte noi. Pădurile continentului oceanic nu amintesc nicidecum de pădurile Lumii Noi şi eucaliptul – „tara”, în graiul indigen – din familia mirţilor, ale căror specii abia se pot înşira, este arborele specific florei australiene.

Sub cupolele de verdeaţă umbra nu este deasă şi nici întunericul prea mare. Aceasta se datoreşte ciudatei aşezări a frunzelor. Nici una nu stă cu faţa la soare, ci în profil. Ochiul zăreşte în acest frunziş ciudat doar profilul. Astfel, razele de soare se strecoară până la pământ, ca şi cum ar trece printre stinghiile unui oblon.

Observând acest lucru, toţi rămaseră uimiţi. Cărui fapt se datora şi ce explicaţie putea avea această aşezare specială a frunzelor? Întrebarea se adresa, fireşte, lui Paganel. Acesta

răspunse ca un om pe care nimic nu-l pune în încurcătură:

— Ceea ce mă miră aici, spuse el, nu este ciudăţenia naturii; natura ştie ce face, dar botaniştii nu ştiu totdeauna ce spun. Natura nu s-a înşelat dând acestor arbori un frunziş special, dar oamenii s-au înşelat numindu-l „eucalyptus”.

— Ce înseamnă acest cuvânt? întrebă Mary Grant.

— Vine din greceşte şi înseamnă „eu acopăr bine”. Au avut grijă să facă greşeala în greceşte, pentru ca ea să fie mai puţin simţită, dar este evident că eucaliptul acoperă prost.

— De acord, dragă Paganel, răspunse Glenarvan. Şi-acum spune-ne de ce cresc frunzele aşa?

— Dintr-o cauză pur fizică, prieteni, răspunse Paganel, pe care o veţi înţelege uşor. În ţinutul acesta unde aerul este uscat, ploile rare şi pământul secetos, arborii se feresc de vânt şi de soare. Lipsindu-le umiditatea, desigur le-ar lipsi şi seva. Din această pricină, frunzele înguste încearcă să se apere singure împotriva luminii şi să se ferească de o prea mare evaporare. Iată de ce sunt aşezate în profil şi nu cu faţa la soare. Nimeni nu este mai inteligent decât o frunză!

— Şi nimeni mai egoist! replică maiorul. Ele nu s-au gândit decât la ele, nu şi la călători.

Toţi erau de părerea lui Mac Nabbs, în afară de Paganel care, deşi îşi ştergea fruntea de năduşeală, se felicita că umblă pe sub copacii fără umbră. Totuşi, aşezarea frunzelor le prilejuia un mare neajuns: traversarea pădurilor durează adeseori mult timp şi se face cu greutate, deoarece nimic nu apără pe călător de căldurile din timpul zilei.

Umblară pe sub nesfârşi tele bolţi de eucalipţi până la căderea serii. Nu întâlniră nici un patruped şi nici un indigen. Doar câţiva „cacatoeşi”[1] vieţuiau pe culmile pădurii; dar la înălţimea aceea abia se vedeau şi sporăvăitul lor se transforma într-un murmur abia auzit. Din când în când, câte un stol de papagali traversa în grabă o alee îndepărtată, însufleţind-o pentru o clipă cu o lumină multicoloră. În genere, în vastul templu de verdeaţă domnea o linişte adâncă şi numai pasul cailor, şoaptele călătorilor, scârţâitul roţilor şi câte un strigăt al lui Ayrton, cu care îşi îndemna din vreme în vreme boii lui domoli, tulburau imensele singurătăţi.

Seara se opriră sub nişte eucalipţi ce purtau urmele unui

---

[1] Pasăre din familia papagalilor, cu penele frumos colorate.

foc proaspăt. Copacii erau ca nişte coşuri uriaşe de uzină, căci flacăra îi găurise pe dinăuntru în tot lungul lor. Chiar numai cu acest singur înveliş al scoarţei, frunzişul se menţinea încă verde. Dar răul obicei al squatter-ilor şi al băştinaşilor va nimici în cele din urmă aceşti copaci minunaţi, care vor dispărea ca şi cedrii Libanului, bătrâni de patru veacuri, pe care îi mistuie focul taberelor.

Olbinett, după sfatul lui Paganel, aprinse focul pentru cină într-unul din trunchiurile tubulare; imediat coşul trase puternic şi fumul se urcă, pierzându-se, în masivul întunecat al frunzişului. Luară măsuri de precauţie pentru noapte şi Ayrton, Mulrady, Wilson, John Mangles, schimbându-se pe rând, vegheară până la răsăritul soarelui.

În cursul zilei de 3 ianuarie, călătorii dădură în pădurea fără margini de numeroase căi simetrice. Aveai impresia că nu se mai sfirşeşte. Totuşi, către seară, şirurile de copaci se răriră şi la câteva mile depărtare apăru o câmpie mică, pe care se zărea un pâlc de case regulat aşezate.

— Seymour! strigă Paganel. Iată ultimul oraş ce-l vom întâlni înainte de a părăsi provincia Victoria.

— Este un oraş însemnat? întrebă lady Helena.

— Doamnă, răspunse Paganel, este o simplă aşezare pe cale să devină municipiu.

— Vom găsi un hotel convenabil? întrebă Glenarvan.

— Sper, răspunse geograful.

— Ei bine, să intrăm în oraş, căci îmi închipui că vajnicele noastre călătoare nu vor fi supărate dacă se vor odihni o noapte într-un pat confortabil.

— Scumpul meu Eduard, răspunse lady Helena. Mary şi cu mine primim acest lucru numai dacă nu ne face să întârziem.

— Nicidecum, răspunse lordul Glenarvan. Boii sunt şi ei obosiţi; dealtfel, mâine vom pleca de cum se crapă de ziuă.

Era nouă seara. Luna se apropia de orizont şi nu mai arunca decât raze oblice, pălite de ceaţă. Întunericul se lăsa din ce în ce mai adânc. Tot grupul intră pe străzile largi din Seymour, sub conducerea lui Paganel, care şi de data asta părea să cunoască la perfecţie ceea ce nu văzuse niciodată. Dar instinctul îl conducea bine şi ajunse direct la Campbell’s North British Hotel.

Caii şi boii fură duşi în grajd, căruţa în şopron şi călătorii

se instalară în odăi destul de confortabile. La ora zece, călătorii se aşezau la o masă pe care Olbinett o cercetă dintr-o privire. Paganel cutreierase oraşul împreună cu Robert şi de astă dată povesti laconic impresiile lui nocturne. Nu văzuse nimic.

Totuşi, un om mai puţin distrat ar fi observat o oarecare agitaţie pe străzile din Seymour; se formaseră ici-colo pâlcuri care se îngroşau treptat; lumea vorbea la porţi, oamenii îşi puneau întrebări neliniştiţi; se citeau, se comentau şi se discutau cu glas tare câteva din ziarele din ziua aceea. Toate aceste semne de îngrijorare nu puteau scăpa unui observator cât de cât atent. Totuşi Paganel nu observase nimic.

Maiorul, în schimb, fără să meargă atât de departe ca Paganel, fără a ieşi măcar din hotel, îşi dădu seama de temerile care preocupau în acel moment orăşelul. După zece minute de conversaţie cu vorbăreţul Dickson, stăpânul hotelului, află despre ce era vorba. Dar nu suflă nici un cuvânt. Numai după ce isprăviră cina şi când lady Helena, Mary şi Robert se duseseră fiecare în odăile lor, maiorul îşi reţinu tovarăşii şi le spuse:

— S-a aflat cine sunt criminalii care au făptuit atentatul de pe linia ferată Sandhurst.

— Şi au fost prinşi? întrebă repede Ayrton.

— Nu, răspunse Mac Nabbs, fără să pară că băgase de seamă graba maistrului, grabă justificată, dealtfel, în această împrejurare.

— Cu atât mai rău, adăugă Ayrton.

— Ei bine, întrebă Glenarvan, cine se spune că este făptaşul?

— Citiţi, răspunse maiorul care-i arăta lui Glenarvan un număr din Australian and New Zealand Gazette, şi veţi vedea că inspectorul de poliţie nu s-a înşelat.

Glenarvan citi cu voce tare următoarele:

„Sydney, 2 ianuarie 1866. Se ştie că în noaptea de 29/30 decembrie a avut loc un accident la Camden Bridge, la cinci mile de staţiunea Castlemaine, pe linia ferată ce duce de la Melbourne spre Sandhurst. Expresul de 11,45, mergând cu toată viteza, s-a prăbuşit în râul Lutton.

Podul de la Camden rămăsese deschis la trecerea trenului.

Numeroasele furturi săvârşite după accident, cadavrul paznicului găsit la o jumătate de milă de Camden Bridge au

dovedit că această catastrofă a fost provocată de o mână criminală.

Într-adevăr, după ancheta întreprinsă de coroner rezultă că ucigaşii sunt o bandă de ocnaşi evadaţi de şase luni din penitenciarul din Perth, Australia occidentală, în clipa în care trebuiau să fie transferaţi în insula Norfolk[1].

Sunt douăzeci şi nouă de deţinuţi, conduşi de un oarecare Ben Joyce, un răufăcător dintre cei mai primejdioşi, sosit de câteva luni în Australia, nu se ştie pe ce vas, şi pe care justiţia n-a putut pune mâna niciodată.

Orăşenii, coloniştii şi squatterii din staţiuni sunt invitaţi să ia toate măsurile de pază şi să aducă la cunoştinţa autorităţilor toate informaţiile care pot înlesni cercetările inspectorului general.

J.P. MITCHELL, S. G.”

Când Glenarvan sfârşi de citit articolul, Mac Nabbs se întoarse spre geograf şi îi spuse:

— Vezi, Paganel, că sunt şi ocnaşi care umblă liberi în Australia?

— Evadaţi, evident! răspunse Paganel. Oamenii de felul acestora n-au dreptul să emigreze.

— Ce să mai vorbim, acum sunt aici, răspunse Glenarvan. Presupun însă că prezenţa lor nu ne poate schimba proiectele sau opri din drum. Tu ce crezi, John?

John Mangles nu răspunse imediat; ezita între durerea ce ar pricinui-o celor doi copii, dacă s-ar întrerupe cercetările începute, şi teama de a compromite expediţia.

— Dacă lady Glenarvan şi Miss Grant nu ar fi cu noi, spuse el, prea puţin mi-ar păsa de banda asta de ticăloşi.

Glenarvan înţelese şi adăugă:

— Bineînţeles că nu vom renunţa la îndeplinirea sarcinii pe care ne-am luat-o; dar ar fi poate mai prudent, din pricina tovarăşelor noastre de drum, să ne întoarcem întâi la Duncan, la Melbourne, şi apoi să pornim din nou spre est, pe urmele lui

---

[1] Insula Norfolk este o insulă aşezată la răsăritul Australiei, în care guvernul îi trimite pe deţinuţii recidivişti şi incorigibili. Ei sunt supuşi unei supravegheri speciale. (N.A.)

Harry Grant. Ce crezi, Mac Nabbs?

— Înainte de a mă pronunţa, aş vrea să ştiu părerea lui Ayrton.

Maistrul, întrebat direct, privi spre Glenarvan.

— Cred, spuse el, că ne aflăm la două sute de mile de Melbourne, şi că dacă există vreo primejdie, o întâlnim tot atât de bine pe drumul de sud, ca şi pe cel de est. Amândouă sunt puţin umblate, amândouă sunt la fel de periculoase. Dealtfel, cred că o bandă de treizeci de răufăcători nu poate înspăimânta opt oameni înarmaţi şi hotărâţi. Deci, dacă nu aveţi nimic împotrivă, eu aş merge înainte.

— Ai dreptate, Ayrton, răspunse Paganel. Continuînd drumul, putem da de urma căpitanului Grant. Întorcându-ne spre sud, dimpotrivă, ne depărtăm de el. Sunt de aceeaşi părere cu dumneata şi nu dau doi bani pe evadaţii din Perth, de care n-ar trebui să ţină seama nici un om curajos!

După aceste cuvinte, propunerea de respectare întocmai a programului călătoriei fu pusă la vot şi adoptată în unanimitate.

— Îmi îngădui să fac o singură observaţie, milord, spuse Ayrton, când plecă să se culce.

— Spune, Ayrton.

— N-ar fi nimerit să trimitem Duncan-ului ordin să se apropie de coastă?

— La ce bun? întrebă John Mangles. Când vom ajunge în golful Twofold, vom avea vreme să expediem ordinul. Dacă vreun eveniment neprevăzut ne-ar sili să ajungem la Melbourne, ne-ar părea rău să nu mai găsim Duncan-ul. Dealtfel, nici reparaţiile cred că nu s-au terminat încă. Pentru toate aceste motive, socot că e mai bine să aşteptăm.

— Bine! răspunse Ayrton, fără să mai insiste.

A doua zi, mica trupă, înarmată şi gata să înfrunte orice eveniment, părăsi oraşul Seymour. Numai după o jumătate de oră intra din nou în pădurea de eucalipţi, care se întindea la est. Glenarvan ar fi preferat să meargă pe câmp. Un şes este totdeauna mai puţin prielnic atacurilor sau atragerii în cursă, decât pădurea deasă. Dar nu aveau de ales şi căruţa merse toată ziua printre arborii mari şi monotoni. Seara, după ce au atins graniţa de nord a comitatului Anglesey, trecând de meridianul 146, caravana îşi întinse corturile pe graniţa districtului Murray.

Capitolul XVI

MAIORUL SUSŢINE CĂ SUNT MAIMUŢE

În dimineaţa următoare, călătorii păşeau pe marele teritoriu Murray. Acest district pustiu, nelocuit, se întinde până la bariera înaltă a Alpilor australieni. Civilizaţia nu l-a împărţit încă în comitate deosebite. Este cea mai puţin cunoscută şi cercetată regiune din provincie. Dar şi pădurile ei vor cădea desigur într-o bună zi sub securea „bushman”-ului[1], iar câmpiile vor fi năpădite de turmele squatter-ilor; până atunci, însă, rămâne un pământ virgin, aşa cum a răsărit din Oceanul Indian: o pustietate.

Toate aceste terenuri poartă pe hărţile englezeşti un nume semnificativ: „Reserved for the blacks”, Rezervat pentru negri. Aici i-au împins coloniştii, cu violenţă, pe băştinaşi. Li s-a rezervat în şesurile cele mai depărtate, în pădurile la care abia poţi ajunge, câteva locuri anumite, în care rasa băştinaşă se va stinge puţin câte puţin. Orice alb, colonist, emigrant, squatter, bushman poate trece graniţele „rezervaţiilor”. Numai negrul n-are voie să iasă niciodată din ele.

Mergând călare, Paganel vorbea despre grava problemă a raselor indigene. Toţi erau de aceeaşi părere şi anume că sistemul britanic ducea la nimicirea populaţiilor cucerite, la dispariţia acestora de pe pământurile în care au trăit strămoşii lor. Tendinţa acesta ucigaşă se poate vedea pretutindeni, şi îndeosebi în Australia.

În primele epoci de colonizare, deportaţii şi chiar coloniştii îi considerau pe negri drept nişte fiare sălbatice. Îi alungau şi îi împuşcau. Îi masacrau şi invocau autoritatea jurisconsulţilor, pentru a dovedi că australianul, fiind în afară de lege, poate fi omorât, fără ca uciderea lui să fie socotită drept o crimă. Jurnalele din Sydney au propus chiar un mijloc eficace de a scăpa de triburile de la lacul Hunter: de a fi otrăvite în masă.

---

[1] Colonist ce se ocupă cu exploatatul pădurilor. (N.R.)

Englezii, după cum se vede, la începutul cuceririlor, foloseau crima ca ajutor pentru colonizare. Cruzimile lor erau de neînchipuit. În Australia s-au purtat ca şi în India, unde au fost exterminaţi cinci milioane de indieni: ca şi în Colonia Capului, unde dintr-o populaţie de un milion de hotentoţi au mai rămas doar o sută de mii. Astfel decimată de tratamentul rău şi de alcool, populaţia băştinaşă tinde să dispară de pe continent, în faţa acestei civilizaţii ucigaşe. E adevărat că unii guvernatori au dat decrete împotriva bushmen-ilor sângeroşi. Ei pedepseau cu câteva lovituri de bici pe albul care tăia nasul sau urechile unui negru, sau care îi reteza degetul mic „pentru ca să-şi înfunde cu el tutunul în pipă”. Ameninţări zadarnice! Omorurile se organizau pe o scară mare şi triburi întregi dispărură pe de-a-ntregul. Dacă ar fi să cităm numai insula Van Diemen, care număra cinci mii de indigeni la începutul secolului şi din care în 1863 rămăseseră numai şapte! Iar în ultimul timp ziarul Mercur a putut semnala sosirea la Hobart Town a celui din urmă tasmanian.

Nici Glenarvan, nici maiorul, nici John Mangles nu-l contraziseră pe Paganel. Chiar dacă ar fi fost englezi, tot n-ar fi luat apărarea compatrioţilor lor. Faptele erau cunoscute şi de netăgăduit.

— Acum cincizeci de ani, adăugă Paganel, am fi întâlnit pe acest drum nenumărate triburi primitive, dar după cum vedeţi, până acum nu s-a arătat nici un băştinaş. Într-un secol rasa neagră de pe acest continent se va stinge fără urme.

Într-adevăr, regiunea „rezervată” părea cu totul părăsită. Nici o urmă de tabere sau de colibe. Desişuri mari şi câmpii se înşiruiau unele după altele şi regiunea luă încetul cu încetul o înfăşişare sălbatică. Aveai chiar impresia că nici o vieţuitoare, fie ea om sau animal, nu trăia în aceste ţinuturi depărtate, când, deodată, Robert strigă, oprindu-se în faţa unui crâng de eucalipţi:

— O maimuţă! Uite o maimuţă!

Şi arătă un corp mare, negru, care, lunecând din ramură în ramură, cu o îndemânare surprinzătoare, trecea dintr-un vârf în altul, ca şi cum ar fi fost susţinut în aer de un aparat. În această ţară ciudată zburau oare şi maimuţele, cum zburau şi vulpile înzestrate de natură cu aripi de liliac?

Între timp, căruţa se oprise şi toţi urmăreau cu privirea

animalul care se pierdu puţin câte puţin în înălţimile eucaliptului. Apoi îl văzură coborând cu iuţeala fulgerului, alergând pe pământ cu mii de tumbe şi mişcări dezordonate, şi îmbrăţişând cu braţele lui lungi trunchiul neted al unui uriaş arbore de cauciuc. Toţi se întrebau cum are să se urce pe copacul drept şi lunecos pe care nu-l putea cuprinde complet cu braţele. Izbind însă trunchiul când într-o parte, când în cealaltă cu un fel de topor, maimuţa săpa mici crestături în scoarţă, şi căţărându-se pe aceste puncte de sprijin săpate la distanţă egală, ajunse până la ramurile copacului. În câteva clipe dispăru în desimea frunzişului.

— Ce fel de maimuţă este aceasta? întrebă maiorul.

— Maimuţa aceasta, răspunse Paganel, e un australian pur-sânge.

Tovarăşii geografului nu avuseseră timp să ridice din umeri, când deodată răsunară la o mică distanţă nişte strigăte ce s-ar putea scrie cam aşa: „Coo-eeh! Coo-eeh”! Ayrton îşi îndemnă boii şi la vreo sută de paşi mai încolo, călătorii dădură pe neaşteptate peste o tabără de indigeni.

Ce trist spectacol! Pe un pământ complet gol se înşiră vreo zece corturi. Aceste „gunyos”, făcute din fâşii de scoarţă aşezate ca nişte olane, nu îi apărau decât într-o mică măsură pe nenorociţii lor locuitori. Bietele fiinţe, degradate de mizerie, erau demne de milă. Puteai număra în total vreo treizeci de inşi, bărbaţi, femei şi copii, îmbrăcaţi în piei de canguri, rupte ca nişte zdrenţe. Prima lor mişcare, la apropierea căruţei, fu s-o rupă la fugă. Dar câteva cuvinte rostite de Ayrton într-o limbă neînţeleasă de ceilalţi călători păru să-i linişteascâ. Se întoarseră pe jumătate încrezători, pe jumătate temându-se, ca nişte animale îmbiate cu o bucăţică de mâncare.

Băştinaşii, înalţi cam de vreo cinci picioare şi patru degete, alţii ajungând până la cinci picioare şi şapte degete, aveau o faţă negricioasă, dar nu complet neagră, mai mult de culoarea funinginei învechite, părul încâlcit, creţ, braţele lungi, pântecul proeminent, trupul păros brăzdat de cicatricele tatuajului sau de tăieturile făcute de la ceremoniile funebre.

Femeile fură acelea care stârniră îndeosebi mila călătoarelor. Nimic nu se compară cu starea femeii australiene. Natura vitregă i-a refuzat cel mai mic farmec; e o sclavă, luată de bărbat cu forţa şi care nu primeşte drept dar de nuntă decât

câteva lovituri de „waddie”, un fel de măciucă, legată cu o curea de încheietura mâinii stăpânului său. Bătrâneţea vine înainte de vreme şi fulgerător, deoarece femeile sunt împovărate cu toate muncile grele şi istovitoare ale vieţii de nomad. Ele poartă în spate, pe lângă copiii puşi într-un soi de coş de papură, uneltele de pescuit şi de vânătoare, precum şi proviziile de „phormium tenax”, din care fac plase. Tot femeia se îngrijeşte să procure hrană familiei. Vânează şopârle, opposumi şi şerpi, căţărându-se până în vârful copacilor; taie lemne pentru foc; adună coaja anumitor arbori, pentru a-şi înveli coliba; e un biet animal de povară, care nu cunoaşte odihna şi nu mănâncă decât resturile dezgustătoare care rămân de la masa bărbatului.

În acel moment, câteva dintre indigene, probabil de multă vreme flămânde, încercau să atragă păsările cu nişte grăunţe pe care le ţineau în mână.

Le vedeai stând întinse pe pământul fierbinte, nemişcate, ca moarte, aşteptând ore întregi vreo pasăre naivă care să se apropie atât ca să o poată prinde cu mâna. Priceperea lor în materie de capcane nu mergea mai departe de acest procedeu, şi doar păsările australiene s-ar mai putea lăsa prinse astfel.

Liniştiţi de îndemnurile călătorilor, indigenii îi înconjurară. Vorbeau un grai şuierător, format din plescăituri de limbă. Totuşi vocea lor avea adesea inflexiuni dezmierdătoare, melodioase; cuvântul „noki, noki” se repeta adesea şi gesturile lor îl făceau îndeajuns de înţeles. Însemna „dă-mi, dă-mi!” şi se referea la cele mai mici obiecte ale călătorilor. Olbinett avu de furcă să apere compartimentul bagajelor şi mai ales merindele expediţiei. Aceşti nenorociţi înfometaţi aruncau asupra căruţei priviri înfricoşătoare.

La cererea Helenei, Glenarvan dădu ordin să li se împartă câteva alimente. Băştinaşii înţeleseră intenţia şi se dedară unor demonstraţii de mulţumire, care ar fi mişcat şi cea mai împietrită inimă.

Olbinett, ca un om galant ce era, crezu că trebuie să servească mai întâi femeile. Dar nenorocitele nu îndrăzniră să mănânce înaintea temuţilor lor stăpâni. Aceştia se aruncară asupra pesmeţilor şi cărnii conservate ca asupra unei adevărate prăzi.

Mary Grant, gândindu-se că tatăl ei era prizonierul unor

astfel de băştinaşi, simţi cum o podidesc lacrimile. Ea îşi închipuia cât trebuie să sufere un om ca Harry Grant, sclav la aceste triburi nomade, chinuit şi el de foame, de mizerie, maltratat poate.

John Mangles, care o observa atent şi foarte neliniştit, îi ghici gândul ce o frământa şi, bănuind dorinţa ei, îl întrebă pe maistrul de pe Britannia:

— Ayrton, dumneata ai scăpat din mâna unor asemenea indigeni?

— Da, domnule căpitan, răspunse Ayrton. Toate populaţiile din interior se aseamănă. Numai că aici nu vedeţi decât o mână de bieţi oameni, în timp ce pe malurile râului Darling sunt triburi numeroase, comandate de căpetenii foarte temute.

— Dar ce poate face un european în mijlocul lor? întrebă John Mangles.

— Ceea ce făceam şi eu, răspunse Ayrton. Vânează, pescuieşte cu ei, ia parte la luptele lor; după cum v-am spus, el e tratat după serviciile pe care le aduce, şi dacă e un om inteligent şi viteaz, îşi poate face în trib o situaţie bună.

— Dar tratat ca un prizonier, nu? întrebă Mary Grant.

— Supravegheat, adăugă Ayrton, încât să nu poată face un pas singur, nici ziua, nici noaptea!

— Totuşi ai reuşit să scapi, Ayrton, zise maiorul, intrând în vorbă.

— Da, domnule Mac Nabbs, mulţumită unei lupte între tribul meu şi un trib vecin. Am izbutit. Da. Şi nu-mi pare rău. Dar dacă ar fi s-o iau de la început, cred că mai degrabă aş vrea să fiu veşnic rob, decât să trec prin chinurile pe care le-am îndurat, străbătând deşerturile din interiorul acestei ţări. Căpitanul Grant, sper, nu a încercat un asemenea mijloc de salvare.

— Da, desigur, Miss Mary, răspunse John Mangles, trebuie să dorim ca tatălui dumitale să nu i se fi dat drumul. Îi vom da mai uşor de urmă dacă este în mijlocul unui trib indigen, decât dacă ar rătăci prin pădurile continentului.

— Mai nădăjduieşti încă? întrebă fata.

— Sper încă, Miss Mary, să te văd într-o zi fericită alături de tatăl dumitale!

Doar ochii umezi ai fetei îi putură mulţumi tânărului căpitan.

În timp ce vorbeau, o mişcare neobişnuită se iscase printre indigeni; scoteau ţipete stridente, alergau în toate părţile şi puseră mâinile pe arme, apucaţi parcă de o furie sălbatică.

Glenarvan nu ştia ce aveau de gând să facă indigenii, când, deodată, maiorul îi spuse lui Ayrton:

— Ai trăit mult timp la australieni, le înţelegi, desigur, limba?

— Aproape, răspunse Ayrton, cu toate că fiecare trib are o limbă diferită. Totuşi, mi se pare că acum, drept recunoştinţă, băştinaşii vor să ne ofere spectacolul unei lupte.

Într-adevăr, aceasta era cauza agitaţiei. Băştinaşii, fără altă introducere, se atacau cu o furie perfect simulată, şi atât de natural, încât ai fi luat în serios „micul lor război”, dacă nu ai fi fost prevenit. Dar australienii sunt excelenţi mimi, după spusa călătorilor, şi, în această ocazie, arătară că au un talent remarcabil.

Ca arme de atac şi de apărare aveau un fel de măciucă de lemn care dă gata şi cele mai zdravene ţeste, şi un fel de „tomahawk” o piatră ascuţită foarte tare, fixată într-o coadă de lemn. Acest soi de topor are o lungime de zece picioare. E o armă de luptă temută şi o unealtă folositoare în timp de pace, cu care se retează capete sau crengi şi se doboară trupuri omeneşti sau copaci, după împrejurări.

Toate aceste arme se agitau frenetic în mâinile lor, însoţite de strigăte ce-ţi luau auzul; luptătorii se atacau; unii cădeau ca morţi, alţii scoteau strigăte de victorie. Femeile, mai ales cele bătrâne, participau şi ele, stăpânite de demonul războiului, aţâţând bărbaţii la luptă, aruncându-se peste falsele cadavre, prefăcându-se că le mutilează, cu o sălbăticie care n-ar fi fost mai groaznică nici în realitate. Tot timpul, lady Helena se temu ca jocul să nu se transforme într-o luptă serioasă. Dealtfel, copiii, care luaseră şi ei parte, se băteau acum în toată puterea cuvântului. Băieţaşii, şi mai ales fetiţele, care erau cele mai îndârjite, îşi cărau la pumni cu nemiluita.

Această luptă simulată dura de vreo zece minute, când, deodată, luptătorii se opriră. Armele le căzură din mâini şi o linişte adâncă luă locul larmei asurzitoare. Băştinaşii rămaseră încremeniţi în ultima lor mişcare, ca personajele unor tablouri vii. Ai fi spus c-au împietrit.

Care era pricina acestei schimbări şi cărui fapt se datora

încremenirea lor bruscă? Aflară îndată.

Un stol de „cacadu” zbura în clipa aceea la înălţimea arborilor de cauciuc. Umpleau aerul cu flecăritul lor, şi datorită penelor viu colorate dădeau impresia unui curcubeu zburător. Lupta fusese întreruptă de apariţia acestui nor strălucitor de păsări şi o vânătoare, mult mai folositoare decât războiul acesta simulat, începu.

Unul din băştinaşi, punând mâna pe un instrument vopsit în roşu, de o formă specială, îşi părăsi tovarăşii care stăteau încă nemişcaţi şi se îndreptă, printre copaci şi arbuşti, înspre cârdul de cacadu. Târându-se, nu făcea nici un zgomot, nu atingea nici o frunză, nu clintea nici o pietricică din loc. Părea o umbră care alunecă.

Ajuns la o depărtare potrivită, indigenul îşi aruncă instrumentul pe o traiectorie orizontală, la o înălţime de două picioare de la pământ. Arma străbătu astfel un spaţiu de vreo patruzeci de picioare; apoi, deodată, fără a atinge pământul, se ridică în unghi drept, urcându-se la o sută de picioare (circa 30 de metri) în sus; lovi mortal vreo douăsprezece păsări, apoi, descriind o parabolă, căzu din nou la picioarele vânătorului. Glenarvan şi tovarăşii săi fură uimiţi; nu-şi puteau crede ochilor.

— E bumerangul, le explică Ayrton.

— Bumerangul! strigă Paganel. Bumerangul australian!

Şi, ca un copil, se duse să pună mâna pe minunatul instrument, „ca să vadă ce are înăuntru”.

Într-adevăr, ai fi crezut că un mecanism interior, un resort destins brusc, îi schimbă direcţia. Nici urmă de aşa ceva.

Bumerangul era doar o bucată de lemn tare şi îndoit, de vreo treizeci-patruzeci de şchioape lungime. La mijloc avea o grosime de vreo trei şchioape şi se termina cu nişte vârfuri ascuţite. Partea lui concavă avea o curbură de şase linii (7 cm) şi cea convexă avea două margini răsfrânte foarte subţiri. Pe cât era de simplu, pe atât era de neînţeles.

— Iată, deci, faimosul bumerang! spuse Paganel, după o cercetare atentă a ciudatei arme. O bucată de lemn, nimic mai mult. De ce o ia în sus, după o bucată de drum orizontal, pentru ca să se întoarcă în mâna celui ce l-a aruncat? Savanţii şi călătorii n-au putut explica niciodată acest mister.

— N-o fi oare la fel cu cercul care, aruncat într-un anumit fel, se întoarce la punctul de plecare? zise John Mangles.

— Sau mai degrabă, adăugă Glenarvan, un efect retrograd, ca la o bilă de biliard lovită într-un anumit punct.

— Nicidecum, răspunse Paganel. În amândouă cazurile, un punct de sprijin determină reacţia; pământul în cazul cercului, postavul în cazul bilei. Dar aici punctul de sprijin lipseşte: instrumentul nu atinge pământul şi totuşi, după ce-şi schimbă direcţia, el urcă la o înălţime considerabilă.

— Cum explici atunci faptul, domnule Paganel? întrebă lady Helena.

— Nu-l explic, doamnă, ci cel mult îl constat: efectul se datorează, desigur, felului în care este aruncat bumerangul şi formei lui speciale. Dar aruncarea rămâne încă un secret al australienilor.

— În orice caz, este foarte ingenios... pentru nişte maimuţe, adăugă lady Helena, privind înspre maior, care dădu din cap foarte puţin convins.

Timpul trecea şi Glenarvan nu mai voia să întârzie călătoria înspre est; era gata să roage călătoarele să se suie din nou în căruţă, când un indigen sosi în goană, rostind cu sufletul la gură câteva cuvinte.

— A, zise Ayrton, au zărit nişte casoari!

— Ce! E vorba de o vânătoare? întrebă Glenarvan.

— Trebuie neapărat s-o vedem! strigă Paganel. Cred că trebuie să fie foarte interesantă şi poate că bumerangul va mai intra încă o dată în funcţiune.

— Ce crezi, Ayrton?

— Nu va dura mult timp, milord, răspunse acesta.

Băştinaşii nu pierdură nici o clipă. Pentru ei era un adevărat noroc să ucidă câţiva casoari, care asigurau hrana tribului pentru câteva zile. De aceea vânătorii îşi pun în joc toată îndemânarea pentru a doborî o asemenea pradă. Dar cum pot fugări şi vâna ei oare un animal atât de iute fără ajutorul puştilor şi fără câini? Aceasta era partea interesantă a spectacolului, pe care Paganel îl aştepta cu atâta nerăbdare.

Casoarul pleşuv, denumit de indigeni „murek”, este un animal care se întâlneşte din ce în ce mai rar pe câmpiile Australiei. Această pasăre, înaltă de două picioare şi jumătate, cu carnea albă, foarte asemănătoare la gust cu aceea a curcanului, are capul acoperit cu o creastă cornoasă, ochii cafenii, ciocul negru, acvilin, gheare puternice; are nişte aripi

puţin dezvoltate, adevărate cioturi, neputându-i servi la zburat; fulgii îi sunt de culoare mai închisă pe gât şi pe piept. Dacă nu zboară, în schimb această pasăre aleargă atât de repede, încât pe un hipodrom ar întrece şi calul cel mai iute. Nu poate fi prinsă decât printr-o deosebită şiretenie.

Iată de ce, la chemarea indigenului, vreo zece australieni se desfăşurară ca un detaşament de puşcaşi. Totul se petrecea pe o minunată câmpie, în care indigoul creştea sălbatic şi înfrumuseţa pământul cu florile lui albastre. Călătorii se opriră la marginea unei păduri de mimoze.

La apropierea băştinaşilor, vreo şase casoari se ridicară şi-o luară la fugă, ascunzându-se la depărtare de o milă. Când vânătorul tribului reperă noua lor ascunzătoare, făcu semn tovarăşilor să se oprească. Aceştia se culcară la pământ, în timp ce el scoase dintr-o plasă două piei de casoar, foarte îndemânatic cusute, cu care se îmbrăcă. Ridică braţul drept peste cap, şi imită, mişcându-se, mersul unui casoar care-şi caută hrană.

Băştinaşul se îndreptă spre ascunzătoarea acestora, când oprindu-se ca şi cum ar fi ciugulit grăunţe, când stârnind un nor de praf cu picioarele. Şiretlicul era perfect. Redarea mişcărilor casoarului era de asemenea perfectă. Vânătorul scotea un mormăit surd, care ar fi putut înşela însăşi pasărea. Ceea ce se şi întâmplă. Indigenul se găsi în curând în mijlocul cârdului, care nici nu bănuia apropierea lui. Deodată, braţul său învârti măciuca, şi cinci casoari din şase căzură lângă el.

Indigenul reuşise şi astfel vânătoarea luă sfârşit.

Glenarvan, călătoarele şi micul grup îşi luară atunci rămas-bun de la indigeni, care nu păreau totuşi să fie prea mâhniţi de plecarea lor. Poate că succesul vânătoarei de casoari îi făcea să uite foamea ce-i chinuise până atunci.

Oricum ar fi fost însă, nu te puteai opri să nu le admiri, în anumite ocazii, inteligenţa şi abilitatea.

— Ei bine, dragul meu, sper că n-ai să mai susţii acum că australienii sunt maimuţe! spuse lady Helena, adresându-se lui Mac Nabbs.

— Pentru că ştiu să imite atât de bine mersul unui animal? replică maiorul. Dimpotrivă, aceasta ar justifica teoria mea!

— Gluma nu e un răspuns. Vreau să revii asupra părerii dumitale greşite, insistă lady Helena.

— Ei bine da, stimată verişoară, sau mai bine-zis, nu. Australienii nu sunt maimuţe; maimuţele sunt australieni.

— Asta-i bună!

— Aduceţi-vă aminte ce cred negrii despre interesanta specie a urangutanilor.

— Ce cred?

— Ei spun că maimuţele sunt negri ca şi ei, dar că sunt mai şireţi. „Ele nu au vorbit ca să nu fie puse la muncă”, zicea un negru gelos pe un urangutan îmblânzit, pe care stăpânul său îl hrănea fără să-l pună să facă nici o treabă.

Capitolul XVII

CIOBANII MILIONARI

La 6 ianuarie, pe la ora şapte dimineaţa, după o noapte petrecută în linişte la 146° 15’ longitudine, călătorii îşi re luară drumul. Mergeau necontenit spre răsărit, şi urmele paşilor lor lăsau pe câmpie o linie perfect dreaptă. De două ori întâlniră urme ale squatter-ilor care se îndreptau înspre nord. Aceste urme diferite s-ar fi confundat dacă potcoavele calului lui Glenarvan n-ar fi imprimat în praf urma „treflelor” din Black-Point.

Câmpul era brăzdat uneori de „torente” capricioase înconjurate de merişori, cu ape mai curând vremelnice decât permanente. Ele izvorau din povârnişurile Buffalos-Ranges, un lanţ de munţi mijlocii a căror linie pitorească şi ondulată se profila la orizont.

Hotărâră să facă un popas la poalele lor chiar în seara aceea. Ayrton îmboldi boii şi după o zi în care parcurseră treizeci şi cinci de mile, ajunseră puţin cam obosiţi. Ridicară tabăra lângă câţiva copaci înalţi şi, întrucât noaptea se şi lăsase, cinară în grabă. După un asemenea drum, se gândeau mai puţin la mâncare şi mai mult la somn.

Paganel, care trebuia să fie de pază în prima parte a nopţii, nu se mai culcă; veghea în preajma taberei, cu carabina

pe umăr, plimbându-se în lung şi în lat, ca să reziste mai bine la somn.

Deşi fără lună, noaptea era luminată de strălucirea constelaţiilor australe. Savantul se distră citind în marea carte a firmamentului, veşnic deschisă şi atât de interesantă, pentru cel care poate s-o înţeleagă. Adânca tăcere a naturii adormite nu era întreruptă decât de zgomotul piedicilor care zăngăneau la picioarele cailor.

Paganel se lăsase antrenat în contemplaţiile sale astronomice, ocupându-se mai mult de cele cereşti decât de cele pământeşti, când un sunet depărtat îl smulse din reverie.

Ascultă încordat, şi, spre marea lui uimire, i se păru că distinge sunetele unui pian; ba încă putu distinge câteva acorduri uşor arpegiate; nu se putea înşela.

„Un pian în deşert! îşi zise Paganel. Iată ce n-aş putea admite niciodată!”

Acest lucru era într-adevăr surprinzător, şi Paganel voi mai curând să creadă că vreo pasăre ciudată din Australia imita zgomotul unui orologiu sau al unei tocile.

Dar în acel moment, o voce cu un timbru clar străbătu văzduhul. Pianistul era însoţit de un cântăreţ. Paganel asculta, fără să vrea să admită faptul. Totuşi, după câteva minute, fu silit chiar să recunoască minunata arie care-i ajungea la urechi. Era Il mio tesoro tanto din „Don Juan”.

„Drace! gândi geograful, oricât de ciudate ar fi păsările australiene, şi chiar dacă papagalii ar fi cei mai mari muzicieni din lume, tot nu ar fi în stare să imite o pagină din Mozart!”

Apoi ascultă până la sfârşit melodia încântătoare. Efectul muzicii suave ce străbătea acea noapte limpede era de nedescris. Paganel rămase mult timp sub influenţa farmecului ei divin; apoi glasul se stinse şi totul fu învăluit în tăcere.

Când Wilson veni să-l schimbe pe Paganel, îl găsi cufundat în visare. Paganel nu suflă o vorbă marinarului; se gândi să-i comunice lui Glenarvan ciudata întâmplare a doua zi şi se ghemui subt cort.

Ziua următoare, nişte lătrături neaşteptate treziră tot grupul. Glenarvan se sculă imediat. Doi „pointers” cu picioare lungi, minunaţi prepelicari de rasă englezească, se jucau la marginea unui crâng. La apropierea călătorilor, se retraseră printre copaci, înteţindu-şi lătrăturile.

— Deci în această pustietate se află o staţiune, care trebuie să aibă şi vânători, de vreme ce văd câini de vânătoare.

Paganel tocmai se pregătea să-şi povestească impresiile din noaptea trecută, când apărură doi tineri, călare pe nişte cai de rasă, de toată frumuseţea, adevăraţi „hunters”.

Cei doi tineri, îmbrăcaţi în costume elegante de vânătoare, se opriră la vederea micului convoi, care înnoptase ca într-un sălaş ţigănesc. Tocmai când păreau că se întreabă ce caută în acest loc oameni înarmaţi, zăriră călătoarele care coborau din căruţă. Îndată, ei descălecară şi înaintară spre ele cu pălăria în mână.

Lordul Glenarvan merse în întâmpinarea lor şi, cum era un străin, îşi spuse numele şi titlurile sale. Tinerii se înclinară şi unul din ei, cel mai vârstnic, spuse:

— Milord, împreună cu doamnele şi tovarăşii dumneavoastră, aveţi să ne faceţi cinstea de a vă odihni în locuinţa noastră?

— Domnii...? zise Glenarvan.

— Michel şi Sandy Patterson, proprietarii staţiunii Hottam. Vă aflaţi pe teritoriul staţiunii şi până acasă la noi nu aveţi de parcurs nici un sfert de milă.

— Domnilor, răspunse Glenarvan, n-aş vrea să abuzez de ospitalitatea oferită într-un mod atât de călduros.

— Milord, reluă Michel Patterson, primind invitaţia, faceţi o nespusă plăcere unor bieţi exilaţi care vor fi prea fericiţi să vă aibă ca musafiri în mijlocul deşertului.

Glenarvan se înclină, acceptând invitaţia.

— Domnule, zise atunci Paganel, adresându-se lui Miehel Patterson, sunt indiscret întrebându-vă dacă dumneavoastră eraţi acela care aţi cântat astă-noapte o arie din opera neîntrecutului Mozart?

— Eu, domnule, răspunse tânărul, şi vărul meu Sandy era acela care mă acompania.

— Ei bine, domnule, reluă Paganel, primiţi sincerele felicitări ale unui francez, admirator pasionat al acestei muzici.

Paganel întinse mâna tânărului, care i-o strânse cu multă căldură. Michel Patterson arătă apoi înspre dreapta, indicându-le drumul pe unde trebuiau s-o pornească. Caii fuseseră lăsaţi în grija lui Ayrton şi a marinarilor. Vorbind şi minunându-se de cele ce vedeau împrejurul lor, călătorii, îndrumaţi de cei doi tineri,

ajunseră pe jos la locuinţa din staţiunea Hottam.

Era, într-adevăr, o aşezare minunat întreţinută, cu severitatea riguroasă a parcurilor englezeşti. Câmpii imense, îngrădite cu garduri cenuşii, se întindeau cât vedeai cu ochii. Aici păşteau boi cu miile şi oi cu milioanele. Numeroşi ciobani ajutaţi de câini şi mai numeroşi păzeau această turmă zgomotoasă. Lătratul dulăilor şi pocnetele harapnicelor se amestecau cu răgetele şi behăiturile animalelor.

Spre răsărit, privirea li se opri la o lizieră de „myallis” şi arbori de cauciuc, dominaţi de măreaţa culme a muntelui Hottam, care se înălţa până la şapte mii cinci sute de picioare. Galerii lungi de copaci verzi, cu frunze necăzătoare, porneau aidoma razelor de soare, în toate direcţiile. Ici-colo se zăreau crânguri dese de „grass-trees”, nişte arbuşti înalţi de zece picioare, care semănau cu un palmier pitic şi ale căror frunze înguste şi lungi se împleteau într-o masă verde. Aerul era îmbălsămat de mireasma laurilor-mentă, ale căror buchete de flori albe, atunci în floare, împrăştiau cele mai suave arome.

Minunatele grupuri de arbori indigeni se împleteau cu soiurile transplantate din clima europeană. Piersicul, părul, mărul, smochinul, portocalul şi chiar stejarul fură salutaţi cu urale de către călători, şi dacă ei nu se mirară prea mult de faptul că stăteau la umbra copacilor din ţara lor, în schimb fură uimiţi de păsările care zburau printre ramuri, ca: „satinsbirds” cu pene mătăsoase şi „sericulele” jumătate aurii, jumătate de un negru catifelat.

Printre altele, ei admirau pentru prima dată „menura”, pasărea-liră, a cărei coadă are forma graţiosului instrument al lui Orfeu. Ea fugea printre ferigile arborescente, şi când coada i se lovea de ramuri, te mirai aproape că nu auzeai armonioasele acorduri din care se inspirase Amfion la reclădirea zidurilor Tebei. Lui Paganel îi veni poftă să cânte din liră. Între timp, lordul Glenarvan nu se mai sătura admirând minunile feerice ale acestei oaze improvizate în deşertul australian. El asculta povestea tinerilor. În Anglia, în mijlocul câmpiilor ei civilizate, noul sosit ar fi trebuit să povestească gazdei, mai întâi el, de unde venea şi încotro mergea. Dar aici, Michel şi Sandy Patterson socotiră că întâi trebuie să fie ei cunoscuţi călătorilor cărora le ofereau ospitalitatea. Deci îşi spuseră povestea.

Povestea lor era povestea multor tineri englezi, harnici şi

inteligenţi, care nu cred că bogăţia te scuteşte de a munci. Michel şi Sandy Patterson erau fiii unui bancher din Londra. La vârsta de douăzeci de ani, tatăl lor le spusese: „Iată, băieţi, câteva milioane. Mergeţi într-o colonie îndepărtată, întemeiaţi o întreprindere folositoare, numai prin muncă veţi ajunge să cunoaşteţi viaţa. Dacă izbutiţi, cu atât mai bine. Dacă veţi da greş, nu e o nenorocire. Nu o să regret milioanele care v-au ajutat să deveniţi cu adevărat oameni”. Tinerii se supuseră voinţei părintelui. Aleseră, în Australia, colonia Victoria pentru a-şi investi bancnotele încredinţate şi nu avură de ce să se căiască. După trei ani, gospodăria întemeiată de ei era în plină înflorire.

În provinciile Victoria, Noua Galie de Sud şi Australia meridională există mai mult

«*Menura*» *sau pasărea-liră*

de trei mii de astfel de staţiuni, unele sub conducerea squatter-ilor care cresc vitele şi altele conduse de „settlers”, care au ca ocupaţie de căpetenie agricultura. Până la sosirea celor doi tineri englezi, cea mai însemnată aşezare de felul acesta era aceea a lui Jamieson, care se întindea pe o suprafaţă de o sută de kilometri, mărginită pe o lungime de douăzeci şi cinci de kilometri de Paroo, afluent al lui Darling.

Staţiunea Hottam o întrecea astăzi prin întindere şi prin rentabilitate. Cei doi tineri erau şi squatteri şi settleri în acelaşi timp. Îşi administrau imensa lor proprietate cu o rară îndemânare şi, ceea ce este mai greu, cu o energie puţin obişnuită.

După cum se vede, staţiunea se găsea la o mare distanţă de oraşele principale, în mijlocul deşerturilor puţin umblate de pe malurile Murray-ului. Ea se întindea între meridianele 146°48’ şi 147°, pe un teren lung de cinci leghe şi lat tot pe atât, aşezat între Buffalos-Ranges şi muntele Hottam. La cele două unghiuri nordice ale acestui întins patrulater se ridica în stânga muntele Aberdeen şi în dreapta vârfurile lui High-Barven. Apele sinuoase şi limpezi nu lipseau graţie torentelor şi afluenţilor râului Oven, care se varsă la nord, în Murray. Creşterea vitelor şi agricultura dădeau astfel rezultate minunate. Zece mii de pogoane de pământ, îngrăşate din belşug şi bine cultivate, îşi împleteau recoltele indigene cu produsele exotice, în timp ce câteva milioane de animale păşteau iarba păşunilor înverzite. Produsele staţiunii Hottam erau cotate pe pieţele din Castlemaine şi Melbourne la un curs foarte ridicat.

Michel şi Sandy Patterson tocmai isprăviseră de povestit amănuntele vieţii lor, un adevărat exemplu de perseverenţă, când la capătul unei alei de casuarina se zări locuinţa lor.

Era o casă frumoasă din lemn şi cărămidă, pierdută între buchete de „emerophylis”. Avea forma elegantă a unei case

elveţiene, înconjurată, jur împrejur, de o verandă cu lămpi chinezeşti agăţate de stâlpi. La ferestre atârnau draperii multicolore, care păreau înflorite. Nu putea fi ceva mai cochet, mai plăcut ochiului, şi totodată mai confortabil. Pe peluze, pe nişte stâlpi ce se aflau de jur împrejur, erau nişte lampioane de bronz; pe înserate, parcul era luminat de luminile albe ale unor lămpi cu gaz ce se alimentau dintr-un mic gazometru ascuns sub boschete de myalli şi de ferigi arborescente.

Nicăieri nu vedeai nici acareturi obişnuite, nici grajduri, nici magazii, nimic din caracteristicul unei exploatări agricole. Toate acestea – formând un adevărat sat – erau aşezate la un sfert de milă, în fundul unei mici văi, numărând mai mult de douăzeci de colibe şi case. Fire electrice făceau legătura între sat şi casa proprietarilor. Departe de orice zgomot, aceasta părea îngropată în pădurea de copaci exotici.

În curând ieşiră din aleea de casuarina. Păşiră pe un mic pod de fier de o eleganţă neîntrecută, aruncat peste un pârâu ce clipocea vesel, şi intrară în parc. Un intendent stilat veni în întâmpinarea călătorilor; porţile locuinţei se deschiseră şi oaspeţii intrară în somptuoasele apartamente aflate în interiorul acestei vile inundate de flori.

Înaintea ochilor li se înfăţişă un interior luxos şi modern. Din anticamera decorată cu scene de vânătoare se deschideau uşile unui salon mare cu cinci ferestre. Un pian acoperit cu partituri vechi şi noi, şevalete cu tablouri schiţate, socluri împodobite cu statui de marmură, câteva tablouri ale maeştrilor flamanzi, agăţate pe pereţi, covoare scumpe şi moi, care păreau sub picior o iarbă deasă, tapiţerii reprezentând episoade mitologice pline de graţie, un policandru antic atârnat de tavan, faianţe rare, bibelouri de preţ şi de un gust rafinat, mii de nimicuri scumpe şi delicate pe care te mirai să le întâlneşti într-o locuinţă australiană, dovedeau o îmbinare perfectă a confortului şi artei. Tot ceea ce putea da farmec monotoniei unui exil voluntar, tot ceea ce putea să-ţi aducă aminte de obiceiurile europene mobila minunatul salon de aici. Ţi se părea că te găseşti în vreun castel din Franţa sau din Anglia.

Cele cinci ferestre lăsau să pătrundă, prin ţesătura fină a draperiilor, o lumină cernută, pe care o îmblânzea şi mai mult penumbra verandei. Din această parte, locuinţa domina o vale largă, ce se întindea până la poalele munţilor dinspre răsărit.

Şirul de câmpii şi codri, marile luminişuri care se zăreau pe ici, pe colo, colinele rotunjite cu graţie şi relieful accidentat al pământului formau laolaltă un spectacol de nedescris. Nici o altă regiune din lume nu putea oferi o astfel de panoramă; nici chiar vestita Vale a Paradisului, de la frontierele norvegiene ale Telemark-ului. Tabloul ce li se desfăşura înaintea ochilor, brăzdat în fâşii lungi de umbră şi lumină, se schimba în fiecare ceas, după capriciile soarelui. Nici nu puteai să-ţi închipui ceva mai frumos, şi această încântătoare privelişte satisfăcea pe deplin pe spectatorii cei mai pretenţioşi.

Între timp, la ordinul lui Sandy Patterson, intendentul staţiunii pregăti o gustare şi, în mai puţin de un sfert de ceas de la sosire, călătorii luară loc în jurul unei mese servită cu toată pompa. Belşugul, calitatea felurilor de mâncare şi a vinurilor erau indiscutabile; dar ceea ce le făcea mai ales plăcere, în mijlocul acestei abundenţe rafinate, era bucuria celor doi tineri squatteri care se arătau fericiţi că pot face oaspeţilor o primire atât de frumoasă, în locuinţa lor.

Dealtfel, nu întârziară să afle ţelul expediţiei şi se arătară foarte interesaţi faţă de cercetările lui Glenarvan; la rândul lor dădură speranţe copiilor căpitanului.

— Harry Grant, spuse Michel, a căzut cu siguranţă în mâinile băştinaşilor, de vreme ce nu a reapărut în aşezările de pe coastă. El ştia întocmai unde se află: o spune documentul, şi dacă n-a ajuns în vreo colonie engleză, cu siguranţă că trebuie să fi ajuns prizonierul băştinaşilor, în clipa în care a pus piciorul pe ţărm.

— Întocmai aşa a păţit maistrul său, Ayrton, răspunse John Mangles.

— Dar dumneavoastră, domnilor, întrebă lady Helena, n-aţi auzit niciodată vorbindu-se de catastrofa Britanniei?

— Niciodată, doamnă, răspunse Michel.

— Şi cum credeţi că a fost tratat căpitanul Grant ca prizonier la australieni?

— Australienii nu sunt cruzi, doamnă, răspunse tânărul squatter, şi Miss Grant poate să fie liniştită în această privinţă. Cunoaştem numeroase pilde ale blândeţii lor, şi câţiva europeni au trăit multă vreme printre ei, fără să se plângă vreodată de brutalitate din partea acestora.

— King, printre alţii, spuse Paganel, singurul supravieţuitor

din expediţia lui Burke.

— Nu numai acest explorator îndrăzneţ, reluă Sandy, dar şi un soldat englez pe nume Buckely, care, salvându-se în 1803 pe coasta Port Philippe, fiind cules de indigeni, a trăit treizeci şi trei de ani printre ei.

— Şi de atunci încoace, adăugă Michel Patterson, unul din ultimele numere din Australasian vorbeşte despre un anume Morrill care s-a reîntors de curând printre tovarăşii săi, după şaisprezece ani de prizonierat. Căpitanul trebuie să fi avut aceeaşi soartă, căci Morrill a fost luat prizonier şi târât în interiorul continentului în urma naufragierii corăbiei Peruviana, în 1846. De aceea cred că trebuie să aveţi toată nădejdea.

Cuvintele tânărului squatter bucurară nespus de mult pe ascultători, deoarece confirmau întru totul informaţiile pe care le dăduseră înainte Paganel şi Ayrton.

După ce călătoarele se ridicară de la masă, începură să vorbească şi despre ocnaşi. Squatterii aflaseră de catastrofa de la Camden Bridge, dar nu-i nelinişte deloc prezenţa unei bande de evadaţi. Răufăcătorii n-ar fi îndrăznit să atace o staţiune populată cu peste o sută de oameni. Dealtfel, nu erau de părere că banda putea să se aventureze în deşerturile Murray-ului, unde n-aveau ce căuta, şi nici în coloniile din Noua Galie, în care drumurile sunt foarte supravegheate. De aceeaşi părere era şi Ayrton.

Lordul Glenarvan nu putu refuza invitaţia celor două gazde de a petrece toată ziua în staţiunea Hottam. Era vorba de o întârziere de douăsprezece ore, în care timp însă se odihneau. Caii şi boii stând în grajdurile confortabile ale staţiunii puteau să se întremeze.

Se înţeleseră deci să rămână, şi cei doi tineri întocmiră un program pentru ziua aceea, pe care oaspeţii îl acceptară cu plăcere.

La amiază, şapte „hunters” voinici jucau în frâu la uşile locuinţei. Doamnele se suiră într-un „break” elegant cu hăţuri lungi, care dădeau vizitiului prilejul să-şi arate îndemânarea în manevrarea savantă a ceea ce se numeşte „four in hand”[1]. Hăitaşii călări mergeau înainte, înarmaţi cu cele mai bune arme de vânătoare; în urma lor porniră călăreţii, galopând pe lângă portierele break-ului, în timp ce haita de „pointers” lătra veselă

[1] Expresie englezească pentru mânatul a patru cai.

prin tufişuri.

Timp de câteva ore, cavalcada străbătu drumurile şi aleile acestui parc întins cât un mic stat din Germania. Într-adevăr, Reuss-Schleitz sau Saxa-Coburg Gotha ar fi încăput într-însul. Întâlneai puţini locuitori, în schimb oile mişunau pretutindeni. Cât despre vânat, o întreagă armată de hăitaşi n-ar fi adus mai multă pradă în bătaia puştilor. În curând răsună un ropot de detunături care nelinişti oaspeţii paşnici ai codrilor şi ai câmpiilor. Tânărul Robert făcu minuni, alături de maiorul Mac Nabbs. Băiatul acesta îndrăzneţ era tot timpul în frunte, în ciuda sfaturilor şi rugăminţilor surorii sale. El era acela care trăgea întotdeauna primul foc.

John Mangles îşi luă sarcina să vegheze asupra lui şi Mary Grant se linişti.

În timpul vânătoarei uciseră câteva animale specifice Australiei, pe care Paganel le ştia mai înainte doar după nume: printre altele, „wombat"-ul şi „bandicoot"-ul.

Wombat-ul este un ierbivor care-şi sapă vizuini ca viezurii; este mare cât o oaie şi are o carne excelentă.

Bandicoot-ul este o specie de marsupial, care întrece vulpea din Europa şi i-ar putea da adevărate lecţii în materie de jaf prin ogrăzi. Acest animal destul de respingător la înfăţişare, lung de un picior şi jumătate, căzu sub gloaneţele lui Paganel, care, din amor-propriu vânătoresc, îl găsi fermecător. „Un animal adorabil", spunea el.

Printre alte exemplare ciudate, Robert ucise cu multă îndemânare un „dasyure viverriri", un fel de vulpe micuţă, cu blana neagră, pătată cu alb, la fel de preţioasă ca aceea a jderului, şi o pereche de opposumi, care se ascundeau în frunzişul des al copacilor înalţi.

Dar din toate isprăvile, cea mai interesantă fu fără doar şi poate o vânătoare de canguri. Pe la patru după-masă, câinii puseră pe goană un întreg cârd din aceste marsupiale ciudate. Puii se adăpostiră repede în punga maternă, şi toată ceata o luă la fugă. Nimic nu poate fi mai uimitor decât salturile enorme ale cangurului, la care picioarele dindărăt, de două ori mai lungi decât cele dinainte, se întind ca un arc.

În fruntea trupei în goană alerga un mascul înalt de cinci picioare, un specimen minunat de „macropus giganteus", un „moş" cum îi spun bushmen-ii.

Cale de patru-cinci mile, vânătoarea fu în toi. Cangurii nu osteneau şi câinii, care se tem pe bună dreptate de laba puternică a acestora, înarmată cu o gheară ascuţită, nu cutezau să se apropie de ei. Dar în cele din urmă, istovit de alergătură, cârdul se opri, şi „moşul” se sprijini de un trunchi de copac, gata să se apere. Unul din prepelicari, venind în goana mare, se rostogoli lângă ei. În aceeaşi clipă, nenorocitul câine era aruncat în aer, apoi căzu din nou la pământ cu pântecul sfişiat. Desigur, haita întreagă n-ar fi putut răpune puternicele marsupiale. Trebuiră deci să pună mâna pe puşti, căci numai gloanţele puteau veni de hac uriaşului animal.

În clipa aceea, Robert era să cadă victimă imprudenţei sale; vrând să dea o lovitură sigură, se apropie atât de mult de cangur, încât acesta, dintr-un salt, se repezi la el. Robert căzu. Răsună un ţipăt. De sus, din break, Mary Grant, amuţită de spaimă, cu privirile rătăcite, întindea mâinile înspre fratele ei. Nici un vânător nu îndrăznea să tragă în animal, de frică să nu nimerească copilul.

Deodată, însă, John Mangles, cu cuţitul de vânătoare în mână, se repezi asupra cangurului, cu riscul să fie sfârtecat, şi-l lovi în inimă. Animalul fiind răpus, Robert scăpă teafăr. Într-o clipă fu în braţele surorii sale.

— Mulţumesc, domnule John, mulţumesc! zise Mary Grant, întinzând mâna tânărului căpitan.

— Mi-am luat răspunderea pentru el, răspunse John Mangles, strângând mâna tremurândă a tinerei fete.

Cu acest incident, vânătoarea luă sfârşit. Cârdul de marsupiale se împrăştiase după moartea căpeteniei, al cărei corp fu luat de călători şi dus la locuinţă. Era şase seara. Pe vânători îi aştepta o cină straşnică. Printre alte feluri de mâncare, o ciorbă din coadă de cangur, gătită după moda australiană, se bucură de un deosebit succes.

După ce savurară îngheţate şi delicioase siropuri de fructe, comesenii trecură în salon. Seara fu dedicată muzicii. Lady Helena, care era o foarte bună pianistă, îi încântă pe squatteri cu talentul ei. Michel şi Sandy Patterson cântară arii alese cu mult gust din ultimele partituri ale lui Gounod, Victor Masse, Felicien David şi chiar ale geniului neînţeles, Richard Wagner.

La ora unsprezece li se servi ceaiul pregătit cu acea

perfecţiune englezească pe care nimeni nu o poate egala. Paganel ceru să i se servească ceaiul obişnuit în Australia; i se aduse o licoare neagră ca cerneala, un litru de apă în care fiersese patru ceasuri o jumătate de livră de ceai. Şi în ciuda strâmbăturilor lui, declară că e o băutură excelentă.

La miezul nopţii, oaspeţii staţiunii fură conduşi în camere răcoroase şi confortabile, unde îşi continuară în vis întâmplările acestei zile plăcute.

În zorii zilei următoare îşi luară rămas bun de la tinerii squatteri. Le mulţumiră şi îşi făgăduiră să se revadă în Europa, la Malcolm-Castle. Apoi, căruţa porni, înconjură muntele Hottam, şi în curând locuinţa dispăru ca un vis frumos. Drum de încă cinci mile caii au mai bătut pământul staţiunii.

Abia pe la ora nouă depăşiră ultima împrejmuire şi convoiul se adânci în ţinuturile aproape necunoscute ale provinciei Victoria.

Capitolul XVIII

ALPII AUSTRALIENI

O imensă barieră tăia drumul către sud-est. Era lanţul Alpilor australieni, o vastă fortificaţie, ale cărei ziduri capricioase se întind pe o lungime de o mie cinci sute de mile şi stăvilesc norii la patru mii de picioare înălţime.

Cerul acoperit nu lăsa să ajungă pe pământ decât o căldură filtrată prin ţesătura deasă a aburilor. Temperatura era deci suportabilă; totuşi înaintai cu greu pe terenul care încă de pe acum era foarte accidentat. Ridicăturile câmpiei erau din ce în ce mai pronunţate. Ici-colo se înălţau câteva dealuri pe care creşteau arborii de cauciuc verzi. Ceva mai departe, coline mult mai mari formau primele trepte ale munţilor Alpi. Trebuia să urci necontenit, fapt pe care-l constatai după truda boilor, al căror jug pârâia sub greutatea căruţei; ei suflau din greu şi muşchii dintre glezne şi genunchi li se încordau, gata să se rupă. Osiile carului gemeau la opintelile neaşteptate pe care Ayrton, cu

toată îndemânarea lui, nu izbutea să le evite. Călătoarele făceau haz de necaz.

John Mangles şi cei doi marinari ai săi mergeau înainte, la o distanţă de câteva sute de paşi; ei alegeau pentru trecere locurile cele mai puţin accidentate, care, printre bolovanii pe jumătate îngropaţi în pământ, formau adevărate strâmtori, prin care vehiculul era silit să-şi găsească drumul cel mai puţin anevoios. Traversarea acestei regiuni stâncoase devenise o adevărată problemă de navigaţie.

Drumul era greu şi adesea primejdios. De nenumărate ori, toporul lui Wilson trebui să deschidă drum prin desişurile de arbuşti. Pământul argilos şi umed le aluneca de sub picioare. Drumul dură mai mult decât prevăzuseră, din cauza numeroaselor ocoluri pe care fură nevoiţi să le facă din pricina piedicilor inaccesibile: stâncile înalte de granit, prăpăstiile adânci, lagunele suspecte. Astfel, spre seară, abia străbătuseră o distanţă de o jumătate de grad. Înnoptară la poalele Alpilor, pe malul râului Cobongra, la marginea unei mici câmpii acoperite de copăcei înalţi de patru picioare, ale căror frunze îţi înveseleau privirea cu roşul lor deschis.

— Ne va fi greu să trecem, spuse Glenarvan privind spre munţii a căror siluetă începuse să se cufunde în întunericul serii. Alpii! Iată un nume ce dă de gândit.

— Nu trebuie să exagerăm, scumpul meu Glenarvan, îi linişti Paganel. Nu-ţi închipui că ai de trecut o întreagă Elveţie. În Australia există munţii Grampiani, Pirinei, Alpi, Munţii Albaştri, ca în Europa şi în America, dar toţi sunt în miniatură. Sunt pur şi simplu o dovadă că imaginaţia geografilor are margini şi că limbajul numelor proprii este foarte limitat.

— Aşadar, Alpii australieni?... întrebă lady Helena.

— Sunt nişte munţi de buzunar, răspunse Paganel. Îi vom trece fără să ne dăm seama.

— Vorbeşti pe socoteala dumitale! spuse maiorul. Numai un om distrat poate traversa un lanţ de munţi fără să-şi dea seama.

— Distrat! strigă Paganel. Dar nu mai sunt deloc distrat. Cer părerea doamnelor. De când am pus piciorul pe continent, nu m-am ţinut oare de cuvânt? M-am făcut vinovat de vreo neatenţie? îmi puteţi reproşa vreo greşeală?

— Nici una, domnule Paganel, spuse Mary Grant. Eşti

acum cel mai perfect dintre oameni.

— Prea perfect! adăugă râzând lady Helena. Îţi stătea bine cu lipsa dumitale de atenţie.

— Nu-i aşa, doamnă? răspunse Paganel. Dacă nu mai am nici un defect, am să fiu un om ca toată lumea. Sper deci să fac în curând o nouă boroboaţă, de care să puteţi râde straşnic. Vedeţi bine că atunci când nu sunt distrat, parcă nu mai sunt eu.

A doua zi, la 9 ianuarie, în ciuda asigurărilor date de încrezătorul geograf, convoiul începu să străbată cu multă greutate Alpii. Fură nevoiţi să apuce un drum la întâmplare, intrând în trecători înguste şi adânci care puteau sfârşi în fundături.

Ayrton ar fi fost desigur foarte încurcat dacă, după un ceas de mers, nu s-ar fi arătat pe una din potecile muntelui un han părăginit.

— Drace, strigă Paganel, într-un loc ca ăsta, stăpânul tavernei nu cred să facă avere! La ce poate sluji aici un han?

— Să ne spună pe unde trebuie să mergem! răspunse Glenarvan. Hai să intrăm!

Glenarvan şi Ayrton pătrunseră în han. Stăpânul Bush-Inn-ului, aşa scria pe firma hanului, era un om grosolan, cu faţa aspră şi respingătoare, care era, cu siguranţă, clientul cel mai de seamă al propriului său birt pentru gin, brandy şi whisky. De obicei, vizitatorii lui nu erau decât squatterii în trecere, sau câţiva conducători de turme.

Hangiul răspunse morocănos la întrebările puse. Dar informaţiile lui fură de ajuns ca Ayrton să-şi poată stabili traseul. Glenarvan îi mulţumi hangiului pentru oboseală, dându-i câteva coroane, dar în momentul când da să iasă din tavernă, privirile îi căzură pe un afiş lipit de perete.

Era un afiş al poliţiei coloniale, care semnala evadarea ocnaşilor din Perth şi da un premiu pentru capul lui Ben Joyce. O sută de lire erau oferite aceluia care-l va da pe mâna poliţiei.

— Hotărât lucru, spuse Glenarvan maistrului, e un mizerabil bun de spânzurat.

— Şi mai ales, bun de prins! răspunse Ayrton. O sută de lire e ceva. Nici nu face el atâta!

— Nici cârciumarul, adăugă Glenarvan, nu-mi inspiră prea multă încredere, cu tot anunţul acela afişat pe perete.

— Nici mie, mărturisi Ayrton.

Glenarvan şi maistrul ajunseră din urmă căruţa. Se îndreptară spre locul unde se termina drumul din Lucknow. Acolo şerpuia o trecătoare îngustă, prin care începură să urce.

Drumul era greu. De mai multe ori, călătoarele şi tovarăşii lor fură nevoiţi să coboare, mergând pe jos. Ba fu chiar nevoie ca aceştia să pună umărul la căruţă, împingând la roţi sau sprijinind-o adesea să nu alunece pe pantele primejdioase: apoi dejugară boii, pe care oiştea îi împiedica să se întoarcă la cotituri bruşte, înţepeniră vehiculul care aluneca la vale, şi de mai multe ori Ayrton fu nevoit să recurgă la caii care erau şi aşa osteniţi de urcuşul pe care-l parcurseseră.

Fie din pricina oboselii prea mari, fie din altă pricină, un cal muri chiar în ziua aceea. Căzu deodată, fără nici un semn care să prevestească accidentul. Era calul lui Mulrady, şi când acesta vru să-l ridice, constată că era mort.

— Trebuie să-şi fi rupt vreo vână, spuse Glenarvan.

— Desigur, răspunse Ayrton.

— Ia calul meu, Mulrady, adăugă Glenarvan. Eu am să mă urc în căruţă lângă lady Helena.

Mulrady se supuse şi coloana continuă urcuşul obositor, după ce lăsă hoitul animalului pradă corbilor.

Lanţul Alpilor australieni nu-i prea lat, neavând nici opt mile la bază. Dacă trecătoarea aleasă de Ayrton ducea, fără să se înfunde, până pe versantul răsăritean, s-ar fi putut ca drumeţii să treacă în patruzeci şi opt de ore bariera aceasta înaltă. Până la malul mării nu mai era apoi vorba nici de piedici mari, nici de drumuri grele.

În cursul zilei de 10, călătorii atinseră cel mai înalt punct din trecătoare, de o înălţime de vreo două mii de picioare. Se aflau pe un platou deschis, de unde îţi puteai arunca privirea până departe, înspre nord sticleau apele liniştite ale lacului Omeo, presărate pe toată întinderea cu păsări de apă, iar dincolo de lac se întindeau marile câmpii ale fluviului Murray. La sud se întindeau fâşiile de pământ înverzit din Gippsland, terenurile aurifere şi pădurile care aveau înfăţişarea unui ţinut primitiv. Aici natura mai era încă stăpâna produselor ei, a apelor, a marilor arbori neatinşi încă de loviturile topoarelor, şi squatterii, încă puţini pe atunci, nu îndrăzneau să lupte împotriva ei. Lanţul Alpilor părea că desparte două regiuni

diferite, dintre care una îşi păstrase sălbăticia. Soarele apunea şi câteva raze, străpungând norii înroşiţi, reînviau culorile districtului Murray. Gippsland, dimpotrivă, adăpostit îndărătul zidului muntos, se pierdea într-un întuneric ceţos şi-ai fi spus că umbra îneca într-o noapte timpurie toată regiunea transalpină. Spectatorii, aşezaţi între cele două ţinuturi atât de diferite, simţiră contrastul puternic şi fură cuprinşi de oarecare emoţie la vederea acestei regiuni aproape necunoscute, pe care aveau s-o străbată până la graniţele provinciei Victoria.

Înnoptară chiar pe podiş. A doua zi începu coborâşul, care merse destul de repede. Călătorii fură surprinşi de o grindină teribilă, silindu-i să se adăpostească pe sub stânci. Nu mai erau grăunţe, ci adevăraţi bulgări de gheaţă, care cădeau din norii furtunoşi. Nici praştia nu i-ar fi azvârlit cu mai multă putere, şi câteva lovituri zdravene îi făcură pe Paganel şi pe Robert să se retragă şi ei. Căruţa fu ciuruită în câteva locuri: puţine acoperişuri ar fi rezistat bucăţilor ascuţite de gheaţă, din care unele se încrustau în trunchiul arborilor. Dacă nu voiau să fie ucişi, trebuiau să aştepte sfârşitul acestei averse teribile. Se opriră ca vreo oră şi, după aceea, grupul porni din nou pe stâncile povârnite, foarte alunecoase încă din pricina grămezilor de grindină.

Către seară, deşi foarte zdruncinată, cu fierăria slăbită din încheieturi, dar aşezată încă bine pe roţile ei de lemn, căruţa cobora ultimele trepte ale Alpilor printre brazi înalţi, izolaţi. Trecătoarea ducea în câmpiile din Gippsland. Din fericire, lanţul Alpilor fusese trecut şi, ca de obicei, fură date ordinele pentru noapte.

La 12 ianuarie, în zori, călătoria fu reluată cu o deosebită ardoare. Toţi erau grăbiţi să ajungă la Oceanul Pacific, chiar în punctul în care se sfărâmase Britannia. Numai de acolo puteau căpăta informaţii precise cu privire la urmele naufragiaţilor, şi nu din ţinuturile pustii din Gippsland. Ayrton îl zorea pe Glenarvan să expedieze Duncan-ului ordinul să vină la coasta spre care se îndreptau, pentru a le pune la îndemână toate mijloacele de investigaţie. El era de părere să profite de drumul din Lucknow, care ducea la Melbourne. Mai târziu ar fi fost mai greu, căci lipseau complet legăturile directe cu capitala.

Sfaturile maistrului păreau bune. Paganel era de părere să se ţină seama de ele. Credea că prezenţa iahtului le-ar fi foarte

folositoare într-o asemenea împrejurare şi confirmă că, odată ce vor fi trecut de drumul din Lucknow, nu mai puteau comunica cu Melbourne.

Glenarvan era nehotărât şi poate că la insistenţele lui Ayrton ar fi expediat ordinul, dacă maiorul n-ar fi combătut această hotărâre cu cea mai mare energie. El demonstră că expediţia va avea nevoie de prezenţa lui Ayrton, că numai el cunoştea ţinutul în vecinătatea coastei şi că dacă întâmplarea va îndruma caravana pe urmele lui Harry Grant, maistrul le va putea urmări ca nimeni altul; în sfârşit, că numai el putea indica locul exact unde naufragiase Britannia. Mac Nabbs era deci de părere să se continue călătoria fără a se schimba nimic din program şi-şi găsi un aliat în John Mangles. Tânărul căpitan arătă chiar că ordinul lordului avea să ajungă mai uşor la Duncan expediindu-se din Twofold-Bay, decât printr-un curier nevoit să străbată două sute de mile printr-o ţară sălbatică. Părerea lor fu acceptată şi rămase hotărât ca ordinul să fie trimis la sosirea lor la Twofold-Bay. Maiorul observă că Ayrton era destul de dezamăgit. Dar, aşa cum îi era obiceiul, nu spuse nimic şi-şi păstră observaţiile pentru sine.

Câmpiile care se întind la poalele Alpilor australieni sunt netede şi uşor înclinate spre est. Tufişuri mari de mimoze, eucalipţi şi arbori de cauciuc de soiuri diferite întrerupeau ici şi colo monotonia generală. „Gastrolobium grandiflorum” acoperea pământul cu arbuşti înfloriţi. Câteva râuleţe neînsemnate, simple pâraie ticsite de papură măruntă şi năpădite de orhidee, le tăiau deseori drumul. Călătorii le străbăteau prin vaduri. Cârduri de dropii şi de castori o luau la goană, la apropierea călătorilor. Cangurii săreau şi ţopăiau peste arbuşti, ca o trupă de paiaţe elastice. Dar călăreţii caravanei nu se gândeau la vânătoare, şi nici nu era momentul să-şi obosească şi mai mult caii.

Dealtfel, o zăpuşeală apăsătoare domnea în acest ţinut. Atmosfera era încărcată cu enorme cantităţi de electricitate. Oamenii şi animalele îi simţeau influenţa. Mergeau drept înainte, fără să-i intereseze altceva. Doar strigătele lui Ayrton, îndemnându-şi boii obosiţi, întrerupeau liniştea.

De la amiază până la ora două străbătură o pădure ciudată de ferigi, care ar fi trezit desigur admiraţia unor oameni mai puţin istoviţi. Aceste plante arborescente în plină floare

atingeau o înălţime până la treizeci de picioare. Cai şi călăreţi treceau cu uşurinţă pe sub tulpinile lor încovoiate şi uneori câte un pinten răsuna izbindu-se de tulpina lor lemnoasă. Sub aceste umbrele nemişcate domnea o răcoare de care nimănui nu-i trecu prin cap să se plângă. Jacques Paganel, gălăgios ca întotdeauna, scoase câteva suspine de mulţumire, care stârniră cârdurile de papagali şi cacadu; urmă un concert de trăncăneli asurzitoare.

Geograful, bucuros, striga din ce în ce mai tare, când tovarăşii săi îl văzură deodată clătinându-se pe cal şi căzând grămadă, cu cal cu tot. Era oare o ameţeală, sau chiar o sufocare pricinuită de căldură? Toţi se repeziră spre el.

— Paganel, Paganel! Ce ai? strigă Glenarvan.

— Scumpul meu prieten, nu mai am cal, răspunse Paganel, scotându-şi picioarele din scări.

— Ce? Calul dumitale?

— E mort, lovit ca şi al lui Mulrady!

Glenarvan, John Mangles, Wilson, examinară pe rând animalul. Paganel nu se înşela. Calul său murise subit.

— Ciudat lucru! zise John Mangles.

— Într-adevăr, foarte ciudat, murmură maiorul.

Incidentul îl îngrijoră mult pe Glenarvan. În deşert, calul nu poate fi înlocuit. Or, dacă o epidemie lovea caii expediţiei, ar fi fost foarte greu să-şi continue drumul.

Înainte de apusul soarelui, cuvântul „epidemie” păru să fie îndreptăţit. Un al treilea cal, al lui Wilson, muri şi, ceea ce era încă mai grav, şi unul din boi. Mijloacele de transport şi de tracţiune se reduseseră la trei boi şi patru cai.

Situaţia deveni alarmantă. Călăreţii fără cal puteau, la urma urmei, să continue drumul pe jos. Mulţi squatteri străbătuseră astfel aceste ţinuturi pustii. Dar dacă trebuia părăsită căruţa, ce s-ar fi făcut femeile? Ar fi putut ele străbate pe jos cele o sută douăzeci de mile care îi mai despărţeau de golful Twofold?

John Mangles şi Glenarvan, foarte neliniştiţi, examinară caii ce mai supravieţuiau. Poate se puteau preveni noi accidente. Dar nu observară nici un semn de boală, sau măcar de slăbiciune. Animalele erau perfect sănătoase şi îndurau supuse greutăţile drumului. Glenarvan nădăjduia, deci, ca ciudata epidemie să nu mai facă alte victime. De aceeaşi părere

fu şi Ayrton, care spunea că nu pricepe cărui fapt se datorau aceste morţi fulgerătoare.

Porniră din nou. Prietenii se odihneau cu rândul în căruţă. Seara, după un drum de zece mile numai, se dădu semnalul de oprire; se întinse cortul şi noaptea trecu fără nici un incident, la adăpostul unui pâlc de ferigi mari, arborescente, printre care zburau lilieci enormi, numiţi pe bună dreptate şi vulpi zburătoare.

Ziua următoare, 13 ianuarie, trecu fără ca accidentele din ajun să se mai repete. Expediţia se menţinea într-o stare mulţumitoare.

Caii şi boii îşi împliniră cu prisosinţă rolul. Salonul lady-ei Helena era foarte însufleţit datorită marelui număr de musafiri. Olbinett era de asemenea foarte activ, servind răcoritoarele de care lumea simţea nevoie la cele 30° de căldură. Consumară o jumătate de butoiaş de „scotch-ale”, declarându-l pe Barclay & Co. cel mai mare om din Marea Britanie, mai mare chiar decât Wellington, care n-ar fi fabricat niciodată o bere atât de bună. Deh, amor-propriu de scoţian! Jacques Paganel bău mult şi vorbi încă şi mai mult de omni re scibili.[1]

O zi atât de bine începută părea că trebuie să se sfârşească cu bine. Făcuseră cincisprezece mile încheiate, pe un pământ roşcat, într-o regiune care urca destul de mult. Totul le dădea deci speranţa să înnopteze chiar în acea seară pe malurile lui Snowy, un râu însemnat, care se varsă în Pacific la sudul Victoriei. În curând, căruţa intră pe o câmpie largă, formată dintr-un pământ aluvionar negricios, printre tufe şi ierburi foarte bogate şi câmpuri acoperite de gastrolobium. Veni seara; o ceaţă deasă se contura la orizont şi indica valea lui Snowy. Mai făcură câteva mile îmboldind boii şi trăgându-i de jug. După o colină apăru o pădure de arbori uriaşi. Ayrton îşi mâna boii, puţin istoviţi de drum, printre trunchiuri uriaşe pierdute în umbră. Când mai avea numai o jumătate de milă până la râu, căruţa se înfundă în mocirlă până la osie.

— Fiţi atenţi! strigă el călăreţilor, care veneau în urma lui.

— Ce este? întrebă Glenarvan.

— Ne-am împotmolit, răspunse Ayrton.

Cu glasul şi cu harapnicul îndemnă boii, care, afundaţi până la genunchi, nu se mai puteau clinti.

---

[1] Despre toate lucrurile care se cunosc (în limba latină în text).

— Să înnoptăm aici, propuse John Mangles.

— Cred că este tot ce avem mai bun de făcut, răspunse Ayrton. Mâine, pe lumină, vom vedea cum ne vom descurca.

— Să ne oprim, spuse Glenarvan.

Noaptea se lăsă repede, după un amurg scurt, dar căldura nu dispăruse odată cu lumina. Atmosfera era încă încărcată de vapori înăbuşitori. Câteva fulgere depărtate brăzdau cerul la orizont. Se pregătiră de culcare. Îşi făcură loc cum putură mai bine în căruţa împotmolită. Bolta întunecată a arborilor gigantici adăposti tabăra călătorilor. Dacă nu ploua, hotărât lucru, nu aveau să se plângă de nimic.

Ayrton izbuti cu destulă greutate să-şi scoată boii din terenul negricios. Îi dejugă şi îi adăposti împreună cu cei patru cai, nelăsând nimănui grija să le aleagă nutreţul. Treaba şi-o făcea dealtfel cu pricepere şi, în seara aceea, Glenarvan observă că Ayrton făcea totul cu o grijă deosebită; îi mulţumi, căci aceste animale erau deosebit de preţioase aici.

Între timp, călătorii cinară destul de frugal. Oboseala şi căldura le alungaseră foamea şi aveau nevoie mai mult de odihnă decât de hrană. Lady Helena şi Miss Grant urară tovarăşilor lor noapte bună, retrăgându-se în culcuşul lor obişnuit. Cât priveşte bărbaţii, unii intrară în cort, alţii se întinseră, după bunul lor plac, pe iarba deasă ce se aşternea sub copaci şi care nu prezenta nici un pericol pentru sănătate în aceste ţinuturi salubre.

Unul după altul fură cuprinşi de un somn adânc. Întunericul fu sporit de perdeaua norilor groşi care năpădiseră cerul. În aer, nici cea mai uşoară adiere. Liniştea nopţii nu era întreruptă decât de „morepork”, ale cărui strigăte formau, uimitor de exact, o terţă minoră, asemenea celei ce-o cunoaştem din chemarea tristă a cucului din Europa.

Pe la ora unsprezece, după un somn agitat, maiorul se trezi. O lumină palidă, care alerga pe lângă copaci, îi izbi ochii pe jumătate închişi. Ai fi spus că e o pânză albicioasă, sclipitoare, aidoma apei unui lac, şi Mac Nabbs crezu că sunt primele licăriri ale unui incendiu.

Se sculă şi porni înspre pădure. Mare-i fu mirarea când se văzu în faţa unui minunat fenomen natural. Înaintea ochilor i se întindea un câmp uriaş cu ciuperci fosforescente. Sporii luminoşi ai acestor cryptogame străluceau în umbră cu o oarecare

intensitate[1].

Maiorul, care nu era deloc egoist, tocmai se pregătea să-l trezească pe Paganel, pentru ca şi savantul să se bucure urmărind acest fenomen, când un incident îl opri.

Licărirea fosforescentă lumina pădurea pe o întindere de o jumătate de milă, şi lui Mac Nabbs i se păru că vede nişte umbre trecând grăbite pe lizieră. Îl înşela oare vederea? Era pradă unei halucinaţii?

Mac Nabbs se culcă la pământ şi, după o observaţie mai îndelungată, văzu limpede mai mulţi oameni care, aplecându-se şi ridicându-se rând pe rând, păreau să caute pe pământ nişte urme încă proaspete.

Trebuia să afle ce voiau aceşti oameni.

Maiorul nu mai şovăi şi, fără a-şi trezi tovarăşii, târându-se pe pământ ca un adevărat indigen, se furişă pe sub ierburile înalte.

Capitolul XIX

O LOVITURĂ DE TEATRU

Noaptea fu îngrozitoare. Pe la două din noapte începu o ploaie torenţială, care nu conteni până la ziuă. Cortul nu mai era un adăpost sigur. Glenarvan şi tovarăşii săi se refugiară în căruţă. Nimeni nu mai dormea. Vorbiră vrute şi nevrute. Numai maiorul, a cărui scurtă lipsă n-o băgase nimeni de seamă, se mulţumi să asculte fără să scoată nici un cuvânt. Potopul nu mai înceta. Călătorii se temeau ca acesta să nu provoace o revărsare a lui Snowy; ar fi fost o gravă ameninţare pentru căruţa împotmolită într-un pământ atât de moale. În mai multe rânduri, Mulrady, Ayrton şi John Mangles se duseră să cerceteze nivelul apelor şi se întoarseră uzi până la piele.

În sfârşit, se iviră zorile. Ploaia încetă, dar razele soarelui nu fură în stare să străbată perdeaua deasă de nori. Băltoacele

---

[1] Fenomenul acesta a fost deja observat de Drummond în Australia; se pare că e vorba de ciuperci din familia „Agaricus olearicus”. (N.A.)

mari de apă gălbuie, adevărate lacuri tulburi şi mocirloase, acopereau pământul pe mari întinderi. Un abur cald se ridica din terenurile jilave; aerul era de o umiditate nesănătoasă.

Glenarvan se îngriji mai întâi de căruţă. Pentru el aceasta era esenţialul. Examinară vehiculul greoi, ce era împotmolit într-o groapă cu pământ lutos, din care nu-l puteau scoate. Roţile din faţă aproape că nu se mai vedeau, iar cele dinapoi se înfundaseră până la osie. Îşi dădură seama că vor avea mult de furcă până vor scoate căruţa la liman şi nu erau siguri că puterile oamenilor şi animalelor la un loc vor fi suficiente.

— În orice caz, trebuie să ne grăbim, spuse John Mangles. Lutul acesta, uscându-se, va face şi mai grea salvarea.

— Să ne grăbim, răspunse Ayrton.

Glenarvan, cei doi marinari, John Mangles şi Ayrton se duseră în pădure, unde lăsaseră peste noapte caii şi boii.

Era o pădure de arbori de cauciuc, înalţi, cu o înfăţişare sinistră. Numai copaci uscaţi, foarte rari, jupuiţi de scoarţă asemenea arborilor de plută în momentul când sunt descojiţi. Tulpina golaşă a acestor arbori atingea două sute de picioare înălţime; nici o pasăre nu se cuibărise pe aceste schelete aeriene; nici o frunză nu se clintea pe aceste crengi uscate. Ce cataclism va fi provocat fenomenul acesta destul de des întâlnit în Australia? Pădurile să fi fost oare lovite în întregime de o boală necruţătoare? Nu se ştie. Nici cei mai bătrâni indigeni, nici strămoşii lor îngropaţi de mult în „dumbrăvile morţii” nu le-au apucat vreodată înverzite.

În timp ce mergea, Glenarvan privea cerul cenuşiu, pe care se profilau cele mai mici rămurele ale copacilor, ca nişte tăieturi fine. Ayrton se miră că nu mai găsi caii şi boii în locul unde îi lăsase. Erau împiedicaţi, aşa că nu puteau să plece prea departe.

Îi căutară în pădure, fără să-i găsească. Mirat, Ayrton se întoarse din nou spre râu, pe ale cărui maluri creşteau nişte mimoze minunate. Chema boii cu un strigăt binecunoscut, fără a primi nici un răspuns. Maistrul părea foarte neliniştit; se priveau unii pe alţii, deznădăjduiţi.

Trecu o oră de căutări zadarnice, şi Glenarvan era pe punctul de a se întoarce la căruţă, când la aproape o milă depărtare auzi un nechezat, urmat aproape în acelaşi timp de un muget.

— Acolo sunt! strigă John Mangles, strecurându-se printre iute de gastrolobium, care erau destul de înalte pentru a ascunde o cireadă.

Glenarvan, Mulrady şi Ayrton se repeziră pe urmele lui şi-i împărtăşiră îndată uimirea.

Doi boi şi trei cai zăceau la pământ, căzuţi ca şi cei din ajun. Cadavrele lor se răciseră deja şi un cârd de corbi pândeau, croncănind, neaşteptata pradă. Glenarvan şi ceilalţi călători se uitară unul la altul, în timp ce Wilson nu-şi putu opri prima înjurătură care-i veni în minte.

— Ce vrei, Wilson? spuse lordul Glenarvan, abia stăpânindu-se. N-avem ce face. Ayrton, adu boul şi calul care au mai rămas. Ei trebuie să ne scoată din încurcătură.

— Dacă biata noastră căruţă n-ar fi împotmolită, răspunse John Mangles, aceste două animale ar fi în stare, mergând la pas, să ne ducă la destinaţie. Trebuie, deci, cu orice preţ, să o despotmolim!

— Vom încerca, John, vorbi liniştit Glenarvan. Să ne întoarcem la cort, căci lipsa noastră prelungită trebuie să-i fi neliniştit pe ceilalţi.

Ayrton despiedică boul, Mulrady calul şi se întoarseră, urmând malurile sinuoase ale râului.

Într-o jumătate de oră, Paganel, Mac Nabbs, lady Helena şi Miss Grant aflară de cele petrecute.

— Pe legea mea, exclamă maiorul neputându-se stăpâni, foarte rău ai făcut, Ayrton, că n-ai potcovit toate animalele când am trecut prin Wimerra.

— De ce, domnule? întrebă Ayrton.

— Fiindcă, dintre toţi caii, numai cel ce l-ai dat pe mâna potcovarului dumitale a scăpat!

— Adevărat, zise John Mangles, iată o întâmplare ciudată!

— O întâmplare, nimic mai mult, răspunse Ayrton, privindu-l fix pe maior.

Mac Nabbs strânse buzele, ca şi cum ar fi vrut să se abţină să vorbească. Glenarvan, Mangles, lady Helena păreau că aşteaptă să-şi spună părerea până la capăt, dar maiorul tăcu şi se îndreptă înspre căruţa pe care o examina Ayrton.

— Ce-a vrut să spună? îl întrebă Glenarvan pe John Mangles.

— Nu ştiu, răspunse tânărul căpitan. Totuşi maiorul nu

este omul care să vorbească fără să se gândească.

— Nu, John, spuse lady Helena. Mac Nabbs trebuie să-l bănuiască cu ceva pe Ayrton.

— Să-l bănuiască? făcu Paganel dând din umeri. De ce?

— De ce? răspunse Glenarvan. De a ne fi ucis caii şi boii? Dar în ce scop? Ayrton nu are acelaşi interes ca şi noi?

— Ai dreptate, scumpul meu Eduard, spuse lady Helena, şi aş adăuga că acest om ne-a dat netăgăduite dovezi de devotament în tot timpul călătoriei.

— Desigur, îl aprobă John Mangles. Dar atunci cum rămâne cu observaţia maiorului?

— Îl crede aşadar înţeles cu ocnaşii?... strigă imprudent Paganel.

— Ce ocnaşi? întrebă Miss Grant.

— Domnul Paganel se înşeală, răspunse repede John Mangles. Ştie bine doar că nu există nici un fel de ocnaş în provincia Victoria.

— Ei, zău, e adevărat! replică Paganel, care ar fi voit să-şi retragă cuvintele. Unde dracu' mă gândeam? Ocnaşi! Cine-a mai pomenit vreodată ocnaşi în Australia? Dealtfel, de cum debarcă, devin oameni cinstiţi! Clima, Miss Mary, clima asta moralizatoare...

Bietul savant, voind să-şi repare gafa, se împotmolea, ca şi căruţa, tot mai rău. Cum lady Helena îl privea insistent, el îşi pierdu cumpătul de-a binelea. Dar nevoind să-l pună în şi mai mare încurcătură, ea o luă pe Miss Mary în cealaltă parte a cortului, unde Olbinett, ca de obicei, se îndeletnicea cu pregătirea dejunului după toate regulile artei.

— Eu aş merita să fiu deportat! spuse Paganel cu un glas care îţi făcea milă.

— Sunt de aceeaşi părere, răspunse Glenarvan.

După acest răspuns dat cu o seriozitate care-l copleşi pe bunul nostru geograf, Glenarvan şi Mangles se îndreptară spre căruţa pe care Ayrton şi cei doi marinari se trudeau să o scoată, în clipa aceea, din noroi. Boul şi calul, înhămaţi unul lângă altul, trăgeau din răsputeri; hamurile întinse erau gata să se rupă, iar jugul era pe punctul de a ceda. Wilson şi Mulrady împingeau la roţi, în timp ce Ayrton îmboldea animalele cu vorba şi cu biciul. Vehiculul greoi nu se clintea însă. Era înţepenit în clisă, ca şi cum ar fi fost fixat în beton.

John Mangles fu de părere să ude lutul spre a-l înmuia. Făcură şi aceasta, dar în zadar. Căruţa nici nu se mişca. Istoviţi de eforturi, oamenii şi animalele renunţară la aceste încercări. Numai demontând-o bucată cu bucată, oamenii ar fi putut să reuşească. Cum le lipseau însă uneltele necesare, nu puteau încerca nici măcar această ieşire.

Între timp, Ayrton, care voia cu orice preţ să vină de hac obstacolului, era să încerce din nou, când Glenarvan îl opri, spunându-i:

— Destul, Ayrton, destul! Trebuie să cruţăm animalele rămase. Dacă trebuie să mergem mai departe pe jos, unul va duce călătoarele, iar celălalt proviziile. Ne mai pot fi încă de folos.

— Bine, milord, răspunse Ayrton, deshămând animalele sleite de puteri.

— Şi-acum, prieteni, adăugă Glenarvan, să ne întoarcem la cort, să vedem ce-avem de făcut, care ne sunt şansele şi să luăm o hotărâre.

Peste câteva clipe, călătorii îşi reîmprospătau forţele cu un dejun substanţial, atât de necesar după o noapte atât de grea. Apoi începură să discute din nou, şi toţi fură rugaţi să-şi spună părerea.

Mai întâi aveau să determine cât se poate de exact poziţia taberei. Paganel împlini această sarcină cu toată seriozitatea. După el, expediţia se oprise pe paralela 37, la 147°53’ longitudine, pe malul râului Snowy.

— Care e poziţia exactă a coastei la Twofold-Bay? întrebă Glenarvan.

— 150°, răspunse Paganel.

— Şi cât înseamnă aceste două grade şi şapte minute?

— Şaptezeci şi cinci de mile.

— La ce distanţă suntem de Melbourne?

— La cel puţin două sute de mile.

— Bine. Acum c-am stabilit poziţia, zise Glenarvan, ce urmează să facem?

Toţi răspunseră într-un glas:

— Să ne îndreptăm fără întârziere spre coastă.

Lady Helena şi Mary Grant se obligară să facă cinci mile pe zi. Aceste femei curajoase nu se speriau să străbată pe jos, dacă trebuia, distanţa dintre râul Snowy şi Twofold-Bay.

— Eşti o femeie curajoasă, scumpa mea Helena, spuse lordul Glenarvan. Dar putem oare fi siguri că vom găsi pe coastă mijloacele de care vom avea nevoie?

— Fără îndoială, răspunse Paganel. Eden este un oraş vechi. Portul trebuie să aibă legături regulate cu Melbourne. Presupun chiar că la treizeci şi cinci de mile de aici, în orăşelul Delegete, la graniţa Victoriei, ne vom putea aproviziona din nou şi vom găsi şi mijloacele de transport.

— Dar Duncan? întrebă Ayrton. Nu credeţi, milord, că ar fî bine să anunţaţi să vină în golf?

— Ce părere ai, John? întrebă Glenarvan.

— Nu cred că milord trebuie să se grăbească în această privinţă, răspunse tânărul căpitan, după o clipă de gândire. Nu va fi niciodată prea târziu să-i daţi lui Tom Austin ordin să vină în punctul pe care i-l vom indica.

— Evident, adăugă Paganel.

— Şi mai ţineţi seama, reluă John Mangles, că în patru-cinci zile vom fi la Eden.

— Patru sau cinci zile! se miră Ayrton, dând din cap. Socotiţi cincisprezece sau douăzeci, domnule căpitan, dacă nu vreţi să vă căiţi mai târziu!

— Cincisprezece sau douăzeci de zile pentru şaptezeci şi cinci de mile! strigă Glenarvan.

— Cel puţin, milord. Avem de străbătut partea cea mai grea din provincia Victoria, un deşert în care duci lipsă de toate, după cum spun squatterii; nişte câmpii de mărăcini, fără nici un drum, în care nu s-a putut stabili nici o staţiune. Va trebui să mergem cu securea sau cu torţa în mână şi, credeţi-mă, nu vom înainta prea repede.

Ayrton vorbise cu toată convingerea. Paganel, asupra căruia se îndreptară întrebătoare toate privirile, încuviinţă cu un semn din cap cuvintele maistrului.

— Admit greutăţile de care vorbeşti, reluă John Mangles. Ei bine, în cincisprezece zile, milord va trimite ordin Duncan-ului.

— Adaug, răspunse atunci Ayrton, că nu numai greutăţile ne vor întârzia. Dar mai avem de traversat şi râul Snowy, şi se prea poate să trebuiască să aşteptăm scăderea apelor.

— Să aşteptăm? strigă tânărul căpitan. Nu se poate găsi vreun vad mai uşor de trecut?

— Nu cred, răspunse Ayrton. Azi-dimineaţă am căutat un

loc de trecut, dar în zadar. Mai rar să întâlneşti un râu atât de năvalnic în acest anotimp; e o fatalitate împotriva căreia nu putem lupta.

— Snowy e deci atât de lat? întrebă lady Glenarvan.

— Lat şi adânc, doamnă, răspunse Ayrton. Lat de o milă şi curge foarte repede. Înotătorul cel mai bun n-ar fi în stare să-l treacă fără să rişte.

— Ei bine, să construim o barcă, strigă Robert, care nu se îndoia de nimic. Doborâm un copac, îl scobim, ne îmbarcăm, şi totu-i gata!

— Se cunoaşte că-i băiatul căpitanului Grant! răspunse Paganel.

— Şi are dreptate, interveni John Mangles. Până la urmă, tot la asta ajungem, aşa că ne pierdem vremea discutând zadarnic.

— Ce crezi, Ayrton? întrebă Glenarvan.

— Cred, milord, că dacă nu ne vine nici un ajutor, luna viitoare ne va găsi tot pe malurile râului Snowy.

— Dar ai un plan mai bun? întrebă John Mangles, cu o oarecare nerăbdare.

— Da, dacă Duncan părăseşte Melbourne şi vine pe coasta răsăriteană...

— A, iar Duncan-ul! Şi întrucât prezenţa lui în golf ne-ar uşura să ajungem la Eden?

Ayrton se gândi câteva clipe înainte de a răspunde şi apoi zise şovăielnic:

— Nu vreau să vă spun părerea mea. Ceea ce fac e în interesul tuturor, şi sunt gata să plec de îndată ce milord va da semnalul de plecare.

Apoi îşi încrucişă braţele,

— Ăsta nu e un răspuns, Ayrton, îl dojeni Glenarvan. Arată-ne planul dumitale şi-l vom discuta. Ce propui?

Ayrton, cu o voce liniştită şi sigură, spuse:

— Lipsiţi cum suntem acum de toate, propun să nu ne aventurăm dincolo de Snowy. Trebuie să aşteptăm chiar aici ajutoare, şi ele nu ne pot veni decât de la Duncan. Să poposim aici, unde nu ne lipsesc merindele, şi unul dintre noi să-i ducă lui Tom Austin ordinul de a veni în golful Twofold.

Propunerea aceasta neaşteptată fu întâmpinată cu oarecare mirare, iar John Mangles nu-şi ascunse ostilitatea faţă

de ea.
— În acest timp, reluă Ayrton, ori vor scădea apele râului Snowy, ori vom recurge la o barcă pe care o vom construi. Iată planul meu, milord, pe care vi-l supun spre aprobare.
— Bine, Ayrton, răspunse Glenarvan. Ideea dumitale merită să fie luată în seamă. Partea ei cea mai neplăcută este însă că ne face să întârziem, dar ne cruţă de oboseli crunte şi poate de adevărate primejdii. Ce părere aveţi, prieteni?
— Vorbeşte şi dumneata, dragă Mac Nabbs, îl îndemnă lady Helena. De la începutul discuţiei n-ai spus nimic; te mulţumeşti doar să asculţi; eşti tare zgârcit la vorbă!
— Pentru că îmi cereţi părerea, răspunse maiorul, am să v-o spun deschis. Mi se pare că Ayrton a vorbit ca un om înţelept, prudent, şi sunt de aceeaşi părere cu el.
Nu se aşteptau deloc la acest răspuns, căci până atunci Mac Nabbs combătuse întotdeauna ideile lui Ayrton în această privinţă. Ayrton, surprins şi el, aruncă o privire fugară asupra maiorului. Paganel, lady Helena şi marinarii, care erau foarte dispuşi să sprijine propunerea maistrului, auzind cuvintele lui Mac Nabbs, nu mai şovăiră.
Glenarvan declară deci că s-a adoptat în principiu planul lui Ayrton.
— Acum, John, adăugă el, nu crezi că prudenţa ne îndeamnă ca, în aşteptarea mijloacelor de transport, să ne instalăm tabăra pe malul râului?
— Da, răspunse John Mangles, numai dacă mesagerul nostru reuşeşte să treacă râul pe care noi înşine nu-l putem trece!
Îl priviră pe Ayrton, care surâse sigur de sine.
— Curierul nu va trece râul, zise el.
— A! făcu John Mangles.
— Are să meargă pur şi simplu până la drumul din Lucknow, care îl va duce de-a dreptul la Melbourne.
— Să facă două sute cincizeci de mile pe jos! strigă tânărul căpitan.
— Călare, replică Ayrton, căci ne-a mai rămas un cal sănătos. Cu el va face drumul în patru zile. Mai adăugaţi două, cât îi trebuie Duncan-ului să ajungă în golf, douăzeci şi patru de ore până se întoarce la tabără şi, într-o săptămână, mesagerul va fi aici cu oamenii echipajului.

Maiorul aprobă cuvintele lui Ayrton dând afirmativ din cap, ceea ce stârni mirarea lui John Mangles. Propunerea maistrului fu acceptată de toţi şi nu mai rămânea decât ca acest plan bine întocmit să fie tot atât de bine executat.

— Acum, prieteni, spuse Glenarvan, trebuie să ne alegem curierul. Nu vreau să ascund că va avea o misiune grea şi primejdioasă. Care din voi vrea să-şi ia sarcina să ducă instrucţiunile?

Wilson, Mulrady, John Mangles, Paganel şi chiar Robert se oferiră de îndată. John insistă chiar mai mult decât oricare să i se încredinţeze lui misiunea. Dar Ayrton, care încă nu luase cuvântul, spuse:

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă, milord, am să plec eu. Cunosc ţinuturile. Am străbătut adeseori regiuni şi mai grele. Pot să ies din orice încurcătură acolo unde oricare din dumneavoastră n-ar izbuti. Cer deci, în interesul tuturor, dreptul să mă duc la Melbourne. Un cuvânt al dumneavoastră mă va face cunoscut secundului domniei voastre, şi îmi iau sarcina ca în şase zile să aduc Duncan-ul în golful Twofold.

— Ai dreptate, răspunse Glenarvan. Eşti un om inteligent şi curajos, Ayrton, şi vei izbuti.

Maistrul era, evident, cel mai potrivit să ducă la îndeplinire greaua misiune. Toţi înţeleseră acest lucru şi-şi retraseră propunerea. John Mangles făcu o ultimă obiecţie, spunând că avea nevoie de Ayrton ca să regăsească urmele Britanniei sau ale lui Harry Grant. Dar maiorul observă că expediţia va rămâne pe malurile lui Snowy până la întoarcerea lui Ayrton şi că nu se punea problema să reînceapă fără el cercetările; deci absenţa maistrului n-ar păgubi cu nimic interesele cercetătorilor.

— Bine, Ayrton, pleacă atunci, spuse Glenarvan. Grăbeşte-te şi întoarce-te pe malul râului Snowy prin Eden.

În ochii maistrului scânteia bucuria succesului. El întoarse capul, dar oricât de repede o făcu, John Mangles îl surprinse şi simţi instinctiv cum îi creştea neîncrederea faţă de Ayrton.

Acesta se pregăti deci de plecare, ajutat de cei doi marinari; unul vedea de cal şi celălalt de merinde. In acest timp, Glenarvan scria scrisoarea către Tom Austin.

El ordona secundului de pe Duncan să pornească fără întârziere spre Twofold-Bay. Totodată, îi recomanda pe Ayrton ca pe-un om de încredere. Tom Austin, după ce avea să ajungă

pe coastă, urma să pună sub ordinele lui Ayrton un detaşament de marinari...

Glenarvan scria tocmai aceste rânduri, când Mac Nabbs, care-l urmărea din ochi, îl întrebă cu o intonaţie ciudată în glas, cum scrisese numele lui Ayrton.

— Cum se pronunţă, răspunse Glenarvan.

— E o eroare, reluă liniştit maiorul. Se pronunţă Ayrton, dar se scrie Ben Joyce.

Capitolul XX

ALAND! ZEALAND!

Pronunţarea numelui Ben Joyce căzu ca un trăsnet. Ayrton se ridică deodată, cu un revolver în mână. Se auzi o detunătură. Glenarvan căzu lovit de un glonţ. Afară răsunară focuri de puşcă.

John Mangles şi marinarii, uimiţi la început, voiră să se arunce asupra lui Ben Joyce, dar îndrăzneţul ocnaş dispăruse într-o clipă, ajungând la banda lui, care aştepta la marginea pădurii.

Cortul nu era un adăpost destul de bun împotriva gloanţelor. Fură nevoiţi să se retragă. Având o rană uşoară, Glenarvan se ridică şi el.

— În căruţă! În căruţă! strigă John Mangles, trăgându-le pe lady Helena şi pe Mary Grant, care în curând se aflară în siguranţă îndărătul căruţei.

John, maiorul, Paganel şi marinarii puseră imediat mâna pe carabine, gata să se apere împotriva atacatorilor. Glenarvan şi Robert veniră lângă cele două femei, în timp ce Olbinett se grăbea şi el să ia parte la apărarea comună.

Totul se petrecuse cu iuţeala fulgerului. John Mangles observa atent marginea pădurii. Detunăturile încetară odată cu sosirea lui Ben Joyce. Împuşcăturilor le urmă o linişte adâncă. Câteva rotocoale de fum alb se ridicau încă printre ramurile arborilor de cauciuc. Tufele înalte de gastrolobium erau nemişcate. Orice urmă a atacului dispăruse.

Maiorul şi John Mangles porniră în recunoaştere până la linia copacilor mari; nu mai găsiră însă nici picior de bandit. Se vedeau urme numeroase de paşi şi câteva capse fumegând. Maiorul, prudent cum era, le stinse, căci o scânteie ar fi fost de ajuns să stârnească un incendiu groaznic în codrul acesta de arbori uscaţi.

— Ocnaşii au dispărut, spuse John Mangles.

— Da, răspunse maiorul, şi mă nelinişteşte dispariţia lor. Aş vrea mai curând să mă aflu faţă în faţă cu ei. Mai bine un tigru în câmpie deschisă decât un şarpe ascuns în iarbă. Să cercetăm tufişurile din jurul căruţei.

Maiorul şi John cercetară împrejurimile. Dar de la marginea pădurii până la malurile râului Snowy nu întâlniră nici un ocnaş. Banda lui Ben Joyce dispăruse deodată, parc-ar fi zburat aidoma unui stol de păsări răufăcătoare. Dispariţia era prea ciudată ca să le dea senzaţia de siguranţă perfectă. De aceea se hotărâră să fie gata de apărare. Căruţa, o adevărată fortăreaţă împotmolită, deveni centrul taberei, păzită permanent de doi oameni care se schimbau din oră în oră.

Prima grijă a celor două femei fu să panseze rana lui Glenarvan. În clipa în care soţul ei căzuse lovit de glonţul lui Ben Joyce, lady Helena, îngrozită, se repezise spre el. Apoi, stăpânindu-şi spaima, curajoasa femeie îl condusese pe Glenarvan la căruţă. Aici îi dezgoli umărul rănit, şi maiorul îşi dădu seama că glonţul îi sfâşiase numai pielea, fără să producă nici o leziune internă. Nici osul, nici muşchii nu păreau atinşi. Rana sângera mult, dar Glenarvan, mişcându-şi degetele, îşi linişti prietenii, demonstrându-le că nu este nimic grav. Odată pansamentul făcut, nu mai vru ca lumea să-i poarte de grijă, şi începură să analizeze situaţia.

Călătorii, în afară de Mulrady şi Wilson, care vegheau afară, se aşezară pe cât posibil mai comod în căruţă, şi-l rugară pe maior să vorbească.

Înainte de a începe povestirea, el o puse pe lady Helena la

curent cu ceea ce nu ştia, povestindu-i despre evadarea unei bande de ocnaşi din Perth, despre ivirea lor în regiunea Victoria şi complicitatea lor la catastrofa de la calea ferată. Îi dădu numărul din Australian and New Zealand Gazette, cumpărat la Seymour, pomenindu-i şi de premiul oferit de poliţie pe capul lui Ben Joyce, temutul bandit care-şi crease o celebritate funestă prin crimele comise în cele optsprezece luni.

Dar cum îl recunoscuse Mac Nabbs pe Ben Joyce în maistrul Ayrton? Iată misterul pe care voiau toţi să-l înţeleagă. Maiorul le explică.

De la prima sa întâlnire, din instinct, Mac Nabbs nu se încrezuse în Ayrton. Două-trei fapte aproape neînsemnate, un schimb de priviri între acesta şi fierarul de la Wimerra, ezitările lui Ayrton când trebuia să traverseze oraşe şi târguri, insistenţa cu care cerea să se trimită ordin Duncan-ului să vină la coastă, moartea ciudată a animalelor care i se încredinţaseră lui, în sfârşit, nesinceritatea ce se vedea uneori în atitudinea sa, toate aceste amănunte treziseră bănuielile maiorului.

Totuşi nu ar fi putut formula o acuzare directă, dacă nu s-ar fi produs evenimentele din noaptea trecută.

Mac Nabbs, strecurându-se printre tufele înalte ale arbuştilor, ajunsese la o jumătate de milă de tabără, în apropierea umbrelor suspecte care-i treziseră luarea-aminte. Plantele fosforescente aruncau lumini palide în întuneric.

Trei oameni cercetau urmele proaspete; printre ei, Mac Nabbs îl recunoscu pe fierarul din Black-Point. „Ei sunt”, spuse unul. „Da, răspunse altul, iată trefla potcoavelor. E ca cea din Wimerra”. – „Toţi caii au murit”. – „Nu-i rea otrava”. – „Iată cu ce poţi distruge o cavalerie întreagă. Bună buruiană gastrolobium!”

— Apoi tăcură, adăugă Mac Nabbs, şi se depărtară. Nu aflasem încă tot ce voiam. I-am urmărit. În curând începură să vorbească iar: „Priceput om mai e Ben Joyce, spuse fierarul, deştept maistru! Auzi, să inventeze naufragiul! Dacă izbuteşte ce şi-a pus în cap, e o adevărată lovitură! Al dracului Ayrton!” – „Zi-i Ben Joyce, doar şi-a meritat numele!” în clipa aceea, ticăloşii părăsiră pădurea. Ştiam ce voiam să aflu, şi m-am înapoiat în tabără, cu convingerea că nu toţi ocnaşii devin morali în Australia; să nu-i fie cu supărare lui Paganel!

Maiorul se opri. Tovarăşii lui se gândeau.

— Prin urmare, zise Glenarvan pălind de mânie, Ayrton ne-a târât până aici ca să ne jefuiască şi să ne ucidă?

— Da, răspunse maiorul.

— Şi de la Wimerra încoace, banda umblă pe urmele noastre şi pândeşte o ocazie potrivită?

— Da.

— Atunci acest nemernic nu este un marinar de pe Britannia? A furat deci numele de Ayrton şi a furat şi livretul de marinar?

Toţi îşi îndreptară privirile spre Mac Nabbs.

— Iată, răspunse el cu vocea lui totdeauna calmă, ce se poate deduce cu siguranţă din situaţia asta încâlcită. După părerea mea, pe omul acesta îl cheamă într-adevăr Ayrton. Ben Joyce cred că este o poreclă. Fără îndoială, îl cunoaşte pe Harry Grant şi a fost maistru pe bordul Britanniei. Faptele pe care Ayrton le-a şi dovedit cu câteva amănunte sunt confirmate de cuvintele ocnaşilor, pe care vi le-am redat. Să nu ne pierdem deci timpul cu ipoteze zadarnice, ci să fim siguri că Ben Joyce este Ayrton, după cum Ayrton este Ben Joyce, adică un marinar de pe Britannia, care a ajuns căpetenia unei bande de ocnaşi.

Explicaţiile lui Mac Nabbs fură aprobate de toţi fără discuţie.

— Acum, răspunse Glenarvan, mi-ai putea spune cum şi de ce se află maistrul lui Harry Grant în Australia?

— Cum? Nu ştiu, răspunse Mac Nabbs, şi poliţia declară şi ea că nu ştie mai mult decât mine în această privinţă. De ce? Mi-e cu neputinţă s-o spun. Este un mister pe care-l va explica viitorul.

— Poliţia nu ştie nici că Ayrton e Ben Joyce, spuse Mangles.

— Ai dreptate, John, răspunse maiorul, şi un amănunt ca acesta va putea aduce lumină în cercetările ce se vor întreprinde.

— Aşadar, întrebă lady Helena, nenorocitul acesta pătrunsese în ferma lui Paddy O'Moore cu o intenţie criminală?

— Fără îndoială, îi răspunse Mac Nabbs. Pregătea vreo lovitură împotriva irlandezului, când iată că i s-a ivit o ocazie mai bună. A auzit povestirea lui Glenarvan, istoria naufragiului şi, îndrăzneţ cum este, s-a hotărât îndată să tragă un folos din aceasta. Expediţia a fost organizată. La Wimerra a comunicat cu

unul de-ai săi, cu fierarul din Black-Point, şi-a lăsat urme ca să se cunoască pe unde au trecut. Banda ne-a urmărit. O plantă veninoasă i-a permis să ne ucidă pe rând boii şi caii. Apoi, când a sosit momentul, ne-a împotmolit în mlaştinile de lângă Snowy şi ne-a dat pe mâna ocnaşilor, pe care-i comandă.

Maiorul spusese tot ce ştia şi bănuia despre Ben Joyce. Reconstituise faptele şi Ayrton le apărea aşa cum era, un criminal îndrăzneţ şi de temut. Intenţiile lui, limpede dovedite, îi cereau lui Glenarvan cea mai mare vigilenţă cu putinţă. Din fericire, se puteau apăra mai uşor de un duşman făţiş decât de unul ce s-ar fi ascuns printre ei.

Dar din această situaţie limpede reieşea o consecinţă gravă. Nimeni nu se gândise încă la ea. Numai Mary Grant, lăsându-i pe ceilalţi să vorbească despre trecut, se gândea la viitor. John Mangles fu primul care observă că era palidă şi deznădăjduită. Înţelese ce se petrecea în sufletul ei.

— Miss Mary! Miss Mary! strigă el. Plângi?

— Plângi, copila mea? spuse lady Helena.

— Tata, doamnă, tatăl meu! izbucni fata.

Nu mai putu continua. Dar în mintea fiecăruia se născu acelaşi gând. Înţeleseră durerea Mary-ei Grant, pricepură de ce plângea şi de ce pomenea de numele tatălui ei.

Descoperirea trădării lui Ayrţon nimicea orice speranţă. Ocnaşul, ca să-l atragă pe Glenarvan, inventase un naufragiu. În conversaţia pe care o surprinsese Mac Nabbs, ocnaşii o spuseseră limpede. Niciodată Britannia nu se sfărâmase de stâncile din Twofold-Bay! Niciodată Harry Grant nu pusese piciorul pe pământul australian!

Pentru a doua oară, interpretarea greşită a documentului îi dusese pe căutătorii Britanniei pe o pistă falsă.

În faţa acestei situaţii, în faţa durerii celor doi copii, toţi păstrară o tăcere adâncă. Cine ar mai fi găsit cuvinte de îmbărbătare? Robert plângea în braţele surorii lui, iar Paganel murmura dezamăgit:

— Ah, blestemat document! Te poţi lăuda că ai pus la grea încercare mintea a doisprezece oameni de ispravă!

Şi bunul geograf, cu adevărat furios împotriva lui însuşi, îşi dădu cu pumnii în cap.

Între timp, Glenarvan se duse spre Mulrady şi Wilson, care făceau de pază. O tăcere adâncă domnea pe câmpia cuprinsă

între pădure şi râu. Nori groşi se învălmăşeau pe bolta cerului. În această atmosferă grea, într-o toropeală adâncă, cel mai mic zgomot s-ar fi simţit cu uşurinţă şi totuşi nu se auzea nimic. Ben Joyce şi banda lui se retrăseseră probabil la o distanţă destul de mare, căci stolurile de păsări care se jucau pe ramurile de jos ale copacilor, câţiva canguri ocupaţi să pască nişte rămurele, o pereche de păsări, numite „eurus”, care-şi scoteau capul încrezătoare printre tufele mari de arbuşti, dovedeau că prezenţa omului nu tulbura paşnicele singurătăţi ale pădurii.

— De o oră, întrebă Glenarvan pe cei doi marinari, n-aţi văzut şi n-aţi auzit nimic?

— Nimic, milord, răspunse Wilson. Ocnaşii trebuie să fie la câteva mile de aici.

— Se vede că n-au fost destui ca să ne atace, adăugă Mulrady. Ben Joyce o fi vrând să recruteze câţiva bandiţi de teapa lui, printre cei care rătăcesc pe la poalele Alpilor.

— Se prea poate, Mulrady, răspunse Glenarvan. Blestemaţii aceştia sunt laşi. Ne ştiu înarmaţi, ba chiar bine înarmaţi şi poate că aşteaptă noaptea să pornească atacul. Odată cu căderea serii va trebui să dublăm paza. A, dacă am putea părăsi câmpia asta mlăştinoasă şi dacă ne-am putea continua drumul spre coastă! Dar apele umflate ale râului ne închid calea. Aş plăti cu greutatea ei în aur o plută care să ne treacă dincolo!

— De ce nu ne dă milord ordin, zise Wilson, să construim o plută? Lemnul nu ne lipseşte.

— Nu, Wilson, se opuse Glenarvan. Snowy nu e un râu, ci un torent şi nu se poate trece uşor.

În clipa aceea, după ce examinaseră apele râului Snowy, John Mangles, maiorul şi Paganel veniră lângă Glenarvan. Umflată de ultimele ploi, apa crescuse cu încă un picior şi forma un curent furios, asemănător cu torentele din America. Era cu neputinţă să te aventurezi pe aceste întinderi de apă muginde, care se rostogoleau în mii de vâltori.

John Mangles declară că nu se poate trece râul şi adăugă:

— Dar nu trebuie totuşi să rămânem pe loc, fără să încercăm ceva. Ceea ce voiam să facem înainte de trădarea lui Ayrton e cu atât mai necesar după.

— Ce zici, John? întrebă Glenarvan.

— Spun că avem nevoie urgent de ajutoare. Şi deoarece

nu se poate merge până la Twofold-Bay, trebuie să mergem la Melbourne. Daţi-mi mie calul şi voi pleca singur.

— Dar e o încercare primejdioasă, John, spuse Glenarvan. Nu-ţi mai vorbesc de pericolele unei călătorii de două sute de mile, străbătând o ţară necunoscută; iar potecile şi drumurile trebuie să fie păzite de complicii lui Ben Joyce.

— Ştiu, milord, dar mai ştiu că situaţia în care ne găsim nu se mai poate prelungi multă vreme. Ayrton cerea opt zile ca să vă aducă oamenii de pe Duncan. Eu vreau să mă reîntorc pe malurile râului Snowy în numai şase. Ei bine, ce ordin dă milord?

— Înainte de a se pronunţa Glenarvan, spuse Paganel, trebuie să fac o observaţie. Să meargă cineva la Melbourne, sunt de acord, dar nu vreau ca primejdiile să-i fie rezervate lui John Mangles. El este comandantul Duncan-ului şi, ca atare, nu are voie să se expună. Mă voi duce eu în locul lui.

— Bine, răspunse maiorul. Şi de ce ai fi tocmai dumneata acela, Paganel?

— Nu suntem noi aci? strigară Mulrady şi Wilson.

— Şi credeţi, reluă Mac Nabbs, că mie mi-e frică de un drum de două sute de mile călare?

— Prieteni, spuse Glenarvan, dacă unul din noi trebuie să meargă la Melbourne, să hotărască soarta care va fi acela. Paganel, scrie-ne numele... Vom trage la sorţi.

— Dar nu şi pe-al dumneavoastră, milord, se opuse John Mangles.

— Şi de ce nu? întrebă Glenarvan.

— Dumneavoastră să plecaţi de lângă lady Helena, când nu vi s-a închis încă rana?

— Glenarvan, zise Paganel, nu poţi părăsi expediţia!

— Nu, întări maiorul. Locul dumitale este aici; nu trebuie să pleci.

— Drumul este plin de primejdii, răspunse Glenarvan, şi nu am să las pe un altul să le îndure pentru mine. Scrie, Paganel! Să-mi amesteci numele cu acelea ale tovarăşilor mei şi aş vrea ca el să iasă la sorţi!

Toţi se înclinară în faţa voinţei lui. Numele lui Glenarvan fu amestecat printre celelalte. Traseră la sorţi şi misiunea îi reveni lui Mulrady. Bravul marinar scoase un chiot de mulţumire.

— Milord, sunt gata de plecare! spuse el.

Glenarvan strânse mâna lui Mulrady. Apoi se întoarse spre

căruţă, lăsându-i pe maior şi pe John Mangles să păzească cortul.

Lady Helena, aflând de trimiterea lui Mulrady la Melbourne, îi adresă câteva cuvinte care-i merseră la inimă îndrăzneţului marinar. Îl ştiau curajos, inteligent, voinic, rezistând la orice oboseală şi, într-adevăr, sorţii nu puteau alege mai bine.

Hotărâră ca Mulrady să plece pe la ora opt seara. Wilson se însărcină cu pregătirea calului. Îi veni în minte să schimbe potcoava trădătoare de la piciorul stâng şi să pună în locul ei una de la caii ucişi. Ocnaşii n-ar putea astfel să recunoască urmele lui Mulrady, şi nici să-l urmărească.

În timp ce Wilson se ocupa cu aceste amănunte, Glenarvan pregătea scrisoarea către Tom Austin; dar cum îl supăra braţul rănit, îl rugă pe Paganel să scrie. Savantul, absorbit de o idee fixă, părea străin de tot ce se petrecea în jurul lui. Trebuie să spunem că Paganel nu se gândea, în tot acest lanţ de aventuri supărătoare, decât la documentul pe care-l interpretaseră greşit. Sucea cuvintele în toate felurile pentru a le smulge un nou înţeles şi rămânea adâncit în tainele lui. De aceea, nici nu auzi rugămintea lui Glenarvan şi acesta fu nevoit s-o repete.

— A, foarte bine, răspunse Paganel, sunt gata!

Tot vorbind, Paganel îşi scoase carnetul, rupse o foaie curată, apoi începu să scrie cu creionul următoarele instrucţiuni pe care i le dicta Glenarvan.

„Ordon lui Tom Austin să ridice fără întârziere ancora şi să ducă Duncan-ul...”

Paganel termina tocmai acest din urmă cuvânt, când din întâmplare zări jos un număr din Australian and New Zealand. Jurnalul, împăturit cum era, nu lăsa să se vadă decât ultimele două silabe din titlu. Creionul lui Paganel se opri şi geograful uită parcă complet de Glenarvan, de scrisoare şi de ceea ce i se dicta.

— Ei, Paganel! spuse Glenarvan.

— A! facu geograful, scoţând un strigăt.

— Ce-ai păţit? întrebă maiorul.

— Nimic! Nimic! răspunse Paganel. Apoi, mai încet, repetă: Aland! Aland! Aland!

Se ridică în picioare. Luă jurnalul în mână. Îl scutură,

căutând să-şi reţină cuvintele gata să-i scape de pe buze.

Lady Helena, Mary, Robert, Glenarvan îl priveau fără să înţeleagă nimic din agitaţia lui.

Părea un om apucat de o nebunie subită. Dar starea de surescitare nervoasă nu dură mult. Puţin câte puţin se linişti; bucuria care-i strălucea în ochi se stinse; îşi reluă locul şi spuse calm:

— Când vreţi, milord, sunt la ordinele dumneavoastră.

Glenarvan reluă dictarea scrisorii, care fu astfel redactată:

„Ordon lui Tom Austin să ridice fără întârziere ancora şi să ducă Duncan-ul la paralela 37, pe coasta orientală a Australiei...”

Paganel termină scrisoarea şi o prezentă la semnat lui Glenarvan. Acesta, împiedicat de recenta-i rană, îndeplini cum putu mai bine această formalitate.

Scrisoarea fu închisă şi sigilată. Paganel, cu degetele tremurând de emoţie, scrise adresa următoare:

Lui Tom Austin,
Secundul iahtului Duncan,
Melbourne

Apoi părăsi căruţa, gesticulând şi repetând neînţelesele cuvinte: Aland! Aland! Zealand!

Capitolul XXI

PATRU ZILE DE GROAZĂ

Restul zilei se scurse fără nici un alt incident. Făcură toate pregătirile pentru plecarea lui Mulrady. Viteazul marinar era mulţumit că putea să-i dea lui Glenarvan această dovadă de devotament. Paganel îşi recăpătase sângele rece şi felul lui obişnuit de a fi; doar privirea îi trăda o preocupare continuă, pe care părea însă hotărât s-o păstreze pentru el. Avea fără îndoială motive temeinice să nu spună nimic, de vreme ce maiorul îl auzi repetând, ca un om care luptă cu sine însuşi, următoarele cuvinte:

— Nu, nu! Nu m-ar crede! Şi dealtfel, la ce bun? E prea târziu!

Luînd această hotărâre, el se apucă de lucru, dându-i lui Mulrady indicaţiile necesare cum să ajungă la Melbourne şi, cu harta întinsă în faţă, îi însemnă drumul pe ea. Toate „tracks”-urile, adică potecile din regiune, duceau la drumul spre Lucknow. Acest drum, după ce cobora drept spre sud până la coastă, o lua, cotind brusc, în direcţia Melbourne-ului. Trebuia să-l urmezi pas cu pas, fără a încerca să-l scurtezi prin cine ştie ce poteci necunoscute. Aşadar, nimic mai simplu. Mulrady nu se putea rătăci!

Cât despre primejdii, ele încetau la câteva mile depărtare de tabără, dincolo de locul în care trebuia să se fi ascuns Ben Joyce şi banda lui.

Odată ce va fi trecut de el, Mulrady va fi în stare s-o ia mult înaintea ocnaşilor şi să-şi îndeplinească însemnata lui misiune.

La ora şase luară masa împreună. Turna cu găleata. Cortul nu mai oferea un adăpost îndestulător şi se refugiaseră cu toţii în căruţă. Aceasta era un adăpost sigur. Noroiul o ţinea încleştată în pământul în care era prinsă, ca o fortăreaţă cu temelii solide. Armamentul lor consta din şapte carabine şi şapte revolvere şi le îngăduia să reziste unui asediu destul de lung. Nu le lipseau nici muniţiile, nici merindele. Or, Duncan avea să ajungă la golful Twofold în mai puţin de şase zile. Peste douăzeci şi patru de ore de la sosirea vasului, echipajul va fi pe celălalt mal al râului Snowy, şi chiar dacă nu-l vor putea trece încă, cel puţin ocnaşii vor fi siliţi să se retragă în faţa forţelor lor superioare. Dar înainte de toate, Mulrady trebuia să-şi ducă la capăt primejdioasa lui misiune.

La ora opt, întunericul nopţii deveni de nepătruns. Sosi momentul plecării. Aduseră calul pe care trebuia să încalece Mulrady. Dintr-un exces de prudenţă, pentru a nu face nici un zgomot, picioarele lui fură înfăşurate în cârpe. Animalul părea obosit şi totuşi salvarea tuturor depindea de siguranţa şi vigoarea picioarelor lui. Maiorul îl sfătui pe Mulrady să-l cruţe pe cât îi era cu putinţă, din clipa în care va fi în afara razei de acţiune a ocnaşilor. Mai bine să întârzie cu o jumătate de zi, dar să ajungă sigur la destinaţie.

John Mangles înmână marinarului un revolver, pe care-l

încărcase cu cea mai mare grijă. Era o armă de temut în mâna unui om care nu şovăia, căci se puteau trage şase focuri în câteva clipe, curăţind uşor calea tăiată de răufăcători. Mulrady încălecă.

— Iată scrisoarea pe care o vei da lui Tom Austin, îi spuse Glenarvan. Să nu piardă nici o oră! Să pornească spre golful Twofold, şi dacă nu ne găseşte acolo, dacă nu vom fi putut trece apa, să vină spre noi fără nici o întârziere! Acum du-te, bravul meu marinar, şi Dumnezeu să te aibă în pază!

Glenarvan, lady Helena, Mary Grant, toţi, pe rând, strânseră mâna lui Mulrady. Plecarea lui pe o noapte întunecoasă şi ploioasă, pe un drum plin de primejdii, de-a curmezişul întinderilor necunoscute ale unei pustietăţi, ar fi speriat pe un om mai puţin oţelit ca un marinar.

— Rămas bun, milord, spuse el cu voce liniştită şi dispăru în curând pe o potecă în pădure.

În clipa aceea, ploaia se porni şi mai tare. Rafalele de apă loveau cu violenţă ramurile înalte ale eucalipţilor, făcând să se audă un sunet înăbuşit. Din când în când, se distingea zgomotul crengilor uscate ce cădeau pe pământul desfundat. O mulţime de copaci uriaşi, lipsiţi de sevă, dar care totuşi mai rămăseseră în picioare, se prăbuşiră în timpul acestui uragan. Vântul vuia printre copaci. Amestecul gemetelor sinistre ale pădurii cu mugetul apelor tumultuoase ale râului te îngrozea. Norii grei pe care furtuna îi gonea spre est, foarte apropiaţi de pământ, păreau nişte perdele de aburi. Bezna adâncă făcea noaptea şi mai înfricoşătoare.

Călătorii, după plecarea lui Mulrady, se ghemuiră în căruţă. Lady Helena, Mary Grant, Glenarvan şi Paganel ocupau primul compartiment, care fusese bine închis. În cel de-al doilea, Olbinett, Wilson şi Robert găsiră un adăpost suficient de spaţios. Maiorul şi John Mangles vegheau afară. Era o măsură de prudenţă absolut necesară, căci ocnaşii puteau oricând să-i atace.

Cei doi paznici credincioşi stăteau deci de veghe şi suportau stoic rafalele cu care ploaia le biciuia obrajii. Încercau să străpungă cu privirea întunericul care favoriza un atac prin surprindere, căci în mijlocul zgomotelor furtunii, ce se contopeau cu gemetele pădurii şi vuietul apelor ieşite din matcă, urechea nu putea distinge nimic.

Numai rareori vântul amuţea, vrând parcă să-şi mai tragă sufletul. Apele râului Snowy erau singurele care mai gemeau printre trestiile nemişcate şi perdeaua neagră de arbori de cauciuc. În aceste clipe de răgaz, liniştea părea lugubră. Maiorul şi John Mangles ascultau cu atenţia încordată. În acest timp, un fluierau strident ajunse până la ei. John Mangles se duse glonţ la maior.

— Ai auzit? spuse el.

— Da, făcu Mac Nabbs. E un om, sau un animal?

— Un om! răspunse John Mangles.

Pe urmă ascultară amândoi. Inexplicabilul fluierat se auzi din nou şi un zgomot ca o detunătură îi răspunse înfundat, căci furtuna reîncepuse cu şi mai mare violenţă. Mac Nabbs şi John Mangles nu se mai puteau auzi. Veniră la adăpostul căruţei.

În clipa aceea, perdelele de piele se ridicară şi Glenarvan coborî lângă cei doi tovarăşi. Ecoul detunăturii şi şuieratul sinistru răzbătuseră şi sub coviltir.

— In ce direcţie? întrebă el.

— Într-acolo, făcu John, indicând poteca întunecată, pe care plecase Mulrady.

— La ce distanţă?

— Vântul a adus până la noi sunetul, răspunse John Mangles. Trebuie să fie la cel puţin trei mile!

— Haidem! spuse Glenarvan, luându-şi carabina pe umăr.

— Nu, să nu ne ducem, se opuse maiorul. E o cursă ca să ne depărteze de căruţă.

— Şi dacă Mulrady a căzut sub loviturile nemernicilor acestora? reluă Glenarvan, apucându-l de mână pe Mac Nabbs.

— O vom afla mâine, răspunse rece maiorul, hotărât să-l împiedice pe Glenarvan să comită o imprudenţă inutilă.

— Nu veţi părăsi tabăra, milord, spuse John. Voi merge singur.

— Nici dumneata! reluă Mac Nabbs energic. Vrei să ne omoare unul câte unul, să ne micşoreze forţele, ca s-ajungem la cheremul lor? Dacă Mulrady a căzut victimă lor, e o nenorocire pe care nu trebuie s-o mărim cu o a doua. Sorţii au hotărât să plece Mulrady. Dac-aş fi fost eu în locul lui, la fel aş fi plecat, fără să aştept vreun ajutor.

Maiorul avea dreptate din toate punctele de vedere să-i reţină pe Glenarvan şi pe John Mangles. Era dealtfel fără rost şi

nebunească orice încercare de a ajunge până la marinar, în noaptea aceasta întunecoasă şi în prejma ocnaşilor tupilaţi prin tufişuri. Mica trupă a lui Glenarvan nu-şi putea permite nici un sacrificiu.

Glenarvan nu voia totuşi să se lase convins. Răsucea carabina în mâini şi ocolea mereu căruţa. Ciulea urechea la cel mai mic zgomot, încerca să străpungă cu privirea întunericul. Gândul că unul din oamenii săi era lovit de moarte, părăsit, fără nici un ajutor, implorând zadarnic pe cei pentru care se jertfise, îl chinuia amarnic. Mac Nabbs nu ştia dacă-l va putea reţine şi dacă Glenarvan, sub impulsul firii sale, nu se va arunca singur în braţele lui Ben Joyce.

— Eduard, îi spuse el, linişteşte-te. Ascultă de un prieten. Gândeşte-te la lady Helena, la Mary Grant, la toţi cei care rămân! Dealtfel, unde vrei să mergi? Unde să-l regăseşti pe Mulrady! Pe ce potecă s-o iei?...

În clipa aceea, ca un răspuns la cele ce spunea maiorul, se auzi un strigăt de durere.

— Ascultă! spuse Glenarvan.

Strigătul venea chiar din partea din care răsunase detunătura, la mai puţin de un sfert de milă. Glenarvan, dându-l la o parte pe Mac Nabbs, înaintă pe potecă; deodată, la trei sute de paşi de la căruţă, auzi cuvintele:

— Ajutor! Ajutor!

Era un glas tânguitor şi desperat. John Mangles şi maiorul se repeziră în direcţia din care venea.

Peste câteva clipe văzură târându-se printre tufişuri un om care scotea gemete sfişietoare.

Era Mulrady, rănit de moarte, şi când tovarăşii săi îl ridicară, îşi simţiră mâinile ude de sânge.

Ploaia cădea şi mai puternică, în timp ce vântul se dezlănţuia printre crengile copacilor uscaţi. Prin potop, Glenarvan, maiorul şi John Mangles aduseră la căruţă corpul lui Mulrady.

La sosirea lor, toţi se ridicară. Paganel, Robert, Wilson, Olbinett părăsiră căruţa, şi lady Helena oferi compartimentul ei bietului Mulrady. Maiorul scoase vesta marinarului, din care sângele şi apa curgeau şiroaie. Îi descoperi rana. Aceasta se datora unei lovituri de pumnal, pe care nenorocitul o primise în partea dreaptă a pieptului.

Mac Nabbs îl pansă cu îndemânare. Arma atinsese oare vreunul din organele vitale? N-ar fi putut s-o spună. Din rană se scurgea necontenit un şiroi de sânge stacojiu: paloarea şi slăbiciunea rănitului dovedeau că fusese serios lovit. Maiorul puse pe rana pe care o spălase înainte cu apă proaspătă un tampon gras de iască, pe care-l legă cu un bandaj. Astfel izbuti să oprească hemoragia. Mulrady fu întors pe cealaltă parte, cu capul şi pieptul ridicate pe perne şi lady Helena îi dădu să bea câteva înghiţituri de apă.

După un sfert de ceas, rănitul, până atunci nemişcat, dădu semne de viaţă. Ochii i se întredeschiseră, buzele murmurau cuvinte fără şir şi maiorul, apropiindu-şi urechea, îl auzi repetând:

— Milord... scrisoarea... Ben Joyce...

Maiorul repetă cuvintele privind înspre tovarăşii săi. Ce voia să spună Mulrady? Ben Joyce îl atacase pe marinar, dar pentru ce? Oare numai ca să-l oprească, să-l împiedice să ajungă la Duncan? Scrisoarea aceea...

Glenarvan cercetă buzunarele lui Mulrady. Scrisoarea către Tom Austin nu mai era acolo!

Noaptea trecu plină de nelinişte şi groază. Se temeau în fiece clipă ca rănitul să nu moară. O febră puternică îl mistuia. Lady Helena şi Mary Grant, ca două surori de caritate, nu-l părăsiră nici un moment. Niciodată vreun bolnav nu a fost îngrijit cu atâta dragoste.

Se făcu ziuă. Ploaia încetă. Nori grei se mai rostogoleau încă în înălţimile cerului. Pe pământ erau risipite resturi de ramuri. Clisa, muiată de torentele de apă, cedase şi mai mult. Era greu de mers acum prin preajma căruţei, dar probabil că aceasta nu se putea afunda mai mult.

De cum se crăpă de ziuă, John Mangles, Paganel şi Glenarvan porniră în recunoaştere în jurul taberei; merseră pe poteca încă pătată de sânge. Nu dădură nici de Ben Joyce şi nici de vreun ocnaş din banda lui. Merseră până la locul incidentului.

Două cadavre zăceau jos, lovite de gloanţele lui Mulrady. Unul din ele era acela al potcovarului din Black-Point. Chipul lui, descompus de moarte, te îngrozea.

Glenarvan n-a mers mai departe cu cercetările. Prudenţa îl oprea să se depărteze.

Se întoarse deci la căruţă, cu totul absorbit de gravitatea

situaţiei.

— Nu ne mai putem gândi să trimitem alt mesager la Melbourne, spuse el.

— Trebuie, totuşi, milord, răspunse John Mangles, şi voi încerca să trec pe unde n-a putut trece marinarul meu.

— Nu, John. Tu nici n-ai măcar un cal, care să te ducă două sute de mile!

Într-adevăr, calul lui Mulrady, singurul care le mai rămăsese, nu mai reapăruse. Oare căzuse sub loviturile ucigaşilor? Sau alerga rătăcind prin deşert? Să fi pus banda mâna pe el?

— Orice s-ar întâmpla, reluă Glenarvan, nu ne vom mai despărţi. Să aşteptăm opt zile, cincisprezece zile, până ce apele râului vor scădea iarăşi la nivelul normal. Vom ajunge atunci în golful Twofold, mergând puţin câte puţin în fiecare zi, şi de acolo vom expedia Duncan-ului, pe o cale mai sigură, ordinul să vină pe coastă.

— Asta e unica soluţie, răspunse Paganel.

— Deci, prieteni, reluă Glenarvan, nu ne mai despărţim. Un singur om riscă prea mult aventurându-se în acest deşert împânzit de bandiţi. Numai de-ar scăpa sărmanul nostru Mulrady! Cât despre noi, sper că ne va ajuta Dumnezeu.

Glenarvan avea de două ori dreptate: în primul rând, să interzică orice încercare izolată, apoi să aştepte cu răbdare pe malurile râului Snowy, până ce vor putea trece. Nici treizeci şi cinci de mile nu-i despărţeau de Delegate, primul oraş de frontieră al Noii Galii de Sud, unde aveau să găsească mijloace de transport necesare ca să ajungă la golful Twofold. De acolo urmau să telegrafieze la Melbourne ordinele privitoare la Duncan. Măsurile erau înţelepte, dar veneau prea târziu. Dacă Glenarvan nu l-ar fi trimis pe Mulrady pe drumul spre Lucknow, câte nenorociri ar fi fost evitate, fără a mai vorbi de asasinatul încercat asupra marinarului!

Revenind în tabără, îşi găsi tovarăşii mai puţin întristaţi. Păreau să fi dobândit speranţe noi.

— Se simte mai bine, se simte mai bine! strigă Robert, alergând în întâmpinarea lordului Glenarvan.

— Mulrady?

— Da, Eduard! răspunse lady Helena. A avut loc o schimbare în starea lui. Maiorul este mai liniştit. Marinarul

nostru va trăi.

— Unde e Mac Nabbs? întrebă Glenarvan.

— Lângă el, Mulrady a vrut să-i vorbească. Nu trebuie să-i tulburăm acum.

Într-adevăr, de un ceas, rănitul ieşise din toropeală şi febra-i scăzuse, şi prima grijă a lui Mulrady fu să-l cheme pe lordul Glenarvan sau, în lipsa lui, pe maior. Mac Nabbs, văzându-l atât de slăbit, voi să-i interzică orice conversaţie, dar Mulrady insistă cu atâta energie, încât maiorul trebui să accepte. Când se întoarse Glenarvan, conversaţia începuse de vreo câteva minute. Nu mai avea decât să aştepte raportul lui Mac Nabbs.

În curând, perdelele căruţei se dădură la o parte şi maiorul apăru. Veni către prietenii lui, şi apoi cu toţii se aşezară sub un arbore de cauciuc, unde fusese ridicat cortul. Obrazul lui, atât de rece de obicei, trăda o gravă preocupare, iar privirea sa, aţintită asupra lady-ei Helena şi tinerei fete, exprima o adâncă tristeţe.

Glenarvan îl întrebă ce aflase, şi iată cele spuse de maior:

— Părăsind tabăra, Mulrady plecase pe una din potecile indicate de Paganel. Se grăbea pe cât îi îngăduia întunericul nopţii. După socoteala lui, făcuse cam vreo două mile, când, deodată, mai mulţi oameni, cinci, crede el, se aruncară asupra lui, atacându-i calul. Animalul se ridică în două picioare. Mulrady puse mâna pe revolver şi trase. I se păru că doi din cei care-l atacau căzuseră. La fulgerul focului de armă îl recunoscu pe Ben Joyce. Asta era tot. Nu avusese timp să-şi descarce toate gloanţele. Primi o lovitură în partea dreaptă a pieptului şi fu răsturnat.

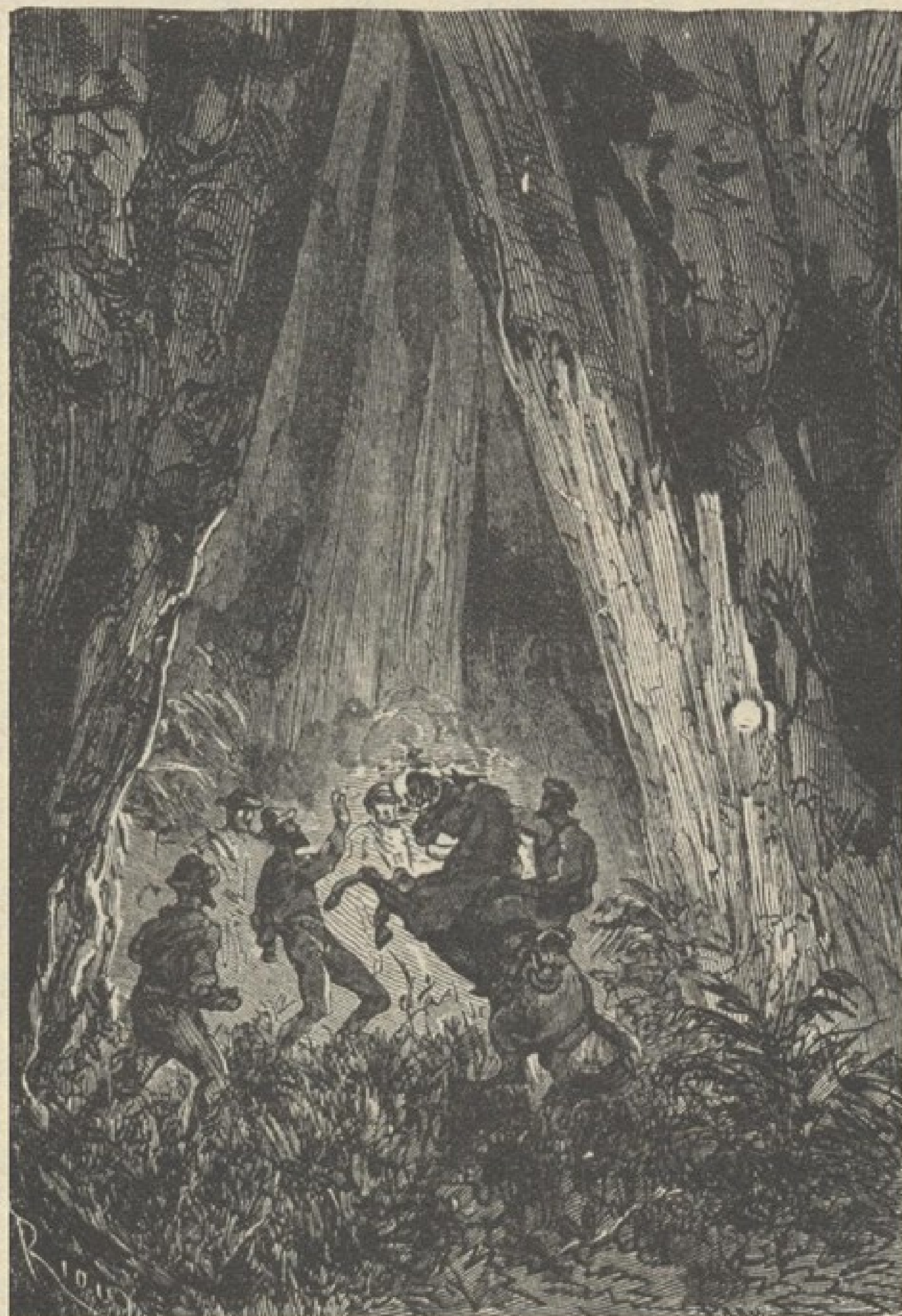
Totuşi, nu-şi pierduse încă cunoştinţa. Ucigaşii îl credeau mort. Simţi că-i scotocesc hainele. Apoi auzi rostindu-se cuvintele: „Am scrisoarea”… „Dă-o, răspunse Ben Joyce, acum Duncan e al nostru!”

În acest moment al povestirii lui Mac Nabbs, Glenarvan nu-şi putu reţine un strigăt.

Mac Nabbs continuă:

„…Acum, voi ceilalţi, reluă Ben Joyce, prindeţi calul! În două zile voi fi pe bordul Duncan-ului; în şase, în golful Twofold. Acolo e locul de întâlnire. Amicii lordului vor fi încă împotmoliţi în mlaştinile râului Snowy. Treceţi râul pe podul din Kemple-pier şi

Cinci oameni se aruncaseră asupra lui, atacîndu-i calul

așteptați-mă pe coastă. Odată ce vom porni cu echipajul în larg, cu un vapor ca Duncan, vom fi stăpânii Oceanului Indian". „Trăiască Ben Joyce!" strigară ocnașii. Aduseră calul lui Mulrady și Ben Joyce dispăru în galop pe drumul spre Lucknow, în timp ce banda o lua pe la sud-est, pe malul râului Snowy. Mulrady, deși grav rănit, avu puterea să se târască până la trei sute de pași de tabără, unde l-am cules noi aproape mort. Iată, spuse Mac Nabbs, povestea lui Mulrady. Înțelegeți acum de ce curajosul marinar ținea atât de mult să vorbească?

Această descoperire îi îngrozi pe călători.

— Pirații! Pirații! strigă Glenarvan. Echipajul va fi masacrat! Duncan-ul meu va încăpea pe mâna acestor tâlhari!

— Da! Căci Ben Joyce va ataca vasul prin surprindere, răspunse maiorul, și atunci...

— Ei bine, trebuie să ajungem la coastă înaintea acestor bandiți! spuse Paganel.

— Dar cum să trecem râul? întrebă Wilson.

— Ca și ei, hotărî Glenarvan. Vor trece pe podul din Kemple-pier. Pe acolo vom trece și noi.

— Dar cu Mulrady ce se va întâmpla? întrebă lady Helena.

— Îl vom duce! Îl vom duce cu schimbul! Pot să las echipajul meu fără apărare, pe mâna bandei lui Ben Joyce?

Ideea de a trece râul Snowy pe podul de la Kemple-pier se putea realiza, dar era foarte îndrăzneață. Se putea ca ocnașii să se stabilească în acest punct ca să-l apere. Ar fi cel puțin treizeci contra șapte! Dar sunt și clipe în care nu mai chibzuiești, clipe în care trebuie să acționezi cu orice preț!

— Milord, interveni atunci John Mangles, înainte de a risca ultima noastră șansă, aventurându-ne spre pod, e mai prudent să meargă cineva în recunoaștere și mă însărcinez eu s-o fac.

— Te voi întovărăși, John, adăugă Paganel.

Acceptându-li-se propunerea, John Mangles şi Paganel se pregătiră pe loc de plecare.

Trebuiau să coboare pe malul râului Snowy până la locul unde vor întâlni punctul semnalat de Ben Joyce, şi să se strecoare în aşa fel, să nu fie văzuţi de ocnaşii care se aflau cu siguranţă undeva prin apropiere, pe maluri.

Aşadar, având merinde şi fiind bine înarmaţi, cei doi tovarăşi curajoşi porniră, strecurându-se printre trestiile mari de pe malul râului. Cei rămaşi îi aşteptară toată ziua, dar cum nu se întoarseră nici seara, temerile tuturor crescură. În sfârşit pe la unsprezece, Wilson le semnală întoarcerea. După un drum de zece mile, Paganel şi John Mangles erau morţi de oboseală.

— Podul... există podul? întrebă Glenarvan, alergându-le în întâmpinare.

— Da, un pod de liane, spuse John Mangles. Ocnaşii l-au trecut, într-adevăr. Dar...

— Dar?... făcu Glenarvan, presimţind o nouă nenorocire.

— Dar după ce l-au trecut, i-au dat foc! răspunse Paganel.

Capitolul XXII

EDEN

Nu era momentul să se lase pradă deznădejdii, ci să treacă la acţiune. Cum podul din Kemple-pier fusese distrus, trebuiau să treacă cu orice preţ râul Snowy, ca să sosească înaintea bandei lui Ben Joyce pe ţărm, la Twofold-Bay. De aceea nu pierdură timpul cu vorbe fără rost, şi a doua zi, la 16 ianuarie, John Mangles şi Glenarvan plecară să cerceteze râul, pentru a organiza trecerea.

Apele spumoase şi umflate de ploi nu numai că nu scădeau, dar se rostogoleau în vâltori, cu o furie cumplită. Să fi încercat să le înfrunţi ar fi însemnat să te arunci cu ochii închişi în ghearele morţii. Glenarvan stătea nemişcat, cu mâinile încrucişate la piept, cu capul plecat, deznădăjduit.

— Vreţi să încerc să trec dincolo înot? întrerupse tăcerea John Mangles.

— Nu, John! răspunse Glenarvan, apucându-l de mână pe îndrăzneţul tânăr. Să aşteptăm.

Se întoarseră amândoi în tabără. Se scurse o zi plină de cele mai chinuitoare temeri. Glenarvan cercetă de nenumărate ori malurile râului Snowy. În zadar căuta să născocească vreun mijloc îndrăzneţ de trecere; nici un torent de lavă n-ar fi fost mai greu de trecut ca apele acelea spumegânde!

În timpul acestor lungi ore pierdute degeaba, lady Helena, ajutată de sfaturile maiorului, îl îngrijea pe Mulrady cu cea mai mare atenţie. Marinarul îşi revenea. Mac Nabbs îndrăzni să afirme că nici un organ vital nu-i fusese atins. Pierderea de sânge explica suficient slăbiciunea bolnavului. Odată ce i se va închide rana şi hemoragia va înceta, timpul şi repaosul îl vor vindeca cu totul. Lady Helena ceruse să ocupe el primul compartiment al căruţei. De aceea Mulrady se simţea foarte jenat. Grija lui cea mai mare era ca nu cumva starea sa să întârzie drumul lui Glenarvan, şi trebui să i se promită că va fi lăsat în tabără, în paza lui Wilson, în cazul în care râul va putea fi trecut.

Din nefericire, nu-l putură trece nici în ziua aceea şi nici a doua zi, la 17 ianuarie. Glenarvan era desperat văzându-se ţinut pe loc. Lady Helena şi maiorul încercau zadarnic să-l liniştească, să-l îndemne să aibă răbdare. Să rabzi, când chiar în clipa aceea, poate, Ben Joyce urca la bordul iahtului, când Duncan, dezlegând parâmele, îşi iuţea viteza pentru a ajunge la coasta aceea nenorocită, şi când fiece oră îl va apropia mai mult de ţărm!

John Mangles era chinuit de aceleaşi gânduri ca şi Glenarvan. De aceea, vrând să înfrângă obstacolul cu orice preţ, construi o plută din bucăţi late de scoarţă de arbori de cauciuc, aşa cum fac australienii. Plăcile foarte uşoare erau fixate cu scânduri, formând o plută foarte fragilă.

Căpitanul şi marinarul o încercară în ziua de 18 ianuarie.

Folosiră toată îndemânarea, forţa, priceperea şi curajul lor. Dar de cum intrară în curent, se răsturnară, gata să plătească îndrăzneaţa lor încercare cu viaţa. Pluta fu repede înghiţită de valuri. John Mangles şi Wilson nu înaintaseră dealtfel nici douăzeci de metri pe râul acesta umflat de ploi şi de zăpezile ce se topeau, şi care pe deasupra era lat de o milă.

Îşi pierdură la fel zilele de 19 şi 20 ianuarie. Maiorul şi Glenarvan merseră cinci mile în susul râului Snowy, fără să găsească un vad bun de trecere. Pretutindeni aceleaşi ape furioase, acelaşi torent repede. Apele de pe tot povârnişul meridional al Alpilor australieni se vărsau în această unică albie. Fură nevoiţi să renunţe la nădejdea de a salva Duncan-ul. Trecuseră cinci zile de la plecarea lui Ben Joyce. Iahtul trebuia să se afle în clipa aceea pe coastă, în mâinile ocnaşilor. Totuşi, cota apelor era cu neputinţă să se mai menţină mult astfel. Apele umflate temporar scad repede, cu atât mai repede cu cât sunt mai furioase. Într-adevăr, Paganel constată în dimineaţa zilei de 21 că nivelul apei începea să scadă şi îi raportă lui Glenarvan rezultatul observaţiilor sale.

— Ei, ce însemnătate mai are acum? întrebă Glenarvan. E prea târziu!

— Nu e un motiv să ne prelungim şederea în tabără, replică maiorul.

— Adevărat, răspunse John Mangles. Poate că vom putea trece chiar mâine.

— Şi asta va salva oare nenorocitul nostru echipaj? strigă Glenarvan.

— Milord, ascultaţi-mă pe mine, insistă John Mangles. Îl cunosc pe Tom Austin. Trebuie să fi executat ordinele dumneavoastră şi să fi plecat de îndată ce-a avut posibilitatea. Dar de unde ştim că Duncan era gata de plecare, că stricăciunile erau reparate la sosirea lui Ben Joyce la Melbourne? Dacă iahtul n-a putut porni la drum şi a întârziat o zi-două?

— Ai dreptate, John! răspunse Glenarvan. Trebuie să ajungem la golful Twofold. Mai avem numai treizeci şi cinci de mile până la Delegete!

— Da, răspunse Paganel, şi în oraş vom găsi mijloace rapide de transport. Cine ştie dacă nu ajungem la vreme să preîntâmpinăm o nenorocire?

— Haidem! strigă Glenarvan.

De îndată, John Mangles şi Wilson porniră să construiască o plută mare. Experienţa le dovedise că bucăţile de scoarţă nu puteau rezista violenţei torentului. John tăie atunci trunchiuri de copaci, din care făcu o plută grosolană, dar solidă. Munca durǎ mult; o termină abia a doua zi.

Între timp, apele scăzuseră mult. Torentul devenea din nou un râu, ce e drept un râu repede. Totuşi, mergând pieziş şi stăpânindu-l într-o anumită măsură, John spera să ajungă pe celălalt mal.

La douăsprezece şi jumătate se suiră pe plută cu câte merinde putea duce fiecare pentru un drum de două zile. Tot restul bagajelor fu lăsat pe loc, cu căruţă, cu cort cu tot. Mulrady se simţea destul de bine ca să poată fi transportat; însănătoşirea lui progresa cu paşi repezi.

La ora unu, toţi se îmbarcară pe pluta legată la ţărm cu o frânghie. John Mangles se instalase la tribord şi-i încredinţase lui Wilson un fel de vâslă-cârmă pentru a duce lupta împotriva curentului şi pentru a micşora eventualele devieri. Stând în picioare în partea de dinapoi a plutei, socotea că va putea cârmui cu ajutorul altei rame grosolane. Lady Helena şi Mary Grant ocupau centrul plutei, lângă Mulrady; Glenarvan, maiorul, Paganel şi Robert stăteau în jurul lor, gata să le vină în ajutor.

— Suntem gata, Wilson? întrebă John Mangles pe marinar.

— Da, domnule căpitan, răspunse Wilson, apucând voiniceşte vâsla.

— Atenţie, şi ai grijă de curent!

John Mangles dezlegă odgonul şi făcu vânt plutei pe apele râului. Totul merse bine vreo treizeci de metri. Wilson izbutea să nu se lase târât de curent. Dar în curând pluta fu prinsă în viitoare şi învârtită în loc, fără ca vâslele să-i poată menţine direcţia. Toate sforţările lui Wilson şi John Mangles de a manevra vâslele fură inutile. Trebuiau să se resemneze. Nu aveau nici un mijloc să împiedice mişcarea în jur a plutei, care se învârtea cu o iuţeală vertiginoasă şi aluneca târâtă de curent. John Mangles în picioare, palid şi cu dinţii încleştaţi, privea apa învolburată.

Între timp, pluta ajunsese pe la mijlocul râului Snowy, găsindu-se la o jumătate de milă în vale faţă de punctul ei de plecare. Curentul avea aici o iuţeală nemaipomenită şi, prin aceasta, oprea vâltorile, fapt care dădu plutei o oarecare stabilitate.

John şi Wilson puseră iar mâna pe vâsle, izbutind să mâne pluta în direcţie oblică. Se apropiau de malul stâng. Nu mai aveau de străbătut decât vreo sută de metri, când deodată, vâsla lui Wilson se rupse. Pluta, nefiind sprijinită, fu târâtă de curent. John vru să reziste, chiar cu riscul de a o rupe şi pe a sa. Wilson, cu mâinile însângerate, veni să-l ajute.

În sfârşit, izbutiră, şi după o traversare de mai mult de o jumătate de ceas, pluta se lovi de mal. Lovitura fu atât de violentă, încât trunchiurile de copac se desprinseră, frânghiile se rupseră şi apa pătrunse între ele, spumegând. Călătorii abia avură timp să se agaţe de tufişurile de pe mal. Ridicară cu ei pe Mulrady şi pe cele două femei, pe jumătate ude. Într-un cuvânt, toţi erau salvaţi, dar cea mai mare parte din merindele şi armele ce le luaseră cu ei, cu excepţia carabinei maiorului, au fost luate de apă, împreună cu resturile plutei.

Trecură râul. Micul grup n-avea aproape nici o rezervă şi până la Delegete erau încă treizeci şi cinci de mile. În pustietăţile necunoscute de la graniţa provinciei Victoria nu se întâlnesc nici colonişti, nici squatteri, căci regiunea nu este locuită decât cel mult de acei „bushrangers” sălbăticiţi, care umblă după pradă.

Hotărâră să pornească imediat. Mulrady îşi dădu seama că le va îngreuna drumul; ceru atunci să rămână pe loc, singur, până ce-i va sosi vreun ajutor din Delegete.

Glenarvan refuză. La Delegete, puteau ajunge abia în trei zile, la coastă, abia în cinci, adică la 26 ianuarie. Or, Duncan părăsise Melbourne în ziua de 16. Ce importanţă mai avea acum o întârziere de câteva ceasuri?

— Nu, prietene, spuse el, nu vreau să părăsim pe nimeni. Să construim o targă şi te vom duce pe rând.

O confecţionară din crengi de eucalipt şi, vrând-nevrând, Mulrady trebui să se culce pe ea. Glenarvan voi să fie cel dintâi care să-l ducă pe marinarul său. Luă targa de un capăt, Wilson de celălalt şi porniră la drum.

Ce spectacol trist! Şi cât de rău sfârşea o călătorie care începuse atât de bine! Nu mai mergeau în căutarea lui Harry Grant. Continentul acesta, unde Grant nu era şi nu fusese niciodată, ameninţa să fie fatal pentru cei ce căutau urma căpitanului. Şi atunci, când îndrăzneţii lui compatrioţi vor ajunge la coasta australiană, ei nu vor găsi nici măcar Duncan-ul care

să-i readucă în patrie!

Atmosfera primei zile fu tăcută şi apăsătoare. Cei ce duceau targa se schimbau din zece în zece minute. Toţi tovarăşii marinarului îndurau fără să se plângă această oboseală sporită încă din pricina căldurii înăbuşitoare. Seara, după ce străbătură numai cinci mile, înnoptară sub nişte arbori mari. Restul proviziilor care scăpaseră de naufragiu le folosiră la cină. De aici înainte nu se mai puteau bizui decât pe carabina maiorului.

Noaptea fu obositoare. Pe deasupra, căzu şi o ploaie deasă, iar ziua parcă nu mai voia să vină.

Porniră iar la drum. Maiorul nu avu ocazia să tragă nici o singură dată cu puşca. Această regiune funestă era mai mult decât un deşert, de vreme ce nici animalele nu se încumetau să treacă pe aci.

Din fericire, Robert descoperi un cuib de dropii, şi în cuib, douăsprezece ouă mari, pe care Olbinett le puse la copt sub o spuză fierbinte. Acestea şi câteva legături de iarbă grasă, care creştea pe fundul unei mici văi, formară masa de prânz din ziua de 22 ianuarie.

Drumul continuă în condiţii foarte grele. Şesurile nisipoase erau acoperite de „spinifex”, o iarbă ţepoasă, care la Melbourne se numeşte arici şi care sflşia hainele şi zgâria picioarele călătorilor până la sânge. Curajoasele femei mergeau fără să se plângă, dând exemplu şi încurajând cu un cuvânt sau cu o privire când pe unul, când pe altul.

Seara se opriră la poalele muntelui Bulla-Bulla, pe malul râului Jungalia. Cina ar fi fost foarte săracă, dacă Mac Nabbs n-ar fi ucis, în sfârşit, un şobolan mare – „mus conditor” – care se bucura de o excelentă reputaţie din punct de vedere culinar. Olbinett îl fripse, şi dacă şobolanul ar fi fost cât un miel de mare, li s-ar fi părut şi mai bun încă decât îi era faima. Totuşi, fură nevoiţi să se mulţumească cu ceea ce aveau. Erau atât de înfometaţi, încât nu rămaseră din animal decât oasele.

La 23, călătorii, obosiţi dar încă energici, o porniră din nou. După ce înconjurară poalele muntelui, străbătură câmpii întinse, în care iarba era atât de aspră şi spinoasă, încât credeai că erau dinţi de balenă; jungla le bară drumul, ca un cordon de baionete, şi pentru a înainta fură nevoiţi să se folosească de topor şi de foc.

În dimineaţa aceea nici nu se puteau gândi la masă. Putea fi oare ceva mai arid decât această regiune presărată cu resturi de cuarţ?

Nu numai foamea, dar şi setea îi chinuia amarnic din cauza căldurii arzătoare. Glenarvan şi ai lui nu parcurgeau nici măcar o jumătate de milă pe ceas. Dacă lipsa de apă şi de alimente s-ar fi prelungit până seara, ar fi căzut în drum, pentru a nu se mai ridica niciodată.

Din fericire, în drum găsiră nişte „cephalote”, un fel de borcănaşe umplute cu lichid binefăcător, care atârnau de ramurile unor arbuşti coraliformi. Toţi îşi potoliră setea, simţindu-se înviorați.

Hrana lor fu aceea pe care şi-o procură indigenii când nu găsesc nici vânat, nici insecte, nici şerpi. Paganel descoperi în albia uscată a unui râu o plantă, ale cărei minunate proprietăţi le descrisese adeseori unul din colegii săi de la Societatea de geografie.

Era „nardu”, o criptogamă din familia marsiliaceelor, aceeaşi plantă care prelungise viaţa lui Burke şi King în deşerturile din interior. Sub frunzele ei, de forma trifoiului, creşteau spori uscaţi, mari cât bobul de linte, pe care îi zdrobiră între două pietre, obţinând un soi de făină. Făcură dintr-însa o pâine destul de rea, care le potoli totuşi chinurile foamei. Planta aceasta se găsea din belşug. Olbinett adună o mare cantitate, asigurând hrana pentru mai multe zile.

A doua zi, la 24, Mulrady făcu o parte din drum pe jos. Rana i se cicatrizase complet. Până la oraşul Delegete nu mai erau decât zece mile, şi trupa înnoptă pe meridianul 149, chiar pe frontiera Noii Galii de Sud.

O ploaie măruntă şi pătrunzătoare cădea de câteva ceasuri. Călătorii n-ar fi avut nici un adăpost, dacă John Mangles n-ar fi descoperit, din întâmplare, o colibă părăsită şi ruinată. La nevoie, se mulţumiră şi cu bordeiul acesta construit neîndemânatic din crengi şi stuf. Wilson adună nişte lemne uscate ce se găseau pe jos, pentru a coace pâinea de nardu. Dar când vru să le dea foc,nu izbuti. Era un lemn necombustibil, conţinând o mare cantitate de aluminiu şi de care Paganel pomenise când vorbise despre ciudăţeniile produselor pământului australian.

Fură nevoiţi să se lipsească de foc, şi deci şi de pâine, şi

să doarmă cu hainele ude, în timp ce păsări gureşe râdeau, ascunse între ramurile mari, ca şi cum şi-ar fi bătut joc de călătorii aceştia nenorociţi.

Călătorii se apropiau totuşi de sfârşitul suferinţelor lor. Era şi timpul. Cele două femei făceau sforţări eroice, dar puterile le scădeau cu fiecare ceas; nu mai mergeau, ci abia se târau.

A doua zi plecară în zori. La ora unsprezece apăru la orizont oraşul Delegete, din comitatul Wellesley, aşezat la cincizeci de mile de golful Twofold.

Ajunşi în oraş, îşi pregătiră repede mijloacele de transport. Simţindu-se atât de aproape de coastă, în inima lui Glenarvan reînvie speranţa. Dacă Duncan ar avea cea mai mică întârziere, ei ar putea sosi înaintea vasului! În douăzeci şi patru de ore aveau să ajungă în golf! La amiază, după o masă care le refăcu puterile, toţi călătorii părăsiră Delegete, instalaţi într-un poştalion tras de cinci cai voinici. Surugiii, stimulaţi de făgăduiala unui bacşiş serios, mânau trăsura în goana cea mai mare, pe un drum foarte bun. Nici două minute nu zăboveau cu schimbul cailor la poştele care erau semănate din zece în zece mile. Glenarvan parcă le-ar fi transmis zelul şi nerăbdarea care-l mistuiau. Toată ziua şi toată noaptea goniră astfel cu şase mile pe oră.

A doua zi, în zori, un murmur surd vesti apropierea Oceanului Indian. Fură nevoiţi să ocolească golful, ca să ajungă pe ţărm, la paralela 37, tocmai acolo unde Tom Austin trebuia să aştepte sosirea călătorilor.

Când dădură cu ochii de ocean, toate privirile se îndreptară spre larg, scrutând zarea. Oare Duncan va fi acolo, plutind de-a lungul ţărmului, ca în luna trecută, în faţa Capului Corrientes, pe coastele argentiniene? Nu văzură însă nimic. Cerul şi apa se îmbinau pe linia orizontului. Nici o pânză nu însufleţea marea întindere a oceanului. Mai rămânea o singură speranţă. Poate că Tom Austin crezuse că trebuie să intre în golful Twofold, căci marea era neprielnică ancorării şi nici o navă nu se putea socoti în siguranţă, ancorând pe asemenea meleaguri.

— La Eden! spuse Glenarvan.

De îndată, poştalionul o luă spre dreapta, pe drumul circular care se prelungea de pe ţărmurile golfului, şi se îndreptă spre micul oraş Eden, aşezat la cinci mile depărtare. Surugiii se

opriră nu departe de farul care semnalează intrarea în port. Câteva vapoare erau ancorate în radă, dar nici unul nu purta pe catarg pavilionul Malcolm-ului. Glenarvan, John Mangles, Paganel coborâră din trăsură, alergară la vamă întrebând funcţionarii şi consultând sosirile din ultimele zile.

De o săptămână nici un vas nu intrase în golf.

— Poate că n-a plecat! strigă Glenarvan, care nu voia să piardă nădejdea. Poate am ajuns înaintea lui!

John Mangles clătină din cap. Îl cunoştea pe Tom Austin. Secundul n-ar fi întârziat niciodată zece zile cu executarea unui ordin.

— Vreau să ştiu cum stăm, spuse Glenarvan. Prefer orice dezamăgire în locul îndoielii.

Peste un sfert de ceas, telegrafiară la Melbourne căpităniei portului. Apoi cerură să fie conduşi la hotelul Victoria. La ora două o telegramă fu înmânată lordului Glenarvan; conţinutul ei suna astfel:

„Lordului Glenarvan, Eden,
Twofold-Bay,

Duncan plecat de la 18 curent cu o destinaţie necunoscută.

J. Andrew, căpitan de port”.

Telegrama căzu din mâinile lui Glenarvan.

Nu mai încăpea nici o îndoială! Iahtul scoţian devenise în mâinile lui Ben Joyce un vas de piraţi!

Astfel sfârşea traversarea Australiei, care începuse sub auspicii atât de favorabile. Urmele căpitanului Grant şi ale naufragiaţilor păreau pierdute pentru totdeauna; insuccesul costase viaţa unui întreg echipaj; lordul Glenarvan căzuse înfrânt în luptă şi curajosul explorator, pe care nici conjuraţia elementelor naturii nu-l putuse opri în pampas, era doborât de răutatea oamenilor, pe continentul australian.

Partea a treia

Capitolul I

Macquarie

Asupra celor ce-l căutau pe căpitanul Grant se grămădiseră deodată toate lipsurile şi necazurile. Speranţa revederii era aproape pierdută. În ce parte a lumii să mai încerce o nouă expediţie? Cum să mai exploreze ţinuturi noi? Duncan nu mai exista şi chiar o repatriere ar fi fost deocamdată cu neputinţă. Aşadar, încercarea acestor generoşi scoţieni eşuase. Înfrângere! Trist cuvânt, care nu poate găsi ecou într-o inimă curajoasă! Totuşi, chiar neînfricatul Glenarvan trebui să-şi recunoască neputinţa. Cercetările nu mai puteau fi continuate.

În această situaţie, Mary Grant avu tăria să nu mai pomenească numele tatălui ei. Îşi stăpâni neliniştea gândindu-se la nefericitul echipaj care probabil pierise de curând. Putu chiar să o mângâie pe lady Glenarvan, după ce primise ea însăşi atâtea consolări! Ea fu prima care vorbi despre întoarcerea în Scoţia. John Mangles o admiră văzând-o atât de curajoasă şi resemnată. Voi chiar să spună un cuvânt despre căpitanul Grant, dar Mary îl opri printr-o privire. Mai târziu îi spuse:

— Nu, domnule John, să ne gândim la cei care s-au sacrificat. Trebuie ca lordul Glenarvan să se înapoieze în Europa.

— Aveţi dreptate, Miss Mary, răspunse John Mangles, trebuie! Trebuie, de asemenea, ca autorităţile engleze să fie

informate despre soarta Duncan-ului. Dar nu pierdeţi cu totul speranţa. Eu mai degrabă aş face cercetările singur, decât să renunţ cu totul la ele. Îl voi găsi pe căpitanul Grant, sau voi muri urmărind acest ţel!

John Mangles îşi lua un angajament serios. Mary acceptă şi întinse mâna tânărului căpitan ca pentru a întări legământul. Din partea lui John Mangles, aceasta însemna făgăduinţa de a-i închina întreaga viaţă, iar din partea fetei o întreagă recunoştinţă.

În timpul acestei zile se hotărî definitiv plecarea. Trebuiau să ajungă fără întârziere la Melbourne. A doua zi, John se duse să se intereseze de plecarea vaselor, nădăjduind să găsească numeroase legături între Eden şi capitala Victoriei.

Aşteptarea-i fu însă înşelată. Vasele erau rare. Trei sau patru bastimente, ancorate în golful Twofold, formau toată flota comercială a ţinutului. Nici unul nu pleca spre Melbourne, Sydney sau Pointe-de-Galles. Or, numai în aceste trei porturi australiene Glenarvan ar fi putut găsi vase cu destinaţia spre Anglia. Într-adevăr, Peninsular Oriental Steam Navigation Company are între aceste puncte şi metropolă un număr regulat de pacheboturi.

Ce era de făcut în această împrejurare? Să aştepte un vapor? Ar fi trecut un timp prea îndelungat, căci golful Twofold nu prea era vizitat. Câte vase trec prin larg şi nu vin niciodată să acosteze aici!

După multă chibzuinţă şi discuţie, Glenarvan era pe punctul de a decide să meargă la Sydney pe drumurile de-a lungul coastei, când Paganel făcu o propunere la care nimeni nu se aştepta.

Geograful vizitase deja golful Twofold şi ştia că mijloacele de transport pentru Sydney şi Melbourne lipseau. Dar din cele trei vase ancorate în radă, unul se pregătea să plece spre Auckland, capitala insulei Ika-na-Maul, insula de nord a Noii Zeelande. Or, Paganel propuse închirierea vasului în chestiune, pentru a ajunge la Auckland, de unde întoarcerea în Europa s-ar fi putut face uşor cu vapoarele Companiei peninsulare.

Această propunere fu serios discutată. Dealtfel, Paganel renunţă de data asta la bogăţia obişnuită a argumentelor sale şi se mulţumi numai cu expunerea faptului, adăugind doar că traversarea nu va dura mai mult de cinci sau şase zile. Distanţa

care separă Australia de Noua Zeelandă nu este într-adevăr mai mare de o mie de mile.

Printr-o ciudată coincidenţă, Auckland se găsea situat tocmai pe paralela 37, pe care cercetătorii, începând de la coasta Araucaniei, au urmărit-o cu atâta perseverenţă. Desigur, geograful, fără a fi învinuit de părtinire, ar fi putut considera aceasta drept un argument favorabil propunerii sale. Căci era, într-adevăr, un prilej foarte potrivit pentru cercetarea coastelor Noii Zeelande.

Totuşi, Paganel nu insistă asupra acestui avantaj. După două eşecuri consecutive, desigur că nu mai voia să rişte o a treia interpretare a documentului. Dealtfel, ce-ar fi putut obţine prin aceasta?

În document era specificat, fără putinţă de îndoială, că un „continent” servise de refugiu căpitanului Grant şi nu o insulă. Or, Noua Zeelandă nu era decât o insulă. Acest fapt părea hotărâtor. Oricum ar fi fost, pentru un motiv sau altul, Paganel nu mai legă în nici un fel ideea unei noi explorări de propunere sa de a merge la Auckland. Se mărgini numai să atragă atenţia asupra faptului că existau comunicaţii între acest punct şi Marea Britanie şi că s-ar fi putut uşor profita de acest lucru.

John Mangles sprijini propunerea lui Paganel, fiind pentru adoptarea ei, deoarece nu puteau aştepta sosirea nesigură a vreunui vapor în golful Twofold. Dar mai înainte de a se hotărî, crezu că ar fi bine să viziteze bastimentul despre care vorbise geograful. Glenarvan, maiorul, Paganel, Robert şi el luară o barcă şi, din câteva vâsle, ajunseră la vasul ancorat la vreo patru sute de metri de chei.

Vasul, un bric de două sute cincizeci de tone, numit Macquarie, făcea cabotaj între diferitele porturi ale Australiei şi Noii Zeelande. Căpitanul, sau mai bine-zis „master”-ul, îşi primi destul de urât vizitatorii. Îşi dădură seama că au de-a face cu un om simplu, care nu se deosebea cu nimic de cei cinci marinari de pe bordul vasului. O faţă mare, roşie, un nas turtit, un ochi chior, buzele pătate de tutunul pipei, aerul său brutal, toate acestea făceau din Will Halley un om cu totul neplăcut. Dar nu era de ales şi, pentru o traversare de câteva zile, nu era bine să cauţi prea amănunţit.

— Ce mai vreţi şi voi? îi întrebă Will Halley pe necunoscuţii care veniseră pe bordul vasului său.

— Căpitanul? întrebă John Mangles.
— Eu sunt, spuse Halley. Şi?
— Macquarie este încărcat pentru Auckland?
— Da. Şi?
— Ce transportă?
— Orice se cumpără şi se vinde. Şi?
— Când pleacă?
— Mâine, cu mareea de prânz. Şi?
— Ar putea lua pasageri?
— După cum sunt pasagerii şi dacă se mulţumesc cu mâncarea de pe bord.
— Îşi vor aduce provizii.
— Şi?
— Ce „şi”?
— Da. Câţi sunt?
— Nouă. Între care două doamne.
— N-am cabine.
— Va putea fi aranjată cabina echipajului, care le va fi lăsată la dispoziţie.
— Şi?
— Accepţi? întrebă John Mangles, pe care purtarea căpitanului nu-l stingherea deloc.
— O să vedem, răspunse stăpânul vasului Macquarie.
Will Halley făcu câţiva paşi, bocănind pe punte cu cizmele sale mari, apoi se întoarse dintr-o dată spre John Mangles.
— Câte parale? spuse el.
— De cât e vorba? întrebă John.
— Cincizeci de lire.
Glenarvan făcu un semn de consimţământ.
— Bine! Cincizeci de lire.
— Dar numai traversarea, adăugă Will Halley.
— Numai traversarea.
— Hrană proprie.
— Proprie.
— Înţeles. Şi... spuse Will întinzând mâna.
— Ce?
— Arvuna!
— Iată jumătate din preţ, douăzeci şi cinci de lire, spuse John Mangles, numărând comandantului suma. Acesta o băgă în buzunar, fără să mulţumească.

— Mâine la bord, spuse el. În cursul dimineţii. Fie că sunteţi aici, fie că nu, eu tot plec.

— Vom fi.

Răspunzând acestea, Glenarvan, maiorul, Robert, Paganel şi John Mangles părăsiră bordul, fără ca Will Halley să-şi fi atins măcar cu un deget pălăria de pânză impermeabilă de pe căpăţâna sa roşcată.

— Ce bădăran! spuse John.

— Ei bine, mie îmi place, îl contrazise Paganel. Este un adevărat lup de mare.

— Un adevărat urs, replică maiorul.

— Îmi închipui că acest urs a făcut pe vremuri şi negoţ de sclavi, adăugă John Mangles.

— Ce interesează, răspunse Glenarvan, din moment ce comandă Macquarie, iar Macquarie merge în Noua Zeelandă! Din golful Twofold şi până la Auckland îl vom vedea foarte puţin; după Auckland nu-l vom mai vedea deloc.

Lady Helena şi Mary Grant aflară cu bucurie că plecarea fusese fixată pentru a doua zi dimineaţă. Glenarvan le preveni că Macquarie nu se putea compara cu Duncan-ul în privinţa confortului, dar, după atâtea încercări, ele nu mai puteau fi îngrijorate pentru atâta lucru. Olbinett fu poftit să ia asupra sa aprovizionarea. De la pierderea Duncan-ului sărmanul om o plângea mereu pe doamna Olbinett, rămasă pe bord şi care probabil căzuse victimă ocnaşilor, împreună cu întregul echipaj. Îşi îndeplini totuşi funcţia cu zelul său obişnuit şi „hrana proprie” fu compusă din alimente care nu figuraseră niciodată pe acest bric. În câteva ore proviziile fură făcute.

În acest timp, maiorul sconta la un birou de schimb un numerar de trate, pe care Glenarvan le avea asupra lui Union Bank din Melbourne. Nu voia să fie lipsit de bani şi nici de arme sau muniţii, astfel încât îşi mai puse arsenalul la punct.

Cât despre Paganel, acesta îşi procură o hartă excelentă a Noii Zeelande, publicată la Edinburgh de Johnston.

Mulrady se simţea mult mai bine. În urma rănii ce-i pusese viaţa în pericol suferea acum foarte puţin. Câteva ore pe mare îi vor grăbi desigur vindecarea. Socotea brizele Pacificului cel mai bun doctor.

Wilson fu însărcinat să amenajeze pe bord cazarea pasagerilor. Datorită periei şi măturii, cabina îşi schimbă

înfăţişarea. Will Halley, ridicând din umeri, îl lăsă să facă după voia sa. De Glenarvan, de însoţitoarele şi însoţitorii săi nu-i păsa deloc. Nici nu le ştia numele şi nici nu căuta să te afle. Acest spor al încărcăturii sale care îi aducea cincizeci de lire îl interesa mai puţin decât cele două sute de tone de piei argăsite, cu care era plină magazia vasului. Pieile întâi, şi pe urmă oamenii. Era doar negustor. Cât despre calităţile sale de marinar, trecea drept un cunoscător destul de bun al acestor mări, pe care numeroasele insule de corali le fac atât de primejdioase.

În timpul ultimelor ore ale zilei, Glenarvan dori să se întoarcă pe coastă, în punctul tăiat de paralela 37. Avea două motive puternice: dorea să viziteze încă o dată acest loc al presupusului naufragiu. Ayrton fusese cu siguranţă maistru pe Britannia şi Britannia ar fi putut într-adevăr naufragia în această parte a coastei de est, dacă nu pe cea de vest. Nu trebuia deci părăsit cu uşurinţă un loc pe care, desigur, nu-l vor mai vedea niciodată.

Şi pe urmă, dacă nu Britannia, cel puţin Duncan încăpuse aici pe mâinile deportaţilor. Fusese poate o luptă! De ce adică nu s-ar putea găsi pe mal urmele unei lupte, a unei rezistenţe până la capăt? Dacă echipajul pierise în valuri, valurile n-ar fi putut oare arunca la mal câteva cadavre?

Glenarvan, însoţit de credinciosul său John, făcu această recunoaştere. Stăpânul hotelului Victoria le puse doi cai la dispoziţie şi ei porniră încă o dată pe acel drum spre nord, care merge de-a lungul golfului Twofold.

Fu o explorare tristă. Glenarvan şi căpitanul John călăreau în tăcere. Dar se înţelegeau. Aceleaşi gânduri şi, deci, aceleaşi temeri îi neliniştеau. Priveau stâncile roase de mare şi nu simţeau nevoia nici să se întrebe, nici să-şi răspundă.

Te puteai bizui pe zelul şi inteligenţa lui John pentru a spune cu certitudine că fiecare punct al malului fusese cu de-amănuntul explorat, fiecare golfuleţ examinat cu grijă, ca şi plăjile înclinate şi podişurile nisipoase unde fluxul Pacificului, deşi nu prea puternic, ar fi putut totuşi arunca vreo epavă. Dar nu găsiră nici un indiciu care să-i poată îndemna la noi cercetări.

Urma naufragiului nu putea fi găsită cu nici un chip.

Cât despre Duncan, de asemenea nimic. Toată această porţiune a ţărmului Australiei era pustie.

Totuşi, John Mangles descoperi pe mal urmele

neîndoielnice ale unei tabere; resturi de focuri, de curând aprinse. Trecuse oare pe acolo, în urmă cu câteva zile, vreun trib nomad de indigeni? Nu, căci un indiciu atrase atenţia lui Glenarvan şi îl încredinţă în mod neîndoielnic că această parte a coastei fusese vizitată de deportaţi.

Acest indiciu era o tunică de pânză groasă, cenuşie, uzată, cârpită, o zdreanţă aruncată sub un copac, purtând numărul matricol al penitenciarului din Perth. Ocnaşul nu mai era acolo, dar zdreanţa sa murdară îi indica trecerea. Această uniformă a crimei, după ce fusese purtată de un ticălos, putrezea acum pe malul pustiu.

— Vezi, John, spuse Glenarvan, ocnaşii au ajuns până aici. Şi sărmanii noştri camarazi de pe Duncan...?

— Da, răspunse John, cu o voce înăbuşită, este sigur că n-au fost debarcaţi, că au pierit...

— Mizerabilii! strigă Glenarvan. Dacă vor cădea vreodată în mâinile mele, voi şti să-mi răzbun echipajul!...

Durerea împietrise figura lui Glenarvan.

Timp de câteva minute, lordul privi spre imensitatea valurilor, căutând poate cu privirea vreun vas pierdut în depărtare. Apoi, luminile din ochi i se stinseră şi, fără vreun cuvânt sau gest, reluă drumul spre Eden, în galopul calului.

Mai rămânea o singură formalitate de îndeplinit: declaraţia făcută poliţiei asupra evenimentelor care se desfăşuraseră şi care fu adusă la îndeplinire chiar în acea seară în faţa lui Thomas Banks. Magistratul abia îşi putu ascunde bucuria, în timp ce întocmea procesul-verbal. Era vesel de plecarea lui Ben Joyce şi a bandei sale. Întregul oraş îi împărtăşi bucuria. Ocnaşii părăsiseră Australia, printr-o nouă crimă, este drept, dar, în sfârşit, plecaseră. Această importantă ştire fu imediat telegrafiată autorităţilor din Melboilrne şi Sydney.

Declaraţia odată terminată, Glenarvan reveni la hotelul Victoria.

Călătorii petrecură această ultimă seară destul de trist. Gândurile lor rătăceau peste acest ţinut bogat în nenorociri şi îşi aminteau de speranţele pe care le aveau la Capul Bernouilli şi apoi atât de crunt spulberate în golful Twofold.

Paganel se afla pradă unei agitaţii neobişnuite. John Mangles care îl observa de când cu incidentul de la râul Snowy, simţea că geograful parc-ar fi vrut, parcă n-ar fi vrut să

vobească. De câteva ori îi pusese întrebări la care acesta nu răspunsese.

Totuşi, în seara aceea, John, conducându-l spre camera sa, căută încă o dată să afle cauza nervozităţii lui.

— Dar, prietene, răspunse Paganel, nu sunt mai nervos ca de obicei.

— Domnule Paganel, insistă John, aveţi un secret care vă apasă.

— Ei bine! Ce vrei, este mai puternică decât mine! strigă geograful, dând din mâini.

— Ce este mai puternică decât dumneavoastră?

— Bucuria, pe de o parte, şi desperarea pe de alta.

— Sunteţi bucuros şi desperat totodată?

— Da, bucuros şi desperat în acelaşi timp de a merge în Noua Zeelandă.

— Aveţi poate vreun indiciu? îl întrebă repede John Mangles. Aţi regăsit poate urma pierdută?

— Nu, prietene! „Din Noua Zeelandă nu te mai întorci”. Dar, totuşi... În sfârşit, ştiţi cum e firea omenească! Este de ajuns să respiri, pentru a putea avea speranţe! Şi deviza mea, „spiro, spero”, valorează cât cele mai frumoase devize din lume.

Capitolul II

TRECUTUL ŢĂRII SPRE CARE SE ÎNDREPTAU CĂLĂTORII

A doua zi, la 27 ianuarie, pasagerii de pe Macquarie erau instalaţi pe bord, în cabina strâmtă a bricului. Will nu-şi oferise cabina călătoarelor. Lipsă de politeţe puţin regretabilă dealtfel, deoarece vizuina sa era pe măsura ursului care o locuia.

La douăsprezece şi jumătate avu loc plecarea, odată cu refluxul. Ancora era bine înfiptă şi ridicarea ei fu destul de grea. Dinspre sud-vest bătea o briză moderată. Pânzele fură desfăşurate puţin câte puţin. Cei cinci oameni de pe bord manevrau încet. Wilson vru să ajute echipajului, dar Halley îl

rugă să stea liniştit şi să nu se amestece în ceea ce nu-l priveşte. Avea obiceiul să se descurce singur în orice împrejurare şi nu cerea nimănui nici ajutor, nici sfat.

Spuse aceasta mai mult adresându-se lui John Mangles, pe care stângăcia unor manevre îl făcea să surâdă. John acceptă, hotărându-se să intervină numai în cazul când nepriceperea echipajului ar compromite siguranţa vasului. Totuşi, braţele celor cinci marinari, îmboldiţi de înjurăturile căpitanului, reuşiră să ridice toate pânzele mari. Mai târziu, velele mici fură şi ele întinse.

Dar cu toate că pânzele erau foarte sus, bricul abia înainta, fapt ce se datora formei sale mai umflate în partea dinainte, lărgimii fundului şi greutăţii părţii dinapoi. Era un vas cu viteză foarte redusă, tipul vasului de cabotaj.

Trebuia să te mulţumeşti însă cu ce ai. Din fericire, cu toate că naviga greu, în cinci sau şase zile cel mult, Macquarie trebuia să ajungă în rada portului Auckland.

La ora şapte seara nu se mai văzu nici coasta, nici farul portului Eden. Marea, înfuriată, obosea vasul, care cădea greoi în golul dintre valuri. Smuciturile puternice obligară pasagerii să părăsească cabina. Totuşi nu puteau rămâne nici pe punte, căci ploaia era violentă. Se văzură condamnaţi la o închisoare chinuitoare.

Se lăsară atunci furaţi de gânduri. Lady Helena şi Mary Grant abia dacă schimbară câteva cuvinte. Glenarvan nu mai avea astâmpăr, în timp ce maiorul stătea ca împietrit. John Mangles, urmat de Robert, se urca din când în când pe punte pentru a observa marea. Cât despre Paganel, înghemuit într-un colt, murmura cuvinte fără nici o noimă.

La ce visa domnul geograf? Desigur, la Noua Zeelandă către care se îndreptau. Îi trecea prin minte toată istoria ei. I se desfăşura prin faţa ochilor întreg trecutul sinistru al acestei ţări.

Exista oare vreun fapt, vreun incident în această istorie, care ar fi putut da vreun drept descoperitorilor insulei să o considere continent? Ar fi putut oare un geograf modern, un marinar să-i dea această denumire? După cum se vede, Paganel revenea mereu la interpretarea documentului. Devenise pentru el o obsesie, o idee fixă. După Patagonia, după Australia, închipuirea sa, pusă în mişcare de un cuvânt, se agăţa de Noua Zeelandă. Dar un punct, un singur punct, îl oprea pe acest

drum.

— Contin… contin… repeta el…acesta vrea să spună „continent”:

Şi Paganel începu să-şi amintească de toţi navigatorii care cercetaseră aceste două mari insule ale mărilor de sud.

La 13 decembrie 1642, olandezul Tasman, după ce descoperise ţara Van Diemen, acostă pe malurile necunoscute ale Noii Zeelande. Navigă de-a lungul coastei câteva zile şi, la 17 decembrie, vasele sale pătrunseră într-un golf larg, terminat printr-o strâmtoare îngustă între două insule.

Insula de la nord era Ika-na-Maul, cuvânt zeelandez, care înseamnă „peştele lui Mauwi”. Insula de la sud era Mahai-Puna-Mu, adică „balena care produce iadul verde”[1].

Abel Tasman îşi trimise bărcile spre ţărm şi ele se întoarseră întovărăşite de două pirogi, care purtau un zgomotos echipaj de băştinaşi. Aceştia erau de talie mijlocie, cu pielea măslinie, pometţii obrazului ieşiţi, vocea aspră, părul negru legat după moda japoneză şi împodobit cu o pană mare, albă.

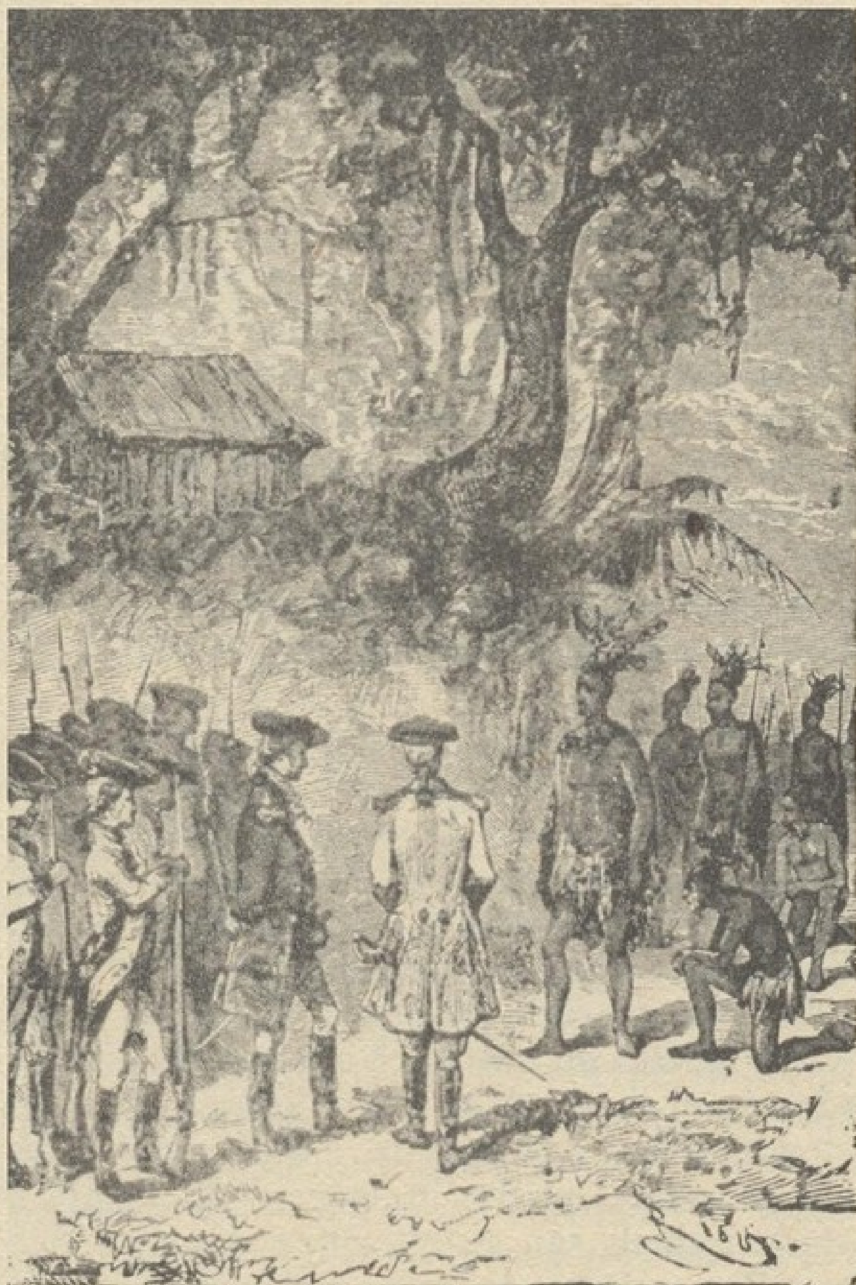
Această primă întrevedere a europenilor cu indigenii părea să promită legături prieteneşti, de lungă durată. Dar în ziua următoare, pe când una din bărcile lui Tasman mergea să recunoască un loc de ancorare mai apropiat de uscat, şapte pirogi care transportau un număr mare de indigeni o atacară cu violenţă. Barca se aplecă într-o parte şi se umplu cu apă. Maistrul care o comanda fu lovit la gât de o suliţă grosolan ascuţită. Căzu în mare. Din cei şase însoţitori ai săi, patru fură omorâţi: ceilalţi doi şi maistrul, înotând spre vas, putură fi salvaţi.

După acest tragic eveniment, Tasman ridică ancora, mărginindu-şi răzbunarea la câteva focuri de muschetă, care probabil nici nu-şi atinseră ţinta, şi părăsi acest golf, căruia îi rămase numele de Golful Masacrului. Porni de-a lungul coastei occidentale şi, la 5 ianuarie, ancoră în apropierea capului de nord al insulei. În acest loc, nu numai violenţa valurilor ce se întorceau de la ţărm, dar şi malul accidentat îl împiedicară să coboare, şi astfel el părăsi definitiv pământurile acestea, cărora le dădu numele de Slaten-Land, adică Ţara Statelor, numită astfel în onoarea Statelor Generale Olandeze.

---

[1] Mai târziu s-a aflat că numele indigen al Noii Zeelande este Teika-Maul. Twai-Puna este o localitate a insulei centrale. (N.A.).

La 6 octombrie 1769, apăru vestitul Cook

se
dul
ele

l al
lul
nu

fu
un
La
e îl
ice
pe
mi
rse

în ziua când lui Surville îi fu furată o barcă. Surville o ceru în zadar şi, socotind că furtul trebuie pedepsit, incendie un sat întreg. Groaznică şi nemeritată pedeapsă, care nu a fost dealtfel străină de sângeroasele represalii ale indigenilor din Noua Zeelandă.

La 6 octombrie 1769 apăru pe aceste ţărmuri vestitul Cook. El ancoră în golful Taue-Roa cu corabia sa Endeavour şi încercă să-şi apropie băştinaşii printr-o atitudine binevoitoare. Dar pentru a putea să te porţi bine cu oamenii, trebuie mai întâi să-i ai aproape. Cook nu stătu mult pe gânduri şi făcu doi-trei prizonieri pentru a-şi impune cu forţa binefacerile. Aceştia, copleşiţi de daruri şi vorbe bune, fură retrimişi pe uscat. În curând, mai mulţi băştinaşi, convinşi de poveştile primilor, veniră pe bord de bunăvoie şi făcură schimburi cu europenii. După câteva zile, Cook se îndreptă spre golful Hawkes, o mare adâncitură scobită în coasta răsăriteană a insulei de nord. Acolo găsi indigeni războinici şi provocatori. Demonstraţiile lor merseră atât de departe, încât fu nevoit să-i calmeze prin câteva focuri de carabină.

La 20 octombrie, Endeavour ancoră în golful Toko-Malu, unde trăia o populaţie paşnică de două sute de suflete. Botaniştii de pe bord făcură în ţinut fructuoase explorări şi băştinaşii îi transportară la ţărm cu propriile lor pirogi. Cook vizită două sate apărate de palisade[1], de parapete şi întărituri, care dovedeau serioase cunoştinţe în arta fortificaţiilor. Cel mai important din aceste forturi era aşezat pe o stâncă din care mareele făceau o adevărată insulă. Mai mult chiar decât o insulă, căci nu numai că apele o înconjurau, dar treceau chiar pe dedesubtul ei, printr-o boltă arcuită, pe care era clădită inaccesibila fortificaţie. La 31 martie, Cook, după ce făcuse o colecţie de obiecte deosebite, plante indigene, documente

[1] Un fel de întărituri formate din pari.

etnografice şi etnologice, dădu numele său strâmtorii ce desparte cele două insule şi părăsi Noua Zeelandă, unde se va mai întoarce în călătoriile sale de mai târziu.

Într-adevăr, în 1773, celebrul navigator reapăru în golful Hawkes şi fu martorul unor scene de canibalism, provocate dealtfel de însoţitorii lui Cook. Câţiva ofiţeri de-ai săi, găsind pe mal cadavrul mutilat al unui tânăr indigen, îl aduseră la bord, îl puseră la fript şi oferiră carnea băştinaşilor, care o mâncară cu multă lăcomie. Nefericită fantezie de a te face bucătarul unui ospăţ de antropofagi!

În timpul celei de-a treia călătorii întreprinse aici, Cook mai vizită încă o dată aceste ţinuturi, pe care le îndrăgise în chip deosebit şi a căror descriere hidrografică ţinea să o completeze. Le părăsi, pentru ultima oară, la 25 februarie 1777.

În 1791, Vancouver stătu timp de douăzeci de zile în golful Sombre, dar fără nici un câştig pentru ştiinţele naturale sau geografie. Entrecasteaux, în 1793, descrise topografic partea nordică a coastei pe o distanţă de douăzeci şi cinci de mile. Mai târziu, căpitanii de marină comercială Hausen şi Dalrympe, şi apoi Baden, Richardson, Moodi îşi făcură pe aici o scurtă apariţie, iar doctorul Savage, în timp de cinci săptămâni, culese interesante amănunte asupra moravurilor neozeelandezilor.

În cursul aceluiaşi an, 1805, nepotul şefului din Rangui-Hu, inteligentul Dua-Tara, se îmbarcă pe vasul Argo, ancorat în Golful Insulelor şi comandat de Baden.

Poate că aventurile lui Dua-Tara vor prilejui subiect de epopee vreunui Homer maor, căci ele au fost bogate în nenorociri, nedreptăţi şi prost tratament. Rea-credinţă, închisoare, lovituri şi răni, iată ce primi sărmanul indigen în schimbul bunăvoinţei şi serviciilor sale. Ce părere trebuie să-şi fi făcut el despre oamenii aşa-zişi civilizaţi! Fu adus la Londra. Fu făcut matelot de cea mai joasă speţă, fiind calul de bătaie al întregului echipaj. Fără ajutorul reverendului Marsden ar fi murit poate. Acest misionar se interesa de tânărul indigen în care descoperise minunate calităţi: blândeţe, bunăcuviinţă şi duioşie, astea pe lângă o judecată sănătoasă şi o inimă plină de curaj. Marsden îl ajută pe protejatul său să-şi procure câţiva saci cu grâu şi unelte pentru cultivarea pământului pe care să le ducă în ţara sa. Dar şi acestea i-au fost furate. Nenorocirile şi suferinţele durară până ce sărmanul Dua-Tara, în 1814, în sfârşit, se

reîntoarse în ţara strămoşilor săi. Ajuns aici, ar fi putut să ducă o viaţă tihnită, când muri pe neaşteptate, la vârsta de douăzeci şi opt de ani, în momentul în care se pregătea să îndrepte starea de lucruri din această sângeroasă Zeelandă. Civilizaţia fu, fără îndoială, întârziată cu mulţi ani prin această ireparabilă nenorocire, căci nimic nu poate înlocui un om inteligent şi bun, care întruneşte în sufletul său dragostea de bine şi dragostea de ţară.

Până în 1816, Noua Zeelandă fu părăsită de europeni. În această epocă Thompson, în 1817, Nicholas, în 1819, Marsden parcurseră diferite părţi ale celor două insule şi, în 1820, Richard Cruise, căpitan în regimentul 84 infanterie, făcu aici un popas de zece luni, popas pe care l-a folosit studiind moravurile indigenilor, asupra cărora a scris mai apoi un studiu.

În 1824, Duperrey, comandant pe vasul Coquille, rămase în Golful insulelor timp de cincisprezece zile, şi nu avu de ce să se plângă de băştinaşi.

După el, in 1827, baleniera engleză Mercury trebui să se apere împotriva jafului şi uciderilor. În acelaşi an, căpitanul Dillon fu primit într-un mod extrem de binevoitor, în timpul celor două vizite ale sale.

În martie 1827, comandantul navei Astrolabe, ilustrul Dumont d’Urville putu fără arme să petreacă câteva nopţi pe ţărm, în mijlocul indigenilor, să schimbe daruri şi cântece, să doarmă în colibe şi să-şi continue, fără a fi tulburat, interesantele sale lucrări de ridicări topografice cărora se datoresc atât de frumoasele şi utilele hărţi din depozitul marinei.

În schimb, anul următor, bricul englez Hawes, comandat de John James, după ce atinse Golful Insulelor, se îndreptă spre Capul de Est şi avu mult de suferit din partea unui şef perfid, numit Enararo. Mulţi din însoţitorii săi muriră într-un chip îngrozitor.

Din aceste evenimente contradictorii, din aceste treceri de la bunăvoinţă la barbarie, trebuie trasă concluzia că de cele mai multe ori cruzimea neozeelandezilor nu era decât o formă de represalii. Buna sau reaua primire făcută albilor depindea de atitudinea unui căpitan sau a altuia. De cele mai multe ori, răzbunările indigenilor erau provocate de europeni: din nefericire, pedeapsa cădea asupra celor ce nu o meritau. După d’Urville, etnografia Noii Zeelande fu completată de un

îndrăzneţ explorator care, în douăzeci de rânduri, străbătu lumea întreagă. Era un vagabond, un nomad al ştiinţei, un englez, pe nume Earle. Acesta vizită părţile necunoscute ale celor două insule fără a avea, personal, de ce să se plângă de indigeni, dar avu adesea prilejul să asiste la scene îngrozitoare. Neozeelandezii se mâncau între ei.

Acelaşi lucru îl constată căpitanul Laplace în 1831, în timpul escalei pe care o făcu în Golful Insulelor. Luptele deveniră acum şi mai periculoase, deoarece indigenii învăţaseră să mânuiască cu multă precizie armele de foc. Astfel, meleagurile insulei Ika-na-Maul, atât de înfloritoare odinioară, se transformară în pustietăţi. Triburi întregi dispărură cum dispar turmele de oi devorate de înfometaţi.

Misionarii au luptat în zadar pentru a învinge aceste obiceiuri sângeroase. Încă din 1808 Church Missionary Society îşi trimisese cei mai abili agenţi – e cuvântul care li se potriveşte cel mai bine în principalele localităţi ale insulei de nord. Dar cruzimea neozeelandezilor îi făcu să renunţe la întemeierea unor misiuni pe acest teritoriu. În 1814 abia, Marsden, protectorul lui Dua-Tara, Hali şi King au debarcat în Golful Insulelor şi au cumpărat de la şefii indigeni un teren de aproape o sută de pogoane, plătite cu douăsprezece topoare de fier. Aici se stabili sediul societăţii anglicane.

Începuturile au fost grele. Dar băştinaşii au respectat totuşi viaţa misionarilor. Le-au primit sfaturile şi învăţătura. Câţiva dintre cei mai îndârjiţi se îmblânziră. În inimile lor se trezi sentimentul de recunoştinţă. S-a întâmplat chiar ca în 1821 neozeelandezii să-i apere pe „ariki”, adică pe misionari, împotriva unor marinari europeni, care îi insultau şi-i ameninţau.

Astfel, cu timpul, misiunile căpătară o şi mai mare dezvoltare, cu toată prezenţa unor bandiţi evadaţi din Port Jackson, care îngrozeau populaţia indigenă. În 1831, Ziarul Misiunilor evanghelice semnala două aşezări însemnate, una la Kidi-Kidi, pe malurile unui canal care se varsă în mare, în Golful Insulelor, şi alta la Pai-Hia, pe malul râului Kawa-Kawa. Indigenii, convertiţi la creştinism şi sfătuiţi de „ariki”, construiră drumuri, tăiară poteci prin pădurile uriaşe, aşezară poduri peste torente. Fiecare misionar mergea pe rând să predice noua religie triburilor din ţinuturile mai îndepărtate, ridicând capele de trestie sau de scoarţă de copac şi şcoli pentru tinerii indigeni, iar

pe acoperişul acestor modeste construcţii flutura steagul misiunii, purtând o cruce şi cuvintele „Rongo-Pai”, adică „Evanghelie” în limba neozeelandeză.

Din nefericire, influenţa misionarilor nu a depăşit graniţele aşezărilor lor. Întreaga populaţie nomadă a rămas în afara acestei influenţe. Canibalismul a fost desfiinţat numai printre creştini, ba chiar nici aceşti proaspăt convertiţi nu trebuiau supuşi la tentaţii prea mari, căci vechile lor instincte tot mai fremătau în ei.

Războiul există, dealtfel, în aceşti sălbatici în stare cronică. Zeelandezii nu sunt ca australienii care fug dinaintea invaziei europene, ei rezistă, se apără, îşi urăsc cotropitorii şi, în acest moment, o groaznică ură îi însufleţeşte împotriva emigranţilor englezi. Viitorul acestor mari insule e un fel de loterie. Pot să fie curând civilizate, sau să mai rămână încă secole întregi într-o adâncă sălbăticie, după cum va hotărî soarta războaielor.

Astfel, Paganel, cu imaginaţia în plină creaţie, refăcu în minte istoria Noii Zeelande. Dar nimic în această istorie nu îngăduia să numeşti „continent” acest ţinut compus din două insule şi dacă unele cuvinte din document îi aprinseră fantezia, cele două silabe con-tin îl opreau din drumul unei noi interpretări.

Capitolul III

MASACRELE DIN NOUA ZEELANDĂ

La 31 ianuarie, patru zile de la plecare, Macquarie nu străbătuse încă nici două treimi din distanţa cuprinsă între coastele Australiei şi ale Noii Zeelande. Will Halley dădea puţină atenţie manevrelor navei sale, lăsând-o să plutească mai mult în voia întâmplării. Apărea rar pe punte; dealtfel, nimeni nu-l dorea. Faptul că-şi petrecea aproape tot timpul în cabină nu ar fi supărat pe nimeni, dacă ciudatul căpitan nu s-ar fi îmbătat zilnic cu gin şi rachiu. Marinarii lui îi urmau exemplul şi niciodată vreo

corabie nu a mai navigat după bunul plac al providenţei ca Macquarie din Twofold-Bay.

Această condamnabilă nepăsare îl obliga pe John Mangles să supravegheze tot timpul mersul vasului. Mulrady şi Wilson îndreptau cârma ori de câte ori vreo manevră greşită ameninţa să culce vasul pe o latură. Will Halley se năpustea adesea cu o ploaie de înjurături asupra celor doi marinari. Aceştia, cum nu prea erau răbdători din fire, i-ar fi dat bucuros un toc de bătaie beţivului şi l-ar fi aruncat în fundul calei pentru tot restul călătoriei, dacă n-ar fi intervenit John Mangles, potolindu-le îndreptăţită lor indignare.

Totuşi, situaţia vasului rămânea îngrijorătoare. John îşi împărtăşi temerile lui Mac Nabbs şi lui Paganel, pentru a nu alarma pe Glenarvan. Mac Nabbs îi dădu acelaşi sfat ca şi Mulrady şi Wilson.

— John, dacă crezi de cuviinţă, spuse Mac Nabbs, nu trebuie să eziţi să iei comanda acestui vas. Beţivul ăsta, după ce ne va debarca la Auckland, o să reia comanda bricului şi n-are decât să se scufunde unde o pofti.

— Desigur, domnule Mac Nabbs, răspunse John, şi o voi face dacă e absolut necesar. Atâta vreme cât suntem în larg, e suficient să supraveghem mersul vasului; eu

Mulrady și Wilson îndreptau cîrma...

şi cu marinarii mei nu părăsim puntea. Dar dacă nici la apropierea de coastă nenorocitul ăsta de Will Halley n-o să-şi vină în fire, vă mărturisesc că voi fi pus într-o mare încurcătură.

— N-ai putea să indici dumneata drumul? întrebă Paganel.

— Va fi foarte greu, răspunse John. Închipuiţi-vă că nu există nici o hartă la bord.

— E posibil?

— Da, întocmai, Macquarie nu face decât cabotaj între Eden şi Auckland, şi Will Halley e atât de obişnuit cu drumul acesta, încât nu se mai oboseşte să-l noteze pe o hartă. Îşi închipuie, probabil, că şi corabia sa cunoaşte drumul şi că se poate conduce singură. În ceea ce mă priveşte, reluă John Mangles, eu nu prea cred în vase care să se conducă singure, şi dacă Halley e tot beat când ne vom apropia de coastă, o să ne bage într-o grea încurcătură.

— Să sperăm, zise Paganel, că-şi va băga minţile în cap când ne vom apropia de uscat.

— Dar dacă aceasta nu se întâmplă, întrebă Mac Nabbs, dumneata nu ai putea conduce Macquarie la Auckland?

— Fără harta acestei părţi a coastei mi-ar fi imposibil. Stâncile sunt extrem de periculoase. Coasta prezintă o serie de mici fiorduri neregulate şi buclucaşe, ca şi fiordurile Norvegiei. Recifele de corali sunt numeroase, şi numai dacă cunoşti bine locul le poţi evita. Un vas, oricât de solid ar fi, n-ar putea rezista în cazul când s-ar lovi de vreuna din aceste slânci ascunse sub apă, la numai câteva picioare adâncime.

— Şi în acest caz, zise maiorul, echipajul n-ar avea altă scăpare decât să se refugieze pe coastă?

— Da, domnule Mac Nabbs, dacă le permite marea.

— Nu e o soluţie prea fericită nici asta, răspunse Paganel, deoarece coastele Noii Zeelande nu sunt deloc ospitaliere.

Primejdiile ce te aşteaptă pe uscat sunt tot atât de mari ca şi cele de pe mare!

— Vă referiţi la maori, domnule Paganel? întrebă John Mangles.

— Da, prietene. Reputaţia lor e bine stabilită în Oceanul Indian. Nu mai este vorba aici de australieni timizi sau îndobitociţi, ci de o rasă inteligentă şi războinică, de canibali lacomi, de nişte antropofagi de la care nu ne putem aştepta la nici o milă.

— Pun urmare, zise maiorul, în cazul când căpitanul Grant a naufragiat pe coastele Noii Zeelande, nu ne sfătuiţi să pornim în căutarea lui?

— Poate doar pe coastă unde am putea găsi urmele Britanniei, dar nu în interiorul insulei, căci ar fi inutil. Orice european care se aventurează în aceste nefericite ţinuturi cade în mâinile maorilor, de unde nu mai scapă. Mi-am îndemnat prietenii să străbată pampasul, să traverseze Australia, dar niciodată nu i-aş conduce pe drumurile Noii Zeelande. Dumnezeu să ne îndrepte paşii şi să ne ferească de a cădea vreodată în mâinile acestor indigeni feroci.

Temerile lui Paganel erau pe deplin îndreptăţite. Noua Zeelandă are un groaznic renume şi fiecare acţiune care a contribuit la descoperirea ei conţine câte un incident sângeros.

Este lungă lista victimelor înscrise în „martirologul” navigatorilor. Abel Tasman figurează primul în analele sângeroase ale canibalismului, prin cei cinci marinari ai săi, ucişi şi mâncaţi de indigeni. După el vine căpitanul Tukney, care a avut aceeaşi soartă, împreună cu întregul său echipaj. Înspre partea răsăriteană a strâmtorii Foveaux cinci pescari de la Sydney-Cove şi-au aflat, de asemenea, moartea, sfâşiaţi de maori.

Trebuie să mai amintim şi alţi patru oameni ai goeletei Brothers ucişi în portul Molineux, mai mulţi soldaţi ai generalului Gates şi trei dezertori de pe Matilda, pentru a ajunge în sfârşit la numele tragic al căpitanului Marion Du Frene.

La 11 mai 1772, după prima călătorie a lui Cook, căpitanul francez Marion aruncă ancora în Golful Insulelor; pe lângă corabia lui, Mascarin era întovărăşit şi de o altă corabie, numită Castries, comandată de căpitanul Crozet.

Neozeelandezii s-au prefăcut a fi foarte primitori, s-au

arătat chiar sfioşi faţă de noii-veniţi şi a fost nevoie de multe daruri, de servicii prieteneşti, de o întreagă demonstraţie de fraternitate, pentru a-i obişnui să vină pe bordul vaselor.

Şeful lor, isteţul Takuri, făcea parte, după spusele lui Dumont d'Urville, din tribul Wangaroa şi era rudă cu indigenul care fusese răpit de Surville, cu doi ani mai înainte de sosirea căpitanului Marion.

Într-o ţară unde onoarea impune oricărui maor să răzbune prin sânge orice insultă suferită, Takuri nu putea uita această gravă injurie, care se adusese tribului său.

Aşteptă deci cu răbdare sosirea unui vas european, îşi premedită răzbunarea şi o duse la îndeplinire cu un groaznic sânge rece.

După ce simulă teamă faţă de francezi, Takuri se folosi de toate mijloacele posibile pentru a le adormi vigilenţa şi a-i face să creadă într-o înşelătoare siguranţă. Rămânea adeseori, împreună cu tovarăşii săi, noaptea pe bordul vaselor europene; veneau cu nevestele şi cu fetele lor şi aduceau oaspeţilor nepoftiţi cele mai bune soiuri de peşti. În curând, învăţară şi numele ofiţerilor şi îi invitară să le viziteze aşezările. Marion şi Crozet, cuceriţi de asemenea bunăvoinţă, se plimbară de-a lungul coastei, locuite de vreo patru mii de indigeni: Băştinaşii alergau în întâmpinarea lor fără arme, căutând să le inspire o încredere totală.

Căpitanul Marion, oprindu-se în Golful Insulelor, avea intenţia să schimbe catargele corăbiei Castries, şubrezite de ultimele furtuni. Exploră deci şi ţinuturile din interiorul insulei şi dădu, la 23 mai, peste o minunată pădure de cedri, la numai două leghe de ţărm, în apropierea unui golf, la distanţă de o leghe de locul unde erau ancorate vasele.

Aşeză acolo o echipă care cuprindea două treimi din echipaj şi care, înzestrată cu topoare şi alte unelte, lucra la tăierea arborilor şi la refacerea drumului ce ducea spre mare. Se mai aşezară încă alte două tabere; una pe mica insulă Motu-Aro, în mijlocul portului unde fură transportaţi cei bolnavi, fierarii şi dogarii de pe cele două corăbii, cealaltă pe insula principală, pe malul oceanului, la distanţă de o leghe şi jumătate de vase; această ultimă tabără putea comunica cu şantierul tăietorilor de lemne. În toate aceste aşezări marinarii au fost ajutaţi de mai mulţi indigeni pe cât de puternici, pe atât de binevoitori.

Totuşi, căpitanul Marion nu renunţase încă la anumite măsuri de prudenţă. Sălbaticii nu erau primiţi niciodată înarmaţi la bordul său, iar şalupele care erau trimise spre uscat aveau întotdeauna armele necesare unei eventuale apărări.

Dar şi Marion, şi cei mai neîncrezători dintre ofiţerii săi au fost orbiţi de felul de a se purta al indigenilor şi până în cele din urmă comandantul dădu ordin să se dezarmeze bărcile. Căpitanul Crozet a încercat să-l convingă pe Marion să retragă acest ordin, dar nu a izbutit.

Din această clipă, atenţiile şi devotamentul neozeelandezilor păru să nu mai cunoască margini. Şefii indigeni trăiau în perfectă intimitate cu ofiţerii. În nenumărate rânduri, Takuri îşi aduse fiul pe bord şi-l lăsă să doarmă în cabine. La 9 iunie, în cadrul unei vizite oficiale în satele indigene, Marion a fost proclamat „mare şef” al întregului ţinut şi patru pene albe îi împodobiră părul, ca semn al puterii sale.

Astfel se scurseră treizeci şi trei de zile de la sosirea corăbiilor în Golful Insulelor. Lucrările de refacere a arboradei înaintau; butoaiele pentru apă dulce erau umplute din Motu-Aro; căpitanul Crozet conducea personal şantierul dulgherilor şi nicicând nu au părut mai îndreptăţite speranţele de a vedea o asemenea întreprindere dusă la bun sfârşit.

La 12 iunie, la ora două, şalupa comandantului a fost echipată pentru a se duce la pescuit undeva, în apropierea satului lui Takuri. Marion se îmbarcă împreună cu cei doi tineri ofiţeri Vandricourt şi Lehoux, un voluntar, armurierul şi doisprezece marinari. Cu ei mai veneau şi Takuri cu încă alţi cinci şefi maori. Nimic nu-i putea face să prevadă catastrofa groaznică în care urmau să piară şaisprezece din aceşti şaptesprezece europeni.

Barca porni, îndreptându-se către uscat, şi în curând pieri din ochii celor rămaşi pe vas.

Seara, căpitanul Marion nu se întoarse să se culce pe bord, dar nimeni nu păru îngrijorat. S-a crezut că se dusese să viziteze şantierul unde se lucrau catargele şi că rămăsese peste noapte acolo.

A doua zi, la ora cinci, şalupa de pe Castries porni, ca de obicei, să aducă apă de la Motu-Aro şi se întoarse fără nici un incident.

La ora nouă, marinarul de gardă de pe Mascarin zări pe

mare un om sfârşit de oboseală, care înota către corabie. Se trimise o barcă în ajutorul lui şi fu astfel adus pe bord.

Omul era Turner, unul din marinarii plecaţi cu şalupa căpitanului Marion. Avea o rană în coastă, produsă de două lovituri de lance, şi era singurul care se întorcea din cei şaptesprezece oameni care părăsiseră în ajun vasul. După răspunsurile lui, s-au aflat toate amănuntele acestei înspăimântătoare drame.

Şalupa căpitanului Marion acostase lângă satul lui Takuri pe la ora şapte dimineaţa. Sălbaticii i-au întâmpinat cu veselie pe oaspeţi şi au dus în spate pe ofiţerii şi marinarii care nu voiau să-şi ude picioarele, debarcând. După aceea, francezii se despărţiră unii de alţii.

Indigenii se aruncară apoi imediat asupra lor, înarmaţi cu lănci, măciuci şi ghioage, şi îi măcelăriră. Marinarul Turner, după ce primise două lovituri de lance, reuşi să scape şi să se ascundă în nişte tufişuri, de unde asistă la adevărate scene de groază. Sălbaticii smulseră hainele de pe cei morţi, le deschiseră pântecele şi-i ciopârţiră în bucăţi...

În acel moment, Turner se aruncă în mare, fără să fie văzut, apoi fu pescuit, aproape muribund, de barca de pe Mascarin.

Această întâmplare înspăimântă pe cei de pe vase. Un strigăt de răzbunare răsună puternic.

Dar înainte de a răzbuna pe cei morţi, trebuiau salvaţi cei vii. Existau trei aşezări pe uscat şi ele erau înconjurate de mii de sălbatici însetaţi de sânge, de canibali care prinseseră din nou gustul cărnii de om.

În absenţa căpitanului Crozet, care petrecuse noaptea la şantierul din pădure, Duclesmeur, secundul, luă măsuri grabnice. Şalupa de pe Mascarin fu expediată acolo cu un ofiţer şi un detaşament de soldaţi. Ei trebuiau să vină în ajutorul celor care lucrau la catarge.

Ofiţerul plecă, navigând în lungul coastei, văzu barca comandantului Marion, părăsită pe mal, şi debarcă.

Căpitanul Crozet, care lipsise de pe vas, după cum am amintit, nu ştia nimic în privinţa masacrului, când, pe la ora două după-amiază, văzu apropiindu-se detaşamentul de soldaţi. Îşi dădu seama că s-a întâmplat o nenorocire. Înaintă către ei şi află adevărul. Interzise însă celor care veneau să spună ceva

tovarăşilor săi, pentru a nu-i demobiliza.

Indigenii, adunaţi în cete, ocupau toate înălţimile din jur. Crozet dădu ordin să îmbarce principalele unelte, pe celelalte le îngropă, dădu foc barăcilor şi îşi începu retragerea cu cei şaizeci de oameni.

Băştinaşii îi urmăreau, strigând:

— Takuri mate Marion![1]

Vestindu-le moartea şefului lor, ei voiau să-i înspăimânte pe marinari. Aceştia, furioşi, vrură să se năpustească asupra sălbaticilor şi căpitanul Crozet reuşi cu greu să-i stăpânească. Străbătură astfel cele două leghe care-i despărţeau de mare şi se îmbarcară în şalupe, împreună cu oamenii celui de-al doilea post. În tot acest timp, vreo mie de băştinaşi stăteau aşezaţi pe nisip, fără să se clintească. Dar când şalupele se îndepărtară de ţărm, o ploaie de pietre se abătu asupra lor. Atunci patru marinari, buni ţintaşi, traseră pe rând în toţi şefii, culcându-i la pământ, spre marea uimire şi spaimă a indigenilor, care nu cunoşteau efectul armelor de foc.

Îndată ce căpitanul Crozet ajunse pe Mascarin, trimise şalupa spre insula Motu-Aro. Un detaşament de soldaţi rămase peste noapte pe insulă şi bolnavii fură transportaţi înapoi pe corăbii.

A doua zi un al doilea detaşament veni să întărească postul. Insula trebuia curăţită de băştinaşii care locuiau acolo, pentru a se asigura aprovizionarea cu apă. Satul Motu-Aro avea trei sute de locuitori. Francezii îi atacară, omorâră şase şefi, izgonind cu baionetele restul populaţiei, şi dădură foc satului. Totuşi, corabia Castries nu putea porni fără catarge şi Crozet, silit să renunţe la lemnul din pădurea de cedri, dădu ordin să improvizeze o arboradă din resturile de care dispuneau. Astfel continuară lucrările timp de încă o lună.

Băştinaşii făcură câteva încercări pentru a pune din nou mâna pe insula Motu-Aro, fără însă să izbutească. Ori de câte ori pirogele lor treceau în bătaia armelor de pe vase, erau sfărâmate cu lovituri de tun.

În sfârşit, lucrările se terminară. Mai rămânea de cercetat dacă vreuna din cele şaisprezece victime nu supravieţuise masacrului şi de răzbunat morţii. O şalupă cu un numeros detaşament de ofiţeri şi soldaţi se îndreptă către satul lui Takuri.

---

1 Takuri a ucis pe Marion. (N.A.)

La apropierea ei, acest şef perfid şi laş fugi, purtând pe umeri mantaua comandantului Marion. Toate colibele satului său fură cercetate cu grijă. În cea locuită de el se găsi craniul unui om care fusese fript de curând şi pe care se mai vedea încă urma dinţilor canibalului. O coapsă de om stătea înfiptă într-o frigare de lemn. O cămaşă, cu gulerul pătat de sânge, a fost recunoscută ca aparţinând lui Marion; s-au mai găsit de asemenea hainele şi pistoalele tânărului Vandricourt, armele de pe şalupă şi zdrenţe din îmbrăcămintea victimelor. Mai departe, într-un alt sat, măruntaie omeneşti curăţate şi fripte.

Aceste dovezi evidente ale crimei şi antropofagiei au fost strânse şi rămăşiţele omeneşti îngropate cu pietate; apoi satele lui Takuri şi ale lui Piki-Ore, complicele său, au fost date pradă flăcărilor. La 14 iulie 1772 cele două corăbii părăseau aceste funeste ţinuturi.

Iată cum s-a petrecut catastrofa, a cărei amintire trebuia să rămână vie în mintea oricărui călător care punea piciorul pe ţărmul Noii Zeelande. Navigatorul care nu ar ţine seama de aceste întâmplări ar da într-adevăr dovadă de imprudenţă. Neozeelandezii au fost întotdeauna perfizi şi antropofagi. Cook însuşi a confirmat acest lucru în timpul celei de-a doua călătorii, din 1773. Şalupa uneia din corăbiile sale, Aventura, comandată de căpitanul Furneaux, ducându-se spre uscat pentru a aduce nişte ierburi sălbatice, nu s-a mai întors. În ea se aflau un aspirant şi nouă marinari. Căpitanul Furneaux, îngrijorat, trimise pe locotenentul Burney în căutarea şalupei. Burney, sosit la locul debarcării, găsi, după cuvintele lui, „un tablou de măcel şi barbarie, despre care nu poţi vorbi decât cu adâncă groază; capetele, măruntaiele, plămânii oamenilor noştri erau împrăştiate pe nisip, iar în apropiere, câinii mai mâncau încă alte rămăşiţe omeneşti”.

Pentru a încheia această scenă sângeroasă, trebuie să mai amintim şi de vasul Brothers, atacat în 1815 de neozeelandezi şi întregul echipaj al lui Boyd, măcelărit în 1820, împreună cu căpitanul Thompson. În sfârşit, la 1 martie 1829 la Walkitas, şeful indigen Enararo prădă bricul englez Hawes din Sydney. Hoarda lui de canibali masacră mai mulţi americani, fripse cadavrele şi le mâncă.

Aceasta era ţara spre care se îndrepta Macquarie cu un echipaj nepriceput, comandat de un beţiv.

Capitolul IV

STÂNCILE SUBMARINE

Între timp, neplăcuta traversare se prelungea. La 2 februarie, şase zile de la plecare, ţărmul Auckland-ului nu se zărea încă de la bordul vasului Macquarie. Vântul de sud-vest era totuşi favorabil, dar curenţii se împotriveau şi bricul abia putea înainta. Marea agitată obosea vasul care pârâia şi se ridica greoi dintre valuri. Odgoanele ce susţineau catargul erau prost întinse, făcându-l să se zgâlţâie la fiecare zguduitură produsă de valuri.

Din fericire, Will Halley, puţin grăbit cum era, nu-şi forţa pânzele, căci altfel tot catargul ar fi căzut, fără îndoială. John Mangles spera ca totuşi această păcătoasă cutie cu numele de corabie să ajungă la destinaţie fără vreo nenorocire, dar suferea văzându-şi tovarăşii atât de rău găzduiţi la bordul bricului.

Nici lady Helena şi nici Mary Grant nu se plângeau, cu toate că ploaia ce cădea continuu le obliga să rămână în cabină. Acolo, lipsa de aer şi zguduiturile le măreau suferinţa. De aceea veneau des pe punte să înfrunte vremea nemiloasă, până când răbufnirile mai puternice ale vântului le sileau să coboare din nou. Atunci reintrau în locul acela strâmt, potrivit mai degrabă să adăpostească mărfuri decât pasageri, şi cu atât mai puţin pasagere.

Prietenii căutau să le distreze. Paganel încerca să omoare timpul cu povestiri, dar nu prea reuşea. Şi într-adevăr, oamenii aceştia, rătăciţi pe drumul întoarcerii, erau demoralizaţi. Pe cât îi interesau altădată povestirile geografului despre pampas şi Australia, pe atât reflecţiile şi observaţiile sale asupra Noii Zeelande îi lăsau acum reci şi indiferenţi. Mergeau spre această ţară nouă şi de tristă amintire fără elan, fără convingere, siliţi de împrejurări. Dintre toţi pasagerii de pe Macquarie, cel mai de

plâns era lordul Glenarvan. Putea fi rar văzut în cabină. Nu-şi mai găsea locul. Firea sa nervoasă, neliniştită, nu se împăca deloc cu spaţiul îngust dintre cei patru pereţi. Ziua şi chiar noaptea, fără a-i păsa de ploaie şi valuri, rămânea pe punte, sprijinit de balustradă sau plimbându-se agitat; în rarele momente de înseninare privea mereu zarea, scrutând depărtările cu luneta. Părea că întreabă valurile, care nu-i dădeau nici un răspuns. Ar fi vrut să poată sfâşia cu o mişcare a mâinii vaporii de apă, vălul de ceaţă care ascundea orizontul. Era îndurerat şi nu se putea împăca cu resemnarea. Era un om energic care fusese până atunci fericit şi puternic şi care se vedea deodată lipsit şi de fericire, şi de putere.

John Mangles nu-l părăsea şi suferea alături de el. În acea zi, Glenarvan scruta încăpăţânat orizontul, ori de câte ori o spărtură se producea în ceaţă. John se apropie de el:

— Căutaţi uscatul, milord? îl întrebă el.

Glenarvan făcu un semn negativ cu capul.

— Totuşi, reluă tânărul căpitan, cred că aţi dori să părăsiţi cât mai curând acest bric. Ar fi trebuit să zărim luminile Auckland-ului încă de treizeci şi şase de ore.

Glenarvan nu răspunse. Privea mereu şi timp de un minut îşi îndreptă luneta spre orizont, în partea dinspre care bătea vântul.

— Uscatul nu este în această parte, spuse John Mangles. Priviţi mai bine spre tribord.

— De ce, John? răspunse Glenarvan. Eu nu caut uscatul.

— Ce căutaţi atunci, milord?

— Iahtul meu, Duncan! răspunse Glenarvan mânios. Trebuie să fie pe aici, pe undeva, prin pustietăţile acestea, străbătând mările spumoase, practicând ruşinoasa meserie a pirateriei! Este desigur pe aici, pe acest drum, între Australia şi Noua Zeelandă, şi am presimţirea că-l vom întâlni!

— Să ne păzească Dumnezeu de această întâlnire, milord!

— De ce, John ?

— Uitaţi situaţia noastră? Ce ne-am face pe acest bric, dacă Duncan ne-ar ataca? Nici nu putem fugi măcar!

— Să fugim, John?

— Da, milord. În zadar am încerca! Am fi prinşi, pradă acestor mizerabili, şi Ben Joyce a mai arătat o dată că nu se dă în lături de la crimă. Viaţa noastră nu prea ar mai avea preţ. Ne-

am apăra până la moarte! Dar, pe urmă? Gândiţi-vă la lady Glenarvan, gândiţi-vă la Mary Grant!

— Sărmanele femei! murmură Glenarvan. John, mi se sfişie inima, şi câteodată simt că mă biruie desperarea. Am impresia că ne aşteaptă noi nenorociri. Mi-e teamă!

— Vă e teamă, milord?

— Nu pentru mine, John, ci pentru cei pe care îi iubesc, pentru cei pe care şi tu îi iubeşti!

— Liniştiţi-vă, milord! răspunse tânărul căpitan. Nu este nici un motiv de teamă. Macquarie merge greu, dar merge. Will Halley este un beţiv, dar sunt şi eu pe-aici şi dacă apropierea de uscat va fi periculoasă, voi readuce corabia în larg. Deci, în această privinţă nu este nici un pericol! Cât despre întâlnirea cu Duncan, este un lucru pe care nu trebuie să-l dorim. Dacă dumneavoastră căutaţi să-l zăriţi, aceasta să fie numai pentru a-l ocoli, pentru a fugi cât mai departe de el.

John Mangles avea dreptate. Întâlnirea cu Duncan ar fi însemnat pentru Macquarie sfârşitul. Şi ar fi avut destule motive să se teamă de o astfel de întâlnire, cu atât mai mult cu cât în mările acestea presărate cu atâtea insule, piraţii s-ar fi ascuns uşor. Totuşi, în acea zi, cel puţin, iahtul nu apăru şi a şasea noapte de la plecarea din Twofold coborî fără ca temerile lui John Mangles să se fi realizat.

Dar această noapte avea să fie groaznică. Întunericul se lăsă aproape dintr-o dată pe la ora şapte seara. Cerul era ameninţător. Instinctul de marinar al lui Will Halley fu de astă dată mai tare decât ameţeala băuturii. Îşi părăsi cabina, frecându-şi ochii şi clătinând din capul său mare şi roşcat. Apoi trase puternic aer în piept, ca şi cum ar fi băut un pahar cu apă pentru a se răcori. Cercetă catargul. Vântul bătea tot mai tare şi, schimbându-se cu 90° la vest, sufla din plin spre coasta zeelandeză.

Will Halley îşi chemă oamenii cu grele înjurături, îi puse să strângă rândunica şi să aşeze pânzele pentru noapte. John Mangles îl aprobă, fără a spune nimic. Renunţase să mai stea de vorbă cu acest bătrân marinar grosolan. Dar nici el, nici Glenarvan nu părăsiră puntea. Două ore după aceea se ridică o briză puternică. Will Halley puse să se reducă suprafaţa pânzei pătrate. Manevra ar fi durat mult prea mult pentru cinci oameni, dacă Macquarie nu ar fi avut verga dublă, după sistemul

american. Într-adevăr, era de ajuns să manevrezi verga superioară, pentru ca pânza pătrată să-şi capete cea mai mică suprafaţă.

Trecură două ore. Marea creştea din ce în ce. Macquarie primea lovituri atât de puternice, încât ai fi crezut că se izbea cu chila de stânci. Nu se întâmpla aşa ceva, dar carcasa lui grosolană tăia cu greu valurile, astfel că o mare cantitate de apă năvălea pe bord.

Barca, agăţată de grinda de la babord, fu smulsă de un val mai puternic.

John Mangles devenea neliniştit. Oricare altă corabie s-ar fi jucat cu valurile acestea, care nu erau chiar atât de periculoase, dar cu vasul acesta greoi te puteai uşor teme de naufragiu, căci puntea se umplea de apă la fiecare aplecare a vasului şi pânza de apă, negăsind o scurgere destul de rapidă, ar fi putut scufunda nava. Pentru a putea face faţă oricăror întâmplări, ar fi fost înţelept să se spargă cu securile parapetul, astfel încât să se asigure o mai uşoară scurgere a apei. Dar Will Halley refuză să ia această măsură.

Dealtfel, Macquarie era ameninţat de un pericol şi mai mare, care acum nu mai putea fi prevenit.

Spre ora unsprezece şi jumătate, John Mangles şi Wilson, care se aflau pe bord în bătaia vântului, auziră un zgomot ciudat. Instinctul lor de lupi de mare se trezi. John apucă mâna marinarului.

— Se întorc valurile de la ţărm! spuse el.

— Da, răspunse Wilson. Valurile se sparg de bancuri.

— La cel mult patru sute de metri?

— Cel mult! Uscatul este aproape!

John se aplecă peste parapet, privi valurile întunecate şi strigă:

— Sonda! Wilson! Sonda!

Căpitanul, aşezat în faţă, părea să nu-şi dea seama de poziţia vasului. Wilson apucă sonda şi aruncă cu repeziciune plumbul; frânghia îi alunecă uşor printre degete. La al treilea nod, plumbul se opri.

— Aproape cinci metri! strigă Wilson.

— Căpitane, spuse John, fugind spre Will Halley, suntem pe stânci!

Dacă-l văzu sau nu pe Halley dând din umeri, nu

interesează, dar se aruncă spre cârmă şi dădu în jos bara, în timp ce Wilson, lăsând sonda, schimbă direcţia pânzelor pentru a pune corabia în sensul vântului.

Marinarul de la cârmă, care fusese dat la o parte cu forţa, nu înţelese atacul acesta neaşteptat.

— În vânt! Daţi drumul! Destindeţi funiile! strigă tânărul căpitan, manevrând pentru a ieşi dintre stânci.

Timp de o jumătate de minut, bricul fu cu tribordul în apropierea lor şi, cu toată întunecimea nopţii, John zări un contur nesigur, înspumat, la şase-şapte metri de vas.

În acest timp, Will Halley, dându-şi seama de pericol, îşi pierdu capul. Marinarii, dezmeticiţi abia pe jumătate, nu-i înţelegeau ordinele. Dealtfel, cuvintele sale fără şir, comenzile ce se băteau cap în cap arătau că pe beţiv îl părăsise sângele rece. Se afla numai la opt mile (sub vânt) de pământul pe care el îl credea la o distanţă de treizeci sau patruzeci de mile. Curenţii abătuseră vasul din drumul obişnuit, fapt care-l luă pe Will Halley pe neaşteptate.

Între timp, manevra promptă a lui John Mangles depărtase vasul de stâncile submarine. Dar John nu-i cunoştea poziţia. Poate se găseau în mijlocul unei centuri de stânci. Vântul bătea spre est din plin şi la orice mişcare de tangaj stâncile puteau fi atinse.

Într-adevăr, în curând, zgomotul valurilor ce se întorceau de la ţărm deveni mai puternic la tribord. Bricul trebuia adus mai mult în vânt. Stâncile se înmulţeau şi fu nevoie de a vira cu vântul în faţă pentru a ieşi din nou în larg. Putea reuşi această manevră cu o corabie prost echilibrată, cu pânzele aproape strânse? Era puţin probabil, dar măsura trebuia luată.

— Cârma banda, toată! îi strigă John Mangles lui Wilson.

Macquarie începu să se apropie din nou de linia primejdioasă. Marea spumega din cauza stâncilor ascunse sub apă.

Fu un moment de grea încercare, de mare spaimă. Spuma făcea valurile luminoase. Ai fi zis că le luminează un fenomen de fosforescenţă. Marea urla ca şi cum ar fi căpătat glasurile stâncilor din antichitate, despre care vorbeşte mitologia. Wilson şi Mulrady, aplecaţi pe roata cârmei, apăsau cu toată greutatea lor.

Deodată se simţi o zguduitură. Macquarie nimerise într-o

stâncă. Bompresul se sfărâmă, ameninţând stabilitatea arborelui trinchet. Se va putea oare face întoarcerea fără vreo altă stricăciune?

Nu, căci în cele câteva clipe de acalmie care urmară, vasul reveni sub vânt. Un val înalt îl luă însă dedesubt, îl duse mai înainte spre stânci, unde recăzu cu o violenţă extremă. Arborele trinchet se prăbuşi cu tot greementul său. Bricul se clătină de două ori şi rămase apoi în nemişcare, înclinat cu treizeci de grade spre tribord.

Geamurile cabinelor zburară în ţăndări. Pasagerii ieşiră afară în grabă. Dar valurile măturau puntea de la un cap la altul şi nu puteau rămâne acolo fără să rişte. John Mangles, ştiind că vasul este bine înfipt în nisip, îi rugă să intre din nou în cabină.

— Spune-mi adevărul, John, îl somă calm Glenarvan.

— Adevărul, milord, este, răspunse John Mangles, că nu ne vom scufunda. Cât despre faptul de a fi zdrobiţi de mare, aceasta este o altă chestiune, dar mai avem încă timp să luăm măsuri.

— Este miezul nopţii?

— Da, milord, şi trebuie să aşteptăm ziua

— Nu am putea lăsa barca la apă?

— Pe hula şi pe întunecimea asta, este imposibil! Şi dealtfel, în ce punct al ţărmului să acostăm?

— Bine, John, să rămânem până se va face ziuă.

În acest timp, Will Halley alerga pe puntea bricului ca un nebun. Marinarii, revenindu-şi în fire, desfundară un butoiaş cu rachiu şi se puseră pe băutură. John prevăzu că beţia lor va cauza neplăceri. Pe căpitan nu te puteai bizui că o să-i împiedice. Ticălosul îşi smulgea părul şi îşi frângea mâinile. Nu se gândea decât la încărcătura sa, care nu era asigurată.

— Sunt ruinat! Sunt ruinat! striga el, alergând dintr-o parte într-alta.

John Mangles nici nu se gândea să-l consoleze. Dădu arme tovarăşilor săi şi toţi se pregătiră să respingă eventualul atac al marinarilor, care deocamdată goleau butoiaşul cu rachiu, scoţând groaznice blesteme.

— Pe primul din aceşti ticăloşi care se va apropia de cabină, îl voi ucide ca pe un câine, spuse maiorul.

Marinarii văzuseră, fără îndoială, că pasagerii erau hotărâţi să-i ţină la respect, căci, după câteva încercări de jaf,

dispărură. John Mangles nu se mai ocupă de ei şi aşteptă cu nerăbdare să se facă ziuă.

Vasul stătea cu desăvârşire nemişcat. Marea se linştea din ce în ce. Vântul slăbea, Macquarie mai putea deci să reziste câteva ore. La răsăritul soarelui, John va vedea dacă pământul permite o acostare uşoară; „you-you”, singura ambarcaţiune de pe bord va servi acum pentru transportul echipajului şi al pasagerilor. Vor trebui deci cel puţin trei transporturi, căci în ea nu încăpeau decât patru persoane. Cât despre barcă, aşa cum s-a văzut, că ea fusese luată de un val.

Tot gândindu-se la situaţia primejdioasă în care se aflau, John Mangles, sprijinit de parapet, asculta zgomotele valurilor şi căuta să străpungă întunericul adânc. Se întreba la ce distanţă ar putea fi acel pământ atât de dorit şi totodată atât de temut. Stâncile se întind câteodată până departe de coastă. Şubreda lor barcă ar putea oare să reziste la o traversare mai lungă?

În timp ce John gândea astfel, cerând acestui cer întunecat un pic de lumină, pasagerele, încrezătoare în cuvântul său, se odihneau în culcuşurile lor. Nemişcarea bricului le dădeau răgazul câtorva ore de linişte. Glenarvan, John şi tovarăşii săi, nemaiauzind strigătele echipajului beat-mort, îşi refăceau de asemenea puterile printr-un somn scurt, şi spre ora unu, o tăcere desăvârşită domnea pe bordul bricului, care la rândul lui dormea pe patul său de nisip.

Pe la ora patru se iviră zorile. Norii se colorară uşor în lumina ştearsă a răsăritului. John urcă pe punte. Orizontul era învăluit în ceaţă. Printre aburii dimineţii se puteau zări forme neclare, însă la oarecare înălţime. Marea mai era puţin agitată şi valurile se pierdeau în larg, în mijlocul unor nori întunecaţi şi deşi.

John aşteptă. Lumina începu să crească, orizontul deveni roşu. Perdeaua se ridica încet, descoperind decorul imens al depărtării. Stânci negre se vedeau răsărind din apă. Apoi, deasupra spumei apăru o dungă; o lumină se aprinse ca un far pe vârful unui munte ce răsfrân- gea razele soarelui, care tocmai răsărea. Acolo era pământul, la o depărtare de vreo nouă mile.

— Pământul! strigă John Mangles.

Tovarăşii săi, treziţi de glasul lui John, alergară pe punte şi priviră în tăcere coasta care se zărea la orizont. Ospitalieră sau

nu, ea trebuia să le servească de adăpost.

— Unde este Will Halley? întrebă Glenarvan.

— Nu ştiu, milord, răspunse John Mangles.

— Şi marinarii săi?

— Dispăruţi, ca şi el.

— Şi, ca şi dânsul, beţi-morţi, fără îndoială, adăugă Mac Nabbs.

— Să fie căutaţi! ordonă Glenarvan. Trebuie să dăm de ei! Mulrady şi Wilson coborâră în cabinele teugei şi se întoarseră după două minute. Locul unde ar fi trebuit să fie găsiţi era gol. Cercetară bricul peste tot şi nu-l găsiră nici pe Will Halley, nici pe marinarii săi.

— Ce? Nimeni? spuse Glenarvan.

— Să fi căzut oare în mare? întrebă Paganel.

— Tot ce se poate, răspunse John Mangles, foarte îngrijorat de această dispariţie. Apoi, întorcându-se spre puntea dinapoi, spuse: La barcă!

Wilson şi Mulrady îl urmară pentru a coborî barca „you-you” pe mare. Barca dispăruse însă.

Capitolul V

MATELOŢII IMPROVIZAŢI

Will Halley şi echipajul său, profitând de întunericul nopţii şi de somnul adânc al pasagerilor, fugiseră pe singura barcă a bricului. Despre aceasta nu mai era nici o îndoială. Căpitanul, pe care datoria îl obliga să rămână ultimul pe vas, îl părăsise primul.

— Au fugit, ticăloşii! spuse John Mangles. Bine! Cu atât mai bine, milord. Ne-au scutit de atâtea incidente neplăcute.

— Aşa e, John, îi dădu dreptate Glenarvan. Dealtfel, mai avem un căpitan de bord şi mateloţi curajoşi şi îndemânatici. Comandă, suntem gata să te ascultăm!

Maiorul, Paganel, Robert, Wilson, Mulrady, chiar şi Olbinett aplaudară cuvintele lui Glenarvan şi, înşiruiţi pe punte, erau

gata să primească comenzile lui John Mangles.

— Ce trebuie să facem? întrebă Glenarvan.

Tânărul căpitan aruncă o privire asupra întinsului apei, observă catargele descompletate ale bricului şi spuse, după câteva clipe de gândire:

— Avem două mijloace, milord, pentru a ieşi din această situaţie grea: să despotmolim vasul şi să pornim din nou pe mare, sau să ajungem la coastă pe o plută, care va fi uşor de construit.

— Dacă bastimentul poate fi despotmolit, să-l despotmolim, răspunse Glenarvan. Este cel mai bun lucru pe care-l putem face, nu-i aşa?

— Da, milord, căci odată ajunşi pe uscat, ce ne vom face fără mijloace de transport?

— Să evităm coasta, adăugă Paganel. Trebuie să ne păzim de Noua Zeelandă!

— Cu atât mai mult cu cât ne-am abătut serios din drum, reluă John. Nepăsarea lui Halley ne-a aruncat spre sud, este evident. La amiază voi stabili poziţia şi dacă, aşa cum presupun, vom fi mai jos de Auckland, voi încerca să urcăm cu Macquarie de-a lungul coastei.

— Dar stricăciunile bricului? întrebă lady Helena.

— Nu le cred, grave, milady, răspunse John Mangles. Voi instala catargul de rezervă, pentru a înlocui arborele trinchet, şi vom porni încet, este adevărat, dar vom ajunge acolo unde dorim. Dacă, din nenorocire, coca bricului este găurită, sau dacă nu poate fi despotmolită, atunci va trebui să ne resemnăm, să ajungem la coastă şi să reluăm pe uscat drumul spre Auckland.

— Să vedem deci starea în care se află corabia, spuse maiorul. Aceasta interesează înainte de toate.

Glenarvan, John şi Mulrady coborâră în cală. Acolo, aruncate la întâmplare, se aflau aproape două sute de tone de piei argăsite. Putură să le dea la o parte, fără prea mare osteneală, cu ajutorul macaralelor fixate de marele odgon de deasupra deschizăturii punţii. Spre a uşura corabia, John puse să se arunce în mare o parte din aceste baloturi.

După trei ore de muncă grea, putură cerceta fundul bricului. Două plăci ale bordajului se desfăcuseră la babord, la înălţimea punţii. Macquarie era aplecat la tribord; spărturile, fiind în partea opusa tribordului, erau în aer. Apa nu putea, deci,

să pătrundă. Dealtfel, Wilson se grăbi să-i călăfătuiască pereţii şi să-l repare cu o tablă de cupru bine prinsă în cuie.

La sondaj nu se găsiră în cală nici două picioare de apă. Pompele puteau să scoată uşor această apă şi să uşureze astfel şi mai mult vasul.

Examinând coca, văzură că nu prea suferise de pe urma naufragiului. Era posibil ca o parte din chila falsă să fi rămas prinsă în nisip, dar puteau să se lipsească de ea.

Wilson, după ce cercetă interiorul vasului, se afundă în apă, pentru a stabili cum era aşezat pe fundul ridicat al mării.

Macquarie, cu prova către nord-nord-vest, intrase într-un banc de nisip ce se înălţa brusc, din fundul mării. Extremitatea inferioară a provei şi aproape două treimi din chilă erau înfundate adânc. Cealaltă parte plutea într-o apă înaltă de vreo şapte metri. Cârma nu era deci prinsă şi se putea mişca în voie. Avantaj real, căci puteau astfel să se servească de ea la nevoie.

În Pacific, mareele nu sunt prea puternice; totuşi, John Mangles conta pe flux, pentru a despotmoli corabia. Bricul eşuase cam cu o oră mai înainte de creşterea mării. Îndată ce refluxul se făcu simţit, aplecarea bricului către tribord se accentuă din ce în ce mai mult. La ora şase dimineaţa, pe marea cea mai scăzută, el atingea un maximum de înclinare şi păru că este de prisos să se mai proptească nava. Putură astfel să păstreze la bord vergile şi celelalte resturi pe care John le destină construirii noului catarg improvizat.

Rămâneau de luat măsuri pentru despotmolirea corăbiei. Muncă lungă şi grea. Era însă cu neputinţă terminarea lucrului până la fluxul maxim de la ora douăsprezece şi un sfert. Cu acest prilej vor vedea numai cum se va comporta bricul, în parte descărcat, şi la mareea următoare vor tace încercarea cea mare.

— La lucru! comandă John Mangles.

Mateloţii săi improvizaţi erau gata să-i asculte ordinele.

John puse mai întâi să se strângă pânzele rămase încă întinse. Maiorul, Robert şi Paganel, conduşi de Wilson, se urcară să strângă gabierul. Marea pânză a catargului, întinsă de vânt, ar fi împiedicat despotmolirea navei. Trebuiră s-o strângă, ceea ce se făcu cu oarecare greutate. Apoi după o muncă înverşunată şi aspră efectuată de mâini ce nu erau obişnuite cu aşa ceva, arboretul fu desfundat. Tânărul Robert, sprinten ca o pisică şi

îndrăzneţ ca un elev de marină, dăduse cel mai mare ajutor la această grea operaţie.

Ar fi trebuit să se arunce o ancoră, poate două, la pupa şi în direcţia chilei. Efortul de tracţiune trebuia să acţioneze asupra acestor ancore, pentru a redresa corabia în timpul fluxului. Această operaţie nu prezintă nici o dificultate când poţi dispune de ambarcaţiuni; se ia o ancoră şi se scufundă într-un punct convenabil, recunoscut dinainte. Dar aici lipseau bărcile şi trebuiau să fie înlocuite.

Glenarvan era destul de obişnuit cu marea, pentru a înţelege necesitatea acestor operaţii. Trebuia ca o ancoră să fie scufundată pentru a despotmoli nava eşuată în timpul refluxului.

— Dar fără barcă ce este de făcut? îl întrebă el pe John.

— Vom întrebuinţa sfărâmăturile catargului din mijloc şi butoaiele goale, răspunse tânărul căpitan. Operaţia va fi grea, dar nu imposibilă, căci ancorele vasului sunt mici. Odată scufundate, dacă rămân bine înţepenite, putem avea speranţă.

— Bine, atunci să nu pierdem vremea, John.

Toată lumea, marinari şi pasageri, fu chemată pe punte. Toţi participară la lucru. Tăiară cu securea odgoanele care încă mai ţineau catargul din mijloc. În cădere, catargul se rupse în aşa fel încât putură scoate cu uşurinţă gabia. John Mangles hotărî să facă din gabie o plută. O aşeză pe butoaie goale, făcând-o destul de rezistentă ca să suporte greutatea ancorelor. Fu instalată o cârmă cu care să poată fi condusă. Dealtfel, refluxul trebuia s-o aducă cu uşurinţă la pupa bricului. Mai târziu, după ce ancorele vor fi la fund, înapoierea la bord va fi uşoară, trăgându-se pluta cu ajutorul cablului întins de pe vas.

Când soarele se apropie de meridian, lucrul era pe jumătate terminat.

John Mangles îl lăsă pe Glenarvan să urmărească operaţiile începute şi se ocupă de stabilirea poziţiei vasului. Operaţia avea o mare importanţă. Din fericire, John găsise în cabina lui Will Halley, împreună cu un anuar al observatorului din Greenwich, un sextant murdar, dar destul de bun pentru a determina locul exact. Îl curăţă şi-l aduse pe punte.

Acest instrument, printr-o serie de oglinzi înclinate, măsoară înălţimea soarelui deasupra orizontului, în momentul când este la amiază, cu alte cuvinte, când astrul zilei atinge cel mai înalt punct în drumul său. Pentru a face această operaţie

trebuie să se vizeze cu ajutorul sextantului orizontul, adică locul unde cerul se uneşte cu apa. Or, pământul se prelungea printr-un întins promontoriu spre nord, care, interpunându-se între observator şi orizontul adevărat, făcea observaţia imposibilă.

În cazul când orizontul lipseşte, se înlocuieşte printr-un orizont artificial. Acesta este de obicei un vas întins, umplut cu mercur, deasupra căruia se face observaţia. Mercurul constituie astfel el însuşi o oglindă perfect orizontală. John nu avea mercur la bord, dar ieşi din impas servindu-se de un hârdău umplut cu gudron lichid a cărui suprafaţă reflecta destul de bine imaginea soarelui.

Longitudinea o cunoştea fiind pe coasta de vest a Noii Zeelande. Din fericire, căci, fără cronometru, n-ar fi putut s-o calculeze. Numai latitudinea îi lipsea şi se pregătea s-o afle.

Luă deci, cu ajutorul sextantului, înălţimea meridiană a soarelui deasupra orizontului. Înălţimea era de 68° 30’. Distanţa soarelui la zenit era deci de 21°30’ pentru că aceste două numere, adunate unul cu altul, fac 90°. Dar, în acea zi, la 3 februarie, declinaţia soarelui după anuar fiind de 16°30’, adunând la aceasta distanţa zenitală de 21°30’, latitudinea la care se aflau era de 38°.

Poziţia vasului Macquarie era deci: 171° 13’ longitudine, 38° latitudine, cu mici erori neînsemnate, produse de imperfecţiunea instrumentelor, şi de care puteau să nu ţină seama.

Consultând harta lui Johnston, cumpărată de Paganel la Eden, John Mangles văzu că naufragiul avusese loc la intrarea în golful Aotea, deasupra Capului Cahua, pe coastele provinciei Auckland. Oraşul Auckland fiind situat pe paralela 37, însemna că Macquarie fusese aruncat cu un grad spre sud. Trebuiau deci să se ridice cu un grad, pentru a atinge capitala Noii Zeelande.

— Aşadar, constată Glenarvan, un drum de douăzeci şi cinci de mile. Nimica toată!

— Ceea ce e nimica toată pe mare va fi mult şi obositor pe uscat, răspunse Paganel.

— Prin urmare, spuse John Mangles, să facem tot ce-i omeneşte posibil ca Macquarie să plutească din nou.

Poziţia odată stabilită, operaţiile fură reluate. La ora douăsprezece şi un sfert, fluxul era în faza maximă. John nu putu să profite însă de el, pentru că ancorele nu erau încă

scufundate. Cu toate acestea, observa vasul cu nelinişte.

Va pluti oare sub acţiunea fluxului marin? Următoarele cinci minute aveau să hotărască.

Aşteptară. Se auziră câteva trosnituri produse, nu de ridicarea navei, ci prin zguduirea carenei. John începu să aibă mari speranţe pentru mareea următoare. De data aceasta, însă, bricul nu se mişcă.

Lucrările continuară. La ora două, pluta era gata şi ancora fu îmbarcată. John şi Wilson o însoţiră, după ce legară un cablu la pupa bricului.

Refluxul îi depărtă de corabie: scufundară ancora la o sută de metri distanţă şi la o adâncime de paisprezece metri. Ancora ţinea bine. Pluta reveni la bord.

Rămânea ancora cea mare. O coborâră, nu fără greutate. Pluta reîncepu operaţia şi în curând şi această ancoră fu scufundată înapoia celeilalte, la o adâncime de douăzeci şi unu de metri. Apoi, traşi de cablu, se reîntoarseră pe Macquarie.

Cablurile fură înfăşurate pe cabestan şi aşteptară următorul flux, care trebuia să se facă simţit la ora unu noaptea. Era abia ora şase seara.

John Mangles mulţumi mateloţilor săi şi-i spuse lui Paganel că prin curaj şi bună purtare ar putea ajunge într-o zi maistru.

În acest timp, Olbinett, după ce ajutase la diferite manevre, se întorsese la bucătărie. Preparase o masă care avea să dea puteri şi care venea tocmai la timp. Echipajul avea o poftă de mâncare grozavă, care fu pe de-a-ntregul satisfăcută. Fiecare se simţi întărit pentru lucrările ce urmau.

După cină, John Mangles luă ultimele măsuri pentru a asigura succesul operaţiei. Când este vorba de a despotmoli o corabie, nu trebuie nimic neglijat. Adesea operaţia nu reuşeşte din cauza câtorva obiecte mai grele de care nava nu a fost uşurată şi chila înţepenită nu părăseşte patul său de nisip.

John Mangles pusese să se arunce în mare o parte din mărfuri, pentru a uşura bricul; dar restul baloturilor, vergile de schimb, cele câteva tone de fontă brută care formau lestul fură readuse către pupa, pentru a uşura ridicarea etravei. Wilson şi Mulrady aduseră de asemenea acolo un anumit număr de butoaie, pe care le umplură cu apă în acelaşi scop.

Se apropia miezul nopţii, când aceste ultime lucrări fură terminate. Echipajul era rupt de oboseală, ceea ce era de

regretat în momentul în care erau necesare toate forţele pentru a învârti cabestanul. Aceasta îl făcu pe John Mangles să ia o nouă hotărâre.

Briza se liniştise. Vântul de-abia gonea pe suprafaţa valurilor, în uşoare unduiri. John, observând zarea, văzu că vântul tindea să se schimbe de la sud-vest către nord-vest. Un marinar nu se putea înşela asupra conformaţiei particulare şi culorii straturilor de nori. Wilson şi Mulrady împărtăşeau părerea căpitanului lor.

John Mangles supuse observaţiile sale lui Glenarvan şi îi propuse să amâne pe a doua zi operaţia de despotmolire.

— Iată motivele mele, spuse el. Mai întâi suntem foarte obosiţi şi ne trebuiesc forţe proaspete pentru a ridica bricul. Apoi, odată ridicat, cum să-l conduci în mijlocul acestor stânci periculoase, şi pe întuneric atât de adânc? Este mai bine să lucrăm ziua. Dealtfel, mai este şi un alt motiv care mă face să aştept. Ar trebui să profităm şi de vântul care pare să ne vină în ajutor pentru a-l face să împingă vasul, în timp ce mareea îl va ridica. Dacă nu mă înşel, mâine briza va sufla de la nord-vest. Vom întinde pânzele catargului celui mare, care vor ajuta şi ele la ridicarea bricului.

Aceste argumente erau hotărâtoare. Glenarvan şi Paganel, cei mai nerăbdători de pe bord, cedară şi lucrul fu amânat pe a doua zi. Noaptea fu trecută cu bine. O caraulă fusese stabilită pentru a veghea mai ales asupra ancorelor.

În sfârşit, se făcu ziuă. Prevederile lui John Mangles se împlineau. De la nord-nord-vest bătea o briză care începea să se înteţească. Acest lucru însemna un ajutor preţios. Echipajul se puse din nou pe lucru. Robert, Wilson şi Mulrady pe catargul cel mare, maiorul, Glenarvan, Paganel pe punte manevrară pentru desfăşurarea pânzelor la momentul potrivit. Verga marelui gabier fu ridicată, iar pânza cea mare şi cea a marelui gabier fură lăsate pe funiile lor.

Era ora nouă dimineaţa. Până la flux trebuia să se mai scurgă încă patru ore, care nu fură însă zadarnic pierdute. John le folosi pentru a înălţa catargul său improvizat la prova, înlocuind astfel catargul de mijloc. Astfel vor putea să se îndepărteze de aceste ţărmuri periculoase, îndată ce corabia va fi în stare să plutească. Făcură cu toţii noi sforţări şi, înainte de prânz, verga de mijloc era solid înţepenită, ca un catarg. Lady

Helena şi Mary Grant se arătară foarte folositoare şi înfăşurară o pânză de schimb pe verga rândunicii. Era o bucurie pentru ele să ajute la salvarea tuturor. Dacă Macquarie lăsa de dorit din punct de vedere al eleganţei datorită aşezării pânzelor, cel puţin putea să navigheze cu condiţia de a nu se depărta prea mult de coastă.

În acest timp, fluxul creştea. Pe suprafaţa mării se agitau mici valuri spumoase. Vârfurile stâncilor dispăreau încetul cu încetul, ca animalele marine care se cufundă în apă. Se apropia ora pentru încercarea marii operaţii. O nerăbdare febrilă ţinea spiritele încordate. Nimeni nu vorbea. Toţi se uitau la John şi aşteptau un ordin de la el. John Mangles, aplecat peste copastie, observa marea. Aruncă o privire îngrijorată la cablurile desfăşurate şi puternic întinse. La ora unu, mareea atinse cea mai mare înălţime. Era staţionară, adică în acel moment când apa nu se mai ridică, dar nici nu coboară. Trebuiau să lucreze fără întârziere. Pânza cea mare şi marele gabier fură lărgite sub presiunea vântului.

— La vinciu de ancora! strigă John.

Era un vinci acţionat manual cu balansiere, ca pompele de incendiu. Glenarvan, Mulrady şi Robert de o parte, Paganel, maiorul, Olbinett de cealaltă apăsară pe pârghii, care comunicară mişcarea lor aparatului. În acelaşi timp, John şi Wilson apăsând pe balansier îşi uniră sforţările lor cu cele ale tovarăşilor.

— Atenţie! strigă tânărul căpitan. Toţi odată!

Cablurile se întinseră sub puternica acţiune a vinciului de ancora. Ancorele ţinură bine şi nu se smulseră.

Trebuiau să reuşească din moment în moment. Mareea înaltă nu durează decât câteva minute. Nivelul apei nu putea întârzia să coboare, de aceea călătorii îşi îndoiră sforţările. Vântul bătea cu putere şi alătura cele două pânze de catarg. Simţiră câteva zguduiri. Bricul păru aproape să se ridice. Poate un braţ mai mult ar fi fost de ajuns pentru a-l smulge din bancul de nisip.

— Helena! Mary! strigă Glenarvan.

Cele două femei veniră să-şi unească forţele cu cele ale tovarăşilor lor.

Se auzi un ultim zgomot al roţii cu clinchet.

Dar aceasta fu totul. Bricul nu se mişcă. Încercarea nu

reuşise. Refluxul începea şi fu evident că, nici cu ajutorul vântului şi al mării, acest echipaj redus nu-şi putea despotmoli vasul.

Capitolul VI

ÎN CARE CANIBALISMUL ESTE TRATAT ÎN MOD TEORETIC

Primul mijloc de salvare încercat de John Mangles dăduse greş. Trebuiau, fără întârziere, să recurgă la un al doilea. Era evident că Macquarie nu putea fi despotmolit şi nu mai puţin evident că singurul lucru de făcut era să părăsească vasul. Să aştepte la bord ajutoare întâmplătoare ar fi fost o nesocotinţă şi o nebunie. Mai înainte de sosirea foarte puţin probabilă a unei nave la locul naufragiului, Macquarie s-ar fi sfărâmat în bucăţi. Viitoarea furtună sau numai o maree ceva mai agitată de vânturile din larg l-ar fi rostogolit pe nisip, l-ar fi sfărâmat, l-ar fi îmbucătăţit şi i-ar fi împrăştiat sfărâmăturile. Înainte însă de această distrugere inevitabilă, John voia să ajungă la uscat.

Propuse deci să se construiască o plută destul de solidă pentru a putea duce pe coasta Zeelandei pasagerii şi o suficientă cantitate de merinde.

Nu era timp de vorbit, ci de trecut la fapte. Lucrările au început, şi erau foarte înaintate, când, din cauza întunericului, fu nevoie să se întrerupă.

Către opt seara, după cină, în timp ce lady Helena şi Mary Grant se odihneau pe paturile lor din cabină, Paganel şi amicii săi discutau, plimbându-se pe puntea bricului. Robert nu voise să-i părăsească. Acest copil viteaz asculta cu atenţie, gata

întotdeauna să-şi ofere serviciile, pregătit pentru orice acţiune, oricât de periculoasă ar fi fost ea.

Paganel îl întrebă pe John Mangles dacă pluta nu putea să urmeze coasta până la Auckland, în loc să debarce pasagerii pe ţărm.

John răspunse că navigaţia era imposibilă cu un mijloc de transport atât de primitiv.

— Şi ceea ce noi nu putem încerca pe plută, s-ar fi putut face cu barca bricului? întrebă Paganel.

— Da, la nevoie, răspunse John Mangles, dar cu condiţia să se navigheze ziua şi să se ancoreze noaptea.

— Prin urmare, ticăloşii care ne-au părăsit...

— Erau beţi, răspunse John Mangles, şi pe întunericul acela adânc, tare mi-e teamă să nu fi plătit cu viaţa fuga lor laşă.

— Cu atât mai rău şi pentru ei, şi pentru noi, răspunse Paganel, căci această barcă ne-ar fi fost destul de folositoare.

— Ce să facem, Paganel? spuse Glenarvan. Şi pluta ne va duce la ţărm.

— Tocmai asta aş fi vrut să evit, răspunse geograful.

— Ei! O călătorie de douăzeci de mile cel mult! După cele ce am îndurat în pampas şi de-a lungul Australiei, ce poate să ne mai sperie pe noi, nişte oameni obişnuiţi cu oboseala?

— Prieteni, răspunse Paganel, nu pun la îndoială nici curajul, nici îndrăzneala tovarăşilor noştri. Douăzeci de mile! Asta nu înseamnă nimic în orice altă ţară, afară de Noua Zeelandă. Să nu mă socotiţi lipsit de îndrăzneală. Eu cel dintâi v-am tot târât de-a lungul Americii şi de-a lungul Australiei. Dar acum, vă repet, orice este mai bine decât să ne aventurăm în această ţară primejdioasă.

— Orice este mai bine decât să te expui la pieire sigură pe o navă eşuată, spuse şi John Mangles.

— Dar de ce trebuie să ne temem atât de Noua Zeelandă? întrebă Glenarvan.

— Indigenii, răspunse Paganel.

— Indigenii! replică Glenarvan. Nu-i putem evita mergând de-a lungul coastei? Dealtfel, un atac al câtorva băştinaşi nu cred să constituie o problemă pentru zece

Lucrările au început

europeni bine înarmaţi şi hotărâţi să se apere.

— Te înşeli, răspunse Paganel ridicând capul, neozeelandezii formează triburi de temut, care luptă împotriva dominaţiei engleze, se ridică contra cotropitorilor, îi înving adesea şi îi şi mănâncă.

— Canibali! strigă Robert. Canibali!

Apoi îl auziră şoptind aceste cuvinte:

— Sora mea! Doamna Helena!

— Nu-ţi fie teamă, copilul meu! răspunse Glenarvan pentru a-l linişti pe băiat. Prietenul nostru Paganel exagerează.

— Nu exagerez nimic, răspunse Paganel. Robert a arătat că e un bărbat şi de aceea eu îl tratez ca pe un bărbat, neascunzându-i adevărul. Neozeelandezii sunt cei mai cruzi, ca să nu zicem cei mai lacomi dintre antropofagi. Războiul e pentru ei doar o vânătoare după acel vânat gustos care se cheamă om, şi trebuie să mărturisim că e singurul război logic. Europenii îşi omoară duşmanii şi îi îngroapă. Sălbaticii îşi omoară duşmanii şi îi mănâncă şi, după cum foarte bine a spus compatriotul meu Toussenel, nu e o crimă mai mare să frigi un om după ce a murit, decât să-l omori când el vrea să trăiască.

— Paganel, răspunse maiorul, sunt multe de spus despre aceasta, dar acum nu este momentul. Logic sau nelogic, noi nu vrem să fim mâncaţi. Dar cum se face că aceste obiceiuri de antropofagie nu au fost distruse de creştinism?

— Credeţi că toţi neozeelandezii sunt creştini? replică Paganel. E doar o mică minoritate şi misionarii înşişi sunt încă adesea victimele acestor sălbatici. Anul trecut reverendul Walkner a fost torturat cu o înfiorătoare cruzime. Maorii l-au spânzurat. Femeile i-au scos ochii; i-au băut sângele şi i-au mâncat creierul. Şi această crimă a avut loc la Opotiki, la câteva leghe numai de Auckland, cum s-ar zice sub ochii autorităţilor

britanice. Să ştiţi, prieteni, că trebuiesc secole întregi ca să se schimbe natura omenească. Maorii au să rămână încă multă vreme canibali. Toată istoria lor e presărată cu astfel de fapte. Câte echipaje nu au masacrat şi devorat, de la mateloţii lui Tasman până la marinarii de pe Hawes! Şi nu carnea oamenilor albi le-a deschis acest gust. Cu mult înainte de venirea europenilor, neozeelandezii îşi satisfăceau lăcomia prin uciderea altor oameni. Numeroşi călători care au trăit în mijlocul lor au asistat la asemenea ospeţe canibalice, unde se serveau comesenilor mâncăruri dintre cele mai alese, cum ar fi carne de femeie sau de copil.

— Ei, lasă poveştile astea, zise maiorul, le-a mai înflorit şi imaginaţia călătorilor! Fiecăruia îi place să se laude cu ţinuturile sălbatice din care a scăpat şi cu stomacul indigenilor de care era gata să fie mistuit!

— Chiar admiţând că este exagerat, răspunse Paganel, totuşi există mărturia unor oameni demni de încredere, cum sunt misionarii Kendall, Mardsen, căpitanii Dillon, d’Urville, Laplace şi alţii, şi eu nu pot să nu cred în povestirile lor. Zeelandezii sunt cruzi din fire. La moartea şefilor lor sacrifică vieţi omeneşti, crezând că prin aceste sacrificii micşorează mânia defunctului, care ar putea să lovească în cei vii, şi că în acelaşi timp îi oferă servitori pentru viaţa cealaltă. Dar cum ei îi mănâncă pe aceşti servitori după ce i-au masacrat, eşti îndreptăţit să crezi că la aceasta îi împinge mai mult stomacul decât superstiţia.

— Cu toate acestea, spuse John Mangles, îmi închipui că şi superstiţia joacă un rol în scenele de canibalism. Şi aceasta pentru că religia influenţează asupra moravurilor.

— Bine, John. răspunse Paganel. Ridici problema grea a originei antropofagiei. Ce i-a împins adică pe oameni să se mănânce unii pe alţii? Religia? Foamea? Această discuţie ar fi de prisos în acest moment. Pentru ce există canibalism? Chestiunea nu a fost încă rezolvată, dar există; fapt grav, de care avem destule motive să ne preocupăm.

Paganel spunea adevărul. Antropofagia a trecut în stare cronică în Noua Zeelandă ca şi în insulele Fidji, sau în regiunea strâmtorii Torres. În aceste odioase obiceiuri, superstiţia intervine evident, dar există canibali pentru că există perioade în care vânatul este rar şi foamea mare. Sălbaticii au început să

mănânce carnea omenească
pentru a-şi potoli foamea. Apoi, preoţii au reglementat şi au sanctificat aceste groaznice obiceiuri. Prânzul a devenit astfel ceremonie. Iată explicaţia.

Dealtfel, pentru maori, nimic nu e mai firesc decât să se mănânce unii pe alţii. Misionarii i-au întrebat adesea despre motivele pentru care se mănâncă unii pe alţii. La aceste întrebări, şefii triburilor au răspuns că peştii mănâncă alţi peşti, câinii mănâncă oameni, oamenii mănâncă şi ei câini, iar câinii se mănâncă între ei. În însăşi teogonia lor, legenda povesteşte că un zeu a mâncat pe un altul. Cu asemenea precedent, cum să rezişti ispitei de a mânca pe semenul tău?

În plus, neozeelandezii pretind că devorând un inamic mort, i se distruge sufletul. Astfel, toate calităţile lui spirituale, puterea, curajul, valoarea care sălăşluiesc mai ales în creier sunt moştenite de cel care îl mănâncă. De aceea, la ospeţele lor, creierul e considerat drept mâncarea cea mai aleasă.

Totuşi, Paganel susţinu, nu fără dreptate, că mai ales foamea aţâţă la antropofagie. Nu numai pe sălbaticii din Oceania, ci şi pe sălbaticii din Europa.

— Da, adăugă el, canibalismul a domnit multă vreme printre strămoşii popoarelor civilizate, şi să nu luaţi aceasta în nume de rău, la scoţieni mai ales.

— Adevărat? spuse Mac Nabbs.

— Da, maiorule, reluă Paganel. Când citeşti anumite pagini din Sfântul Ieronim asupra Atticolilor din Scoţia, vei vedea ce trebuie să gândeşti despre strămoşii dumitale. Şi, fără a te duce dincolo de timpurile istorice, sub domnia reginei Elisabeta, în epoca în care Shakespeare se gândea la al său Shylock, tâlharul scoţian Samuel Bean nu a fost executat pentru crimă de canibalism? Ce motiv îl făcuse să mănânce carne omenească? Religia? Nu, foamea!

— Foamea? întrebă John Mangles.

— Foamea, răspunse Paganel, în special necesitatea pentru carnivor de a-şi reface carnea şi sângele prin azotul conţinut în materiile animale. Cine vrea să fie puternic şi activ trebuie să consume aceste alimente care refac muşchii. Atâta vreme cât maorii nu vor fi membri ai „Societăţii vegetarienilor”, ei vor consuma carne şi, drept carne, carne omenească.

— Pentru ce nu carne de animale? răspunse Glenarvan.

— Pentru că nu au animale, îi explică Paganel, şi trebuie să se ştie asta, nu pentru a-i scuza, ci pentru a explica obiceiurile lor de canibalism. Patrupedele, păsările chiar, sunt rare în această ţară puţin ospitalieră. Astfel, maorii, încă din vremuri vechi, s-au hrănit cu carne omenească. Sunt chiar „anotimpuri pentru mâncat oameni”, după cum în ţările civilizate sunt anotimpuri pentru vânătoare. Atunci încep marile hăituieli după vânat, adică marile războaie, şi populaţii întregi sunt servite pe masa învingătorilor.

— Aşadar, Paganel, zise Glenarvan, după dumneata antropofagia nu va dispare decât în ziua când oile, boii şi porcii vor mişuna prin preriile Noii Zeelande.

— Evident, dragul meu, şi o să mai trebuiască mulţi ani până când maorii se vor dezobişnui de carnea zeelandeză pe care o preferă oricărei alta; e normal ca fiii să aibă aceleaşi gusturi ca şi părinţii lor. După cum spun ei, carnea asta ar avea gustul cărnii de porc, cu o savoare în plus. Cât despre carnea albă, le place mai puţin, deoarece albii pun sare în alimente şi aceasta dă cărnii un gust deosebit, puţin apreciat de gastronomii cunoscători.

— Au gusturi rafinate! zise maiorul. Dar carnea asta, fie ea albă sau neagră, o mănâncă crudă, sau friptă?

— Ce vă mai interesează asta, domnule Mac Nabbs? se miră Robert.

— Cum să nu mă intereseze, băiete! răspunse cu multă seriozitate maiorul. Dacă trebuie să sfirşesc în dinţii unui antropofag, aş prefera să fiu fript!

— De ce?

— Ca să fiu sigur că nu mă vor mânca de viu.

— Bine, maiorule, dar dacă e vorba să fii fript de viu?

— Adevărul e că n-aş schimba una cu alta nici pentru o jumătate de coroană.

— Oricum, Mac Nabbs, dacă asta poate să-ţi facă plăcere, adăugă Paganel, află că neozeelandezii nu mănâncă decât fripturi sau carne afumată. Sunt oameni evoluaţi. În ce mă priveşte, ideea de a fi mâncat nu-mi este prea plăcută. Să-ţi termini existenţa în stomacul unui canibal e dezgustător.

— În fine, din toate acestea, zise John Mangles, rezultă că nu trebuie să cădem în mâinile lor.

— Da, noi sperăm, răspunse Paganel, dar ascultaţi ce vă

spun eu: un sălbatic care a prins gustul cărnii de om va renunţa cu greu la ea. Judecaţi voi înşivă după aceste două fapte.

— Să le auzim, zise Glenarvan.

— Primul este raportat în Analele Societăţii Iezuiţilor din Brazilia. Un misionar întâlni într-o zi o bătrână braziliană foarte bolnavă. Nu mai avea de trăit decât câteva zile. Iezuitul îi predică adevărurile religiei creştine, pe care muribunda le acceptă fără cea mai mică împotrivire. Apoi, după ce-i oferise hrană sufletească, se gândi să-i hrănească şi trupul şi îi oferi adeptei sale câteva bunătăţi europene. – „Vai de mine, răspunse bătrâna, stomacul meu nu poate suporta nici un fel de mâncare. Numai de un singur lucru mi-e poftă, dar, din păcate, nimeni aici n-are de unde să-mi aducă aşa ceva”. – „Ce-ai vrea să mănânci?” întrebă iezuitul. – „Ah fiule, aş vrea să mănânc o mână de copil! Ce-aş mai roade la oscioarele lui!”

— Oare or fi aşa de bune? întrebă Robert.

— A doua poveste o să-ţi dea răspunsul la întrebarea ta, continuă Paganel. Într-o zi un misionar îl mustra pe un canibal pentru obiceiul groaznic şi potrivnic legilor lui Dumnezeu de a-i mânca pe semenii săi. – „Şi pe deasupra, trebuie să fie şi rea la gust!” adăugă el. – „Ah, părinte, răspunse sălbaticul, aruncând o privire lacomă către misionar, n-aveţi decât să spuneţi că e oprit de Dumnezeu, dar nu spuneţi că nu-i bună! Dac-aţi fi gustat şi dumneavoastră!...”

Capitolul VII

CĂLĂTORII ACOSTEAZĂ ÎN SFÂRŞIT LA ŢĂRMUL DE CARE AR FI TREBUIT SĂ SE FEREASCĂ

Cele povestite de Paganel erau adevărate. Faptul că neozeelandezii erau primejdioşi nu putea fi pus la îndoială, şi debarcarea era de-a dreptul periculoasă. Dar de sute de ori mai mare să fi fost acest pericol şi tot trebuia înfruntat. John Mangles simţea nevoia să părăsească fără întârziere acest vas ce era sortit unei distrugeri apropiate. Între două primejdii, dintre care

una sigură, cealaltă numai probabilă, nu mai era posibilă nici o ezitare. Şi nu se prea puteau bizui pe norocul de a fi culeşi de vreo navă; Macquarie nu era pe drumul navelor ce se îndreptau spre Noua Zeelandă. Acestea merg sau mai la nord, la Auckland, sau mai la sud, la New Plymouth. Naufragiul se întâmplase tocmai între aceste două puncte, în partea pustie a ţărmurilor lui Ika-na-Maul. Coastă rea şi periculoasă. Vasele o evitau cu grijă. Dacă vântul le aducea din întâmplare pe acolo, se îndepărtau imediat în mare grabă.

— Când pornim? întrebă Glenarvan.

— Mâine dimineaţă, la ora zece, răspunse John Mangles. Mareea va începe să crească şi ne va duce la ţărm.

A doua zi, 5 februarie, la ora opt, pluta fu terminată. John pusese în realizarea ambarcaţiunii toată grija. Vela catargului care servise la scufundarea ancorelor nu putea să ajungă pentru transportarea pasagerilor şi a marinarilor. Trebuia un vehicul solid, cu cârmă, capabil să reziste pe mare la o navigaţie de nouă mile. Numai catargele puteau procura materialele necesare pentru construcţia lui.

Wilson şi Mulrady porniră la lucru. Greementul fusese tăiat la înălţimea pânzelor şi, sub loviturile de topor, marele catarg, retezat de la bază, căzu peste parapetul tribordului, care pârâi sub greutatea lui. Macquarie se găsi acum despuiat ca un ponton.

Coloana, arborele şi arboretul fură tăiate cu ferăstrăul în bucăţi potrivite. Principalele piese ale plutei pluteau. Le îmbinară cu sfărâmăturile catargului mare şi toate fură legate de o duzină de butoaie goale, care trebuiau să ţină ambarcaţiunea deasupra apei.

Pe această primă temelie, bine îmbinată, Wilson pusese un fel de duşumea cu spaţii libere, făcută din grătarele ce acopereau scările de pe puntea care ducea înăuntrul vasului. Valurile puteau deci să treacă pe plută, fără să rămână pe ea, şi pasagerii puteau fi feriţi astfel de umezeală. Dealtfel, butoaiele de apă, solid prinse, formau un fel de brâu circular, care apăra puntea de talazurile mari.

În acea dimineaţă, John, constatând că vântul e favorabil, puse să se instaleze în mijlocul ambarcaţiunii, în chip de catarg, verga rândunicii. Fu susţinută de odgoane şi prevăzută cu o pânză improvizată. O vâslă lată permitea cârmuirea

ambarcaţiunii, dacă vântul i-ar fi dat o viteză suficientă.

Pluta, construită în cele mai bune condiţii, putea să reziste zguduirilor valurilor. Dar va putea fi oare condusă? Va putea atinge coasta dacă vântul se va schimba? Aceasta era întrebarea. La ora nouă începu încărcarea.

Mai întâi fură îmbarcate merindele în cantitate suficientă pentru a ajunge până la Auckland, căci nu trebuiau să se bizuie pe produsele acestui pământ sterp.

Bucătăria specială a lui Olbinett oferi ceva carne conservată, rămasă din proviziile cumpărate pentru călătoria vasului Macquarie. Mai nimic însă. Trebuiră deci să ia din alimentele obişnuite de pe bord: pesmeţi marinăreşti de proastă calitate şi două butoaie de peşte sărat. Olbinett era jenat de faptul că trebuie să recurgă la aceste alimente grosolane.

Proviziile fură depozitate în lăzi ermetic închise, apoi coborâte şi legate cu puternice odgoane la baza catargului improvizat. Puseră de asemenea, la loc sigur, armele şi muniţiile. Din fericire, călătorii erau bine înarmaţi cu carabine şi revolvere.

Fu debarcată şi o ancoră pentru cazul când, neputând atinge ţărmul în timpul unei singure maree, ar fi fost forţaţi să ancoreze în larg.

La ora zece, fluxul începu să se facă simţit. Briza sufla de la nord-vest.

Uşoare valuri unduiau pe suprafaţa mării.

— Suntem gata? întrebă John Mangles.

— Totul este pregătit, căpitane, răspunse Wilson.

— Îmbarcarea! comandă John.

Lady Helena şi Mary Grant coborâră pe o scară grosolană de pilot şi se aşezară la piciorul catargului, pe lăzile de alimente, lângă care veniră şi tovarăşii lor. Wilson luă în mână cârma. John se aşeză la murele velei şi Mulrady tăie legătura care ţinea pluta lângă bric.

Distanţa până la ţărm era destul de mică. O barcă mânată de vâsle bune ar fi străbătut cele nouă mile în vreo trei ore. Cu pluta, însă, era mai greu. Pânza fu desfăşurată şi ambarcaţiunea porni în direcţia ţărmului, sub îndoita acţiune a mareei şi a vântului. Dacă vântul ţinea, puteau ajunge la ţărm într-o singură maree. Dar dacă briza se liniştea, refluxul ar fi fost mai puternic şi ar fi trebuit să ancoreze pentru a aştepta mareea următoare.

Grea problemă, ce nu înceta să-l preocupe pe John Mangles.

Spera cu toate acestea să reuşească. Vântul se înteţea. Fluxul înce- până la ora zece, trebuiau să acosteze la ora trei, căci era nevoie să arunce ancora sau să se lase târâţi în larg de reflux.

Începutul traversării fu fericit. Puţin câte puţin, vârfurile negre ale stâncilor şi covorul galben al bancurilor de nisip dispărură sub valuri şi flux. Atenţia şi îndemânarea trebuiau dublate, pentru a evita stâncile submarine şi a conduce o ambarcaţiune care asculta greu de cârmă şi care putea fi deci uşor abătută din drum.

La amiază mai aveau încă cinci mile până la ţărm. Cerul destul de senin permitea să se distingă principalele forme de relief ale coastei, în nord-est se ridica un munte înalt de două mii cinci sute de picioare. Muntele se profila la orizont într-un câmp ciudat şi silueta sa se asemăna cu profilul unui cap de maimuţă ce se strâmbă cu grumazul întors. Aceasta era Pirongia, situată exact, după hartă, pe paralela 38.

La ora douăsprezece şi jumătate, Paganel observă că toate stâncile de la suprafaţa apei dispăruseră sub fluxul care creştea.

— Afară de una, răspunse lady Helena.

— Care, doamnă? întrebă Paganel.

— Acolo, răspunse lady Helena, arătând un punct negru la o milă depărtare.

— Într-adevăr, răspunse Paganel. Să-i însemnăm poziţia, pentru a nu da peste ea, căci mareea nu va întârzia să o acopere.

— Este chiar în dreptul culmii de nord a muntelui, spuse John Mangles. Wilson, vezi să o ocoleşti.

— Da, căpitane, răspunse matelotul, apăsând cu toată greutatea sa pe marea vâslă dinapoi.

Într-o jumătate de oră parcurseseră o jumătate de milă. Dar, lucru curios, punctul negru rămânea mereu deasupra valurilor.

John îl privea cu atenţie şi, pentru a-l observa mai bine, împrumută luneta de la Paganel.

— Nu este o stâncă, spuse el după un moment de cercetare. Este un obiect plutitor care urcă şi coboară odată cu valurile.

— Nu este vreo bucată din catargul vasului nostru? întrebă lady Helena.

— Nu, răspunse Glenarvan, nici o sfărâmătură n-ar fi putut ajunge atât de departe de vas.

— Aşteptaţi! strigă John Mangles. O recunosc, este barca!

— Barca bricului! spuse Glenarvan.

— Da, milord. Barca bricului,cu fundul în sus!

— Nenorociţii! strigă lady Helena. S-au înecat!

— Da, milady, răspunse John Mangles, şi trebuiau să se înece, căci în mijlocul acestor stânci, pe o mare agitată şi pe un întuneric deplin, mergeau la o moarte sigură.

Câteva clipe, pasagerii rămaseră tăcuţi. Priveau uşoara ambarcaţiune care se apropia. Fără îndoială că se răsturnase la patru mile de ţărm şi nici unul dintre cei care erau acolo nu se salvase.

— Barca ne-ar putea fi de folos, spuse Glenarvan.

— Aveţi dreptate, răspunse John Mangles. Îndreaptă-te spre ea, Wilson.

Direcţia plutei fu schimbată, dar briza deveni mai slabă din ce în ce şi ajunseră la ambarcaţiune abia după două ore.

Mulrady, aflat în faţă, pară izbitura şi barca răsturnată alunecă de-a lungul bordului.

— Goală? întrebă John Mangles.

— Da, căpitane, răspunse marinarul, goală şi cu pereţii găuriţi. N-o vom putea folosi.

— Nu ne-ar putea totuşi servi la ceva? întrebă Mac Nabbs.

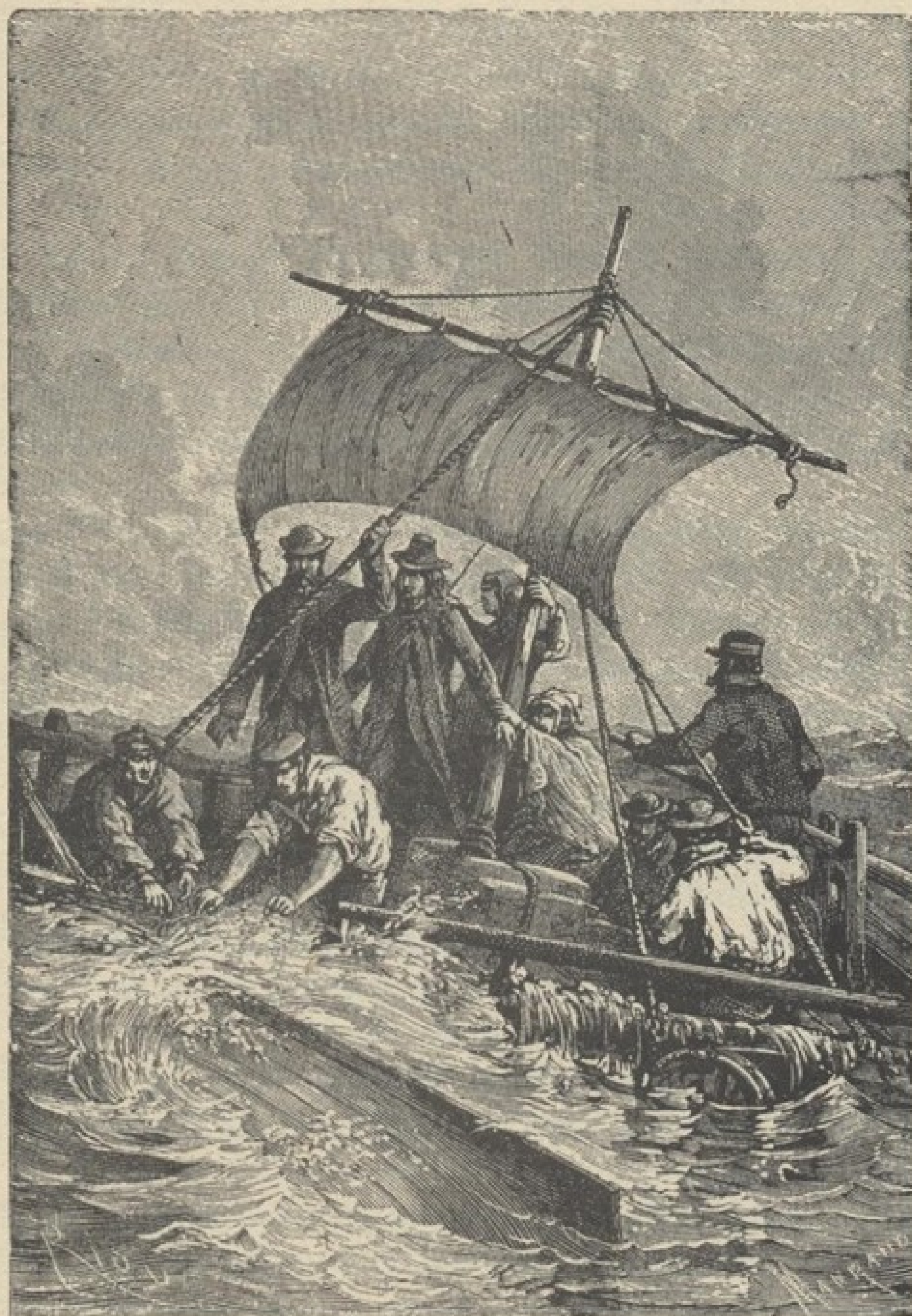
— La nimic, răspunse John Mangles. Este o epavă bună de foc.

— Îmi pare rău, spuse Paganel, căci acest „you-you” ne-ar fi putut duce până la Auckland.

— Trebuie să ne resemnăm, domnule Paganel, vorbi John Mangles. Dealtfel, pe o mare aşa de agitată, prefer pluta noastră în locul acestei bărci costelive. N-a trebuit decât o slabă izbitură pentru a o face bucăţi! Deci, milord, nu mai avem nimic de făcut aici.

— Putem pleca oricând vrei, John, spuse Glenarvan.

Barca răsturnată alunecă de-a lungul bordului

— La drum, Wilson, reluă tânărul căpitan. Spre ţărm!

Fluxul trebuia să crească timp de aproape încă o oră. Putură străbate o distanţă de două mile. Dar briza încetă aproape de tot şi păru chiar că are o anumită tendinţă de a bate dinspre uscat. Pluta rămase nemişcată. Curând începu să se îndrepte spre larg, împinsă de reflux. John nu ezită nici o secundă.

— Ancorează! strigă el.

Mulrady, pregătit pentru executarea acestui ordin, lăsă ancora să cadă la o adâncime de şapte metri. Strânseră pânza improvizată şi luară măsuri pentru o aşteptare mai îndelungată.

Mareea nu mai revenea înainte de ora două noaptea, dar fiindcă John Mangles nu voia să navigheze pe întuneric, pluta rămase ancorată până la ora cinci dimineaţa.

Hula destul de puternică ridica valurile şi părea că le duce spre ţărm, printr-o mişcare continuă. Aflând că vor petrece întreaga noapte la bord, Glenarvan îl întrebă pe John de ce nu profită de valuri pentru a se apropia de coastă.

— Milord, răspunse tânărul căpitan, vă lăsaţi înşelat de o iluzie optică. Valurile nu merg, cu toate că dau această impresie. Este o legănare a moleculelor lichide. Nimic mai mult. Aruncaţi o bucată de lemn în mijlocul acestor valuri şi veţi vedea că va rămâne pe loc atâta timp cât refluxul nu se va face simţit. Nu ne mai rămâne decât să avem răbdare.

— Şi să cinăm, adăugă maiorul.

Olbinett scoase dintr-o ladă câteva bucăţi de carne uscată şi vreo zece-doisprezece pesmeţi. Cu toate că cina era săracă, ea fu primită cu voie bună chiar şi de către călătoarele cărora legănările neplăcute ale mării le cam tăiaseră pofta de mâncare. Într-adevăr, mişcările plutei ce ţinea piept valurilor, zguduind cablul, erau de o violenţă obositoare. Ambarcaţiunea, aruncată

de colo până colo de talazuri scurte şi neregulate părea că este izbită în mod continuu de creasta unei stânci submarine. Frânghia era întinsă la maximum şi, din jumătate în jumătate de oră, John o lăsa să se mai desfăşoare cu un metru. Fără aceste măsuri de precauţie, desigur că funia s-ar fi rupt şi pluta, lăsată în voia ei, s-ar fi pierdut în larg.

Temerile lui John erau uşor de înţeles, căci sau parâma se putea rupe, sau ancora putea să se desprindă de fund. În ambele cazuri, primejdia era aceeaşi.

Noaptea se apropia. Discul soarelui, turtit, roşu ca sângele, dispărea la orizont. Ultimele fâşii de apă străluceau la asfinţit şi sclipeau ca nişte pânze de argint lichid. În acea parte, totul era numai cer şi apă, în afară de un punct foarte uşor de distins, carcasa vasului, nemişcată pe bancul de nisip. Amurgul se lăsă repede. În curând, uscatul care mărginea orizontul la est şi nord se topi în noapte.

Nu putea fi o situaţie mai îngrijorătoare decât a acestor naufragiaţi pierduţi în întuneric, pe o plută strâmtă. Unii aţipiră într-o amorţeală prielnică viselor rele. Cei mai mulţi nu putură să doarmă nici măcar o oră. În zorii zilei, toţi erau istoviţi de oboseală.

Odată cu fluxul, vântul începu dinspre larg. Era ora şase dimineaţa. Timpul trecea. John dădu dispoziţii pentru întinderea pânzei. Ordonă ridicarea ancorei, care, sub zguduirile cablului, se înfipsese adânc în nisip. Fără cabestan, chiar cu scripetele pe care Wilson îl instală, îi fu imposibil să o smulgă.

O jumătate de oră încercă zadarnic.

John, nerăbdător să întindă pânza, tăie odgonul, părăsindu-şi astfel ancora şi luîndu-şi orice posibilitate de ancorare în caz de nevoie, dacă mareea nu i-ar fi purtat până la ţărm. Dar nu voia să întârzie mai mult. Cu o lovitură de topor lăsă pluta în voia vântului; ajutată de curent, pluta înainta cu două noduri pe oră.

Pânza fu desfăşurată. Pluteau uşor spre uscatul care se estompa în mase cenuşii pe cerul luminat de răsăritul soarelui. Stâncile fură ocolite cu îndemânare. Dar sub briza ce bătea dinspre larg, ambarcaţiunea nu părea să se apropie de mal.

Câte greutăţi pentru a atinge această Nouă Zeelandă, pe care era atât de periculos să acostezi!

Cu toate acestea, la ora nouă, uscatul se afla la mai puţin

de o milă. Stâncile submarine ieşeau acum din apă ca nişte ţepi de arici. Trebuiau să găsească un loc prielnic de acostare. Briza se muie încetul cu încetul şi apoi încetă. Pânza slăbită lovea catargul, clătinându-l. John puse să o strângă. Pluta era împinsă spre ţărm numai de flux. Fucuşi[1] mari le întârziau şi mai mult înaintarea.

La ora zece, John se văzu aproape stând pe loc, la şase sute de metri de ţărm. Nu mai avea nici o ancoră de scufundat. Pluta urma deci să fie din nou împinsă spre larg de reflux. John, cu mâinile crispate, cu inima frământată de nelinişte, aruncă o privire îngrozită spre ţărmul la care nu puteau ajunge.

Din fericire – din fericire de astă dată – se produse o izbitură şi pluta se opri deodată. Se împotmolise în timpul refluxului într-un banc de nisip, la cincizeci şi cinci de metri departe de ţărm.

Glenarvan, Robert, Wilson, Mulrady săriră în apă. Pluta fu fixată solid cu odgoane de stâncile din apropiere şi călătoarele, purtate pe braţe, ajunseră pe uscat fără să-şi fi udat nici măcar o cută a rochiilor, în curând, cu toţii, cu arme şi merinde, puseră definitiv piciorul pe această temută coastă a Noii Zeelande.

Capitolul VIII

EVENIMENTELE LA ZI ÎN ŢARA ÎN CARE SE AFLAU CĂLĂTORII

Glenarvan ar fi voit, fără a mai pierde o clipă, să se îndrepte spre Auckland de-a lungul coastei. Dar, chiar de dimineaţă, cerul se acoperise cu nori grei, şi, către ora unsprezece, după debarcare, vaporii se transformară într-o ploaie puternică. De aici imposibilitatea de a porni şi necesitatea de a căuta un adăpost.

Wilson descoperi la timp o grotă săpată de mare în rocile de bazalt ale ţărmului. Călătorii se refugiară acolo, cu armele şi proviziile lor. Găsiră înăuntru o întreagă recoltă de iarbă de mare, îngrămădită de valuri şi uscată între timp. Era un aşternut

[1] Plantă marină din familia algelor.

natural, pe care îl întrebuinţară cum putură mai bine. Îngrămădiră la intrarea peşterii câteva bucăţi de lemn pe care le aprinseră şi fiecare se putu astfel zvânta.

John spera ca durata acestei ploi diluviene să fie în raport invers cu tăria ei. Dar nu fu tocmai aşa. Trecură ore întregi fără ca cerul să se însenineze câtuşi de puţin. Către amiază, vijelia spori şi mai mult. Această piedică ar fi scos din sărite pe cel mai răbdător om. Dar ce puteau face? Ar fi fost o nebunie să porneşti fără vreun vas rezistent, pe o asemenea furtună. Dealtfel, numai câteva zile ar fi fost suficiente spre a ajunge la Auckland şi, dacă nu interveneau indigenii, o întârziere de douăsprezece ore nu putea să dăuneze cu nimic expediţiei.

În timpul acestei opriri forţate, conversaţia se abătu asupra incidentelor din războiul al cărui teatru era Noua Zeelandă. Dar, pentru a înţelege şi judeca gravitatea împrejurărilor în mijlocul cărora se găseau aruncaţi naufragiaţii de pe Macquarie, trebuie să cunoaştem istoricul luptei care însângera atunci insula Ika-na-Maul.

De la sosirea lui Abel Tasman în strâmtoarea Cook, la 16 decembrie 1642, neozeelandezii, adesea vizitaţi de corăbiile europene, rămăseseră liberi în insulele lor independente. Numai misionarii, stabiliţi în diverse puncte, aduceau acestor ţinuturi noi binefacerile civilizaţiei şi unii dintre ei, mai ales anglicanii, îi pregăteau pe şefii zeelandezi să se supună Angliei. Aceştia, cu dibăcie înşelaţi, semnară o scrisoare adresată reginei Victoria, prin care îi cereau protecţie. Dar cei mai clarvăzători presimţiră prostia acestei intervenţii, şi unul dintre ei, după ce aplică pe scrisoare imaginea tatuajului său, spuse aceste profetice cuvinte: „Din acest moment ne-am pierdut ţara; ea nu mai este a noastră. În curând, străinul va veni să pună mâna pe ea şi noi vom fi robii lui”.

Într-adevăr, la 29 ianuarie 1840, coverta Herald sosea în Golful Insulelor, la nord de Ika-na-Maul. Căpitanul de vas Hobson debarcă în satul Korora-Reka. Toţi locuitorii fură invitaţi să vină în biserica protestantă. Aci se dădu citire împuternicirii pe care căpitanul Hobson o primise de la regina Angliei.

La 5 ianuarie următor, principalii şefi zeelandezi fură chemaţi la rezidentul englez, în satul Paia. Căpitanul Hobson căuta să obţină supunerea lor, spunându-le că regina trimisese trupe şi vase pentru a-i proteja, că drepturile lor vor fi garantate

şi că libertatea lor rămâne neştirbită. Totuşi, proprietăţile lor trebuiau să aparţină reginei Victoria, căreia ei erau obligaţi să le vândă.

Majoritatea şefilor, găsind protecţia prea scumpă, refuzară să consimtă la aceasta. Dar promisiunile şi darurile avură mai multă putere asupra lor decât marile cuvinte ale căpitanului Hobson şi luarea în posesie fu astfel îndeplinită.

Dar ce se mai întâmplase pe urmă, din acest an 1840 până în ziua când Duncan părăsise golful Clyde? Nimic care să nu fie ştiut de Paganel, gata să povestească totul tovarăşilor săi.

— Doamnă, răspunse el la întrebările Helenei, vă voi repeta ceea ce am avut prilejul să vă mai spun, anume că neozeelandezii formează o populaţie curajoasă, care, după ce a cedat într-un moment, rezistă pas cu pas cotropirii englezeşti. Triburile de maori sunt organizate ca vechile clanuri ale Scoţiei. Câteva mari familii recunosc un şef care de obicei ţine ca toţi ceilalţi să-i acorde un mare respect. Oamenii acestei rase sunt mândri şi viteji, unii din ei înalţi, cu părul întins, asemănător maltezilor sau evreilor din Bagdad, ceilalţi mai scunzi, îndesaţi, asemănători cu mulatrii. Toţi însă sunt robuşti, dispreţuitori şi războinici. Au avut un şef vestit, numit Hiht, un adevărat Vercingetorix. Nu vă veţi mira deci dacă războiul cu englezii nu se mai sfârşeşte pe insula Ika-na-Maul, căci aici se află vestitul trib Waikato, pe care William Thompson îl îndeamnă să lupte pentru apărarea pământurilor lor.

— Dar englezii, întrebă John Mangles, nu sunt oare stăpâni pe principalele puncte ale Noii Zeelande?

— Fără îndoială, dragul meu John, răspunse Paganel. După ce căpitanul Hobson a devenit guvernator al insulei, s-au fondat încetul cu încetul, între anii 1840 şi 1862, nouă colonii în cele mai prielnice puncte ale ţinutului; patru în insula de nord, provinciile Auckland, Taranski, Wellington şi Hawkes-Bay, cinci în insula de sud: provinciile Nelson, Marlborough, Canterbury, Otago şi Southland, care aveau la 30 iunie 1864 o populaţie totală de o sută optzeci de mii trei sute patruzeci şi şase de locuitori. Se ridicară în toate părţile importante oraşe comerciale. Când vom ajunge la Auckland veţi putea să admiraţi fără nici o rezervă acest Corint al Sudului, care domină un istm strimt, aruncat ca o punte peste Oceanul Pacific şi care numără până acum douăsprezece mii de locuitori. La vest, New-

Plymouth; la est, Ahuhiri; la sud, Wellington. Sunt oraşe înfloritoare şi pline de viaţă. În insula Tawai-Punamu nu veţi şti ce să admiraţi mai mult între Nelson, această grădină a Noii Zeelande, Pieton pe strâmtoarea lui Cook, Christchurch, Invercargill şi Dunedin în bogata provincie Otago, unde mişună căutătorii de aur veniţi din lumea întreagă. Şi remarcaţi că nu este vorba aici de reuniunea mai multor bordeie păcătoase, de o aglomerare de familii sălbatice, ci de oraşe adevărate, cu porturi, catedrale, bănci, docuri, grădini botanice, muzee de istorie naturală, societăţi de aclimatizare, jurnale, spitale, instituţii de binefacere, institute de filozofie, cluburi, societăţi corale, teatre şi palate de expoziţie universală, nici mai mult nici mai puţin ca la Paris sau Londra! Şi dacă memoria îmi este credincioasă, în 1865, chiar în acest an, şi poate chiar în momentul când vă vorbesc, sunt expuse în ţara aceasta de antropofagi produsele industriale ale lumii întregi.

— Cum, deşi se face război cu indigenii? întrebă lady Helena.

— Englezilor, doamnă, nu le pasă prea mult de un război, răspunse Paganel. Se luptă şi în acelaşi timp fac şi expoziţii. Asta nu-i deranjează câtuşi de puţin. Construiesc chiar căi ferate, sub focurile de puşcă ale neozeelandezilor. În provincia Auckland, linia ferată către Drury şi cea către Mere-Mere trec prin principalele puncte ocupate de răsculaţi. Probabil că mecanicii şi fochiştii trebuie să tragă şi focuri de armă, în timp ce conduc trenul.

— Dar care este situaţia acestui război care nu se mai termină? întrebă John Mangles.

— Iată sunt şase luni de când am părăsit Europa, răspunse Paganel. Nu pot şti ce s-a mai întâmplat după plecarea noastră, în afară de câteva fapte pe care le-am citit în jurnalele din Maryboroug şi din Seymour în timpul traversării Australiei. În acel timp se băteau cu înverşunare în insula Ika-na-Maul.

— Şi când a început acest război? spuse Mary Grant.

— Vrei să spui „reînceput”, draga mea Miss, răspunse Paganel, căci prima răscoală a avut loc în 1845. Războiul a început către sfârşitul lui 1863, dar maorii se pregăteau să scuture jugul dominaţiei engleze cu mult mai înainte. Partidul naţional al indigenilor întreţinea o vie propagandă pentru a ajunge la alegerea unui şef maor. Ei voiau să aleagă rege pe

bătrânul Potato, iar satul său situat între fluviile Waikato şi Waipa să devină capitala noului regat. Acest Potato nu era decât un bătrân, mai mult viclean decât îndrăzneţ, dar el avea un prim-ministru energic şi inteligent, un descendent al tribului Ngatihahaus, care înainte de ocupaţia străină locuia pe istmul Auckland. Acest ministru, numit William Thompson, deveni sufletul războiului de independenţă. El organiză cu pricepere trupele de maori. Sub îndemnul său, un şef din Taranaki reuşi să adune toate triburile dezmembrate în vederea aceluiaşi scop; un alt şef din Waikato formă asociaţia „Land-League”[1], o adevărată ligă a binelui public, destinată să împiedice pe indigeni să-şi vândă pământurile guvernului englez. Jurnalele britanice începură să dea pe faţă aceste simptome alarmante şi guvernul se îngrijoră serios de activitatea acestei „Land-League”. Pe scurt, spiritele erau puse în mişcare, mina gata să explodeze. Nu lipsea decât scânteia sau mai curând ciocnirea celor două interese.

— Şi această ciocnire?... întrebă Glenarvan.

— Avu loc în anul 1860, răspunse Paganel, în provincia Taranaki, pe coasta de sud-vest a insulei Ika-na-Maul. Un indigen avea vreo şase sute de pogoane de pământ în apropierea lui New-Plymouth. Îl vându guvernului englez. Dar când hotărnicii se prezentară pentru măsurarea terenului vândut, şeful Kingi protestă şi în luna martie ridică pe cele şase sute de pogoane în litigiu o tabără înconjurată de îngrădituri înalte şi puternice...Câteva zile mai târziu, colonelul Gold, în fruntea trupelor sale, cuceri această tabără. În aceeaşi zi fu tras primul foc al războiului naţional.

— Sunt numeroşi maorii? întrebă John Mangles.

— Această populaţie a fost destul de redusă de un secol încoace, răspunse geograful. În 1769 Cook a apreciat-o la patru sute de mii de locuitori. În 1845, recensământul Protectoratului indigen o coborî la o sută nouă mii. Masacrele civilizatorilor, bolile şi alcoolul i-au decimat însă; dar în cele două insule rămân încă nouăzeci de mii de băştinaşi, dintre care treizeci de mii de războinici, care vor ţine mult timp piept trupelor europene.

— A reuşit până astăzi revolta? întrebă lady Helena.

— Da, doamnă, şi înşişi englezii au admirat adesea curajul

---

[1] Land – ţară, league – alianţă; land league – alianţa ţării (în limba engleză în text).

neozeelandezilor. Aceştia fac un război de gherilă. Hărţuiesc, se aruncă asupra micilor detaşamente, jefuiesc domeniile coloniştilor. Generalul Cameron nu prea se simţea bine în aceste campanii, în care trebuia să răscolească toate tufişurile. În 1863, după o lungă şi sângeroasă luptă, maorii au ocupat o întinsă poziţie fortificată în partea muntoasă a lui Waikato, la capătul unui şir de dealuri abrupte, înconjurate de trei linii de apărare. Preoţii lor au chemat întreaga populaţie indigenă să-şi apere ţara şi să lupte pentru exterminarea albilor nepoftiţi, „pakeki”, cum îi numesc ei. Trei mii de englezi se pregăteau de luptă sub ordinele generalului Cameron. După uciderea căpitanului Sprent li se ordonase să nu-i cruţe deloc pe maori. Avură loc bătălii sângeroase. Câteva durară chiar nouăsprezece ore, fără ca maorii să cedeze tunurilor europene. Îndrăzneţul trib Waikato, sub ordinele lui William Thompson, forma nucleul armatei independente. Acest general indigen comanda la început două mii cinci sute de războinici, mai târziu opt mii. Supuşii căpeteniilor Shongi şi Heki, doi şefi de temut, îi veniră în ajutor. Femeile luară parte şi ele la acest război, suferind cele mai cumplite lipsuri. Dar cel ce are dreptate nu are totdeauna şi armele cele mai bune. După lupte grele, generalul Cameron reuşi să supună districtul Waikato, dar nu găsi decât un ţinut pustiu: maorii fugiseră în toate părţile. Se petrecură admirabile fapte de vitejie. Patru sute de maori închişi în fortăreaţa Orakan, asediaţi de o mie de englezi sub ordinele generalului Carey, fără hrană şi fără apă, refuzară să se predea. Apoi, într-o zi, în plină amiază, ei îşi croiră drum prin al patruzecilea regiment care fu decimat şi se refugiară în regiunile mlăştinoase.

— Şi supunerea districtului Waikato a pus capăt acestui război sângeros? întrebă John Mangles.

— Nu, prietene, răspunse Paganel. Englezii au hotărât să pornească asupra provinciei Taranakai şi să asedieze Mataitawa, fortăreaţa lui William Thompson. Nu o vor cuceri însă decât cu mari pierderi. În momentul în care părăseam Parisul, am auzit că guvernatorul şi generalul acceptaseră supunerea tribului Taragana şi că le lăsau trei sferturi din pământurile lor. Se spunea de asemenea că principalul şef al rebelilor, William Thompson, se gândea să se predea, dar jurnalele australiene n-au confirmat această ştire; dimpotrivă. Este deci probabil ca în acest moment rezistenţa să se organizeze cu o putere sporită.

— Şi după părerea dumitale, Paganel, spuse Glenarvan, teatrul de luptă e acum în provinciile Taranakai şi Auckland?

— Aşa cred.

— Chiar această provincie în care ne-a aruncat naufragiul lui Macquarie?

— Întocmai. Noi am pus piciorul pe pământ la câteva mile mai sus de portul Kawhia, unde cred că fâlfâie încă steagul naţional al maorilor.

— Atunci ar fi bine să urcăm către nord, spuse Glenarvan.

— Într-adevăr, ar fi mai bine, se învoi Paganel. Neozeelandezii sunt porniţi împotriva europenilor şi mai ales contra englezilor. Este bine deci să evităm o întâlnire cu dânşii.

— Poate vom întâlni vreun detaşament de trupe europene? spuse lady Helena. Ar fi un mare noroc.

— S-ar putea, doamnă, răspunse Paganel, dar eu nu sper. Detaşamentele izolate nu se pot aventura în câmpii, când cel mai mic tufiş, cel mai firav mărăciniş poate ascunde un puşcaş îndemânatic. Nu pun bază deloc pe o escortă de soldaţi din al patruzecilea regiment. Câteva misiuni s-au stabilit însă pe coasta de vest, pe care o vom urma, şi vom putea parcurge uşor etapele de la una la alta, până la Auckland. Mă gândesc să urmăm drumul pe care l-a parcurs şi Hochstetter, adică urmând cursul lui Waikato.

— Acesta era un călător, domnule Paganel? întrebă Robert Grant.

— Da, băiatule, era un membru al Comisiei ştiinţifice, îmbarcate în anul 1858 pe bordul fregatei austriace Novara, pentru o călătorie în jurul lumii.

— Domnule Paganel, întrebă Robert, ai cărui ochi se aprindeau la gândul marilor expediţii geografice, Noua Zeelandă are călători celebri ca Burke şi Stuart în Australia?

— Câţiva, copile, ca doctorul Hooker, profesorul Brizard, naturaliştii Dieffenbach şi Julius Haast, dar cu toate că mulţi dintre ei au plătit cu viaţa primejdioasa lor pasiune, sunt mai puţin cunoscuţi decât călătorii australieni sau africani.

— Şi dumneata cunoşti povestea lor? întrebă tânărul Grant.

— Vezi bine, băiatul meu, şi cum mi se pare că arzi de dorinţa să ştii tot atât cât şi mine, ţi-o voi spune.

— Mulţumesc, domnule Paganel, vă ascult.

— Şi noi de asemenea vă ascultăm, spuse lady Helena. Nu e prima oară când timpul rău ne sileşte să ne instruim. Vorbeşte pentru toată lumea, domnule Paganel.

— La ordinele dumneavoastră, doamnă, răspunse geograful, dar povestea mea nu va fi lungă. Nu e vorba aici de acei îndrăzneţi descoperitori care luptau cot la cot cu minotaurul australian. Noua Zeelandă este o ţară prea puţin întinsă pentru a se apăra contra cercetărilor omului. Eroii mei nu au fost călători propriu-zis, ci simpli turişti, victime ale celor nai prozaice accidente.

— Şi cum se numesc? întrebă Mary Grant.

— Geometrul Witcombe şi Charlton Howitt, acela care a găsit rămăşiţele lui Burke în memorabila expediţie pe care v-am povestit-o în timpul popasului nostru de pe malul Wimerrei. Witcombe şi Howitt comandau fiecare două expediţii în insula Tawai-Punamu. Amândoi au plecat de la Christchurch în primele luni ale lui 1863, pentru a descoperi trecătorile existente în munţii de la nordul provinciei Canterbury. Howitt, străbătând lanţul de munţi la graniţa de nord a provinciei, îşi stabili cartierul general pe lacul Brunner. Witcombe, dimpotrivă, găsi în valea Rakaia o trecere care ducea la est de muntele Tyndall. Witcombe avea ca tovarăş de drum pe Jacob Louper, care a publicat apoi în Lyttleton-Times povestea călătoriei şi a catastrofei. După câte îmi amintesc, la 22 aprilie 1863, cei doi exploratori se găseau la marginea unui gheţar de unde izvorăşte Rakaia. Ei se suiră până în vârful muntelui, căutând noi treceri. A doua zi, Witcombe şi Louper, sfârşiţi de oboseală şi frig, poposiră pe zăpadă la patru mii de picioare deasupra nivelului mării. Timp de şapte zile rătăciră prin munţi, prin fundul văilor, ai căror pereţi abrupţi nu le permiteau nici o ieşire. Adesea fără foc, uneori fără hrană, cu zahărul transformat în sirop, cu pesmeţii într-o pastă umedă, cu hainele şi cu păturile udate de ploaie, chinuiţi de insecte, parcurgeau totuşi în unele zile câte trei mile, iar în altele abia câştigau două sute de iarzi. În sfârşit, la 29 aprilie, dădură peste o colibă de maori şi în grădină găsiră câteva grămăjoare de cartofi. Aceasta fu ultima masă pe care cei doi prieteni o luară împreună. Seara ajunseră la malul mării, aproape de gura fluviului Taramako. Trebuiau să treacă pe malul său drept pentru a se îndrepta spre nord, către fluviul Grey. Taramako era adânc şi lat. Louper, după o oră de căutare,

găsi două bărci stricate, pe care le repară şi le legă una de alta. Către seară cei doi călători se îmbarcară. Dar abia ajunseră la mijlocul curentului şi bărcile se şi umplură de apă. Witcombe se aruncă înot şi se întoarse către malul stâng. Jacob Louper, care nu ştia să înoate, rămase agăţat de barcă. Acest lucru l-a salvat, dar nu fără peripeţii. Nenorocitul fu împins către stânci. Un prim talaz îl aruncă în fundul mării. Un al doilea îl aduse la suprafaţă şi fu izbit de recife. Noaptea era întunecoasă. Ploaia cădea în torente. Louper, cu trupul sângerând şi umflat de apa mării, fu aruncat de colo până colo timp de mai multe ore. În sfârşit, barca atinse uscatul şi naufragiatul, în nesimţire, fu aruncat pe mal. A doua zi, în zori, se târî către un izvor şi văzu că curentul îl purtase o milă de la locul de unde încercase să treacă fluviul. Se ridică, urmări coasta şi găsi în curând pe nenorocitul Witcombe cu corpul şi capul scufundate în nămol. Era mort. Louper săpă cu mâinile o groapă în nisip şi înmormântă cadavrul. Două zile mai târziu, aproape mort de foame, fu găsit de nişte maori ospitalieri, iar la 4 mai ajunse la lacul Brunner, la tabăra lui Charlton Howitt, care şase săptămâni mai târziu trebuia să piară la fel ca şi nenorocitul Witcombe.

— Într-adevăr, zise John Mangles, se pare că unele catastrofe se înlănţuie şi că un fel de legătură fatală se stabileşte între călători: moartea unuia o antrenează şi pe a celorlalţi.

— Ai dreptate, prietene John, răspunse Paganel, adesea am făcut această observaţie. Datorită cărei legi a solidarităţii, Howitt a ajuns să moară aproape în aceleaşi împrejurări? Nimeni n-ar putea spune. Charlton Howitt fusese angajat de domnul Wyde, însărcinatul cu lucrări publice al guvernului, pentru a trasa un drum practicabil de la câmpiile Hurunui până la gura lui Taramako. Plecă la 1 ianuarie 1863, însoţit de cinci oameni. Se achită onorabil de misiunea sa şi un drum lung de patruzeci de mile fu deschis până la un punct greu de trecut al fluviului Taramako. Howitt se întoarse apoi la Christ-church şi, în ciuda iernii care se apropia, ceru să continue lucrările. Wyde consimţi. Howitt plecă din nou să aprovizioneze tabăra pentru anotimpul cel rău. În acest timp îl întâlni pe Jacob Louper. La 27 iunie, Howitt şi doi din oamenii săi, Robert Little şi Henri Mullis, părăsiră tabăra. Traversară lacul Brunner. De atunci n-au mai fost văzuţi niciodată. Fragila lor barcă desfundată de apă fu

regăsită mai târziu împotmolită pe coastă. Au fost căutaţi timp de nouă săptămâni, dar totul fu în zadar. Este evident că nenorociţii, care nu ştiau să înoate, se înecaseră în apele lacului.

— Dar pentru ce n-ar fi vii şi nevătămaţi, adăpostiţi de vreun trib zeelandez? spuse lady Helena. Moartea lor nu a fost dovedită.

— Vai, nu, doamnă, răspunse Paganel, pentru că în luna august 1865, un an după catastrofă, ei nu apăruseră încă... şi când a trecut un an de când n-ai mai apărut în această ţară, înseamnă că eşti definitiv pierdut.

Capitolul IX

TREIZECI DE MILE SPRE NORD

La 7 februarie, la ora şase dimineaţa, Glenarvan dădu semnalul de plecare. În timpul nopţii ploaia încetase. Cerul, căptuşit cu mici nori cenuşii, oprea razele soarelui să ajungă până la pământ. Temperatura potrivită le permitea să înfrunte oboselile unei călătorii în timpul zilei.

Paganel măsurase pe hartă distanţa între punctul Cahua şi Auckland; era o călătorie de optzeci de mile, adică opt zile, parcurgând câte zece mile în douăzeci şi patru de ore. Dar, în loc să urmărească malul sinuos al mării, i se păru preferabil să ajungă la confluenţa lui Waikato cu Waipa, situată la treizeci de mile în dreptul satului Ngarnavahia. Pe acolo trecea drumul, ca să nu zicem poteca „overland mail track”, drum care traversează o mare parte a insulei, de la Napier, pe golful Hawkes, până la Auckland. Astfel ar fi fost uşor să ajungă la Drury şi să se odihnească acolo, într-un excelent hotel pe care-l recomanda naturalistul Hochstetter şi pe care îl lăuda ca fiind excelent.

Călătorii, încărcaţi fiecare cu partea lor de merinde, porniră la drum pe malurile golfului Aotea. Din prudenţă, nu se depărtau unul de altul şi, cu carabinele încărcate, supravegheau mereu câmpiile ce se întindeau spre est. Paganel, cu excelenta

sa hartă în mână, găsea o adevărată plăcere de artist să arate exactitatea celor mai mici detalii.

Aproape o zi întreagă mica trupă călcă pe un nisip compus din sfărâmături de cochilii bivalve sau din oase de sepie şi amestecat, într-o mare proporţie, cu peroxid şi petroxid de fier. Un magnet, apropiat de sol, s-ar fi acoperit îndată cu cristale strălucitoare.

Câteva animale marine, nepăsătoare la apropierea călătorilor, se zbenguiau pe ţărmul mângâiat de marea ce creştea. Focile, cu capetele lor rotunde, cu fruntea lată şi bombată, cu ochi expresivi, aveau o fizionomie blândă şi chiar prietenoasă. Poveştile, poetizând aceste curioase locuitoare ale valurilor, le transformaseră în încântătoare sirene, cu toate că glasul lor nu era decât un mormăit, prea puţin melodios. Aceste animale numeroase pe coastele Noii Zeelande se pescuiesc pentru grăsimea şi pielea lor şi sunt obiectul unui comerţ activ.

Printre ele se găseau şi trei sau patru elefanţi de mare, de un albastru-cenuşiu, lungi de douăzeci şi cinci până la treizeci de picioare. Aceste enorme amfibii, întinse alene pe straturile groase de laminaria gigantică, îşi ridicau trompa şi îşi mişcau, într-un fel de strâmbătură, mustăţile lor lungi şi întoarse, adevăraţi cârlionţi frizaţi. Robert privea încântat această lume interesantă, când strigă deodată foarte surprins:

— Ia te uită! Focile mănâncă pietre! Şi într-adevăr, câteva din aceste animale înghiţeau din pietrele de pe mal, cu o mare lăcomie.

— Chiar aşa! Desigur! replică Paganel. Nu se poate nega că aceste animale pasc pietrele de pe malul mării.

— Ciudată hrană, spuse Robert, şi foarte greu de mistuit!

— Dar, băiatul meu, ele înghit pietre nu pentru a se hrăni, ci pentru a se îngreuna. Este un mijloc prin care îşi măresc greutatea, putându-se duce astfel mai uşor la fundul apei. Odată revenite pe uscat, leapădă pietrele fără prea multă ceremonie. Le vei vedea îndată scufundându-se sub valuri.

Într-adevăr, vreo cinci-şase foci, îndeajuns de îngreunate, se târau, abia mişcându-se, de-a lungul malului şi dispărură în apă. Glenarvan însă nu putea pierde timpul atât de preţios, pândind întoarcerea lor, pentru a observa operaţia de uşurare şi, spre marele regret al lui Paganel, marşul fu reluat.

La ora zece, făcură haltă de prânz lângă nişte roci mari de

bazalt, aşezate ca dolmenele celtice pe malul mării. Un banc de stridii le procură o mare cantitate de moluşte. Stridiile erau mici şi de un gust puţin plăcut. Dar, după sfatul lui Paganel, Olbinett le puse să se frigă pe jeratic şi, astfel pregătite, se consumară repede câteva duzini.

Popasul odată terminat continuară să meargă de-a lungul ţărmului. Pe rocile sale dantelate, pe vârful falezelor, se refugiase un întreg popor de păsări de mare, fregate, un soi de pelicani, goelanzi şi imenşi albatroşi, stând ca împietriţi pe vârful ascuţit al stâncilor. Până la ora patru după-masă străbătuseră, fără greutate şi oboseală, zece mile. Călătoarele cerură să se continue drumul până seara, în acel moment fură nevoiţi să schimbe direcţia drumului; trebuiau ca, ocolind câţiva munţi care apăreau la nord, să intre în valea Waipa.

Terenul prezenta aspectul unor imense prerii, care se pierdeau în depărtare; păreau să fie uşor de parcurs. Dar ajunşi la marginea acestor câmpii de verdeaţă, fură dezamăgiţi. În loc de ierburi erau tufişuri dese cu flori mici, albe, amestecate cu înalte şi nenumărate ferigi specifice vegetaţiei Noii Zeelande. Trebuiră să-şi croiască, cu mare greutate, un drum printre tulpinile lemnoase. Cu toate acestea, la ora opt seara, primele înălţimi ale Hakarihoata-Ranges fură ocolite şi tabăra se organiză fără întârziere.

După un drum de paisprezece mile, era permis să te gândeşti la odihnă. Dealtminteri, cum nu aveau nici căruţe, nici cort, se hotărâră să doarmă sub uriaşii pini de Norfolk. Păturile nu le lipseau şi cu ele improvizară paturi.

Glenarvan luă măsuri de pază pentru noapte. Împreună cu tovarăşii săi, bine înarmaţi, veghează câte doi, până în zori. Foc nu aprinseră însă deloc. Aceste bariere incandescente sunt folositoare împotriva animalelor sălbatice, dar Noua Zeelandă nu are tigri, nici lei, nici urşi şi nici un alt animal primejdios. E adevărat că neozeelandezii îi înlocuiesc cu prisosinţă.

Pe scurt, noaptea fu bună, în afară de câteva muşte de nisip – „ngamu”, în limba indigenă – ale căror înţepături sunt foarte neplăcute, şi de o îndrăzneaţă familie de şoareci care, cu dinţii lor puternici, roaseră sacii de provizii.

A doua zi, la 8 februarie, Paganel se deşteptă mai încrezător şi aproape împăcat cu ţinutul. Maorii, de care în special se temea, nu apăruseră. Mai mult, nu-l ameninţaseră nici

chiar în vis. Îi mărturisi lui Glenarvan întreaga sa satisfacţie.

— Cred, spuse el, că această mică plimbare se va termina fără greutate. Desearǎ vom atinge confluenţa lui Waipa cu Waikato şi, acest punct odată trecut, o întâlnire cu indigenii nu mai este de temut pe drumul spre Auckland.

— Ce distanţă mai avem de parcurs pentru a atinge confluenţa lui Waipa cu Waikato? întrebă Glenarvan.

— Cincisprezece mile, aproape drumul pe care l-am făcut ieri.

— Vom întârzia însă foarte mult, dacă aceste hăţişuri nesfârşite continuă să ne închidă drumul.

— Nu, răspunse Paganel, vom merge de-a lungul râului Waipa. Pe acolo nu va fi nici un obstacol, ci, din contră, un drum uşor.

— Să plecăm, spuse Glenarvan.

În primele ore ale zilei, tufişurile dese mai întârziară încă marşul. Nici căruţa, nici caii n-ar fi putut trece pe unde trecuseră călătorii, aşa că vehiculul lor australian nu fu prea regretat. Până în ziua când drumuri carosabile vor pătrunde prin desişurile sale de arbuşti, Noua Zeelandă nu va putea fi străbătută decât de pietoni. Ferigile, ale căror specii sunt nenumărate, iau parte cu aceeaşi îndârjire, ca şi maorii, la apărarea teritoriului naţional.

Mica trupă întâmpină aici foarte multe greutăţi în străbaterea întinderilor pe care se ridicau dealurile Hakarihoata, dar înainte de amiază, ea atinse ţărmurile râului Waipa şi putură continua fără greutate, pe malul râului, drumul către nord.

Era o vale minunată, tăiată de pâraie cu ape reci şi limpezi, curgând zgomotos pe sub tufişuri. După botanistul Hooker, Noua Zeelandă a prezentat până acum două mii de specii de vegetale, dintre care cinci sute îi aparţin în mod special. Florile sunt rare pe aici, cu nuanţe şterse, şi este o lipsă aproape absolută de plante anuale. În schimb, se găsesc din abundenţă filicinee, graminee şi ombelifere.

Câţiva arbori înalţi se ridicau ici şi colo. Aceşti arbori erau „metro-sideros”, cu flori stacojii, pini de Norfolk, un fel de chiparoşi „rimu”, tot atât de trişti ca specia lor din Europa. Toţi arborii erau invadaţi de numeroase varietăţi de ferigi.

Între ramurile marilor arbori şi pe deasupra arbuştilor zburau şi ţipau câţiva cacatoes, verdele „cacariki” cu dungi roşii

sub gât, „taupo” gătit cu o frumoasă pereche de favoriţi negri, şi un fel de papagal mare cât o raţă, cu penele roşietice şi cu aripile strălucitor colorate; naturaliştii l-au supranumit „Nestorul meridional”.

Maiorul şi Robert, fără să se depărteze de tovarăşii lor, putură să împuşte câteva becaţe şi potârnichi care se adăposteau pe sub desişuri. Pentru a câştiga timp, Olbinett începu să le jumulească din mers.

Paganel, mai puţin sensibil la calităţile nutritive ale vânatului, ar fi voit să pună mâna pe vreo pasăre specifică Noii Zeelande. Curiozitatea naturalistului frâna în el pofta de mâncare a călătorului. Memoria, dacă nu îl înşela, îi aducea în minte ciudatele forme ale „tui”-ului, numit totodată „zeflemistul”, pentru felul său batjocoritor de a cârâi şi totodată „popa”, pentru că are un guler alb peste penele sale negre ca un anteriu.

— Acest „tui”, spunea Paganel maiorului, ajunge atât de gras în timpul iernii, încât se îmbolnăveşte şi nici nu mai poate zbura. Atunci îşi sfâşie pieptul cu ciocul pentru a-şi smulge grăsimea înmagazinată şi a se face mai uşor. Nu ţi se pare ciudat, Mac Nabbs?

— Atât de ciudat, răspunse maiorul, încât nu cred nici un cuvânt.

Şi Paganel, spre marele său regret, nu putu să prindă nici măcar un specimen din aceste păsări, pentru a arăta neîncrezătorului maior sângeroasele zgârieturi de pe pieptul lor.

Dar fu mai norocos cu un animal ciudat, care de frica oamenilor şi câinilor a fugit către regiunile nelocuite şi tinde să dispară din fauna zeelandeză. Robert, scotocind terenul ca o adevărată nevăstuică, descoperi într-un cuib format din rădăcini întreţesute o pereche de găini fără aripi şi fără coadă, cu patru degete la picioare, cu un cioc lung de becaţă, acoperite de pene albe pe întreg corpul. Animale ciudate ce păreau să marcheze tranziţia de la ovipare la mamifere.

Acesta era „kiwi”-ul zeelandez, „apterix australis” al naturaliştilor, care se hrăneşte cu larve, insecte, viermi sau seminţe. Această pasăre este specifică ţării. Abia s-a putut

Acesta era «kiwi»-ul zeelandez

introduce în grădinile zoologice ale Europei. Formele sale, pe jumătate schiţate, mişcările sale comice au atras întotdeauna atenţia călătorilor şi, în timpul marii explorări în Oceania a vaselor Astrolabe şi Zele, Dumont d'Urville fu însărcinat special de Academia de ştiinţe să aducă un specimen din aceste curioase păsări. Dar, cu toate recompensele promise indigenilor, el nu-şi putu procura nici măcar un singur kiwi viu.

Paganel, fericit de norocul său, legă împreună două găini şi le luă cu intenţia de a le dărui Grădinii zoologice din Paris. „Donat de domnul Jacques Paganel". Geograful parcă vedea de pe acum această atrăgătoare inscripţie pe cea mai frumoasă cuşcă a Grădinii zoologice.

În acest timp, mica trupă coborî fără oboseală malurile râului Waipa. Ţinutul era pustiu. Nici o urmă de indigeni, nici o cărare care să indice prezenţa omului prin aceste locuri. Apele râului curgeau printre tufişurile înalte, ori alunecau peste prundişurile întinse. Privirea putea să rătăcească până la munţii care închideau valea spre est. Cu formele lor ciudate, cu profilurile înecate într-o ceaţă înşelătoare, ei se asemănau cu nişte animale uriaşe, demne de tipurile antediluviene. S-ar fi spus că sunt o turmă de enormi cetacei împietriţi deodată. Masele lor frământate dovedeau un caracter eminamente vulcanic. Şi într-adevăr, Noua Zeelandă nu este decât produsul recent al vulcanilor marini. Ridicarea sa deasupra apelor continuă fără încetare. Anumite puncte s-au ridicat cu doi metri în numai douăzeci de ani. Focul străbate încă măruntaiele ei, o zguduie, o zvârcoleşte şi izbucneşte în multe locuri, prin gurile gheizerilor sau ale craterelor de vulcani.

La ora patru seara, nouă mile fuseseră străbătute cu voioşie. După harta pe care Paganel o consulta fără încetare, confluenţa lui Waipa şi Waikato trebuia să fie la mai puţin de

cinci mile. Pe acolo trecea drumul Auckland-ului. Acolo va fi stabilită tabăra pentru noapte. Cât despre cele cincizeci de mile care îi mai separau de capitală, două sau trei zile le vor ajunge pentru a le străbate, sau cel mult opt ore dacă vor întâlni diligenţa care face curse de două ori pe lună între Auckland şi golful Hawkes.

— Aşadar, spuse Glenarvan, vom fi din nou siliţi, în seara asta, să dormim sub cerul liber.

— Da, răspunse Paganel, dar sper că pentru ultima oară.

— Cu atât mai bine, căci aceste halte sub cerul liber sunt grele încercări pentru lady Helena şi Mary Grant.

— Ele suportă totul fără să se plângă, adăugă John Mangles. Dar, dacă nu mă înşel, domnule Paganel, vorbeai despre un sat aşezat la confluenţa acestor două râuri.

— Da, răspunse geograful, iată-l însemnat pe această hartă a lui Johnston. Este Ngarnavahia, la aproape două mile mai jos.

— Ei bine, nu am putea atunci să ne oprim acolo pentru noapte? Lady Helena şi Miss Grant nu ar ezita să facă două mile mai mult pentru a găsi un hotel cu un oarecare confort.

— Un hotel! strigă Paganel. Un hotel într-un sat maor! Dar nici un han măcar, nici o cârciumă nu există! Acest sat nu este decât o îngrămădire de colibe indigene şi, departe de a căuta acolo un adăpost, părerea mea este să-l evităm cu prudenţă.

— Mereu temerile dumitale, Paganel! spuse Glenarvan.

— Dragul meu lord, mai bine neîncredere decât încredere în maori. Nu ştiu în ce termeni sunt ei cu englezii, dacă insurecţia este învinsă ori victorioasă, sau dacă nu cumva cădem în plin război. Găsesc, deci, că e mai înţelept să evităm acest sat Ngarnavahia, să-l ocolim şi să fugim de orice întâlnire cu indigenii. Odată ajunşi la Drury, situaţia se va schimba şi curajoasele noastre tovarăşe se vor reface în voie de oboseala călătoriei.

Părerea geografului precumpăni. Lady Helena preferă să petreacă o ultimă noapte sub cerul liber pentru a nu expune pe tovarăşii ei de călătorie. Nici Mary Grant şi nici ea nu cerură să se facă haltă şi continuară să meargă pe malul râului.

Două ore mai târziu, primele umbre ale serii începeau să se lase dinspre munţi. Soarele, înainte de a dispare la orizont, profitase de o neprevăzută deschizătură în nori, pentru a mai

trimite câteva raze târzii. Vârfurile îndepărtate din est se împurpurară sub lucirea ultimelor raze. Era ca un salut de rămas bun, adresat călătorilor.

Glenarvan şi ai săi grăbiră pasul. Ştiau cât de scurt este amurgul la această latitudine şi cât de repede coboară noaptea. Trebuiau să atingă confluenţa celor două râuri înainte de a se întuneca complet. Se lăsă însă o ceaţă deasă, ce îngreuna recunoaşterea drumului.

Din fericire, auzul înlocui văzul, pe care întunericul îl făcea nefolositor. Curând, un puternic murmur de ape indică reunirea celor două râuri în aceeaşi albie. La ora opt, mica trupă ajungea în punctul în care Waipa se pierde în Waikato, în vuietul apelor ce se unesc.

— Este Waikato, strigă Paganel, şi drumul Auckland-ului urcă pe malul său drept!

— Îl vom vedea mâine, răspunse maiorul. Să poposim aici. Mi se pare că umbrele acestea sunt ale unui mic desiş de arbori crescuţi aici tocmai pentru a ne adăposti. Să cinăm şi să dormim.

— Să mâncăm, spuse Paganel, dar numai biscuiţi şi carne uscată, fără a aprinde focul. Am sosit aici fără să fim simţiţi; să ne dăm osteneala să plecăm la fel. Din fericire, ceaţa ne ascunde destul de bine.

Ajunseră la grupul de arbori zărit şi toţi se conformară prescripţiilor geografului. Luară, fără zgomot, cina rece şi, curând, un somn adânc îi cuprinse pe călătorii obosiţi de un marş de cincisprezece mile.

Capitolul X

FLUVIUL NAŢIONAL

A doua zi, la răsăritul soarelui, o ceaţă deasă se târa greoi peste apele fluviului. O parte din vaporii care saturau aerul se condensaseră prin răcire şi acopereau suprafaţa apelor cu un nor gros. Dar razele soarelui nu întârziară să străpungă aceste

mase formate din picături de apă, care se topiră sub căldura astrului strălucitor. Ţărmurile se luminară încet şi dezvăluiră sălbatica frumuseţe matinală a fluviului Waikato.

La contopirea celor două ape era o limbă de pământ, lungă şi ascuţită, acoperită cu arbuşti. Apele repezi ale râului Waipa respingeau pe cele ale lui Waikato pe un sfert de milă, mai înainte de a se uni cu ele, dar Waikato, mai puternic, învingea repede râul vijelios, conducându-l uşor în vale până în bazinul Pacificului.

Când ceaţa se ridică, apăru o ambarcaţiune care urma cursul fluviului Waikato.

Era o barcă lungă de şaptezeci de picioare, largă de cinci, adâncă de trei, cu partea dinainte ridicată, ca o gondolă veneţiană. Era scobită într-un trunchi de brad. Pe fund era aşternut un pat de ferigă uscată. Opt rame la prova o făceau să zboare pe suprafaţa apelor, în timp ce un om aşezat la pupa o cârmea cu ajutorul unei vâsle.

Acest om era un indigen înalt, în vârstă de aproape patruzeci şi cinci de ani, cu pieptul lat, cu mâini şi picioare puternice. Fruntea sa bombată şi brăzdată de cute largi, privirea severă, înfăţişarea sa crudă făceau din el un om de temut.

Era un şef maor de rang mare. Se putea vedea aceasta după tatuajul fin şi des care-i brăzda corpul şi faţa. Din ambele părţi ale nasului acvilin porneau două spirale negre, care înconjurau ochii galbeni, se reuneau pe frunte şi se pierdeau în părul des ca peria. Gura cu dinţii strălucitori şi bărbia îi dispăreau sub împestriţările regulate ale unor volute elegante, ce se încolăceau până pe pieptul său puternic.

Tatuajul „moko” al neozeelandezilor este un înalt semn de distincţie. Numai acela care a luat parte cu vitejie la câteva lupte este demn de aceste parafe onorifice. Sclavii sau oamenii din popor nu pot aspira la o asemenea cinste. Şefii vestiţi se recunosc după îngrijirea, precizia şi natura desenului, care reproduce adesea pe corpul lor imagini de animale. Unii dintre ei suportă chiar de cinci ori această operaţie dureroasă a moko-ului. Cu cât eşti mai ilustru, cu atât eşti mai „ilustrat” în această ţară a Noii Zeelande.

Dumont d’Urville a dat curioase detalii asupra acestui obicei. El a făcut să se observe că moko ţinea locul blazoanelor de nobleţe din Europa, de care unele familii sunt atât de

mândre. El remarcă totuşi o deosebire între aceste două semne de distincţie: blazoanele europenilor nu dovedesc adesea decât meritul individual al primului om care le-a dobândit, fără să spună nimic despre meritele urmaşilor lui, care pot fi lipsiţi de orice valoare, în timp ce la neozeelandezi, spre deosebire de europeni, ele mărturisesc, fără chip de îndoială, că pentru a avea dreptul să le poarte ei au trebuit să dea dovadă de un curaj extraordinar.

Dealtfel, tatuajul maorilor, indiferent de consideraţia de care se bucură, posedă o incontestabilă utilitate. El dă sistemului cutanat un adaus de grosime care permite pielii să reziste intemperiilor anotimpurilor şi neîncetatelor înţepături ale ţânţarilor.

Cât despre şeful care conducea ambarcaţiunea, nici o îndoială nu era posibilă asupra celebrităţii sale. Osul ascuţit de albatros de care se servesc tatuatorii maori brăzdase de cinci ori faţa sa cu linii adânci şi apropiate. Era la a cincea ediţie şi aceasta se vedea după înfăţişarea sa semeaţă.

Corpul învelit într-o enormă pânză de „phormium”[1], împodobită cu piei de câine, era încins cu un şorţ însângerat din ultimele lupte. De lobul alungit al urechilor sale atârnau cercei de jad verde şi în jurul gâtului tremurau coliere de „punamu”, un fel de pietre sfinţite, cărora neozeelandezii le atribuie oarecari puteri supranaturale. Alături se afla o puşcă de fabricaţie engleză şi un „patu-patu”, lung de optsprezece degete, un gen de topor cu două tăişuri, de culoarea smaraldului.

Împreună cu el erau încă nouă războinici de rang mai mic, dar înarmaţi şi cu o înfăţişare crudă. Câţiva, ce aveau încă răni sângerânde, stăteau într-o imobilitate perfectă, înveliţi în mantiile lor de phormium. Trei câini cu înfăţişare sălbatică se aflau întinşi la picioarele lor. Cei opt vâslaşi din faţă păreau a fi sclavii şefului şi vâsleau cu putere. Astfel barca urca cu o viteză considerabilă în susul râului Waikato, care nu-i prea iute, dealtfel.

În mijlocul acestei bărci lungi stăteau strânşi unul lângă altul zece prizonieri europeni cu picioarele legate, având numai mâinile libere.

Erau lordul Glenarvan, lady Helena, Mary Grant, Robert,

---

[1] Plantă din ale cărei frunze se scot fibre textile.

Paganel, maiorul, John Mangles, Olbinett şi cei doi mateloţi.

În ajun, seara, înşelaţi de ceaţa deasă, poposiseră în mijlocul unei tabere de indigeni. Către mijlocul nopţii, surprinşi în somn, fuseseră luaţi prizonieri, apoi transportaţi pe bordul unei ambarcaţiuni. Nu fuseseră maltrataţi până acum, dar nici ei nu se opuseseră. Armele şi muniţiile lor erau în mâna sălbaticilor şi ar fi fost doborâţi de propriile lor gloanţe.

Nu întârziară să afle, prinzând câteva cuvinte englezeşti ale indigenilor, că aceştia fiind respinşi de trupele britanice, bătuţi şi decimaţi, se întorceau în districtele din susul fluviului Waikato. După o îndărătnică rezistenţă, măcelăriţi de soldaţii regimentului 42, şeful maor cu ajutoarele sale se înapoiau să facă un nou apel către triburile din susul fluviului, spre a veni lângă William Thompson, care lupta înverşunat împotriva cuceritorilor. Acest şef se numea „Kai-Kumu”, nume înfricoşător în limba indigenilor, căci înseamnă „acel care mănâncă membrele duşmanului său”. Era viteaz şi curajos. Numele său era binecunoscut de soldaţii englezi şi capul îi fusese pus la preţ de către guvernatorul Noii Zeelande.

Această lovitură îl izbise pe lordul Glenarvan în momentul când trebuia să ajungă la portul atât de dorit al Auckland-ului şi să se întoarcă în Europa. Totuşi, privind faţa sa rece şi calmă, nu ai fi putut ghici cât de mare îi era durerea sufletească. Glenarvan ştia să pareze totdeauna în împrejurări grave. Simţea că trebuia să fie forţă şi exemplu pentru tovarăşii săi de drum. El era gata să moară primul pentru salvarea comună şi nu regreta nici o clipă avântul generos care-l adusese până în aceste ţări îndepărtate.

Tovarăşii săi se arătau vrednici de el, având aceeaşi atitudine şi aceleaşi gânduri. Văzând înfăţişarea lor liniştită şi mândră, nu i-ai fi crezut o clipă târâţi spre o catastrofă cumplită. Dealtfel, printr-o înţelegere comună şi după sfatul lui Glenarvan, hotărâseră să manifeste o completă nepăsare faţă de indigeni. Era singurul mijloc de a-i dezarma pe aceşti războinici. Maorii au un anumit sentiment de demnitate pe care nu-l pierd niciodată. Ei stimează pe cel care dovedeşte curaj şi sânge rece. Glenarvan ştia că procedând astfel se cruţa pe sine şi totodată pe tovarăşii săi de un tratament crud.

De la plecarea din tabără, indigenii, puţin vorbăreţi, abia schimbară două-trei vorbe. Totuşi, după câteva cuvinte,

Glenarvan înţelese că limba engleză le era cunoscută. Hotărî deci să-l întrebe pe şeful zeelandez despre soarta ce li se rezerva. Adresându-se lui Kai-Kumu, îi spuse cu o voce lipsită de orice teamă:

— Încotro ne duci, şefule?

Kai-Kumu îl privi rece, fără să-i răspundă.

— Ce-ai de gând să faci cu noi? reluă Glenarvan.

Ochii lui Kai-Kumu străluciră de o fulgerare scurtă şi, cu o voce gravă, îi răspunse:

— Să te schimb, dacă ai tăi te vor; să te omor, dacă refuză.

Glenarvan nu întrebă mai mult, dar speranţa îi reveni. Fără îndoială, câţiva şefi ai armatei de maori căzuseră în mâinile englezilor şi indigenii voiau să încerce a-i recăpăta prin schimb. Exista deci o posibilitate de salvare şi situaţia nu era încă desperată.

În acest timp, barca urca repede cursul apei. Paganel, pe care felul lui de a fi îl ducea cu uşurinţă de la o extremă la alta, recăpătase toată speranţa. Îşi spunea că maorii le cruţă oboseala de a merge pe jos până la vreun post englez şi că aveau numai de câştigat. Deci, resemnat în faţa soartei, urmărea pe hartă cursul lui Waikato, printre câmpiile şi văile provinciei. Lady Helena şi Mary Grant, înăbuşindu-şi groaza, vorbeau încet cu Glenarvan şi cel mai iscusii fizionomist nu le-ar fi surprins pe faţă frământarea din inimi.

Waikato este fluviul naţional al Noii Zeelande şi maoriţii sunt mândri de el. În cursul său de două sute de mile udă cele mai frumoase ţinuturi ale insulei nordice, de la provincia Wellington, până în provincia Auckland. El dă numele său tuturor triburilor din împrejurimi, care s-au ridicat în masă contra năvălitorilor.

Apele fluviului n-au fost aproape deloc cercetate de către străini şi n-au fost parcurse decât de pirogile insularilor. Abia dacă vreun turist îndrăzneţ a putut să se aventureze pe malurile fluviului primejdios. Accesul cursului superior părea să fie interzis cu totul europenilor.

Paganel cunoştea veneraţia indigenilor pentru această mare arteră zeelandeză. El ştia că naturaliştii englezi ori germani nu-i urmăriseră deloc cursul dincolo de confluenţa sa cu Waipa. Oare până unde voia Kai-Kumu să-şi poarte

prizonierii? N-ar fi putut să ghicească, dacă cuvântul „Taupo”, des schimbat între şef şi războinicii săi, nu i-ar fi atras atenţia.

Se uită pe hartă şi văzu că acest nume Taupo era al unui lac vestit în Analele geografiei, scobit în regiunea cea mai muntoasă a insulei, la extremitatea de sud a provinciei Auckland. Waikato iese din acest lac, după ce l-a străbătut în toată lăţimea sa. Or, de la confluenţă până la lac fluviul se desfăşoară pe un parcurs de aproape o sută douăzeci de mile.

Paganel, adresându-se în franţuzeşte lui John Mangles, pentru a nu fi înţeles de sălbatici, îl rugă să aprecieze viteza bărcii. John o socoti la aproape trei mile pe oră.

— Atunci, răspunse geograful, dacă facem popas în timpul nopţii, călătoria noastră până la lac va dura patru zile.

— Dar posturile englezeşti unde sunt situate? întrebă Glenarvan.

— E greu de ştiut, răspunse Paganel. Totuşi, războiul trebuie să fi fost purtat şi în provincia Taranaki şi, după toate probabilităţile, trupele sunt îngrămădite pe lângă lac, pe coastele munţilor, acolo unde e concentrat focarul insurecţiei.

— Să dea Dumnezeu! zise lady Helena.

Glenarvan învălui într-o privire tristă pe tânăra sa soţie şi pe Mary Grant, care se găseau acum în mâinile indigenilor, duse într-un ţinut sălbatic, departe de orice ajutor posibil. Dar ideea că este observat de Kai-Kumu şi din prudenţă, nevoind să-l lase să-şi dea seama că una din prizoniere ar fi nevasta lui, îşi puse stavilă gândurilor şi continuă să privească apele cu toată indiferenţa.

Ambarcaţiunea trecuse iară să se oprească prin faţa fostei reşedinţe a regelui Potato, la o jumătate de milă mai sus de confluenţă. Nici o altă barcă nu brăzda apele fluviului. Câteva colibe, foarte distanţate pe maluri, mărturiseau, prin ruinele lor, ororile războiului recent. Câmpiile păreau părăsite. Malurile erau şi ele pustii. Numai câţiva reprezentanţi ai păsărilor ce trăiesc pe lângă ape mai însufleţeau această tristă singurătate. „Taparunga”, o pasăre din familia răpitoarelor, cu aripi negre, cu pântecul alb, cu ciocul roşu, sau bâtlani de felurite specii, „matuku” cenuşii, un fel de bâtlani de stuf cu înfăţişarea prostănacă, şi măreţul „kotuku”, cu penele albe, ciocul galben şi picioarele negre, priveau liniştiţi trecerea ambarcaţiunii indigene. Pe malurile povârnite, în locurile unde apa era mai

adâncă, câte un pescăruş, „kotare”-ul maorilor, pândea micii ţipari care mişună cu milioanele prin râurile zeelandeze. Acolo însă unde mărăcinişurile se încovoiau pe deasupra fluviului, pupeze trufaşe şi găini-sultane îşi făceau toaleta de dimineaţă sub primele raze ale soarelui. Tot acest popor înaripat se bucura din plin de libertatea pe care i-o lăsa lipsa oamenilor izgoniţi sau decimaţi de război.

În această primă parte a cursului său, Waikato curgea într-o albie largă, prin mijlocul unor câmpii întinse. Dar înspre izvor, colinele, apoi munţii îngustau curând valea în care apele îşi săpau albia. La zece mile mai sus de confluenţă, harta lui Paganel arăta pe malul stâng satul Kirikiriroa, care se afla într-adevăr acolo. Kai-Kumu nu se opri însă. Ordonă să se dea prizonierilor din proviziile luate la prădarea taberei lor. Cât despre războinici, sclavii săi şi el, se mulţumiră cu hrană indigenă: ferigă comestibilă, „pteris esculenta”, rădăcini coapte în spuză şi „kapana”, cartofii ce erau din abundenţă cultivaţi pe cele două insule. Nici o hrană animală nu figura la masa lor şi carnea uscată a călătorilor nu părea să le provoace vreo poftă de mâncare deosebită.

De la ora trei, spre malul drept se profilară câţiva munţi: erau Poka-roa-Ranges, care seamănă cu o perdea zdrenţuită. Pe unele creste cu marginile abrupte se vedeau „pah”-uri în ruină, vechi întărituri ridicate de maori, în locuri aproape inaccesibile. Le-ai fi luat drept nişte cuiburi mari de vulturi.

Soarele era aproape să apună, când barca se izbi de un mal plin de pietre ponce, pe care Waikato, izvorât din munţii vulcanici, le poartă în cursul său. Aici se aflau câţiva arbori, care părură buni să adăpostească o tabără. Kai-Kumu porunci să se debarce prizonierii şi bărbaţilor li se legară mâinile. Femeile rămaseră libere. Fură cu toţii aşezaţi în mijlocul taberei, în jurul căreia, din ramuri aprinse, făcură o perdea de foc de netrecut.

Mai înainte ca şeful Kai-Kumu să fi arătat prizonierilor intenţia sa de a-i schimba, Glenarvan şi John Mangles discutaseră mijloacele prin care şi-ar fi putut recăpăta libertatea. Ceea ce nu puteau să încerce în barcă, sperau să încerce pe pământ, în timpul popasului, fiind favorizaţi de noapte.

Dar, de la convorbirea lui Glenarvan cu şeful zeelandez, considerară că era mai înţelept să renunţe. Trebuiau să aibă

răbdare. Era lucrul cel mai prudent. Schimbul oferea şanse de scăpare, pe care nu le prezenta un atac armat sau fuga prin aceste ţinuturi necunoscute. Fireşte, puteau să se întâmple multe evenimente care să întârzie sau să împiedice o astfel de înţelegere, dar tot mai bine era să aştepte, într-adevăr, ce puteau să facă zece oameni, fără arme, contra celor treizeci de indigeni bine înarmaţi? Glenarvan, dealtfel, presupunea că tribul lui Kai-Kumu pierduse vreun şef de mare însemnătate, pe care ţinea să-l recapete. Şi nu se înşela.

A doua zi, barca urcă cursul apei cu o viteză destul de mare. La ora zece se opri o clipă la confluenţa cu Pohalwhenna, mic râu care venea şerpuind prin câmpiile malului drept.

Aici, o barcă cu zece băştinaşi ajunse pe cea a lui Kai-Kumu. Războinicii schimbară salutul de sosire „aire mai ra”, ceea ce însemna „vino aici sănătos”, după care cea de-a doua barcă porni în urma primei. Noii veniţi luptaseră şi ei de curând cu trupele engleze. Se vedea aceasta după îmbrăcămintea lor sfişiată, după urmele însângerate, după rănile deschise încă, acoperite de zdrenţe. Erau trişti şi tăcuţi. Nu acordară nici o atenţie europenilor, purtându-se cu indiferenţa specifică tuturor popoarelor sălbatice.

La amiază, spre vest, se profilau vârfurile lui Maungatotari. Valea lui Waikato începu să se îngusteze. Fluviul puternic zăgăzuit se dezlănţuia cu violenţa unui torent. Dar vigoarea indigenilor, întărită şi sincronizată de un cântec care ritma mişcările vâslelor, purta barca pe apele spumegânde. Torentul fu trecut şi Waikato îşi reluă cursul său lent, întrerupt din milă în milă de cotiturile malurilor.

Către seară, Kai-Kumu acostă la poalele unor munţi, ale căror prime ramificaţii se ridicau abrupte în valea strimtă. Aici, douăzeci de indigeni debarcaţi din luntrele lor se pregăteau pentru noapte. Pe sub arbori pâlpâiau focuri. Un şef, egalul lui Kai-Kumu, înaintă cu paşi măsuraţi şi, frecându-şi nasul său de cel al lui Kai-Kumu, îi dădu salutul călduros, „şonghi”-ul indigen. Prizonierii fură conduşi în centrul taberei şi păziţi cu foarte mare grijă.

A doua zi dimineaţă, lunga călătorie în susul lui Waikato fu reluată.

Pe micii afluenţi mai apărură acum şi alte ambarcaţiuni. Vreo şaizeci de războinici, desigur participanţi la ultimul război,

se adunară, şi, cum fuseseră probabil respinşi de gloanţele engleze, se îndreptau acum către ţinuturile muntoase. Câteodată din luntrele care mergeau înşirate se ridica un cântec. Un indigen intona imnul patriotic al misteriosului „Pihe”:

Papa ra ti wati tidi
I dounga mei...

imn naţional care îndeamnă pe maori la război pentru independenţa naţională. Plină şi sonoră, vocea cântăreţului trezea ecourile munţilor şi, după fiecare strofă, indigenii, lovindu-şi pieptul care răsuna ca o tobă, reluau în cor refrenul războinic. Apoi, cu o nouă sforţare a lopeţilor, bărcile ţineau piept curentului şi zburau pe suprafaţa apei.

Un lucru ciudat interveni în cursul navigaţiei din acea zi. Către ora patru, ambarcaţiunea, fără să ezite, fără să-şi încetinească mersul şi cârmuită de mâna sigură a şefului, intră într-o vale strâmtă. Apa se învolbura lovindu-se de numeroase insuliţe primejdioase. Nu era îngăduit să şovăi în această ciudată trecătoare a lui Waikato, căci malurile sale nu aveau nici un loc favorabil pentru acostare. Oricine ar fi pus piciorul în nămolul fierbinte al malurilor, ar fi fost pierdut în mod sigur.

Într-adevăr, Waikato curgea printre acele izvoare calde, semnalate în toate timpurile curiozităţii turiştilor. Oxidul de fier colora în roşu-viu nămolul malurilor, unde piciorul n-ar fi întâlnit nici un petic cât de mic de pământ uscat. Atmosfera era îmbâcsită de un pătrunzător miros de sulf. Indigenii nu se sinchiseau, dar prizonierii sufereau din cauza miasmelor exalate prin crăpăturile scoarţei. Dar dacă mirosul era greu de suportat, în schimb priveliştea era încântătoare şi măreaţă.

Bărcile fură învăluite de un nor de aburi albi. Deasupra apei se ridicau spirale strălucitoare, aidoma unor bolţi. Pe maluri, vreo sută de gheizeri, unii aruncând aburi, alţii ţâşnind în coloane lichide, îşi variau efectele, ca jocurile şi cascadele unui bazin construit de mâna omenească. S-ar fi spus că vreun mecanic conducea după voia lui întreruperile acestor izvoare. Apele şi vaporii amestecaţi în aer se irizau în razele soarelui.

În acest loc Waikato curge printr-o albie mişcătoare ce fierbe fără încetare sub acţiunea temperaturii subterane. Nu departe, dinspre lacul Rotorua spre est, curgeau izvoarele

termale şi cascadele fumegânde Rotomahana şi Tetarata, văzute înainte numai de câţiva călători îndrăzneţi. Regiunea era străbătută de gheizeri, cratere şi solfatari[1]. Pe aci ţâşnea prisosul gazelor ce nu au putut să-şi găsească ieşire prin supapele neîndestulătoare ale lui Gontariro şi ale lui Wakari, singurii vulcani în activitate ai Noii Zeelande.

Pe o distanţă de două mile, bărcile indigene navigară sub această boltă de aburi îngrămădiţi în spirale fierbinţi care se rostogoleau pe suprafaţa apelor; apoi fumul sulfuros se răspândi şi aerul curat, împins de repeziciunea curentului, veni să le împrospăteze piepturile. Regiunea izvoarelor fusese trecută.

Înainte de sfârşitul zilei, încă două torente fură urcate sub puternicele vâsle ale viguroşilor sălbatici, şi anume Hipapatua şi Tamatea. Seara, Kai-Kumu se opri la o sută de mile de confluenţa lui Waipa cu Waikato. Fluviul, ocolind spre est, cădea în sudul lacului Taupo, ca un imens joc de apă într-un bazin.

A doua zi, Jacques Paganel, consultând harta, recunoscu pe malul drept muntele Taubara, care se înălţa în văzduh la o înălţime de trei mii de picioare.

La amiază, tot cortegiul de ambarcaţiuni intra printr-o lărgire a fluviului în lacul Taupo şi indigenii, făcând tot felul de gesturi, salutară o bucată de stofă, pe care vântul o flutura în vârful unei colibe. Era drapelul naţional.

Capitolul XI

LACUL TAUPO

O prăpastie fără fund, lungă de douăzeci şi cinci de mile şi largă de douăzeci, s-a format într-o bună zi, cu mult înainte de timpurile istorice, printr-o prăbuşire a cavernelor în mijlocul lavelor din centrul insulei. Apele de pe vârfurile învecinate au năvălit în scobitura aceasta imensă şi prăpastia a devenit lac, rămânând totuşi prăpastie, căci până azi sondele nu i-au putut

---

[1] Crater de vulcan stins prin care se degajă vapori de hidrogen sulfurat amestecaţi cu apă.

măsura adâncimea.

Acesta este ciudatul lac Taupo, situat la o înălţime de o mie două sute cincizeci de picioare deasupra nivelului mării, înconjurat în amfiteatru de munţi înalţi de opt sute de metri. La vest, stânci ascuţite şi mari; la nord, câteva vârfuri depărtate, acoperite cu mici păduri; spre est, o plajă largă, străbătută de un drum semănat cu pietre calcaroase care strălucesc prin tufişuri, la sud conuri vulcanice, în spatele unui prim-plan de păduri, încadrează maiestuos această vastă întindere de apă, care, pe timp de furtună, pare a fi un ocean bântuit de ciclon.

Toată această regiune fierbe ca o căldare intensă atârnată deasupra flăcărilor subterane. Pământul freamătă, încins de focul plutonian. Prin crăpături ţâşnesc aburi calzi. Scoarţa pământului crapă ca o prăjitură prea coaptă şi fără îndoială podişul acesta s-ar prăbuşi într-un cuptor încins, dacă, douăsprezece mile mai departe, vaporii închişi n-ar găsi o ieşire prin craterele vulcanului Tongariro.

Acest vulcan apare, spre nord, deasupra micilor înălţimi care varsă foc, încununat de fum şi flăcări. Tongariro pare să facă parte dintr-un sistem orografic destul de complicat. În spatele lui, muntele Ruapahu, singuratic pe câmpie, îşi înalţă capul pierdut în mijlocul norilor, la nouă mii de picioare în văzduh. Nici un muritor nu a pus vreodată piciorul pe vârful lui inaccesibil; ochiul omenesc nu a scrutat niciodată adâncimile craterului său, în timp ce, de trei ori în douăzeci de ani, domnii Bidwill şi Dyson, şi de curând domnul de Hochstetter, au măsurat vârfurile mai uşor de atins ale lui Tongariro.

Aceşti vulcani au legendele lor pe care, în orice altă împrejurare, Paganel le-ar fi povestit cu plăcere tovarăşilor săi. Le-ar fi spus despre cearta care s-a iscat într-o zi, din pricina unei femei, între Tongariro şi Taranaki, care erau pe atunci vecini şi prieteni. Tongariro, care avea capul înfierbântat, ca toţi vulcanii dealtfel, se înfurie şi-l lovi pe Taranaki. Taranaki, bătut şi umilit, fugi pe valea Whanganni, lăsând să cadă pe drum două bucăţi de munte, şi ajunse pe ţărmurile mării, unde se înalţă acum în singurătate sub numele de muntele Egmont.

Dar Paganel nu avea deloc chef de povestit şi nici prietenii săi de ascultat. Priveau în tăcere malul de nord-vest al lacului, unde fuseseră conduşi fără voia lor. Misiunea stabilită de reverendul Grace la Pukawa, pe ţărmurile de vest ale lacului, nu

mai exista. Preotul fusese alungat de război, departe de focarul principal. Prizonierii erau singuri, părăsiţi, la discreţia maorilor setoşi de răzbunare, în această regiune sălbatică a insulei.

Kai-Kumu, părăsind apele lui Waikato, traversă mica adâncitură ce serveşte fluviului de scurgere, ocoli promontoriul ascuţit şi acostă pe plaja răsăriteană a lacului, la poalele primelor înălţimi ale muntelui Manga, înalt de şase sute de metri. Aici se întindeau câmpurile de phormium, inul preţios al Noii Zeelande, numit de băştinaşi „barakeke”. Nimic nu este de aruncat din planta aceasta folositoare. Din floare se obţine o miere excelentă; tulpina produce o substanţă gumoasă, care înlocuieşte ceara şi amidonul; frunzele, mai darnice încă, au numeroase întrebuinţări: proaspete, servesc ca hârtie; uscate, devin o iască excelentă; tăiate, se preschimbă în funii şi plase: din fibrele ei meliţate se fac pături sau mantale, rogojini sau şorţuri, iar vopsite în roşu sau negru, îmbracă pe maorii cei mai eleganţi!

Acest preţios phormium creşte pretutindeni în cele două insule, pe ţărmul mării ca şi de-a lungul apelor şi pe malurile lacurilor. Aici, în stare sălbatică, acoperea câmpuri întregi; florile sale de un roşu-brun, asemănătoare cu florile de agave, se înălţau pretutindeni din mănunchiurile dese ale frunzelor care formau buchete de lame tăioase. Nectarienii, păsări graţioase, obişnuite ale câmpurilor de phormium, zburau în stoluri numeroase şi se înfruptau din sucul dulce al florilor.

În apele lacului se bălăceau cârduri de raţe cu penele negricioase, învârstate cu cenuşiu şi verde, care au putut fi cu uşurinţă domesticite.

La un sfert de milă, pe o râpă a muntelui, se putea zări un „pah”, aşezat pe o poziţie greu de cucerit. Prizonierii, debarcaţi unul câte unul, cu mâinile şi picioarele dezlegate, fură conduşi acolo de către războinici. Cărarea, care ducea la întăritură, trecea prin câmpurile de phormium şi printr-un pâlc de arbori frumoşi, formaţi din „kai- kateas” cu frunze necăzătoare, de culoare roşie, „dracenas australis”, ale căror vârfuri înlocuiesc întocmai mugurele de palmier şi „hulus”, care serveşte pentru a vopsi stofele în negru. Porumbei mari cu reflexe metalice şi o lume întreagă de grauri roşietici îşi luară zborul la apropierea indigenilor.

După un ocol destul de mare, Glenarvan, lady Helena,

Mary Grant şi tovarăşii lor ajunseră în interiorul pah-ului.

Această fortăreaţă era apărată de o primă linie de îngrădituri puternice, înalte de cincisprezece picioare; o a doua linie de pari, apoi o întăritură de răchită găurită de creneluri închidea cea de a doua curte, adică platoul pah-ului, pe care se ridicau construcţii de-ale maorilor şi vreo patruzeci de colibe aşezate simetric.

Pătrunzând înăuntru, prizonierii au fost îngroziţi la vederea capetelor înfipte în stâlpii celei de-a doua îngrădituri. Lady Helena şi Mary Grant îşi întoarseră capul mai mult cu dezgust decât cu spaimă. Aceste căpăţâni aparţinuseră unor şefi inamici, căzuţi în lupte, iar corpurile lor serviseră drept hrană învingătorilor.

Geograful îşi dădea seama de aceasta după orbitele lor goale, din care ochii fuseseră scoşi.

Adesea maorii păstrează capetele propriilor lor şefi; dar în acest caz, ochii rămân în orbite şi privesc. Neozeelandezii sunt mândri de aceste relicve; tinerii războinici le privesc cu admiraţie şi respect, şi ele formează obiectul unor ceremonii solemne, în cinstea eroilor morţi.

Dar în pah-ul lui Kai-Kumu, doar capetele duşmanilor împodobeau acest groaznic muzeu, în care figurau desigur şi câteva capete de englezi, cu orbitele goale, îmbogăţind colecţia şefului maor.

Locuinţa lui Kai-Kumu se înălţa în fundul pah-ului, printre alte bordeie de mai mică importanţă, în faţa unui teren larg şi descoperit, pe care europenii l-ar fi numit „câmp de bătălii”. Această colibă era o adunătură de pari legaţi între ei printr-o împletitură de ramuri şi căptuşită pe dinăuntru cu rogojini de phormium. Lungă de douăzeci de picioare, lată de cincisprezece şi înaltă de zece, coliba lui Kai-Kumu era o locuinţă de trei mii de picioare cubi. Unui şef neozeelandez nici nu i-ar fi trebuit mai mult.

Intrarea în colibă se făcea printr-o singură deschizătură; o perdea făcută dintr-o ţesătură vegetală ţinea loc de uşă. Câteva figuri sculptate la capetele căpriorilor împodobeau coliba şi un „wharepuni”[1] oferea admiraţiei vizitatorilor forme de frunze, figuri simbolice de monştri, ramuri curbate, o întreagă amestecătură curioasă, născută din dalta artiştilor indigeni.

---

1 Portal sculptat.

Înăuntrul colibei, pământul bătătorit era ceva mai ridicat. Câteva împletituri de trestie şi saltele de ferigă uscată acoperite cu rogojini ţesute din frunze lungi şi flexibile de „tifa” serveau drept paturi; în mijloc, o deschizătură pietruită forma vatra iar o alta ţinea loc de coş. Fumul, când era îndeajuns de mult, se hotăra câteodată să profite de această ieşire, nu fără a fi depus însă înainte pe pereţii locuinţei o culoare neagră din cele mai frumoase.

Lângă colibă se înălţau magaziile de provizii ale şefului, în care era strânsă recolta sa de phormium, gulii, ferigă comestibilă, şi unde se găseau şi cuptoarele necesare pentru coacerea acestor alimente cu ajutorul pietrelor înfierbântate. Mai departe, în mici despărţituri, se aflau porci şi capre, urmaşii rari ai folositoarelor animale aclimatizate aici de căpitanul Cook. Ici-colo, câţiva câini căutau câte ceva de mâncare. Erau destul de prost întreţinuţi deşi aceste animale formau hrana zilnică a maorilor.

Glenarvan şi însoţitorii săi putură observa toate acestea dintr-o singură privire. Aşteptau lângă o colibă goală hotărârea căpeteniei, fiind expuşi în acest timp blestemelor unei cete de femei înfuriate. Aceste harpii îi înconjuraseră, ameninţându-i cu pumnul, urlând şi vociferând. Din cele câteva cuvinte englezeşti pe care le rosteau, se înţelegea că cereau o răzbunare cât mai grabnică, în mijlocul acestor ţipete şi ameninţări, lady Helena, liniştită în aparenţă, arăta un calm care era departe de a fi adevărat. Această curajoasă femeie, pentru a nu-l tulbura şi mai mult pe lordul Glenarvan, se stăpânea cu eroice eforturi. Sărmana Mary Grant simţea că o părăsesc puterile, dar John Mangles o susţinea, gata să se lase ucis pentru a o apăra. Tovarăşii lor îndurară potopul de insulte fie cu indiferenţă ca maiorul, fie, dimpotrivă, cu o mânie care creştea mereu, ca Paganel.

Glenarvan, dorind s-o păzească pe lady Helena de atacul acestor bătrâne indigene, se duse direct la Kai-Kumu şi, arătând spre ele, spuse:

— Alungă-le!

Şeful maor îl privi în ochi pe prizonier fără a-i răspunde. Apoi, printr-un gest linişti ceata care ţipa. Glenarvan se înclină în semn de mulţumire şi se întoarse spre prietenii săi, cu pas domol.

În acest moment în pah se aflau cam vreo sută de neozeelandezi: bătrâni, oameni maturi, tineri; unii potoliţi dar întunecaţi, aşteptând ordinele lui Kai-Kumu, alţii lăsându-se pradă unei violente dureri; aceştia îşi plângeau rudele sau prietenii căzuţi în ultimele lupte.

Dintre toţi şefii care se ridicaseră la glasul lui William Thompson, Kai-Kumu era singurul care se mai întorcea în regiunea lacului; primul care aducea tribului său vestea despre înfrângerea revoltei naţionale, înăbuşită în câmpiile de jos ale râului Waikato. Din cei două sute de războinici care alergaseră să-şi apere pământul sub ordinele sale, lipseau la întoarcere o sută cincizeci. Dacă unii dintre ei, căzuţi prizonieri la cotropitori, puteau spera că se vor mai întoarce, alţii în schimb, căzuţi pe câmpul de bătaie, nu vor mai putea reveni niciodată în ţinuturile strămoşilor lor!

Astfel se explica adânca descurajare de care fusese cuprins tribul la sosirea lui Kai-Kumu. Nici o ştire nu le fusese adusă înainte, încât noutatea groaznică căzuse acum ca un trăsnet.

La sălbatici, suferinţele morale se manifestă totdeauna prin demonstraţii fizice. De pildă acum, rudele şi prietenii celor morţi, femeile mai ales, îşi sfâşiau faţa şi umerii cu bucăţi de scoici ascuţite. Sângele care ţâşnea se amesteca cu lacrimi. Tăieturile adânci sunt semnele marii lor desperări. Nefericitele zeelandeze însângerate şi înnebunite erau groaznice la vedere.

Deznădejdea indigenilor era sporită încă şi de un alt motiv destul de întemeiat pentru ei: nu numai că rudele şi prietenii pe care-i plângeau nu mai existau, dar nici osemintele lor nu vor mai fi în mormântul familiei. Rămăşiţele acestea sunt privite în religia maorilor ca indispensabile pentru viaţa viitoare a mortului; nu carnea este importantă, ci osemintele care sunt strânse cu grijă, curăţate, lustruite şi chiar vopsite şi depuse apoi pentru totdeauna în „Udupa” sau „Casa gloriei”. Aceste morminte sunt împodobite cu statui de lemn, care trebuie să reproducă într-o asemănare perfectă tatuajele mortului. Astăzi, însă, mormintele lor vor rămâne goale, ceremoniile religioase nu vor mai avea loc şi oasele care vor scăpa din colţii câinilor sălbatici vor înălbi câmpul de bătălie.

Semnele de durere deveniră din ce în ce mai mari. După ameninţările femeilor urmară blestemele bărbaţilor împotriva

europenilor. Insultele şi gesturile deveneau din ce în ce mai violente.

Kai-Kumu, temându-se ca fanaticii tribului să nu i-o ia înainte, îşi duse prizonierii într-un loc sfinţit, aşezat în cealaltă parte a pah-ului, pe un teren râpos. Coliba se sprijinea pe un munte, care din acea parte se înălţa cu încă vreo sută de picioare şi se termina cu un povârniş destul de brusc înspre partea întăriturii. În această „vareatua”, casă sfinţită, preoţii sau arikii propovăduiau zeelandezilor un Dumnezeu în trei ipostaze: tatăl, fiul şi pasărea, sau spiritul. Coliba mare, bine închisă, conţinea hrană sfântă şi aleasă, pe care Maul-Ranga-Rangui o mănâncă cu gura preoţilor săi.

Aici, prizonierii, adăpostiţi pentru un moment de furia indigenilor, se putură odihni puţin pe rogojini de phormium. Lady Helena, cu puterile sleite, cu sufletul zdrobit, căzu în braţele soţului ei.

Strângând-o la piept, Glenarvan căută să o încurajeze.

Robert, îndată după ce fură închişi, se urcă pe umerii lui Wilson şi ajunse să-şi strecoare capul printr-o deschizătură între acoperiş şi peretele pe care atârnau şiraguri de amulete. De acolo, privirea sa cuprindea întinderea pah-ului, până la locuinţa lui Kai-Kumu.

— Sunt adunaţi în jurul căpeteniei, spuse el cu voce înceată. Dau din mâini... Scot urlete... Kai-Kumu vrea să le vorbească.

Copilul tăcu timp de câteva minute şi apoi vorbi din nou:

— Kai-Kumu vorbeşte... Sălbaticii se liniştesc... Îl ascultă...

— Este sigur, spuse maiorul, că şeful are un interes personal pentru a ne ocroti. Doreşte să ne schimbe contra unor şefi ai tribului său. Dar vor consimţi oare războinicii săi?

— Da, îl ascultă, spuse din nou Robert. Iată-i că se împrăştie; unii intră în colibe... Alţii părăsesc întăritura...

— Adevărat?, strigă maiorul.

— Da, domnule Mac Nabbs, răspunse Robert, Kai-Kumu a rămas numai cu războinicii din barca sa. Ah! Uite că unul se îndreaptă spre coliba noastră.

— Coboară, Robert! spuse Glenarvan.

În acest moment, lady Helena, care se ridicase, strânse mâna bărbatului său.

— Eduard, spuse ea cu voce hotărâtă, nici eu şi nici Mary

nu trebuie să cădem de vii în mâinile acestor indigeni!

Şi spunând aceasta, ea îi întinse lui Glenarvan un revolver încărcat.

— O armă! strigă Glenarvan şi un fulger scăpără în privirile sale.

— Da! Maorii nu controlează prizonierele! Dar această armă este pentru noi, Eduard, nu pentru ei!...

— Glenarvan, spuse repede Mac Nabbs, ascunde revolverul! Nu este încă timpul...

Revolverul dispăru în buzunarul lordului. Rogojina care închidea intrarea se ridică şi un indigen apăru, făcând prizonierilor semn să-l urmeze. Glenarvan şi ai săi, în grup strâns, străbătură pah-ul, oprindu-se în faţa lui Kai-Kumu.

În jurul şefului erau strânşi cei mai de seamă războinici ai tribului. Printre ei putea fi văzut şi acel maor, a cărui barcă întâlnise pe aceea a lui Kai-Kumu, la confluenţa lui Pohainhenna cu Waikato. Era un om cam de patruzeci de ani, voinic, cu o figură crudă şi înspăimântătoare. Se numea Kara-Tete, ceea ce în limba zeelandeză înseamnă „mâniosul”. Kai-Kumu îl trata cu oarecare atenţie şi se putea observa după tatuajul său că acest Kara-Tete avea în trib un rang însemnat. Totuşi, un bun observator ar fi putut ghici că între aceşti doi şefi există o rivalitate. Maiorul observă că influenţa lui Kara-Tete îl punea în umbră pe Kai-Kumu. Amândoi comandau treburile importante din Waikato şi aveau o egală putere. Astfel, în timpul acestei revederi, gura lui Kai-Kumu surâdea, dar privirile trădau duşmănie.

— Eşti englez? îl întrebă Kai-Kumu pe Glenarvan.

— Da, răspunse lordul fără şovăială, căci cu naţionalitatea aceasta putea să facă mai uşor schimbul.

— Dar tovarăşii tăi? spuse Kai-Kumu.

— Şi tovarăşii mei sunt englezi ca şi mine. Suntem călători naufragiaţi. Dar, dacă vrei să ştii, noi nu am luat parte la război.

— Nu interesează! răspunse brutal Kara-Tete. Orice englez ne este duşman. Ai tăi ne-au cotropit insula şi ne-au ars satele!

— Rău au făcut! răspunse Glenarvan cu o voce gravă. Spun asta pentru că gândesc aşa şi nu pentru că sunt în mâna ta.

— Ascultă, spuse Kai-Kumu, Tohonga, marele preot al lui

Nui-Atua[1], a căzut în mâinile fraţilor tăi şi este prizonierul pakekilor. Dumnezeul nostru ne porunceşte să-i răscumpărăm viaţa. Aş fi vrut să-ţi smulg inima şi să înfig capul tău şi al tovarăşilor tăi în parii acestui gard. Dar trebuie să-l salvăm pe Tohonga.

Spunând aceasta, Kai-Kumu, care până atunci se stăpânise, acum tremura de mânie şi pe faţă îi apăru o crudă exaltare.

După câteva clipe vorbi însă mai potolit:

— Crezi că englezii îl vor da pe Tohonga în schimbul tău?

Glenarvan se codi puţin înainte de a răspunde şi apoi îl privi cu atenţie pe şeful maor.

— Nu ştiu, răspunse el, după o clipă de tăcere.

— Vorbeşte, reluă Kai-Kumu. Valorează viaţa ta cât viaţa lui Tohonga?

— Nu, răspunse Glenarvan, eu nu sunt nici şef şi nici preot la ai noştri.

Paganel, uimit de acest răspuns, îl privi pe Glenarvan cu o adâncă surprindere. Kai-Kumu păru şi el surprins.

— Aşadar, te îndoieşti? spuse el.

— Nu ştiu, repetă Glenarvan.

— Te vor primi ai tăi în schimbul lui Tohonga?

— Singur? Nu! răspunse Glenarvan. Pe noi toţi, poate.

— La noi se face schimbul cap pentru cap, spuse Kai-Kumu.

— Oferă întâi femeile în schimbul preotului vostru! spuse Glenarvan, arătând spre lady Helena şi Mary Grant.

Lady Helena vru să se repeadă spre soţul ei, dar maiorul o reţinu.

— Aceste două doamne, reluă Glenarvan înclinându-se cu mult respect spre lady Helena şi Mary Grant, au un rang foarte înalt în ţara lor.

Războinicul privi cu răceală spre prizonierul său. Un surâs apăru pe buzele sale, dar şi-l stăpâni şi răspunse cu voce aspră:

— Crezi că vei putea să-l înşeli pe Kai-Kumu prin vorbe meşteşugite, european blestemat? Crezi că ochii lui Kai-Kumu nu ştiu să citească în inimi? Şi arătând spre lady Helena, spuse: Aceasta este femeia ta!

— Nu! Este a mea! strigă Kara-Tete.

---

[1] Nume de zeu neozeelandez. (N.A.)

Apoi, dând la o parte prizonierii, puse mâna pe umărul lady-ei Helena. Femeia îngălbeni.

— Eduard! strigă pierdută nenorocita femeie.

Glenarvan, făra să spună o vorbă, ridică braţul. O detunătură răsună şi Kara-Tete căzu mort.

La această detunătură, o mulţime de indigeni ieşiră din colibe. Pah-ul se umplu într-o clipă. O sută de braţe se întinseră asupra nefericiţilor prizonieri. Revolverul fu smuls din mâinile lui Glenarvan.

Kai-Kumu aruncă spre Glenarvan o privire ciudată. Apoi, acoperind cu mâna capul ucigaşului, cu cealaltă ţinu pe loc mulţimea care năvălea spre europeni.

Glasul său acoperi tumultul:

— Tabu! Tabu! strigă el.

La cuvintele acestea, mulţimea se opri în faţa lui Glenarvan şi a tovarăşilor săi, ocrotiţi pentru moment de o putere supranaturală.

După câteva clipe erau conduşi în Ware-Atua, care le servea de închisoare. Dar Robert Grant şi Paganel nu mai erau cu ei.

Capitolul XII

FUNERALIILE UNUI ŞEF MAOR

Kai-Kumu, urmând un exemplu destul de des întâlnit în Noua Zeelandă, deţinea în acelaşi timp titlul de preot şi pe acela de şef al tribului. Fiind investit cu demnitatea de preot, putea, ca atare, să întindă asupra persoanelor sau obiectelor protecţia superstiţioasă a tabu-ului.

Tabu-ul, comun la toate popoarele de rasă polineziană, are ca efect imediat interzicerea oricărei întrebuinţări a obiectului sau legături cu persoana declarată tabu. După religia maorilor, oricine ar îndrepta o mână profanatoare spre ceea ce este tabu ar fi imediat pedepsit cu moartea de către zeul supărat. Dealtfel, chiar dacă divinitatea ar întârzia să răzbune

insulta, preoţii ar şti să grăbească ei răzbunarea.

Tabu-ul este folosit de şefi în scopuri politice, sau rezultă dintr-o împrejurare oarecare a vieţii. De obicei, un indigen este declarat tabu când îşi taie părul, când îşi face tatuajul, când îşi construieşte o colibă sau pirogă, când suferă de o boală gravă sau când este mort. Dacă consumul prea mare ameninţă secătuirea de peşte a râurilor sau devastarea plantaţiilor de gulii dulci, aceste obiecte sunt declarate tabu protector din punct de vedere economic. Dacă un şef vrea să scape de nedoriţii din casa sa, o face tabu; de asemenea dacă vrea să monopolizeze pentru profitul său legăturile cu o corabie străină, la fel aceasta este declarată tabu. În sfârşit, dacă doreşte să pună carantină pe un negustor european, de care este nemulţumit, îl face pe acesta tabu. Interdicţia sa este asemănătoare cu vechiul „veto” al regilor din antichitate.

Când un obiect este tabu, nimeni nu-l poate atinge fără să fie pedepsit. Când un indigen este supus acestei interdicţii, anumite alimente îi sunt interzise câtva timp. Când este supus acestei diete severe, dacă este bogat, sclavii îi introduc direct în gură mâncărurile interzise, pentru ca astfel să nu le atingă cu mâinile; iar dacă este sărac, trebuie să şi le adune singur cu gura, devenind astfel, din pricina tabu-ului, asemănător unui animal.

Cât despre prizonierii închişi în Ware-Atua, numai un tabu ca acesta i-ar fi putut scăpa de furia tribului. Unii din indigeni, prieteni şi partizani ai lui Kai-Kumu, se opriră dintr-o dată la glasul şefului lor, protejând pe captivi.

Glenarvan, totuşi, nu-şi făcea nici o iluzie asupra soartei ce îi era rezervată. Numai cu moartea putea plăti uciderea unui şef. Or, moartea la neozeelandezi nu e decât sfârşitul unui lung chin. Aşadar, Glenarvan se aştepta să plătească scump gestul său. Spera însă ca mânia lui Kai-Kumu să nu-l lovească decât pe el.

Împreună cu tovarăşii săi petrecu o noapte îngrozitoare. Cine ar fi putut să zugrăvească neliniştea lor şi să le măsoare suferinţele? Sărmanul Robert şi bravul Paganel nu apăruseră. Putea fi vreo îndoială în ceea ce priveşte soarta lor? Nu fuseseră ei oare primele victime ale răzbunării indigenilor? Orice speranţă dispăruse până şi din sufletul lui Mac Nabbs, care nu-şi pierdea curajul atât de repede.

John Mangles simţea că înnebuneşte privind desperarea tăcută a Mary-ei Grant, despărţită acum de fratele ei. Glenarvan se gândea la hotărârea ce o luase lady Helena, care, pentru a nu mai suferi chinurile sau sclavia, dorea să moară de mâna lui. Putea el însă să aibă această tărie sufletească?

„Cum aş putea s-o omor pe Mary?” se gândea John, simţind că i se frânge inima.

Cât despre evadare, era, evident, imposibilă. Zece războinici înarmaţi până în dinţi stăteau de pază la intrare.

Sosi şi dimineaţa zilei de 13 februarie. Nici o legătură nu se făcuse între indigeni şi prizonierii declaraţi tabu. Coliba conţinea o anumită cantitate de alimente de care nefericiţii abia se atinseseră. Durerea făcuse să le dispară foamea. Ziua trecu fără nici o schimbare şi nici o nădejde. Fără îndoială că ora funeraliilor şefului mort şi ora chinurilor lor vor suna deodată.

Glenarvan începuse să creadă că ideea schimbului îl părăsise pe Kai-Kumu. Mac Nabbs mai păstra încă o nădejde din acest punct de vedere.

— Cine ştie, spunea el, amintind lui Glenarvan efectul produs asupra lui Kai-Kumu de moartea lui Kara-Tete, cine ştie dacă în fond nu consideră că i-ai făcut un serviciu?

Dar cu toate observaţiile lui Mac Nabbs, Glenarvan nu avea nici o speranţă. Ziua următoare se scurse şi ea fără ca să se facă vreo pregătire pentru chinuirea prizonierilor. Iată care erau cauzele acestei întârzieri: maorii cred că trei zile după moarte sufletul locuieşte în trupul mortului şi, de aceea, timp de şaptezeci şi două de ore cadavrul rămâne fără mormânt. Această credinţă fu respectată cu severitate. Până la 15 februarie, pah-ul rămase pustiu. John Mangles, cocoţat pe umerii lui Wilson, observa întăriturile exterioare. Nici un indigen nu se arăta. Numai santinelele vegheau la intrarea în Ware-Atua.

Dar a treia zi, colibele se deschiseră, sălbaticii, bărbaţi, femei şi copii, adică mai multe sute de maori, se strânseră tăcuţi în pah.

Kai-Kumu ieşi din coliba sa şi, înconjurat de principalii şefi ai tribului, luă loc în mijlocul întăriturii, pe o movilă înaltă de câteva picioare. Mulţimea indigenilor era adunată într-un semicerc, cu câţiva metri mai înapoi. Întreaga adunare păstra o tăcere absolută.

La un semn al lui Kai-Kumu, un războinic se îndreptă spre

Ware-Atua.

— Aminteşte-ţi dorinţa mea! îi spuse lady Helena soţului său.

Glenarvan o strânse la piept. În acest moment Mary Grant se apropie de John Mangles şi-i spuse:

— Desigur că lordul şi lady Glenarvan au să înţeleagă că dacă o soţie poate să moară de mâna soţului ei, pentru a fi salvată de la o existenţă ruşinoasă, şi o logodnică poate să ceară acelaşi lucru logodnicului ei. John, pot să-ţi spun acum, în aceste clipe supreme, că ştiu că în inima ta mă socoteşti o viitoare tovarăşă de viaţă. Pot să mă bizui pe tine, iubitul meu John, aşa cum lady Helena se bizuie pe cuvântul lordului Glenarvan?

— Mary, strigă tânărul căpitan uluit, iubita mea!...

Nu putu termina ce avea de spus. Rogojina se ridică şi prizonierii fură duşi spre Kai-Kumu. Cele două femei erau resemnate; bărbaţii îşi ascundeau neliniştea sub un calm care dovedea o stăpânire de sine extraordinară.

Ajunseră în faţa şefului zeelandez. Acesta nu întârzie prea mult cu judecata sa.

— Tu l-ai ucis pe Kara-Tete? îl întrebă el pe Glenarvan.

— Eu l-am ucis, răspunse lordul.

— Mâine la răsăritul soarelui vei muri.

— Singur? întrebă Glenarvan, a cărui inimă bătea cu putere.

— Ah! Dacă viaţa lui Tohonga n-ar fi mai preţioasă ca a ta! strigă Kai-Kumu, ale cărui priviri trădau o mare părere de rău.

În acel moment, printre indigeni se produse o mare agitaţie. Glenarvan aruncă repede o privire în jurul său. Mulţimea se dete la o parte şi apăru un războinic asudat şi frânt de oboseală.

Kai-Kumu, de cum îl văzu, îi vorbi englezeşte, anume pentru a fi înţeles şi de către prizonieri:

— Vii din lagărul europenilor?

— Da, răspunse negrul.

— L-ai văzut pe Tohonga al nostru?

— L-am văzut.

— Trăieşte?

— Este mort! Englezii l-au împuşcat!

Soarta lui Glenarvan şi a tovarăşilor săi era pecetluită!

— Veţi muri cu toţii mâine la răsăritul soarelui! strigă Kai-Kumu.

Aşadar, pe toţi, fără deosebire, îi lovea pedeapsa comună. Lady Helena şi Mary Grant ridicară spre cer o privire de adâncă recunoştinţă.

De astă dată prizonierii nu mai fură duşi în Ware-Atua. Trebuiau să asiste în tot timpul zilei la funeraliile şefului şi la sângeroasele ceremonii de care erau însoţite. O trupă de indigeni îi conduse câţiva paşi, sub un arbore enorm. Acolo, păzitorii rămaseră lângă ei, fără a-i pierde din ochi. Restul tribului, absorbit de durere, părea a-i fi dat uitării.

Cele trei zile de la moartea lui Kara-Tete se sfârşi seră. Sufletul mortului părăsise deci definitiv învelişul său muritor. Ceremonia începu.

Corpul fu aşezat pe o movilă, în mijlocul întăriturii. Era îmbrăcat într-un somptuos costum şi acoperit cu o frumoasă rogojină de phormium. Pe capul împodobit cu pene avea o coroană făcută din frunze verzi. Faţa şi braţele, frecate cu grăsime, nu păreau a fi intrat în descompunere.

Rudele şi prietenii veniră lângă movilă şi, dintr-o dată, ca şi cum un dirijor ar fi bătut măsura unui cântec funebru, un concert imens de bocete, văicăreli şi plânsete se ridică în slavă. Mortul era bocit într-un ritm plângăreţ şi cadenţat. Cei care îi fuseseră apropiaţi îşi dădeau cu pumnii în cap; rudele îşi zgâriau faţa cu unghiile, făcând să curgă mai mult sânge decât lacrimi. Femeile acestea nenorocite îşi îndeplineau cu conştiinciozitate datoria. Dar demonstraţiile nu erau de ajuns pentru a linişti sufletul mortului, a cărui mânie ar fi lovit desigur pe supravieţuitorii tribului său. De aceea, războinicii săi, nemaiputând să-l recheme la viaţă, voiau să-l facă să nu mai ducă dorul pe lumea cealaltă. de existenţa pământească. Astfel, soţia lui Kara-Tete trebuia să-şi urmeze soţul în mormânt. Dealtfel nefericita ar fi refuzat să-i supravieţuiască. Aşa era obiceiul. Exemple de sacrificii asemănătoare se întâlnesc destul d’e des în istoria zeelandeză.

Femeia apăru. Era încă tânără. Părul despletit îi flutura pe umeri. Bocetele şi strigătele sale erau din ce în ce mai puternice. Gemetele îi erau întrerupte de cuvinte spuse pe jumătate, fraze neterminate, păreri de rău în care virtuţile mortului erau lăudate. Deodată, în culmea desperării, femeia se

aruncă lângă movilă, lovindu-şi capul de pământ.

În această clipă, Kai-Kumu se apropie de ea. Nefericita victimă se ridică brusc; dar o puternică lovitură de „mere”, un fel de măciucă, mânuită de şef, o aruncă din nou la pământ, unde căzu ca trăsnită.

De îndată începură să răsune ţipete îngrozitoare. O sută de mâini ameninţară pe captivii îngroziţi de acest spectacol. Dar nimeni nu se mişca de la locul său, căci ceremonia mortuară nu se sfârşise încă.

Nevasta lui Kara-Tete plecase după soţul ei în mormânt. Cele două corpuri zăceau neînsufleţite unul lângă altul. Dar pentru viaţa veşnică a mortului nu-i ajungea numai credincioasa sa soţie. Cine i-ar fi servit pe amândoi în faţa lui Nui-Atua, dacă sclavii lor nu i-ar fi urmat şi ei pe lumea cealaltă?

Lângă cadavrele stăpânilor lor fură aduşi şase nenorociţi. Erau servitorii, pe care nemiloasele legi ale războiului îi transformaseră în sclavi. Cât timp trăise căpetenia lor suferiseră cele mai mari lipsuri, cel mai nemilos tratament. Abia hrăniţi, puşi fără încetare la cele mai grele munci, ca vitele de povară, trebuiau acum, după credinţa maorilor, să-şi continue pentru veşnicie existenţa aceasta de sclavi supuşi.

Nefericiţii păreau resemnaţi. Păreau că nu se miră de sacrificiul pe care îl prevăzuseră de mult. Cu mâinile şi picioarele dezlegate arătau că vor primi, fără să protesteze, moartea.

Dealtfel, această moarte le veni repede, fiind scutiţi de chinuri mai îndelungate. Tortura era păstrată pentru făptuitorii omorului care, strânşi la vreo douăzeci de paşi mai departe, îşi întorceau ochii de la priveliştea aceasta îngrozitoare.

Şase lovituri de măciucă, date de către şase războinici, întinseseră la pământ victimele, într-o baltă de sânge.

Glenarvan şi tovarăşii lui, adânc zguduiţi, încercau să ascundă celor două femei această scenă înfiorătoare. Îşi dădură seama atunci de soarta care îi aştepta a doua zi, la răsăritul soarelui, şi de chinurile pe care vor trebui să le îndure înainte de moarte. Erau amuţiţi de groază.

Începură apoi dansurile de înmormântare. Băuturi tari, extrase din „piper excelsum”, un adevărat spirt de ardei, le mări şi mai mult exaltarea. Nu mai aveau nimic omenesc în ei. Poate chiar că vor uita de tabu şi se vor năpusti asupra prizonierilor.

Numai Kai-Kumu îşi păstrase cumpătul în mijlocul nebuniei generale. După o oră pe care o acordă acestei orgii pentru a-şi atinge culmea şi a se potoli, dădu ordin ca ultimele acte ale înmormântării să fie împlinite cu ceremonialul obişnuit.

Cadavrele, al lui Kara-Tete şi al soţiei sale, fură ridicate. Le îndoiră membrele şi le aşezară pe pântece, după cum cerea obiceiul zeelandez. Cadavrele trebuiau îngropate, dar nu pentru totdeauna, ci numai până când, prin putrezirea cărnii, nu vor mai rămâne decât osemintele.

Locul mormântului, „udupa”, fusese ales în afară de întărituri, la circa trei kilometri, pe vârful unei mici înălţimi numită Maunganamu, pe malul drept al lacului.

Corpurile trebuiau transportate acolo. Două palanchinuri primitive, sau mai bine spus două tărgi, fură aduse lângă movilă. Cadavrele închircite, mai mult şezând decât întinse, cu veşmintele legate cu liane, fură aşezate deasupra. Patru războinici le ridicară pe umeri şi tribul întreg, începând din nou cântecul funebru, urmă procesiunea până la locul de îngropăciune.

Captivii, supravegheaţi mereu, văzură cum cortegiul părăseşte prima îngrăditură a pah-ului. Apoi cântecele şi strigătele se şterseră din ce în ce.

Timp de aproape o jumătate de oră convoiul funebru rămase ascuns vederii în adâncimile văii. Apoi reapăru pe potecile întortocheate ale muntelui. Depărtarea făcea ca mişcarea ondulată a coloanei lungi şi sinuoase să devină ireală.

Tribul se opri la o înălţime de opt sute de picioare, adică pe vârful Maunganamu, pe locul pregătit dinainte pentru înmormântarea lui Kara-Tete.

Un maor de rând n-ar fi avut ca mormânt decât o groapă şi o grămadă de bolovani. Dar unui şef puternic şi temut, sortit a deveni fără îndoială în curând zeu, i se rezervase un mormânt demn de isprăvile sale.

Udupa fusese înconjurată de pari împodobiţi cu figuri înroşite, vopsite cu ocru, aflate aproape de groapa în care trebuia aşezat cadavrul. Rudele nu uitaseră de asemenea că duhul morţii, „waidua”, se hrăneşte cu lucruri materiale, la fel ca şi corpul în timpul vieţii sale. De aceea, împreună cu armele şi veşmintele răposatului, fuseseră depuse alături alimente.

Nu lipsea nimic pentru confortul mormântului. Cei doi soţi

fură aşezaţi unul lângă altul şi apoi acoperiţi cu pământ şi ierburi, după care urmă o nouă serie de bocete.

Cortegiul coborî din nou în tăcere muntele şi nimeni de acum înainte nu mai putea să urce pe Maunganamu fără a fi pedepsit cu moartea, căci devenise tabu ca şi Tongariro, unde fuseseră îngropate, în 1846, resturile unui şef mort cu prilejul unui cutremur.

Capitolul XIII

ULTIMELE ORE

Când soarele apunea de partea cealaltă a lacului Taupo, dispărând după vârfurile lui Tuhahua şi Puketapu, prizonierii fură duşi din nou la închisoarea lor, pe care nu o vor mai putea părăsi decât în clipa în care crestele lui Wahiti-Ranges vor fi luminate de primele raze ale soarelui.

Le mai rămânea o noapte pentru a se pregăti de moarte. Cu toată deznădejdea şi groaza de care erau cuprinşi, îşi luară ultima cină împreună ca de obicei.

— Avem nevoie de toate puterile noastre ca să privim moartea în faţă, spuse Glenarvan. Trebuie să arătăm acestor sălbatici că şi europenii ştiu să moară.

La sfârşitul mesei, lady Helena îşi făcu rugăciunea de seară cu glas tare. Toţi ceilalţi o ascultară, cu capetele descoperite. Există oare om care să nu se gândească la Dumnezeu în faţa morţii?

Această îndatorire odată împlinită, prizonierii se îmbrăţişară. Mary Grant şi lady Helena, retrase într-un colţ al colibei,se întinseră pe o rogojină. Somnul, care îndulceşte toate suferinţele, coborî în curând pe pleoapele lor; călătoarele adormiră una în braţele celeilalte, doborâte de oboseală şi de lungile insomnii. Glenarvan, luîndu-şi atunci prietenii deoparte, le spuse:

— Iubiţii mei tovarăşi, viaţa noastră şi a acestor sărmane femei este în mâinile lui Dumnezeu. Dacă Cerul a hotărât să

murim mâine, sunt sigur că vom şti cu toţii să murim ca nişte oameni curajoşi. Dar moartea aici nu înseamnă numai moarte, e tortură, degradare, poate, şi iată două femei... Aici vocea hotărâtă a lui Glenarvan se frânse. Apoi, după câteva clipe de tăcere, se adresă tânărului căpitan: John, tu i-ai făgăduit Mary-ei ceea ce i-am făgăduit eu Helenei. Ce ai hotărât?

— Cred că am în faţa lui Dumnezeu dreptul de a îndeplini această făgăduinţă.

— Da, John, dar suntem fără arme!

— Iată o armă, răspunse John arătând un pumnal. L-am smuls din mâinile lui Kara-Tete, când a căzut la picioarele dumneavoastră. Milord, cel care va supravieţui dintre noi doi va săvârşi ceea ce ne-au cerut lady Helena şi Mary Grant.

După aceste cuvinte, o adâncă tăcere se lăsă în colibă. În sfârşit, maiorul rupse liniştea, zicând:

— Prieteni, păstraţi acest mijloc suprem pentru ultimele momente. Eu nu sunt partizanul acţiunilor iremediabile.

— Nu m-am gândit la noi, răspunse Glenarvan. Vom şti, sunt sigur, să înfruntăm moartea, oricât de groaznică ar fi! Ah, dacă am fi fost singuri, de douăzeci de ori până acum v-aş fi spus: „Prieteni, să încercăm o evadare! Să-i atacăm pe aceşti nemernici!” Dar mă gândesc la ele!...

John, în acest moment, ridică rogojina şi numără douăzeci şi cinci de indigeni care supravegheau ieşirea. Un foc mare fusese aprins şi la lumina lui se putea distinge terenul neregulat al pah-ului. Unii din sălbatici erau întinşi în jurul focului. Alţii în picioare, nemişcaţi, puteau fi bine distinşi pe fondul luminos al flăcărilor.

Toţi priveau însă spre coliba care le fusese dată în pază.

Se spune că între un prizonier ce vrea să fugă şi un păzitor ce veghează, sorţii de izbândă sunt mai mult de partea prizonierului, deoarece interesul celui dintâi este mai mare decât interesul celui de-al doilea. Păzitorul poate să uite că supraveghează, în timp ce prizonierul nu poate să uite că este păzit. Mai mult se gândeşte captivul la fugă decât păzitorul la împiedicarea fugii acestuia.

Din această cauză se produc atâtea evadări surprinzătoare.

Aici însă erau păziţi cu ură, indiferenţa obişnuită a păzitorilor fiind înlocuită cu dorinţa lor de răzbunare. Prizonierii

nu fuseseră legaţi. Faptul ar fi fost cu totul inutil, deoarece douăzeci şi cinci de oameni supravegheau singura ieşire din Ware-Atua.

În coliba aceasta, sprijinită cu spatele de stânca ce termina întăritură, nu puteai pătrunde decât printr-o limbă îngustă de pământ ce o lega cu pah-ul. Celelalte două laturi ale colibei se ridicau deasupra povârnişurilor abrupte ale muntelui, coliba fiind astfel mărginită din două părţi de o prăpastie adâncă de o sută de picioare. Coborârea era imposibilă pe acolo. Pe dedesubt, nici un mijloc de fugă, căci era stâncă. Singura ieşire ar fi fost chiar prin intrarea în Ware-Atua, şi maorii păzeau această limbă de pământ care lega coliba de pah-ul, cu străşnicia cu care e apărat podul de peste şanţul ce înconjoară o cetate. Glenarvan trebui să recunoască, după ce încercase de zeci de ori zidurile închisorii sale, că orice evadare era imposibilă.

Timpul se scurgea totuşi cu repeziciune în această noapte de groază. Peste munţi domnea o întunecime adâncă. Nu se zăreau nici stele, nici luna. Numai vântul alerga în adieri uşoare pe marginea pah-ului. Se auzeau gemând pilonii pe care era ridicată coliba. Din cauza vântului, focul indigenilor se învioră deodată aruncând lumini şi în interiorul colibei, peste grupul de prizonieri. Sărmanii oameni stăteau cufundaţi în gânduri. În colibă domnea o tăcere de moarte.

Era cam pe la patru dimineaţa, când atenţia maiorului fu atrasă de un zgomot ce părea că vine din spatele colibei, dinspre peretele sprijinit de munte. La început neatent la acest zgomot, Mac Nabbs începu deodată să-l asculte. Intrigat de persistenţa sa, îşi lipi urechea de pământ. I se părea că aude un scormonit; părea că cineva sapă din afară.

Când nu mai avu nici o îndoială asupra faptului, maiorul se duse la Glenarvan şi la John Mangles şi, smulgându-i din dureroasele lor gânduri, îi duse spre fundul colibei.

— Ascultaţi, le spuse el cu vocea înceată, făcându-le semn să se aplece.

Zgomotul săpăturii se putea auzi din ce în ce mai bine. Se putea auzi chiar scrâşnirea pietrelor sub apăsarea unui corp solid şi apoi căderea lor.

— Vreun animal în vizuina sa, spuse John Mangles.

— Cine ştie! spuse Glenarvan. Dacă este un om?

— Om sau animal, răspunse maiorul, vom şti curând la ce trebuie să ne aşteptăm.

Wilson şi Olbinett se alăturară şi ei şi începură cu toţii să scormonească peretele, John cu pumnalul, ceilaţi cu pietrele smulse sau chiar cu unghiile, în timp ce Mulrady, întins pe burtă, supraveghea pe sub rogojină grupul indigenilor.

Sălbaticii, nemişcaţi în jurul focului, nici nu bănuiau ce se petrece la douăzeci de paşi departe de ei.

Pământul care acoperea tuful silicos era moale şi sfărâmicios, astfel încât, cu toată lipsa de unelte, treaba mergea destul de repede. În curând nu mai fu nici o îndoială că un om sau mai mulţi, agăţaţi de flancurile pah-ului, săpau o galerie în peretele său exterior. În ce scop? Ştiau ei ceva despre existenţa prizonierilor, sau întâmplarea, o încercare individuală putea să explice munca de sobol care părea că se înfăptuieşte?

Captivii îşi îndoiră sforţările. Cu degetele zdrelite, sângerânde, săpau mereu. După o jumătate de oră de lucru, gaura săpată de ei ajunsese la o adâncime de un metru. După zgomotele care se auzeau din ce în ce mai tare, puteau să-şi dea seama că numai un strat subţire de pământ mai împiedică o comunicare imediată.

Câteva clipe mai târziu, maiorul îşi trase dintr-o dată mâna tăiată de o lamă ascuţită şi cu greu se abţinu să nu ţipe.

John Mangles, cu ajutorul pumnalului său, opri cuţitul care se învârtea în aer şi apucă mâna care îl ţinea.

Era o mână de femeie sau de copil, în orice caz o mână de european.

Nici un cuvânt nu fusese pronunţat, nici dintr-o parte, nici din cealaltă. Era limpede că nici unul nu avea interes să facă larmă.

— Să fie oare Robert? şopti Glenarvan.

Dar oricât de încet ar fi pronunţat acest nume, Mary Grant, deşteptată de forfota din colibă, se furişă lângă Glenarvan şi apucând mâna mânjită de pământ o acoperi cu sărutări.

— Tu! Tu! spunea tânăra fată care nu se putea înşela. Tu, dragul meu Robert!

— Da, surioară, răspunse Robert, am venit să vă salvez! Dar tăcere!

— Curajos copil! spuse Glenarvan.

— Supravegheaţi pe sălbaticii de afară! spuse Robert.

Mulrady, care se lăsase un moment furat de apariţia copilului,

Îşi reluă de îndată postul de observaţie.

— Totul e în regulă, anunţă el. Numai patru războinici mai veghează; ceilalţi dorm.

— Curaj! răspunse Wilson.

Într-o clipă săpătura fu lărgită şi Robert fu trecut din braţele surorii sale, în ale lui lady Helena. În jurul mijlocului său era înfăşurată o frânghie lungă de phormium.

— Copilul meu, copilul meu, murmură tânăra femeie, bine că nu te-au omorât maorii!

— Nu, doamnă, răspunse Robert. Nici eu nu ştiu cum am putut să mă strecor în învălmăşeală şi să ies din pah. Timp de două zile am stat ascuns prin tufişuri. Noaptea mergeam în neştire; voiam să vă revăd. În timp ce întregul trib se ocupa cu înmormântarea şefului, am venit să fac o recunoaştere în partea aceasta a întăriturii, unde se află închisoarea, şi am văzut că se poate ajunge până la dumneavoastră. Dintr-o colibă goală am furat cuţitul şi această frânghie. Tufele de iarbă şi ramurile copacilor mi-au servit drept scară. Din întâmplare, am descoperit o grotă scobită în stânca pe care se sprijină această colibă. N-am avut de săpat decât câţiva metri şi... iată-mă!

Douăzeci de sărutări fură singurul răspuns pe care-l primi Robert.

— Să plecăm! spuse el cu glas hotărât.

— Paganel este jos? întrebă Glenarvan.

— Domnul Paganel? răspunse băiatul, mirat de întrebare.

— Da, ne aşteaptă?

— Nu, milord! Cum? Domnul Paganel nu este aici?

— Nu, Robert, nu este, răspunse Mary Grant.

— Cum? Nu l-ai văzut? întrebă Glenarvan. Nu v-aţi întâlnit în învălmăşeală? N-aţi fugit împreună?

— Nu, milord, răspunse Robert, înmărmurit la vestea dispariţiei prietenului său Paganel.

— Să plecăm, îi îndemnă maiorul. Nu mai avem nici o clipă de pierdut. Oriunde ar fi Paganel, nu poate fi mai rău decât suntem noi aici. Să mergem!

Într-adevăr, clipele erau preţioase. Trebuiau să fugă. Evadarea nu prezenta greutăţi mari. La ieşirea din galeria

săpată se afla un perete aproape vertical, înalt de douăzeci de picioare. Apoi un povârniş pe care se putea coborî destul de uşor până la picioarele muntelui. Din punctul acesta, prizonierii puteau ajunge repede pe văile inferioare, în timp ce maorii, dacă ar fi descoperit fuga lor, ar fi fost siliţi la un lung ocol pentru a-i ajunge, deoarece nu cunoşteau existenţa galeriei săpate între Ware-Atua şi povârnişul exterior.

Evadarea începu, luîndu-se toate măsurile de siguranţă pentru reuşita ei. Prizonierii trecură unul câte unul prin strimta galerie şi ajunseră în grotă. John Mangles, rămas ultimul, făcu să dispară toate urmele lucrului lor şi se strecură şi el prin deschizătură peste care lăsă să cadă rogojinile de pe podea. Astfel, galeria se afla complet ascunsă.

Trebuiau acum să coboare peretele vertical până la povârniş, lucru care ar fi fost imposibil fără frânghia de phormium adusă de Robert. Frânghia fu desfăşurată şi fixată de un colţ de stâncă, apoi i se dete drumul în jos.

Înainte de a-şi lăsa prietenii să se agaţe de ea, John Mangles îi încercă rezistenţa. Frânghia nu părea solidă, de aceea trebuia multă prudenţă, căci de la acea înălţime căderea ar fi fost mortală.

— Fiindcă frânghia, spuse el, nu poate suporta mai mult decât greutatea a doi oameni, trebuie să coborâm pe rând. Întâi vor coborî lordul şi lady Glenarvan. Când vor ajunge pe povârnişul practicabil, vor scutura de trei ori funia, ca să ne dea de veste pentru a-i urma.

— Voi coborî eu primul, răspunse Robert. Am descoperit la poalele versantului o adâncitură în care se vor putea ascunde cei care vor ajunge primii pentru a-i aştepta pe ceilalţi.

— Du-te, copilul meu, spuse Glenarvan strângându-i mâna.

Robert dispăru prin deschizătura grotei. După un minut, trei zguduiri tari ale frânghiei anunţau că băiatul ajunsese cu bine jos.

Imediat Glenarvan şi lady Helena ieşiră cu curaj din grotă. Întunecimea era încă adâncă, dar câteva lumini cenuşii începură să mijească spre răsărit.

Răcoarea pătrunzătoare a dimineţii o învioră pe tânăra femeie. Prinse puteri şi începu periculoasa coborâre.

Întâi Glenarvan şi în urmă lady Helena se lăsară să

alunece de-a lungul frânghiei până în dreptul în care peretele vertical întâlnea vârful povârnişului. Apoi, Glenarvan, mergând înaintea soţiei sale şi ajutând-o, începu să coboare de-a-ndăratelea. Căuta să se prindă de toate ierburile şi tufişurile care le-ar fi oferit puncte de sprijin. Întâi încerca rezistenţa locului şi apoi aşeza piciorul lady-ei Helena. Câteva păsări deşteptate şi speriate îşi luară zborul scoţând mici ţipete, şi fugarii tremurau de frică în clipa în care câte o piatră desprinsă se rostogolea cu zgomot până la poalele muntelui.

Ajunseseră la jumătatea povârnişului, când un glas se auzi din deschizătura grotei.

— Opriţi-vă! şopti John Mangles.

Agăţat cu o mână de un tufiş de tetragona şi cu cealaltă sprijinindu-şi soţia, Glenarvan se opri, ţinându-şi respiraţia.

Wilson dăduse alarma. Auzind un zgomot în Ware-Atua, reintrase în colibă şi, ridicând rogojina, îi privise pe maori. La un semn al lui, John îl oprise pe Glenarvan.

Într-adevăr, unul dintre războinici, surprins de unele sunete neobişnuite, se apropiase de Ware-Atua. În picioare, la doi paşi de colibă, asculta cu capul plecat. Rămase în această atitudine timp de un minut, lung cât o oră, ascultând cu urechea ciulită. Apoi, dând din cap ca un om care s-a înşelat, reveni spre tovarăşii săi, luă un braţ de lemne şi îl aruncă în focul pe jumătate stins, ale cărui flăcări prinseră din nou să strălucească. Viu luminată, faţa sa nu mai arăta nici o preocupare şi, după ce privi primele lumini ale răsăritului care se îngâna la orizont, se întinse lângă foc pentru a se încălzi.

— Totul e în regulă, spuse Wilson.

John îi făcu semn lui Glenarvan pentru a-şi continua coborârea.

Glenarvan se lăsă încet să alunece pe povârniş şi, în curând, lady Helena şi el puseră piciorul pe cărarea îngustă, unde îi aştepta Robert.

Funia fu din nou zguduită de trei ori şi, la rândul său, John Mangles, precedând-o pe Mary Grant, apucă acelaşi drum periculos. Încercarea sa reuşi şi peste puţin fu jos lângă lordul şi lady Helena, în scobitura descoperită de Robert.

Cinci minute mai târziu, toţi fugarii, scăpaţi cu bine din Ware-Atua, părăsiră ascunzătoarea lor provizorie şi, evitând malurile locuite ale lacului, se înfundară pe cărările înguste în

inima muntelui.

Mergeau repede, ocolind orice loc de unde ar fi putut fi zăriţi. Fără să scoată un cuvânt, treceau printre copaci ca nişte umbre. Unde mergeau? La întâmplare, dar erau liberi!

Spre ora cinci începu să se lumineze. Nuanţe albăstrii se iveau ici-colo, colorând cenuşiul norilor. Vârfurile munţilor ieşeau din ceaţă. Soarele trebuia să apară în curând. Dar în loc ca acesta să fie semnalul morţii lor, dimpotrivă, el le va face indigenilor cunoscută fuga prizonierilor.

Trebuia deci ca, înainte de această clipă, fugarii să fie departe de indigeni; siguranţa lor creştea odată cu mărirea distanţei ce-i despărţea de aceştia. Dar nu puteau merge repede, căci potecile erau abrupte. Lady Helena urca pantele susţinută, aproape purtată de Glenarvan, iar Mary Grant, se sprijinea de braţul lui John Mangles. Robert, fericit, triumfător, cu inima plină de bucuria succesului său, mergea înainte; cei doi marinari închideau coloana, încă puţin şi soarele va sparge ceţurile dimineţii. Timp de o jumătate de oră, fugarii merseră la întâmplare. Paganel nu era cu ei pentru a-i conduce, Paganel a cărui soartă îi îngrijora şi a cărui lipsă le întuneca bucuria. Totuşi se îndreptau pe cât posibil spre est. În curând ajunseră la o înălţime de cinci sute de picioare mai sus de lacul Taupo şi frigul dimineţii, sporit de înălţime, devenise greu de suportat. Forme nedefinite de coline şi munţi se ridicau unele peste altele. Glenarvan nu avea altă dorinţă decât să se piardă prin ele împreună cu tovarăşii săi. Vor vedea mai târziu cum vor putea să iasă din labirintul acesta muntos.

În fine, soarele apăru şi îşi trimise primele raze în întâmpinarea fugarilor.

Dintr-o dată se auzi un urlet teribil, format din o sută de glasuri. Strigătul se ridica din pah-ul a cărui aşezare exactă Glenarvan nu o cunoştea. Dealtfel, o perdea groasă de ceaţă ce se aşternea la picoarele lui îi împiedica să distingă văile de jos.

Nu mai era însă nici o îndoială: fuga lor fusese descoperită. Vor putea scăpa de urmărirea indigenilor? Fuseseră văzuţi? Nu-i vor trăda oare urmele?

În acel moment, ceaţa se ridică şi-i învălui o clipă într-un nor umed. La trei sute de picioare sub ei putură să vadă ceata înnebunită a indigenilor.

Vedeau, dar în acelaşi timp fuseseră văzuţi. Izbucniră

numeroase urlete, la care se adăuga lătratul câinilor, şi întreg tribul, după ce încercă în zadar să se caţăre pe stânca de la Ware-Atua, ieşi în fugă din întăritură şi porni pe cea mai scurtă cărare, în urmărirea prizonierilor care scăpaseră de răzbunarea lor.

Capitolul XIV

MUNTELE TABU

Până în vârful muntelui nu mai erau decât vreo sută de picioare. Fugarii doreau să ajungă acolo, pentru ca, trecând pe versantul opus, să se poată ascunde de maori. Sperau că vreo creastă practicabilă le va permite să ajungă la vârfurile vecine, care făceau parte dintr-un sistem orografic pe care numai sărmanul Paganel l-ar fi putut descurca, dacă ar fi fost cu ei.

Se grăbiră deci să urce sub ameninţarea strigătelor care se apropiau din ce în ce. Întreg tribul ajunsese la poalele muntelui.

— Curaj! Curaj, prieteni! striga mereu Glenarvan, îndemnându-şi prietenii prin vorbă şi atitudine.

În mai puţin de cinci minute atinseră piscul muntelui. Acolo se uitară înapoi pentru a putea judeca situaţia şi a găsi o direcţie care i-ar fi putut înşela pe maori.

De la această înălţime, puteau stăpâni cu privirile lacul Taupo, care se întindea spre vest, într-un pitoresc cadru muntos. La nord, crestele lui Pirongia; la sud, craterul în flăcări al lui Tongariro. Spre răsărit însă, privirea le era împiedicată de bariera vârfurilor şi coamelor lui Wahiti-Ranges, marele lanţ neîntrerupt care străbate toată insula de nord, de la strâmtoarea Cook până la Capul Oriental. Trebuiau să coboare pe versantul opus şi să pătrundă în acele trecători înguste, care poate nu aveau nici o ieşire.

Glenarvan aruncă neliniştit o privire în jurul său. Ceaţa se topise în razele soarelui şi privirea pătrundea în toate neregularităţile solului. Nici o mişcare a maorilor nu scăpa

privirii sale.

Indigenii nu erau mai departe de cinci sute de paşi de ei, când ajunseră pe platoul pe care se afla vârful singuratic.

Glenarvan nu mai putea să rămână nici o clipă pe loc. Obosiţi sau nu, trebuiau să fugă, căci altfel ar fi fost cu toţii împresuraţi.

— Să coborâm, strigă el, altminteri vom fi înconjuraţi!

Dar în clipa în care sărmanele femei se ridicau de jos într-o ultimă sforţare, Mac Nabbs le opri spunând:

— Nu mai e nevoie. Priviţi!

Şi, într-adevăr, toţi putură să vadă schimbarea inexplicabilă care se produsese în rândurile maorilor.

Aceştia se opriseră brusc. Asaltul muntelui încetă, ca şi cum ar fi fost dat un contraordin sever. Ceata indigenilor, stăpânindu-şi avântul, se oprise ca valurile mării în faţa unei stânci puternice.

Maorii, însetaţi de sânge, înşiruiţi acum la poalele muntelui, gesticulau sau învârteau în aer puşti şi topoare, dar nu mai înaintau nici cu un pas. Şi câinii, lătrând cu furie, parcă prinseseră şi ei rădăcini în pământ.

Ce se întâmplase? Ce putere nevăzută îi reţinea pe indigeni? Fugarii priveau fără să înţeleagă, temându-se în acelaşi timp ca vraja care căzuse pe tribul Kai-Kumu să nu se rupă. Deodată, John Mangles scoase un strigăt, care îi făcu pe toţi tovarăşii săi să se întoarcă. Cu mâna le arătă o mică fortăreaţă ridicată pe vârful conului.

— Mormântul căpeteniei Kara-Tete, strigă Robert.

— Adevărat, Robert? întrebă Glenarvan.

— Da, milord, este mormântul lui, îl recunosc...

Robert nu se înşela. La vreo cincizeci de picioare deasupra, în punctul cel mai înalt al muntelui, nişte pari proaspăt vopsiţi formau o mică îngrăditură. La rândul său, Glenarvan recunoscu şi el mormântul şefului zeelandez. În zăpăceala fugii ajunseseră fără să se gândească în acest vârf al muntelui Maunganamu.

Lordul împreună cu tovarăşii săi urcară cel din urmă povârniş al conului, chiar până lângă mormânt, în care se putea pătrunde printr-o largă deschizătură acoperită cu rogojini. Glenarvan se pregătea să intre în udupa, când dintr-o dată sări înapoi.

— Un indigen! spuse el.

— Un indigen în udupa? întrebă maiorul.

— Da, Mac Nabbs.

— Nu-i nimic, să intrăm.

Glenarvan, maiorul, Robert şi John Mangles pătrunseră în îngrăditură. Un maor se afla acolo, înveşmântat într-o largă pelerină de phormium; umbra udupei nu îngăduia să i se distingă trăsăturile. Părea foarte liniştit şi dejuna cu cea mai perfectă nepăsare. Glenarvan voia tocmai să-i vorbească, dar indigenul, luîndu-i-o înainte, i se adresă politicos, într-o frumoasă limbă engleză:

— Luaţi loc, scumpul meu lord, dejunul vă aşteaptă.

Era Paganel. La sunetul glasului său, toţi năvăliră în udupa şi-l îmbrăţişară pe excelentul geograf. Paganel fusese regăsit! Cu el, viaţa tuturor era salvată. Începură întrebările; fiecare dorea să ştie cum şi pentru ce se găsea pe vârful lui Maunganamu, dar Glenarvan opri printr-un cuvânt curiozitatea aceasta grăbită.

— Maorii, spuse el.

— Maorii! răspunse Paganel, ridicând din umeri. Iată nişte indivizi de care prea puţin îmi pasă.

— De ce? N-ar putea ajunge până la noi?

— Aş! Nişte dobitoci! Veniţi să-i vedeţi!

Toţi îl urmară pe Paganel, care ieşi din udupa. Zeelandezii erau opriţi în acelaşi loc, în jurul muntelui, şi scoteau urlete înfiorătoare.

— Strigaţi, urlaţi cât poftiţi, stupide creaturi! îi apostrofă Paganel. Să vedem dacă o să îndrăzniţi să vă urcaţi pe munte!

— Şi de ce? întrebă Glenarvan.

— Pentru că şeful lor este îngropat aici şi pentru că muntele este tabu.

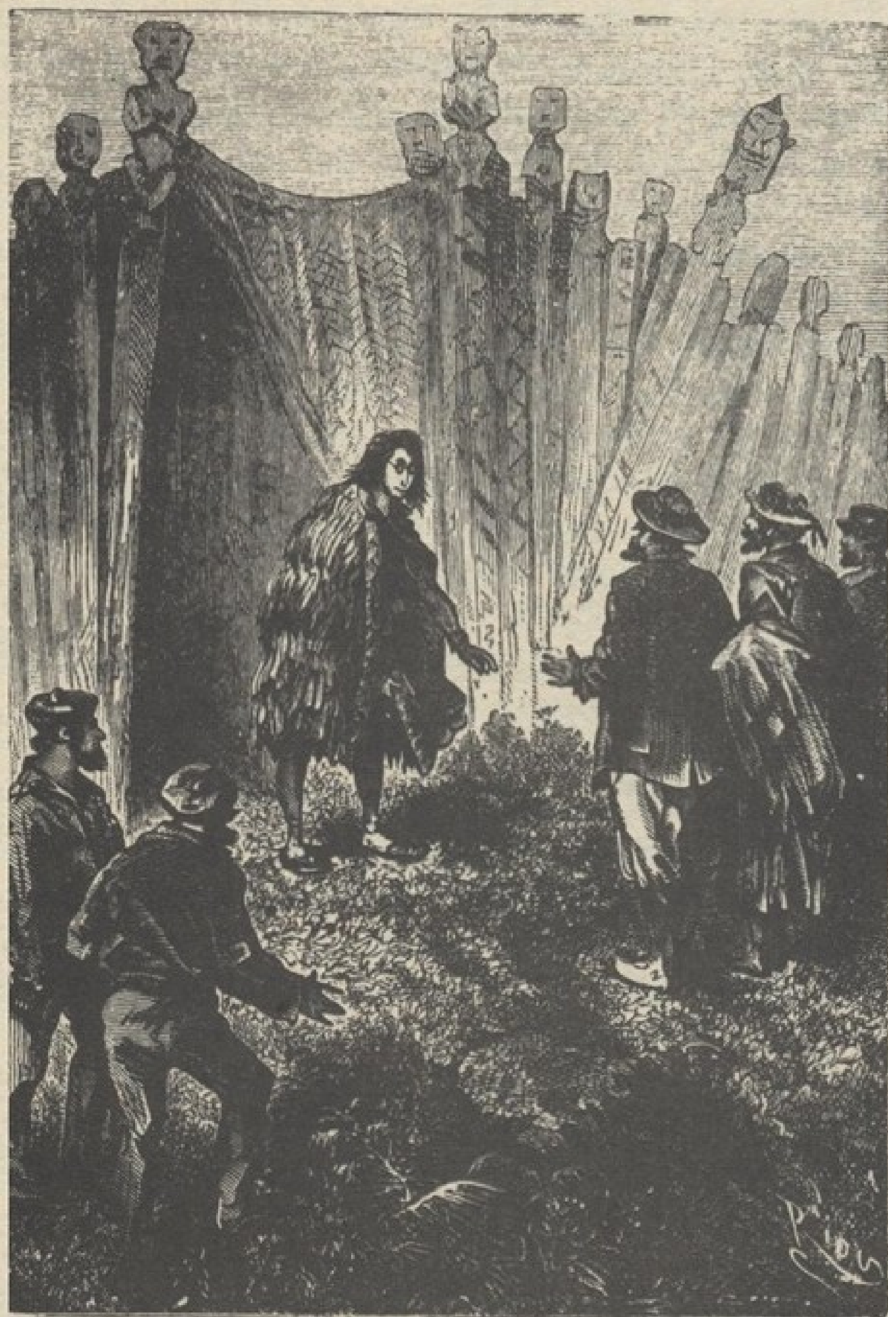
— Tabu?

— Da, prieteni! De aceea m-am refugiat aici.

Într-adevăr, muntele era tabu şi, prin aceasta, era ferit de năvălirea superstiţioşilor maori.

Aceasta nu însemna încă salvarea definitivă a fugarilor, însă le acorda un binevenit răgaz, de care trebuiau să profite. Glenarvan, pradă unei emoţii copleşitoare, nu putea să scoată nici o vorbă, iar maiorul îşi mişca întruna capul, cu un aer foarte mulţumit.

— Luaţi loc, scumpul meu lord

„Mi l-au schimbat pe Paganel”, se gândi Mac Nabbs.

Şi, într-adevăr, fizionomia vrednicului savant nu mai era aceeaşi. Se învăluia cu multă grijă în marea sa pelerină de phormium şi părea că se păzeşte de privirile prea curioase. Atitudinea sa schimbată nu scăpă nimănui, dar, din discreţie, fiecare se prefăcu că nu observă nimic. Dealtfel, când nu era vorba despre el, Paganel redevenea cel obişnuit.

Cât despre cele întâmplate, iată ce crezu el de cuviinţă să povestească tovarăşilor săi, care se aşezară în jur să-l asculte, sprijinindu-se de parii udupei.

După uciderea lui Kara-Tete, Paganel profitase, ca şi Robert, de învălmăşeala indigenilor şi ieşise din pah. Dar mai puţin norocos decât Robert, dădu de-a dreptul într-o tabără de maori, comandată de un şef voinic, cu priviri inteligente, desigur superior tuturor războinicilor din tribul său. Căpetenia, care vorbea bine englezeşte, îi ură bun venit, frecându-şi nasul de nasul geografului.

Paganel se întreba dacă trebuie să se considere sau nu prizonier. Văzând însă că nu poate face un pas fără să fie însoţit politicos de şef, îşi dădu repede seama la ce trebuie să se aştepte.

Şeful numit Hihi, adică „Rază de soare”, nu era un om rău. Ochelarii şi ocheanul geografului îl impresionaseră într-atât, încât se legă de el nu numai printr-o puternică simpatie, ci şi prin solide frânghii de phormium. Şi asta mai ales noaptea.

Situaţia aceasta dură trei zile. Oare în acest timp fusese bine tratat sau rău? „Da şi nu”, spunea el, fără să dea altă explicaţie. Pe scurt, era prizonier şi situaţia sa nu era mai de invidiat decât a sărmanilor săi prieteni, afară de faptul că nu părea că o să fie imediat supus la chinuri.

Din fericire, într-o noapte putu să-şi roadă legăturile şi să scape. Asistase de departe la înmormântarea lui Kara-Tete şi

ştia că fusese îngropat pe vârful lui Maunganamu şi că, prin aceasta, muntele devenea tabu. Aşa fiind, se hotărî să se refugieze acolo, nedorind să părăsească ţinutul unde prietenii săi erau prizonieri. Încercarea aceasta periculoasă îi reuşi şi, în timpul nopţii, ajunsese la mormântul lui Kara-Tete.

Aceasta fu povestea lui Paganel. Trecuse el oare peste vreo anumită întâmplare în timpul cât şezuse la indigeni şi pe care nu voia s-o povestească? Judecând după încurcătura sa, l-ai fi putut bănui de aceasta. Orice ar fi fost însă, primi unanime felicitări şi, păţaniile lui Paganel fiind lămurite, reveniră la situaţia prezentă ce continua să fie extrem de gravă. Chiar dacă indigenii nu vor îndrăzni să urce pe Maunganamu, foamea şi setea îi vor sili să se considere din nou prizonieri. Era o chestiune de timp, iar maorii au multă răbdare.

Glenarvan nu-şi făcea iluzii, dar hotărî să aştepte împrejurări mai potrivite, încercând chiar să le provoace.

În primul rând, Glenarvan dori să cerceteze cu grijă muntele Maunganamu – adică fortăreaţa improvizată – nu atât pentru apărare, căci un asediu nu era de temut, cât pentru a încerca o scăpare. Împreună cu maiorul, John, Robert şi Paganel făcu schiţa exactă a muntelui, ţinând seama de direcţia potecilor şi înclinarea lor. Creasta, lungă de o milă, care lega Maunganamu de lanţul Wahiti, mergea coborând spre câmpie. Pe coama ei, strâmtă şi neregulată, s-ar fi putut merge, dacă evadarea ar fi fost posibilă. Dacă fugarii ar fi putut trece pe acolo noaptea fără să fie zăriţi, poate ar fi reuşit să ajungă în văile adânci din munţii învecinaţi, înşelându-i pe războinicii maori.

Dar acest lucru era periculos. În partea de jos, culmea trecea prin bătaia puştilor indigenilor şi aceştia ar fi putut să-i prindă într-o reţea de foc, imposibil de trecut.

Glenarvan şi o parte din prietenii săi, cu care se aventurase spre partea periculoasă a culmii, fură salutaţi cu o ploaie de plumbi care, din fericire, nu-i atinse. Bucăţi de fultuială, luate de vânt, ajunseră însă până la ei.

Pulberea era înţepenită în ţevile puştilor cu hârtie tipărită, pe care Paganel, din curiozitate, o adună de pe jos, reuşind cu oarecare greutate să descifreze unele cuvinte.

— Asta-i bună! zise el. Ştiţi cu ce-şi fultuiesc puştile sălbaticii noştri?

— Nu ştim, Paganel, răspunse Glenarvan.

— Cu file din Biblie. Dacă la aceasta le serveşte scriptura, plâng pe misionarii lor! Or să ajungă cam greu să întemeieze biblioteci.

— Şi cu ce pasaj din cărţile sfinte au tras în noi?

— Cu cuvintele Domnului, răspunse Mangles, care citise la rândul lui bucata de hârtie înnegrită de explozie. Aceste cuvinte ne învaţă să avem încredere în El, adăugă căpitanul, cu evlavia unui scoţian.

— Citeşte, John, îl îndemnă Glenarvan.

Şi John citi versetul din psalmul 90: „Fiindcă a crezut în mine, îl voi mântui”.

— Prieteni, să ducem aceste cuvinte de speranţă şi tovarăşelor noastre; le vor îmbărbăta inima.

Glenarvan şi tovarăşii săi urmară din nou cărările abrupte care duceau spre con şi se îndreptară spre mormântul pe care doreau să-l cerceteze.

În drum fură surprinşi, la intervale regulate, de unele tremurături ale pământului. Nu era propriu-zis un cutremur, ci, mai degrabă, vibraţia continuă pe care o au pereţii unei căldări în care fierbe apa. Desigur că aburii puternici născuţi din activitatea focurilor subterane se strânseseră sub scoarţa muntelui.

Lucrul acesta nu putea să mire pe nişte oameni care trecuseră pe lângă izvoarele calde ale lui Waikato. Ştiau că regiunea aceasta centrală a insulei Ika-na-Maul era aproape în întregime vulcanică. Părea o adevărată pânză, prin a cărei ţesătură rărită ies din pământ izvoare fierbinţi şi solfatari.

Paganel atrase atenţia prietenilor săi asupra naturii vulcanice a muntelui. Muntele Maunganamu nu era decât unul din acele conuri care se înălţa în partea centrală a insulei, adică un viitor vulcan.

Cea mai neînsemnată acţiune mecanică putea să determine formarea unui crater în pereţii săi compuşi din tuf silicos şi alburiu.

— Într-adevăr, spuse Glenarvan, dar nu suntem aici mai în pericol decât lângă căldarea de aburi a Duncan-ului. Scoarţa este solidă.

— De acord, răspunse maiorul, dar oricât ar fi de rezistent un cazan de aburi, sfirşeşte prin a face explozie dacă este mult

timp întrebuinţat.

— Mac Nabbs, reluă Paganel, eu nu doresc să rămânem pe acest con. Să găsim un drum şi sunt gata să plec.

— Ah!... Dacă acest Maunganamu ar putea să ne ducă el! răspunse John Mangles. Câtă energie mecanică nefolosită şi pierdută cuprinde! Poate sub picioarele noastre sunt milioane de cai putere! Duncan-ului nostru nu i-ar fi trebuit nici a mia parte pentru a ne duce până la capătul pământului.

Amintirea Duncan-uhii, evocată de John Mangles, ascuţi durerea lui Glenarvan, care, cu toate nenorocirile abătute asupra lui, nu înceta să plângă soarta echipajului său.

Se mai gândea încă la aceasta, când, ajuns pe vârful lui Maunganamu, îşi regăsi tovarăşii de nenorocire.

De cum îl văzu, lady Helena veni spre el:

— Dragul meu Eduard, spuse ea, aţi putut recunoaşte împrejurimile? Trebuie să sperăm, sau să ne temem?

— Să sperăm, scumpa mea Helena, răspunse Glenarvan. Indigenii nu vor ajunge niciodată până la noi; vom avea destul timp să stabilim un plan de evadare.

— Acum, la udupa! strigă vesel Paganel. Ea este cetatea, castelul, sufrageria, biroul nostru! Nimeni nu ne va deranja. Permiteţi-mi, doamnelor, să fac onorurile acestei plăcute locuinţe.

Toţi îl urmară pe veselul Paganel. Când indigenii văzură că fugarii profanează din nou mormântul tabu, începură iarăşi să urle şi să tragă cu armele. Din fericire, însă, gloanţele nu ajungeau până la ei.

Lady Helena, Mary Grant şi însoţitorii lor, liniştiţi că superstiţia maorilor era mai puternică decât furia acestora, intrară în udupa.

Aceasta era o îngrăditură formată din pari vopsiţi în roşu. Nobleţea şefului mort era mărturisită de figurile simbolice care constituiau un adevărat tatuaj în lemn. Şiraguri de amulete, scoici şi pietre şlefuite se întindeau de la un stâlp la altul. Înăuntru, pământul era acoperit de un covor gros de frunze verzi. În mijloc, o uşoară ridicătură arăta mormântul proaspăt săpat.

Tot acolo erau armele şefului, puştile sale încărcate, lancea, minunata sa secure din jad verde şi o provizie de praf de puşcă; de asemenea, gloanţe suficiente pentru vânătorile pe

care le va face pe lumea cealaltă.

— Un întreg arsenal pe care noi îl vom folosi mai bine decât răposatul, spuse Paganel. Ce bună idee au aceşti maori să-şi ia armele cu ei în mormânt!

— Dar sunt puşti de fabricaţie engleză, observă maiorul.

— Bineînţeles! răspunse Glenarvan. E un obicei destul de prost să dăruieşti arme de foc sălbaticilor. Ei le folosesc apoi împotriva colonizatorilor şi au dreptate. În orice caz, puştile ne vor fi de folos.

— Dar ceea ce ne va fi şi mai de folos, continuă el, sunt alimentele şi apa destinate lui Kara-Tete.

Într-adevăr, rudele şi prietenii mortului aranjaseră birie lucrurile. Mulţimea proviziilor depuse la mormânt dovedea preţuirea lor faţă de virtuţile căpeteniei. Erau acolo alimente din care s-ar fi putut hrăni zece persoane timp de cincisprezece zile, sau mortul pentru întreaga veşnicie. Aceste alimente, de natură vegetală, constau din ferigi verzi, gulii dulci, „convolvulus batatas”, o plantă indigenă şi din cartofi importaţi de mult în acele ţinuturi de către europeni. În nişte vase mari se găsea apă şi în vreo zece-douăsprezece coşuri, artistic împletite, se aflau bucăţi dintr-un fel de gumă verde, ce le era complet necunoscută.

Fugarii erau deci asiguraţi pentru câteva zile împotriva foamei şi setei şi nu se lăsară deloc rugaţi pentru a lua masa în contul şefului răposat.

Glenarvan aduse alimentele necesare, pe care le încredinţă lui Olbinett. Acesta, pretenţios ca întotdeauna, găsi cam sărac meniul. Dealtfel, nici nu ştia cum ar fi putut fi preparate aceste ierburi. Şi nici foc nu era.

Dar Paganel îl scoase din încurcătură, sfătuindu-l să îngroape în pământ ferigile şi guliile.

Într-adevăr, temperatura straturilor superioare era foarte ridicată şi un termometru, înfipt în pământ, ar fi arătat sigur 60°—65°. Olbinett era cât pe-aci să se opărească, fiindcă, în momentul în care scormonea pământul, ca să poată coace alimentele, ţâşni o coloană de aburi, care se ridică şuierând până la un metru înălţime. Olbinett, de frică, se prăvăli pe spate.

— Închide robinetul! strigă maiorul şi, ajutat de cei dci marinari, alergă şi umplu cu pietre gaura făcută. În acest timp, Paganel, privind fenomenul cu un aer ciudat, murmură:

— Ia te uită! He! He! Şi de ce nu?

— Eşti rănit? îl întrebă Mac Nabbs pe Olbinett.

— Nu, domnule Mac Nabbs, răspunse el, dar nu mă aşteptam deloc...

— ...la atâtea binefaceri ale naturii! strigă Paganel glumeţ. După apa şi proviziile lui Kara-Tete, acum foc din pământ! Muntele ăsta este un adevărat paradis! Propun să fondăm o colonie, să rămânem aici pentru restul zilelor noastre. Vom fi Robinsonii de pe muntele Maunganamu. Nu văd ce ne-ar mai putea lipsi.

— Nimic, dacă acest munte ar fi solid, răspunse John Mangles.

— Nu este de azi, de ieri, spuse Paganel. Rezistă de mult la acţiunea focurilor interioare şi va ţine cel puţin până la plecarea noastră.

— Masa este servită, anunţă cu gravitate Olbinett, ca şi cum s-ar fi aflat în exerciţiul funcţiunii la Malcolm-Castle.

Fugarii, înfometaţi, se aşezară jos, lângă palisadă. Nimeni nu se arătă mofturos, dar părerile asupra gustului rădăcinilor de ferigă fură împărţite. Unii le găseau un gust dulce şi plăcut, alţii susţineau că sunt insipide şi foarte tari. Guliile coapte în pământul fierbinte erau însă excelente. Geograful spuse că mortul nu era deloc de plâns.

Odată potolită foamea, Glenarvan propuse să se discute fără întârziere un plan de evadare.

— Aşa curând? spuse Paganel pe un ton care-ţi făcea milă. Cum, vă şi gândiţi să părăsiţi acest paradis?

— Dar, domnule Paganel, răspunse lady Helena, chiar admiţând că suntem la Capua, nu trebuie să-l imităm pe Hanibal.

— Doamnă, spuse Paganel, nu-mi voi permite să vă contrazic şi, dacă doriţi să discutaţi, să discutăm!

— Cred, mai întâi, spuse Glenarvan, că trebuie să încercăm să fugim înainte de a fi împinşi la asta de foame. Puterile nu ne lipsesc şi trebuie să profităm. La noapte, acoperiţi de întuneric, vom încerca să ajungem în văile de est, trecând prin încercuirea indigenilor.

— Foarte bine, răspunse Paganel, numai dacă indigenii ne vor lăsa să trecem.

— Dar dacă ne vor împiedica? spuse John Mangles.

— Atunci vom întrebuinţa marile mijloace, răspunse Paganel.

— Aveţi, deci, şi mijloace mari? întrebă maiorul.

— Nici nu mai ştiu ce să fac cu atâtea! replică Paganel, fără a explica însă mai mult.

Nu mai rămânea altceva de făcut decât să aştepte noaptea, pentru a încerca să treacă prin linia indigenilor.

Aceştia nu-şi părăsiseră locurile. Se părea chiar că rândurile se îngroşaseră încă cu câţiva întârziaţi din trib.

Ici şi colo, focurile aprinse formau o centură luminoasă la baza conului. Când se lăsă întunericul pe văile învecinate, Maunganamu părea că se înalţă dintr-un vast incendiu, în timp ce creştetul său se pierdea în beznă. La vreo şase sute de picioare mai jos se auzeau mişcările, strigătele, murmurul bivuacului inamic.

La ora nouă, printr-un întuneric adânc, Glenarvan şi John Mangles hotărâră să facă recunoaşterea singuri, fără a-i lua şi pe ceilalţi tovarăşi. Călătoria era prea periculoasă. Coborâră fără zgomot, timp de vreo zece minute, şi o luară pe culmea strimtă care traversa linia indigenă, la vreo cincizeci de paşi deasupra taberei lor.

Până aici toate merseră bine. Maorii, întinşi pe lângă foc, păreau să nu-i fi zărit pe cei doi fugari, care mai făcură câţiva paşi. Dar dintr-o dată, din stânga şi din dreapta crestei, izbucniră focuri de armă.

— Înapoi! spuse Glenarvan. Maorii au ochi de pisică şi puşti de briganzi.

Cei doi urcară din nou povârnişul abrupt al muntelui şi veniră în grabă să-i liniştească pe prietenii lor speriaţi de împuşcături.

Pălăria lui Glenarvan fusese găurită în două locuri de gloanţe. Era deci cu neputinţă să te aventurezi pe creasta dintre cele două rânduri de puşcaşi.

— Mai vorbim noi mâine, zise Paganel, şi fiindcă nu putem să înşelăm vigilenţa acestor indigeni, îmi veţi permite să le fac bucata după cum ştiu eu.

Temperatura era destul de scăzută. Din fericire, Kara-Tete îşi luase cu el în mormânt cele mai nimerite veşminte pentru frigul nopţii, pături călduroase de phormium care folosiră de minune călătorilor şi, în curând, păziţi de superstiţia indigenilor,

fugarii dormeau liniştiţi, la adăpostul palisadei, pe pământul cald, clătinat din când în când de fierberea interioară.

Capitolul XV

MARILE MIJLOACE ALE LUI PAGANEL

A doua zi, la 17 februarie, primele raze ale soarelui deşteptară pe cei ce-şi găsiseră adăpost pe muntele Maunganamu.

Cu mult înainte încă, maorii se învârteau pe la poalele muntelui, fără a se depărta însă de locurile lor de observaţie, şi apariţia europenilor din udupa stârni strigăte furioase.

Prima lor privire fu spre munţii învecinaţi, cu văi adânci încă înecate în ceaţă, spre lacul Taupo, a cărui suprafaţă se încreţea uşor sub adierea vântului dimineţii.

Apoi, dornici să cunoască noile proiecte ale lui Paganel, se strânseră în jurul său, întrebându-l din ochi.

Paganel nu-i lăsă mult timp să se frământe, curioşi şi neliniştiţi.

— Prieteni, spuse el, planul meu are o parte bună, pentru că dacă nu va avea efectul aşteptat, adică dacă nu reuşeşte, situaţia noastră nu va fi prin asta înrăutăţită. Dar convingerea mea este că va reuşi.

— Care este planul? întrebă Mac Nabbs.

— Iată-l! răspunse Paganel. Superstiţia indigenilor a făcut din acest munte locul nostru de refugiu; trebuie ca tot superstiţia lor să ne uşureze fuga. Dacă-l voi putea convinge pe Kai-Kumu că am devenit victimele profanării pe care am săvârşit-o, că mânia Cerului ne-a ajuns, cu alte cuvinte că am murit într-un chip groaznic, nu credeţi că va părăsi platoul muntelui pentru a se întoarce în sat?

— Fără nici o îndoială, spuse Glenarvan.

— Cu ce moarte îngrozitoare ne ameninţi? întrebă lady Helena.

— Cu moartea pe care o merită profanatorii, prieteni, răspunse Paganel. Flăcările răzbunătoare sunt sub picioarele noastre. Să le deschidem drum!

— Ce? Vrei să deschizi un vulcan? strigă John Mangles.

— Da, un vulcan artificial, improvizat, a cărui furie să o putem noi conduce după voie. Masele de vapori şi focurile subterane nu doresc altceva decât să iasă la suprafaţă. Să provocăm o erupţie artificială, de care apoi să putem profita.

— Ideea este bună, spuse maiorul. Bravo, Paganel!

— Înţelegi, reluă geograful, vom face aşa ca şi cum am fi fost mistuiţi de flăcările iadului şi înghiţiţi în mormântul lui Kara-Tete.

— Unde vom rămâne trei-patru zile, chiar cinci, dacă va trebui, adică până în clipa în care maorii vor fi convinşi de moartea noastră binemeritată şi ne vor părăsi.

— Dar dacă le va da prin gând să se convingă ei înşişi de moartea noastră, spuse Miss Grant, dacă vor urca pe munte?

— Nu, draga mea Mary, răspunse Paganel, nu o vor face. Muntele este tabu. Înghiţind pe profanatorii săi, tabu-ul va deveni şi mai puternic.

— Planul este cu adevărat bine întocmit, spuse Glenarvan. Un singur lucru l-ar împiedica să reuşească. Anume, ca indigenii să se încăpăţâneze să rămână mereu la poalele lui Maunganamu, iar noi să nu mai avem merinde deloc. Aceasta este însă mai puţin probabil, mai ales dacă vom juca bine comedia.

— Şi când vom încerca această ultimă şansă? întrebă lady Helena.

— Chiar în seara asta, răspunse Paganel, când întunericul va fi complet.

— Ne-am înţeles, fu de acord Mac Nabbs. Paganel este un geniu. Eu, care de obicei nu mă încânt prea uşor, de astă dată răspund de succes. O să servim acestor ticăloşi un miracol care le va întârzia probabil creştinarea cu vreun secol. Să ne ierte misionarii!

Planul lui Paganel fu adoptat şi, într-adevăr, datorită superstiţiei maorilor, putea şi trebuia să reuşească. Rămânea să

se pună în practică. Ideea era bună, dar realizarea grea. Nu s-ar fi putut ca vulcanul să nimicească şi pe îndrăzneţii care ar deschide craterul? Va mai putea fi oare stăpânită erupţia, când aburii, flăcările, lava vor fi dezlănţuite? Nu se va prăbuşi oare muntele cu totul în prăpastia aceea de foc?

Paganel prevăzuse aceste dificultăţi, dar credea că, acţionând cu prudenţă, nu vor ajunge în situaţii extreme. Era suficientă o aparenţă pentru a-i înşela pe maori, nefiind nevoie de grozava realitate a unei erupţii.

Cât de lungă le păru ziua! Fiecare număra ceasurile ce treceau atât de greu. Totul era pregătit pentru fugă. Alimentele din udupa fuseseră distribuite în pachete egale, uşor de purtat. Câteva rogojini şi armele de foc completau bagajul luat din mormântul şefului. Nu mai este nevoie să spunem că toate aceste pregătiri fură făcute în îngrăditura udupei, la adăpost de privirile indigenilor.

La ora şase, Olbinett servi o masă consistentă. Când şi unde vor mai putea mânca, prin văile ţinutului, nimeni n-ar fi putut să prevadă. Mâncară deci şi pentru viitor. Mâncarea principală era compusă din vreo şase şobolani prinşi de Wilson şi fripţi înăbuşit. Lady Helena şi Mary Grant refuzară cu hotărâre să guste din acest vânat atât de preţuit în Noua Zeelandă, dar bărbaţii mâncară zdravăn, ca nişte adevăraţi maori. Carnea era într-adevăr excelentă, gustoasă, şi din cei şase rozători nu rămaseră decât oasele.

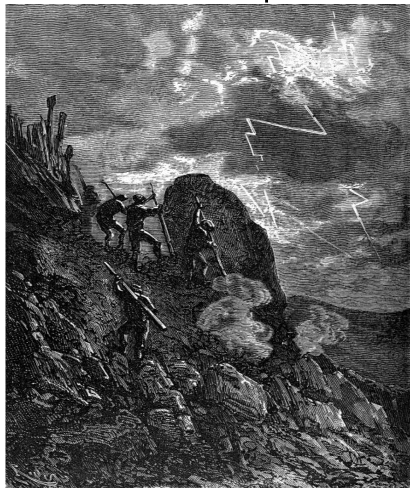
Începu să se însereze. Soarele dispăru îndărătul unor nori groşi, prevestitori de furtună. Câteva fulgere brăzdară orizontul şi un tunet bubui departe în înălţimile cerului.

Paganel salută furtuna care le venea în ajutor şi completa punerea lor în scenă. Maorii, datorită superstiţiei lor, sunt de-a dreptul înspăimântaţi de aceste mari fenomene ale naturii. Sunt convinşi că trăsnetul este glasul supărat al lui Nui-Atua, iar fulgerul, scânteierea mânioasă a zeilor săi. Părea deci că zeitatea vine în persoană să pedepsească pe profanatorii tabu-ului. La ora opt, vârful lui Maunganamu dispărea într-o întunecime ameninţătoare. Cerul negru era cât se poate de potrivit pentru erupţia pe care o pregătea Paganel. Maorii nu-şi mai puteau vedea prizonierii. Sosise momentul punerii în aplicare a planului.

Trebuia lucrat repede. Glenarvan, Paganel, Mac Nabbs,

Robert, Olbinett şi cei doi marinari erau pregătiţi.

Locul craterului fu ales la vreo treizeci de paşi de mormântul lui Kara-Tete. Era nevoie ca udupa să fie ferită de erupţie, căci, dispărând ea, ar fi dispărut şi caracterul tabu al muntelui. În acel loc, Paganel observase o stâncă mare în jurul căreia aburii ţâşneau cu oarecare putere. Stânca acoperea un mic crater natural şi astupa cu greutatea sa ieşirea flăcărilor subterane. Dacă ar fi reuşit să o clintească din locul ei, aburii şi lava, găsind calea deschisă, ar fi izbucnit pe dată.

Călătorii îşi făcură pârghii din parii smulşi din udupa şi atacară voiniceşte stânca. Sub puterile lor unite, blocul nu întârzie să se mişte. Săpară şi un şanţ pe povârnişul muntelui, pentru ca blocul să poată aluneca şi mai uşor pe planul înclinat. Pe măsură ce îl ridicau, zguduirile pământului deveneau tot mai puternice.

Se auzeau şuierături şi zgomotul surd al flăcărilor. Îndrăzneţii lucrători, adevăraţi ciclopi meşterind focurile pământului, îşi îndeplineau în tăcere lucrul. În curând, câteva crăpături şi coloane de aburi fierbinţi vestiră că locul devenise primejdios. Într-o supremă încordare reuşiră să smulgă blocul care dispăru prăvălindu-se pe panta muntelui.

Stratul subţire cedă îndată. O coloană incandescentă ţâşni spre cer cu tunete puternice, în timp ce râuri de lavă se rostogoleau spre tabăra indigenilor şi spre văile de jos.

Întregul con tremura, şi ai fi putut crede că se va prăbuşi într-o prăpastie fără fund. Glenarvan şi tovarăşii săi abia avură timp să se dea în lături. Fugiră spre udupa, nu fără a fi ajunşi de câteva picături de apă ce aveau o temperatură de 94°. Apa, care la început răspândea un miros de supă, se schimbă într-o apă care mirosea puternic a sulf.

Noroiul, lava, pietrele vulcanice erupseră deodată. Poalele lui Maunganamu erau înecate în torente de flăcări. Munţii învecinaţi, văile adânci de jos, totul era luminat de focul erupţiei.

Indigenii se deşteptară, urlând sub arsura lavei care clocotea chiar în mijlocul bivuacului lor. Cei pe care fluviul de foc nu-i atinsese fugeau spre colinele înconjurătoare, întorcându-se din când în când spre a privi înspăimântaţi cataclismul. Zăgazurile vulcanului fuseseră dezlănţuite de mânia zeului lor ce îneca pe profanatorii muntelui sacru, în clipele în care zgomotul slăbea, puteau fi auziţi strigând:

Tabu! Tabu! Tabu!

În acest timp, craterul de pe Maunganamu vărsa o cantitate enormă de aburi, pietre înroşite şi lavă.

Nu mai era un simplu gheizer asemănător cu acelea care împrejmuiesc muntele Hecla în Islanda, ci muntele Hecla însăşi. Toată această materie vulcanică fusese ascunsă până atunci în interiorul conului. Când o ieşire fu posibilă, ea izbucni cu toată violenţa şi, în acea noapte, printr-o lege firească a echilibrului, toate celelalte erupţii ale insulei îşi pierduseră din putere.

La o oră după ce acest nou vulcan erupse, largi pâraie de lavă incandescentă curgeau la poalele lui. Legiuni întregi de şoareci puteau fi văzuţi cum ies din găurile lor şi fug pe pământul încins.

În tot timpul nopţii, sub furtuna care se dezlănţuise în înălţimile cerului, conul se cutremură cu o violenţă care începu să-l neliniştească pe Glenarvan. Erupţia măcina marginile craterului.

Prizonierii, ascunşi după întăritură de pari, urmăreau progresele înspăimântătoare ale fenomenului.

Sosi şi dimineaţa. Furia vulcanică nu se potoli. Nori groşi şi galbeni se amestecau cu flăcări. Torentele de lavă şerpuiau în toate părţile.

Glenarvan, pândind cu emoţie, îşi aruncă privirea prin crăpăturile palisadei şi observă tabăra indigenilor.

Maorii fugiseră spre podişurile vecine, dincolo de raza vulcanului. Câteva cadavre zăceau la picioarele conului, carbonizate. Mai departe, spre pah, lava incendiase vreo douăzeci de colibe, care mai fumegau.

Zeelandezii, formând grupe ici şi colo, priveau înspăimântaţi vârful înflăcărat al lui Maunganamu.

Kai-Kumu veni în mijlocul războinicilor săi. Glenarvan îl recunoscu. Şeful înaintă până la poalele conului, pe partea în care nu ajunsese lava, dar nu trecu mai departe.

Acolo, cu braţele întinse, ca un vrăjitor care face farmece, făcu câteva gesturi al căror înţeles nu scăpă prizonierilor. Aşa după cum prevăzuse Paganel, Kai-Kumu arunca asupra muntelui răzbunător un tabu şi mai puternic.

Îndată după aceea, indigenii o porniră în şiruri pe potecile întortocheate, care coborau spre pah.

— Pleacă! strigă Glenarvan. Îşi părăsesc poziţiile! Slavă ţie, Doamne! Planul nostru a reuşit! Draga mea Helena, prieteni, iată-ne morţi, iată-ne îngropaţi! Dar în noaptea asta vom învia, vom părăsi mormântul şi vom fugi cât mai departe de locurile acestea primejdioase.

Cu greu şi-ar fi putut cineva închipui bucuria care domnea în udupa. Speranţa revenise în toate inimile. Curajoşii călători uitaseră şi trecutul şi viitorul, pentru a nu se mai gândi decât la prezent! Şi totuşi nu era uşor să găseşti europeni prin ţinuturile acestea necunoscute. Înşelându-l pe Kai-Kumu, se credeau scăpaţi de toţi indigenii din Noua Zeelandă!

Până la evadarea definitivă mai trebuia să treacă o zi. Aceasta fu întrebuinţată pentru a se discuta un plan de fugă. Paganel păstrase cu grijă harta Noii Zeelande, pe care putu să caute drumurile cele mai nimerite.

După multe discuţii, fugarii hotărâră să se îndrepte spre est, spre golful Plenty. Însemna să parcurgă regiuni necunoscute, dar, pe cât se pare, pustii. Călătorii, obişnuiţi acum să treacă peste obstacolele naturale şi greutăţile fizice, nu se mai temeau decât de o nouă întâlnire cu maorii. Doreau, deci, să-i evite cu orice preţ şi să ajungă pe coasta răsăriteană, unde se găseau câteva aşezări de misionari. În plus, în acea parte a insulei nu ajunsese războiul şi deci triburile indigene nu străbăteau câmpiile.

Cât despre distanţa care despărţea lacul Taupo de golful

Plenty, putea fi evaluată la circa o sută de mile, adică zece zile de mers parcurgând câte zece mile pe zi. Va fi desigur obositor, dar nimeni dintre ei nu stătu la îndoială. Odată ajunşi la misionari, călătorii se vor odihni acolo, aşteptând vreun prilej favorabil pentru Auckland care era ţinta călătoriei lor.

Odată luate aceste hotărâri, ei continuară să supravegheze pe indigeni până seara. Când întunericul învălui văile lacului Taupo, nici un foc nu mai trăda prezenţa maorilor la poalele muntelui. Drumul era liber.

La ora nouă, pe un întuneric adânc, Glenarvan dădu semnalul de plecare. Însoţitorii săi şi el, înarmaţi şi echipaţi datorită lui Kara-Tete, începură cu băgare de seamă să coboare pe povârnişurile lui Maunganamu. John Mangles şi Wilson, numai ochi şi urechi, mergeau înainte. Se opreau la cel mai mic zgomot şi erau atenţi la cea mai mică licărire. Mergeau cu toţii aproape târându-se, pentru a se confunda cât mai deplin cu masa muntelui.

La două sute de picioare sub creastă, John Mangles şi unul din marinari ajunseră la coama periculoasă, apărată cu atâta încăpăţânare de indigeni. Dacă, din nefericire, maorii, mai vicleni decât fugarii, ar fi simulat numai plecarea, pentru a-i atrage la ei, adică nu s-ar fi lăsat înşelaţi de erupţia vulcanică, prezenţa lor ar fi fost chiar în acest loc descoperită. Glenarvan, cu toată încrederea ce o avea şi în ciuda tuturor glumelor lui Paganel, nu-şi putea stăpâni teama. Salvarea lor depindea de cele zece minute trebuincioase pentru a străbate creasta muntelui. Inima lady-ei Helena bătea cu putere.

Totuşi, n-avea de gând să dea înapoi. John nici atâta. Tânărul căpitan, urmat de ceilalţi şi apărat de întuneric, se căţără pe creasta îngustă, oprindu-se când vreo piatră desprinsă se rostogolea până jos pe platou. Dacă indigenii ar fi fost însă ascunşi pe undeva, în vale, aceste zgomote neobişnuite ar fi trebuit să provoace împuşcături numeroase din amândouă părţile.

Târându-se ca şerpii, fugarii înaintau încet. Când John atinse punctul cel mai de jos, numai douăzeci de picioare îi mai despărţeau de locul unde fuseseră indigenii în ajun. Culmea se înălţa apoi într-o pantă destul de abruptă, ridicându-se spre un crâng pe o porţiune de aproape un sfert de milă. Partea aceasta de jos fu totuşi trecută fără nici un accident şi călătorii începură

să urce în tăcere. Grupurile de copaci nu se vedeau încă, dar ei ştiau că sunt acolo şi, dacă nici o capcană nu le va fi întinsă, Glenarvan spera să ajungă la loc sigur. Atrase însă atenţia şi celorlalţi că de aici înainte nu mai erau ocrotiţi de tabu. Culmea care urca nu mai ţinea de Maunganamu, ci de sistemul orografic care se înălţa în partea răsăriteană a lacului Taupo. Aşadar, nu numai puştile indigenilor erau de temut, ci chiar şi atacul corp la corp.

Timp de zece minute, mica trupă urcă foarte încet spre podişurile superioare. John nu distingea încă desişul care trebuia să fie, după socoteala lor, la mai puţin de două sute de paşi. Deodată se opri, aproape se dădu înapoi. I se părea că aude în întuneric un zgomot. Nehotărârea sa îi opri şi pe însoţitorii săi.

Rămase nemişcat, ceea ce-i nelinişti mai mult pe cei care îl urmau. Aşteptau. Emoţia le tăia respiraţia. Vor fi oare siliţi să pornească înapoi, spre vârful muntelui Maunganamu?

Dar John, văzând că zgomotul nu se mai repetă, reluă urcuşul pe drumul îngust al coamei.

În curând, prin întuneric, începu să fie zărită pădurea. Din câţiva paşi ajunseră la ea şi fugarii se îngrămădiră sub frunzişul des al arborilor.

Capitolul XVI

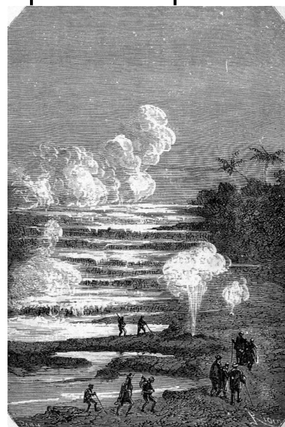
ÎNTRE DOUĂ FOCURI

Întunericul nopţii le uşura fuga. Trebuiau să profite din plin de aceasta spre a părăsi cât mai repede blestematele meleaguri ale lacului Taupo. Paganel luă conducerea trupei şi minunatul său instinct de călător folosi şi de astă dată în timpul grelei rătăciri prin munţi. Se mişca cu o surprinzătoare uşurinţă prin întuneric, alegând fără să stea la îndoială cărări ce de-abia se puteau distinge, menţinând o direcţie constantă de la care nu se abătea. Nyctalopia sa îl ajuta foarte mult, putând să deosebească, cu ochii săi de pisică, în bezna adâncă, cele mai mici obiecte.

Timp de trei ore merseră fără să se oprească pe pantele alungite ale versantului răsăritean. Paganel ocoli puţin spre sud-est, pentru a ajunge la strimta trecătoare dintre Kaimanawa şi Wahiti-Ranges, pe unde şerpuieşte drumul de la Auckland spre golful Haukes. Această strâmtoare odată trecută, avea de gând să se abată din drum şi, adăpostiţi de crestele înalte, să meargă spre coastă, prin regiunile nelocuite ale ţinutului.

Spre ora nouă dimineaţa străbătuseră douăsprezece mile în douăsprezece ore. Nici nu se putea cere mai mult curajoaselor femei. Dealtfel, locul părea potrivit pentru un popas. Fugarii ajunseseră la defileul care desparte cele două lanţuri de munţi. Drumul Overland-ului rămânea la dreapta şi apuca spre sud. Paganel, cu harta în mână, făcu o cotitură spre nord-est şi, la ora zece, mica trupă ajunse la un fel de întăritură abruptă, formată de o ieşitură a muntelui.

Aici îşi scoaseră merindele din saci şi mâncară. Mary Grant şi maiorul, pe care ferigile sălbatice nu prea îl încântaseră până atunci, le înghiţiră acum cu poftă. Popasul se prelungi până la ora două după-amiază. Apoi reluară drumul spre est şi seara se opriră la opt mile departe de munţi. Înnoptară sub cerul liber.

A doua zi, drumul prezentă greutăţi destul de serioase. Trebuiră să străbată un ţinut cu lacuri vulcanice, gheizere, solfatari, care se întindeau la răsărit de Wahiti-Ranges. Privirea le fu încântată, însă picioarele le erau foarte obosite; totuşi priveliştile erau feerice în varietatea lor.

Pe suprafaţa acestui vast ţinut de douăzeci de mile pătrate, dezlănţuirea forţelor subterane se producea sub toate formele. Din crân- gurile de arbori de ceai ţâşneau izvoare sărate de o stranie limpezime. Răspândeau un puternic miros de pulbere arsă şi lăsau pe pământ un reziduu alb, ca o zăpadă strălucitoare. Apele lor limpezi erau încălzite până la fierbere, în timp ce, alături de ele, alte izvoare erau reci ca gheaţa. Pe malurile acestora din urmă creşteau ferigi gigantice asemănătoare cu ale vegetaţiei siluriene.

Din toate părţile, pânze de ape, amestecate cu vapori, ţâşneau din pământ, aidoma jocurilor de apă dintr-un parc;

unele continui, altele intermitente, ca şi cum ar fi fost manevrate de cine ştie ce Pluton capricios. Formau un fel de amfiteatru, în terase naturale suprapuse, asemănătoare bazinelor moderne; apele lor, învăluite de coloane de fum alb şi revărsându-se peste treptele acelor scări gigantice, se amestecau şi aprovizionau lacuri întregi cu cascadele lor clocotitoare. Mai departe, acestor izvoare calde şi gheizere tumultuoase le urmau solfatarii. Terenul părea acoperit de băşici mari. Erau cratere pe jumătate stinse, străbătute de numeroase crăpături prin care scăpau felurite gaze. Atmosfera era încărcată de mirosul pişcător şi neplăcut al acizilor sulfuroşi. Sulful acoperea solul formând cruste şi sedimente cristaline. Secole de-a rândul se strânseseră acolo incalculabile bogăţii nefolositoare. Din acest ţinut al Noii Zeelande se va aproviziona poate industria, când depozitele din Sicilia vor fi secate.

Se înţelege uşor câtă oboseală au îndurat călătorii traversând aceste regiuni pline de obstacole. Era greu de găsit un loc pentru popas şi puşca vânătorilor nu întâlnea nici o pasăre demnă de a fi jumulită de mâinile lui Olbinett. Astfel încât, de cele mai multe ori, trebuiau să se mulţumească cu ferigi şi gulii, alimente ce nu le puteau reface forţele sleite. Fiecare dorea să se termine cât mai repede cu pământurile acestea sterpe şi pustii.

Totuşi, pentru a ocoli acest ţinut atât de inaccesibil, le trebui nu mai puţin de patru zile. Abia la 23 februarie, la cincizeci de mile de Maunganamu, călătorii putură să facă un popas la poalele unui munte, care pe harta lui Paganel nu purta nici un nume. Câmpiile de arbuşti se întindeau cât vedeai cu ochii, şi la orizont reapărură marile păduri.

Era un semn încurajator, cu condiţia, totuşi, ca aceste regiuni bune de locuit să nu fie prea populate! Până aici, călătorii nu întâlniseră nici urmă de indigeni.

În acea zi, Mac Nabbs şi Robert împuşcară trei kiwi care stătură cu cinste pe masa taberei, dar nu prea mult timp, căci în câteva clipe fură devorate. Apoi, la desert, între cartofii şi guliile dulci, Paganel făcu o propunere care fu acceptată cu entuziasm.

Propunerea sa fu de a da numele lui Glenarvan acestui munte care se înălţa printre nori, la trei mii de picioare. Totodată, însemnă cu grijă pe hartă numele lordului scoţian.

Este inutil a mai povesti toate întâmplările monotone şi

lipsite de importanţă, care se mai petrecură în restul călătoriei. Două sau trei fapte de oarecare însemnătate mai avură totuşi loc în timpul traversării insulei, până la coasta Pacificului.

În timpul zilei mergeau prin păduri şi câmpii. John stabilea direcţia, orientându-se după soare şi stele. Din fericire, erau scutiţi de călduri prea mari şi de ploi. Totuşi, oboseala din ce în ce mai simţită întârzia pe călătorii atât de greu încercaţi. Abia aşteptau să ajungă la misionari. Mai discutau, mai vorbeau între ei, dar fără prea multă putere. Mica trupă se împărţise în grupuri.

Glenarvan mergea mai mult singur, unica-i preocupare fiind Duncan-ul şi echipajul său. Se gândea numai la marinarii săi masacraţi, uitând de pericolele care îi ameninţau încă până la Auckland. Gândul acesta înfiorător nu-l mai părăsea.

De Harry Grant nimeni nu mai vorbea. La ce bun să mai vorbească, dacă nu puteau să încerce nimic pentru salvarea lui? Dacă acest nume era câteodată pomenit, aceasta se întâmpla în convorbirile dintre Mary Grant şi John Mangles.

John nu-i mai amintise fetei cuvintele pronunţate în noaptea când îşi aşteptau moartea. Delicateţea lui sufletească îl împiedica să ia în considerare ceea ce spusese într-o clipă de supremă deznădejde.

Când vorbeau despre Harry Grant, John mai făcea încă planuri pentru viitoare cercetări. Spunea fetei că lordul Glenarvan va relua desigur mai târziu această încercare eşuată. Pleca de la faptul că autenticitatea documentului nu putea fi pusă la îndoială şi, deci, Harry Grant se găsea cu siguranţă undeva. Aşadar, chiar dacă ar fi trebuit să răscolească lumea întreagă pentru asta, căpitanul Grant va fi regăsit. Mary, convinsă de aceste cuvinte, se simţea unită cu John în aceleaşi gânduri şi îşi făureau aceleaşi nădejdi. Câteodată lua parte la discuţiile lor şi lady Helena. Ea nu-şi făcea însă prea multe iluzii, dar se păzea să-i trezească pe aceşti tineri la trista realitate, în acest timp, Mac Nabbs, Robert, Wilson şi Mulrady vânau fără să se îndepărteze prea mult. Paganel, înveşmântat mereu cu mantia sa de phormium, stătea deoparte, tăcut şi gânditor.

Şi, totuşi, trebuie spus că, în ciuda unei legi a naturii care face ca în mijlocul încercărilor grele, pericolelor şi lipsurilor chiar şi cele mai trainice prietenii să se destrame, totuşi aceşti tovarăşi de nenorocire rămaseră uniţi, gata să moară unul

pentru altul.

La 25 februarie, drumul fu barat de un râu care, după harta lui Paganel, trebuia să fie Waikari. Putură să-l treacă prin vad.

În timpul celor două zile care urmară, întinderi pline de tufişuri se desfăşurară fără întrerupere. Jumătate din distanţa care desparte lacul Taupo de coastă fusese străbătută cu mari eforturi, dar fără nici o întâlnire neplăcută.

Începură acum să apară păduri nesfârşite, care aminteau de pădurile australiene. Aici însă „kaurii" înlocuiau eucaliptul. Cu toate că avuseseră de atâtea ori prilejul să se mire, în cele patru luni de când călătoreau, Glenarvan şi însoţitorii săi se minunară încă o dată la vederea acestor pini gigantici, demni rivali ai cedrilor din Liban şi ai arborilor „mammouth trees" din California. Aceşti kauri sau, în limbajul botaniştilor, „abietacee damarine", măsurau o sută de picioare până la locul de unde începeau să se desprindă ramurile. Creşteau în grupuri izolate şi îşi întindeau în aer umbrelele lor de frunziş verde.

Unii din aceşti pini, tineri încă, în vârstă abia de o sută de ani, semănau cu brazii roşii ai regiunilor europene şi aveau o coroană întunecată, terminată cu un con ascuţit. Cei mai bătrâni însă, având cinci sau şase secole vechime, formau imense întinderi de verdeaţă. Patriarhii aceştia ai pădurilor zeelandeze ajungeau până la cincizeci de picioare în circumferinţă şi, cu braţele întinse şi unite, toţi călătorii noştri nu le-ar fi putut cuprinde trunchiul.

Mica trupă călători timp de trei zile pe sub bolţile acestea vaste, pe un pământ argilos, pe care nici un picior de om nu trecuse încă. Se putea vedea bine asta după cantităţile de gumă răşinoasă strânsă în unele locuri, cantităţi ce ar fi ajuns, ani întregi, exportului indigen.

Vânătorii găsiră stoluri numeroase de kiwi, atât de rare în ţinuturile locuite de indigeni. Păsările acestea curioase, vânate de câinii zeelandezi, se refugiaseră în pădurile de nepătruns. Pentru prânzurile călătorilor, ele constituiră o hrană îmbelşugată şi hrănitoare.

Se întâmplă odată ca Paganel să zărească în depărtare, într-un desiş, o pereche de păsări gigantice. La vederea lor, instinctul său de naturalist se trezi. Îşi chemă prietenii şi, cu toată oboseala, maiorul, Robert şi cu el porniră pe urmele

acestora.

Se înţelege lesne curiozitatea arzătoare a geografului când recunoscu sau crezu că recunoaşte aceste păsări drept „moas”, aparţinând speciei „dinormis”, pe care unii savanţi le socotesc varietăţi dispărute. Or, întâlnirea confirma părerea domnului Hochstetter şi a altor călători care susţineau, dimpotrivă, existenţa acestor uriaşi fără aripi în Noua Zeelandă.

Moas-ii aceştia, urmăriţi de Paganel, contemporani speciei megaterium şi pterodactililor, aveau cam optsprezece picioare înălţime. Erau un fel de struţi extrem de mari şi foarte fricoşi, căci fugeau cu o viteză extraordinară. Nici glonţul nu-i putu ajunge. După câteva minute de vânătoare dispărură printre arbori şi vânătorii regretară gloanţele şi timpul pierdut.

În seara de 1 martie, Glenarvan şi însoţitorii săi părăsiră în sfârşit imensa pădure de kauri şi poposiră la poalele muntelui Ikirangi, al cărui vârf se ridica spre cer până la o înălţime de cinci sute de picioare.

Străbătuseră aproape o sută de mile de la Maunganamu şi coasta era încă la treizeci de mile depărtare. John Mangles nădăjduise să facă traversarea în zece zile, dar atunci nu cunoştea ce greutăţi vor avea de întâmpinat în această regiune.

Într-adevăr, ocolurile, obstacolele, greutăţile de orientare prelungiseră drumul cu încă o cincime şi nenorociţii călători, ajunşi la muntele Ikirangi, se simţeau complet istoviţi.

Mai aveau nevoie de încă două zile bune de mers pentru a ajunge la coastă; acum erau însă din nou într-un ţinut străbătut de băştinaşi.

Totuşi, fiecare îşi stăpâni oboseala şi a doua zi mica trupă porni dis-de-dimineaţă.

Între muntele Ikirangi, care fu lăsat la dreapta, şi muntele Hardy, al cărui pisc se înălţa la stânga, la o înălţime de trei mii şapte sute de picioare, călătoria deveni şi mai grea. Aici, pe o lungime de zece mile, era o câmpie acoperită de „supplejacks”, adică nişte liane flexibile, numite pe drept cuvânt „liane înăbuşitoare”. La fiecare pas, braţele şi picioarele se încurcau şi ele şi ca nişte adevăraţi şerpi înfăşurau corpul cu ramurile lor încolăcite. Timp de două zile trebuiră să înainteze cu securea în mână, luptând împotriva acestei hidre cu o mie de capete, plantă supărătoare şi încăpăţânată, pe care Paganel ar fi clasat-o printre zoofite.

Prin aceste locuri vânătoarea deveni imposibilă. Vânătorii nu-şi putură aduce tributul lor obişnuit. Proviziile erau pe sfârşite şi nu mai puteau fi reâmprospătate; apa lipsea, mica trupă neputându-şi potoli nici măcar setea pe care oboseala o făcea şi mai mare.

Suferinţele lui Glenarvan şi ale tovarăşilor săi deveniră groaznice. Pentru prima oară, tăria şi curajul erau pe punctul de a-i părăsi.

În sfârşit, mai mult târându-se decât mergând, trupuri mânate numai de instinctul conservării, instinct ce supravieţuieşte oricărui alt sentiment, atinseră capul Lottin, pe malul Pacificului.

Acolo găsiră colibe părăsite, ruinele unui sat distrus recent de război şi nişte plante sălbatice. Pretutindeni urme de jaf şi incendiu. Şi tot acolo soarta le rezervă nenorocoşilor călători o nouă şi teribilă încercare.

Rătăceau de-a lungul ţinutului când, cam la o milă depărtare, apăru un detaşament de indigeni care se îndreptau spre ei, agitându-şi armele. Glenarvan nu mai avea unde fugi şi, adunându-şi ultimele puteri, se pregătea să ia măsuri de apărare, când John Mangles strigă:

— O barcă! O barcă!

Într-adevăr, la douăzeci de paşi, o pirogă cu şase lopeţi era trasă la ţărm. Într-o clipă, o împinseră pe apă şi se suiră în ea părăsind malul ce devenise periculos. John Mangles, Mac Nabbs, Wilson şi Mulrady apucară lopeţile, Glenarvan se aşeză la cârmă. Cele două femei, Olbinett şi Robert se aşezară lângă el.

În zece minute piroga fu la un sfert de milă în larg. Marea era liniştită. Fugarii păstrau o tăcere adâncă.

John, care nu voia să se depărteze prea mult în larg, se pregătea tocmai să dea ordinul să se meargă de-a lungul coastei, când deodată se opri cu lopata în mână.

Zărise trei pirogi care porniseră de la capul Lottin, cu intenţia vădită de a-i ataca.

— În larg! în larg! strigă el. Mai degrabă să pierim în valuri!

Piroga lor, mânată de cele patru lopeţi, porni din nou spre larg.

Timp de o jumătate de oră îşi putu menţine distanţa de

inamic, dar nefericiţii, sflrşiţi de oboseală, vâsleau din ce în ce mai încet şi celelalte pirogi se apropiau tot mai mult. Nu-i mai despărţeau decât două mile. Atacul indigenilor nu mai putea fi evitat; dealtfel, aceştia, înarmaţi cu puşti, se pregăteau să deschidă focul.

Glenarvan, în picioare, la pupa bărcii, căuta la orizont vreo scăpare neaşteptată. Ce aştepta? Ce dorea? Avea oare vreo presimţire?

Deodată, cu privirea înflăcărată, întinse mâna spre un punct în spaţiu.

— O corabie, prieteni, o corabie! Vâsliţi, vâsliţi cu putere!

Nici unul dintre cei patru vâslaşi nu se întoarse să privească vasul- apărut pe neaşteptate, căci nu trebuia pierdută nici o lovitură de vâstă. Numai Paganel, ridicându-se, îşi îndreptă ocheanul către punctul arătat.

— Da, zise el, un vas! Un vas cu aburi! Vine spre noi cu toată viteza! Curaj, prieteni!

Fugarii, recăpătându-şi nădejdea, cu puterile sporite, îşi păstrară distanţa încă o jumătate de oră, vâslind cu repeziciune. Vasul devenea din ce în ce mai vizibil. I se puteau distinge cele două catarge cu pânzele neridicate şi norul de fum negru. Glenarvan, lăsând cârma lui Robert, apucă luneta geografului, nepierzând nici una din mişcările vasului.

John Mangles şi tovarăşii săi, văzând ochii lordului umbrindu-se, faţa îngălbenindu-i-se şi luneta căzându-i din mâini, rămaseră uimiţi. Un singur cuvânt le fu de ajuns pentru a le explica această desperare.

— Duncan, strigă Glenarvan, Duncan şi ocnaşii!

— Duncan! strigă John, lăsând lopeţile şi ridicându-se.

— Da! Moarte din amândouă părţile! murmură Glenarvan, zdrobit de atâtea întâmplări nenorocite.

Într-adevăr, era iahtul cu echipajul său de bandiţi. Maiorul nu-şi putu opri un blestem asupra Cerului. Era prea mult!

În acest timp, piroga plutea în voia ei. Încotro s-o mai îndrepţi? Unde să fugi? Ce să alegi între sălbatici şi bandiţi?

De pe barca cea mai apropiată a indigenilor veni un glonţ şi lovi lopata lui Wilson. Piroga se apropia tot mai mult de Duncan.

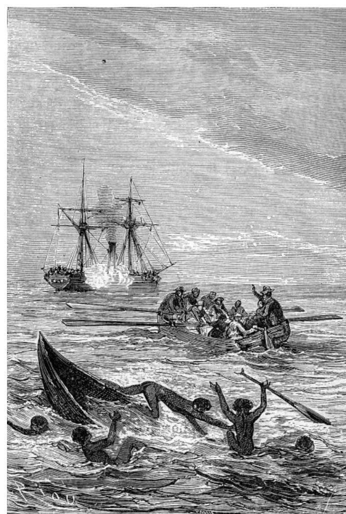
Iahtul înainta cu toată viteza motoarelor şi nu mai era decât la o jumătate de milă depărtare. Cu toate posibilităţile de

scăpare tăiate, John Mangles nu mai ştiu cum să manevreze şi în ce direcţie să fugă.

Indigenii deschiseră un foc în baraj rulant şi gloanţele cădeau acum ca ploaia în jurul pirogei. În acel moment, o puternică bubuitură se auzi şi un obuz tras de pe iaht trecu peste capetele fugarilor. Aceştia, prinşi între două focuri, rămaseră nemişcaţi între Duncan şi bărcile indigenilor.

John Mangles, nebun de desperare, apucă securea. Voia să-şi scufunde barca, pentru a se îneca împreună cu însoţitorii săi, când un strigăt al lui Robert îl opri.

— Tom Austin! Tom Austin! strigă băiatul. Este pe bord! Îl văd! Ne-a recunoscut! Îşi flutură chipiul!

John Mangles rămase cu securea în mână.

Un al doilea proiectil şuieră deasupra capetelor lor şi sfarâmă în două pe cea mai apropiată din cele trei pirogi, în timp ce un „ura” izbucnea de pe bordul Duncan-ului.

Indigenii, înspăimântaţi, fugeau acum către ţărm.

— Ajutor! Ajutor, Tom! strigă John Mangles cu voce puternică.

Câteva clipe după aceea, cei zece fugari, fără a şti, fără a-şi da seama cum, erau cu toţii din nou în siguranţă pe bordul Duncan-ului.

Capitolul XVII

DE CE DUNCAN PLUTEA PE COASTA DE EST A NOII ZEELANDE

Nu se pot găsi cuvinte pentru a reda ceea ce au simţit Glenarvan şi prietenii săi, când auziră din nou cântecele din vechea Scoţie. În clipa când au pus piciorul pe puntea Duncan-ului, cimpoierul, suflând din toată inima, intonă „pibroch”-ul naţional al familiei din Malcolm şi urale puternice salutară întoarcerea laird-ului[1] scoţian pe bordul iahtului său.

Glenarvan, John Mangles, Paganel, Robert şi chiar maiorul se îmbrăţişau cu toţii plângând de bucurie. Geograful înnebunise de-a binelea; sărea în sus şi ameninţa cu ocheanul pirogile maorilor, care fugeau spre mal.

Dar văzând starea în care se găseau Glenarvan şi însoţitorii săi, cu hainele sfişiate, cu feţele supte arătând groaznicele suferinţe prin care trecuseră, echipajul iahtului îşi întrerupse manifestaţiile. Nenorociţii arătau ca nişte fantome şi nu ca acei călători ce plecaseră cu trei luni înainte plini de speranţe, voinici şi bine echipaţi, pe urmele naufragiaţilor. Întâmplarea, numai întâmplarea îi readucea pe vasul pe care nu se mai aşteptau să-l revadă! Dar în ce tristă stare de slăbiciune şi epuizare!

Înainte însă de a se gândi la oboseală şi la foame, Glenarvan îl întrebă pe Tom Austin cărui fapt se datoreşte prezenţa Duncan-ului prin aceste meleaguri.

Cum de se găsea Duncan pe coasta răsăriteană a Noii Zeelande? Cum de nu mai era în mâinile lui Ben Joyce? Prin ce întâmplare ajunsese în calea fugarilor?

„Cum?” „De ce?” „în ce fel?” Aşa începeau toate întrebările care se îndreptau din toate părţile asupra lui Tom Austin. Bătrânul marinar nu mai ştia la cine să ia seama. Se hotărî deci să nu-l asculte decât pe lordul Glenarvan şi să-i răspundă numai lui.

— Dar ocnaşii? întrebă Glenarvan. Ce-aţi făcut cu ocnaşii?

[1] Lord, în dialectul scoţian.

— Ocnaşii? răspunse Tom Austin, cu tonul unui om care nu înţelege nimic.

— Da! Ticăloşii care au atacat iahtul.

— Care iaht? răspunse Tom Austin. Duncan-ul?

— Desigur, Tom! Duncan-ul. Dar Ben Joyce care a venit pe bord?

— Nu-l cunosc pe acest Ben Joyce şi nu l-am văzut niciodată, spuse Austin.

— Niciodată! strigă Glenarvan, uimit de răspunsurile bătrânului marinar. Atunci, ai putea să-mi spui, Tom, pentru ce Duncan se află acum pe lângă coastele Noii Zeelande?

Dacă Glenarvan, Olbinett, Mulrady şi Wilson nu înţelegeau deloc mirarea bătrânului marinar, în schimb rămaseră ca trăsniţi când Tom răspunse cu voce calmă:

— Duncan pluteşte aici din ordinul domniei-voastre.

— Din ordinul meu? strigă Glenarvan.

— Da, milord. N-am făcut decât să mă conformez instrucţiunilor cuprinse în scrisoarea dumneavoastră din 14 ianuarie.

— Scrisoarea mea! Scrisoarea mea! strigă Glenarvan.

Cei zece călători îl înconjuraseră pe Tom, uitându-se uimiţi la el. Aşadar, scrisoarea din Snowy ajunsese la Duncan!

— Haide, răspunse Glenarvan, explică-ne. Îmi pare că visez. Ai primit o scrisoare, Tom?

— Da, o scrisoare milord.

— La Melbourne?

— La Melbourne, tocmai când isprăveam de reparat stricăciunile iahtului.

— Şi scrisoarea?

— Nu era scrisă de mâna dumneavoastră, dar era semnată de dumneavoastră, milord.

— Aşa este. Scrisoarea ţi-a fost adusă de un ocnaş numit Ben Joyce.

— Nu, de un marinar cu numele de Ayrton, de pe Britannia.

— Da! Ayrton şi Ben Joyce sunt unul şi acelaşi individ. Şi ce spunea scrisoarea?

— Conţinea ordinul de a pleca fără întârziere din Melbourne şi a veni pe ţărmurile răsăritene ale...

— Ale Australiei! strigă Glenarvan cu o înflăcărare care

descumpăni pe bătrânul marinar.

— Australiei? repetă Tom, deschizând ochii mari. Nu! Ale Noii Zeelande!

— Ale Australiei, Tom! Ale Australiei! răspunseră în cor însoţitorii lui Glenarvan.

Austin rămase ca trăsnit. Glenarvan îi vorbea cu atâta siguranţă, încât crezu că se înşelase citind scrisoarea. El, marinar destoinic, să fi comis o asemenea greşeală? Roşi şi se tulbură.

— Nu-i nimic, Tom, spuse lady Helena, providenţa ne-a ajutat!

— Nu, milady, iertaţi-mă, reluă Tom, nu! Nu este posibil! Nu m-am înşelat. Ayrton a citit ca şi mine scrisoarea. El, din contra, voia să mă duc pe coasta australiană.

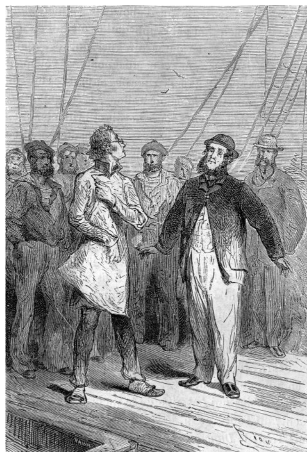
— Ayrton? strigă Glenarvan.

— Chiar el! Susţinea că este o greşeală, că dumneavoastră îmi daţi întâlnire în golful Twofold!

— Ai scrisoarea, Tom? întrebă maiorul, nespus de intrigat.

— Da, domnule Mac Nabbs, răspunse Austin. Mă duc s-o caut.

Austin alergă în cabina sa. Timp de un minut, până ce intrase Tom, toţi tăceau şi se priveau, afară de maior care, uitându-se fix la Paganel, spuse încrucişând braţele:

— Ei bine, Paganel, asta ar fi prea de tot!

— Ce? făcu geograful, care, cu spatele încovoiat şi cu ochelarii pe frunte, semăna cu un mare semn de întrebare.

Austin reveni, ţinând în mână scrisoarea scrisă de Paganel şi semnată de Glenarvan.

— Citiţi, milord, spuse bătrânul marinar.

Glenarvan luă scrisoarea şi citi:

„Ordin către Tom Austin de a ieşi fără întârziere în larg şi a conduce Duncan-ul la 37° latitudine pe coasta răsăriteană a Noii Zeelande!...”

— Noua Zeelandă, spuse Paganel, sărind în sus. Şi luînd scrisoarea din mâinile lui Glenarvan, îşi frecă ochii, îşi potrivi ochelarii şi citi şi el scrisoarea: Noua Zeelandă, spuse el încă o

dată cu un accent imposibil de redat, în timp ce scrisoarea îi scăpă din mână.

În acea clipă simţi cum o mână se lasă pe umărul lui. Întorcându-se, se trezi faţă în faţă cu maiorul.

— Dragul meu Paganel, spuse el cu aer grav, tot e bine că n-ai trimis Duncan-ul în Cochinchina!

Această glumă îl dădu gata pe bietul geograf. Un hohot de râs homeric zgudui întregul echipaj. Paganel, ca nebun, alerga încoace şi încolo, smulgându-şi părul. Nu mai ştia ce face şi nici ce-ar fi vrut să facă. Coborî maşinal pe scara dunetei. Se plimbă bălăbănindu-se pe punte, fără nici o ţintă, apoi se urcă spre prova. Acolo, împiedicându-se într-o grămadă de funii, căzu, iar mâinile, la întâmplare, i se agăţară de o coardă.

Deodată se auzi o groaznică detunătură; tunul aşezat pe puntea dinainte se descărcase, aruncând o ploaie de schije asupra valurilor liniştite. Neîndemânaticul Paganel se agăţase de funia tunului gata încărcat şi trăsese cocoşul tunului. Geograful fu răsturnat pe scara punţii şi dispăru prin uşă.

După surpriza produsă de detunătură urmă un strigăt de spaimă.

Crezură că s-a întâmplat o nenorocire. Zece marinari coborâră şi-l aduseră pe Paganel.

Geograful nu mai vorbea.

Fu transportat pe dunetă. Tovarăşii bravului francez erau desperaţi. Maiorul, care putea fi şi medic la nevoie, se pregătea să-l dezbrace pe nefericitul Paganel pentru a-i îngriji rănile; dar abia pusese mâna pe muribund, când acesta sări în sus ca şi cum ar fi fost curentat de o bobină electrică.

— Nu vreau! Nu vreau! strigă el şi, adunându-şi veşmintele pe corpul său slab, îşi încheie nasturii cu o grabă ciudată.

— Dar, Paganel... spuse maiorul.

— Nu, îţi spun!

— Trebuie să cercetăm...

— Nu vei cerceta!

— Poate că ţi-ai rupt ceva... răspunse Mac Nabbs.

— Da, răspunse Paganel, dar ceea ce e rupt va fi reparat de tâmplar.

— Ce anume?

— Pontilul din cabina echipajului pe care l-am rupt căzând

pe el.

La răspunsul acesta, toţi izbucniră şi mai tare în râs. Răspunsul îi liniştise pe prietenii bravului Paganel, care ieşise teafăr din păţania sa cu tunul.

„În orice caz, gândi maiorul, iată un geograf care-i suspect de ruşinos”.

Între timp, Paganel, care-şi revenise din emoţiile prin care trecuse, trebui să mai răspundă la o întrebare, pe care nu o putea ocoli.

— Acum, Paganel, spuse Glenarvan, răspunde sincer. Recunosc că zăpăceala dumitale ne-a salvat. Desigur, fără dumneata, Duncan ar fi căzut în mâinile ocnaşilor; fără dumneata am fi fost din nou capturaţi de maori! Dar, pentru Dumnezeu, spune-mi, prin ce bizară asociaţie de idei, prin ce rătăcire a spiritului ai fost condus să scrii Noua Zeelandă în loc de Australia?

— Pe legea mea! strigă Paganel. Poate... În acea clipă însă, privind înspre Robert şi Mary Grant, se opri dintr-o dată şi răspunse: Ce vrei, dragul meu Glenarvan, sunt un nebun, un uituc, o fiinţă care nu se poate lecui şi voi muri desigur în pielea unui om distrat...

— Numai să nu fii jupuit, adăugă maiorul.

— Să fiu jupuit? strigă furios geograful. Asta vrea să fie o aluzie?

— Ce aluzie, Paganel? întrebă Mac Nabbs, cu vocea sa liniştită.

Incidentul se termină aici. Taina prin care Duncan se afla în acest loc fusese lămurită şi călătorii, scăpaţi ca prin minune, nu se mai gândeau decât să intre în cabinele lor şi apoi să mănânce.

După aceea, lăsând pe lady Helena, Mary Grant, maiorul, Paganel şi Robert să se retragă în cabine, Glenarvan şi John Mangles îl reţinură pe Tom Austin ca să-l mai întrebe:

— Acum, bătrâne Tom, spuse Glenarvan, răspunde-mi: să porneşti spre coastele Noii Zeelande nu ţi s-a părut un ordin ciudat?

— Da, milord, răspunse Austin, am fost foarte mirat, dar cum nu am obiceiul să discut ordinele primite, m-am conformat. Puteam să fac altfel? Dacă n-aş fi urmat întocmai instrucţiunile dumneavoastră şi s-ar fi întâmplat o catastrofă, n-aş fi fost eu

vinovat? Dumneata ai fi făcut altfel, domnule căpitan?

— Nu, Tom, răspunse John Mangles.

— Dar ce credeai despre acest ordin? întrebă Glenarvan.

— Credeam, milord, că în interesul lui Harry Grant trebuia să merg acolo unde mi-aţi spus să mă duc. M-am gândit că vreo corabie trebuia să vă transporte în Noua Zeelandă şi că eu trebuia să vă aştept pe coasta de est a insulei. Dealtfel, plecând din Melbourne, am ţinut secretă destinaţia şi echipajul nu a cunoscut-o decât în larg, când pământul Australiei dispăruse de sub ochii noştri. Atunci, însă, s-a petrecut la bord un incident care mi-a dat de gândit.

— Ce vrei să spui, Tom? întrebă Glenarvan.

— Vreau să spun, răspunse Tom Austin, că a doua zi, când maistrul Ayrton află destinaţia Duncan-ului...

— Ayrton! Este deci pe bord! strigă Glenarvan.

— Da, milord.

— Ayrton aici! repetă Glenarvan, privindu-l pe John Mangles.

Într-o clipă, cu iuţeala fulgerului, toată purtarea lui Ayrton, trădarea sa îndelung pregătită, rănirea lui Glenarvan, încercarea de a-l asasina pe Mulrady, mizeriile suferite de expediţia oprită în mlaştinile de la Snowy, tot trecutul acestui bandit apăru în faţa ochilor celor doi oameni. Şi acum, printr-un ciudat concurs de împrejurări, ocnaşul se află în mâna lor.

— Unde este? întrebă repede Glenarvan.

— Într-o cabină de la prova corăbiei, bine păzit, răspunse Tom Austin.

— Pentru ce a fost închis?

— Pentru că atunci când a văzut că iahtul se îndreaptă spre Noua Zeelandă, s-a înfuriat şi a căutat să mă silească să schimb direcţia vasului. M-a ameninţat şi a căutat să îndemne oamenii la revoltă. Am înţeles că este un individ periculos şi a trebuit să iau măsuri împotriva lui.

— Şi de atunci?

— De atunci a stat în cabină, fără să încerce să iasă.

— Bine, Tom.

În acel moment, Glenarvan şi John Mangles fură chemaţi de pe dunetă. Dejunul de care aveau atâta nevoie era pregătit. Luară loc la masa din careu şi nu mai vorbiră despre Ayrton.

Dar după ce terminară masa, comesenii refăcuţi şi întăriţi

se adunară din nou pe punte. Glenarvan le aduse la cunoştinţă prezenţa maistrului pe bord. În acelaşi timp îi anunţă că are intenţia să-l aducă în faţa lor.

— Aş putea să nu asist la acest interogatoriu? întrebă lady Helena. Îţi mărturisesc, dragul meu Eduard, că vederea acestui bandit mi-ar fi grozav de neplăcută..

— Este o confruntare, Helena, răspunse lordul Glenarvan. Te rog să rămâi. Trebuie ca Ben Joyce să se vadă faţă în faţă cu toate victimele sale.

Lady Helena se supuse acestui argument. Împreună cu Mary Grant luă loc lângă lordul Glenarvan. În jurul lui se strânseră de asemenea maiorul, Paganel, John Mangles, Wilson, Mulrady, Olbinett, toţi cei care suferiseră atât prin trădarea ocnaşului. Echipajul iahtului, care încă nu înţelegea gravitatea acestei scene, păstra o tăcere desăvârşită.

— Aduceţi-l pe Ayrton, spuse Glenarvan.

Capitolul XVIII

AYRTON, SAU BEN JOYCE?

Ayrton apăru. Traversă puntea cu un pas sigur şi urcă scara dunetei. Avea ochii întunecaţi, fălcile încleştate, iar pumnii i se strângeau convulsiv. Înfăţişarea sa nu denota nici îngâmfare, nici umilinţă. Când ajunse în faţa lordului Glenarvan, îşi încrucişă braţele mut şi calm, aşteptând să fie întrebat.

— Ayrton, spuse Glenarvan, iată-ne, şi dumneata, şi noi, pe acest vas pe care voiai să-l dai pradă ocnaşilor lui Ben Joyce.

La aceste cuvinte, buzele maistrului tremurară uşor. O slabă roşeaţă colora obrazul său nemişcat. Nu era roşeaţa remuşcării, ci ciuda insuccesului. Pe acest iaht pe care voise să-l comande ca stăpân era acum prizonier şi soarta sa va fi hotărâtă peste câteva clipe.

Totuşi nu răspunse. Glenarvan aşteptă cu răbdare, dar Ayrton păstra o tăcere completă.

— Vorbeşte, Ayrton, ce ai de spus? reluă Glenarvan.

Ayrton se codi; fruntea i şe încreţi adânc, apoi rosti calm:

— Nu am nimic de spus, milord. Am tăcut prostia de a mă lăsa prins. Acum faceţi ce veţi vrea cu mine.

După aceste cuvinte, maistrul îşi îndreptă privirile spre coasta care se întindea spre vest şi se prefăcu indiferent la cele ce se petreceau în jurul său. Văzându-l, l-ai fi crezut cu totul străin de situaţia grea în care se afla. Dar Glenarvan hotărâse să fie răbdător. Un interes puternic îl împingea să cunoască amănunte din viaţa atât de plină de taine a lui Ayrton, mai ales tot ce era în legătură cu Harry Grant şi cu Britannia. Îşi reluă deci interogatoriul, vorbind cu multă blândeţe şi impunându-şi un calm desăvârşit, deşi inima-i bătea tare, plină de mânie.

— Cred, Ayrton, spuse el, că nu vei refuza să răspunzi anumitor întrebări pe care doresc să ţi le pun. Şi, mai întâi, cum trebuie să te numesc, Ayrton, sau Ben Joyce? Dumneata eşti maistrul de pe Britannia?

Ayrton rămase nepăsător, privind ţărmul, surd la orice întrebare.

Glenarvan, ai cărui ochi se aprindeau, continuă să-l Întrebe:

— Vrei să-mi spui cum ai părăsit Britannia şi pentru ce eşti în Australia?

Aceeaşi tăcere, aceeaşi nepăsare.

— Ascultă-mă bine, Ayrton, răspunse Glenarvan. Ai tot interesul să vorbeşti. Dacă eşti sincer, se va ţine seamă de sinceritatea dumitale. Pentru ultima oară, vrei să răspunzi la întrebările mele?

Ayrton întoarse capul spre Glenarvan şi îl privi drept în ochi.

— Milord, spuse el, nu am la ce să răspund. Justiţia, nu eu, trebuie să aducă dovezi împotriva mea.

— De dovedit va fi uşor, răspunse Glenarvan.

— Uşor, milord? făcu Ayrton cu ton batjocoritor. Cred că vă înşelaţi. Chiar şi cel mai straşnic judecător din Temple-Bar ar fi încurcat cu mine! Cine ar putea să spună de ce am venit eu în Australia, când căpitanul Grant nu mai este, ca să poată spune? Cine va putea dovedi că eu sunt acel Ben Joyce, căutat de poliţie, când poliţia niciodată nu m-a avut în mână, iar tovarăşii meu sunt în libertate? Cine ar putea să mă acuze, în afară de dumneavoastră, nu de o crimă, ci măcar de o faptă urâtă? Cine

ar putea afirma că eu am vrut să mă fac stăpânul acestei corăbii şi s-o predau ocnaşilor? Nimeni, mă auziţi? Nimeni! Aveţi bănuieli, foarte bine, dar trebuiesc certitudini pentru a putea condamna un om, şi această certitudine vă lipseşte. Până la proba contrarie, eu sunt Ayrton, maistrul de pe Britannia.

Vorbind, Ayrton se însufleţea, dar curând reveni la nepăsarea ce o arătase mai înainte. Socotea că declaraţia sa pusese capăt interogatoriului, dar Glenarvan, reluînd discuţia, îi spuse:

— Ayrton, eu nu sunt un judecător care să te cerceteze. Asta nu este treaba mea. Este bine ca poziţia noastră, unul faţă de altul, să fie bine lămurită. Eu nu te întreb nimic care ţi-ar putea compromite situaţia. De asta se va ocupa justiţia. Dar dumneata ştii ţelul pe care îl urmăresc şi cu un singur cuvânt ai putea să mă pui pe urmele pe care le-am pierdut. Vrei să vorbeşti?

Ayrton dădu din cap, ca un om care este hotărât să tacă.

— Vrei să-mi spui unde este căpitanul Grant? întrebă Glenarvan.

— Nu, milord, răspunse Ayrton.

— Vrei să-mi spui unde a eşuat Britannia?

— Nici asta.

— Ayrton, răspunse Glenarvan cu un ton aproape rugător, vrei cel puţin, dacă ştii unde este Harry Grant, să o spui sărmanilor săi copii, care nu aşteaptă decât un singur cuvânt din partea dumitale?

Ayrton ezită. Faţa i se contractă, dar murmură cu vocea înceată:

— Nu pot, milord. Şi adăugă, ca şi cum i-ar fi fost ciudă de clipa sa de slăbiciune: Nu! Nu voi vorbi! Spânzuraţi-mă dacă vreţi!

— Să te spânzur? strigă Glenarvan, năpădit de o bruscă furie. Apoi, stăpânindu-se, răspunse grav: Ayrton, aici nu sunt nici judecători, nici călăi. La prima escală vei fi predat autorităţilor engleze.

— Asta cer şi eu! răspunse maistrul. Apoi se întoarse liniştit spre cabina care-i servea de închisoare. Doi marinari fură puşi la uşă să-i supravegheze cele mai mici mişcări. Martorii acestei scene se retraseră indignaţi şi deznădăjduiţi.

Glenarvan nu reuşise să afle nimic de la Ayrton. Ce-i mai

rămânea de făcut? Desigur, planul conceput la Eden, de a se înapoia în Europa, chiar dacă mai târziu vor relua încercarea nereuşită acum. Urmele Britanniei păreau pierdute definitiv, documentul nemaipretându-se la nici o interpretare, căci nici o altă ţară nu se mai găsea pe paralela 37. Duncan nu avea altceva de făcut decât să ia calea întoarsă.

După ce-şi consultă prietenii, Glenarvan discută chestiunea întoarcerii, în special cu John Mangles. John cercetă magaziile; provizia de cărbune putea să mai dureze cel mult cincisprezece zile. Era deci nevoie să se aprovizioneze cu combustibil la cea dintâi oprire.

John îi propuse lui Glenarvan să se îndrepte spre golful Talcahuano, unde Duncan se mai aprovizionase înainte de a începe călătoria în jurul lumii. Era un drum direct, mai mult, era situat chiar pe paralela 37. Suficient aprovizionat, iahtul se va îndrepta apoi spre sud, va ocoli Capul Horn şi va ajunge în Scoţia prin Atlantic.

Planul fu acceptat şi mecanicul primi ordin să dea presiune. Peste o jumătate de oră iahtul se îndrepta spre Talcahuano, pe un ocean într-adevăr „pacific”, aşa cum îi spune numele. La ora şase seara, ultimii munţi ai Noii Zeelande dispăreau la orizont, în ceaţă.

Începea deci călătoria de întoarcere. Tristă traversare pentru aceşti cercetători atât de curajoşi, ce se înapoiau acasă fără să-l aducă pe Harry Grant! Echipajul atât de bucuros şi încrezător la început arăta acum învins şi descurajat. Nici unul din aceşti bravi marinari nu se simţea emoţionat la gândul că-şi va revedea ţara, şi cu toţii ar mai fi înfruntat încă mult timp pericolele oceanului pentru a-l regăsi pe căpitanul Grant.

Uralelor cu care fusese primit Glenarvan la înapoierea sa pe bord le urmă în curând descurajarea. Nu mai aveau loc între pasageri convorbiri care altădată înveseleau călătoria. Fiecare se ţinea deoparte în singurătatea cabinei sale şi rareori mai apărea câte unul pe puntea Duncan-ului.

Paganel, omul care de obicei era oglinda cea mai fidelă a situaţiei de pe bord, veselă sau tristă, care dacă n-ar fi existat speranţa, desigur că ar fi inventat-o, rămânea şi el posomorit şi tăcut. Abia putea fi văzut. Vioiciunea sa franţuzească se schimbase în muţenie şi tristeţe. Părea chiar mai descurajat decât prietenii săi. Când Glenarvan vorbea de reînceperea

cercetărilor, Paganel clătina din cap ca un om care nu mai are nici o nădejde, care şi-a format definitiv convingerea asupra soartei naufragiaţilor de pe Britannia. Se vedea că îi socotea definitiv pierduţi.

Şi, totuşi, pe bord se afla un om care putea să spună un cuvânt despre această catastrofă, un om a cărui tăcere se prelungea. Era Ayrton. Nici o îndoială că mizerabilul ştia, dacă nu adevărul despre starea actuală a căpitanului, cel puţin locul naufragiului. Dar, desigur, dacă Grant ar fi fost regăsit, ar fi devenit martorul principal împotriva sa. Din această pricină marinarii erau nespus de revoltaţi împotriva lui şi ar fi dorit să-i facă de petrecanie.

Glenarvan reînnoi de câteva ori încercările pe lângă Ayrton. Promisiuni sau ameninţări, toate fură inutile. Încăpăţânarea lui era pe cât de mare, pe atât de neînţeleasă. Maiorul începu să creadă că acesta nu ştia nimic, părere dealtfel împărtăşită şi de geograf, care îşi avea ideile sale asupra soartei lui Harry Grant.

Dar dacă Ayrton nu ştia nimic, pentru ce nu o mărturisea?

Ce-ar fi putut să i se întâmple mai rău? Tăcerea sa mărea greutăţile elaborării unui nou plan. Se putea oare deduce prezenţa lui Harry Grant în Australia din întâlnirea maistrului în acest continent? Ayrton trebuia convins cu orice preţ să vorbească despre acest lucru.

Văzând insuccesul soţului ei, lady Helena voi să încerce, la rândul său, să lupte cu încăpăţânarea maistrului. Unde nu reuşise un bărbat prin stăruinţă, poate că va reuşi o femeie prin blândeţe. Nu povesteşte oare fabula despre uraganul care nu a reuşit să smulgă mantaua de pe umerii unui călător, în timp ce o mică rază de soare a reuşit de îndată? Glenarvan, cunoscând inteligenţa tinerei sale soţii, îi lăsă toată libertatea.

În acea zi, la 5 martie, Ayrton fu adus în apartamentul lady-ei Helena. Fu de faţă şi Mary Grant, căci influenţa tinerei fete putea fi mare, iar lady Helena nu voia să neglijeze nici un prilej favorabil.

Timp de o oră cele două femei rămaseră închise cu maistrul de pe Britannia, dar nu se putu afla nimic despre convorbirea lor. Toate amănuntele acestui interogatoriu rămaseră necunoscute. Dealtfel, când Ayrton le părăsi, păreau a nu fi reuşit, căci pe faţă li se putea citi descurajarea.

De aceea, în timp ce Ayrton fu condus din nou în cabina sa, marinarii îl ameninţară cu violenţa. El se mulţumi să ridice din umeri, ceea ce mări şi mai mult furia echipajului. Pentru a-i potoli, fu necesară intervenţia lui John Mangles şi a lui Glenarvan.

Dar lady Helena nu se dădu bătută. Voia să lupte până la capăt împotriva acestui om fără milă. A doua zi se duse chiar ea în cabina lui Ayrton, pentru a evita scenele pe care le provoca trecerea acestuia pe puntea iahtului.

Timp de două ore, buna şi blânda scoţiană rămase singură faţă-n faţă cu şeful bandiţilor. Glenarvan, nervos, se învârtea în jurul cabinei, când hotărât să epuizeze până la limită orice şanse de izbândă, când decis să o cruţe pe soţia sa de această penibilă întrevedere.

De data aceasta, însă, când lady Helena apăru, faţa sa exprima încredere. Putuse ea oare să smulgă secretul, să-l înduioşeze pe acest ocnaş fără scrupule?

Mac Nabbs, cu toate că o văzuse primul, nu-şi făcea nici o iluzie.

Îndată se răspândi printre oamenii echipajului vestea că, în sfârşit, maistrul cedase insistenţelor lady-ei Helena. Fu ca o zguduire electrică. Toţi marinarii se strânseră pe punte mai repede decât dacă i-ar fi chemat la manevră fluierul lui Tom Austin.

Glenarvan se grăbi să iasă înaintea soţiei sale.

— A vorbit? întrebă el.

— Nu. Dar, cedând rugăminţilor mele, Ayrton vrea să te vadă.

— Scumpa mea Helena, ai reuşit!

— Aşa sper, Eduard.

— Ai făcut vreo promisiune pe care trebuie să o respect?

— Una singură, dragul meu. Aceea că vei folosi toată influenţa ta pentru a îndulci soarta ce-l aşteaptă pe acest nenorocit.

— Bine, scumpa mea Helena. Să vină îndată Ayrton.

Lady Heiena se retrase în camera ei, însoţită de Mary Grant,

Timp de o oră, cele două femei rămaseră închise cu maistrul de pe Britannia...

Capitolul XIX

O ÎNVOIALĂ

Îndată ce maistrul se găsi în faţa lordului, cei ce-l păzeau se retraseră.

— Ai dorit să-mi vorbeşti, Ayrton? spuse Glenarvan.

— Da, milord, răspunse maistrul.

— Numai mie?

— Da, însă cred că dacă domnul maior Mac Nabbs şi domnul Paganel vor asista la convorbire, va fi şi mai bine.

— Pentru cine?

— Pentru mine.

Ayrton vorbea liniştit. Glenarvan îl privi ţintă şi apoi îi chemă pe Mac Nabbs şi pe Paganel, care veniră îndată.

— Te ascultăm, spuse Glenarvan, de îndată ce cei doi prieteni ai săi se aşezară la masa careului.

Ayrton se reculese câteva clipe, apoi spuse:

— Milord, este obiceiul ca la orice învoială intervenită între două părţi să asiste martori. Iată pentru ce am dorit prezenţa domnilor Paganel şi Mac Nabbs.

Glenarvan, obişnuit cu purtarea lui

Ayrton, nici nu clipi, cu toate că o afacere între el şi omul acesta i se părea cam ciudată.

— Care este această afacere? spuse el.

— Iat-o, răspunse Ayrton. Dumneavoastră doriţi să aflaţi de la mine unele amănunte care vă pot fi folositoare. Eu doresc să obţin de la dumneavoastră anumite avantaje, care îmi vor fi preţioase. Facem un schimb, milord, vă convine?

— Care sunt amănuntele? întrebă Paganel.

— Nu, spuse Glenarvan, care sunt acele avantaje?

Cu o mişcare a capului, Ayrton arătă că înţelesese intenţia, lui Glenarvan.

— Iată ceea ce cer, spuse el. Mai aveţi intenţia, milord, de a mă preda autorităţilor engleze?

— Da, Ayrton, şi aşa este drept!

— Eu nu spun nu, răspunse liniştit maistrul. Aşadar, nu aţi consimţi să mă lăsaţi liber?

Glenarvan ezită înainte de a răspunde la o întrebare atât de clar pusă. De ceea ce va spune el acum, poate că depinde soarta lui Harry Grant. Totuşi, sentimentul datoriei faţă de justiţie fu mai tare.

— Nu, Ayrton, spuse el, nu te pot lăsa liber.

— Nici nu cer asta, răspunse cu mândrie maistrul.

— Atunci ce doreşti?

— O situaţie de mijloc, milord, între spânzurătoarea care mă aşteaptă şi libertatea pe care nu mi-o puteţi da.

— Anume?...

— Să mă părăsiţi într-una din insulele pustii ale Pacificului, împreună cu câteva obiecte strict trebuincioase. Mă voi descurca cum voi putea şi mă voi pocăi, dacă voi mai avea timp!

Glenarvan, care nu se aştepta la această întorsătură, privi pe cei doi prieteni care stăteau tăcuţi. După ce se gândi câteva clipe, răspunse:

— Ayrton, dacă primesc propunerea dumitale, îmi vei spune tot ceea ce doresc să ştiu?

— Da, milord, adică tot ceea ce ştiu despre căpitanul Grant şi despre Britannia.

— Tot adevărul?

— Tot adevărul.

— Dar cine îmi garantează?...

— Oh! Văd ceea ce vă nelinişteşte, milord, dar trebuie să aveţi încredere în cuvântul meu. Cuvântul unui răufăcător, e adevărat! Dar ce vreţi? Asta este situaţia! Dacă vă convine!...

— Mă voi încrede în dumneata, Ayrton, spuse simplu Glenarvan.

— Bine faceţi, milord. Dealtfel, dacă vă înşel, veţi avea posibilitatea să vă răzbunaţi.

— Cum?

— Venind să mă luaţi din insula din care eu nu voi putea să fug.

Ayrton găsea răspuns la toate. Bănuia dificultăţile şi găsea argumente puternice chiar împotriva sa. După cum se vedea, părea că tratează „afacerea” sa cu o indiscutabilă bună-credinţă. Era imposibil ca cineva să fie mai convingător. Şi totuşi găsi mijlocul de a merge şi mai departe, pe această cale a dezinteresării.

— Milord şi domnilor, adăugă el, doresc să fiţi convinşi că eu joc cu dumneavoastră cu cărţile pe faţă. Nu caut deloc să vă înşel şi vă voi da o nouă dovadă a sincerităţii mele. Mă port cinstit, deoarece doresc să mă aştept la aceeaşi loialitate din partea dumneavoastră.

— Vorbeşte, Ayrton, spuse Glenarvan.

— Milord, trebuie totuşi să vă spun, înainte de a primi propunerea mea, că nu ştiu prea mare lucru asupra lui Harry Grant.

— Nu prea mare lucru!

— Da, milord, amănuntele pe care sunt în măsură să vi le comunic sunt mai mult în legătură cu mine şi nu vor da nici o indicaţie asupra urmelor pe care le-aţi pierdut.

O vie dezamăgire se zugrăvi pe faţa lui Glenarvan şi a maiorului. Ei credeau că Ayrton este deţinătorul unui important secret şi, când colo, acesta declara că mărturisirile sale vor fi aproape nefolositoare. Cât despre Paganel, rămase netulburat.

Orice-ar fi fost însă, mărturisirea lui Ayrton care se preda cu mâinile legate, fără nici o garanţie, mişcă deosebit pe cei ce-l ascultară, mai ales când acesta adăugă:

— Sunteţi astfel prevenit, milord! Afacerea va fi mai puţin avantajoasă pentru dumneavoastră decât pentru mine.

— Nu interesează, răspunse Glenarvan. Accept propunerea dumitale, Ayrton. Ai cuvântul meu că vei fi debarcat

într-o insulă din Oceanul Pacific.

— Bine, milord, răspunse maistrul.

Era oare bucuros acest om ciudat de hotărârea luată? Nu ai fi putut spune, căci fizionomia sa nu arăta urma nici unei emoţii. Părea că vorbeşte despre un altul, nu despre el.

— Sunt gata să răspund!

— Nu avem ce să te întrebăm, spuse Glenarvan. Povesteşte-ne tot ce ştii, Ayrton, începând prin a spune cine eşti.

— Domnilor, răspunse Ayrton, sunt într-adevăr Tom Ayrton, maistrul de pe Britannia. Am plecat din Gâasgow, la 12 martie 1861, pe corabia lui Harry Grant. Timp de paisprezece luni am navigat pe Oceanul Pacific, căutând un loc potrivit pentru a întemeia acolo o colonie scoţiană. Harry Grant era un om care ar fi putut să realizeze lucruri mari, dar certuri serioase izbucneau deseori între noi. Nu mă împăcăm cu caracterul său. Mie nu-mi place să mă supun; or, Harry Grant nu admitea nesupunerea atunci când lua o hotărâre. Era un om care-şi impunea o disciplină de fier şi lui, şi celorlalţi. Îndrăznii totuşi să mă revolt şi încercai să atrag şi echipajul la revoltă, pentru a pune stăpânire pe vas. Că am greşit sau nu, nu interesează. Harry Grant nu ezită şi mă debarcă, la 8 aprilie 1862, pe coasta de vest a Australiei.

— Australiei? spuse maiorul, întrerupând povestea lui Ayrton. În consecinţă, ai părăsit Britannia înainte de escala sa la Callao, de unde datează ultimele ştiri.

— Da, răspunse maistrul, căci Britannia nu a făcut nici o escală la Callao cât timp am fost eu pe bord. Dacă v-am vorbit de Callao la ferma lui Paddy O'Moore, este numai pentru că aflasem aceasta din cele spuse de dumneavoastră.

— Continuă, Ayrton, îl îndemnă Glenarvan.

— Mă aflam deci părăsit pe un ţărm aproape pustiu, dar la numai douăzeci de mile de închisoarea din Perth, capitala Australiei occidentale. Rătăcind pe ţărmuri, am întâlnit o bandă de deportaţi care tocmai evadaseră. Mă alăturai lor. Mă veţi scuti, milord, de a vă povesti viaţa mea timp de doi ani şi jumătate. Ajunge să ştiţi numai că am devenit şeful evadaţilor, sub numele de Ben Joyce. În luna septembrie 1864 m-am prezentat la ferma irlandeză. Am fost primit ca servitor, sub adevăratul meu nume de Ayrton. Acolo am aşteptat prilejul de a

pune mâna pe o navă. Era cea mai mare dorinţă a mea. Două luni mai târziu sosi Duncan. În timp ce vizitaţi ferma, aţi povestit, milord, întreaga istorie a căpitanului Grant. Aflai atunci de escala pe care Britannia a făcut-o la Callao, ultimele veşti despre Grant datând din iunie 1862, două luni după debarcarea mea, chestiunea documentului, naufragiul corăbiei într-un punct de pe paralela 37 şi, în fine, motivele serioase pe care le aveţi pentru a-l căuta pe Harry Grant pe continentul australian. Nu mai stătui la îndoială. Hotărâi să pun mâna pe Duncan, o corabie minunată care ar fi putut întrece uşor cele mai bune nave ale flotei britanice. Dar Duncan avea grave avarii de reparat. Îl lăsai deci să plece la Melbourne şi, mărturisindu-vă fosta mea calitate de maistru pe Britannia, m-am oferit să vă duc spre locul naufragiului, ales imaginar de mine într-un punct de pe coasta de est a Australiei. Astfel, câteodată urmat, alteori precedat de banda mea de deportaţi, îndreptai expediţia dumneavoastră spre regiunea Victoria. La Camden-Bridge, oamenii mei au comis o crimă inutilă, deoarece Duncan, odată adus la coastă, nu putea să-mi scape, şi cu acest iaht deveneam stăpânul oceanului. Vă condusei astfel, fără să bănuiţi nimic, până la Snowy. Caii şi boii căzură unul câte unul intoxicaţi cu gastrolobium. Împotmolii carul în mlaştinile de la Snowy. Datorită insistenţelor mele... Dar ştiţi restul, milord, şi puteţi fi siguri că, fără încurcătura domnului Paganel, eu aş ti comandat azi pe bordul Duncan-ului. Aceasta este povestea mea, domnilor. Din păcate, cele ce v-am spus nu vă vor putea pune pe urmele lui Harry Grant. Vedeţi deci că aţi făcut cu mine o afacere destul de proastă.

Maistrul tăcu şi, încrucişând braţele după cum avea obiceiul, aşteptă. Glenarvan şi prietenii săi tăceau şi ei. Îşi dădeau seama că acest straniu răufăcător spusese tot adevărul. Răpirea Duncan-ului nu fusese împiedicată decât de un motiv independent de voinţa sa. Complicii săi veniseră pe ţărmurile golfului Twofold, aşa cum bănuise şi Glenarvan când găsise bluza aceea de ocnaş. Acolo, credincioşi ordinului şefului lor, pândiseră iahtul şi apoi, sătui de aşteptare, se puseseră din nou pe jafuri şi incendii în câmpiile Noii Galii de Sud. Maiorul reluă interogatoriul, pentru a preciza datele în legătură cu Britannia.

— Aşadar, îl întrebă el pe maistru, ai fost debarcat pe coasta de vest a Australiei, la 8 aprilie 1862?

— Exact, răspunse Ayrton.

— Atunci poate ştii care erau proiectele lui Harry Grant?

— Foarte vag.

— Vorbeşte totuşi, Ayrton, spuse Glenarvan. Un indiciu cât de mic ne-ar putea pune pe urmele lui Grant.

— Iată ce-aş putea să vă spun, milord, răspunse maistrul. Căpitanul Grant avea intenţia să viziteze Noua Zeelandă. Or, această parte a proiectului său n-a fost realizată în timpul cât am fost eu pe bord. Nu ar fi deci imposibil ca Britannia, părăsind Callao, să se fi dus spre Noua Zeelandă. Aceasta ar concorda cu data de 27 iunie, ce se afla scrisă pe document.

— Evident, spuse Paganel.

— Dar, reluă Glenarvan, nimic din ceea ce scrie în document nu poate fi aplicat Noii Zeelande.

— La aceasta nu aş putea răspunde, spuse maistrul.

— Bine, bine, Ayrton, făcu Glenarvan. Ţi-ai ţinut cuvântul şi mi-l voi ţine şi eu pe al meu. Vom hotărî în ce insulă din Pacific te vom părăsi.

— Ah, puţin mă interesează, milord! răspunse Ayrton.

— Întoarce-te în cabina dumitale şi aşteaptă hotărârea noastră.

Maistrul se retrase sub paza a doi marinari.

— Ticălosul acesta ar fi putut fi un om, spuse maiorul.

— Da, fu de acord Glenarvan. Are un caracter puternic şi este inteligent. De ce-a trebuit să-şi întrebuinţeze atât de rău calităţile?!

— Dar Harry Grant?

— Mă tem să nu fie definitiv pierdut! Sărmanii copii, cine le-ar putea spune unde este tatăl lor?

— Eu! răspunse Paganel. Da! Eu!

După cum s-a putut observa, geograful, atât de vorbăreţ, atât de nerăbdător de obicei, abia vorbise în timpul cât fusese interogat Ayrton. Ascultase fără să-şi descleşteze dinţii. Dar ultimul cuvânt pe care îl spusese îl făcu pe Glenarvan să sară în sus.

— Dumneata? strigă el. Paganel, dumneata ştii unde se află căpitanul Grant?

— Da, atât cât se poate şti, răspunse geograful.

— Şi de unde ştii?

— Din eternul document.

— Ah! exclamă maiorul neîncrezător.

— Ascultă întâi, Mac Nabbs, spuse Paganel, şi apoi să ridici din umeri. Nu am vorbit mai curând, pentru că nu m-aţi fi crezut. Apoi pentru că era inutil. Dar m-am decis acum, pentru că părerea lui Ayrton a venit s-o întărească pe a mea.

— Aşadar, Noua Zeelandă? întrebă Glenarvan.

— Ascultaţi şi judecaţi, răspunse Paganel. N-a fost fără motiv, sau n-a fost fără „un motiv” faptul c-am comis greşeala care ne-a salvat. În momentul când scriam acea scrisoare, dictată de Glenarvan, cuvântul „Zeelanda” îmi umbla prin minte. Iată de ce. Vă amintiţi că eram în car. Mac Nabbs tocmai istorisise lady-ei Helena povestea cu ocnaşii; îi dăduse un număr din Australian and New Zealand Gazette, care relata catastrofa de la Camden-Bridge. Or, în momentul în care scriam, jurnalul căzuse jos, aşa fel îndoit, încât apăreau numai două silabe din titlul său. Aceste două silabe erau aland. Deodată mi se făcu lumină în minte! Aland era tocmai un cuvânt din documentul englez, cuvânt pe care până atunci noi îl tradusesem prin pământ (ţară) şi care trebuia să fie terminaţia numelui propriu Zealand.

— Cum? făcu Glenarvan.

— Da, răspunse Paganel, cu o adâncă convingere, această interpretare îmi scăpase, şi ştiţi pentru ce? Pentru că cercetările mele se întemeiau pe documentul francez, mai complet decât celelalte şi în care lipseşte acest cuvânt important.

— Oh! Oh! spuse maiorul. Prea multă imaginaţie, Paganel, şi uiţi prea uşor deducţiile dumitale precedente.

— Haide, maiorule, sunt gata să-ţi răspund.

— Atunci ce devine cuvântul austra?

— Ceea ce era la început. Înseamnă ţinuturile „australe”.

— Bine. Şi această silabă, indi, care a fost odată radicalul pentru indieni şi a doua oară radical pentru indigeni?

— Ei bine, a treia şi ultima dată, răspunse, Paganel, va fi prima silabă a cuvântului „indigence”![1]

— Şi contin, strigă Mac Nabbs, mai înseamnă continent?

— Nu, deoarece Noua Zeelandă nu este decât o insulă.

— Atunci?... Întrebă Glenarvan.

— Dragul meu lord, răspunse Paganel, vă voi traduce documentul urmând cea de-a treia interpretare a mea, şi veţi

---

[1] Lipsă, mizerie (în limba franceză în text).

judeca. Nu fac decât două observaţii înainte: 1) Uitaţi pe cât se poate primele interpretări şi îndepărtaţi-vă mintea de la orice preocupare anterioară; 2) Anumite pasaje vă vor părea „forţate” poate şi este posibil să le fi tradus rău, dar n-au nici o importanţă; între altele, cuvântul agonie care mă încurcă, dar pe care nu-l pot explica în alt mod. Dealtfel, la baza interpretării mele stă documentul francez şi nu uitaţi că a fost scris de un englez, căruia idiotismele limbii franceze nu-i puteau fi prea cunoscute. Acestea fiind spuse, încep.

Şi Paganel, articulând rar fiecare silabă, pronunţă următoarele fraze:

„La 27 iunie 1862, tricatargul Britannia din Glasgow s-a scufundat după o lungă agonie în mările australe, pe coastele Noii Zeelande (în englezeşte Zealand). Doi marinari şi căpitanul Grant au putut să abordeze. Acolo, pradă unei lipse continue, au aruncat acest document la... longitudine şi 37° latitudine. Veniţi în ajutorul lor, sau vor fi pierduţi”.

Paganel se opri. Interpretarea era admisibilă. Dar tocmai pentru că părea atât de posibilă ca şi cele dinainte, putea să fie falsă. Glenarvan şi maiorul nu încercară deci să o discute. Totuşi, deoarece nu întâlniseră urmele naufragiului nici pe coastele Patagoniei, nici pe coastele Australiei, în punctele unde sunt tăiate de paralela 37, putea să se creadă că este într-adevăr vorba de Noua Zeelandă. Observaţia lui Paganel puse pe gânduri pe prietenii săi.

— Acum, zise Glenarvan, mi-ai putea spune, Paganel, de ce ai ţinut secretă, timp de două luni, această interpretare?

— Pentru că nu voiam să vă dea speranţe deşarte. Dealtfel, noi mergeam la Auckland, care se află chiar la latitudinea indicată în document.

— Dar mai târziu, când am părăsit acest drum, de ce n-ai vorbit?

— Mai e încă ceva; chiar dacă această interpretare ar fi cea bună, nu ar putea să contribuie cu nimic la salvarea căpitanului!

— Pentru ce, Paganel?

— Pentru că, admiţând presupunerea că într-adevăr căpitanul Harry Grant a eşuat în Noua Zeelandă, de vreme ce s-au scurs doi ani de atunci fără să fi reapărut, înseamnă că a fost victima fie a naufragiului, fie a zeelandezilor.

— Astfel, crezi că... spuse Glenarvan.

— ...că am putea găsi unele urme ale naufragiului, dar că naufragiaţii sunt definitiv pierduţi!

— Asupra acestui lucru vă rog să păstraţi tăcere, prieteni, îi sfătui Glenarvan. Lăsaţi-mă să aleg eu momentul când voi da trista ştire copiilor căpitanului Grant.

Capitolul XX

UN STRIGĂT ÎN NOAPTE

Echipajul află curând că misterul căpitanului Grant nu fusese dezlegat prin mărturisirile maistrului. Descurajarea pe bord fu mare, căci se contase pe Ayrton, şi Ayrton nu ştia nimic din ceea ce ar fi putut pune Duncan-ul pe urmele Britanniei.

Ruta iahtului fu menţinută. Rămânea numai de ales insula în care urma să fie părăsit Ayrton.

Paganel şi John Mangles consultară hărţile de la bord. Chiar pe paralela 37 se afla o insulă cunoscută sub numele de Maria Tereza, stâncă pierdută în mijlocul Oceanului Pacific, la trei mii cinci sute de mile de Noua Zeelandă. Spre nord, cel mai apropiat pământ era arhipelagul Pomotou, sub protectorat francez. Spre sud, nimic până la banchiza de gheţuri eterne ale polului austral. Nici un vas nu se abătea spre această insulă singuratică. Nici un ecou al lumii nu ajungea până la ea. Numai păsările se adăposteau aici de furtună în timpul lungilor lor călătorii şi multe hărţi nici nu arătau această stâncă bătută de valurile Pacificului.

Insula aceasta situată în afara drumurilor navigatorilor constituia într-adevăr o izolare absolută de restul oamenilor. Situaţia fu adusă la cunoştinţă lui Ayrton şi acesta acceptă să trăiască departe de semenii săi. Vasul fu deci îndreptat spre insula Maria Tereza. În acest moment, o linie absolut dreaptă, în prelungirea axei Duncan-ului, ar fi trecut prin insulă şi prin golful Talcahuano.

Două zile mai târziu, la ora două, fu semnalat pământul. Era insula Maria Tereza. Joasă, alungită, abia ieşind din valuri,

apărea ca un enorm cetaceu. Treizeci de mile o mai despărţeau de vasul ce spinteca valurile cu viteza de şaisprezece noduri pe oră.

Puţin câte puţin, profilul insulei se lămurea la orizont. Soarele coborând spre asfinţit îi sculpta în plină lumină silueta neregulată. Câteva vârfuri, nu prea înalte, se ridicau ici şi colo, luminate din plin de razele soarelui.

La ora cinci, lui John Mangles i se păru că distinge un fum uşor care se înălţa spre cer.

— O fi oare vreun vulcan? îl întrebă el pe Paganel, care, cu binoclul la ochi, observa acest pământ nou.

— Nu ştiu ce să cred, răspunse geograful. Maria Tereza este o insulă puţin cunoscută. Totuşi, nu ar fi de mirare să fie de origine vulcanică.

— Atunci, spuse Glenarvan, dacă a fost creată printr-o erupţie, nu s-ar putea întâmpla să fie distrusă tot printr-o erupţie?

— Puţin probabil, răspunse Paganel. Existenţa sa este cunoscută de secole, ceea ce-i o garanţie. Când insula Julia a ieşit din Mediterana, nu a rămas mult deasupra valurilor, dispărând la câteva luni după naşterea sa.

— Bine, spuse Glenarvan. Ce crezi, John, vom putea acosta înainte de a se lăsa noaptea?

— Nu, milord. Nu vreau să primejduiesc Duncan-ul în întuneric, pe o coastă care nu-mi este cunoscută. Vom pluti sub slabă presiune, cu viteză mică, iar mâine vom trimite o barcă la ţărm.

La ora opt seara, insula Maria Tereza, cu toate că era la numai cinci mile de corabie, nu mai apărea decât ca o umbră abia vizibilă. Duncan se apropia mereu. La ora nouă, o lumină destul de vie străluci în întuneric. Era nemişcată şi continuă.

— Iată ce ar confirma vulcanul, spuse Paganel, care observa cu atentie.

— Totuşi, răspunse John Mangles, de la distanţa aceasta ar trebui să auzi vuietul care însoţeşte întotdeauna o erupţie. Vântul dinspre est nu ne aduce însă nici un zgomot.

— Ai dreptate, spuse Paganel, acest vulcan străluceşte, dar nu vorbeşte. Mai mult chiar, licăreşte întocmai ca un far.

— Aşa-i reluă John Mangles, şi totuşi nu suntem pe o coastă luminată. Ah! strigă el. Un alt foc! Pe plajă, de data asta!

Uite! Se mişcă, îşi schimbă locul!

John nu se înşela. Un nou foc apăruse, care părea uneori că se stinge, reaprinzându-se apoi deodată.

— Aşadar, insula este locuită? spuse Glenarvan.

— De sălbatici, desigur, răspunse Paganel.

— Atunci nu-l putem părăsi aici pe Ayrton.

— Nu, răspunse maiorul, am face un cadou prea urât locuitorilor insulei.

— Vom căuta altă insulă părăsită, hotărî Glenarvan, care nu se putu opri să nu surâdă la gluma lui Mac Nabbs. I-am făgăduit lui Ayrton să-i salvăm viaţa şi ne vom ţine promisiunea.

— În orice caz, trebuie să fim atenţi, adăugă Paganel. Zeelandezii au obiceiul să înşele vasele prin focuri mişcătoare, aşa cum făceau pe vremuri locuitorii din Cornwall. Poate că şi indigenii din aceste insule cunosc acest obicei.

— Un om de veghe! strigă John matelotului de la cârmă. Mâine, la răsăritul soarelui, vom şti la ce trebuie să ne aşteptăm..

La ora unsprezece, pasagerii şi John Mangles coborâră în cabinele

lor. Pe puntea din faţă se plimba matelotul de pază. În spate, singur, omul de la cârmă era la postul său.

Mary Grant şi Robert urcară pe punte.

Cei doi copii ai căpitanului, sprijiniţi de balustradă, priveau cu tristeţe marea fosforescentă şi dâra luminoasă a Duncan-uhii. Mary se gândea la viitorul lui Robert, Robert se gândea la viitorul surorii sale şi amândoi gândeau la tatăl lor. Mai trăia oare părintele lor iubit? Trebuiau să renunţe să-l mai caute? Nu. Ce-ar însemna viaţa fără el? Ce s-ar alege de ei, fără el? Ce s-ar fi ales de ei chiar până acum, fără lordul Glenarvan, fără lady Helena?

Băiatul, cu mintea coaptă de încercările prin care trecuse, ghicea gândurile care o munceau pe sora sa. Îi luă mâinile într-ale sale.

— Mary, spuse el, nu trebuie să desperăm. Adu-ţi aminte de sfaturile pe care ni le dădea tata: „Curajul înlocuieşte totul pe pământ”. Să avem şi noi acest curaj care îl făcea pe el atât de puternic. Până acum tu m-ai ajutat pe mine. De acum vreau să te ajut eu pe tine.

— Scumpul meu Robert! spuse fata.

— Trebuie să-ţi spun ceva, continuă Robert. Nu te vei supăra, nu-i aşa, Mary?

— De ce să mă supăr, dragul meu?

— Şi n-o să mă împiedici?

— Ce vrei să spui? întrebă Mary, neliniştită.

— Surioară, vreau să mă fac marinar...

— Mă vei părăsi? strigă tânăra fată strângând mâna fratelui ei.

— Da, surioară, voi fi marinar ca tata, marinar cum este căpitanul John! Mary, draga mea Mary! Căpitanul John nu şi-a pierdut încă speranţa. Vei avea şi tu, ca şi mine, încredere în devotamentul său! Mi-a promis că va face din mine un bun, un încercat marinar şi atunci îl vom căuta împreună pe tata! Spune că vrei surioară! Ceea ce tata ar fi făcut pentru noi este de datoria noastră, a mea, cel puţin, să facem pentru el. Viaţa mea întreagă este închinată unui ţel: să caut, să-l caut mereu pe acela care nu ne-ar fi părăsit niciodată, nici pe tine, nici pe mine. Ţi-aduci aminte, dragă Mary, ce bun era tata?

— Şi atât de nobil, de generos! adăugă Mary. Ştii, Robert, că era una din gloriile ţării noastre şi că ar fi fost socotit drept unul din marii oameni ai Scoţiei, dacă soarta nu ar fi fost atât de vitregă cu el?

— Ştiu prea bine! zise Robert.

Mary Grant îl strânse pe Robert la piept. Băiatul îi simţi lacrimile pe frunte.

— Mary! Mary! strigă el. Orice-ar spune prietenii noştri, eu nădăjduiesc încă, şi voi nădăjdui mereu! Un om ca tata nu moare înainte de a-şi îndeplini misiunea.

Mary Grant nu putu să răspundă. Plânsul o îneca. O mie de simţăminte îi năpădeau sufletul la gândul că noi încercări vor fi făcute pentru a-l regăsi pe Harry Grant şi că devotamentul tânărului căpitan nu avea margini.

— Domnul John mai speră încă? întrebă ea.

— Da, răspunse Robert. Este un frate care nu ne va părăsi. Voi fi marinar, nu-i aşa surioară? Marinar, pentru a căuta pe tata împreună cu el. Şi tu vrei, nu-i aşa?

— Dacă vreau! răspunse Marv. Dar să ne despărţim? şopti tânăra fată.

— Nu vei rămâne singură, Mary. Mi-a spus asta prietenul meu John. Doamna Helena nu te va lăsa să pleci de lângă

dânsa. Tu eşti femeie şi trebuie să primeşti ceea ce ţi se oferă. A nu primi ceva din partea dânsei ar fi o ofensă. Un bărbat însă, aşa cum îmi spunea şi tata, trebuie să-şi croiască singur drum în viaţă.

— Dar ce se va alege de căsuţa noastră din Dundee, atât de plină de amintiri?

— O vom păstra, surioară! Totul este aranjat, şi încă bine aranjat de către prietenul nostru John şi de lordul Glenarvan. Vei rămâne în Malcolm-Castle ca fiica lui! Lordul i-a spus asta lui John, care mi-a transmis-o apoi mie! Vei fi acolo ca la tine acasă, având cu cine să vorbeşti despre tatăl nostru şi aşteptând ca John şi cu mine să ţi-l aducem într-o zi! Ah! Ce zi frumoasă va fi aceea! strigă Robert, a cărui faţă strălucea de entuziasm.

— Frăţiorule, dragul meu, răspunse Mary, ce fericit ar fi tata dacă te-ar putea auzi! Cât de mult semeni, dragul meu Robert, cu tata! Când vei fi bărbat, vei fi el întreg!

— Să te audă Dumnezeu! spuse Robert, roşind de mândrie şi dragoste.

— Dar cum vom răsplăti binefacerile lordului Glenarvan? întrebă Mary.

— Asta nu e greu! strigă Robert plin de entuziasm tineresc. O să-i iubim, o să-i venerăm, o să-i îmbrăţişăm şi la prima ocazie îmi dau viaţa pentru ei!

— Dimpotrivă, mai bine să trăieşti pentru ei! strigă fata, sărutân- du-l pe frunte. Le-ai face astfel mai multă bucurie şi mie de asemenea.

Lăsându-se în voia visurilor, cei doi copii ai căpitanului se priviră în întunericul nopţii. Continuau să vorbească, să se întrebe şi să-şi răspundă în gând. Marea se legăna lină, ondulată de valuri lungi, şi elicea lăsa în urmă, în întuneric, o spumă luminoasă. Atunci se produse o întâmplare ciudată: fratele şi sora, amândoi avură în aceeaşi clipă aceeaşi impresie: din mijlocul valurilor, când întunecate, când luminoase, copiilor li se păru că aud, venind până la ei, un glas al cărui sunet profund şi îndurerat îi făcu să tresară:

— Ajutor! Ajutor! se auzea strigând.

— Mary, spuse Robert, ai auzit? Ai auzit?

Şi aplecându-se mai tare peste balustradă, scrutară amândoi întunecimea nopţii.

Dar nu văzură nimic, decât întunericul fără sfârşit, care se întindea în faţa lor.

— Robert, spuse Mary, palidă de emoţie, mi s-a părut... da, mi s-a părut ca şi ţie... Aiurăm amândoi, dragul meu Robert!...

Dar un nou strigăt ajunse până la ei şi, de astă dată, iluzia era atât de mare, încât acelaşi strigăt ieşi din inimile amândurora:

— Tata! Tata!

Era prea mult pentru Mary Grant. Zdrobită de emoţie căzu leşinată în braţele fratelui său.

— Ajutor! strigă Robert. Sora mea! Tata! Ajutor!

Timonierul se repezi s-o ridice pe tânăra fată. Marinarii care vegheau alergară şi ei. Treziţi din somn, veniră pe punte şi John Mangles, lady Helena şi Glenarvan.

— Sora mea moare şi tata este acolo! strigă Robert, arătând valurile. Dar nimeni nu înţelegea nimic din cuvintele lui.

— Da, repeta el, tata este acolo! I-am auzit glasul! Mary l-a auzit ca şi mine!

Între timp, revenindu-şi în fire, Mary, cu privirea rătăcită, striga la fel:

— Tata! Tata este acolo!

Nefericita fată, ridicându-se şi aplecându-se peste bord, voia să se arunce în apă.

— Milord! Doamnă Helena, repeta ea mereu, împreunându-şi mâinile, vă spun că tata este acolo! Vă afirm că i-am auzit glasul ieşind din valuri ca o plângere, ca un ultim adio!

Tânăra fată fu din nou apucată de tremur şi trebuiră să o ducă în cabina sa, unde fu urmată de lady Helena. În acest timp, Robert spunea mereu:

— Tata! Tata este acolo! Sunt sigur, milord!

Martorii acestei dureroase scene sfârşiră prin a înţelege că cei doi copii ai căpitanului fuseseră prada unei halucinaţii. Dar cum să le linişteşti simţurile atât de puternic înşelate?

Glenarvan încercă totuşi. Luîndu-l pe Robert de mână, îi spuse:

— Dragul meu copil, ai auzit glasul tatălui tău?

— Da, milord! Acolo, în mijlocul valurilor, striga: „Ajutor! Ajutor!”

— Şi ai recunoscut această voce?

— Desigur, milord! Oh! Da! Vă jur! Şi sora mea l-a recunoscut, ca şi mine. Nu este posibil să ne fi înşelat amândoi! Milord, să mergem în ajutorul tatii! O barcă! O barcă!

Glenarvan îşi dădu seama că nu îl poate linişti pe băiat. Mai făcu totuşi o încercare şi-l chemă pe timonier.

— Hawkins, întrebă el, erai la cârmă când Miss Mary a fost atât de ciudat impresionată?

— Da, milord, răspunse Hawkins.

— Şi nu ai auzit nimic?

— Nimic.

— Vezi, Robert?

— Dac-ar fi fost tatăl lui, răspunse băiatul cu tărie, Hawkins n-ar mai spune că nu a auzit nimic. Era tatăl meu, milord! Tata! Tata!

Glasul lui Robert se sfârşi într-un hohot de plâns. Palid şi mut, leşină şi el. Glenarvan îl duse pe Robert în pat şi băiatul, sfârşit de emoţie, căzu într-un somn adânc.

— Sărmanii orfani! spuse John Mangles. Au fost supuşi la grele încercări!

— Da, răspunse Glenarvan, durerea prea mare a produs în acelaşi moment, la amândoi, aceeaşi halucinaţie.

— La amândoi! murmură Paganel. Curios, curios! Ştiinţa n-ar putea să admită asta!

Apoi, aplecându-se către mare, Paganel ascultă şi el, făcând celorlalţi semn să tacă. Pretutindeni, tăcere completă. Paganel chemă cu o voce puternică, dar nimeni nu-i răspunse.

— Curios! repetă geograful intrând în cabină. O legătură de gânduri şi suferinţe, oricât de strânsă, n-ar fi suficientă să explice acest fenomen.

A doua zi, la 8 martie, la ora cinci dimineaţa, în zori, pasagerii, printre care şi Robert şi Mary, erau întruniţi pe puntea Duncan-ului. Fiecare voia să examineze pământul abia întrezărit în ajun.

Lunetele se plimbară lacome peste punctele principale ale insulei. Iahtul plutea pe lângă ţărm la distanţa de o milă. Privirile puteau să vadă cel mai mic amănunt. Dintr-o dată se auzi un

strigăt scos de Robert. Băiatul spunea că vede doi oameni care fugeau şi făceau semne, în timp ce un al treilea flutura un steag.

— Steagul Angliei! strigă John Mangles, care apucase luneta.

— E adevărat! strigă Paganel, întorcându-se repede spre Robert.

— Milord, spuse Robert, tremurând de emoţie, milord, dacă nu vreţi să mă vedeţi ducându-mă înot până la insulă, coborâţi o barcă pe mare! Ah! Milord vă implor, lăsaţi-mă să pun eu întâi piciorul pe insulă!

Nimeni nu îndrăznea să vorbească. Cum? Pe această insulă tăiată de paralela 37 să se găsească trei naufragiaţi, trei oameni, trei englezi! Şi fiecare îşi aminti întâmplările din ajun. Se gândeau la glasul auzit în noapte de Robert şi Mary… Copiii nu se înşelaseră poate decât asupra unui punct: o voce ajunsese până la ei, dar putea această voce să fie aceea a tatălui lor? Nu, de o mie de ori nu! Şi fiecare, gândindu-se la decepţia groaznică ce-i aştepta, se temea ca noua încercare să nu-i doboare. Dar cum să-i opreşti? Lordul Glenarvan nu avu curajul.

Un om stătea pe coastă...

— În barcă! spuse el.

Într-un minut, barca fu lăsată pe mare. Cei doi copii ai căpitanului, Glenarvan, John Mangles şi Paganel coborâră în grabă; barca se îndepărtă repede de bord, împinsă de forţele unite a şase marinari care lopătau cu putere.

La douăzeci de metri de ţărm, Mary scoase un strigăt sfişietor:

— Tata!

Un om stătea pe coastă, între alţi doi. Înalt şi puternic, avea o fizionomie totodată blândă şi îndrăzneaţă, în care se amestecau în chip expresiv trăsăturile lui Mary şi Robert Grant.

Era într-adevăr omul pe care îl zugrăviseră de atâtea ori cei doi copii. Inima lor nu-i înşelase. Era tatăl lor, căpitanul Grant.

Căpitanul auzi strigătul lui Mary, deschise braţele şi căzu ca fulgerat pe nisip.

Capitolul XXI

INSULA TABOR

Nimeni nu moare de bucurie. Tatăl şi copiii îşi revenirăîn fire înainte chiar de a fi aduşi pe iaht. Cum ar putea fi zugrăvită scena? Cuvintele nu sunt în stare să o redea. Întregul echipaj plângea privind aceste trei fiinţe topite într-o mută îmbrăţişare. Harry Grant, ajungând pe punte, mulţumi lordului, lady-ei

Glenarvan şi tuturor celorlalţi cu o voce plină de emoţie. În scurta traversare de la insulă până la iaht, copiii îi istorisiseră întreaga poveste a Duncan-ului.

Ce imensă îndatorire îşi luase el faţă de generoasa lady Glenarvan şi faţă de tovarăşii săi! Nu luptaseră toţi pentru el, începând cu lordul Glenarvan şi sfârşind cu ultimul marinar? Harry Grant îşi exprimă sentimentele de recunoştinţă în cuvinte simple şi calde. Figura sa bărbătească era luminată de o emoţie atât de puternică, încât întreg echipajul se simţi răsplătit pentru toate suferinţele îndurate. Chiar şi nepăsătorul maior îşi simţi ochii umezi de lacrimi. Cât despre Paganel, plângea ca un copil care nici nu se gândeşte să-şi ascundă lacrimile

Harry Grant nu se mai sătura privindu-şi fata. O găsea frumoasă, încântătoare. I-o spunea tare de o mie de ori, luând de martor pe lady Helena, pentru a dovedi că nu se lasă înşelat de iubirea sa părintească. Apoi, întorcându-se spre fiul său, exclamă:

— Cum a crescut! Este un adevărat bărbat!

Îi copleşea pe cei doi copii cu mii de sărutări adunate în sufletul său în timpul celor doi ani.

Robert prezentă pe rând pe toţi prietenii săi, găsind pentru fiecare cuvinte noi, cu toate că spunea în fond acelaşi lucru. Toţi se arătaseră binevoitori faţă de cei doi orfani. Când fu rândul lui John Mangles, acesta se roşi ca o fată si, răspunzând tatălui lui Mary, vocea îi tremura.

Lady Helena istorisi căpitanului Gran călătoria lor şi îl făcu să se simtă mândru de copiii săi.

Harry Grant află isprăvile tânărului erou. Apoi, la rândul său, John Mangles vorbi în aşa fel despre Mary, încât Harry Grant, pe care lady Helena, în câteva cuvinte, îi lăsase să înţeleagă despre ce este vorba, puse mâna fiicei sale în mâna viteazului marinar şi spuse, întorcându-se spre lordul şi lady Glenarvan:

— Milord, si dumneavoastră, milady, să-i binecuvântăm pe copiii noştri.

După ce fiecare lucru fu povestit de câte o mie de ori, Glenarvan aduse la cunoştinţa lui Harry Grant întâmplările în legătură cu Ayrton. Grant confirmă spusele maistrului în legătură, cu debarcarea sa pe coasta australiană.

— Este un om inteligent, îndrăzneţ, adăugă el, un om pe

care însă viciul l-a îndemnat la rău. Nu-i doresc decât ca remuşcările şi gândurile de îndreptare să-l readucă la sentimente mai bune!

Dar înainte ca Ayrton să fie dus pe Maria Tereza, Harry Grant dori să-şi invite prietenii pe stânca sa. Îi rugă să-i viziteze casa de lemn şi să se aşeze la masa sa de Robinson. Glenarvan şi tovarăşii săi primiră cu bucurie. Robert şi Mary Grant ardeau de dorinţa să vadă acele locuri singuratice unde trăise tatăl lor şi de unde se gândise atât de mult la ei.

O barcă fu coborâtă şi tatăl, împreună cu cei doi copii, lordul şi lady Glenarvan, maiorul, John Mangles şi Paganel debarcară pe ţărmul insulei.

În câteva ceasuri parcurseră întreg domeniul lui Harry Grant. Insula era, de fapt, creasta unui munte submarin, un conglomerat din roci vulcanice. În timpul marilor epoci geologice, acest munte se înălţase puţin câte puţin din adâncimile Pacificului, prin acţiunea focurilor subterane; dar de veacuri, vulcanul se potolise; craterul său se astupă; o insuliţă răsări în câmpia mării. Apoi se formă humusul pe care îl luă în stăpânire regnul vegetal. Câteva baleniere debarcaseră în trecere animale domestice, capre şi porci, care se înmulţiseră sălbăticindu-se, şi astfel natura poseda cele trei regnuri ale sale pe această insulă pierdută în mijlocul oceanului.

Când naufragiaţii de pe Britannia se refugiaseră aici, mâna omului veni să grăbească eforturile naturii. În doi ani şi jumătate, Harry Grant şi marinarii săi schimbaseră insuliţa. Câteva pogoane de pământ cultivate cu grijă produceau legume de calitate excelentă.

Vizitatorii ajunseră la căsuţa aşezată sub umbra unor arbori stufoşi de cauciuc; în faţa ferestrelor se întindea marea minunată, ce strălucea sub razele soarelui. Hary Grant aşeză masa la umbra arborilor şi fiecare luă loc. O pulpă de căprioară, pâine de nardu, câteva cupe de lapte, cicoare sălbatică, apă curată şi rece fură bucatele acestei mese simple, vrednică de păstorii Arcadiei.

Paganel era încântat. Îi reveneau în minte vechile lui gânduri de robinsonat.

— Ştiu că nu va fi de plâns secătura

de Ayrton! strigă el entuziasmat. Insula aceasta este un paradis!

— Da, răspunse Harry Grant, un paradis pentru trei bieţi naufragiaţi de care s-a îndurat Dumnezeu! Regret însă că Maria Tereza nu este o insulă mare şi fertilă, cu un râu bogat în loc de acest pârâu şi cu un port în locul acestui golfuleţ, în care pătrund valurile din larg.

Apoi, chiar pe insulă, fiecare dori să afle întâmplările naufragiaţilor de pe Britannia în timpul celor doi ani atât de lungi. Harry Grant se grăbi să satisfacă dorinţa noilor săi prieteni.

— Povestea mea, începu el, este la fel cu cea a tuturor robinsonilor aruncaţi pe o insulă. Neputându-se bizui decât pe ei înşişi, ştiu că au datoria să se lupte cu elementele naturii, ca să-şi păstreze viaţa.

În noaptea de 26 spre 27 iunie 1862, Britannia, hărţuită timp de şase zile de furtună, se sfărâmă de stâncile insulei Maria Tereza. Marea era sălbatică, salvarea imposibilă, şi astfel întregul meu echipaj pieri. Numai doi din marinari, Bob Learce, Joe Bell şi cu mine ajunserăm la ţărm, după zeci de încercări nereuşite!

Pământul pe care ajunsesem era o insuliţă pustie, lată de două mile şi lungă de cinci, cu vreo treizeci de arbori pe ea, câteva câmpii şi un izvor de apă dulce, care, din fericire, nu seacă niciodată. Împreună cu cei doi marinari, în acest colţ părăsit al lumii, n-am desperat. Mă pregătii să lupt hotărât. Bob şi Joe, bravii mei tovarăşi de nenorocire, prietenii mei, mă ajutară cu energie.

Începurăm, ca Robinsonul închipuit al lui Daniel Defoe care ne-a slujit ca exemplu, prin a culege resturile corăbiei, instrumente, puţin praf de puşcă, arme, un sac de seminţe preţioase. Primele zile au fost grele, dar în curând vânătoarea şi pescuitul ne asigurară hrana, căci în insulă se găseau cu duiumul capre sălbatice, iar pe ţărm puteai găsi animale marine câte voiai. Încetul cu încetul, existenţa noastră se organiză din ce în ce mai bine. Cunoşteam situaţia exactă a insuliţei, căci reuşisem să salvez instrumentele din naufragiu. Aflai deci că eram aşezaţi în afară de ruta navelor şi că nu vom putea fi salvaţi decât printr-o întâmplare fericită. Gândindu-mă la cei ce-mi erau dragi şi pe care speram să-i mai revăd, primii cu curaj

această încercare.

Lucram mereu cu hotărâre. În curând, câteva pogoane de pământ fură însămânţate cu seminţele aduse de pe Britannia. Cartofii, cicoarea şi măcrişul îmbogăţiră alimentaţia noastră obişnuită. Apoi avurăm şi alte legume. Prinserăm câteva capre pe care le domesticirăm uşor şi avurăm astfel lapte şi unt. Din nardu, care creştea în „creeck”-urile secate, preparam un fel de pâine destul de hrănitoare. Astfel grija zilei de mâine nu ne mai inspira nici un fel de teamă.

Cu scândurile şi rămăşiţele din Britannia construirăm o căsuţă acoperită cu grijă cu pânză gudronată şi, sub acest adăpost temeinic, trecurăm liniştiţi sezonul ploilor.

Câte planuri şi visuri – dintre care cel mai frumos s-a realizat acum – nu ne-am făurit sub acest acoperiş!

Mai întâi avusei ideea să înfrunt marea pe o barcă construită din resturile corăbiei, dar eram despărţiţi de cel mai apropiat pământ, arhipelagul Pomotou, prin o mie cinci sute de mile. Nici o barcă n-ar fi rezistat la o călătorie atât de lungă. Astfel încât renunţai, aşteptând salvarea printr-o întâmplare.

Ah, copiii mei, de câte ori, de pe vârful acestei stânci, n-am pândit vapoarele în larg! în tot timpul cât a durat exilul nostru, numai două sau trei pânze se arătară la orizont. Dispăreau însă îndată. Doi ani şi jumătate trecură astfel. Nu mai speram nimic, dar nu desperam încă.

În sfârşit, în ajunul acestei zile, mă aflam pe vârful cel mai înalt al insulei, când zării spre vest un fum mic.

Mărindu-se, în curând putui distinge o navă. Părea că se îndreaptă spre noi. Dar nu va ocoli oare insuliţa aceasta, în care nu ar fi avut de ce să se oprească?

Ah! Ce zi plină de aşteptare! Cum nu mi s-a oprit inima în piept! Tovarăşii mei aprinseră un foc pe unul din piscurile insulei. Veni noaptea, dar iahtul nu lansă nici un semnal de recunoaştere! Totuşi, în el era salvarea! Va dispărea şi el, însă?

Nu mai stătui la îndoială. Întunericul se lăsa. Vasul ar fi putut să ocolească insula în timpul nopţii. Mă aruncai în mare şi mă îndreptai spre el. Speranţa îmi dădu o putere întreită. Străbăteam valurile cu o forţă supraomenească. Mă apropiam de iaht şi eram la treizeci de metri de el când, deodată, îşi schimbă direcţia!

Atunci scosei acele strigăte desperate, pe care numai

copiii mei le-au auzit, strigăte ce nu au fost – după cum vedeţi – o iluzie.

Trebui să revin la mal, sfârşit de emoţie şi oboseală. Cei doi marinari ai mei mă culeseră pe jumătate mort. Această ultimă noapte pe care am petrecut-o pe insulă a fost îngrozitoare. Ne credeam părăsiţi pentru totdeauna, când, în zori, zării iahtul care trecea pe lângă ţărm cu viteză redusă.

Barca dumneavoastră fu lăsată pe apă. Eram salvaţi şi – lucru de necrezut! – copiii mei, scumpii mei copii se aflau în barcă, întinzându-mi braţele!

Harry Grant îşi isprăvi povestirea sărutând şi îmbrăţişând pe cei doi copii. Numai acum află căpitanul că îşi datora salvarea documentului aproape indescifrabil, pe care, la opt zile după naufragiu, îl închisese într-o sticlă şi îl încredinţase valurilor. Dar la ce se gândea Jacques Paganel în timp ce povestea căpitanul Grant? Onorabilul geograf răsucea pentru a mia oară în minte cuvintele documentului! Îşi amintea de cele trei interpretări succesive, greşite toate trei! Cum putea fi scris, pe hârtiile spălate de apă, numele de Maria Tereza? Paganel nu se mai putu stăpâni şi întrebă apucând mâna lui Harry Grant:

— Căpitane, îmi vei spune ce conţinea indescifrabilul dumitale document?

La această întrebare a geografului, toţi deveniră curioşi, căci dezlegarea enigmei, căutată timp de două luni, urma să fie în sfârşit cunoscută.

— Ei bine, căpitane, întrebă Paganel, îţi mai aminteşti precis cuvintele scrise în document?

— Cu exactitate, răspunse Harry Grant. Nici o zi nu s-a scurs fără să-mi fi repetat în gând cuvintele de care se lega singura noastră speranţă.

— Şi care sunt acele cuvinte, căpitane? întrebă Glenarvan. Vorbeşte, căci amorul nostru propriu este atins!

— Sunt gata să vă satisfac curiozitatea, răspunse Harry Grant. Dar ştiţi că, pentru a mări şansele de salvare, am închis în sticlă trei documente scrise în trei limbi diferite. Pe care dintre ele doriţi să-l cunoaşteţi?

— Nu erau deci identice? strigă Paganel.

— Ba da, cu excepţia unui singur nume.

— Ei bine, citează documentul francez, răspunse Glenarvan, căci el este acela care a fost mai puţin stricat de apă

şi a servit de bază pentru interpretările noastre.

— Iată-l, milord, cuvânt cu cuvânt, răspunse Harry Grant.

„La 27 iunie 1862, tricatargul Britannia din Glasgow a naufragiat la o mie cinci sute leghe de Patagonia, în emisfera australă. Ajunşi pe pământ, doi marinari şi căpitanul Grant sunt pe insula Tabor...”

— Cum? făcu Paganel.

— „Acolo, reluă Harry Grant, pradă unei continue lipse, au aruncat acest document la 153° longitudine şi 37°11’ latitudine. Venţi-le în ajutor, sau vor fi pierduţi!”

La numele de Tabor, Paganel se ridică brusc şi, nemaiputându-se stăpâni, strigă:

— Cum, insula Tabor? Această insulă este Maria Tereza!

— Fără îndoială, domnule Paganel, răspunse Harry Grant. Pe hărţile engleze şi germane este Maria Tereza, dar Tabor pe hărţile franceze!

În clipa aceea un pumn puternic atinse umărul lui Paganel, care se clătină sub lovitură.

Adevărul ne obligă să spunem că fusese tras de maior, care, pentru prima dată, se manifesta astfel.

— Geograf! spuse Mac Nabbs, cu tonul celui mai profund dispreţ.

Dar Paganel nici nu simţise pumnul maiorului. Căci ce mai conta aceasta în comparaţie cu lovitura geografică pe care o primise?

Aşadar, din cele spuse de căpitanul Grant, el, Paganel, se apropiase din ce în ce de adevăr. Descifrase aproape în întregime indescifrabilul document. Contin, la început „continent”, îşi reluase puţin câte puţin semnificaţia sa veritabilă: „continue”. Indi însemnase pe rând „indieni”, „indigeni” şi apoi în fine „indigenţă”, adevăratul său sens. Numai cuvântul ros de apă abor îl socotise ca radicalul verbului „a aborda”, când era vorba în realitate despre un nume propriu, numele francez al insulei Tabor, insulă care adăpostea pe naufragiaţi. Greşeala era greu de evitat, deoarece hărţile de pe Duncan dădeau acestei insule numele de Maria Tereza.

— Dar nu interesează! strigă Paganel, smulgându-şi părul din cap. N-ar fi trebuit să uit cele două nume! Este o greşeală de neiertat, o eroare nevrednică pentru un secretar al Societăţii de geografie! Sunt dezonorat!

— Domnule Paganel, spuse lady Helena, încearcă să-ţi stăpâneşti durerea.

— Nu, doamnă, nu! Nu sunt decât un măgar!

— Şi nici măcar un măgar savant! spuse maiorul ca să-l consoleze.

Când masa fu terminată, Harry Grant făcu ordine în fosta sa locuinţă. Nu luă nimic; voia ca cel vinovat să moştenească cele agonisite de cel cinstit.

Reveniră la bord. Glenarvan voia să plece chiar în acea zi şi dădu ordine pentru debarcarea maistrului. Ayrton fu adus pe dunetă, unde se găsi în faţa lui Harry Grant.

— Sunt eu, Ayrton, spuse Grant.

— Dumneata eşti, căpitane Grant, răspunse Ayrton, fără să fie surprins când îl văzu. Ei bine, nu-mi pare deloc rău că te revăd sănătos.

— Mi se pare, Ayrton, că am făcut o greşeală debarcându-te pe un pământ locuit.

— Se poate, căpitane.

— Vei rămâne în locul meu pe această insulă pustie. Aş dori să te poţi pocăi.

— Aş dori-o şi eu! răspunse Ayrton, liniştit.

Glenarvan, întorcându-se spre maistru, îi spuse:

— Ayrton, persişti în hotărârea de a fi părăsit aici?

— Da, milord.

— Îţi convine insula Tabor?

— Perfect.

— Acum, ascultă ultimele noastre cuvinte, Ayrton. Aici vei fi departe de orice pământ, fără legătură cu semenii dumitale. Minunile sunt rare şi nu vei putea fugi de pe această insulă în care te lasă Duncan-ul. Vei fi singur, dar nu vei fi nici pierdut, nici neştiut, cum a fost căpitanul Grant. Oricât ai fi de nedemn de amintirea oamenilor, oamenii îşi vor aduce aminte de dumneata. Ştiu unde eşti, Ayrton. Ştiu unde pot să te găsesc şi nu voi uita niciodată.

— Dumnezeu să vă dea sănătate! răspunse scurt Ayrton.

Acestea fură ultimele cuvinte schimbate între Glenarvan şi maistru.

Barca era gata. Ayrton coborî în ea.

John Mangles transportase dinainte pe insulă câteva lăzi cu alimente conservate, unelte, arme şi o provizie de plumbi şi

praf de puşcă. Ayrton putea deci să devină un alt om, să se educe prin muncă; nu va duce lipsă de nimic, nici chiar de cărţi; îi lăsară o mică bibliotecă în care, desigur, figura printre altele şi Biblia, carte atât de preţuită de englezi.

Ora despărţirii sosise. Echipajul şi pasagerii erau pe punte. Toţi îşi simţeau inima strânsă. Mary Grant şi lady Helena îşi puteau cu greu stăpâni emoţia.

— Trebuie procedat astfel? îl întrebă lady Glenarvan pe bărbatul său. Trebuie să fie părăsit?

— Trebuie, Helena! răspunse Glenarvan. Este ispăşirea.

În acel moment, barca comandată de John Mangles se dezlipi de vas. În picioare, mereu nepăsător, Ayrton îşi ridică pălăria şi salută cu gravitate.

Glenarvan se descoperi şi împreună cu el întreg echipajul, ca în faţa unui om care trebuia să moară. Barca se îndepărtă în mijlocul unei tăceri profunde.

Ajuns la ţărm, Ayrton sări pe nisip şi barca reveni la bord. Era ora patru seara. De sus, de pe dunetă, pasagerii putură să-l vadă pe maistru care, nemişcat, cu braţele încrucişate, ca o statuie pe o stâncă, privea iahtul.

— Plecăm, milord? întrebă John Mangles.

— Da, John, răspunse Glenarvan.

— Go ahead![1] strigă John mecanicului-şef.

Aburii şuierară în tuburi, elicea bătu valurile, şi la ora opt ultimele vârfuri ale insulei Tabor dispărură în umbrele nopţii.

---

[1] Porneşte (în limba engleză în text).

Maistrul, nemişcat, cu braţele încrucişate...

Capitolul XXII
ULTIMA ZĂPĂCEALĂ A LUI JACQUES PAGANEL

Opt zile după ce părăsise insula, la 18 martie, de pe Duncan se putea zări coasta americană; a doua zi ancorară în golful Talcahuano. Reveneau aici după o călătorie de cinci luni, timp în care urmăriseră cu sfinţenie paralela 37, făcând astfel înconjurul lumii. Pasagerii acestei expediţii de neuitat, fără precedent în analele Traveller's Club-ului, traversaseră Chile, Pampasul, Argentina, Atlanticul, insula Acunha, Oceanul Indian, insulele Amsterdam, Australia, Noua Zeelandă, insula Tabor şi Oceanul Pacific.

Străduinţele nu fuseseră zadarnice, căci aduceau pe naufragiaţii de pe Britannia.

Nici unul din bravii scoţieni plecaţi nu lipsea la apel. Toţi se întorceau în bătrâna Scoţie şi expediţia lor amintea de acea bătălie din istoria veche, denumită „bătălia fără lacrimi".

Aprovizionarea odată terminată, Duncan merse de-a lungul coastelor Patagoniei, ocoli Capul Horn şi străbătu apoi Oceanul Atlantic.

Călătoria se petrecu fără incidente. Pe iaht domnea fericirea. Nu mai exista nimic secret, nici chiar sentimentele lui John Mangles pentru Mary Grant.

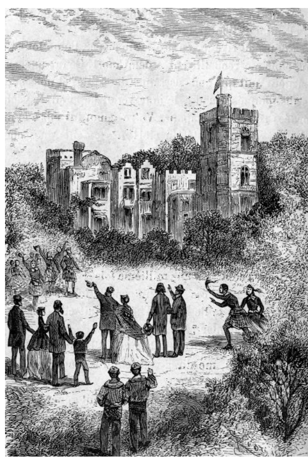
Ba da, era totuşi ceva. Un mister care intriga şi pe nepăsătorul Mac Nabbs: pentru ce Paganel stătea mereu încotoşmănat, purtând pe deasupra şi un fular mare răsucit în

jurul gâtului şi ridicat până peste urechi? Maiorul ardea de dorinţa să afle motivul acestei purtări ciudate. Dar trebuie să spunem că, cu toate întrebările, aluziile şi bănuielile lui Mac Nabbs, Paganel nu consimţi în nici un chip să dea vreo explicaţie.

Chiar când Duncan trecu Ecuatorul şi încheieturile sale pocneau la o temperatură de 50°, Paganel rămânea îmbrăcat la fel.

— Este atât de zăpăcit, încât se crede la Petersburg, spunea maiorul, văzându-l pe geograf înfăşurat într-o largă manta, ca şi cum mercurul ar fi îngheţat în termometru.

În sfârşit, la 9 mai, cincizeci şi trei de zile după ce părăsiseră Talcahuano, John Mangles semnală luminile Capului Clear. Iahtul intră în canalul Sfântul George, traversă Marea Irlandei şi, la 10 mai, ajunse în golful Clyde.

La ora unsprezece ancoră în portul Dumbarton. La ora două, călătorii intrau în Malcolm-Castle, însoţiţi de uralele highlandezilor.

Totul se sfârşi cu bine: Harry Grant şi cu cei doi marinari fură salvaţi, John Mangles se căsători cu Mary Grant în vechea catedrală Saint-Mungo, unde reverendul Paxton, acelaşi care se rugase cu nouă luni în urmă pentru salvarea tatălui, binecuvânta acum căsătoria fiicei cu cel care plecase în căutarea lui.

Robert se făcu marinar, ca şi tatăl său, ca şi John Mangles, cu care vor urmări mai departe marile proiecte ale căpitanului Grant, ajutaţi de lordul Glenarvan.

Putea să rămână oare Paganel flăcău? Sigur că nu!

Într-adevăr, după isprăvile sale eroice, savantul geograf nu putea să scape de celebritate. Zăpăcelile sale deveniră arhicunoscute în Scoţia.

Toată lumea se bătea pentru el, şi bietul Paganel nu mai răzbea să răspundă atenţiilor al căror obiect devenise.

Şi atunci, o drăgălaşă domnişoară de treizeci de ani, care nu era nici mai mult, nici mai puţin decât verişoara maiorului Mac Nabbs, puţin cam excentrică şi ea, dar încântătoare şi

bună, se îndrăgosti de ciudăţeniile geografului şi îi oferi mâna sa. În mâna aceasta se afla şi un milion, lucru care nu fu însă spus.

Paganel nu era deloc indiferent la farmecele domnişoarei Arabella; totuşi nu îndrăznea să se pronunţe.

Maiorul interveni însă între aceste două inimi, ce păreau făcute una pentru alta. Îi spuse lui Paganel că însurătoarea ar fi ultima „zăpăceală” pe care şi-ar mai putea-o permite.

Paganel se găsea însă într-o mare încurcătură, căci, printr-o ciudăţenie a sa, nu se putea hotărî să rostească cuvântul fatal.

— Poate nu-ţi place domnişoara Arabella? îl întreba fără încetare Mac Nabbs.

— Ah, dragul meu maior, este fermecătoare! striga Paganel. De o mie de ori fermecătoare, şi, ca să-ţi spun drept, aş dori chiar să fie mai puţin încântătoare! Aş vrea să aibă un defect!

— Fii liniştit, răspunse maiorul, are destule! Cea mai perfectă femeie îşi are întotdeauna raţia ei de defecte. Aşadar, Paganel, te-ai hotărât?

— Nu îndrăznesc, reluă Paganel.

— Haide, dragul meu savant şi prieten, de ce mai stai la îndoială?

— Nu sunt demn de domnişoara Arabella! răspundea mereu geograful şi nu voia să mai audă de altceva.

În sfârşit, odată, nemaiavând încotro, îmboldit de maior, sfârşi prin a mărturisi, sub jurământul tăcerii, un semn particular, care ar fi uşurat poliţiei recunoaşterea sa dacă l-ar fi urmărit.

— Fleacuri, spuse maiorul.

— Este aşa cum îţi spun! replică Paganel.

— Ce importantă are asta, prietene?

— Crezi?

— Dimpotrivă, aşa eşti şi mai ciudat. Asta îţi va spori meritele şi va face din dumneata omul fără pereche, visat de Arabella.

Şi maiorul, păstrând o imperturbabilă seriozitate, îl lăsă pe Paganel pradă unei chinuitoare nesiguranţe.

O scurtă convorbire avu loc între Mac Nabbs şi domnişoara Arabella.

Cincisprezece zile mai târziu, în capela de la Malcolm-

Castle se celebra căsătoria, cu mare pompă.

Paganel era sobru, încheiat la nasturi până sus, iar Miss Arabella fermecătoare.

Secretul geografului ar fi rămas pentru totdeauna înmormântat în adâncurile necunoscutului, dacă maiorul nu l-ar fi spus lui Glenarvan, acesta soţiei sale, care la rândul ei spuse ceva şi doamnei Mangles. De aici ajunse la urechile doamnei Olbinett, unde făcu explozie şi se răspândi pretutindeni.

În timpul celor trei zile de captivitate la maori, Jacques Paganel fusese tatuat, dar tatuat de la umeri până la tălpi şi purta pe piept imaginea unui kiwi sfânt, cu aripile întinse, care îi sfâşia inima cu ciocul.

Păţania aceasta fu singura din marea sa călătorie de care Paganel nu se consolă şi pe care nu o iertă niciodată Noii Zeelande. Acesta fu de asemenea motivul pentru care, cu toată părerea sa de rău şi cu toate invitaţiile primite, nu se mai putu întoarce în Franţa. Se temea că are să expună întreaga Societate de geografie, din cauza glumelor şi caricaturilor jurnalelor, aducându-i un secretar proaspăt tatuat.

Întoarcerea căpitanului în Scoţia fu considerată ca un mare eveniment naţional şi Harry Grant deveni unul din cei mai populari oameni din bătrâna Caledonie. Fiul său, Robert, a ajuns marinar ca şi tatăl său.

Sfârşit